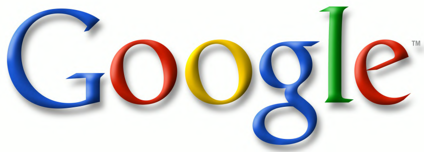

AUSTRALIË EN NIEUW-ZEELAND.

Deel I.

DRUK VAN D. NOOTHOVEN VAN GOOR, TE LEIDEN.

JACHT OP KANGOEROES.

REIS DOOR AUSTRALIE

EN

NIEUW-ZEELAND.

EENE LEERZAME EN ONDERHOUDENDE

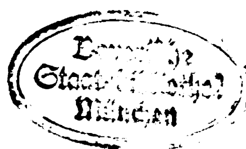
Beschrijving der verschillende landen, volken, zeden en gewoonten, godsdiensten en regeeringsvormen en van de belangrijkste voortbrengselen, den handel, het grondbezit, enz.

DOOR

A. TROLLOPE.

EERSTE DEEL.

LEIDEN,
D. NOOTHOVEN VAN GOOR.
1875.

Staats
München

INHOUD VAN HET EERSTE DEEL.

Victoria.

Tasmania.

EERSTE HOOFDSTUK.

Inleiding.

Ik heb getracht in deze boekdeelen de Australische Koloniën te beschrijven, zooals zij thans bestaan, en zoo beknopt mogelijk de wijze van hun ontstaan te verhalen.

Zoo doende was het onmogelijk te vermijden om in beschouwingen te treden over de vooruitzichten, in welke het geluk van millioenen toekomstige Engelsch- sprekende mannen en vrouwen besloten is. Als groep, zijn zij waarschijnlijk de belangrijkste onzer koloniale bezittingen, evenals zij voorzeker de aanzienlijkste zijn. Hunne bevolking bedraagt in werkelijkheid nog minder dan de helft van die op het Canadaasch gebied; maar zij is van veel jonger datum dan de Canadasche; hare toeneming heeft veel sneller plaats gehad, en wij stichtten haar voor ons zelve. Canada en Nieuw-Schotland, waarvan Nieuw-Brunswijk toen een deel uitmaakte, namen wij reeds gekoloniseerd, van de Franschen weg

De Kaap ontnamen wij reeds gekoloniseerd aan de Hollanders, evenals wij Britsch-Guyana, Jamaïka en Trinidat aan de Spanjaarden ontnamen. Het vroegere bezit van New-foundland was een twistpunt tusschen ons en de Franschen, totdat wij het eindelijk bij traktaak van Lodewijk den XIV verkregen. Ceilon, — dat eigenlijk geene kolonie is, ofschoon op onze lijst van koloniën daartoe gerekend, — was eerst in het bezit der Portugeezen, en toen in dat der Hollanders, voor het in onze handen viel. Het eiland Mauritius ontnamen wij den Franschen.

Onder de koloniën, die wij zelf eerst stichtten, zijn Barbados en Bermuda de voornaamste, die ons nog toebehooren — behalve die, waarvan ik nu wil gaan spreken.

Wanneer wij melding maken van »koloniën," moet men be-

grijpen dat wij daarmede bedoelen landstreken, buiten ons eigen land, die wij door onze energie geschikt gemaakt hebben ter bewoning onzer toenemende bevolking. Indië is de bezitting waar wij het meest trotsch op zijn; — maar Indië is in geen enkel opzicht eene kolonie. Het zou onze grootste roem zijn betreffende Indië, zoo wij die volkrijke landstreek aanhielden ten voordeele van de millioenen, die haar bewonen; wij houden het echter niet aan tot rechtstreeksche welvaart van ons eigen ras, maar wel ten voordeele van ons eigen land. De Europeanen die over Indië verspreid zijn, de militairen uitgezonderd, zijn minder talrijk dan de bewoners van Vasmania.

De Vereenigde Staten zijn, in den meest eigenlijken zin, eene Britsche kolonie; en het is de kolonie in welke, van al de andere, Groot-Brittannië zijn grootsten roem moest stellen, — wijl daarin de hoogste welvaart bereikt is door hen, die jaar op jaar de kusten van onze eilanden verlaten. Dat Indië en de Vereenigde Staten, — zoo geheel verschillend van elkander in alle mogelijke opzichten, en toch beiden op hunne eigene wijze welvarend, dat de een door Engeland bestuurd wordt, de andere de Engelsche taal spreekt, is eene combinatie, die maakt dat een Engelschman het bewustzijn heeft, dat, welke ook zijne gebreken mogen geweest zijn, het ras voorspoediger geweest is dan andere rassen.

De Australische eilanden en Nieuw-Zeeland zijn geweest en zijn nog, koloniën in alle opzichten; en het zijn koloniën, die uitsluitend door ons zelve gesticht zijn, — voor welker welvaren en onvolledigheid wij uitsluitend verantwoordelijk zijn. Geen Fransche, noch Hollandsche, noch Spaansche inmenging kan door ons aangevoerd worden, als invloed gehad te hebben op onze handelingen in Australië. En de eigenlijke kolonisatie van deze Oostelijke landen, die in werkelijkheid eerst een aanvang nam door het systeem, om ze te gebruiken als strafkoloniën aangenomen was, heeft nog zoo kortelings plaats gehad, dat de kolonisten en het gouvernement te huis, het voordeel der ondervinding gehad hebben, en lessen getrokken uit de goede uitkomsten en misslagen van vroegere ondernemingen. Koloniseerende theoreticussen zijn opgestaan, die iets gedaan hebben voor de betere inrichting eener nieuwe wereld, en philanthropen hebben mede

geholpen. Staatslieden zijn wijzer geworden bij het aanschouwen der dwalingen hunner voorgangers. Welgezinde kolonisten zelfs hebben hunne oude woningen verlaten met helderder denkbeelden van hunne eigene behoeften. En vooruitstrevende wetenschap is doorgedrongen en heeft niet alleen mannen en vrouwen, maar beesten, vogels en visschen; vruchten en groenten, rijke grassoorten en Europeesche boomen, aan de luchtstreek doen gewennen met eene snelheid en overvloed, waarvan onze grootvaders nooit droomden, en zelfs onze vaders geen denkbeeld gehad hebben. Nieuw-Zeeland, de laatste van onze groote koloniën, waarvan in waarheid de inbezitneming eerst in 1840 plaats had, bezat geen dierlijk leven en geene inlandsche voorbrengselen tot voeding geschikt, toen wij het eerst zijne kusten bereikten. Het is nu zoo verbazend vruchtbaar in leven en plantengroei van Europa aangevoerd, dat de bezoeker er lanen van wilde perzikboomen en kudden wilde paarden aantreft. Australië was bijna evenzoo van alles ontbloot. Desniettemin zijn Australische kapitalisten alreeds belast met de taak van Australië, Europeesche spijzen naar onze inlandsche markten te verzenden, en voorzien dus in de behoeften van hen, die buiten machte zijn hun geluk te beproeven door naar gunstiger landen te verhuizen.

Dat de Australische kolonisatie zeer veel voorspoed heeft, daar aan kan niemand die haar ziet, — noch wie haar bestudeert zonder te zien, — twijfelen. Of de ontwikkeling niet schielijker had kunnen plaats hebben, grootscher, meer volkomen, — of er *niet gezorgd* had kunnen worden, dat er meer gevestigde zekerheid was voor toekomstige welvaart, wordt door velen betwijfeld. Mij schijnt het toe, dat het werk, in zijn geheel beschouwd, wel gedaan is. Dat ooit iets zóó goed gedaan zou zijn dat het niet *beter* gedaan had kunnen worden; weinig zal er gevonden worden om aan te voeren als eene verwijzing naar eene zaak, waarvoor geen richtsnoer bij uitnemendheid bestaat. Ware deze of die gedragslijn gevolgd bij het koloniseeren van deze nieuwe landstreken, wie kan zeggen wat de uitslag er van geweest zou zijn? Of zoo er iemand is die denkt te kunnen aantoonen, dat deze en gene resultaten het gevolg geweest zouden zijn van eene bepaalde richting, zoo zal een ander eveneens verzekeren het tegendeel te kunnen bewijzen.

De bedillers van ons koloniaal bestuur die uitdrukkelijk beweren, dat grooter resultaten en een volmaakte toestand het gevolg zouden geweest zijn van een ander bestier dan het aangenomene, beschuldigen den hedendaagschen Engelschen Minsiter over de beweerde te kortkoming der kolonisten. Velen zijn er die geneigd zijn staatslieden in slechten naam te brengen; die geneigd zijn zich tegen het gezag te verzetten, en die gelooven, als iets dat van zelf spreekt, dat de handelingen van Kabinetsministers en hunne onderhoorigen gewoonlijk dom en dikwijls oneerlijk zijn. Zulke menschen onze koloniën behandelende, spreken over Downing-Street, — waar het officiëele verblijf van onze Ministers van Koloniën is, — als van een wanhopigen poel, waarvan de modder reeds lang de raderen van onze koloniale onderneming tegengehouden heeft. Voor zulke menschen is het genoeg, dat een lid van het Parlement eene betrekking in dat gebouw inneemt, om hem wreed, niet vaderlandschgezind en onverdraagzaam te maken, hoedanig zijn karakter ook moge geweest zijn voor hij het onteerde door de betrekking aan te nemen. Het gevoelen van zulke menschen is zoo verspreid, dat eene menigte navolgers, die nooit onderzoeken noch denken, maar enkel hooren, opgevoed is in het denkbeeld dat zoo Downing-Street er niet ware, onze koloniën zouden vooruitkomen. Het komt hun niet in de gedachte na te denken, dat de man die verkozen wordt zitting te nemen in Downing-Street, een uitgestrekter veld van onderzoek heeft dan anderen, eene grootere behoefte om de zaak te bestudeeren dan anderen, dat hij zijne betrekking in het volle licht waarneemt, en dat hij gekozen is uit hen, die zich door hunne kundigheden en wijsheid onderscheiden hebben. Wij willen allen toestemmen dat twee vereenigingen van mannen, als van het Binnenlandsche en dat van het Buitenlandsche kabinet, — in den regel, de beste staatslieden bevatten, maar de meesten van ons zijn geneigd den Minister, die in eenig opzicht waarin wij persoonlijk betrokken zijn, gezag uitoefent, aan te klagen. Boeken over den koloniën lezende, meestal door kolonisten geschreven, heeft het mij gehinderd dat er zoo weinig met lof gesproken wordt over een Minister van Koloniën, en de herhaalde zinspelingen op het gebrek aan oordeel en onverschilligheid door deze heeren betoond. Ik moet hier ook bijvoegen, dat de tegenwoordige Australische kolo-

nisten in gewone gesprekken niet met veel ingenomenheid over Downing-Street spreken.

Het ware te wenschen dat kolonisten en Engelschen, die belang bij de zaak hebben, te weten konden komen wat voor de koloniën in Downing-Street is gedaan. Ik spreek hier natuurlijk van zulke koloniën als die van Australië. Ik ben geneigd te gelooven dat het zeer weinig geweest is. Het Koloniale bestaan kan geene kolonie aanleggen. Het kan evenmin aan een groot man een patent verleenen, om er eene te kunnen stichten, — zooals in de dagen der Stuarts geschiedde. — Het wordt door rechters ter verantwoording geroepen, — en moet de uitspraak de toestemming van het Parlement verwerven, — op welk tijdstip van van haar bestaan een jonge gemeente van Engelschen aan eene verwijderde kust de bekrachtiging van de Kroon zal verkrijgen, om op de lijst ingeschreven te worden. En zelfs hierin is de hedendaagsche Minister aan toezicht onderworpen door de omstandigheden van de zaak. Toen Zuid-Australië het privilegie als kolonië verkreeg, zou Downing-Street het niet hebben kunnen tegenhouden, evenmin als de vergunning er van te hebben kunnen bespoedigen. Toen, eerst Victoria en later Queensland zich van Zuid-Walles afscheidden, schikte Downing-Street zich eenvoudig naar de wenschen der kolonisten.

Toen Nieuw-Zeeland gesticht was, gaf Downing-Street, zooals algemeen bekend is, slechts schoorvoetend hare toestemming tot vestiging eener kolonie in een land, toen ter tijd bewoond door een buitengewoon wild, en buitengewoon verstandig ras, toen de toestemming gevraagd werd op een toon krachtig genoeg om te bewijzen, dat het de uitdrukking was eener vaste overtuiging. Het was het besluit van Engelschen, zich daar te willen vestigen, die de quaestie besliste. Het volk heeft de koloniën opgericht. Wat Downing-Street gedaan heeft, of had kunnen doen is zeer gering. En toen deze koloniën zich gevestigd hadden, hebben zij zelf de samenstelling van het bestuur, waardoor zij geregeerd wilden worden, voorgeschreven. Die samenstelling is altijd eigendunkelijk geweest. »Gij zult ons in het geheel niet regeeren, maar wij zullen ons zelve regeeren," hebben de koloniën gezegd; en in elk opzicht is de toestemming daartoe gegeven. Niemand, die de geschiedenis onzer koloniën leest zal het betwijfelen, dat er meer

inwilligingen zullen gedaan worden, indien er meer gevraagd worden. Laat ieder, die het stelsel van ons Gouvernement te huis kent beoordeelen, hoe lang eenig Minister van Koloniën in die betrekking zou gebleven zijn, zoo hij had willen trachten de handeling te verhinderen, nadat de aanvraag er toe ernst geworden was. Dat er eenig gezag moet zijn om zulke handelingen te regelen, om hier en daar grenzen te beschrijven, om de macht en voorrechten van gemeenten, die in zoo nauwe betrekking als de koloniën tot het moederland staan te verdeelen, zal wel niemand ontkennen. Wanneer de kolonie eenmaal gevestigd geweest is en het vrije bestuur toegestaan, worden de handelingen van het koloniaal bestuur meestal beperkt door de juiste inachtneming dezer bepalingen.

Doch waarvan de ministers van koloniën tegenwoordig in de koloniën beschuldig worden is, dat zij geneigd zijn te weinig gezag uit te oefenen, niet dat zij dit te veel doen; — dat zij vreezen de verantwoordelijkheid geheel op te geven van iets betreffende het bestuur van koloniën, die vrije instellingen hebben. Er is bij ons te huis in Engeland, trapsgewijze een gevoel ontstaan, krachtiger dan eenig dergelijk in de koloniën bestaat, dat zij juist alles doen wat hun goeddunkt. Wij zeggen gewoonlijk tegen hen: — »Gij zijt Engelschen evenals wij, en daarom, laten wij in 's hemels naam toch altijd vrienden blijven. Onze belangen moeten gemeenschappelijke belangen, en onze geschiedenis een gemeenschappelijke geschiedenis zijn. Laat ons de geschiedenis niet bevlekken door eenig zelfzuchtig verschil van staatkundige gevoelens. Gij zijt niet, en zult dit waarschijnlijk met ons willen instemmen, gij kunt niet vertegenwoordigd worden in het parlement. Het is niet mogelijk voor u en voor ons een staatkundig geheel uit te te maken, zooals de Vereenigde Staten. Maar voorzeker kunnen wij zoo onze zaken regelen, dat er geen twist noch staatkundige haat noodig is. Wij zullen ons zoo weinig mogelijk met uwe zaken bemoeien. Eigen Parlementen? Wel zeker. Gij heb ze. Verzameling uwer eigene inkomsten? Wel zeker. Gij verzamelt ze in en gebruikt ze. Bezit van uw eigen land, — dat eigenlijk slechts denkbeeldig aan de Kroon behoort? Zekerlijk. Uw eigen land is in uwe eigene handen. Is er nog iets anders? Zoudt gij denken, dat het goed zou zijn ze te vereenigen als éene natie met dezelfde overeenstemming van belastingen? Zoudt gij — scheiding — verlangen?

Zulke woorden zijn niet uitgesproken, maar het was er na aan toe; en wat uitgeproken is, is aangevuld door de vlugge verbeelding der kolonisten. De kolonisten zeggen dat zij uitgesproken zijn, en dat ze, van bewindvoerders uitgegaan zijnde, de onverschilligheid uitdrukken, die Engeland voor zijne koloniën heeft. En dan, is er niet zelden eene uitbarsting van welsprekendheid over Engelands verwelkende glorie?

Ik denk dat sommige van ons in Engeland wat te voorbarig geweest zijn in hun vertrouwen op de koloniën, dat zij zelve slechts het woord behoeven uit te spreken om vrij te zijn, zelfs van het geringe toezicht dat Engeland nu over hen uitoefent. Ik geloof dat deze gebruikte woorden ontstaan zijn uit de geneigdheid onder ons, om de verplichting aan het gezag te verminderen, die onder de middelklassen is toegenomen, totdat zij de meening van Britsche staatslieden is geworden. Maar zij zijn aangenomen als de uiting eener meer bepaalde meening in de koloniën, en wij zijn verplicht zooveel als het in onze macht is, ons te onthouden van zelfs gevoelige grieven in onze vrienden te bestraffen. Scheiding, ofschoon het er eindelijk wel toe komen zal, is, dunkt mij, nog te ver in het verschiet, dan dat die nu reeds op de officieële of parlementaire woordenlijst van een Minister van Koloniën zou kunnen voorkomen. Schrijvers mogen er over in beschouwingen treden, en mannen van geen staatkundige betrekking mogen er over discuteeren. Maar wanneer een Minister in Engeland of een Koloniaal Minister over scheiding spreekt in het Huis der Gemeenten, of er op zinspeelt in eene redevoering die op de toekomst betrekking heeft, vooronderstelt men gewoonlijk dat hij van plan is zijne eigene voorspelling, gedurende zijn eigen termijn van bestuur te verwezenlijken.

De koningsgezindheid in de koloniën is zeer groot. In Engeland, om de waarheid te zeggen, weten wij niet veel van koningsgezindheid. Wij stellen vertrouwen in de samenstelling van ons Gouvernement; wij stellen vertrouwen in de Kroon en in het Parlement; en wij stellen vertrouwen in den practischen zin van het volk in het algemeen. Wij zijn tevreden zoo wij wel handelen, en wij denken dat zoo wij eenige wezenlijke verandering zouden willen maken, — zooals het in de plaats stellen van een democratische republiek voor de monarchie, die wij bezitten, — wij ons

zelve in het geheel niet zouden verbeteren, en ons zelven groot onrecht zouden aandoen. Wij waardeeren het onderzoek der gezworene, het eerstgeboorterecht, en een erfelijk Parlementshuis, omdat zij er toe bijgedragen hebben ons te maken wat wij thans zijn, en wij zijn gewoonlijk tevreden met onzen toestand. Dit mag beter zijn, dan koningsgezindheid, maar het is geene koningsgezindheid. Nu en dan moge eene snaar aangeroerd worden, wanneer het huisgezin der Koningin werd aangetast, of wanneer de Prins ziek lag; maar het aldus opgewekte gevoel is niet de normale toestand van het Britsche gemoed. Engelands grootheid is ons te huis te zeer nabij om gevoel op te wekken; — maar in de ver afgelegen Antipoden is koningsgezindheid de eigenschap van het gemoed van den kolonist. Hij is trotsch op Engeland, ofschoon meestal ontevreden op Engeland, omdat Engeland niet juist altijd doen wil wat hij verlangt. Hij bevredigt zijn gemoed hiermede door tot zich zelve te zeggen, dat het het Engeland van voorheen is waar hij trotsch, en het Engeland van den tegenwoordigen tijd waar hij ontevreden op is. Maar zijne verwachtingen zijn zoo schitterend als zijn herinneringen, — of, in allen gevalle minder dof dan zijn inzicht in het kwaad van den dag en hij klemt zich nog vast aan de toekomstige vooruitzichten van Engeland. Hij hoort er niet gaarne over spreken om van Engeland afgescheiden te worden. Hij is in waarheid getrouw. Hij spreekt altijd over Engeland als van zijn te huis. Hij onthoudt den verjaardag der Koningin en kent al de namen van de kleinkinderen der Koningin. Hij is ijverzuchtig op den roem van Nelson en Wellington en verhaalt u met veel lof van dezen of genen kolonialen redenaar, die — men eens in het Huis der Gemeente moest hooren. Dit alles is ware getrouwheid, — die ik meer als eene eigenschap van zekere personen of zaken van gevoel, dan wel van oordeel beschouw.

Men kan licht begrijpen, dat op zoo gestemde gemoederen bedreigingen van scheiding, — of zinspelingen op scheidingen, welke door menschen die licht beleedigd zijn voor bedreigingen worden opgevat, — toorn en verontwaardiging opwekken. »Gij wilt ons kwijt zijn omdat wij u nog kosten, of bij onverwachte gebeurtenissen eene kleinigheid zouden kunnen kosten. Gij zijt, in dezen ontaarden tijd, onverschillig voor de glorie van Engeland. Wij zijn hier aangekomen als pioniers en hebben door onze krachten en

kennis eene nieuwe wereld bij uw rijk gevoegd, en nu als vergelding voor ons lijden, gevaren en arbeid wil men ons van dat rijk losmaken, en ons van ons vaderland scheiden!" Zoo zijn er twee wijzen waarop de voorstelling dier zaak beschouwd wordt. Zij, wier getrouwheid hun toorn opwekt, verklaren dat zulk eene afsnijding niet tot uitvoering zal komen, en dat verstandiger mannen met wijzer raadslieden gevonden moeten worden. Doet de heviger verontwaardiging verklaren dat zoo het geschieden mocht, het ook zal geschieden, en dat in zulk geval de afsnijding ook een algeheele scheiding zal wezen, en dat de afscheiding van het oude vaderland ook eene scheiding in alle opzichten zal wezen.

In al deze geschillen, schijnt het mij toe dat het moederland te rationeel, en de koloniën het tegenovergestelde zijn. Iets moet aan het gevoel toegegeven worden, iets aan de onstuimigheid der jeugd, en ook iets aan hun onwetendheid; ook iets, misschien, aan het natuurlijke gevoel van eigenwaarde van jeugdige wetgevingen, en koloniale Kabinets-ministers, wier gelegenheid, om de staatkunde te bestudeeren, beperkt is geweest. Ik zeg niet dat eenig Minister te huis er toe aangezet is om over Scheiding te spreken, door den last der aanvragen en aanmaningen van de koloniën naar huis afgezonden. Ik kan mij zeer goed voorstellen dat de eerste werking op het gemoed van een staatsman, wanneer eene kolonie in de volheid der macht van zelf-regeering dwaze eischen doet, en de weigering met hevigheid beantwoordt, die van toorn en afkeer moet zijn. Ik kan begrijpen, dat hij getart kan worden aan de kolonie te zeggen, dat, zoo zij het alleen beter kunnen stellen, dan onder het geringe toezicht dat hen nu nog aan Engeland bindt, het *beter* zou zijn, maar dadelijk op zich zelven te gaan. Maar ik kan eveneens begrijpen, dat hij naar die eerste opwelling niet zou handelen, en dat hij aan de verzoeking weerstand zou bieden.

Ik geloof echter niet, dat de koloniën, ten opzichte van afscheiding van het moederland of van getrouwheid er aan, zich zullen laten leiden door het goeddunken of de willekeur van eenig minister. Het tot stand brengen der scheiding, zoo die plaats zal hebben, zal door Ministers uitgevoerd worden; maar zij zullen het doen, half ter wille van het moederland en half ter wille van de koloniën, als de dienaren van het volk, en omdat het volk van oordeel is dat de tijd tot scheiding aangebroken is. Er

kan nu echter weinig vrees voor bestaan dat de uitvoering van zulk een verlangen, zoo die eenmaal in werkelijkheid uitgesproken zou worden, krachtigen tegenstand van Groot-Brittanië zou ondervinden; en evenmin, denk ik, dat scheiding aan de koloniën zal opgedrongen worden. Zelfs al hadden wij een onvoorzichtig Staats-Secretaris, zoude zijne onvoorzichtigheid geen zulke groote gevolgen hebben.

Het is van groot belang dat mannen het doel dat zij beoogen, om de koloniën te »behouden" steeds voor oogen houden, en aan de getrouwheid der koloniën aan Groot-Britannië, denken.

Er zijn twee verschillende richtingen die wij, zonder er veel bij te denken, geneigd zijn met elkander te verwarren en als een geheel te beschouwen. Doch, mogen zij al eenigen tijd samenwerken, zijn zij toch wezenlijk verschillend, en het spreekt van zelf, dat zij door den tijd afgescheiden moeten worden.

Deze twee voornemens zijn de roem en grootheid van Brittannië, en het genot van een nieuw tehuis voor Britten. »Behouden" wij de koloniën, opdat Engeland groot, of opdat Engelschen gelukkig zullen zijn? Stemt men toe dat het eerste doel beoogd wordt, dan kan ik begrijpen, dat het als eene misdaad jegens ons land beschouwd wordt, zoo er van scheiding gesproken wordt. Denken wij echter niet aan het eerste, zoo moet bij het aanschouwen van het welvaren der koloniën, — waartoe wij, dunkt mij, uit rechtvaardigheid en philantropie verplicht zijn, — zoo is de quaestie van scheiding zoo duidelijk voor ons als eenige andere staatkundige quaestie.

Eenige jaren geleden was het de bepaalde meening van alle Engelschen, dat wat Engeland ook deed, dit gedaan werd ter vermeerdering van aanzien, roem en voordeel. Daartoe namen wij verwijderde streken op den aardbol van vreemde natiën in ons bezit, opdat zij ons bescherming voor onze schepen zouden verleenen, of gelegenheid om onze macht uit te oefenen, of opdat daardoor voorspoed door ons te huis verkregen zou worden en schatten aan onze vijanden ontnomen. Op deze wijze was het ook dat de Spaansche koloniën gevestigd werden, — en eenigszins tot oprichting van een gelukkig verblijf voor toekomstige Spaansche geslachten. En toen Engelschen zich aan afgelegene kusten nederzetten, om ongedwongen en met meer stoffelijk voordeel te kun-

nen leven dan zij dit thuis konden doen, — zooals door hen gedaan is die het eerst Massasuchettz, Pensylvanië en Virginia koloniseerden, — was er, ofschoon de kolonisten zelve op hun eigen voordeel in de toekomst bedacht waren, geene nationaliteit bij in het spel. Zekere voorrechten werden als gunstbewijzen toegestaan aan zekere personen door zekere koningen, maar daarna werden die personen losgelaten om op hunne eigene wieken te drijven. Raleigh, de eerste van hen, zonk. Lord Baltimore, en Lord Willoughby, en Renn waren gelukkiger. Maar het vaderland deed niets voordat de kolonie gevestigd was, en hield haar dan op staatkundige wijze als een deel uitmakende van zijne eigene bezittingen, en als bijdragende tot zijn eigen macht. Zelfs Burke, die door geen staatsman dezer laatste eeuw in philanthropie geevenaard wordt, had eveneens deze beschouwing over de koloniën. »Mijn vasthouden aan de koloniën," zegt hij, »is het nauwe verband dat ontstaat uit gemeenschappelijke namen, uit bloedverwantschap, uit gelijke voorrechten en gelijke bescherming. Dit zijn banden, ofschoon dun als de lucht, sterk zijn als ijzeren staven. Laat de koloniën het denkbeeld behouden van hunne burgerlijke rechten met ons gouvernement verbonden — zij zullen u vasthouden en aanhangen, en geene macht ter wereld zal het vermogen hebben hen hunne aanhankelijkheid te ontnemen. Niets kan grootscher, — niets liefelijker zijn dan dit." Er mogen nog enkelen zijn die denken, dat niets meer waars had kunnen gezegd worden. Maar de goede zaak, waarvan Burke spreekt, de uitslag die er verkregen kan worden door eene bepaalde edele gedragslijn, is het vasthouden van Engeland aan zijne koloniën, de voortduring van Engelands grootheid door het voortdurend bezit dezer koloniën, — en niet het welzijn der kolonisten. Deze koloniën zullen wij verliezen, — met welke gevolgen is bij de meesten onzer bekend. Er zijn waarschijnlijk tegenwoordig niet velen meer die meenen, dat ons »vasthouden" van hen tot in deze dagen had kunnen volgehouden worden, zelfs al ware Burke's raad opgevolgd. Zij zijn thans de verblijfplaats van meer millioenen dan er op ons eigen eiland wonen, en zouden bezwaarlijk afhankelijk van ons kunnen zijn gebleven, tenzij wij hun voorrechten even als de onze geschonken hadden. Mijns inziens moet Burke's voorspelling onjuist zijn geweest, wat de Britsche gedragslijn in die zaak ten

tijde van Burke ook geweest moge zijn. Maar het goede dat hij aan Brittanië voorspelde waren goede zaken ten opzichte van zijne macht, van zijne welvaart, van zijne nationale grootheid, mogelijk ook van zijn voortdurend bestaan onder de natiën; — en de behandeling der koloniën moest liberaal en liefderijk zijn ten einde die te kunnen verzekeren.

Dat was, zonder twijfel, het gezichtspunt waaruit de Britten over het algemeen de onderhoorigheden der natie beschouwden. Het is het gezichtspunt waaruit sommigen haar nog beschouwen. Doch, zoo ik mij niet vergis, is de richting der nationale meening in dit opzicht veranderd. Het is niet zóó, dat de groote massa Engelschen thans denkt over het Canadaasch-Gebied, de Kaap-Koloniën en de Australische groep. Malta, Gibraltar en Bermuda mogen wij behouden als versterkte plaatsen; sterkten die in andere handen gevaarlijk voor ons en voor de wereld in het algemeen zouden zijn. Andere, die slechts van weinig nut voor ons zijn of voor hen die ze bewonen, mogen wij behouden, omdat het Groot-Brittannië niet zou passen zijne kinderen aan hun lot over te laten. Een of twee behouden wij, misschien alleen, omdat wij niet gaarne de groote lijst verkleinen. Maar van al deze plaatsen kan gezegd worden, dat zij geen eigenlijke koloniën zijn. Het is niet in deze, dat de werkende Engelschman een nieuw thuis zoekt, om zijne inkomsten te vermeerderen, eene betere opvoeding voor zijne kinderen te verkrijgen, en zich te verheugen in hetgeen hij als meer vrijheid beschouwt dan hij thuis kan genieten. In Australië en Nieuw-Zeeland, in de koloniën van Zuid-Afrika, en in Canada, — evenals in die veel grootere Amerikaansche kolonie, de Vereenigde Staten, — is dit de eisch die tegenwoordig gesteld wordt. Ons volk gaat van ons uit, evenals de bijen, — niet dat de oude korf verlaten is, maar omdat er nieuwe korven noodig zijn voor nieuwe zwermen. Voor eene poos is het onze plicht voor deze nieuwe verblijfplaatsen te zorgen. De volkrijkste is sinds lang bevrijd van ons toezicht en onze bescherming, en is voorspoedig. Door te zeggen dat anderen er ook van ontslagen willen zijn, wil zooveel zeggen, als dat zij ook voorspoedig willen zijn.

Indien dit zoo is, hoe kunnen wij het dan wagen ons aan het denkbeeld van Engelands glorie vast klemmen. Zelfs in het geval dat de theorie juist is, en de roem der natie anders ge-

doemd is te gronde te gaan, en dus volgehouden kan worden, wien of hoe velen van ons zal die glorie bestralen? Zal de landman met ternauwernood brood en schoenen voor zijne kinderen, het er beter door hebben? Zal de ambachtsman er dankbaar voor zijn, die weet dat de toeneming zijner verdiensten in geene verhouding staat tot de verhoogde kosten van het voedsel en de brandstoffen, die hij moet koopen? Zullen jonge vrouwen er dankbaar voor zijn, wier hard levenslot haar geen kans geeft moeder te worden van een gelukkig huisgezin? Zal het den zwerver op straat verwarmen, of het verlaten kind onderwijzen, of ons in eenig opzicht helpen om die vreeselijke bezwaren der armoede, uit den weg te ruimen, die ieder Engelschman, hoe trotsch hij op zijn vaderland moge wezen, als eene nachtmerrio op zijne ziel voelt drukken. Evenals wij het rijkste volk zijn, zoo zijn wij ook het armste. Groot moge onze welvaart zijn, even groot is onze nooddruft. Zoo verheven als onze bekwaamheden zijn, zoo jammerlijk is ons onvermogen. Door de theorie om Engelands glorie op te houden, kunnen wij nimmer deze kwalen verbeteren, of ons van onze schande bevrijden. Het ligt niet in de bedoeling van het systeem in die richting te handelen. Het hoofdpunt er van is het geheel groot en niet om alle deelen gelukkig te maken. In de andere richting is echter wel hoop.

Het is gewoonlijk het geval dat het onderzoek in deze zaak, en de handeling die op dat onderzoek volgt, in handen is van hen, wier volkomen onbekendheid met nooddruft, hen niet in staat kan stellen de grootheid te voelen. Gij, mijn vriend, zijt niet verlegen om een paar schoenen voor uwe kinderen. Ofschoon voedsel en steenkolen duur zijn, is er overvloed van voedsel en brandstoffen in uw haard. Uwe dochter is niet uitgesloten van den heilzamen maatschappelijken omgang met die van de andere sexe. Uwe jongens gaan niet ontbloot langs 's heeren wegen. Gemakkelijk en weelderig leven veroorloven u met de grootheid in te stemmen. Maar voor dien armen man dien gij kent, zou voor hem 5 sh. daags, zonder gezang, niet beter wezen dan 2 sh. daags, en Rule Britannië? En voor die jonge vrouw 30 pond st. als jaarlijksche verdiensten, en eindelijk een echtgenoot die in staat is haar te onderhouden, niet beter dan 16 pond st. 's jaars en geen echtgenoot, zelfs wanneer geen regimentstroep elke veertien

dagen langs de vensters zou gaan, uitroepende: »Neem dienst, jongens, neemt dienst," tot aanmoediging van hunne vaderlandsliefde.

Trapsgewijze is bij ons eene overtuiging ontstaan dat iets meer te voltooien is dan grootheid, — dat eigenlijk, grootheid bij elke natie en ieder mensch slechts een begin is van een gevolg, en dat dat gevolg welvaren is; — ten opzichte van den mensch is het het welvaren van hem zelf en van hen, wier geluk het zijne uitmaakt; en ten opzichte eener natie, is het het welvaren van de meerderheid. Een volk dat, van buiten af, veracht, met voeten getreden en beleedigd wordt, kan inderdaad niet gelukkig zijn. Daarom is het noodig dat eene natie macht bezit om zichzelf daartegen te beschermen. Evenmin kan een natie die groote zaken verrichten, die voor het welzijn harer leden noodig zijn, zonder macht om onafhankelijk te zijn, macht om zich staande te houden, macht om zijn eigendom te behouden. Zonder de macht die Groot-Brittannië bezat, zou Canada Fransch, Zuid-Afrika Hollandsch, en Australië en Nieuw-Zeeland of Fransch of Hollandsch zijn. Door de macht die het bezat, was Groot-Brittannie in staat in deze landen voor zijne kinderen te huis te zorgen. Het zou inderdaad onverstandig zijn, de macht te laten varen, die ons in staat heeft gesteld zoo veel te verrichten. Maar het zou even onverstandig zijn het te beschouwen, alsof de macht en niet het welvaren het doel is dat bereikt moet worden.

Ik vertrouw er op, in ernst, dat zij onafscheidenlijk zullen zijn, — dat als de eene vooruit gaat de andere dit ook moet, en dat de grootheid van Engeland voor een reeks van volgende jaren gedeeltelijk gegrondvest moge wezen op den toenemenden rijkdom, en op de toenemende bevolking van Australië. Zij moeten beide toegevend voor elkander zijn. De grootheid der natie moge toenemen door de kracht harer uitbreiding. Maar daarom moeten wij die uitbreiding niet met geweld trachten te bereiken.

Een ieder die derwaarts gaat heeft het recht te verlangen, dat zijne staatkundige instellingen ter bevordering van zijn eigen geluk zullen worden aangewend, en dat die gebruikt zullen worden ten voordeele van anderen, behalve in zoo verre hij zelf een deel van de anderen uitmaakt. Dit is de fout, die wij begaan hebben met de oproerige Amerikaansche koloniën, — dat wij ze tot ons

eigen voordeel aanhielden, en niet tot het hunne. Het komt mij onwaarschijnlijk voor, dat wij een dergelijke fout begaan zullen met de Australische. Doch het ware te wenschen dat elk Engelschman, die zijne denkbeelden voor de koloniën uitspreekt, doordrongen zij van de overtuiging, dat hunne betrekking tot het moederland uit het koloniale oogpunt beschouwd moet worden. Zoo eenmaal de quaestie van scheiding ter behandeling moge komen, dat dan alleenlijk geschiede met het oog op het belang der kolonisten.

Het is bijna als zeker te verwachten, dat de kolonisten op de eene of andere wijze zaken voor zich zelven zullen gaan regelen, en dat zij zich niet veel meer aan het gezag van huis zullen willen onderwerpen. Militaire depôts moeten van huis bestuurd worden. Suiker-eilanden, die werkelijk door geene blanken bewoond kunnen worden, maar wel door negers en gemengd ras, kunnen van huis uit bestuurd worden. Zulke onderhoorigheden als Ceilon en Singapore, waarvan de eigenlijke bevolking niet uit Europeanen bestaat, kunnen van huis uit of van huis gezondene bestuurders geregeerd worden. Maar ik beschouw zulk eene regeering onmogelijk in eene wezenlijke Britsche kolonie. De bewoners zijn niet in het Parlement vertegenwoordigd, en worden daarom ook niet er door op schatting gesteld. Zij heffen en geven hunne eigene belastingen uit, en moeten bijgevolg zich zelve regeeren. Het is daarom buiten quaestie dat, zoo wij ze aanhouden, wij het doen tot onze eigene glorie en macht, meer dan ten hunne behoeve, zelfs al lag dat in onze bedoeling. Maar die theorie van Engelands glorie, die ons niet langer veroorloofd is, is gelukkig bij hen wel veroorloofd. Hoe verschillend zijn de woorden of ze door ons te huis uitgesproken worden of door de kolonisten. »Wij willen u vasthouden, opdat wij groot zullen zijn." Dat is het wat wij in zulk een geval zouden kunnen zeggen. »Wij verlangen in uw bezit te blijven, omdat wij trotsch op uwe grootheid zijn." Dat is het wat zij kunnen zeggen. En zoo zij dat nu eens zeggen? In dat geval zou de afhankelijkheid van hunne zijde komen. Laat ze de onzen zijn zoolang zij gevoelen, dat die afhankelijkheid tot hun voordeel is.

Voor ons zijn ze van oneindig belang, daar ze ons gelegenheid geven onze kapitalen te plaatsen, gelegenheid voor onze

kundigheden en onze energie, en bovenal ons in staatstellen om een gedeelte van onze armen aan die drukkende armoede te ontrukken, waartoe wij te huis niet in staat zijn. Zulke koloniën gesticht te hebben is de grootste zegening, die wij boven andere natiën voorhebben. Zij staan open voor anderen evenals voor ons zelve, en staan open zonder besnoeide voorrechten uithoofde van verschillende nationaliteiten. Dat dit zoo is, kan men zien aan de Duitschers, die bij hoopen naar de Vereenigde Staten en naar Australië gegaan zijn. Maar men kan even duidelijk zien, dat de taal die gesproken wordt het overwicht aantoont van het ras, dat die taal spreekt. De Engelschman, die naar eene Britsche kolonie verhuisd, heeft alles in zijn voordeel. Dit voorrecht heeft hij ook in de Vereenigde-Staten behalve, in zooverre dit verkleind wordt door de hoogere rechten van hen, die in het land geboren zijn. Zoo zal het ook in Australië zijn, indien de tijd hen in staat stelt zelf hunne bestuurders voort te brengen. Maar zelfs dan zullen hunne Washingtons, Franklins, hunne Websters, hunne Longfellows en Hawthoms, zonen van Britsche ouders zijn.

Een Engelschman, die de Vereenigde Staten bezoekt met het oogmerk om te vitten, of het voornemen om te beoordeelen in hoeverre de manier van leven daar goed is, en om vergelijkingen te maken tusschen Britsche en Amerikaansche gewoonten, moet zich wachten voor de natuurlijke geneigdheid om de zaken slechts uit zijn oogpunt te beschouwen. Evenmin als hij handschoenen voor zijn vriend kan koopen naar de maat van zijne eigene hand, evenmin kan hij vooronderstellen dat een Amerikaan, hij moge de gewoonten en manier van leven der Engelschen navolgen en aangenomen hebben, in alle bijzonderheden zijn er gewoonten en levenswijze geheel in overeenstemming daarmede zal kunnen zijn. Mocht hij Amerikanen aantreffen die welopgevoed, ruim bedeeld, eerlijk, zedelijk en godvreezend zijn, zoo kan hij in zulk geval, met zekerheid aannemen, dat zij voorspoedig en gelukkig zijn geweest, zelfs al spraken zij door den neus en noemden zij hem »Sir" bij elke wending van het gesprek. Wij zouden niet willen dat onze zonen, Sir, zeiden, en door den neus spraken; evenmin zouden zij er van houden dat hunne zonen de vermoeienissen moesten uitstaan, waaraan onze jongens op school gewend zijn. Zulke zaken kunnen invloed hebben op het geluk van een individu, kun-

nen de Vereenigde Staten een onaangenaam verblijf maken voor een Engelschman op middelbaren leeftijd, of Londen eene treurige woonplaats voor een Amerikaan, die aan zijne eigene gewoonten gehecht is. Zij brengen niets bij tot het welvaren van een volk, en toch zijn zij dikwijls aangewezen als een nationaal gebrek, en somwijlen als eene nationale ramp. Onze schrijvers hebben verkeerd gedaan door over Amerika te schrijven, en Amerikaansche eveneens door over ons te schrijven. Van beide kanten is medelijden te kennen gegeven, zoo diep, dat het de uiting van een gevoelen aanduidde alsof de personen, die men zoo beklaagde, de ongelukkigste op aarde moesten zijn; en dit medelijden is ook toegepast op gewoonten des levens, die volstrekt van geen belang zijn voor het werkelijke welvaren. De handschoenen zijn de slechtste handschoenen ter wereld, zijn bepaald zonder waarde en afschuwelijk, omdat zij niet geschikt zijn voor onze handen.

En zoo deze voorzorg noodig is bij het bezoeken aan Amerika, zoo wij verplicht zijn onzen geest van zulke vooroordeelen los te maken bij het aanschouwen van de nu volmaakt ingerichte Britsche kolonie, — waar wij toch geene veranderingen noch door praten of handelen in zouden kunnen brengen, — is deze voorzorg dubbel noodzakelijk, en de verplichting eens zoo heilig, wanneer wij het wagen een oordeel te vellen over jonge koloniën, wier vooruitgang voor een groot deel afhangt van het oordeel over hunnen toestand, dat zich langzamerhand onder de bewoners der oude wereld verspreidt. Niets, van wat door ons gesproken of geschreven kan worden, kan nu veel invloed op den vooruitgang der Vereenigde Staten hebben. Maar er zijn nog velen in Engeland, die nog moeten leeren inzien, dat Australië een geschikt verblijf geworden is voor hen en hunne kinderen, en dat het welvaren van Australië nog grootendeels afhangt van de landverhuizers, die er naar toe gaan.

De hoofdzaak voor hen, die het opzicht nemen zulke lessen ingang te doen vinden, is, dunkt mij te merken, dat de student weet wat hij in zijn stand, aldaar het recht heeft te verwachten, — en wat de gewoonten en levenswijze zijn, die hij daar waarschijnlijk zal aantreffen. Met dit oogmerk, en hopende door vlijt in staat te zullen zijn iets bij te dragen tot opwekking van helderder denkbeelden over deze koloniën, dan mogelijk tot nu

toe bestaan, heb ik ze alle bezocht. Van elk hunner heb ik een kort overzicht gegeven, en getracht den toenemenden of achteruitgaanden voorspoed van hunne verschillende belangen te beschrijven. Ik hoop het gedaan te hebben, zonder voor ingenomenheid voor of tegen de handelingen van een land, waar ik niet gaarne naar toe zou gaan verhuizen, daar ik te oud voor zulk een verplaatsing ben, maar alwaar ik een zoon heb, die zich daar gevestigd heeft.

Het is misschien noodig, dat ik den lezers op de hoogte breng van de wijze, waarop de verschillende koloniën in mijn verhaal opgenomen zijn. De opvolging heeft noch chronoligisch noch geographisch plaatsgehad; maar heb ik die geschikt zooals ze in mijn dagboek elkander opvolgen. Ik ging eerst naar Queensland, toen zuidwaarts naar Zuid-Wallis, — de vader van Queensland; weder zuidwaarts naar Victoria, een van Queenslands oudere zusters, en de voorspoedigste van het geheele gezin, — en toen nogmaals zuidwaarts door de straten naar Tasmania, eveneens eene dochter van Nieuw-Zuid-Wallis, en de oudste van de drie. Deze koloniën, die ik het eerst bezocht, zijn alle afkomstig van het depot van misdadigers in 1788 aan de haven van Sydney gesticht, ten gevolge van de ontdekking van Cook, — die wij verkeerdelijk gewoon waren Botany-Baai te noemen. Want in werkelijkheid was Botany-Baai ongeschikt bevonden voor het doel, en werd nimmer gebruikt. Daarna bezocht ik Westelijk-Australië, dat op grooten afstand van de anderen koloniën ligt, en slechts weinig verkeer met hen heeft, en vandaar ging ik terug naar Zuid-Australië. Geen dezer beide koloniën is ontstaan door eenige betrekking tot Zuid-Wallis. Aldus de zes Australische koloniën bezocht hebbende, ging ik naar Nieuw-Zeeland, en keerde van daar door de Vereenigde Staten huiswaarts, altijd westwaarts reizende.

De lezer zou het misschien meer passend gevonden hebben, zoo ik de koloniën gerangschikt had naar de volgorde van hun ontstaan; eerst Nieuw-Zuid-Wallis, en dan Tasmania, — eindigende met Queensland. Maar ik begreep, dat ik zoodoende meermalen over zaken in den tegenwoordigen tijd zou schrijven, lang nadat zij plaats hadden gehad. Statistiek, die nieuw was toen ik in Augustus 1871 in Queensland was, was reeds geheel verouderd, toen ik in October 1872 Nieuw-Zeeland bereikte. Ik wil zelfs den

lezer geheel in vertrouwen nemen en hem bekennen, dat mijn boek op reis geschreven is. Ik geloof niet dat ik mijne taak op eene andere wijze had kunnen verrichten. Queensland, en al wat ik van die kolonie ben te weten gekomen, — de wetten van haar land, hare gewoonten en haar vooruitgang zou mij ontgaan en uit mijn geheugen gewischt zijn, voor ik Melbourne op mijne terugreis bereikt had. Tasmania en Westelijk-Australië waren beschreven vóór ik Adelaïde verliet — en zoo voort. En, op deze wijze mijn boek geschreven hebbende, gevoelde ik mij verplicht het zoo uit te geven, — in de overtuiging, dat de verwarring door eene andere schikking grooter zou zijn, dan deze teweeg zal brengen.

Ik zal het nogmaals wagen te zeggen, dat in alles wat ik geschreven heb, getracht heb de overtuiging in het oog te houden, dat het moederland ten opzichte der koloniën, — zulke koloniën als door mij beschreven zijn, — hoofdzakelijk aan hun welvaren behoort te denken, en zoo weinig mogelijk aan zijne eigene macht en glorie.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Queensland.

Na eenige dagen in Melbourne doorgebracht te hebben, de groote hoofdstad van ons Australisch gebied, ging ik rechtstreeks naar Queensland, met het doel om aldaar te zien en te hooren, wat er in die half tropische kolonie te zien en te hooren was, voor dat de groote hitte een aanvang nam. Ik kwam aldaar aan op den 11^{den} Augustus 1871. Het warme weder begint gewoonlijk in October en duurt tot in het laatst van April. Het onderwerp van warmte is een teeder punt in Queensland, evenals het dat in de andere koloniën is. Men zinspeelt evenmin op de warmte in het huis van een gastheer, als op eene flesch slechten wijn of eene slecht toebereide spijs. Gij moogt de opmerking maken, dat het in de veranda van uw vriend zeer koel is, zoo uw vriend op het oogenblik tegenwoordig is, en moogt te kennen geven, dat

dat de geheele woning van uw afwezigen vriend zoo heet als een oven is; maar al zijt gij genoodzaakt uw voorhoofd af te wissen en het nauwelijks durft wagen de tuindeur te naderen, moogt ge nooit of immer over de warmte klagen. Gij moogt eene herberg of een gerechtshof heet noemen, maar nooit het verblijf van een hèer of de zitkamer eener dame. En gij moogt nooit over muskieten spreken. Ik had eens het ongeluk tegen een Queenslandsch heer te zeggen, dat mijne jas door torren beknabbeld was in het huis van zijn broeder, waar ik pas van daan kwam. »Dan hebt gij ge zelf geheelijk medegebracht," was de broederlijke verdediging, die er onmiddellijk op volgde. Ik was toen dadelijk genoodzaakt de torren in dagteekening te vervroegen naar mijn vroeger verblijf, dat aan een vriend toebehoorde en niet aan een broeder. »Het is mogelijk," zeide de squatter, »maar ik denk dat gij ze wel langer bij u gehad zult hebben. Ik gaf stilzwijgend toe, en sprak niet meer over mijne jas, voordat ik haar ergens anders kon laten herstellen. Het was zoogenaamd winter, toen ik Queensland bereikte, maar ik vond Brisbane zeer warm, — warmer dan toen ik het twee maanden later verliet.

Queensland noemt zich zelf de grootste van de Engelsche koloniën. Zuid-Australië echter, zal dit haar niet toegeven, daar haar grondgebied zich van de zuidelijke tot aan de noordelijke kust uitstrekt. De Queenslanders snoeven er op, dat zij grooter is dan Engeland, Ierland, Schotland, Frankrijk, België, Holland en Denemarken allen te samen. Daardoor is er plaats genoeg voor alle krachten van alle mogelijke toekomstige bewoners in lengte van tijd. Het bevat nu 120,000 bewoners, — en is daarom wat de bevolking betreft, minder dan menige Engelsche of Amerikaansche stad van den tweeden rang. Maar het bezit eene algemeene schuld van vier millioen pond, en besteedt jaarlijks een algemeen inkomen van 800,000 pond st. of ten naastenbij 7 pond st. per hoofd. Gerechtigheid wordt uitgeoefend en eigendommen beschermd, naar de berekening van 1 pond st. per hoofd voor elk bewoner der kolonie. Naar denzelfden maatstaf zou de rechterlijke administratie op de Britsche eilanden meer dan dertig milioenen kosten.

Voor een arm Engelschman, die zijn geheele leven de Engelsche belastingen als eene nachtmerrie, die niemand lang kan uithou-

den, heeft hooren uitkrijten, schijnt dit bedrag tot tot volkomen ondergang te leiden. In eene jonge kolonie is men daar niet zoo bevreesd voor, en ten minste de helft der staatkundigen van Queensland schijnen te denken, dat het welvaren der maatschappij hoofdzakelijk tegen gehouden wordt door kleingeestige zuinigheid, die angstig tegen eene groote schuld opziet, en die niet genoeg op de hoogte is van de voordeelen, die ontstaan uit eene rijkelijke verspreiding algemeen geld. Over de belastingen der kolonie sprekende, moet men bedenken dat een deel der algemeene inkomsten voortkomt uit den verkoop van publieke landerijen, en dus niet als een rechtstreeksche belasting door het volk gevoerd wordt. Maar het bedrag dat op die wijze jaarlijks aan het algemeene krediet toegevoegd wordt, is nauwelijks zoo groot als ik verwacht had. De middelbare berekening over de laatste tien jaren is 170,000 pond st. per jaar geweest. Dit vermindert het bedrag van 630,000 pond st. dat door jaarlijksche belastingen moet geheven worden tot op 5 p. 5 sh. per hoofd.

Queensland werd in 1859 van Zuid-Wallis afgescheiden, even als dat in 1850 het geval was geweest met Victoria, waaraan de naam van Hare Majesteit gegeven werd. De quaestie van afscheiding was ontstaan in de laatste negen of tien jaren, en tegelijk met de andere, waarlijk niet minder belangrijke quaestie dan de afscheiding zelve, — of de nieuwe kolonië al of niet veroordeelden zou opnemen. Iedereen weet dat Queensland als afzonderlijke kolonie nooit veroordeelden opgenomen heeft, of dat er na 1850 veroordeelden heengezonden zijn. In dat jaar was de laatste scheeplading van Engelsche boeven aan hare kusten geland. Maar de quaestie, te duidelijk om veel besproken te worden.

In vroegere dagen was Moreton-Bay, — zooals het district heette, waarin Brisbane de tegenwoordige hoofdstad van Queensland gelegen is, — eene strafkolonie, die afhankelijk was van het Gouvernement van Nieuw-Zuid-Wallis. Het werd zoo genoemd in 1770 door dien beroemden kapitein Cook. Alhoewel het zijn naam ontving, schijnt het niet veel in aanmerking gekomen te zijn voor 1823, 24 en 25. Eene strafkolonie voor tweemaal ter dood veroordeelde boeven werd toen gesticht te Moreton-Bay, waar Brisbane nu ligt, en vele van de openbare gebouwen en niet weinig van de verbetering der landerijen rondom Brisbane,

zijn te danken aan den gedwongen arbeid van deze ongelukkigen. Er worden tegenwoordig vreeselijke verhalen gedaan over de gruwelen, die bij dergelijke handelingen plaats grepen, over de snoodheid, over de verraderlijkheid en oproerigheid dier menschen, en over de wreedheden hunner opzichters. Maar zij werkten, en ten opzichte van de kolonie, was dat voordeelig. Het was eveneens eene ontwijfelbare daadzaak, dat troepen van veroordeelden, die naar de herderlijke districten van Nieuw-Zuid-Wallis gezonden werden, en wildernissen in lustoorden veranderden, — niet zelden ook zich zelve van vijanden tot nuttige menschelijke wezens herschapen hadden. Toen de groote quaestie in de zoogenaamde nieuwe kolonie tot uitvoering kwam, bestond hare geheele bevolking slechts uit 15,000 zielen. Voor de zendelingen, — mijne lezers moeten leeren ze squatters te noemen, — was het gebrek aan werk de grootste moeielijkheid in deze dagen. De squatter was niet bang voor den veroordeelde. De vrije man, wiens lot het zou zijn naast en met hem te werken, en de winkelier, en het kleine toenemende getal landbouwers verlangde niet naar hem. Daarom werd er besloten, dat de kolonie nimmer veroordeelden zou opnemen, en heeft dit ook nooit gedaan. Wat er van hen geworden is, die er tot dien tijd toe heengezonden waren, is moeielijk te zeggen. Zij zijn zoo geheel verdwenen, dat men in Queensland weinig of niets van hen hoort, — veel minder dan dit in Zuid-Wallis het geval is. Van tijd tot tijd gebeurt het wel eens, dat een heer, die in zijne jeugd ongelukkig geweest is, door de rechtbank of iets anders — genoodzaakt wordt naar deze of gene plaats te vertrekken, en dan wordt er gefluisterd dat die heer op de oude manier in de kolonie kwam. Anders hoort men haast niets over veroordeelden in Queensland.

Voordat Queensland eene afzonderlijke kolonie werd, was het eenige groote handelsbelang het herderlijke, — met inbegrip van het fokken, opkweeken en scheren van schapen en de veeteelt. Het land is tot aan de tropische linie en zelfs tot binnen de linie overstroomd geweest van zendelingen. In 1858, even voor dat de afscheiding had plaats gehad, werd de eerste goudader te Canoona ontdekt, dat juist aan de linie gelegen is. Sedert dien tijd zijn op verscheidene plaatsen in de kolonie goudaren gevonden, en nog werden van tijd tot tijd nieuwe aren ontdekt. Na zooveel

gezegd te hebben zullen wij nu Queensland als een gevestigde kolonie gaan beschouwen, en geene verdere toespelingen op hare vroegere geschiedenis maken. Ik heb reeds gesproken over hare uitgestrektheid. Ik verzeker u, dat ik niet meer dan noodig is, mijne lezers naar landkaarten zal verwijzen, daar ik van plan ben meer over menschen en hunne gewoonten en welvaren te schrijven, dan over rivieren en grenzen; want zulke verwijzingen zijn altijd lastig; maar een kort overzicht van elke kolonie op de kaart zal toch noodig zijn. Men zal zien, dat Queensland door de keerkringen van Capricorn doorsneden wordt. Ik heb het daarom halftropisch genoemd. Over het algemeen levert het vruchten, druiven, oranjeappelen en annanassen op, maar geene appelen, aardbeien of bessen. Tarwe heeft het voortgebracht, doch niet zoo, dat de planter er voordeel bij had. Er groeit haver, doch die wordt half rijp afgesneden om er hooi van te maken. In de zuidelijke deelen van de bewoonde districten groeit katoen, maar slechts in geringe hoeveelheid. Tot nog toe is het geen der hoofdvoortbrengselen van het land geworden, en denk ook niet dat dit het ooit worden zal. Suiker wordt overvloedig voortgebracht en zal waarschijnlijk de mededinger van den wolhandel worden. Het vee tiert goed in de verschillende districten, doch, de groote afstand van de noodige markten is niet gunstig voor den handel. Het goudzoeken is van alle winstbejag, — hier even als in alle goud voortbrengende landen, — het meest aanlokkelijkste en het meest onzekere. Er is zeer veel handel in hout, hoofdzakelijk van de rivieren waaraan de stad Maryborough ligt. En wijngaarden zijn aangelegd, waarvan de eigenaren wijn maken, en zich voorstellen spoedig goeden wijn te zullen maken. Ik heb menigmaal goeden wijn gedronken, die in Australië, maar geen die in Queensland gemaakt was. Zoo de een of andere Queenlandsche wijnbouwende squatter mij hierom van valschheid zou willen beschuldigen — bij de herdenking aan mijn toestemmenden glimlach, waarmede ik scheen te erkennen, dat zijn wijnoogst uitmuntend was, — laat hij bedenken hoe onmogelijk het voor een gast is, de loftuitingen af te wijzen, die een gastheer over zijn eigen kelder houdt. Het is vooral veroorloofd dat een gever zijn eigen wijn aanprijst — een voorrecht waarvan de Australiërs ruimschoots gebruik maken; — doch het is geoorloofd dat hij die ontvangt, de juistheid van deze aanprij-

zingen ontkent, behalve onder bijzonder vriendschappelijke omstandigheden. Op deze bladzijden moet de waarheid de bovenhand hebben, en ik ben verplicht te zeggen, dat de Queensche wijn niet in mijn smaak viel. Het doet mij groot genoegen te kunnen mededeelen, dat hunne annanassen overheerlijk waren.

Door de laatste landswet van de kolonie, die van 1868 — naar welke ik dikwijls moet verwijzen, werd Queensland verdeeld in geordende en niet-geordende districten. De eerste bestaan uit de geheele streek langs de zeekust, van twee honderd tot twintig mijlen in breedte afwisselend. De niet-geordende districten strekken zich achterwaarts uit over uitgestrekte ruimten, van 152° tot 158° Z.B. Binnen de beperkte grenzen der geordende districten liggen al de steden, die steden genoemd kunnen worden, de beste stapelplaatsen van schapen, de meeste der goudmijnen, al de bevaarbare rivieren, — die, zooals in Australië meestal het geval is, schaars en armzalig zijn, — en, zooals van zelf spreekt, de groote meerderheid der bevolking. In de niet geordende districten gaan de wolhandel en veeteelt slechts zeer langzaam vooruit. De groote bezwaren, die aan de landverhuizing verbonden, en in Queensland vooral zeer groot geweest zijn, houden de spoedige bezetting tegen van het daarachter gelegene land, dat door de Amerikaansche Westelijke Staten gevormd is.

Het zal noodig zijn hier in korte woorden iets over de nederzetting in Queensland, te zeggen.

De kolonie heeft reeds van den beginne afaan het nut — men kan wel zeggen de noodzakelijkheid ingezien, om Engelschen, Schotten en Ieren uit te noodigen, en is in de verzoeking gekomen, dit al te dringend te doen. Verschillende stappen zijn door de wetgevende macht der kolonie gedaan met het doel, personen over te halen om uit te komen en op voor hen voordeelige voorwaarden, land in Queensland te bezetten; overtochten zijn voor hen betaald, en land op zekere voorwaarden toebedeeld; en aan hen, die zelf hun overtocht betaalden, is land weder op andere, natuurlijk meer aannemelijker voorwaarden afgestaan.

Men heeft getracht de »akten van eigendomsrecht" daar te stellen, akten waarbij het land, onvervreemdbaar aan de nederzetters werd geschonken, opdat de man met zijn gezin, wiens overtocht uit de algemeene inkomsten der kolonie betaald was, of voor

den ander, die zelf zijn overtocht betaald had in het vooruitzicht een grooter stuk land te zullen verkrijgen, hierdoor genoodzaakt zou wezen een blijvend bewoner van Queensland te zijn; en niet een reiziger, die naar de kolonie ging om voordeel te trekken uit den overvloed der kolonie, met het voornemen later weer heen te gaan, en werkelijk de kolonie te bestelen door zijn eigendom te verkoopen. Maar deze onvervreemdbare eigendommen bij de Akte van Landverhuizing toegestaan, werden verkocht, en de mindere klasse van landverhuizers, die vrijen overtocht gehad hadden, trokken naar andere landen. Landverhuizers van huis kwamen naar Queensland met het bepaalde voornemen het te verlaten, na er de voordeelen van genoten te hebben. In 1869 kwamen van de Britsche eilanden 1635 zielen naar Queensland, — 1,635 zielen boven en behalve het betrekkelijk kleine getal, dat weer huiswaarts was gekeerd. En in dat jaar verlieten 2,272 zielen Queensland voor de andere Australische koloniën, — 2,272 zielen boven en behalve het getal, dat van de andere Australische eilanden kwam. Zoodat Queensland in dat jaar niet alleen al zijne nederzetters van Engeland verloor, maar bovendien 630 landverhuizers naar de andere Australische eilanden zond. Dit lag geenszins in de bedoeling van Queensland, toen het zulke voordeelige aanbiedingen aan de zoogenoemde nederzetters van onze eigene eilanden deed; — op deze wijze kan eene jonge kolonie ook niet vooruitgaan. Het was niets als verkwisten harer fondsen. Daarom maakte zij later in 1869 eene andere wet op de nederzetting — die nu in werking is, — met het bepaalde doel, hen, die zich vaste eigendommen in Queensland aanschaffen, te noodzaken het land te bewonen dat hen toebehoort; en eveneens hen, die gedeeltelijk of geheel vrijen overtocht gehad hebben te dwingen, het geld dat voor hen uitgegeven is, in de kolonie te verdienen. Groote ontevredenheid heerscht er reeds, omdat zij, die in den laatsten tijd met hunne gezinnen uitgekomen zijn onder de tegenwoordige wet, hunne vaste eigendommen niet kunnen verkoopen en geen voordeel van hun land kunnen hebben zonder het te bewonen. Zij hebben gedacht dat het verkoopen van onvervreemdbare eigendommen, toch wel zou kunnen geschieden. Daardoor is het te verwachten, dat de kolonie op die wijze niet meer bedrogen zal worden. Ik vrees echter dat het geven van vrijen of gedeeltelijk vrijen overtocht, niet veel

voordeel zal aanbrengen. Zij, die er gebruik van maken verbinden zich, binnen een bepaalden tijd aan het Gouvernement 8 p.st. voor gedeeltelijken, en 16 p.st. voor geheel vrijen overtocht terug te betalen, — en, zijn deze betalingen afgedaan, worden hun vaste eigendommen geschonken. Maar er is niets dat zulke personen belet weder huiswaarts te keeren, en het schijnt te blijken dat zij dit gewoonlijk doen.

Dat zulke handelingen meestentijds plaats hebben, moet waarschijnlijk ten bewijs strekken, dat de kolonie onder de koloniën het minst geschikt is voor het volk. Het spreekt van zelf dat Queensland het noodig heeft geacht hoogere aanbiedingen te moeten doen, dan de andere koloniën, of deze weder huiswaartskeerende landverhuizers zouden zich de moeite niet gegeven hebben, bij de eerste aanvraag naar Queensland te komen, en het is even duidelijk, dat zij hare duur verkregene nederzetters niet kan terughouden. Dit is zonder twijfel tegenwoordig zoo het geval. Eene oorzaak hiervan zal waarschijnlijk niet altijd voortduren — namelijk de oneindig grootere voordeelen der gouddelverijen in Nieuw-Zeeland. Hoeveel menschen van Queensland naar Nieuw-Zeeland gaan, kan men niet juist bepalen, daar de weg via Sydney gaat, en worden deze goudzoekers daardoor onder hen, die naar de andere Australische koloniën vertrekken, geteld. Dat het getal echter groot geweest is, behoeft men niet te betwijfelen. De tweede oorzaak kan waarschijnlijk gevonden worden in de hitte van het klimaat, en is dus blijvend. De aanlokkelijkheid van het goudzoeken voor het oogenblik ter zijde zettende, geloof ik dat landstreken waar koren groeit, de meeste aantrekkingskracht hebben voor die klasse van menschen, die gewoonlijk hunne eigene eilanden verlaten. De voordeelen in Queensland aan landverhuizers geschonken, worden hoofdzadelijk verleend met het doel eene klasse van kleine pachters daar te stellen, — mannen, die kleine stukken van de kroonlanden zullen uitkiezen bij wijze van eigendomsrecht of door geleidelijken aankoop, en die, eigenaren geworden zijnde, dus aan de kolonie gebonden zouden zijn. In Queensland en eigenlijk in geheel Australië is de pachter een gering man vergeleken bij den squatter, die een groot heer en aristocraat is. Maar een klein pachter moet eene geschikte macht hebben voor zijne voortbrengselen, wil hij vooruit komen, en moet in staat zijn te kunnen leveren wat de vraag van die markt is.

De wereld heeft koren noodig, doch Queensland kan het niet opbrengen. Queensland levert wol en vleesch en suiker, maar dit zijn handelsartikelen, die gewoonlijk buiten het bereik van den kleinen pachter liggen. Zoo men de Queenslandsche squatters gelooven wil, drijven deze »zelfkiezers," of kleine pachters handel in rundvleesch, maar stelen het vee van de groote veestapels. Het stelen van vee heeft waarschijnlijk nog al eens plaats, doch ik denk dat dit wel niet zoo algemeen het geval is als mijne vrienden, de squatters, mij hebben willen beduiden. Indiaansch koren of maïsmeel groeit op deze kleine pachthoeven, en wordt er ook nog al werk gemaakt van hooibouw en het bereiden van boter. Doch de markten zijn voor deze artikelen niet voordeelig. De pachter met zijn Indiaansch koren is gewoonlijk genoodzaakt, andere zaken tegen zijne voortbrengselen in te ruilen, — zooals thee, of kleederen, soms ook wel rum. Tarwe zou hij zonder twijfel voor geld kunnen verkoopen. Hierdoor is het vooruitzicht der kleine pachters niet groot, en hebben zij, die de kolonie besturen natuurlijk met groote moeielijkheden te kampen bij het vestigen van blijvende landbouwers.

Aan de benaming van »zelfkiezers," zooeven door ons gebruikt, wordt de reiziger spoedig geheel aan gewend; en zoo hij het geluk heeft gehad op gemeenzaam voet met de squatters te geráken, hoort hij die altijd als eene uitdrukking van verwijt bezigen. De eigenlijke squatter haat den »zelfkiezer" bijna evenzeer, als de Engelsche landedelman den strooper haat. Daar ik in een ander hoofdstuk uitvoerig over de Queenslandsche squatters in schapen wil spreken, zal ik hier maar niet veel over hen zeggen, maar om de gesteldheid van den zelfkiezer te verklaren, is het noodig te vermelden, dat een aanmerkelijk gedeelte van de dreef van een squatter in de geordende districten, ten allen tijde door eenig menschelijk wezen boven de een en twintig jaar, gekozen kan worden. Gij, mijn lezer, die onbewust zijt van uw voorrechten, kunt u zoo dadelijk daarheen begeven en niet minder dan 10,280 morgen lands uitkiezen uit de dreef van eenig Queenslandsche squatter, binnen de grenzen der geordende districten, dat tot nog toe niet gekozen is; en door de tegenwoordige wetten nog niet beschouwd wordt tegen onmiddellijke verkiezing. Gij moogt niet minder dan 210 of meer dan 640 morgen bouwland, tegen 15 sh. het morgen, nemen; eveneens, zoo gij het verlangt niet minder dan 80 of meer

dan 2,560 morgen, eerste klasse herderlijk land tegen 10 sh. het morgen; — en eveneens, zoo gij het verlangt niet minder dan 80 of meer dan 7,680 morgen tweede klasse herderlijk land tegen 10 sh. het morgen. Voor deze aankoopen behoeft gij in het eerste jaar slechts het tiende gedeelte te betalen, en zoo voort gedurende tien jaren, waarna het land uw eigendom geworden is. Zijt gij echter met minder tevreden, en ongehuwd, dan kunt gij een kleine pachthoeve met 80 morgen bouw — of 160 weiland uitkiezen op nog voordeeliger voorwaarden. Dit geschiedt bij wijze van pacht; maar zijt daardoor genoodzaakt er te wonen. Dit bekomt gij tegen 9 d. het morgen bouwland per jaar, of tegen 6 d. het morgen weiland; en hebt gij er gedurende vijf jaren op gewoond en goed voor gezorgd, of het tiende gedeelte er van verbeterd, is het uw eigendom met een onvernietigbaar bewijs, zonder meerdere betaling. 80 morgen land uit eens squatters dreef beteekent echter niet veel. Zelfs 10,280 morgen uit eene grootere dreef is niet veel. Maar een squatter hangt van de zelfkiezers af, en zoo de zelfkiezer zijne keuze met voordacht doet om het vee van den squatter te stelen, — zooals de squatter meestal beweert dat het geval is, spreekt het van zelf dat de squatter zijn buurman niet zoo lief heeft als zich zelf.

Men kan dus nagaan, dat hierdoor een zeer verschillend gevoelen ontstaat dan dat, waaraan wij ten ten opzichte van land bij ons te huis gewoon zijn.

Bij ons is de Grondbezitter, de leengoedbezitter de groote, en de huurder de geringe man.

In de Australische koloniën is de squatter, die zijne dreef van de Kroon in pacht heeft, en die enkel koopt om anderen het koopen te beletten, en die half ten gronde gericht is door dat hij genoodzaakt is, op die wijze eigenaar van den grond te worden, de groote man; evenals de eigenaar, die zijn verblijf zelf gekozen heeft, de geringe man is. Hij is echter in geen enkel opzicht afhankelijk van den squatter, en hunne belangen zijn geheel verschillend.

Er is echter in den laatsten tijd een punt van overeenstemming tusschen de beide klassen ontstaan, die hen van lieverlede tot elkander brengt. De squatter heeft in den druksten tijd voor het wasschen en scheren zijner schapen, tijdelijk hulp noodig. Daar nu de zelfkiezers niet van den opbrengst hunner pachthoeven leven kunnen, verhuren zij zich gaarne drie of vier maanden in het

jaar als wasschers en scheerders. Voor dit werk ontvangen zij hoog loon en rantsoen, waardoor zij in staat gesteld worden hetgeen zij overhouden mede naar huis te nemen. Het is altijd ten voordeele van beiden, van den aan het werk gestelde en van den werkgever, dat zij goed over elkander denken, en worden daardoor zachtere gevoelens opgewekt, om de gramschap over het stelen van vee, aan den eenen kant, en de verbittering over de minachting en mogelijk valsche beschuldiging aan den andere kant te temperen. Het geld van den squatter is noodig voor den zelfkiezer; en de arbeid van den zelfkiezer is noodig voor den squatter, en hierdoor worden zij tot elkander gebracht. Ook wordt er zelden over het werk getwist, ofschoon de wijze waarop de planter het opzicht over zijne knechten houdt nog al gestreng is. Orde moet er zijn bij het scheren der wol. Er mag niet gedronken of gerookt worden dan op daartoe vastgestelde oogenblikken van rust. Ook moeten de scheerders boete betalen, zoo zij slecht scheren, — en wordt dit door de opzieners beoordeeld. Over het algemeen heerscht er vredelievendheid, en worden de aangegane verbintenissen geheel nagekomen. Het gebeurt echter wel eens, dat een scheerder, die ontslagen wordt, de werkplaats in woede verlaat en niet zonder hooge woorden.

Een squatter, dien ik mijn vriend mag noemen, vond de volgende erbarmelijke melodie op een zijner deuren gespijkerd, zonder twijfel door een zwartgallig ontslagen zelfkiezer, uit eene verafgelegen streek, die onbekwaam voor zijn werk was bevonden:

Varewell to the wild emu
Varewell to the kangaroo.
Varewell to the squatter of the plain.
I hope, I will neves su that — rascal again.

Vaarwel aan de wilde emu
Vaarwel aan de kangaroe.
Ik wil aan den squatter mijn afscheid biên,
En hoop dat ik dien schurk nooit weer zal zien.

In deze groote quaestie tusschen den squatter en den zelfkiezer van land, voor wien, bij de verschillende vertakkingen ten opzichte der nederzetting, de voortbrengselen van den landbouw, en der veeteelt, het de grootste quaestie voor het leven in Australië is,

is het bijna onmogelijk voor den gewonen reiziger niet met den squatter te sympathiseeren.

De gewone reiziger komt uit met aanbevelingen aan de heeren van de kolonie, en de heeren van de kolonie zijn squatters. De huizen der squatters staan voor hen open. Zij introduceeren den reiziger in hunne gezelschappen. Zij leenen hunne paarden en chaisen. Hunne vrouwen en dochters zijn lief en voorkomend. Zij oefenen de plichten der gastvrijheid met milde hand, zij organiseeren jachtpartijen op kangaroes, en geven pie-nies. Het is altijd aangenaam met eene aristocratie te kunnen sympathiseeren, als die aristocratie u met open armen ontvangt. Wij denken hierbij aan de republikeinsche Mrs. Beccher Stowe, met hare aangename herinneringen van hertoginnen.

De reiziger moest echter met den zelfkiezer sympathiseeren, altijd onder voorbehoud, dat hij zich niet vergrijpt aan en zijne handen niet uitsteekt naar het vee van zijn buurman. Wij moeten erkennen dat hij de man is, voor wien het leven in de kolonie en de welvaart der kolonie eigenlijk bedoeld zijn, en zonder wien geene kolonie van eenige nationale beteekenis kan worden. De herderlijke squatter, die tien- of honderdtallen morgen lands in gebruik heeft, en de wol levert waardoor Australië geworden is, wat het nu is, heeft groote dingen gedaan voor de oprichting der kolonie. Echter moet hij bij alle overwegingen der quaestie bedenken, dat hij geen recht heeft op het voortdurend gebruik van het land, waarin zijn vee omloopt. Zelfs al heeft hij het gebruik van zijne tegenwoordige dreef gekocht, en zelfs duur betaald, behoort het land hem niet toe. Het behoort bij wijze van spreken aan de Kroon; — doch eigenlijk verstandiger gesproken aan het volk van de kolonie, en behoort verkocht, of verhuurd of behouden te worden, zooals dit het best met de algemeene belangen uitkomt. De dreef eens squatters is, in gewone koloniale taal, in bezit genomen door een oorspronkelijk squatter, die zijne schapen of runderen er in heeft gedreven, toen die alleen in gebruik was van de negers.

In den eersten tijd der nederzetting hebben sommigen getracht deze in gebruikneming als in bezitneming aan te merken; doch dit is in eens door de Kroon belet, die op beslissende en behoorlijke wijze hare eigene rechten handhaafde. Nadat een onafhankelijk bestuur aan de Australische koloniën toegestaan was,

werden deze rechten, de rechten van het volk, en behielden de squatters hunne dreven en wisten, dat zij hunne dreven slechts behielden als pachters van het Gouvernement, dat als agent voor het volk optrad. Ook zijn deze pachters nooit in het bezit geweest van huurceelen voor eene reeks van jaren. De pacht, die zij betalen is, voor Queensland berekend, slechts zeer gering, en is hun nooit zekerheid van bezit verleend geweest. Bij de landswet van 1868, is in Queensland elke squatters dreef in twee deelen gesplitst, waarvan de eene helft ter beschikking staat voor zelfkiezing, terwijl de andere helft niet voor 1878, door de zelfkiezers aangeroerd mag worden, — tenzij eene nieuwe landswet, die meer invloed op de zelfkiezing uitoefent, voor dien tijd worde aangenomen. Toen de wet van 1868 aangenomen werd, heeft men volkomen ingezien dat, zelfs voor de tien jaren waarin die helften aan de squatters waren afgestaan, geene huurceelen werden afgegeven.

Het land was publiek land en niet het hunne. De ruimte voor squatters is in Queensland zoo uitgestrekt, en de eigenlijke zelfkiezers zijn zoo klein in getal en zoo onbemiddeld, dat men niet bevreesd behoeft te zijn, dat de squatter uit de kolonie verdreven zal worden. Over zijn eigen toestand zal ik in een later hoofdstuk spreken; men moet echter vooral inzien dat de ondersteuning van den zelfkiezer, — van den waren zelfkiezer, die voornemens is het land te bebouwen en te bewonen, — het hoogste doel van het koloniaal bestuur is, en moet zijn. Sommige menschen, die den grond stelselmatig willen bevolken, beweren, dat één man op de tien morgen lands, van grooter belang voor eene jonge maatschappij is, dan een aristocratie, die in den regel nauwelijks één man op de tien duizend morgen gebruikt. Het is hoofdzakelijk bevolking waaraan behoefte is, en vooral landbouwkundige bevolking. Doch landbouwkundigen, vooral van minderen rang, zijn niet op land gesteld, waar geene tarwe groeit. Hierin ligt het grootste bezwaar; — maar daarom moeten wij hen, die de onderneming wagen, ten zeerste aanmoedigen, en moet alle mogelijke moeite gedaan worden zulke menschen aan te sporen, zich in het land te vestigen.

Ik heb mijne beschouwingen over Queensland aangevangen met deze opmerkingen over de verpachting, en den aankoop van land

omdat ik, wat mij zelve betreft, begreep, dat elke kans die ik mocht hebben, om deze tegenwoordigen en toekomstigen toestand dezer koloniën juist te kunnen beoordeelen, afhing van mijne geschiktheid om de voorwaarden, waaronder de grond door zijne bezitters gekocht is, of gekocht kan worden, goed te begrijpen. De verpachting in Engeland is zoo ingewikkeld, en is dit zoo geworden door tal van oude wetten en gewoonten, dat het bijna onmogelijk is tot de grondstelling er van te geraken. Daarbij is het land zelf van zoo groote waarde, dat wij niet kunnen begrijpen, dat uitgestrekte districten bezit zouden kunnen zijn, zonder bepaald eigendomsrecht. In de kolonie is de zaak duidelijk; echter moet die duidelijkheid goed begrepen worden. Het land behoort aan het volk. Zoo het onbezet is, mag het door den een of ander in gebruik genomen worden tot herderlijk of eigenlijk landbouwkundig gebruik; zulke in gebruiknemingen en bezettingen geven echter geen recht van eigendom. Het recht van eigendom kan evenwel op zekere voorwaarden, zooals hierboven uitgelegd is, verkregen worden, en heeft men zich naar die voorwaarden geschikt, dan volgt het vrijleen.

Het bezetten van land tot herderlijk gebruik, geeft een recht dat omschreven is, en dat recht kan verkocht worden. Zulke rechten van bezitting zijn dagelijks aan de markt, en de grenzen der landstreken, op die wijze in gebruik genomen, zijn zeer goed bekend.

In eene geordende kolonie kan een squatter zijne grenzen niet uitbreiden, daar hij omringd is van andere squatters. Daardoor is hij er bijna altijd toe gekomen, zijne dreef als zijn landgoed te beschouwen. Zoo hij ver van de zeekust is, kan hij dit bijna altijd zeker doen, daar de zelfkiezers niet zoover zullen doordringen.

Hij is echter afhankelijk van den wil van het Gouvernement, dat voor het volk handelt, betaalt eene geringe pacht, en staat elk oogenblik bloot aan den roof van nieuwe aankomelingen, die zin hebben in een of ander stuk van zijn land. Zoo echter de squatter slechts met den zelfkiezer te strijden had, zou hij een groot en gelukkig man zijn. Over de wezenlijke verdrietelijkheden van den Queenslandschen squatter, zal ik later, in weinige bladzijden spreken.

DERDE HOOFDSTUK.

Gladstone en Rockhampton.

Bij mijne eerste aankomst te Brisbane bracht ik er slechts eenige dagen door, en trok spoedig noordwaarts op naar Rockhampton om te trachten de hitte te ontloopen. Brisbane is eene nette stad, zeer lief aan de Brisbane-Rivier gelegen, met 12,000 inwoners, bevattende gerechtshoven, parlementshuizen, een gouverneurshuis, openbare tuinen en al de vereischten eener hoofdstad van een wel ingerichte en onafhankelijke kolonie. Ik had de gelegenheid het beëedigen van een nieuwen gouverneur bij te wonen. De ceremonie was niet zeer plechtig, en ik maakte mij grootendeels vroolijk over de vergeefsche pogingen door een photographist aangewend, om zijn instrument in orde te brengen. Het moge belangwekkend zijn te weten, dat de gouverneur zijn eed aflegde in een nauwsluitende »toegeknoopte blauwe uniform, die hem zeker door eene officieele verordening voorgeschreven was, doch die zoo ondoelmatig voor het klimaat is als eenige aangenomen kleeding bij mogelijkheid wezen kon. Ik benijdde hem eehter zijn huis, dat luchtig, ruim, goed gebouwd en netjes was. Zijn huis is zoolang ter zijner beschikking als de tijd van zijne regeering duurt; en kan hij zonder twijfel, zijne blauwe uniform bij sommige gelegenheden afleggen.

Men moet weten dat het reizen in Australië meestal per stoomboot geschiedt, en daarom ging ik per stoomboot van Brisbane naar Rockhampton. Onderweg hielden wij ons te Maryborough en Gladstone op. Over Maryborough zal ik bij de beschrijving mijner terugreis spreken. Over Gladstone wil ik nu echter het een en ander zeggen. Het is eene zeehaven, in het zoogenaamde Port-Curtis district gelegen, en men zal bijna nergens, in welke streek ook, nieuw of oud, eene fraaiere plaats of droefgeestiger stad aantreffen dan Gladstone. Zij ontving den naam, zekerlijk naar onzen eigen staatsman, en men zegt dat zij in het bijzonder door hem begunstigd geweest is. Er is over haar gesproken als de toekomstige hoofdstad van Queensland, en velen in Queensland, — als ook het tegenwoor-

dige opperhoofd der kolonie. — zijn van meening, dat zij daartoe gekozen moest worden, evenals dit met Ottowa in Canada geschied was, omdat zij het dubbele voorrecht heeft van een meer centrale ligging, — aan de kust, — en niets te bezitten wat den naijver noch van Brisbane ten zuiden, noch van Rockhampton kan op wekken. Andere blijkbare geschiktheden voor eene hoofdstad heeft zij niet, — behalve eene schoone zeehaven. Ofschoon die aanvankelijk behoefde aan eene stad, die hoofdzakelijk door de geneigdheid er toe van zekere staatkundigen, aangemoedigd werd, heeft het volk zich er niet willen vestigen. Het levendige gedeelte der stad, bestaande uit een kleine werf, twee of drie pakhuizen en een tolhuis, ligt ongeveer op een kwart mijl afstand van eene smalle kreek, die juist breed genoeg is voor het aanleggen der stoombooten. De kreek leidt naar een prachtige haven, — niet alleen fraai gelegen, maar ontegenzeggelijk even voortreffelijk voor het gebruik der schepen, die er voor anker liggen; voor schepen, die langs de kust varen, levert echter de kleine modderige kreek de eenige bruikbare plaats op. Maar eene uitmuntende haven en prachtige ligging kunnen geen stad uitmaken of er toe bijdragen, die te helpen vormen, zoo de bevolking de middelen niet heeft om zijn brood aan hare kusten te verdienen. Gladstone is door bergen omsloten, en heeft geen achtergrond om in hare behoeften te voorzien. Er is daar niets om handel op te wekken, of om volk over te halen de plaats als een verblijf dat gunstig voor hunne verwachtingen is, uit te kiezen. Bij gevolg zijn de straten, die talrijk breed en lang zijn, eenvoudig mooie wegen, die de wilde bosschen doorloopen, met hier eene hut en daar een huis zoover van elkander gelegen, dat het lijkt of elke woning in der haast door een Paul voor zijn Virginia gebouwd is. Zij geven aan de bosschen niet het aanzien alsof zij door het menschdom overweldigd zijn. De westelijke districten van de Vereenigde Staten doorreizende, in Canada en eveneens in deze Australische koloniën, zijn de reizigers gewoon tal van uitgestrekte ver uit elkander liggende, rechtuitloopende omheinde wegen aan te treffen, waaruit de laatste sporen der oorspronkelijke bosschen nog niet geheel verdwenen zijn, en die te hooren bestempelen met den naam van straten, ofschoon de huizen nog zeldzaam zijn. Dit zijn kindersteden; — maar het zijn kinderen, die krachtig zullen opgroeien. Het gras is door de drukking

der menschen voetstappen verdwenen. De gunstigst gelegene streken, de hoeken en dubbele grenslijnen, zijn gewoonlijk bezet. De pioniers hebben het beste gedeelte van het bosch in bezit, en de bevolking is blijkbaar opgeruimd en arbeidzaam. Evenwel zijn er uitgekozene streken, waaraan men duidelijk zien kan, dat het te verwachten is, dat de pogingen, die voor die onderneming in het werk gesteld zijn, mislukken zullen. De woestheid der bosschen is te groot voor het bedrag der krachten, die de beperkte voordeelen van de plaats kunnen opleveren. Somwijlen zijn zulke mislukkingen in het stichten van steden jammerlijk om te aanschouwen. Wellicht was de ellendigste om te aanschouwen die van Caïro, in Illinois, — het Eden van Charles Dickens. Op de plaats was niets als slijk, luiheid, whisky en ellende. Er is in Caïro zonder twijfel meer levendigheid dan in Gladstone; maar Gladstone is fraai voor het oog, en wordt veel door reizigers bezocht. Van groene wegen op een kwartmijl van de werf gelegen, heeft men het uitzicht op eene zeevlakte door bergen omgeven, en gevoelt men al de waarde van vrij van zorgen en in de stilte der bosschen te zijn.

De handel der plaats, zooals die thans is, bestaat in den uitvoer van vee, hoofdzakelijk, geloof ik, naar de Zuidzee-eilanden, en den invoer uit andere havens van de kolonie van de benoodigdheden voor de veefokkers. Zulk een handel, zoo die groot genoeg is, kan eene stad vormen; maar te Gladstone op de gesteldheid van het land afgaande, zijn de veestapels, die haar als marktplaats gebruiken, weinig in getal. Bij gevolg blijven de bosschen, ontstaan er geene nieuwe huizen en is er geen levendigheid. De reizigers, die de streek bezoeken, kunnen niet begrijpen hoe het mogelijk geweest is, dat mannen en vrouwen deze plek ooit uitgekozen hebben om er hun geluk te beproeven, en voelen een onwederstaanbaar medelijden met hen, die zulk een misslag voor het leven begaan hebben. Niettegenstaande dit alles, wordt er over Gladstone gesproken als de toekomstige hoofdstad van de kolonie, en staat in de gunst van hen die erkennen, dat het bestuur over geheel Queensland niet kan blijven in eene stad, die zoo ver van het middelpunt verwijderd is, als Brisbane; doch die er toch tegen opzien om de kolonie te verdeelen en eene andere hoofdstad aan te leggen. Zij beweren, dat de meeste der Vereenigde Staten het doelmatiger gerekend hebben, de zetels van

hun bestuur in kleine onbeduidende centraal-steden te vestigen, en daardoor juist geschikt waren voor staatkundige doeleinden. Zij maken hieruit op, dat eene handeling, die aan de vereischte verwachtingen in Amerika beantwoord had, dit in Australië waarschijnlijk eveneens zou doen. Het is nu de vraag, of de keuze der hoofdsteden in de Vereenigde Staten oordeelkundig geschied is. Wetgevende machten in de groote steden Nieuw-York of Philadelphia, zouden waarschijnlijk meer van de waardigheid en welvaart der rijke Staten, waartoe zij behooren, aan zich trekken, dan nu het geval is met de Huizen, die nu te Albany en Harrisburg gevestigd zijn. Albany en Harrisburg, ofschoon betrekkelijk kleine steden, zijn niet evenals Gladstone ter nauwernood door twee- of driehonderd menschen bewoond, en hunne straten door de bosschen ingesloten. De Queenslandsche wetgevers zijn mogelijk niet kieskeurig, doch verbeeld ik mij, dat zij toch ongaarne van Brisbane zouden verplaatst worden naar die kleine stad, gebouwd aan de kreek die in Port-Curtis uitloopt.

Toen ik te Gladstone was, trof ik het dat een »inlandsch neger verhoord zou worden, die getracht had in een winkel in te breken, en wandelde ik door de bosschen naar het kleine gerechtshof, dat zoowat op eene mijl afstands van de werf gelegen was, om de plechtigheid bij te wonen. Daar vond ik eene magistraat, vier gerechtsdienaren, eene jonge vrouw, die als getuige voorkwam, en den gevangene. De zwarte man was in de bladen aangeduid als »Aboriginal Baney". Hij had eene plank uit de hoek van een houten pakhuis weggenomen, in de hoop wat tabak machtig te kunnen worden. Hij was echter gestoord geworden voor dat hij zijn buit beet had, en had een beursje, dat hij, om beter door de opening te kunnen kruipen, uit zijn zak genomen had, achter gelaten. In deze beurs was elf stuivers aan zilver, — want zelfs een zwarte vindt het beneden zich koper geld bij zich te hebben, — en eene lok haar. Wij willen hopen dat het eene lok van zijn liefje of van zijne vrouw geweest zal zijn. Er was geen bewijs tegen hem als zijn eigen; — want de vrouw had alleen de gedaante van een vluchtend man gezien. Boney had, toen hij door de gerechtsdienaars gevat was, dadelijk bekend, en scheen het dat hij liever de straf voor zijne overtreding wilde ondergaan, dan zijne beurs verliezen. Ik had wel eens willen weten, in hoe-

verre zijn berouw het gevolg was, van zijne gehechtheid aan het geld, of aan die van de haarlok. Hij had het gedaan om tabak te nemen, zeide hij, maar had nog niets weggenomen toen hij gestoord werd en zijne kleine bezitting achter gelaten had. De gerechtsdienaar had alles, — getuigen verhooren, hem in de gevangenis zetten en ondervragen, den toestand van den gevangene onderzoeken, — alleen gedaan, en dat op eene wijze, die heilzaam zou zijn, zoo zij door Old-Bailey nagevolgd werd.

Aboriginal werd veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en scheen er zeer mede tevreden. Hij was werkelijk schuldig verklaard, — maar dit was naar alle waarschijnlijkheid geschied zonder juist inzicht van het geval. Ik zag hem later in de gevangenis te Rockhampton, en scheen hij zich in dat verblijf nog al te kunnen schikken. Ik vertrok naar Rockhampton met dezelfde boot als Boney, en werd op eenmaal ingewijd in de groote quaestie van »Scheiding." Rockhampton is eene stad juist op de grens aan den Steenbokskeerkring gelegen, en strekt zich eenige mijlen langs de Fitzroy civies uit; heeft ongeveer zeven duizend inwoners, beschouwt zichzelf als de tweede stad der kolonie, en heeft nog al groote gedachten van zichzelve. Zij streeft er naar eene hoofdstad te worden, en heeft dus een afkeer van Brisbane. Het is er zoo heet, dat men tegen menschen, die daar van daan naar eene andere plaats gaan, zegt, dat zij hunne wollen dekens wel zullen moeten laten halen, want dat die plaats veel te koud voor hen zal zijn, na de woonplaats, die zij verlaten hebben. Doch de Rockhamptonners handelen flink, zooals dan ook aan de aspiranten naar hoofdstedelijke waardigheid betaamt. Zij doen alles wat noodig is voor het welzijn eener maatschappij. Zij hebben een hospitaal, en het is wat een goed hospitaal; eveneens eene gevangenis, doch die is minder voortreffelijk; een goed hotel, — of zooals men mij gezegd heeft, twee goede hotels; breede straten, een goed postkantoor; zij moesten het ten gerieve van het publiek tot na zes uren in den avond openhouden, en zouden dit zekerlijk wel doen, zoo zij wisten dat in Engeland op zijn vroegst te negen uren die kantoren gesloten zijn. Zij hebben uitmuntende winkels, eene goede kade en een spoorweg. De spoorweg zet dan ook de kroon op alles te Rockhampton.

Ik moet hier iets over den Rockhamptonschen spoorweg zeggen, en dat zal waarlijk geen woord van lof zijn. Het spijt mij wel,

want ik ben er kosteloos mede vervoerd en vergezeld door den heer, die er het opzicht over heeft, en die bij die gelegenheid zeer voorkomend was. Niettegenstaande dat, kan ik toch niets goeds zeggen over den Rockhamptonschen spoorweg. Hij werd bij aanneming aangelegd, en nu hij aangelegd is, is hij niet alleen onbruikbaar, maar oneindig meer dan onbruikbaar. Het zou van groot profijt voor de kolonie zijn zoo hij afgesloten en opgeheven kon worden. Ik vroeg in mijne onnoozelheid of, de kosten van den aanleg niet medegerekend, hij genoeg opbracht om in zijn eigen onderhoud te voorzien, en werd mij geantwoord, dat hij juist genoeg opbracht voor het vet dat er aan verbruikt wordt. Nu moet de oorzaak en het doel van den Rockhamptonschen spoorweg aan het volgende worden toegeschreven: Queensland, eene kolonie van zeer groote uitgestrektheid, zooals hierboven beschreven is, werd het eerst bevolkt in zijne zuidelijke districten, die, welke aan Nieuw-Zuid-Wallis grenzen, waarvan het zich afgescheiden had. Maar juist in de dagen, dat de afscheiding plaats had, hadden eenige veefokkers hun vee naar de warme noordelijke landstreken gedreven, omdat daar goudaren en kookinrichtingen waren, die later omschreven zullen worden. Hierdoor ontstond de stad Rockhampton, terwijl de bevolking en welvaart van Queensland nog slechts in de zuidelijke deelen, — in den omtrek van Brisbane en de steden Ipswich, Warwich en Toowoonba, alsmede in de Darling-Downs was.

Hierdoor ontstond groote behoefte aan een spoorweg in het Zuiden, — niet van Brisbane, dat goede waterleidingen naar Ipswich heeft, uitgaande, — maar van Ipswich naar de andere hierboven genoemde steden, en zoo door de Darling-Downs waar de groote schapendreven van dat land zijn. Men moet weten dat de spoorwegen in Australië, met uitzondering van een of twee, door het Gouvernement aangelegd zijn, — evenals dit tot hiertoe met alle wegen, met het onderhouden der rivieren, en alles van dien aard, het geval is. Het Gouvernement legt den spoorweg aan en heeft er het bestuur over, ontvangt en besteedt het geld, en wordt dit alles door ambtenaren verricht. Dit is het juist wat mij in verlegenheid brengt. Of het nu een vereischte is dat dit op deze wijze geschiedt, daarover zullen wij maar niet redeneeren, het is in allen geval eene daadzaak. Het Gouvernement kan geen spooorweg aan-

leggen, zonder de toestemming en borgstelling van de Wetgevende Macht. Toen de aanleg van den Darling-spoorweg in overweging genomen werd, — waardoor buiten twijfel de voortbrengselen van een zeer schoon district zeewaarts gevoerd, en de bewoners der verschillende steden op gemakkelijke wijze in gemeenschap met de hoofdstad gesteld zouden worden, — schijnt het dat er geene geldige bezwaren tegen het plan aangevoerd werden. Er werd niet veel over beraadslaagd, of de jonge kolonie al dan niet in staat zou zijn, de lasten der geleende millioenen te dragen. Wat echter wel in overweging genomen, en ook duidelijk uitgemaakt werd, was, — dat zoo het zuidelijke deel der kolonie een spoorweg had, het noordelijke er ook een moest hebben. Welnu; — laat dan de zuiderspoorweg tienmaal grooter zijn dan de noorder. Ja, maar als het volk van de Darling-Downs een spoorweg heeft, moet Rockhampton er ook een hebben. Wanneer dit nu niet geschied was, zou Rockhampton, dat uit zijn aard geene inschikkelijke plaats is, zulk een leven gemaakt hebben, dat het in onmin met de kolonie geraakt zou zijn. Het moest dus wel geschieden, en bestaat er dus een spoorweg van dertig mijlen lang, die nauwelijks genoeg opbrengt voor het benoodigde vet. Hij loopt dertig mijlen ver naar drie openbare gebouwen in het woud, Westwood geheeten; doch hij houdt zich onderweg niet op om handelswaren op te nemen, omdat het voor voerlieden, die wol wegbrengen en voorraad mede terugnemen, voor zoo'n korten afstand niet de moeite waard is hunne vruchten af te laden. De squatters kunnen goedkooper met Rockhampton verkeeren op de oude manier, dan door gebruik te maken van een dertig mijlen langen spoorweg.

En toch mogen wij Rockhampton niet blameeren. Ik geloof, dat als ik een Rockhamptonner geweest was, ik evenzeer op mijn spoorweg gesteld zou zijn geweest. Waarom zou Rockhampton er in toestemmen lasten te dragen en belastingen te betalen, opdat de wol van de Darling-Downs goedkooper naar de markt gebracht zou kunnen worden dan de wol van hunne eigene districten? Het stelsel van het heffen van belastingen en het uitgeven van algemeen geld voor andere zaken dan die van het rechtstreeksche bestuur, met inbegrip der verdediging en bescherming der natie, is zeer verleidelijk en gevaarlijk. Onze staatslieden te huis, hebben er naar verlangd gouvernements spoorwegen te hebben, en

zijn van oordeel dat een patriarchaal bestuur veel beter voor het land, dan concurreerende compagnieschappen zou zijn. Het verlangen om de spoorwegen aan te koopen bestaat, geloof ik, nog bij sommige staatslieden, in allen geval die in Ierland. Kan een gouvernement jaarlijks altijd zooveel opbrengen door het bezit van het monopolie der telegraphie, dat is dunkt mij al heel goed; — maar zoo een gouvernement jaarlijks even zooveel moet verliezen door het uitkeeren aan spoorwegen, is het al heel verkeerd. De spoorweg van Rockhampton en Westwood is de juiste basis van zulke ondernemingen.

En dit brengt ons op de groote quaestie van scheiding, waarover ik bemerkte, dat een ieder te Rockhampton den mond vol van had. Onder afscheiding bedoelt men heden ten dage in Queensland de verdeeling dier kolonie in twee koloniën, evenals het in vroegere dagen de bedoeling geweest was Nieuw-Zuid-Wallis in twee of drie koloniën te verdeelen. Ofschoon Queensland nauwelijks de kinderschoenen ontwassen is, wordt het door de bevolking der noorderlijke districten reeds als geheel geschikt tot verdere verdeeling beschouwd. Laat er een Queensland en een Albertsland, zooals sommigen de toekomstige kolonie genoemd willen hebben, — zijn. Waarom zouden belastingen, die in het noorden opgebracht worden, gebruikt worden om wegen bij Brisbane aan te leggen? Waarom zouden noordelijke wetgevers vier, vijf, zes, en zeven honderd mijlen ver reizen naar eene zuidelijke stad, op de grenzen van Nieuw-Zuid-Wallis gelegen? Waarom zouden wij, noordelijken, met onze onmetelijke ruimte, onze sterke ambitie, met onze groote vooruitzichten op goud en suiker, opgeofferd worden aan Brisbane en de Darling-Downs? Rockhampton heeft een hekel aan Brisbane, doch ik geloof dat zij de Darling-Downers nog veel meer verfoeien. Men moet altijd in het oog houden, dat de Darling-Downsche squatters de aristocraten van Queensland zijn, en zoo wat evenveel in gunst staan te Rockhampton als een markies te Manchester. Wij hebben, zoo zeggen deze noordelijken, tien, vijftien, of twintig duizend inwoners, — naar mate dat de lijn getrokken wordt. Laat ons een eigen gouverneur, en vóór alles de privilegiën eene wetgeving hebben. Wij zijn oud en wijs genoeg om op ons zelve te staan, en op ons zelve staan willen wij. Het zweet ons aanschijns zal niet meer naar Brisbane gaan.

Waar zal nu echter de lijn getrokken worden? Juist ten zuiden van Rockhampton, zeggen de Rockhamptonners, opdat de nieuwe kolonie de schoonste zij, die ooit de Engelsche vlag zal voeren, deze goed gebouwde, netjes ingerichte en volkrijke stad tot hoofdstad zal hebben, — eene stad met wezenlijke straten en hotels, met een postkantoor en een spoorweg. Wat zou eene kolonie meer kunnen verlangen? In dat geval zou echter Rockhampton eveneens aan de uiterste grens liggen, en het volk dat noordelijker, — ja, misschien wel vijf honderd mijlen noordelijker, zooals iedereen wel op de kaart kan zien, — woont, verplicht zijn het zweet huns aanschijns naar die stad te zenden.

De toekomstige gulden tijd van suiker en goud in het noorden, is bestemd om ten zegen te strekken aan eene landstreek nader bij de zon gelegen dan Rockhampton. Laat Kaap Palmerston de uithoek en Bowen of Townsville de hoofdstad zijn. Op deze wijze zou de zaak behandeld kunnen worden.

Met deze quaestie is bijgevolg ook de andere quaestie ter sprake, namelijk die, om de hoofdstad van Brisbane naar Gladstone te verleggen — waardoor volgens het oordeel van sommige zuidelijke staatkundigen, de moeielijkheid uit den weg, en de scheiding nog voor geruimen tijd verschoven zijn. Brisbane ligt ontegenzeggelijk te veel in een hoek. Het treft juist, dat Mr. Palmer, de tegenwoordige Minister, zitting houdt voor het district, waarin Gladstone gelegen is, en heeft hij dus eene dubbele taak te vervullen, — de kolonie bijeen te houden en zijne kiezers te voldoen. De andere leden van het bestuur en de groote meerderheid der wetgevende macht staan de belangen van Brisbane voor, en verlangen geene verandering.

Wat nu eigenlijk het wezen der zaak betreft, komt men in verzoeking te beweren, dat, — evenals met alle politieke quaestiën betreffende de koloniën, — hoe meer de menschen zich buiten zulke quaestiën houden, dit voor hun persoonlijk belang veel beter zou zijn. Er moeten staatkundigen zijn onder jonge kolonisten, er moet eene wetgevende macht zijn, doch hoe minder eerzucht er in dat opzicht bestaat, des te schielijker zullen er fortuin gemaakt, en gezinnen gevestigd worden. De toekomstige suikerplanter zal er minder door benadeeld worden als hij zijne belastingen naar Brisbane moet opzenden, dan dat hij zijn tijd in een of ander

dichterbij gelegen klein parlement, hetzij te Rockhampton, hetzij te Townsville moet doorbrengen. Parlementen met hunne redevoeringen en al die welbespraaktheid, waaraan Mr. Carlyle zoo'n afkeer heeft, zijn mij dierbaar. Parlementen zijn voor mij het echte zout der aarde. Ik twijfel echter aan de doelmatigheid van een nieuw parlement voor tienduizend zielen; — de bevolking eener door één lid vertegenwoordigde plaats te huis, — als die tienduizend zich over zoo weinig te beklagen hebben, als de bewoners van Noordelijk Queensland.

Een Engelschman kan geene maand in Australië doorbrengen, zonder dat hij er toe komt om te speculeeren, al zou hij er enkel toe komen om er gevolgtrekkingen uit af te leiden voor de toekomstige vooruitzichten der koloniën. Tegenwoordig zijn zij zeer aan Engeland gehecht en dat wel met een gehechtheid, daar wij ons te huis geen denkbeeld van kunnen vormen. Er mogen twistpunten bestaan over het betalen van belastingen of postsubsidiën. Eene kolonie mag twisten met een Staats-Minister te huis, op minder eerbiedige wijze dan een ander, al naar mate het temperament van den minister van het oogenblik is. Maar het gevoel van het volk is dat van vurige aanhankelijkheid, vermengd met eene kleine ergenis, ontstaan uit de meening, dat Engeland overschillig geworden is.

Het terugtrekken onzer troepen, vooral uit Nieuw-Zeeland heeft meer dan iets anders er toe bijgedragen, om eene opvatting te weeg te brengen, die zekerlijk onnoodig, zoo niet, mijns inziens, onverstandig is. Aan de liefde der koloniën voor Engeland, en der Koningin, en het Engelsche Gouvernement, — die toegeschreven kan worden aan de aanhankelijkheid der koloniën aan het moederland, — kan echter niet getwijfeld worden.

Een Australiër van den tegenwoordigen tijd, heeft niet gaarne, dat men over de toekomstige onafhankelijkheid van Australië tegen hem spreekt. Ik sprak er dan ook maar niet meer over, daar mijne zinspeling er op niet veel bijval vond. En toch kan er niet aan getwijfeld worden, of de scheiding zal ter zijner tijd plaats hebben. Er moeten echter eerst andere zaken gebeuren. Voordat echter die dag zal aanbreken, moet al wat in de koloniën is, in de kolonie voortgebracht zijn. De bewindvoerders moeten er niet alleen gewoond, maar ook in Australië geboren zijn, zoodat zij

opgegroeid zijn onder het gevoel, dat Engeland hun eigenlijk »te huis" is. Ook waag ik het een denkbeeld uit te spreken over eene andere groote verandering, die er eerst nog plaats moet hebben, waarop tegenwoordig nog volstrekt geen uitzicht bestaat. De koloniën moeten zich vereenigen tot een Australisch verbond, zooals door onze Noord-Amerikaansche provinciën gedaan is, en moeten de staatkundige kracht en de handelsvoordeelen leeren kennen, die door samenwerking verkregen wordt. Er zijn echter werkelijk bezwaren tegen zulk eene vereeniging, zooals dit het geval geweest is met de beide Canada's, Nieuw-Schotland en Nieuw-Brumswijk, doch die in Australië nog sterker gevoeld zouden worden. Nieuw-Schotland en Nieuw-Brunswijk waren niet machtig genoeg om in hunne afgunstige vrees voor eene sterkere zuster te volharden, en de twee Canada's waren dat reeds voordat het Bestuur gevormd was. De Australische koloniën zijn jaloersch op elkander, en in hunne tegenwoordige stemming in allen gevalle niet geneigd om zich te vereenigen. Victoria wil den boventoon voeren, Nieuw-Zuid-Wallis betwist het haar. Zuid-Queensland, ofschoon nog zoo eerzuchtig, wil in geen geval scheiding; — naar alle waarschijnlijkheid echter zal niet alleen de scheiding van Queensland, maar ook de scheiding van Nieuw-Zuid-Wallis en van Zuid-Australië plaats hebben voor het federale verbond, dat aan volkomen onafhankelijkheid zal voorafgaan. Evenals in de eerste dagen der Amerikaansche onafhankelijkheid aan Marino en Nieuw-Hampshire toegestaan werd, Staten te worden, evenals Kentucky van Vriginia afgescheiden werd, en Tennessee van Noord-Carolina, zal Albertsland, — bij dien of een anderen naam, — afgescheiden worden van Queensland, de Rivirina-districten van Nieuw-Zuid-Wallis, en eenige groote noordelijke provinciën van Zuid-Australië. Of Victoria zich aan verdeeling zal willen onderwerpen, durf ik niet voorspellen, — maar zelfs dat kan gebeuren. Op die wijze kan eene vereeniging van Staten gevormd worden van oneindig grooter belang dan eenige kolonie, zooals die thans bestaat, zou kunnen worden.

Ik ben maar dadelijk met dit onderwerp begonnen, daar ik het noodzakelijk vond over de scheiding te spreken als in verband staande met Rockhampton. Dit zal waarschijnlijk de toekomstige gesteldheid van Australie worden, en buiten twijfel zal de eene

of andere toekomstige onderafdeeling van de koloniën er naar streven, doch men kan niet zeggen dat de tijd tot samenwerking daar, of kort op handen is. Australische eerzucht bestaat er nog niet. Er is eerzucht genoeg, — eerzucht in Victoria, eerzucht in Nieuw-Zuid-Wallis, eerzucht in Queensland, en bovenal is er Britsche eerzucht, welgevallig voor de ooren en het hart van een Engelschman. De andere zal ook wel komen en de scheiding zal die opwekken. Het is echter niet met het oog hierop, dat er nu sprake is van de verdeeling van Queensland. Rockhampton verlangt eene hoofdstad te worden, en de suikerplanters van Port-Mackay en uit het Noorden willen niets met Rockhampton te doen hebben. Er zijn te Brisbane sommige menschen, die er niet tegen zouden hebben meer noordwaarts te trekken, zoo zij maar een gouverneur en een eigen parlement konden bekomen. Daar ik geloof dat dit de hoofdzakelijke beweegreden is, dunkt mij, dat het beste zou zijn de scheiding nog eenigen tijd uit te stellen, en de verafgelegen heerlijkheid van Brisbane nog voor een tiental jaren te dulden, in het belang en ten voordeele der geheele maatschappij. Tegen het plan om de waardigheid der hoofdstad naar Gladstone over te brengen, zou ik, zoo ik een Queenslander was, mij zekerlijk met luider stem verzetten. Ik denk niet dat die overbrenging geschieden zal. Ik heb geen vertrouwen in Gladstone, die stad. Ik verwacht echter wel dat de scheiding plaats gehad zal hebben, voordat wij tien jaren verder zijn.

Op mijn tocht naar Rockhampton, naar Maryborough en weder naar Rockhampton terug, even als naar de andere plaatsen in de kolonie, vervulde ik den onaangenamen plicht verschillende inrichtingen tot verduurzaming van vleesch in oogenschouw te nemen, waarmede als natuurlijk gevolg het nog onaangenamer werk van uitkoken van vet verbonden is.

Toen ik mij te Rockhampton hiermede onledig hield, trof ik er den zoon eens baronets aan, wiens grootmoeder ik wel gekend had, toen ik nog een kleine jongen was, en op wien ik nog met liefdevol, doch nu met geducht ontzag, terug denk. Ik zou niet gaarne zelf vleesch inmaken of vet uitkoken, ofschoon ik verzekerd ben, dat er geen voordeeliger werk gevonden kan worden. Het uitkoken van vet is in Australie een oud bedrijf, dat een natuurlijk gevolg geweest is van den wolopbrengst. Er moet toch iets met de

doode schapen gedaan worden en het vet kan in allen geval uitgevoerd worden. Toen de schapen uitgekookt werden zonder de bedoeling ze voor spijs te gebruiken, en dus voor geringen prijs te krijgen waren, was het een voordeelige tak van bestaan. Die van vleesch inmaken en het naar Europa verzenden is veel voordeeliger, en zal dit nog oneindig meer worden als het met kracht voortgezet wordt. Uit het verschil in prijs van schapevleesch in Engeland tegen 10 d. en in Australie tegen $1^{1}/_{2}$ d. het pond, blijkt het hoeveel voordeel er na aftrekking der onkosten mede te behalen is, zoo men het maar gedaan kan krijgen het ingemaakte vleesch in Engeland populair te maken. Zoo er iets is, waar Engeland behoefte aan heeft, en niet kan krijgen, — of in allen geval nog niet verkregen heeft, — is het goedkoop dierlijk voedsel voor den werkenden stand.

Voor dat ik Engeland verliet, kocht ik wat Australisch ingemaakt vleesch om het te proeven, en betaalde daarvoor 6 d. het pond. Het was malsch en in het geheel niet walgelijk, maar uiterst smakeloos.

Of het nu de vereischte voedende kracht van vleesch bezit, kan ik niet beoordeelen. Mijne bedienden wilden het niet eten, — zonder twijfel, omdat zij beter konden krijgen. Onder den werkenden stand, bij hen die zich in den regel slechts zelden of in kleine hoeveelheden vleesch kunnen aanschaffen, en voor wie het verkrijgen van goedkooper vleesch van groot aanbelang moest zijn, heb ik nooit aangetroffen, dat zij er mede ingenomen waren. Daar het verduurzaamde vleesch zonder beenderen is, kan het tegen den hierboven genoemden prijs, gerekend worden de helft te kosten van het beste vleesch in Engeland. Ik geloof echter, dat een Engelsch werkman veel liever een half pond Engelsch versch vleesch zou willen hebben, dan een heel pond Australisch ingemaakt vleesch. Het ingemaakte vleesch is gekookt en behoeft slechts opgewarmd te worden. Of het niet smakelijker, zooals uit het onderzoek gebleken is, overgezonden zou kunnen worden, — door het minder te laten koken, want tegenwoordig is het bijna uitgekookt, — is wel waarschijnlijk. Of het echter goedkooper geleverd kan worden, is meer te betwijfelen. Een manufacturier verzekerde mij, dat hij niet zou kunnen bestaan, zoo hij minder dan 4 d. per pond ontving. Daarbij komt nu nog de vracht, en moet het artikel ten

minste door twee, zoo niet door drie handen gaan, eer het in handen van den verbruiker komt.

Er bestaat een ander plan om vleesch te verduurzamen, namelijk door kunstmatige bevriezing, dat, zoo het doorgaat, het vleesch in zulk een staat naar huis gezonden zal worden, dat men geen onderscheid zal kunnen proeven in een Australisch gebraden schapebout en een Engelschen gebraden schapebout, behalve zooals mijne inlichters de bevriezers beweerden, dat die oneindig lekkerder zou zijn, — waarover ik nu niet verder uitweiden zal, daar dit plan in Nieuw-Zuid-Wallis, en niet in Queensland bestaat.

Het vleesch wordt echter niet alleen verduurzaamd. Er is eene andere behandeling, waardoor rund- en schapevleesch in extract veranderd wordt, en deze tak van bestaan schijnt te bloeien. Het extract wordt verkocht tegen 5 sh. het pond, en men verzekerde mij dat het bijna even spoedig verkocht als gemaakt was. Op deze wijze kan een reiziger een geheel schaap, of alle voedingskracht van een schaap, in een klein potje in den zak van zijne jas meevoeren.

Aan boord, in hospitalen en voor groote inrichtigingen is dit extract, — dat ik vooronderstel zijn ontstaan aan Liebig te danken te hebben, — onwaardeerbaar.

Tot het gebruik voor soep vind ik het uitmuntend. Eens haalde een milde fabrikant mij er toe over, om zooveel er van in mijn mond te steken als ik met mijn duim uit eene kan met extract kon nemen, en was ik daardoor voor verscheidene uren doorvoed. Ik ben ingenomen met het vet. Ik ben ingenomen met het extract. Maar ik zal niet ingenomen zijn met het gekookte verduurzaamde vleesch, voordat vooruitgaande kennis en meerdere ondervinding de kosten verminderd, en de waarde van het artikel verbeterd te hebben. Bovendien hoe heerlijk zou het zijn goed voedzaam smakelijk Australisch vleesch, laat ons zeggen tegen 4 d. het pond, aan onze markten te hebben; hoe heerlijk voor onze timmerlieden en metselaars, en eveneens hoe heerlijk voor den Australischen wolhandelaar. Ik geloof dat het verstandig zal zijn, zoo ik er mij van onthoud den lezer op de hoogte te brengen, van de bijzonderheden der handelingen in deze inrichtingen. De schapen worden vlug, maar op eene onaangename wijze gekookt, in bussen gedaan, of extract van gemaakt; — en hiermede is er genoeg van gezegd.

Ik bezocht een verlaten goudveld in de omstreken van Rockhampton, en vond daar twee ellendige mannen bezig in een bak, modder uit eene sloot af te wasschen. Wij bleven staan om den uitslag af te wachten, en bleek het dat de mannen, nadat het wasschen was afgeloopen, elk na drie dagen werks 1 sh. 6 d. gevonden hadden. Zij waren opgeruimd en niet teleurgesteld, en zeiden alleen, dat zij »er maar mede zouden uitscheiden." Rockhampton is het middelpunt van een bepaald gouddistrict en vond ik de statistiek over het voorgaande jaar 1870, als volgt: — 1.496 delvers waren aan het werk gesteld geweest, — en vertegenwoordigden hunne vrouwen, kinderen, enz. medegerekend, eene totale bevolking van 1,896 zielen, — en deze mannen hadden 31,017 onzen goud ter waarde van 112,234 p. st. afgeleverd. Dit maakt 75 p. st. uit voor elk delver, — waarvan per hoofd ongeveer 10 p. st moet afgetrokken worden voor gereedschap en uitgaven boven en behalve den arbeid. Dit brengt dus de inzameling van elk man ongeveer op 25 sh. per week. Nu en dan heb heb ik het in andere goudvelden, in andere streken van Australië aangetroffen, dat bezoldigde delvers ongeveer 50 sh. per week ontvangen. Zoo men den arbeid dezer menschen berekent naar den algemeenen prijs, die voor werk buitenshuis in de kolonie betaald wordt — die de eene soort van arbeid door de andere gerekend, behalve dien der delvers, gemiddeld met 20 sh. per week, benevens voeding betaald wordt, — worden de delvers heel slecht betaald; en zij, die als gelukzoekers met een klein kapitaal naar de Rockhamptonsche goudvelden zijn gegaan, zijn totaal bankroet gegaan. Al wat ik er in Australië van gezien heb, heeft mij tot de overtuiging gebracht, dat elk ons goud dat opgeleverd wordt meer gekost heeft om het te verkrijgen, dan de prijs waarvoor het verkocht wordt. Eenige bladzijden verder komen wij aan de goudvelden van Gympie.

Ik kan Rockhampton niet verlaten zonder een woord te zeggen over het schapen- en rundveestation van Gracemeu, dat aan de familie Archers toebehoort, en door hen in bezit genomen, lang voordat Rockhampton eene stad was. Eigenlijk was de grond, waarop de stad ligt, een gedeelte van de dreef van Gracemore. De gastvrijheid op Gracemore is een spreekwoord door geheel Queensland geworden, en is dan ook uitermate groot. De plaats is zeer lief,

en de Archers zijn geëerd door allen, die hen kennen. Ik ontmoette slechts een van hen, de jongste broeder van negen, dien toen het opzicht over het station had. Het was de eerste squattersdreef die ik zag, en ofschoon alles in een slechten toestand was door gebrek aan water, maakte hij mij belust op het squattersleven.

VIERDE HOOFDSTUK.

Oorspronkelijke bewoners.

Van Rockhampton keerde ik over Maryborough terug met het voornemen, van daar over land door Gympie naar Brisbane terug te keeren, — en zoo deed ik ook. Ik had Maryborough op mijne reis noordwaarts aangedaan, en daar ik te Maryborough veel meer Australisch zwarte mannen zag dan ergens anders, en daar de quaestie over de behandeling der zwarten in Queensland, tegenwoordig van veel meer belang is dan in de andere koloniën, zal het noodig zijn hier te zeggen, wat er over dit alleronaangenaamste onderwerp te zeggen valt. Er is een eiland, — Tiazers-Eiland genaamd, — aan den mond der Mary-Rivier, waarop zij ongestoord mogen wonen, — zekerlijk zonder twijfel omdat het eiland niet geschikt gemaakt kan worden voor blanke kolonisten, — en hier schijnen zij bijna als tweeslachtige wezens te leven. Zij leven van visch, buidelratten, boomvruchten, en al wat zij van hunne buren op het vasteland wegkapen of krijgen kunnen. Wanneer de stoombooten de rivier op varen, zwemt gewoonlijk een dertig of veertigtal van hen er op aan. Dan wordt meestal een touw uitworpen en geeft de kapitein verlof, dat een of twee aan boord mogen komen. Deze worden dan naar Maryborough medegenomen, waar zij dan rondloopen om geld en tabak bedelende, en keeren met dezelfde boot weder terug. Zonder een zeker kleedingstuk worden zij niet toegelaten, en binden zij dat daarom maar om hun hoofd. In het water gezien maken zij een zeer schilderachtig effect — dat echter op het land geheel verdwijnt. Ik heb menigeen hooren spreken over eene zekere waardigheid in hunne houding,

die hun aangeboren is. Ik kan niet zeggen dat ik dat ooit gezien heb. Op mij maakt die zoogenaamde waardigheid in de houding der inboorlingen den indruk, alsof een slimme aap den gang en de manieren van een slenterenden blanke dandy nabootst.

Het zal wel het beste zijn het ras bij den naam, die er officieel aan gegeven is, te noemen. Het Gouvernement noemt ze »Aboriginals," — oorspronkelijke bewoners. Wij lazen »Aboriginal Boney" in het politieblad, toen hij terecht stond voor het stelen van tabak, dat hem echter niet gelukt was. Het is noodig dat men dit weet, daar het woord, inboorling, toegepast wordt op blanke kolonisten, die in Australië geboren zijn. Dampier, de Boekanier, heeft ons eenigszins op de hoogte gebracht van deze oorspronkelijke bewoners, waarmede hij in 1668 en later in 1699 kennis maakte op de westelijke kusten van Australië. Hij trachtte goede vrienden met hen te worden, maar zij vielen zijn gevolg aan met speren en wondden enkelen er van; eindelijk schoot hij een van hen dood, — eene omstandigheid, die hij met groot leedwezen meedeelt. Hij was goed voor hen en hoopte ze aan het werken te krijgen, doch te vergeefs; want zooals hij zegt, »zij stonden als standbeelden, zonder eenige beweging, maar grijnsden als apen — en waren wij dus gedwongen ons werk zelf te verrichten."

Dit kunnen wij zeer goed begrijpen als wij bedenken, dat het nog nooit in hun leven gebeurd was, dat zij tot werken waren opgeroepen. Dampier trachtte eenige onder hen te kleeden, maar zij verkozen liever naakt te zijn. De opperhoofden echter zijn beschilderd. Hij verhaalt ons van een jong krijgsman, die met witte verf besmeerd was; — »niet voor sieraad of opschik, zooals men zou denken, maar om, zooals men zegt, dat sommige wilde Indiaansche krijgslieden doen, om er verschrikkelijker uit te zien. Dit beschilderen deed zijne wanstaltigheid nog meer uitkomen; want zij hebben allen, van al de volkeren, die ik ooit gezien heb, het onaangenaamste uitzicht en de leelijkste trekken, — en ik heb nog al eenige wilde volkstammen gezien."

Honderd jaar geleden, in 1770 trof Cook hen te Botany-Baai aan, op de oostelijke kusten, en deed zijn best om goede vrienden met hen te worden, en handel met hen te drijven, — doch te vergeefs. Over hunne naaktheid maakt hij de volgende opmerking. »Wij vonden het opmerkelijk dat van al de menschen,

die wij gezien hadden, geen enkele de minste schijn van kleeding droeg, zelfs de oude vrouwen waren zonder vijgeblad." Maar Adam en Eva liepen ook naakt, totdat de zonde hen beschaamd gemaakt had. Cook deed echter wel zijn best om hen goed te behandelen, doch zonder uitslag. »Het scheen dat zij niet talrijk waren," zegt hij »en ook niet gezamenlijk leefden, maar even als andere dieren langs de kusten en in de bosschen rondliepen. Over hunne levenswijze konden wij niet veel te weten komen, daar wij volstrekt niet in betrekking met hen konden komen. Na de eerste poging daartoe, bij onze landing, wilden zij nooit meer dichtbij genoeg komen om met hen te kunnen spreken; ook raakten zij niets aan, van al de zaken, die wij bij hunne hutten en op de plaatsen, waar zij dikwijls kwamen, neergelegd hadden, met het doel dat zij ze zouden wegnemen."

Toen Gouverneur Phillip, — de eerste gouverneur, — in 1789 het voetspoor van Cook volgde, ging het hem iets beter met de zwarten. Hij vond ze natuurlijk — nog altijd naakt, doch zij namen de geschenken, die hij hun aanbood, aan, en waren dadelijk minzaam en beleefd tegen hem. Toen de blanken in grooten getale zich rondom den grooten inham der zee, die nu Sydney-Harbour genoemd wordt, kwamen nederzetten, liepen de kangaroes weg, en werden de visschen schaars in het water, en verloren de zwarten hierdoor hun gewoon voedsel. Zij begonnen honger te lijden, en waren bij gevolg, niet op hunne bezoekers gesteld. Zij konden niet naar het binnenland trekken, omdat andere stammen hen niet wilden hebben; — en schijnt het, dat ofschoon niemand persoonlijk eigendom als het zijne beschouwde, de binnenlandsche stammen zeer naijverig op hunne grenzen zijn.

Kapitein Hunter, die met Gouverneur Phillip was, en na hem zelf gouverneur werd, gaf zich veel moeite met hen, en schijnt er in geslaagd te zijn ze voor eene poos te bevredigen; doch er ontstonden twisten, zooals niet meer dan natuurlijk was, daar alles wat de zwarten hadden, hun ontnomen, — en blanken vermoord werden. Vele zwarten stierven van honger, doordat zij hun gewoon voedsel niet konden krijgen, en weer anderen werden gedood voor het kwaad, dat zij bedreven hadden, — welk kwaad het natuurlijk gevolg was van het onrecht hun aangedaan. Hierdoor ontstond de strijd, — en is het noodeloos hier te vermelden, met

welke gevolgen voor de blanken en zwarten. In 1788 »waren de Aboriginals zoo wanhopig van den honger" — ik haal hier Bennet's geschiedenis van de ontdekking en kolonisatie van Australië aan, — »dat op den 21 Augustus eene menigte van hen, dicht bij het Observatorium aanlandden, het volk dat er aan het werk was, aanvielen, eene geit doodden, en die in triomf medevoerden." Dit was de vermetelste aanval, die zij nog begaan hadden, en gaf den gouverneur aanleiding hen te vervolgen. De proviand was toen zoo gering, dat zelfs het verlies van eene enkele geit als een groot ongeluk beschouwd werd. De gouverneur slaagde er echter niet in de gedoodde geit weder machtig te worden, en evenmin de zwarte veedieven te vatten. In de daaropvolgende maand waagden zij weer een aanslag op de voorraadschuur. Bij deze gelegenheid waren zij, die de hoede over de schapen en geiten hielden op den aanval voorbereid, en werden de zwarten afgeslagen zonder het verlies van een enkel stuk vee. Van hier af aan kan gezegd worden, dat er eene reeks van vijandelijkheden tusschen de twee rassen bestaan heeft, en bijna dagelijks aan beide zijden levens opgeofferd werden. Dus kan men zeggen, dat door de geit die Gouverneur Phillip gekocht heeft, voor zijne kleine bezetting weder in handen te krijgen, het stelsel van veestelen ontstond, dat bij de zwarten zoo vergefelijk was; — maar dat door de blanken noodzakelijk te keer moest gegaan worden, tenzij zij hun voornemen om Australië te bevolken, opgaven.

Philantropische voorstanders van de zwarten, — waarvan ten gevolge hunner eigen philantropie gezegd kan worden, dat zij zich als vijanden van de blanke kolonisten opgeworpen hebben, — spreken van de bloedige wraak, die er over kleine diefstallen genomen wordt. Dit is, dunkt mij, onbillijk, en ik ben overtuigd dat onbillijkheid noch aan de eene, noch aan de andere zijde, goede gevolgen kan hebben. De Australische vetweider kan niet blijven bestaan, als hij zijn vee niet beschermt. De diefstallen zijn niet gering geweest, en zouden in menig district, ik geloof zelfs in alle districten de kudden verwoest en het vetweiden in Australië onmogelijk gemaakt hebben, zoo de squatter zich niet met forsche hand daartegen beveiligd had, of gereed was met alle geweld te verdedigen. Het vee stelen door troepen van zwarten, — of liever het vermoorden van vee, — want de zwarte denkt er nooit

aan het vee tot zijn eigendom te maken en zal zich dus niet meer toeëigenen, dan hij op het oogenblik kan eten, — maar toch zooveel van kant zal maken als maar mogelijk is, — is menigmaal gepaard gegaan aan vooraf beraamde aanslagen op de stations, en hebben deze aanvallen meestal plaats, wanneer de eigenaar afwezig is, en zijne vrouw en kinderen zonder bescherming zijn. Het is dus licht te begrijpen, dat de squatter in zulke omstandigheden het liefst door zijne zwarte buren als iemand die ruw en bloeddorstig is, beschouwd wil worden. Ten gevolge hiervan ontstaat dikwijls strikte rechtvaardigheid — wellicht eveneens veel ruw geweld. Als blanken vee stelen kan elke dief verhoord en gestraft worden; — maar dit kan niet met een troep Australische aboriginals geschieden. De strafoefening moet op de Jedburghsche wijze plaats hebben; of er moet geene strafoefening plaats hebben; — en dan is het met den squatter gedaan. Ongetwijfeld hebben er treurige voorvallen van ondoordachte en bepaald onrechtvaardige slachtingen plaats gehad; — doch moet men evenmin vergeten, dat de wet altijd tusschen beide kwam als dit duidelijk gebleken was, en dat de blanken dan voor hunne barbaarschheid werden opgehangen. Er schijnt een denkbeeld, dat bij velen de overhand heeft, te bestaan, alsof de zwarte niet door de wet beschermd wordt. Dit is een verkeerd denkbeeld. De zwarte wordt met alle mogelijke zachtheid door de wet behandeld; — maar zijn leven is van dien aard, dat de wet hem moeielijk kan bereiken, noch om hem te verdedigen, noch om hem te straffen.

De slachting der stammen onder elkander werden tot onder Gouverneur Hunters tijd, die van 1795 tot 1800 duurde, voortgezet. Dit had nog plaats in de Sydney-districten van Nieuw-Zuid-Wallis, dat toen het eenige gekoloniseerde district was; — maar gelijke omstandigheden hebben gelijke gevolgen door geheel Australië gehad. Het is moeielijk, »zoo niet onmogelijk, zeide de overheid, bij wie ik er navraag naar deed, en ik geloof niet dat er eene geloofswaardiger en onpartijdiger bestaat, — eene juiste opgave te doen van het getal kolonisten, die door de zwarten vermoord zijn; maar er bestaat alle reden om te gelooven, dat het geen tiende deel is van het getal aboriginals, wier leven ter vergelding opgeofferd werd." Voorts de woorden van Kolonel Collins, de rechter-advocaat, aanhalende: »Deze

menschen waren gewoon, als zij berispt of gestraft waren voor het bestelen der maïsvelden, uit weerwraak zich in troepen te vereenigen, de huizen der kolonisten zoo die afgelegen lagen, te verbranden, en dikwijls trachtten hen van het leven te berooven. De gouverneur gaf tevens zijn besluit te kennen, dat zoo een der inboorlingen betrapt werd op het bestelen van een kolonist, hij op dezelfde plaats aan een ketting gelegd zou worden ten voorbeeld aan andere. Zoo men had kunnen voorzien, dat dit hunne natuurlijke geaardheid was, zou het beter geweest zijn ze wat meer op een afstand en meer in ontzag gehouden te hebben."

Zekerlijk was dit hunne natuurlijke geaardheid. Het land met al wat er op of in was, was het hunne. De blanke ving al hun visch, verjaagde hunne kangaroes, nam hun land in bezit, heerschte over hen en lag hem in ketenen, wanneer hij iets deed wat niet meer dan natuurlijk en recht was. De blanke eveneens begreep, dat hij beschaving aanbracht, maar de zwarte verlangde die niet. Hij verlangde slechts visch, kangaroes, en vrijheid. En bovendien, zou er nu nog iemand zijn, die stout genoeg is te denken en te beweren, dat de blanke het land dat aan den zwarte toebehoorde, niet had mogen wegnemen, — of dat, zoo van den beginne af aan gelijke rechten over de geheele wereld hadden geheerscht, de wereld er beter aan toe zou geweest zijn dan nu?

Deze menschen waren geheel onbekend met het gebruik der metalen; zij gingen naakt, zij mishandelden hunne vrouwen, zij hadden geene huizen, zij bebouwden den grond in het geheel niet, zij hadden zelfs geen pijl en boog. Zij pleegden kindermoord. In sommige gevallen zelfs aten zij menschen op. Zij waren, en zijn nog, wilden van de laagste soort. Ik heb verscheidene verhalen gehoord over hunne geneigdheid tot menschen eten, doch in geene van alle werden zij beschuldigd blanken opgegeten te hebben. Zoo zij menschenvleesch op eten, is het het vleesch van hun eigen volk. Zij hebben wetten, waaraan zij zich zeer gestreng onderwerpen, — of eigenlijk gewoon waren zich te onderwerpen. Met betrekking tot deze twee geneigdheden, vermeldt Mr. Bennet de volgende bijzonderheden. »Een jammerlijk en treurig bewijs van de gestrengheid hunner wetten, en het bepaalde karakter hunner instellingen en de groote dwang, die onder gewone om-

standigheden op hunne wijze van bestaan uitgeoefend wordt, is geleverd door omstandigheden, die in de Banya-Banya-districten van Queensland plaats hadden. Het district, waarin de broodboomen vruchten dragen is zeer beperkt, en levert slechts eenmaal in de drie jaren rijkelijk vruchten op. Wanneer dit plaats heeft, is de opbrengst veel te ruim om door de stammen, op wier grond de boomen worden gevonden, verbruikt te kunnen worden. Dientengevolge komen vreemden in grooten getale, sommigen zelfs van op verren afstand het district bezoeken, en mogen daar zooveel gebruiken als zij maar willen; want er is genoeg om te bewaren voor de weinige maanden dat zij goed blijven. De vrucht is zeer meelachtig en de zwarten worden er spoedig vet van. Na eene korte poos echter van het gebruik van enkel plantaardig voedsel, en na de voorafgaande gewoonte uitsluitend van dierlijk voedsel te leven, ontstaat bij hen een onwederstaanbaar verlangen naar vleesch. Dit verlangen mogen zij niet bevredigen door het een of ander wild dier uit het district te dooden. Kangaroes, buidelratten, en wombats zijn heilig voor hen, omdat die volstrekt noodzakelijk zijn voor den bevrienden stam wiens gastvrijheid zij genieten. Hierdoor worden sommige van de vreemde stammen er toe gedreven om menschen op te eten, en een of twee uit hun eigen midden op te offeren, om aan hunne hevige begeerte naar vleesch te voldoen. Het is niet de afgrijselijke wreedheid, de vreeselijke onmenschelijkheid, de belangrijke physiologische quaestie, die nu behandeld wordt; maar het opmerkelijke feit, dat onder omstandigheden van buiten gewone verzoeking, teweeggebracht wordt door onverwijlde gehoorzaamheid aan wetten, die ontstaan zijn uit de noodwendigheden voor hun bestaan, en het middellijke bewijs leveren voor den dwang, die toegepast moest worden om in het voedsel te kunnen voorzien, dat onder gewone omstandigheden bij de oorspronkelijke bewoners meer dan voldoende moet geweest zijn.

De vreemdelingen mochten, al hunkerden zij er nog zoo naar, de wilde dieren niet aanraken, omdat die volstrekt noodzakelijk waren voor het bestaan der stammen, die het district bewoonden. Zij mochten zich vet eten aan de broodvruchten, omdat die overvloedig waren, en verjaring had hun het recht er toe gegeven. Zulke vreemdsoortige toestanden konden slechts in een oud

overbevolkt land ontstaan, waarvan de wetten dat onveranderlijke karakter, dat door gewoonte sedert onheuglijke tijden verkregen wordt, aangenomen hebben." Ik, voor mij, geloof ook in het verhaal van het bonya-bonya-feest, daar ik het door verscheidene personen in Queensland heb hooren aanhalen; maar ik geloof niet dat het menschen-eten ooit algemeen is geweest in Australië.

Hunne wetten, voornamelijk ten opzichte van het huwelijk zijn ingewikkeld en buitengewoon. Hunne corroborees of feestdansen, — hunne schranderheid, vooral in het opsporen van menschen en vee, — de handigheid, waarmede zij de weinige levensbenoodigdheden, die zij bezitten, gebruiken, — zijn zeer buitengewoon. Maar sedert jaren, wellicht wel sedert eeuwen, zijn zij niet vooruitgegaan, en het komen van de blanken heeft geen neiging tot beschaving, — maar wel eene neiging om ze te verdelgen, opgewekt.

De quaestie, die ik nu wil trachten te behandelen is die over de verplichting van den blanke tegenover deze zwarten, — alsmede de andere quaestie of de blanke Engelschman in Australië zijn plicht heeft gedaan. Er is in Engeland eene sekte — eene sekte, waarmede ik geheel symphatiseer, ofschoon ik dikwijls geneigd ben geweest hunne inlichtingen te betwijfelen, — die beweren, dat de Engelsche kolonist buiten 's lands niet te vertrouwen is, behalve onder streng toezicht, in zijne handelingen jegens de arme schepselen van lager rang, waarmede hij op verafgelegen kusten waarheen zijn gelukzoeker hen leidt, in aanraking komt. De kolonist gaat natuurlijk op geluk uit, en is iemand, die met uwe zaken verkeerende, geneigd is ook ruw, en minder nauwgezet te worden dan zijn kieskeurige broeder te huis. Toen deze philanthropie zich voor het eerst in Engeland luid deed hooren, waren wij zelfs eigenaars van slaven in onze eigen koloniën, en moest de groote en roemvolle taak om dien gruwel voor ons zelve af te schaffen, zoodat andere natiën ons voorbeeld zouden volgen, volbracht zouden worden. Wilberforce, Clarkson, Buxton, Brougham en anderen volbrachten die taak, en het is natuurlijk dat hun geest bij hen zou blijven op wier schouders hun mantel gevallen was. Toen de West-Indische zwarten vrijgemaakt waren, zag men de noodwendigheid in, dat zij verdedigd en beschermd kon worden. Het is reeds eenige jaren geleden, dat ik het waagde mijne meening daarover

uit te spreken. Van al de ongerijmdheden in staatkundige bezuinigingen, die ik ooit aangetroffen heb, was in mijn oog die van de bescherming van den arbeid der negers op Jamaïka. Ook scheen het mij toe, dat het plan om negers tot magistraten, parlementsleden, staatlieden, of zelfs kooplieden op te leiden, moest mislukken, door de natuurlijke geaardheid dier menschen. Dat een ras geschapen zou zijn, zoo slecht bedeeld dat het enkel geschikt zou wezen, om in wildernissen te leven, om ondergeschikten van beschaafde menschen te zijn, was iets, waarover ik slechts mijne gedachten kon laten gaan, — of eigenlijk nauwelijks durfde laten gaan; en echter kon ik niet helpen dat die gedachte bij mij opkwam. Sedert dien tijd zijn de negers in de Vereenigde Staten, veel talrijker en over het algemeen veel geschikter om de hun geschonken gave goed te gebruiken, dan de negers in West-Indië, vrijgemaakt, en zijn toen in het bezit gesteld van al de voorrechten der blanken. Hoe meer ik op de gevolgen afga, destemeer word ik overtuigd, dat de neger niet op dezelfde voorwaarden kan leven als de blanke; en dat in welk land, staat of district de neger eenmaal voor eene poos de macht, hetzij door overgroote meerderheid, hetzij door andere oorzaken, in handen moge krijgen, dit niet dan noodlottige gevolgen kan hebben, tenzij er aan dien stand van zaken spoedig een einde gemaakt worde. De blanken zullen het land met tegenzin verlaten, — of de blanke minderheid zal de zwarte meerderheid verscheuren en vertrappen. De zinspeling op de Afrikansche neger in het westelijke halfrond zou misplaatst zijn, ware het niet, dat de mantel waarover ik gesproken heb, om de naaktheid der arme Australische oorspronkelijke bewoners te bedekken, versleten of gedeeltelijk versleten is. Het denkbeeld heerscht dat hij even goed parlementslid, staats-minister, man of broeder, of wat ook, zijn kan. Dat hij oneindig minder bedeeld is dan de Afrikaansche neger, is buiten twijfel. De beschaving onder de Afrikaansche stammen, is niet zeer groot, en weten wij ook slechts zeer onvolkomen, welke hoogte die bereikt heeft; maar, waar hij ook in aanraking gekomen is met de kundigheden der blanken, heeft hij geleerd voor zijn brood te werken, — dat van alle lessen de voornaamste is. De Australische zwarte heeft het niet geleerd, en niettegenstaande eenige bewijzen van het tegendeel, geloof ik het recht te hebben van te kun-

nen zeggen, dat hij het niet leeren kan. Enkele voorbeelden worden aangehaald, voorbeelden die ontegenzeggelijk waar zijn, — van aanhoudenden dienst door de aboriginals bewezen, maar die zijn zoo zeldzaam, — zoo tegenstrijdig met de levenswijze der stammen, zooals elk reiziger kan zien, — dat zij slechts de bewering staven. Die waardigheid in de houding der zwarten, waarover men nog al dikwijls hoort spreken, is niets dan verwaandheid. De aboriginaal loopt rechtop door de straten der kleine stad, of meer gewoonlijk door de omstreken van het bosch, op korten afstand door zijn liefje gevolgd, en toont iets van den trots, waarmede de rijke lediggangers uit de beschaafde wereld, op verplichten arbeid kunnen nederzien. Zijne spieren zijn nooit door het dragen van vrachten verzwakt, of verrekt of verdoofd, en kan hij dus rechtop gaan. In zijn hart veracht hij den blanken werkman, en geeft hij door zijne houding duidelijk te kennen, dat hij besloten is te bedelen, te stelen, of buidelratten te eten, — maar in allen geval niet te werken. Deze zoogenaamde waardigheid maakt in mijn oog het onuitstaanbaarste deel uit van zijn geheel en al gemeen gezicht. Heeft hij veel met blanken verkeerd, en geleerd dat hij door talrijke samenwoningen beveiligd is tegen de straffen, die hem en zijn stam opgelegd konden worden voor het stelen van vee op verafgelegen plaatsen, verandert hij zijne woestheid in zoogenaamde welwillende onbeschaamdheid, die nog stuitender is dan zijne aangeborene wreedheid, en zou nog veel gevaarlijker zijn, zoo hij niet niet daardoor de voordeelen van zijn bedelend en slenterend leven, met zijne hem naloopende liefjes en waardigheid in houding moest verliezen.

Onze vrienden te huis met hun philantropischen mantel komen er telkens op neer, dat de Australische kolonisten aan de zwarte niets dan hunne ondeugden geleerd hebben, — en beschouwen deze beschuldiging als het grootste verwijt. Een man, die zich onder de menschen begeeft, neemt lessen van hen aan, die hij wil leeren. De aboriginals zijn dronkaards en dieven geworden; men verhaalt van hen, dat zij hunne vrouwen aan de blanken verkoopen. Dat er in Australie blanke dronkaards en blanke dieven zijn is zekerlijk waar; er bestaat zonder twijfel groote zedeloosheid ten opzichte der vrouwen, — ofschoon die in nieuwe koloniën en schaarsch bevolkte streken minder in het oog loopt dan in de

groote steden van een oud land. De goede eigenschappen van de levenswijze, de meerdere beschaving loopen evenzeer in het oog in de Australische eilanden, als de kwade eigenschappen. De mannen zijn energiek, onafhankelijk, en goed voor hunne vrouwen. De vrouwen zijn vriendelijk, bescheiden en zorgzaam. Waarom hebben de zwarten ook niet eenige van deze deugden van hen geleerd? Ik verzeker dat alle mogelijke pogingen aangewend zijn, om hen die lessen te leeren, en moet dit ook duidelijk blijken voor ieder die nagaat, van hoeveel waarde hunne krachten en spieren geweest zouden zijn, zoo men ze aan het werken had kunnen krijgen. Hoe kan men echter goede lessen uitdeelen aan een man, die zijn hoofd omhoog steekt, terwijl hij grijnst en u om een sispence vraagt; of om een glas grog, of om wat tabak of om een oude broek? Krijgt hij een sispence, dan gaat hij die ongetwijfeld verdrinken; — dit gaat niet zonder moeite, want de wet heeft, bij hare pogingen om den aboriginal voor het aanleeren van verkeerdheden te bewaren, aan den herbergier verboden, drank aan hem te verkoopen. De deugdzame herbergier gehoorzaamt natuurlijk aan de wet. Maar alle herbergiers zijn niet deugdzaam, en in zooverre kan men met recht zeggen dat wij den zwarte onze ondeugden leeren. De wet heeft alle pogingen aangewend om den zwarte voor het aanleeren van het kwade te behoeden; — maar geene wet in eenig land was daartoe berekend.

Het is moeilijk om aan hen, die niets van Australië weten, een denkbeeld te geven van het vreemde gedrag van deze menschen, — de vermenging van slaafschheid en onbeschaamdheid, van wreedheid en welwillendheid, die bij hen heerscht. Ik hoorde van een heer, die van hen als jager gebruikte, — want zij leeren het schieten spoedig aan en zijn vlug in het vervolgen van wild. »Eens," daar hij op zijn zwarte jager vertrouwde als op een jager te huis, »gaf hij hem zijne flesch te dragen. Toen hij geschoten had en dorstig was geworden vroeg hij er om. »Es massa," zeide de grijnzende neger, hem de ledige flesch over gevende. »Hier hij is, niets meer er in." Hij was volstrekt niet bevreesd voor zijn meester, toen hij diens drank gestolen had; en kon er evenmin onder zulke omstandigheden aan gedacht worden hem te straffen; men zou er evenmin aan denken als dat men een hond zou straffen, omdat hij een stuk vleesch had opgegeten, dat men hem zelf in den mond

gestoken had. Het behoort tot de mogelijkheden, een hond te leeren een stuk vleesch weg te dragen zonder het op te eten, en kan het dus ook misschien wel gebeuren, dat men een aboriginal vinden kon, die men na heel veel lessen, leeren kon niet al de wijn op te drinken. Kinderen van gemengd ras, van blanke vaders en zwarte moeders, worden aangetroffen, maar worden geen ras, zooals dat in het Westen het geval geweest is. Ik heb gezien en gehoord, dat meisjes op die wijze geboren, tot dienstboden werden opgeleid. Het schijnt echter dat zij altijd weer naar de bosschen terugkeeren en het liefje van dezen of genen zwarte worden; — of ten minste hun best er toe doen. Ik hoorde van een meisje, dat tot haar veertiende jaar gebruikt was op kinderen te passen. Zij had het wilde leven nooit gekend en was leerzaam en zachtaardig geworden. Op haar veertiende jaar echter verdween zij in de bosschen. In een ander huis zag ik ook een meisje van veertien jaar, dat aan tafe bediende, en werd mij gezegd dat zij reeds meermalen getracht had, te ontsnappen. Ik waagde het te vragen met welk recht zij tegengehouden, en hoe zij weder gevangen werd toen zij weggeloopen was. De Dame lachte bij mijne bedenkingen over het tegenhouden, en pochte er op, dat zij ze altijd bij dergelijke pogingen door een zwarten jongen liet opsporen. Hier bestond nu toch iets wat naar slavernij gelijkt, — want het meisje was er niet in de leer gedaan, noch door eenige wettelijke overeenkomst van dienstbaarheid verbonden. Men had haar tot zich genomen, grootgebracht en gehuisvest, en vriendelijk behandeld, en was nu het eigendom der dame. Als zij wat ouder is zal ze stellig ontsnappen en het liefje van den een of anderen zwarte worden.

Ik vroeg eens aan een parlementslid in een der koloniën, die tevens magistraat was, wat hij doen zou, of liever wat hij mij zou aanraden te doen, — zoo ik door den drang der omstandigheden genoodzaakt was een zwarte in de bosschen dood te schieten. Zou ik naar het naastbijgelegen politiebureau gaan, zooals ieder die terzelfverdediging een blanke zou doodgeschoten hebben; — of zou ik maar voortgaan en het beschouwen alsof ik een wild dier of eene vergiftigde slang had gedood? Zijn antwoord was klaar en duidelijk: »Een gek alleen zou er iets van zeggen. De arboriginal, die gij op die wijze zou moeten dooden, om te beletten dat hij u zelve of uwe vrouw zou dooden, moet door u

niet anders dan als een wild dier of eene slang beschouwd worden. Dit zou echter alleen in de binnenlanden kunnen plaats hebben, waar de zwarte nog niet geleerd heeft een dandy met beschaafde manieren te zijn, en zich ter nauwernood de moeite te geven om u een sispence en wat tabak te vragen."

Het is ontwijfelbaar waar, dat de wet hem in die verafgelegene districten moeielijk bereiken kan, hetzij voor straf, hetzij ter bescherming. Hij kan niet medegeteld en geklassifiseerd worden. Zoo hij verdwijnt, wordt zijne afwezigheid alleen bekend bij zijn stam, die onze wet niet erkent en hare tusschenkomst niet zal inroepen. Hij kan niet opgespoord worden. De kleur van zijne huid maakt, dat men zijne identiteit niet kan aanwijzen. Hij kan niet gevonden worden, omdat hij nooit gemist is. De verafwonende squatter, dien hij aanvalt of wiens beesten hij doodt, weet dat hij zelf doortastend moet wezen, want dat anders de zwarte ongestraft zou blijven; — en hij weet, dat zoo de zwarte niet gestraft wordt, het leven voor hem in zijne afgelegen dreven, niet mogelijk zou zijn. Het zijn niet de kleine dieverijen, die hem verontrusten; maar wel de vrees voor zijn leven en middelen van bestaan. De zwarten in zijne nabuurschap hebben besloten zijne vijanden te zijn, en voelt hij zich genoodzaakt ze als vijanden te behandelen. Hij is natuurlijk niet angstvallig, — maar angstvalligheid zou hem ook kwalijk te pas komen. Hij heeft zich in een land neergezet, waar het wilde leven de overhand heeft — en is het noodig voor hem niet wild, maar hard te zijn.

Ik heb getracht, door hetgeen ik er over gezegd heb, de verhouding tusschen den squatter en den aboriginal uiteen te zetten; want de eigenlijke quaestie, die nu behandeld wordt, betreft hen. Mij dunkt, dat die hierop neder komt: — hadden de eerste Engelsche kolonisten, het recht het land, dat aan de zwarten toebehoorde van hen in bezit te nemen, en hebben de daaropvolgende kolonisten die steeds meer west- en noordwaarts trekken om geschikt land te vinden, het recht de zwarten terug te dringen, daar zij zien dat zij niet bij elkander kunnen wonen? Hebben zij het recht niet daartoe, — dat wil zeggen, is het zedelijk kwaad zoo te handelen, — dan is het geheele kolonisatie-systeem van Engeland verkeerd geweest, niet alleen in Australie, maar in alle

deelen der aarde. Zou het nu voor het menschdom beter geweest zijn, zoo Engeland uit gemoedelijkheid van het koloniseeren had afgezien.

Vier natiën streefden er naar in het bezit van Australie te komen : de Portugeesche, de Hollandsche, de Fransche en wij zelve. Het viel in onze handen hoofdzakelijk door de onderneming en bekwaamheid van Kapitein Cook. Zouden wij het hebben moeten loslaten, toen wij bevonden dat het bewoond was, — en om zoo te zeggen, reeds in bezit? Zoo wij dit gedaan hadden, zouden wij dan het heil der menschheid bevorderd hebben? Ik geloof niet dat één philanthroop zeggen zal dat wij er van hadden moeten afzien, — of denken dat de Australische oboriginals het tegenwoordig onder Hollandsche of Fransche meesters beter zouden hebben dan nu onder ons. Het is hun lot, vernietigd te worden; en zij verdwijnen dan ook nu reeds. Kortom, het afzien van het overweldigen van hun land, — dat wil zeggen, het afzien van het in bezitnemen van Australie, zou hun niets gebaat hebben. Zij zijn in den beginne bijna altijd met voorkomende welwillendheid behandeld geweest, — maar zij hadden geene behoefte aan die vriendschap en begrepen haar niet. Eene poos wilden zij zich in het geheel niet onderwerpen, en nu is hunne onderwerping, gedeeltelijk. In 1864 werd eene expeditie door twee broeders, Frank en Alexander Jardine ondernomen, om vee van Rockhampton over land naar Kaap-York, de noordelijk uithoek van Queensland te vervoeren. Het vee werd vervoerd om in de levensbehoefte van de bezitters eener nieuwe kolonie te voorzien. De expeditie werd met bewonderenswaardig beleid en goede uitkomsten, onder vreeselijke mo eielijkheden, volbracht. Hun tocht was echter een aanhoudende strijd met zwarte stammen, die niets van hen wisten, en die hen dus als vijanden beschouwden. Welke partij was nu te laken voor dit bloedvergieten, — de Heeren Jardine, die hun eigen leven waagden om in de behoeften der bewoners van een verwijderd district te voorzien, — of de zwarten, die worstelden tegen onbekende en aanmatigende vijanden? In dit geval bestond er geene wreedheid moet onbedachtzame aanmatiging, noch onverschilligheid van blanken voor het leven der zwarten. De Heeren Jardine zouden wat blijde geweest zijn, zoo zij hun tocht zonder vechtpartijen hadden kunnen volbrengen en streden, wanneer zij dit deden, alleen ter

zelfverdediging, en werden de zwarten onrechtvaardig en wreed zooals zij zelf gevoeld hebben, overweldigd. Wij kunnen van den Australischen zwarte gerust zeggen dat hij verdwijnen zal. Het moet echter het streven zijn, van allen die in de zaak betrokken zijn, dat hij zonder onnoodig lijden vergaat. Het is echter niet goed om de zwarten eigenschappen toe te schrijven, die hij niet bezit, of over de behandeling die hij ondergaat te spreken op eene wijze, die niet door de feiten gestaafd wordt.

VIERDE HOOFDSTUK.

Goud.

Tot hiertoe had ik mijne reis van de eene stad naar de andere, meestal per stoomboot langs de kusten gedaan. Van Maryborough besloot ik per wagen naar Brisbane terug te keeren, om Gympie te kunnen bezoeken, dat beroemd is om zijn goud. Ik vond Maryborough een bedrijvig stadje, waar veel werk gemaakt werd van het verdurzamen van vleesch, het houtzagen en het suikerbereiden. Over het suikerplanten in Queensland zal ik eenige woorden zeggen, voordat ik de kolonie afgehandeld heb; alsook over de Islanders, Polynesiërs of Canakers, die nu veel in Queensland gebruikt worden, en wier diensten hoofdzakelijk voor het suikerriet vereischt worden. Nu zal ik echter mijne reis naar Gympie vervolgen.

Ik was dikwijls gewaarschuwd voor het reizen per wagen. Men had mij gezegd, dat de weg, en de wagens, en de paarden, en het mennen, in een woord dat alles veel te slecht was voor iemand van mijne jaren en antecedenten. Een bezorgd vriend smeekte mij het niet te wagen, met zooveel bezorgdheid, die nauwelijks grooter had kunnen zijn, als ik zijn grootvader geweest was. Ik was echter eigenzinnig, en kan nu verklaren dat ik heel veel genot van dat toertje gehad heb. Het duurde drie dagen en voerde mij door verscheidene heerlijke landschappen. Boschland in Australië, — men moet hier bedenken dat het bezette land meestal boschland

is, — bestaat uit hoog geboomte en heestergewassen. Wouden die open en toegankelijk zijn, — toegankelijk ten minste voor mannen te paard, — worden bosschen genoemd. Zoo het kreupelhout dicht en ineengegroeid, zoodat het zonder bijl niet doordringbaar is, heeten het kreupelbosschen. In Queensland zijn de kreupelbosschen dicht met tropische planten, — groote wijnranken, palmboomen, en parasiete vijgeboomen bezet, — en zoo zij met wegen doorsneden zijn, levert dat voor eene wijl een liefelijk schouwspel op. Het gebrek van alle Australische landschappen ligt in hunne eentonigheid. Het oog wordt na een tijdlang op een landschap, dat het aanzien van een park heeft, gestaard te hebben, vermoeid. Men komt nooit uit de boomen, en het gebeurt slechts zelden dat water de schoonheid van het landschap verhoogt. Als regel kan men aannemen dat een boschrijk land, geen schoon land is. Men moet door te reizen eenige ondervinding opgedaan hebben, voor men dit zal erkennen, daar elk liefhebber der natuur, een bewonderaar van boomen is; maar altijd boomen, en niets dan boomen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, wordt vervelend, en herdenkt de reiziger met spijt aan de bekoorlijkheid van eene bebouwde vlakte. Ik leerde deze eentonigheid kennen, voor ik Brisbane bereikte; maar ik leerde ook de verhevene schoonheid der kreupelbosschen kennen, en trof eenige openingen in de bergen aan, die zeer grootsch waren.

Het buitengewone van de reis was echter de slechte toestand der wegen en de knapheid der koetsiers. Ik heb in mijn leven zooveel van koetsierskunst gezien, daar ik meer dan dertig jaar bij de mail-expeditiën betrokken ben geweest, — en herinner mij zeer goed de oude John Bull — overtuiging, dat men nergens ter wereld iemand zou kunnen vinden, die zoo goed kon rijden als de Engelsche mail-koetsier uit den ouden tijd. Er bestond eene bepaalde meening, dat de koetsierskunst eene Britsche eigenschap, en ver boven het bereik was van ieder ander buiten Brittannië. Sedert dien tijd heb ik nog wat van het rijden over de Alpen en andere Europeesche bergen gezien; ook wat van het rijden in Amerika, dat mijn geloof in de onnavolgbaarheid der uitnemendheid van den Engelschman aan het wankelen bracht. Ik heb nu de Gymrieweg bereden, en ben overtuigd dat geen van mijn oude vrienden van den bok, — en ik heb nog al veel zulke vrienden, —

bij het zien van dien weg, het mogelijk zouden geacht hebben, dat die door een rijtuig met vier paarden te berijden kon zijn. Er is dikwijls geen weg, en is de wagen geheel door bosch ingesloten. Niet zelden verspert een gevallen boom den weg, en wordt de koets op zijde gedrongen, zoodat de voerman verplicht is aan den eenen kant te gaan, terwijl de koets aan den anderen is. Het grootste mirakel bestaat echter in de hoogten, die er uitzien of zij rechtstandig zijn, en waar de koets tegenop rijdt, en de steile hellingen waarvan zij, niet rechtuit, maar zig-zagsgewijze afholt. De kunst van te rijden hangt op deze wegen zeer veel van de voeten af. De wagen wordt van stevige machines, om de achterwielen tegen te houden, voorzien, om de wenteling er van te beletten, — en dit doet de koetsier met zijn rechtervoet. Ik heb veel van ongelukken met die wagens gehoord, maar nooit dat eenig passagier letsel had bekomen. Ik kwam er in allen gevalle goed af, en ik recommandeer de reis aan anderen aan. Wij sliepen des nachts in eene plaats Cobb's Camp genaamd, tusschen Gympie en Brisbane, waar de innemende manieren der Duitsche hospita ons verzoenden met de wonderbaarlijke overdaad van reuzel in ons maal. Het is noodig hier aan te halen dat, alle postwagens in Australië en Nieuw-Zeeland Cobb's wagens genoemd worden, — doordat een zekeren Cobb, een Amerikaan, eene uitgebreiden werkkring voor de koetsiers geopend heeft. Twee of drie verschillende compagniën vervoeren nu den handel door de koloniën. Hier verklaar ik dat de man, die mij van Cobbs-Camp naar Brisbane reed, de knapste menner van vier paarden was, die ik ooit gezien heb. Zoo hij maar wat minder ruw in zijne manieren geweest was, zou ik hem gezegd hebben hoe ik over hem dacht. De reis van Maryborough naar Brisbane per wagen duurt drie dagen; daar ik echter een dag te Gympis bleef en Maryborough een avond vroeger dan de wagen verliet, was ik vier dagen en een nacht opweg. Ik reisde de eerste twintig mijlen in eene opene boot de Mary-rivier op, met een heer, aan wien de boot toebehoorde, en die eene ploeg van twintig Polyneesische roeiers bij elkander had. Daar nu geen van ons allen ooit die reis had gemaakt, en die in den donker gedaan werd, daar de rivier gedeeltelijk vol rotsen is en wij, mijn vriend en ik gingen slapen, toen wij aan het varen waren, en daar aan eene plaats

moesten aanlanden, die door niets aan den rivierkant te onderkennen was, waren wij niet zonder reden aan zwarigheden blootgesteld. Toen wij aangeland waren, moesten wij nog een paar mijlen door het bosch gaan om het dorp te bereiken, waar wij zouden slapen, eene plaats Tiaro geheeten, en toen wij er te twee uren in den morgen aankwamen, wilde de eerste herbergier, een Duitscher, dien wij opklopten en die ons voor landloopers aan zag, ons niet inlaten. Er was echter een tweede herbergier, die moediger was, die ons brandewijn-en-water en bedden gaf, en die bottelier geweest was in het huis van een vriend van mij te huis, of eigenlijk van den vader van mijn vriend. Hij gaf mij vele boodschappen naar huis voor Mr. John mede, en verklaarde zich gelukkig te gevoelen in zijn nieuwen werkkring. Den volgenden morgen, voordat de wagen aankwam leidde hij ons rond om de inrichtingen van de plaats te zien. De zonderlingste inrichting was die van een slager, die zich daar kort geleden gevestigd had, en die bezig was eene kar met vleesch te laden om naar de gezinnen aan den rivierkant te verzenden. Een paar jaar geleden was hij luitenant bij een Engelsch regement, maar vond dat geene voordeelige betrekking. Ik hoop dat hij meer voorspoed zal hebben bij zijn nieuw beroep. Zijn leven moet dunkt mij akelig geweest zijn, want hij had geene vrouw, en scheen geheel alleen onder zijne karkassen te wonen. Nu over Gympie en zijn goud. Gympie was in den beginne een groote stormloop, — dat wil zeggen, dat toen de berichten door de koloniën verspreid werden, dat te Gympie goud gevonden werd, de plotselinge toeloop van delvers zeer groot was. Telkens wanneer in die dagen, zoowat tien jaren geleden, een nieuwe aanloop plaats had, was het bezwaar om in de behoeften der menschen te voorzien, zeer groot.

Door deze aanloopen ontstonden gehuchten in het midden van het woud, waar geene wegen heenleidden, en het rijden dus zeer bezwaarlijk ging. Hierbij komt, dat menschen, — die door de overvloedige inzameling van goud, die de oorzaak en het gevolg van een nieuwen aanloop zijn, — half waanzinnig geworden zijn, er in berusten het noodige te ontberen, maar geene lekkernijen, die aangevoerd konden worden. Een paar schoenen, daar kon men buiten, maar champagne moest er wezen. Hierdoor is eene vreemdsoortige manier van leven ontstaan, vreemdsoortig vooral in dit

opzicht, dat de champagne geen nadeel aan het werken gedaan heeft. Wanneer de delvers aan het werk zijn, drinken zij niet. De menschen in de goudvelden drinken voordat zij aan het delven gaan, of nadat zij gedolven hebben, of wanneer zij eens »afgelost werden", wat wij een vrij uurtje zouden noemen. Zij zullen echter nooit drinken, terwijl zij aan het werken zijn, werken dikwijls van Maandag tot Zaterdag zonder iets anders te drinken dan thee; en gaan van de vaste en heilzame meening uit, dat werk en genot afgescheiden van elkander moeten blijven. Ook moet ik hier de opmerking maken, dat de Australische delvers onveranderlijk voorkomend en beleefd zijn. Een dronken mensch is nooit heel aangenaam; maar een dronken delver is zelden twistziek. Zij stelen niet en zijn meer ruw dan grof. Het scheen mij toe dat er weinig moeite gedaan wordt, of behoeft gedaan te worden, om het goud weg te bergen, door dat zij elkander volkomen vertrouwen. Er ontstaan twisten door het aanspraak maken op een stuk land, en wordt over zulk eene vordering somwijlen onrechtvaardig »overheen gestapt." Het overheen stappen van eene aanspraak bestaat in het in bezit nemen van het land en de werken van afwezige delvers, die door hunne afwezigheid verondersteld worden, hunne aanspraak er op, opgegeven te hebben. Zulke kibbelarijen leiden echter zelden tot persoonlijke gewelddadigheid. De delvers slaan en kloppen elkander niet. Zij roepen dikwijls de hulp in van den gouvernements ambtenaar, van den rechter, en vooral van den districts-commissaris over het goud, ook vangen zij nog al dikwijis een proces aan. Zij vermoorden elkander echter nooit.

Bij het begin van een aanloop bestaat het werk meest altijd in het wasschen van slijk. De een of andere gelukkige man, of troepje mannen, drie of vier te gelijk treffen, door het land »goed waar te nemen", soms goud aan. Dan zijn zij verplicht het gouvernement kennis hiervan te geven, en begrijpen de delvers het nu over het algemeen zeer goed, dat dit in hun eigen belang is. De »waarnemer" wordt dan beloond door de vergunning om grond voor twee of drie menschen in bezit te nemen, al naar dat het geval is. Elk delver wordt vergunning gegeven een bepaald stuk grond in bezit te nemen, alleen onder voorwaarde, dat de grond niet reeds in het bezit van een ander is, of dat er in de nabijheid goud ge-

vonden wordt. De »waarnemer" heeft echter het dubbele voordeel van zijn grond te mogen kiezen, waar bepaald goud gevonden wordt en van meer grond te hebben dan zijne buren. Zulke waarnemingen mogen van den eenen kant van een heuvel naar den anderen geschieden, of van het eene stuk land naar het andere. De eerste »waarnemers" van Gympie ontvingen eene groote geldelijke belooning boven en behalve hunne dubbele aanspraak; er zijn echter te Gympie verscheidene »waarnemers" geweest wier groeven gewoonlijk in het midden van andere liggen, die denzelfden naam dragen en aan mannen, die den waarnemer gevolgd zijn, toebehooren. Zoo bestaat er in het noorden eene Smithfields »waarnemings aanspraak" met eene Smithenfields-groeve Nommer Een, met ten noorden daarvan, eene groeve Nommer Twee en Drie, en aan den anderen kant ten zuiden Smithfield Nommer Een, Twee en Drie.

Voordat er echter eene enkele groeve gevonden werd, was Gympie reeds groot door het wasschen van den bovengrond. De gronddeelen bevattende aarde werd uit slooten, kreeken, en gaten opgegraven, en vervolgens in bakken uitgewasschen. De bak waarin de aarde uitgewasschen wordt, is reeds zoo dikwijls beschreven, dat het ternauwernood de moeite waard zou zijn, door de herhaling er van den lezer op te houden. Het goud baggeren zal ik trachtten te beschrijven, wanneer ik de goudvelden in Nieuw-Zuid-Wallis bezoek. Toen ik te Gympie was, was het goudzoeken de phase van geregeld graven in de rotslagen ingetreden. De groeven zijn tot op de noodige diepte uitgegraven, — mogelijk wel twee honderd voet, — en wordt het gouddeelen bevattende stuk rots of erts in emmers, die door raderen of wielen, en door paarden in werking worden gebracht, naar boven gehaald. Deze rotssteen of erts wordt naar een erts-stampmachine gebracht, die uit vijftien of twintig stampers bestaat, en door stoom in werking worden gebracht. De steen wordt onder de stampers geworpen, en daardoor tot poeder gestampt in een waterstroom. Het water voert de stofdeelen door metalen buizen naar een hellend bed, dat met flanel, waarop kwikzilver gestrooid, bedekt is. Ook staan er bakken met kwikzilver gevuld in de bedden. Het kwikzilver trekt het goud tot zich, dat later weer in eene retort er van afgescheiden wordt. Op deze wijze wordt het goud aan eene

ertslaag onttrokken; en heeft men mij verzekerd, dat circa vijf en twintig percent van het goud verloren gaat door mislukking, of door het water wordt medegevoerd bij wijze van ontzaglijk dun, vloeibaar bladgoud. Dat er goud mislukt of bedorven wordt, zoo als men dat heet, is bekend; doch toen ik te Gympie was, had men niet bevonden dat de opnieuw bewerking de moeite beloonde.

In den regel levert eene ton opgedolven erts, een ons goud op, en is dat nog al wel. Natuurlijk kan deze regel niet op alle lagen toegepast worden, daar de uitgaven in verscheidene mijnen nog al verschillen. In de groeve, die ik bezocht heb in Nieuw-Zeeland, haalden zij zes onsen goud uit eene ton erts; zoodat de aandeelhouders er heel veel voordeel uittrokken. Deze mijnen of groeven behooren gewoonlijk aan kleine compagniën, van vier of vijf personen. Er is niet heel veel kapitaal voor noodig om aan het werk te kunnen gaan; als het maar genoeg is om een houten huisje te kunnen oprichten, een of twee paarden te koopen, en de menschen, dat zijn de aandeelhouders zelf, aan den gang te kunnen houden tot dat zij goud vinden, of de aanspraak als zonder waarde op te geven. Een mijnwerker kan, terwijl hij aan dit werk is van 12 sh. per week leven, en de aandeelhebbende mijnwerker is waarschijnlijk deelgenoot van een ander man, die zijn mijnwerkersloon op eene andere plaats verdient. Dit loon bedraagt van twee p. st. tot 3 p. st. per week. Die twee mannen leven zoodoende van de som, die door den een verdiend wordt, en gebruiken de rest om in de uitgaven van hunne gemeenschappelijke onderneming te voorzien.

Ik was verwonderd, dat er zoo weinig machineriën gebruikt werden in verhouding tot de uitgebreidheid der opbrengst. Er was geene enkele behalve die welke voor het stampen der ertsblokken gebruikt werd. Het stampen wordt door eene bepaalde compagnie verricht; en de kosten van stampen bedroegen te Gympie, toen ik daar was, 12 sh. 6 d. van eene ton erts. Het water wordt door paarden opgepompt, en niet door stoom; ook het erts wordt door paarden opgehaald. Geene enkele compagnie mijnwerkers stampt voor zich zelve. Zij schenen mij allen toe, geene groote zaken te maken, ofschoon de voordeelen somtijds zeer groot zijn. Verscheidene redenen werden hiervoor opgegeven; de hoofdzakelijke reden bestond echter in den wisselvalligen aard

van het werk, dat den mijnwerker tot onvermijdelijke uitgaven noodzaakt voor eene onderneming, die misschien den een of anderen dag mislukken kan. Als dit niet het geval was, zouden de verschillende kleine vereenigingen van mannen, samenwerken om plaats voor eene machinerie te kunnen bekomen, — want de aanspraken, zooals die thans verdeeld zijn, zijn niet groot genoeg voor de oprichting van gebouwen met stoomwerktuigen; — en zou het zware werk van ophijschen en pompen met groote bezuiniging van uitgaven gedaan kunnen worden. Maar het goud kan in eene groeve wel eens uitgeput raken, en dan zou het besteedde geld verloren zijn.

Ik sprak zooeven van eenige gelukkige delvers, — van mannen, die zes onsen goud uit elke ton erts verkregen, en mogelijk dus wel elken dag 10 p. st. per hoofd te gelde maakten. Het was eene ruwe, beleefde, matige, en hardwerkende troep, vier of vijf geloof ik, die vier of vijf bekwame delvers aan het werk hadden tegen 3 p. st. per hoofd in de week. Bij zulk eene compagnie is het onmogelijk den maatschappelijken rang van elk hunner te onderkennen. Er zijn, wat wij noemen »heeren," en wat wij noemen »werklieden." Zij zijn echter allen bijna eveneens gekleed, werken bijna eveneens, en leven bijna eveneens; en na eene poos zien zij er allen bijna eveneens uit. De gewone delver, de man, gelijk uit Cornwallis of Northumberland gekomen, en wiens vader vóór hem ook delver geweest was, verheft zich in de wereld, zoowel in manieren en gewoonten als in stand. De »heer," daarentegen, al is hij in het goudzoeken een gelukkig heer, daalt eene sport lager. Hij verliest zijne deftigheid, zijn behagen in reinheid, zijne gemakkelijkheid in het spreken, de bevalligheid zijner houding, zijne voorliefde aan goed gezelschap en zijne maatschappelijke vereischten. Sommigen zullen zeggen, dat het verlies van deze zaken, eerder eene winst is, en dat het voor den man, die eerlijk en vlijtig is, zijn brood verdient door groote energie en kans heeft om fortuin te maken, oneindig beter is dan die aan zijne waschtafel, zijne jassen en broeken, zijn laatsten nieuwen roman, en aan zijn laatsten minnares denken. Dit stem ik niet toe. Beuzelachtige deftigheid is ongetwijfeld verachtelijk. Beuzelachtige, geldelooze, met schulden beladene deftigheid, deftigheid, die zich schaamt om te werken, maar zich niet schaamt om te borgen,

deftigheid, die zich den tijd kort in clubs, op kosten van slovende vaders, op moeders die weduwe zijn, en goedhartige ooms en tantes, vind ik almede eene der laagste levensschijngestalten. Van hieruit is de opheffing tot een arbeidzaam delver inderdaad groot. Maar wezenlijke deftigheid, de vereeniging van goeden toen, goede manieren, en zachte handen gepaard aan mannelijk gedrag, grooten moed en verstandelijke ontwikkeling, is een schat op zich zelf van zooveel waarde en die, eens verloren, zoo moeielijk is te herkrijgen, dat die nimmer zonder strijd moet afgelegd worden. Het zou mij erg spijten iemand, dien ik lief had gehad in een goudmijn te zien werken, het zou mij spijten hem voorspoedig in een goudmijn te zien; dubbel spijten hem ongelukkig in eene goudmijn te zien, wat het lot van de meeste ondernemende heeren geweest is, die hun geluk in Australië gezocht hebben.

Ik sprak zoo even over eenige gelukkige delvers, maar de meeste delvers zijn niet zoo gezegend te Gympie. Er waren mogelijk wel vijftig of zestig aanspraken te Gympie, waarin het delven tegenwoordig nog al voortgang had, toen ik daar was; maar ik hoorde niet meer, dan van een tiental, waarin meer gevonden werd dan noodig was, om de onkosten goed te maken, en hoorde ik van menige, die geen goud opleverde. Deze aanspraak was verlaten, — gene was uitgedolven, — een derde was maar lokkebrood geweest, — in de vierde hadden zij nog niet diep genoeg gedolven, en wisten niet of zij wel ooit diep genoeg zouden kunnen komen, ofschoon zij nog maar onophoudelijk doorwerkten; — in de vijfde kon het goud de onkosten niet goed maken.

De vreemdeling wordt natuurlijk rondgeleid en verwezen naar de gelukkigste ondernemingen, en wordt men als betooverd door het zien der dikke goudaren in de uitgezochtste stukken erts, die door de delvers in ontzaglijk groote kisten bewaard worden, in plaats van ze onder de andere onbewaakte stukken erts te leggen. Waar is de man, die niet gaarne eene kist, driemaal zoo groot als eene koffer, vol met zulke kostbare steenen zou willen hebben? Maar een reiziger, die verlangt Gympie en ook andere delverijen goed te leeren kennen, moet zijn best doen de mislukkingen ook te zien. Het is in het geheel het geval niet, dat elke houten loods bij de opening eener groeve, zulk eene gevulde kist heeft. Die ongelukkigen zijn niet ver te zoeken, — en ongelukkig zijn ze, ofschoon meestal altijd

aan het snoeven. Het is eene uitgemaakte zaak onder de Australische gouddelvers, dat een man niet moet klagen of neerslachtig zijn. Zij spreken rondborstig genoeg over hun voor- of tegenspoed, — zullen zelfs zeggen dat zij den eenen dag 10 p. st., en op een anderen nog geen koperen penning verdiend hebben, — maar klagen of juichen doen zij niet. Het zijn spelers, die weten hoe zij hun winst of verlies moeten dragen.

Waarschijnlijk is de klasse van delvers, die als eene klasse het beste is, die van de geoefende mannen, die voor loon werken. Een goed man, die als mijnwerker uit Engeland komt, of zijn bedrijf in Californië of de kolonien geleerd heeft, kan gewoonlijk 2 p. st. 10 st. of 3 p. st. per week verdienen. Hiervoor moet hij negen of tien uren onder den grond werken. Hij kan echter heel goedkoop leven, — voor 15 of 16 sh. in de week — en zelfs wat brood, en vleesch en thee betreft, zeer ruim. Voor zulk een man is twee- of driehonderd pond een fortuin, en kan hij zijn fortuin dus spoedig maken. In tien jaren tijds kan een man, die op dat doel afgaat, en tegen verzoeking bestand is, met 1,000 p. st. heengaan. Maar ongelukkig ligt dit niet altijd in de bedoeling, en ook kunnen zij de verzoeking niet altijd weerstaan. Zij hebben het allen noodig om voor zich zelve te werken, en steken zij gewoonlijk, zoo als ik reeds hierboven gezegd heb, hun gespaard geld in andere mijnen, — of liever leven van hun 12 sh. in de week, om met het opgespaarde geld te speculeeren. De delver, die voor zich zelve werkt en het gevaar loopt dat het werk mislukt, wordt als een hooger wezen beschouwd dan hij, die voor loon werkt. Sommige menschen zullen u zeggen, dat de eigenlijke delver »altijd dezelfde" blijft. Dit gevoelen en het verwijderde uitzicht op grooten rijkdom houdt den voordurenden voorspoed tegen, waarover de delver zich anders verheugen zou.

Hoogstwaarschijnlijk is de klasse van delvers, die als klasse het slechtst is samengesteld, die, welke uit jonge heeren bestaat, die naar de delverijen gedreven worden in de hoop op goed geluk, of waarschijnlijk nog meer, doordat zij te huis het een of ander kwaad bedreven hebben. Om zes of acht uren daags op een kantoor te werken bevalt hun niet, of eene vaste betrekking vordert te veel inspanning van hen; of het verveelt hun altijd onder toezicht te staan, of zij hebben het vooruitzicht om in een armhuis te ko-

men en gaan dus maar naar de delverijen. Zij worden daar spoedig even vuil als de echte delvers, maar zij nemen niet spoedig iets anders aan, dan vuil. Zij trachten te werken, maar zij kunnen niet tegen geoefende delvers opwerken, en bijgevolg gaan zij achteruit. Zij worden echter niet met minachting behandeld, want alle menschen bij de delverijen zijn vrij en gelijk. Doordat er geene deftigheid bestaat, zijn zij nooit aan berisping of mishandeling blootgesteld. De delvers verwachten niet dat zij zich op het een of ander zullen laten voorstaan, en beschouwen het als eene uitgemaakte zaak, dat de jongeheeren zich daaraan ook niet zullen bezondigen. Onze »heer" wordt daarom ook vriendelijk behandeld; maar toch zinkt hij lager, en wordt niet veel meer dan de knecht of de delvende werkman van den een of anderen delver, die zijn werk verstaat. Mogelijk heeft hij eenig geld en maakt de zaken in het gelijk door een deelgenoot te nemen; maar dat duurt niet lang, want zijn geld is veel spoediger weg dan zijne ondervinding gekomen is. Op een van de goudvelden vond ik een jong mensch, die ik te huis gekend had, met mijne zonen op school geweest was, en bij mij aan huis kwam. Ik zag hem bij den ingang van zijne kleine tent, die hij met een ander geoefend delver bewoonde, biefstuk met een knipmes uit zijn braadpan eten. Die bezigheid was geene aanlokkelijke, maar het was het eenige gelukkige oogenblik van zijn dag. Hij was met zijn compagnon aan het werk op eene aanspraak, en zijn werk bestond in het ronddraaien van een groot windas, waardoor het slijk uit de diepte opgehaald werd. Zij hadden tot nog toe geen goud gevonden, en schenen ook niet te verwachten, dat zij het zouden vinden. Hij had geen ander vriend in zijne omgeving, als zijn delvende vriend, of makker, zooals hij hem noemde. De gedachte kwam bij mij op, wat er wel van hem worden zou, zoo hij eens ziek werd, of zoo zijn delvende vriend hem eens te ongeschikt mocht vinden voor het delven. Hij was met zorg grootgebracht, had eene goede opvoeding genoten en was een bevallige jongen geweest; en hier zat hij een onoogelijk stuk biefstuk met zijn zakmes uit een smerige braadpan te eten, vlak naast de vuile wollen dekens, die op den grond uitgespreid lagen, en de bedden van hem en zijn makker uitmaakten. Het kan gebeuren dat hij goud vindt en fortuin maakt, en wensch ik hem dit van harte toe; doch raad ik alle Engelsche

jongeheeren ten sterkste aan, liever hunne toevlucht tot het ruwste handwerk te nemen om hun brood te verdienen, dan naar Australië te gaan om goud te zoeken.

Ik geloof niet dat het goudzoeken in Australië beloonend is geweest voor eenige klasse van menschen, als klasse beschouwd. Het gevondene goud wordt aan de munt of aan de banken verkocht tegen de afwisselende prijzen van 3. p. 10 sh. tot 4 p. 2 sh. het ons: 3 p. 15 sh. het ons wordt als gemiddelde prijs aangenomen. Zij, wier betrekking medegebracht heeft, goed op de hoogte van de zaak te kunnen zijn, hebben mij verzekerd, dat al het goud dat in Australië gedolven is, niet minder dan 5 p. st. het ons, aan uitgaven gekost heeft.

Ik kan niet anders zeggen dan, dat ik het volkomen geloof. De berekening kan echter niet zoo nauwkeurig gemaakt worden om er eene statistiek van te kunnen opmaken. Het is onmogelijk te berekenen, tegen welken prijs het goud opgedolven is geweest. Zelfs al wist men het bedrag van het uitgegeven kapitaal, — uitgegeven — niet allen voor het werk, maar om goudzoekers in het land te brengen, — zou het nog onmogelijk wezen de waarde te bepalen van den tijd en het werk, die er voor benoodigd zijn geweest. Dit is echter duidelijk, dat zoo iemand 5 p. st. verdiend had met het delven van een ons goud, dat voor 3 p. 15 st. verkocht werd, hij dus 1 p. 5 sh. bij de zaak verliest. En heeft, — zooals in de eerste dagen van het goud-delven het geval was, — zijn levens onderhoud gedurende zijn goudzoeken hem 10 sh. per week meer gekost, dan dit in eene andere betrekking het geval zou zijn geweest, zoo kost hem het opdelven van eens ons goud 5 p. 10 sh., en verliest dus 1 p. 15 sh. bij de zaak. Het bedrag van het loon en de onkosten voor voeding, was zoo ongelijk en bovenmatig in de koloniën, in de eerste dagen van het ontdekken der goudaren, dat het onmogelijk is, eene juiste berekening er van op te maken. Scheerders vroegen en kregen 10 p. st. per week voor het scheren van honderd schapen, terwijl de tegenwoordige prijs ongeveer 17 sh. 6 d. de honderd is. Een p. st. per dag was voor een stalknecht geenszins te hoog loon. Alles was voor eene poos op denzelfden voet, doordat iedereen meende, dat hij slechts naar de goudvelden behoefde te gaan, om fortuin te kunnen maken.

De mannen echter die fortuin maken, zijn zeer zeldzaam. Men ontmoet ze nooit. Wel ontmoet men overal mannen, die juist in dien tijd van fortuin zoeken achteruit zijn gegaan: »Ach," zegt de een, »was ik er maar van daan gegaan, toen ik die 7,000 p. st. beet had." »Ik had weg moeten gaan met die 12,000 p. st. na de drie eerste maanden te Bollaarat," zeide een tweede. »Ik had eens te Ophir 15,000 p. st. bij elkaar," zeide een derde. »Het ging mij goed te Gympie, toen ik daar 2,000 p. st. per maand oprolde," zeide een vierde. Nu is de vraag, waar die groote sommen gebleven zijn? Het antwoord is altijd hetzelfde, ofschoon niet altijd de zuivere waarheid. De verkregene rijkdommen werden alle verloren in het najagen van nog grootere. Men wil niet toegeven, dat het geld aan nuttelooze nieuwe-modische weelde is verkwist; en toch is het zeker, dat op die wijze veel verspild is. De Phoenix, die zijn fortuin met het delven gemaakt en het behouden heeft, is een vogel, die in Australië moeielijk te vinden is.

Gympie is als stad eene wonderlijke plaats, in mijn oog nog al belangrijk, ofschoon tevens leelijk. Hare bevolking wordt op zes duizend zielen geschat, doch ik vond, de geheele landstreek door, dat geene enkele opgave der bevolking van een goudveld, als nauwkeurig kon worden aangenomen. De menschen komen en gaan zoo spoedig weder heen, dat het verschil niet berekend kan worden. Gympie bestaat uit eene lange straat, die meer dan eene mijl lang is, en over heuvelen loopt, zonder een enkel huis er in, dat het aanzien heeft als of het in de laatste tien jaren gebouwd is. Het is ook wel mogelijk dat geen enkel huis gebouwd is met het doel, om daar aanspraak op te maken, ofschoon Gympie nu toch al meer dan tien jaren oud is. De hoofdstraat bevat winkels, banken, herbergen, een of twee werkplaatsen en een paar gaarkeukens. Zij zijn van hout opgetrokken, eene verdieping hoog, en meest alle vroeger voor loodsen of werkplaatsen gebruikt, waaraan nu, om er eenig aanzien aan te geven, gebrekkige houten voorgevels aangebracht zijn. De huizen der delvers zijn zeldzaam meer dan hutten, die over de kleine heuvelen hier en daar verspreid liggen, zooals dat voor het gemak der delvers uit de verschillende delverijen, het beste uitkwam. Overal in den omtrek ziet men holen en gaten, die door de eerste delvers ge-

graven zijn, en daartusschen in, de groote hoopen die ontstaan zijn door het diepe uitgraven. Wanneer in eene groeve gewerkt wordt, ligt er een groot windas over heen, en hoort men op korten afstand den geregelden tred van het ongelukkige paard, dat door zijne rondloopende beweging, de emmers met erts ophaalt, en met delvers laat zakken. Tusschen dat alles door staan de stompen van omgehakte boomen, die aan de plaats het aanzien van boven aardsche verwoesting geven. Op eenigen afstand achter de mijngroeven ziet men de groote bosschen, die zich aan alle kanten over bijna onbegrensde ruimten uitstrekken. Zoo men op eenige plaats geneigd is het »aurum irecpertum et sie melius situm" aan te halen, is het voorwaar op eene plaats als Gympie.

Er is een hospitaal en er zijn scholen, die goed bestuurd worden, en zooals ik reeds te voren gezegd heb, verscheidene werkplaatsen. Ik had mijn intrek genomen in eene herberg, die door een kapitein gehouden werd, en vond die wel ingericht en in het geheel niet duur. Daar waren eene menigte menschen, die meest alle in het goudzoeken betrokken waren, en waarvan ik met eenige, eer de tweede dag voorbij was, reeds op zeer goeden voet stond, waar ik van hen, even als van iedereen te Gympie, veel beleefdheid genoot, en vele aanbiedingen van brandewijn-en-water.

ZESDE HOOFDSTUK.

Squatters en hunne zorgen.

Ontwijfelbaar is de welvaart van Australië toe te schrijven aan den bloeienden handel in wol, en zijn de schapenfokkers, de koopers, en verkoopers de voornaamste mannen in de koloniën. Toen ik in Queensland was waren zes van de zeven ministers van de Kroon, squatters, eigenaren van schapen- of rundvee-dreven. Ofschoon vele squatters, — mogelijk wel de meeste, zich bepalen tot het fokken van schapen, — zijn onder de rundveefokkers wei-

nige, die ook geene schapen houden. Het rundvee wordt hoofdzakelijk voor eigen gebruik opgekweekt. Al de wol wordt uitgevoerd. Evenals wol rijst of daalt aan de Londensche markt, gaat de Australische welvaart op en neder. Elke paniek in Europeesche handelsaangelegenheden doet den prijs der wol dalen, — zooals meermalen op geduchte wijze geschied is, — en brengt vreeselijke schade aan de koloniën toe. De schapen dalen van 10 sh. en 7 sh. 6 d. per stuk tot 4 sh. of 2 sh. Squatters dreven verliezen hunne waarde en worden onverkoopbaar, en de mindere squatters, die meest altijd in schuld bij de kooplieden zijn, gaan totaal fout. Wordt de handel meer vast en rijst de wol, herkrijgen de schapen hunne vroegere waarde, en de rijke man, die tijdens de paniek bijna geheel verlatene schaapsweiden gekocht heeft, wordt hoe langer zoo rijker.

Wat de welvaart der squatters het meest tegenhoudt ligt hierin, dat de meesten van hen eene groote onderneming op touw zetten zonder voldoend kapitaal. Iemand die 5.000 p. st. heeft, waagt het 50,000 p. st. voor eene dreef te betalen, en voelt zich in staat zich in het bezit te stellen van mogelijk wel veertigduizend schapen, en het hoofdstation of huis dat er in gebouwd is. Naar den uiterlijken schijn is hij de eigenaar. Hij bestuurt alles. Hij gebruikt en betaalt de verschillende handen. Hij laat omheiningen maken en legt waschvijvers aan. Hij koopt en verkoopt kudden. Hij maakt groote wolbalen, die hij naar Sydney, Melbourne of Londen zendt, al naar hij verkiest. Elke rijzing in den prijs der wol is een geluk, elke daling een ongeluk voor hem. Hij is echter niet veel meer dan de rentmeester van anderen. Hij heeft waarschijnlijk zijne dreef van eene bank of van een koopmanshuis gekocht, dat eene hypotheek er op gehouden heeft, en die hypotheek blijft doorloopen. Hij heeft enkel de 5,000 p. st. betaald om het onderpand der hypotheek volgens handelsgebruik te verzekeren. Als wij thuis over hypotheek bezwaard eigendom spreken, bedoelen wij daarmede altijd goederen in land of huizen. De wezenlijke bezitting van den squatter is gewoonlijk zeer gering, — en zooals ik nu ga uitleggen, — hoe geringer hoe beter. Het met hypotheek bezwaarde eigendom bestaat uit de schapen van den squatter, — en in zijn wisselvallig recht om zijne kudden in uitgestrekte velden, die het algemeen eigendom en meestal voor

den aankoop beschikbaar zijn, — te mogen laten weiden. Hij is daardoor in werkelijkheid niet aan zichzelve overgelaten in het bestuuur zijner zaak, zooals een grondeigenaar in Engeland, die het land, dat met hypotheek bezwaard is, zelf bebouwd of verpacht heeft. In dat geval blijft de zekerheid der hypotheek in het land, en kan de boer zijn landbouwersbedrijf zonder beletsel of stoornis uitoefenen. Met den squatter is het heel anders gesteld. Het onderpand dat hij gegeven heeft, bestaat in zijne wol, en moet daarom de winst van zijne wol, in handen van den koopman, bij wien hij in de schuld is, overgaan. Ook mag hij zijn stapel niet verminderen, zonder verantwoording aan den koopman te doen van de opbrengt der verkochte schapen. De koopman is natuurlijk verplicht toe te zien, dat het onderpand waarop hij zijn geld voorgeschoten heeft, niet wordt verminderd. Bij gevolg komt de geheele opbrengst der dreef in handen van den koopman. Wanneer de wol afgezonden is, — laat ons zeggen direct naar Londen, — wordt de waarde van de wol begroot en de som op het credit van den squatter gebracht. Is de wol verkocht, dan wordt de balans eveneens op zijn credit gebracht. Het geld komt echter nooit in zijne handen. Dezelfde regel wordt bij het verkoopen van schapen in acht genomen. Bij gevolg gaat alles wat de squatter levert, van hem af, en is hij genoodzaakt op den koopman te trekken voor het noodige geld om zijn station te onderhouden, zijne huren uit te betalen, en om van te leven. Men zou allicht denken dat op die wijze de squatter er nog goed aan toe is. Zoodra de koopman het geld voor de wol ontvangt, houdt de squatter op, intrest voor zooveel te betalen. Wordt hem daarentegen eene som voorgeschoten, zoo betaalt hij weder interest daarvoor — al naar mate de voorwaarden tusschen hem en den koopman zijn. Het bedrag van den intrest is acht, negen en tien percent, in verhouding der waarde van het oorspronkelijke onderpand. Hierbij komt nu nog voor den koopman eene provisie van twee en een half percent voor elk nieuw voorschot — zoodat de squatter door het afleveren zijner producten eene acht percents schuld aflost, en door het trekken van geld om zijne uitgaven te bestrijden, met eene nieuwe schuld tegen tien en een half percent bezwaard wordt. Als alles goed met hem gaat, kan hij op deze wijze zich zonder twijfel loskoopen. Zoo hij jaarlijks zijne wol en

schapen tegen 6,000 p. st kan verkoopen, en 3,000 p. st, naar het station overbrengen, kan hij trapsgewijze, maar zeer langzaam, zijne schuld verminderen, niettegenstaande de interesten die hij betaalt. Zoodoende kan het hem goed gaan, en zal de koopman het hem waarschijnlijk wel niet beletten. Als alles goed met hem gaat, als zijne ooien vruchtbaar zijn, als geene ziekten zijne kudden verminderen, als droogten noch overstroomingen hem hinderen, als de wol haar prijs behoudt, als hij werkzaam en in staat is, zich het genoegen van lange afwezigheid van zijn station te ontzeggen, — kan het hem gelukken zich los te koopen. De kansen zijn echter voor iemand in zulke omstandigheden, nog al bezwaarlijk. De schapen kunnen ziek worden. Het lammeren gaat niet altijd voorspoedig. Droogte en overstrooming hebben in Australië nog al dikwijls plaats. En de prijs der wol is verbazend ongelijk, — zeer verbazend in de oogen van een niet-handeldrijvend man, die de opmerking maakt, dat wat er in de wereld ook gebeuren moge, de menschen toch altijd jassen en broeken zullen dragen. Komen nu deze rampen, dan komen ze alle op den squatter, die begonnen is met slechts het zesde deel der bezitting in eigendom te hebben, en niet op den koopman, aan wien de vijf-zesde andere deelen toebehooren. Op zulke tijdstippen, — als er tegenspoed is, — wordt de schuld van den squatter vergroot, in plaats van verminderd. De opbrengst kan dan de uitgaven van den altijd doorloopenden interest niet bestrijden. De duizenden onder in het boek nemen toe, en begint de koopman in te zien, dat hij zich dekken moet. Dan gaat het station in andere handen over, — mogelijk wel in de handen van een of ander groot station-eigenaar, die zijn leven als schaapherder of drijver begonnen hebbende, nu verscheidene stations door de geheele kolonie in eigendom en geld bezit, om voorschotten op zulke eigendommen te doen, — en moet onze vriend de squatter verdwijnen, of wordt misschien opzichter met een vast salaris, over dezelfde schapen, die hij vroeger gewoon was als de zijne te beschouwen.

Het gebeurt slechts zelden dat een squatter van de echte handeldrijvende soort, geen geld aan zijn koopman of bankier verschuldigd is, — tenzij hij met den aanvang van zijn bedrijf gewacht heeft, totdat hij in staat was geld uit te leenen in plaats van te borgen. De normale, ik mag wel zeggen, de beste toestand

van een squatter is, voor eenige schuld te boek te staan. Het squattersbedrijf zou zeer beperkt worden, het landelijke leven in Australië heel anders dan het nu is, en het bedrag der wol, die ten voordeele van de wereld opgebracht wordt, jammerlijk verminderen; de uitbreiding der onderneming over nieuwe landen geheel en al tegengehouden, zoo er voor het squattersbedrijf geen ander kapitaal gebruikt werd dan dat, 'twelk de squatters zelf bezitten. Het is buiten twijfel dat het meeste aanzien van Australië, ontstaan is en nog voortbestaat door de vereeniging van squatters en kooplieden. Zoo de squatter, die zijn bedrijf begint, dit doen kan met niet meer dan de helft der waarde van zijne dreef te bezitten, zal het hem waarschijnlijk goed gaan, en mettertijd zijne schuld aflossen. Zoo de man met 5,000 p. st. zich vergenoegen wil met 12,000 schapen in plaats van 40,000, en dus slechts eene gelijke som van 5,000 p. st. borgen in plaats van 25,000, zal hij bevinden, dat hierdoor eene zuivere vennootschap tusschen hem en den koopman bestaat, en dat zijn deelgenoot trapsgewijze overtollig voor hem wordt. Zoolang de vennootschap duurt, ontvangt zijn deelgenoot ten minste tien percent voor zijn geld, maar ontvangt de squatter in elk geval toch twintig percent van zijn geld. Er zijn echter gevaren aan verbonden, waarmede de deelgenoot in de stad betrekkelijk niets te maken heeft, — doch, tenzij er hevige onheilen gebeuren, zullen deze gevaren den squatter niet ten onderbrengen, zoo zijne schuld niet grooter is dan hierboven beschreven.

Het bedrag der schuld op sommige stations is ontzaglijk groot, en bedraagt de totale interest die betaald wordt, met inbegrip der banklasten, commissieloon, en wat al meer, meestal twintig percent. Is het nu zoo met de zaak gelegen, dan bezit de nominale squatter een zeker onderpand, ontstaan uit het gewichtige belang van zijne schuld, — die het gevolg is zijner eigene insolventie. Zoo de koopman hem af zou willen koopen en zich van hem los maken, moet meer dan de helft der schuld, als kwade schuld afgeschreven worden. De squatter is in aanzien, — en leidt even als de andere squatters een vroolijk leven. De voet waarop zijn huis ingericht is, hangt meer af van het getal schapen dat geschoren wordt, dan van zijn eigen inkomen. Hij heeft eigenlijk geen inkomen, maar het station wordt onderhouden, en onder de

uitgaven van het station behooren de kleeren zijner vrouw en zijn eigen brandewijn met water.

Ik geloof niet dat er een gelukkiger leven is, dan dat van een squatter, zoo hij nog al voorspoedig is, en aangeboren geschiktheid heeft voor landelijke bemoeiingen. Hij moet kunnen rijden en schieten, en een geheelen dag in eene chais kunnen zitten zonder dat het hem hindert. Hij moet gezellig zijn, — want hij moet dikwijls andere squatters onthalen, en dikwijls door hen onthaald worden; maar hij moet onverschillig zijn voor gezelschappen, daar hij ver van de steden moet wonen en dikwijls alleen met zijn gezin is. Hij moet goed kunnen bevelen, en moet dat duidelijk en gemakkelijk kunnen doen, — niet op aanmatigenden toon, maar zoo dat allen, die hem omringen weten, dat hij de meester is. Hij moet gemak boven weelde verkiezen en wat ongemak kunnen verduren. Hij moet rampen kunnen weerstaan, — want een squatter heeft dikwijls rampen. Lammeren kunnen sterven. Scheerders zullen zich somwijlen bedrinken. En de varren met hun noodigen toevoer, zullen niet zoo gauw aankomen als men verwacht heeft. Boven alles moet echter de squatter van schapen houden. In de huizen der squatters heerscht meestal overvloed, maar die overvloed hangt grootendeels van de schapenkudde af. Zoo iemand deze gaven bezit en jong en energiek is, als hij zijn bedrijf begint, heeft hij geene slechte keuze gedaan met squatter te worden. Het gevoel van eigendomsrecht en meesterschap, de overtuiging dat hij het hoofd is van alles wat hem omringt; het bewustzijn, dat hij aan niemand verlof voor het een of ander behoeft te vragen, of ondergeschikt te zijn, — al deze zaken verhoogen het levensgenot. De squatter behoeft niemand te gehoorzamen, alleen moet hij houw en trouw voor den koopman zijn, die geene navragen doet zoolang de schuld aan het verminderen, en niet aan het toenemen is. Hij staat op, wanneer hij verkiest en gaat zoo laat naar bed, als hij maar wil. Ofschoon geen enkele morgen van het land om hem heen, hem toebehoort, mag hij er toch alles mee doen wat hij wil. Hij mag omheiningen laten maken, en mag ze weer wegnemen. Hij woont wellicht in het midden van een bosch, — zijn leven wordt altijd boschleven genoemd, — en mag hij zooveel boomen laten vellen als hij verkiest. Hij heeft altijd paarden om te berijden, en eene chais om

in te zitten, en vogels om op te schieten, en kangaroes om op te jagen. Hij gaat waarheen hij wil, en niemand vraagt er hem naar. Mogelijk ook wel is hij de voornaamste binnen twintigmijlen in den omtrek, en is hij trotsch uit de overtuiging, dat hij zijne schapen beter weet te wasschen dan eenig squatter in de kolonie. Maar wat zijn levensgenot nog meer verhoogt is, dat hij zich voor het diner niet behoeft te kleeden.

Queensland is verdeeld in geordende en niet-geordende districten, waarvan de geordende districten slechts een klein gedeelte van de onmetelijke uitgestrektheid der geheele kolonie, uitmaakt. Het bevat de kustlijn, die op sommige plaatsen nauwelijks meer dan twintig, en op andere, waar de uitgestrektheid het grootst is, nauwelijks meer dan twee honderd mijlen breed is. De wet op het verpachten van land in deze zoogenaamde geordende en niet-geordende districten, is zeer verschillend; — het hoofdzakelijke verschil bestaat hierin, dat in de geordende districten de helft van elke dreef beschikbaar is om door zelfkiezers aangekocht te worden, op de wijze zooals in een vorig hoofdstuk beschreven is. In de niet-geordende districten werden bij de wet van 1868 zulke voorrechten niet toegestaan, daar zulke voorrechten niet noodig waren. Geen verstandig landbouwkundige, die zich met zijn gezin op een met geld betaald stuk grond zou willen vestigen, zal er in de eerste jaren aan denken, zich buiten de door het gouvernement bepaalde lijn te vestigen, en er zijn zaad uit te strooien. Ook zou het bebouwen dier landen hem weinig voordeel aanbrengen. Daar heeft de squatter de oppermacht, — nog meer dan de squatter nader bij de civielmaking. Maar de groote verafgelegenheid van zijn station maakt, dat zijn bestaan van veel minder belang voor de kolonie is, dan dat van zijn naderbij wonenden broeder. Zijne onderneming is niet zoo groot, ofschoon zijn moed en volharding wel gelijk zullen staan. De Darling-Downs liggen binnen de grenzen der geordende districten, en meer binnenwaarts ben ik niet gegaan.

Men moet hierdoor verstaan, dat de dreef van den Darling-Downschen squatter, voor aankoop beschikbaar is, en dat hij door de wet van 1868, waarbij de helft zijner dreef als beschikbaar voor de zelf-kiezers aangewezen werd, vreeselijk benadeeld is. Doch, de zelf-kiezer echter, die den Darling-Downschen squatter

het meest benadeeld heeft, is de squatter zelf, en om die reden zeide ik dat, hoe minder land den squatter zelve toebehoorde, hoe beter. Het gekozene land in de Darling-Downs, is van oneindig grooter omvang dan dat in de andere districten verkocht is; hier hebben echter de squatters zelve de verkiezingen gedaan. In 1868, het jaar waarin de landwet werd opgemaakt, werden 57,070 morgen land in Queensland door het gouvernement verkocht. Van deze ruimte werden niet minder dan 41,680 morgen, of ten naastenbij vier-vijfde van het geheel, in de Darling-Downs aangekocht. Het is vastgesteld, dat elk man 10,280 morgen voor zich zelf mag kiezen. De zoon, de broeder, of vader, of deelgenoot, of vriend — of eene Mrs. Harris van zoo iemand kan dit eveneens doen. Nu gebeurt het, dat met hun afkeer van hunne zelfkiezende banen, deze groote squatters van de Darling-Downs genoodzaakt geweest zijn, koopers te worden van het land hunner eigene dreven, tegen het volle bedrag daarvoor door de wet bepaald; — niet omdat zij het geleende land noodig hadden, maar om te beletten, dat anderen hen vóór zouden wezen en benadeelen. Alles is beter voor hen dan een zelfkiezend veehandelaar voor hun deur. Daarom hebben zij het land bij de tien duizend morgen aangekocht. Elk deelgenoot van eene dreef, heeft zijn tien duizend morgen gekocht, en er zijn vele Mrs. Harris geweest. Het Mrs. Harris systeem is gewoonlijk eene stroopop — de naam van een niet-bestaand zelfkiezer wordt opgegeven, — en is dus onwettig. Ik geloof echter dat niemand ontkennen zal, dat dit heel dikwijls op deze wijze geschied is. Hierdoor is eene groote uitgestrektheid lands in handen der squatters gekomen, zoodat het werkelijk hun eigendom geworden is, zoo de vastgestelde termijnen van betaling aan de Kroon op den behoorlijken tijd hebben plaats gehad. Indien nu eene squatters-firma — want de grootere stations behooren meestal aan firma's, of aan twee of drie uit eene familie gezamenlijk, — op deze wijze gekocht is, laat ons zeggen: 40,000 morgen van de minste soort weiland, land dat in tien jaar tegen 6 d. het morgen gekocht kan worden, zou jaarlijks 1,000 p. st. aan de Kroon betaald hebben moeten worden gedurende deze tien jaren. Deze betaling zou echter het vermogen van den squatter niet doen toenemen. Hij kan geen voordeel trekken uit het land, dat dezelfde uitgestrektheid heeft, als vóór dat het zijn eigendom

was. Zijne schapen loopen en evenals zij dat van te voren deden; maar de squatter was slechts, op weinige uitzonderingen na, niet in staat deze betalingen uit zijn eigen zak te doen. Hij was in vennootschap met den koopman, en de koopman deed gewoonlijk de uitbetaling; maar de zaak was van geen groot belang voor den koopman, want hij was geen mede-kooper. Hij betaalt jaarlijks het geld uit, maar bezwaart de rekening met zijne acht, negen of tien percent, al naar dat die bepaald is, en wordt daardoor de schuld van den squatter van jaar tot jaar vergroot, zonder dat zijn vermogen toeneemt. Men kan dus nagaan hoe de zelf-kiezer door den squatter verafschuwd wordt, alhoewel hij zelf de meest omvattendste van alle zelfkiezers is.

Ik had over dit alles reeds veel gehoord, voordat ik de Darling-Downs bezocht, en was er dus op voorbereid de quaestie te hooren behandelen. Ik geloof dat het veel beter zou geweest zijn, de zelfkiezers maar welkom geheeten te hebben, — ze maar te hebben laten komen, — en verdragen te hebben. In 1878, zoo niet eene nieuwe wet dat reeds vroeger zal doen, zal de tweede helft van elke dreef, die nu nog niet voor zelfkiezing beschikbaar is, in dezelfde categorie vallen, en moet hetzelfde spel opnieuw gespeeld worden. Hoe meer ik er van gezien, en hoe meer ik er van gehoord heb, des te meer ben ik er van overtuigd, dat het veefokken in Queensland de kosten van gekocht land niet kan goedmaken. Het eigenlijke squatters-systeem berust bij het denkbeeld dat het land vrij zal zijn, — vrij, behalve eene kleine jaarlijksche pacht aan de Kroon voor het recht om te weiden. Het koopen van land met het voornemen het te bebouwen, neemt toe, en zal langzamerhand meer toenemen, en zullen de squatters ondervinden, dat groote aankoopen niet altijd voordeelig voor iedereen zijn. Geen enkel zelfkiezer, die haar met het doel om van de opbrengst van zijn land te leven, kon eenig groot getal morgens koopen. Trapsgewijze, maar zeer langzaam, zullen vele van die klasse van menschen zich over de geordende districten verspreiden, — en het lag in de wijze bedoeling van de koloniale wetgeving, dat zij daartoe aangemoedigd zouden worden. Trapsgewijze, maar langzamerhand, moesten de squatters verdrongen worden uit de nabijheid van opkomende steden, naar de uitgestrekte ver van de kust gelegene binnenlanden. Maar deze mannen, de aris-

tocratie van het land, waren verontwaardigd over zulk eene behandeling, en te trotsch om zulke naburen te dulden; en hebben daarom het land zelf gekocht. Zij beweren dat, daar het klimaat zeer ongunstig voor den landbouw is, — en men de tarwe na herhaalde pogingen in deze streken, maar niet aan het tieren kan krijgen, — de zelfkiezer op zijne kleine hoeve niet bestaan kan van de opbrengst van zijn land, en daarom wel oneerlijk moet worden. De squatter verklaart dat de normale zelfkiezer zijn stukje land slechts koopt om daardoor in staat gesteld te worden, ongestraft het vee te stelen, en daarvan te bestaaan. Hij zal daarom alles doen, en zich groote opofferingen getroosten om den normale zelfkiezer van zich af te houden.

Het is ontegenzeglijk waar, dat het vee-stelen, het stelen van rundvee, en het stelen van schapen, en het stelen van paarden, een der grootste vloeken van de Australische koloniën is. De kudden zijn zóó groot, en daardoor zóó moeielijk om er goed op te passen, dat het stelen al heel gemakkelijk geschieden kan. Elk dier heeft een brandmerk, en de brandmerken zijn alle aangeteekend. Men ziet in Australië zelfs geen paard dat niet gebrandmerkt is, of het moest een wild paard in de bosschen zijn. Maar de brandmerken worden veranderd, of het gedoodde vee wordt medegenomen en de huiden blijven liggen. Ook heerscht onder de klasse van menschen, die het land bebouwen, het gevoelen, dat de squatter een heerlijke prooi is voor zulke dieverijen. Wij allen weten hoeveel moeite het in Ierland kost de wilddieven te betrappen. Dezelfde moeielijkheid bestaat in Australië met den steler van vee. Al de menschen van zijne eigene klasse zijn op zijne hand, — en er zijn vele die niet tegen hem zouden durven getuigen. De wet is streng, maar dikwijls zonder werking.

Veel van hetgeen de squatter den zelfkiezer te laste legt, is waar.

De quaestie beredeneerende, zooals ik met menigen squatter gedaan heb, trok ik altijd partij voor den zelfkiezer, en gaf ik mijne bepaalde meening te kennen, dat hij de eigenlijke man was, voor wien de kolonie alles in het werk moest stellen om hem vooruit te helpen, en wel genoodzaakt was zoo hier of daar een zelfkiezer een dief werd, de wet hem in het gelijk zou moeten stellen; — doch niettemin gevoelde ik, dat de heer met wien ik er over aan het praten was, zeer goed wist waar zijn eigen schoen

hem knelde. Een eigenaardig wanbedrijf is in Australië ontstaan, en wordt onder de ergste omstandigheden waarvan een misdrijf vergezeld kan gaan, bedreven. Het heeft een soort van aanzien verkregen onder de klasse van menschen, die geneigd zijn het te wagen. Het gaat er mede zooals met smokkelen, invoeren van verboden drank, oproer maken, en verleiden van vrouwen. Er is weinig of geen schande aan verbonden, onder hen met wie de veedieven leven. Het wordt beschouwd als een verklaarde oorlog van de kleine landbouwer tegen de trotsche squatters. Eens stond ik toe te kijken naar een kangaroe, die wij geschoten hadden en door een zelfkiezer, die mede op de jacht geweest was, afgestroopt werd. Twee of drie andere stonden er eveneens bij. De man was een goed jager, maar men had mij gezegd, dat hij heel veel van het vleesch van anderen hield. »U hebt wel van de veedieven gehoord, mijnheer," zeide hij, tot mij opziende. »Ze hebben mij gezegd dat zij het op deze manier bij maneschijn doen." Hij stroopte de kangaroe zoo handig en vlug, dat ik mij overtuigd hield, dat hij geen nieuweling in het vak was. Hij wist heel wel, dat bij wat hij deed en wat hij zeide, zelfs bekende, dat hij een veedief geweest was, maar schaamde zich er volstrekt niet over.

Niettegenstaande dit alles moest men, dunkt mij, den zelfkiezer als landbouwer welkom heeten, al is het dikwijls noodig hem als veedief te straffen, of ten minste trachten te straffen. Hoe meer algemeen hij wordt, des te minder zullen de squatters afhankelijk zijn voor hun werk, van de nomadische troepen zwervers, die eene pest zijn voor de districten. Het werk van den squatter is van dien aard, dat hij gedurende mogelijk acht of negen maanden slechts weinig handen noodig heeft, en heel veel gedurende de overige drie of vier maanden. Van den aanvang van het wasschen zijner schapen af, totdat de laatste baal wol gepakt is, is alles leven, onrust en hard werken aan het station. Gedurende deze drie of vier maanden trekken die mannen hoog loon van hem, en heeft hij veel en bekwame hulp noodig. Gedurende de acht of negen andere maanden verdwijnen deze menschen van het station, en gaan ergens anders leven, of van hetgeen zij verdiend hebben, of zij gaan ergens anders werken; — of zij gaan bedelen, wat in de koloniën nog al veel gedaan wordt, en waarvan de lasten op de squatters drukken. De zelfkiezer echter die ook scheer-

der is, heeft een huis om heen te gaan, en eigen werk te verrichten. Dit tijdelijke werk voorziet in zijne behoeften, en stelt hem in staat op zijn stukje land te kunnen leven zonder vee te stelen. En dan nog, — de zelfkiezer zal toch wel komen, of hij gaarne gezien is of niet. Daar hij dus eene noodzakelijkheid is, zal het dus het verstandigste zijn zich er maar in te schikken, en zich hem ten nutte te maken.

De nomadische stam van herderlijke werklieden, — van mannen, die verklaren dat zij schaapherders, grensjagers, schapen-ősschers, scheerders en dergelijken zijn, — vormen te zamen eene van de vreemdsoortigste instellingen, die ooit in eenig land bekend waren, en in mijne oogen veel lager en heilloozer is dan zelfs die andere instelling van het schapen-stelen. In de herderlijke districten is men gewoon, dat zoo aan een squatter gastvrijheid gevraagd, die ook gegeven wordt. Het is algemeen zoo in de Australische koloniën, en ontstaan uit de algemeene behoefte aan gastvrijheid, die altijd voorkomt in een nieuw land, waar nog niet veel voor het gemak der reizigers ingericht is. Op kleine stations worden twee klassen welkom geheeten. De werkman met zijn »zak" op den rug, — de zak die zijn bagage is en mogelijk alles in zich bevat, wat hij op de wereld bezit, — wordt naar de »hut" gebracht. Op elk station is eene hut vol slaapbanken waarin de werkman slaapt. Hier mag de zwerver zijne dekens voor den nacht uitspreiden, — en bij al zulke gelegenheden worden hem twee maaltijden toegestaan. Hij krijgt vleesch en meel des morgens, en vleesch en meel des avonds, en trekt dan verder. Is het een ander soort van reiziger, — een squatter of een opzichter, die van het eene station naar het andere trekt, iemand die aanspraak kan maken beleefd behandeld te worden, wordt in het huis van den squatter opgenomen, en zit bij den squatter aan tafel, en krijgt thee zoowel als brood en vleesch — en brandewijn-met-water, zoo brandewijn-en-water de huisdrank is. Op groote stations waar de opzichter een afzonderlijk verblijf heeft, worden deze eerste klasse reizigers naar zijn huis verwezen, en hoort de groote squatter er niets van, — behalve dat hij de kosten van het onderhoud betaalt. Op deze wijze wordt heel veel gastvrijheid betoond, die tot een spreekwoord geworden is; die, aldus beschreven, een Arkadische behoorlijkheid heeft en

het gemoed verkwikt; — doch aanleiding gegeven heeft tot de vreeselijke ramp waaronder de squatter zucht en toch niets tegen kan doen.

Deze ramp bestaat alleen ten opzichte van de eerstgenoemde soort van reizigers. Ik heb nooit een squatter hooren klagen over den last van het onderhoud van mannen, die voor zaken van een het eene deel der kolonie naar het andere moesten reizen. Voor de onkosten is eene zekere berekening gemaakt, en wordt het van beide kanten erkend, dat het is zooals het behoort. Maar het is niet zooals het behoort, ten opzichte van de zoogenaamde werkman met zijn »zak." Door velen van hen wordt het beschouwd als eene manier van leven, die hen in staat stelt in losbandigheid het geld, dat zij in weinige maaden verdiend hebben in korten tijd te verzwelgen, en het overige van het jaar in ledigheid door te brengen. Door vele anderen wordt het als eene goede praktijk voor al de twaalf maanden gehouden. De aldus opgelegde uitgaven voor de stations zijn ontzaglijk groot. Zeker heer vertelde mij, dat het onderhoud van die menschen hem jaarlijks 300 p. st. kostte. Ik hoorde van een squatters inrichting, waar jaarlijks 1,000 p. st. werd uitgegeven voor dit onderhoud van landloopers. Hier houdt de ramp echter niet bij op. Daardoor is eene manier van leven ontstaan, die weerspannige werklieden in staat stelt het werk op redelijke voorwaarden te weigeren, en tegen hunne meesters op te staan, zoo hun werk of hun loon niet naar hun zin is. Zij weten dat de squatters der kolonien niet durven weigeren hun voedsel en dak te geven.

Zulke menschen, als zij zich vertoonen, vragen meestal om werk. Zij komen niet zelden te paard en brengen altijd hunne bagage, eene wollen deken, een tinnen pot, en sommige andere kleinigheden, die in den wollen deken gerold zijn, mede. De squatter of eigenlijk gezegd de opzichter, weet zeer goed dat het geen werk is wat hij verlangt. Somwijlen wordt van hem gevorderd om hout te hakken voordat hij zijn avondeten krijgt; maar over het algemeen is men van oordeel dat zulke vorderingen toch geen afdoenden maatregel zijn. Het is beter hem zijn stuk vleesch, en zijn meel met het gebruik van eene slaapbank te geven, — en dan naar een anderen squatter te laten trekken. Want het stuk vleesch, het meel en het gebruik van de slaapbank moet hij toch hebben.

Maar waarom moet hij ze hebben? De opzichter zou de gewone milddadigheid kunnen weigeren, en de man zou brommende ergens anders »zijne tenten moeten neerslaan" met een ledige maag. Of waarom zou in allen geval het voedsel hem niet geweigerd worden tot dat het eerst door voldoend werk verdiend is? »Daar heb je blokken, mijn vrind, maak er goed brandhout van — wat je in drie uur werk gedaan kunt krijgen, — en dan krijg je te eten. Is het te donker? Dan hadt je maar vroeger moeten komen om je kost te verdienen; want voedsel, dat je niet verdiend hebt, krijg je van mij niet." De squatter die zoo deed, zou het dadelijk ondervinden; zijne schapen zouden weggekaapt, zijne schuttingen verbrand, en zijne paarden zouden kreupel gemaakt worden. De zwervende landloopers zijn te talrijk en te sterk, en kunnen met geweld verkrijgen, wat de gastvrijheid hun niet meer zou willen geven. Een squatter wiens schuttingen verbrand werden, zou een geruïneerd man zijn.

De maatschappelijke ramp, die ik getracht heb te beschrijven, is nog slimmer voor den zwerver zelf dan voor den squatter. De squatter kan leven en het verdragen, — ofschoon de ramp zwaar voor hem is. Het vleesch is goedkoop, — en in geval het station klein is, wordt het betrekkelijk niet dikwijls van hem geëischt; maar de menschen zelve, die zulk een leven leiden worden daardoor bijna geheel verwilderd. Zij worden op het laatst niet veel beter dan de zwarten. Zij zwerven in volkomene verlatenheid rond, zijn lui, nietswaardig en verachtelijk. Lediggang is het grootste genot voor hen, en wij allen weten, welke jammerlijke ellende daardoor ontstaan kan.

Is daar nu echter geene remedie voor? Ik geloof niet dat eenig squatter, zelfs geene vereeniging van squatters in een district zich veilig tegen deze gewoonte zou kunnen verzetten, en op eenmaal te weigeren de gewone aalmoezen uit te deelen. Iemand kan toch zich zelven zijn gezin niet ruïneeren, terwille van aan anderen den rechten weg te wijzen; doch ik waag het te vooronderstellen, dat eene groote vereeniging met veiligheid zou kunnen tot stand brengen, waar eene kleine vereeniging niet aan zou durven beginnen.

Toen ik dit opperde werd mij gezegd, dat de squatters zich wel nooit zullen vereenigen. Zoo er vergaderingen belegd werden te

Brisbane, te Sydney, te Melbourne en te Adelaïde zou het mogelijk gedaan kunnen worden. Reglementen zouden er gemaakt en gedrukt worden, waartoe elk squatter uitgenoodigd zou worden mede in te stemmen, en deze reglementen zouden een opgave bevatten van het werk, dat van iemand gevorderd zou moeten worden, voordat hem een maal eten werd gegeven. Ongetwijfeld zou daar ten gevolge schade aan het eigendom toegebracht worden, doch eene vereeniging van squatters zou door eene kleine bijdrage de toegebrachte schade kunnen vergoeden, die voor een enkel individu verderfelijk zou zijn. Als dit zes maanden volgehouden werd en gedrukte aankondigingen overal verspreid, zou die verordening bij ieder zwervend landlooper bekend zijn, en zouden die menschen spoedig leeren, hier als overal, dat zij of moeten werken of hongerlijden.

Geen zwerver heeft ooit meer gastvrijheid van de squatters genoten, dan ik die van hen ondervonden heb; en opdat zij mij niet zullen aanzien voor iemand, die alles aanneemt zonder iets terug te geven, bied ik hun dit plan aan, en beloof dat ik geen aanspraak op vergelding zal maken zoo het aangenomen wordt en tot goede gevolgen leidt.

Ik heb getracht eenige van de groote rampen te beschrijven waaronder het squattersbedrijf lijdt, — namelijk schuld, zelfkiezers, en landloopers. Maar zij hebben er nog meer. Droogten, overstroomingen, schurft onder hunne kudden, wilde honden of dingoes, die op hunne lammeren azen en hunne schapen aanvallen; graszaad, waardoor de wol der schapen bederft, en dat door het vel der jonge lammeren heendringt en de arme kleine blaters geheel vernielt; gras dat opgeschoten en dun is, gras dat niet wil groeien, vergiftigd gras, te veel gras, te weinig gras, — en dan nog het ergst van alle — paniek in den wolhandel. Maar deze rampen komen niet dagelijks voor, en zal ik het ook maar niet wagen mijne opinie te zeggen over de wijze, waarop die gedragen moeten worden. Wat de schuld betreft, — dat zie ik duidelijk in, — is het veel beter een middelmatig station met eene middelmatige schuld, dan een groot station met een groote schuld te hebben. Wat den zelfkiezer betreft — geloof ik, dat het verstandigst zal wezen hem welkom te heeten en zooveel mogelijk nut van hem te trekken. Wat den zwervenden werkman betreft, twijfel ik er

niet aan, of alle squatters zullen met mij instemmen, dat die geheel afgeschaft moet worden.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

De Darling-Downs.

En nu over de Downs. Toen ik in het begin van Augustus te Brisbane was, werd mij door een van de squatters, bij wien ik van voornemen was een bezoek af te leggen, gezegd, dat zoo ik in de tweede week van September wilde komen, ik de Downs dan in al hunne pracht zou zien, — groote uitgestrekte vlakken met golvend gras, en groener dan de velden in Engeland in de maand Mei.

Wat den datum betreft, gehoorzaamde ik mijn vriend naar de letter, daar ik den 4[den] September Brisbane verliet en den 21[sten] aldaar terugkeerde. Mijn vriend had echter, helaas! zijne belofte gedaan zonder er aan te denken, hoe veranderlijk soms de winden zijn, die regen aan de Australische vlakte aanbrengen, of tegen houden. Regen was er noodig en mijn vriend had op de gewone regenbuien gerekend; maar geen droppel was er gevallen. Toen ik in den omtrek van Rockhampton was, stierven schapen en rundvee uit gebrek aan water en aan gras, en werd mij gezegd, dat in zes maanden, geen enkele droppel gevallen was. Geen enkele droppel was er gevallen, toen ik in de Downs aankwam en geen enkele droppel was er gevallen, toen ik er van daan ging. Ik zag de vlakten, maar ik zag ze of zwart van het vuur, — want het is daar de gewoonte het oude droge verschroeide gras dat de schapen niet willen eten, te verbranden, opdat de jonge uitspruitsels plaats zouden hebben om in de hoogte te schieten; — of zwart van het vuur, of bruin door de droogte. De wortelen stonden stijf, hard en onsmakelijk voor de schapen, en hier en daar zag men de kale zwarte aarde vol breede, uitgedroogde, akelige spleten. Het scheen mij een wonder toe dat eenig schaap op die wijze nog gehoed kon worden. De naam »Darling-Downs" is aan

dit district gegeven, omdat het geheel van de overige door de squatters bewoonde streken verschilt, doordat dit vlak en de andere met bosschen bedekt zijn. Het bestaat uit wijde effene vlakten en gelijken meer op de prairiën van Illinoi's dan eenige streek die ik ooit gezien heb — ofschoon veel minder uitgestrekt dan de prairiën. Ook in de Darling-Downs ziet men slechts zelden boomen; terwijl de squatter gewoonlijk »in de bosschen" zooals men dat noemt, woont en zijne schapen onder zwaar geboomte hoedt.

Ik ging per rijtuig naar de stad Ipswich, en hield mij daar een dag op, om met de noodige vlugheid al de inrichtingen dier plaats te zien. Er was eene zeer goede school voor zonen van menschen uit den eersten stand, en werden de uitgaven daarvoor, 1,000 p. st. per jaar, door de algemeene landsbelastingen bestreden. Dit kon ik niet goedkeuren, na al wat ik te Rockhampton gehoord had van het verkeerde gebruik, dat door deze zuidelijke aristocraten van het door de geheele kolonie gehevene geld, gemaakt werd. Er is eene middelmatige school, die ook middelmatig gehouden wordt, te Brisbane, en moest die als vergoeding beschouwd worden voor de goede te Ipswich. Brisbane en Ipswich liggen echter maar vier en twintig mijlen van elkander verwijderd, en liggen beide in het bevoorrechte zuiden. De reden, waarom men tot geene afscheiding wil overgaan, is nog al duidelijk te bespeuren, doch ik kon geen der drie of vier heeren, die bij mij waren er toe krijgen, hiermede met mij in te stemmen. Want er was een postkantoor, en eene openbare zaal voor vermaak en onderricht, die echter niet veel gebruikt scheen te worden, twee of drie handelsinrichtingen, en het gewone aantal rechtlijnige straten, wat zeker heel netjes is, maar wat belet dat eene nieuwe stad een schilderachtig aanzien krijgt. Het heeft eene bevolking van omstreeks vijf duizend zielen. Rochhampton, met ongeveer hetzelfde getal, heeft slechts één afgevaardigde. Men had mij verzekerd dat Brisbane vier afgevaardigden had, — of eigenlijk vijf, want de voorstad Tortitude-Valley heeft ook een afgevaardigde, — en moest dus Ipswich noodzakelijk ten minste drie hebben. De twee bevoorrechte steden, met eene gezamenlijke bevolking van achttienduizend, heeft juist een vierde gedeelte van de afgevaardigden, die door de geheele kolonie, met eene bevolking van honderd twintig

duizend zielen, naar het Parlement worden afgezonden. Dit scheen dus ook al denzelfden weg op te gaan.

Van Ipswich reed ik over Cunningham-Gap, door de heuvelenrij, die langs de geheele oostelijke kust van Australië loopt, en de smalle strook vastland van de uitgestrekte vlakten van het binnenland scheidt, en vertoefde des nachts in een of ander station aan den voet der bergen. Ik geloof dat dit het schoonste landschap was, dat ik in Queensland gezien heb. De twee huizen hadden eene heerlijke ligging en de rijweg er tusschen was uitmuntend Den Gap zelve overtrekkende, waren wij verplicht af te stijgen en te klimmen; maar dat klimmen was in het geheel geen Alpenwerk, dat wil zeggen, dat wij onze paarden voor ons uit konden drijven. Een ieder, die van plan is Queensland als toerist te bezoeken, moet vooral den Cunningham-Gap doortrekken.

Op een dezer stations werd mij door eene dame eene geschiedenis verhaald, die dienen kan om een voorbeeld aan te halen van den jammer, waaraan de squatters door de ongelukkige aboriginals zijn blootgesteld. Zij was op een ander station, dat haar man toebehoorde in een van de achterdistricten, en haar man was afwezig. De eenige man die op de plaats was, was een koelikok die niet zeer moedig was. Zij had kleine kinderen, — of een klein kind, en eene kindermeid, enz., en gebeurde het eens, dat een zwarte in de keuken der dame binnengedrongen was en zich er op zijn gemak zette. Zij zeide hem dat hij weg moest gaan, maar daar bedankte hij voor en bleef, — ik weet niet meer of het één of twee nachten was. Hij deed wel niet veel kwaad, maar grijnsde, en vroeg om eten, en deed langzamerhand alsof hij geheel te huis was. »Wat deedt gij toen in 's hemels naam toch," vroeg ik. »Mijn man had een revolver" zeide zij, »en ik ging er mede op hem af en mikte op hem." »Wel, en wat toen?" »Ik deed het drie of vier malen, maar de man scheen er zich niet aan te storen." »En wat gebeurde verder?" »Ik kon er toch niet toe komen om hem te dooden, dat begrijpt u," zeide zij. Ik had medelijden met haar, en maakte de opmerking, dat het toch ook moeielijk ging iemand dood te schieten, die enkel grijnsde en om eten vroeg. Vervolgens vroeg ik haar wat zij verder deed; — want een aboriginal, die alles krijgt wat hij maar vraagt, kan op het laatst wel wie weet wat eischen, en zou het mogelijk nog wel

het beste geweest zijn hem maar dood te schieten. »Ik herinnerde mij dat mijn man een degenstok had, ging hem halen en trok dien voor hem uit. Toen hij achteruit week liep ik op hem toe en gaf hem een steek. Dat beviel hem in het geheel niet, en stak ik hem nog eens. Toen ik hem voor de derde maal stak, liep hij weg en is nooit weergekomen." Het was een gelukkig en in zijne soort een roemvol einde; — want het had kunnen gebeuren dat de dame geen degenstok ter harer beschikking, of den moed niet had gehad een wilde op zulk eene genadige en toch zoo volhardende wijze aan te vallen.

Ik was nog pas even in de Downs, en vond ik aan deze stations nabij de bergen, alles nog net zoo zwart en bruin, als toen ik de vlakten bereikte, doch ook hier werd sterk naar regen verlangd, en was men van meening, dat zoo er niet spoedig regen kwam, de squatterszaken er spoedig »gek" zouden uitzien.

Van daar ging ik naar de kleine stad Warwick, die in dat gedeelte der wereld voor een »model van eene stad" gehouden wordt. »Gij vindt Warwick zekerlijk »heel mooi," zeide iedereen tegen mij. Ik vond Warwick niets mooi. Zij is onvoltooid, rechtlijnig en eentonig; en de bergen zijn juist op te verren afstand om er eenige bekoorlijkheid aan te geven, evenals dit met de trage Londamini rivier het geval is. Zij is niet zoo ongeordend als de andere steden, en, ofschoon even als in de andere koloniale steden de huizen afzonderlijk staan, en de ledige ruimten nog onbezet, kan men toch zien dat men van een vast plan bij het bouwen uitgegaan is. Maar als mij gezegd wordt dat zulk eene plaats mooi is, weet ik niet wat de spreker er mede bedoelt. Zoo het is omdat het er netjes is, dan begrijp ik het; is het omdat de stad bloeit, dan ben ik er mede tevreden; maar als zij leelijk is, behoeft nu juist niet gezegd te worden, dat zij mooi is. Ik vond Warwick netjes, en ik geloof dat het bloeit: — en wat mij vooral goed beviel was, dat er eene goede herberg is die door een zekeren Bugden gehouden wordt. Ook vond ik daar Chang, den grooten Chineeschen reus, die zich den avond van mijne aankomst tegen 2 sh. per hoofd liet kijken; maar ik was niet van Londen naar Warwick gekomen om Chang te zien, en liet dus eene gelegenheid voorbijgaan, die mij wel mogelijk in mijn leven niet meer zal voorkomen.

Van Warwick ging ik per spoor naar het eerste van de Darling-Downsche stations dat ik bezocht, en van waar ik de geheele streek door van het eene station naar het andere ging, totdat ik zes of zeven van de grootste en vermaardste bezocht had. Het is mijn voornemen niet eene beschrijving van elk in het bijzonder te geven, en zou ik dat ook bezwaarlijk kunnen doen zonder persoonlijke zinspelingen te maken, wat altijd te laken is, wanneer gastvrijheid gegeven en aangenomen is. Te zeggen dat het huis van Mr. Smith goedgebouwd of zijne vrouw heel lief is, is een bijna even groot vergrijp als te zeggen, dat de wijn van Mr. Jone slecht, of zijne dochter leelijk is. In al deze huizen vond ik een overvloedig, genoeglijk leven, alles gemakkelijk ingericht, zonder formaliteiten, ruim voorzien, en onbekommerd, geheel anders dan het leven in Engeland. Twee groote fouten waren er en die bestonden daarin, — dat men verlangde dat iemand twee diners per dag gebruikte, en dat men nooit staat kon maken op het uur, dat voor het een of ander bepaald was. Ontbijten te acht uren beteekent voor den vreemdeling, nadat hij een weinig ondervinding hierin opgedaan heeft, niet anders, dan dat het maal eene poos over negenen klaar zal zijn. Een rit die beloofd is precies tegen tien uren, wordt eerst te elf uren ondernomen. Wat het souper, het tweede diner betreft, daar wordt volstrekt geen tijd voor bepaald. Na het souper is er niets meer te doen, dus, wat komt het er dan op aan? Dit tweede diner verschilt van het eerste alleen daarin — dat er altijd thee op tafel is. Midden op den dag treft men ook dikwijls thee aan. De bescheiden bezoeker behoeft echter in het geheel niet bevreesd te zijn, dat andere dranken hem onthouden zullen worden. Brandewijn en water is altijd te krijgen in het huis eens quatters, en de theepot komt na het ontbijt nooit te voorschijn of de karaf staat er naast. De voortbrengselen der koloniën zijn altijd dierbaar aan het koloniale hart, en wordt somwijlen van een vooringenomen oud Engelschman gevergd, dat hij koloniale wijn prijst, zelfs al meent hij er niets van. Zoo ben ik ook wel eens met booze oogen aangezien, omdat ik geen gestoofde wallibi kon eten. De wallibi is een klein soort van kangaroe, en voor mijn smaak niet lekker om te eten, al wordt er nog zooveel moeite aan gedaan met wijn en kruiderijen.

Ik mag hier de gelegenheid wel waarnemen, om iets over het

nationale karakter te zeggen, en moet ik dat bij wijze van een censuur, — hoewel op gematigde censuur doen, en smeek ik mijne vrienden in de Darling-Downs, zoo dit boek hen ooit mocht bereiken, te begrijpen, dat de zinspeling niet op hen gemaakt, maar geheel en al van algemeenen aard is. De kolonisten zijn meest alle zeer ingenomen met hun aangenomen vaderland, — doch zijn tevens doordrongen van een zeker gevoel van minderheid, dat grootendeels onnoodig is. Het bestaat echter. Mannen en vrouwen zullen zich verontschuldigen, omdat zij dit of dat niet kunnen doen zooals het in Engeland gedaan wordt. Maar ditzelfde gevoel brengt eene reactie te weeg, die zich vertoont in het pochen op hetgeen zij doen kunnen. En spoedig wordt het pochen grooter dan de verontschuldiging, — en heel veel algemeener. Het ontstaat echter, evenals alle pocherij, uit een gevoel van minderheid. In de Australische koloniën is men er zoo aan gewoon, dat de heilzame vrees van verondersteld te worden aan het pochen te zijn, hen niet tot zwijgen brengt, wat bij ons thuis als welgemanierd beschouwd wordt. Men vertelt u telkens dat het koloniale vleesch en de koloniale wijn, de koloniale vruchten en het koloniale meel, de koloniale paarden en de koloniale genoegens beter zijn dan eenig vleesch, wijn, vruchten, meel, paarden of genoegens gevonden kunnen worden. En deze gewoonte strekt van nationale tot persoonlijke zaken uit, en pochen de mannen op hunne schapen, hun rundvee en hunne stations; — op hun rijden, hun jagen en hunne heldendaden. Zoo er iemand is die verzekert, dat hij zoowat honderd vijftig wilde paarden op een dag geschoten heeft, is het niet meer dan natuurlijk dat een ander tweehonderd zou hebben geschoten. Op deze wijze gaat het voort, zonder er bij te denken. De kolonisten zelve hebben er een term voor en noemen het, »bluffen." Ik ontmoette een heer die een struikroover doodgeschoten had. Hij was nog geen vijf minuten in mijn gezelschap geweest of hij had het mij verteld, — en binnen een uur had hij het wel zesmaal aangehaald. »Hij bluft daar altijd op," zeide een vriend, die bij mij was; — en zij, die naar hem luisterden dachten er niet meer over na dan of hij op zijne nagels beet, of de gewoonte had zijn baard te streelen. Die heer »bluft" altijd. Als het ooit gebeurt dat ik een jongmensch naar de Australische koloniën zend, zal de laatste raad die ik hem geven zal, eene waarschu-

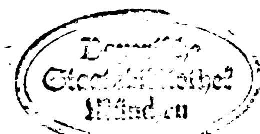
wing tegen deze gewoonte zijn. »Bluf niet," — zou ik tegen hem zeggen.

Ik leidde een genoeglijk leven aan deze stations. Ik houd van tabak en brandewijn-met-water, met een gemakkelijken stoel onder eene veranda en mijn pantoffels aan de voeten, en ik houd van menschen, die energiek en in staat zijn zich zelve en hunne bezittingen te beschermen. Ik houd van paardrijden en ik houd van kangaroes jagen, en het is een genot voor mij geworden om over schapen te praten. Ook vond ik dat zwerven van het eene huis naar het andere heel prettig — daar ik overtuigd was binnen den tijd van vijf minuten heel intiem met die nieuwe vreemden te worden. De menschen schamen zich nooit over hunne armoede; ook zijn zij zelden trotsch op hun rijkdom. Nergens treft men in het Australische buitenleven praalvertooning of zucht om effekt te maken, aan, — en dat doet genoegen. Zooals de squatters gewoon zijn te leven, zoo ontvangen zij u ook, behalve dat zij u, zooals dat tegenover een vreemdeling past, het beste geven van wat zij te geven hebben. In de Darling-Downs zijn de stations groot, en heel gemakkelijk ingericht; ik ben echter in menige schapendreef geweest, waar ik het niet zoo goed vond, waar weinig slaapkamers waren, en alles over het algemeen minder goed in orde. Nooit echter treft men schaamte over onvermogen of trots op rijkdom aan. Wat er is, is tot uw dienst. Is er geene heele slaapkamer voor u, dan is er eene halve; is er geen wijn, dan is er brandewijn of rum; — is er geen ander vleesch, dan is er toch schapevleesch. Is het huis vol, dan kunnen de jongelui naar buiten in de loodsen gaan, of onder de veranda slapen. Zijn al de jongelui al de deur uit, dan kunnen de oudelui hen volgen. Het is een regel in elke schapendreef, dat het station nooit zoo vol is, dat men een nieuwen gast zou moeten wegzenden.

Deze huizen-stations. — zooals zij genoemd worden, — zijn op eenvoudige en doelmatige wijze gebouwd. Men vindt er zelden eene tweede verdieping. Alle kamers zijn gelijkvloers. Er is altijd eene veranda, die langs de geheele lengte, en niet zelden rondom het geheele huis loopt. De kamers hebben alle uitgang onder de veranda, maar communiceeren niet met elkander. De keuken is altijd een afzonderlijk gebouw, dat gewoonlijk door een overdekten gang aan het huis verbonden is. In den beginne heeft de squat-

ter, toen hij zijne woning aanlegde wellicht weinige ruimte noodig gehad, en zijn huis dus maar met drie kamers gebouwd. Toen zijn er kinderen gekomen, en gasten, en toenemende behoeften, en was er meer ruimte in huis noodig, en werd er een ander gebouw naast het eerste, en mogelijk ook nog wel een derde bijgevoegd. Ik heb eene inrichting gezien, die uit zeven zulke kleine huizen bestond. Menig uur wordt in de veranda doorgebracht, waar de oudelui in gemakkelijke stoelen zitten, en de jongelui hier en daar op den grond liggen, daar zij de planken zacht genoeg vinden om op te luieren. Vlak naast het station is altijd nog een tweede huis gebouwd, dat de loods, of de hut genoemd wordt, waarin de jongelui hunne kamers hebben. Gewoonlijk vindt men aan elk schapen-station, een of twee jongelui, die er zijn of om het bedrijf te leeren, of die als opzichters salaris krijgen. Naarmate de voet is, waarop zij tot elkander staan, leven deze menschen met het gezin van den squatter, of hebben zij eene afzonderlijke tafel. Hun leven is een leven van overvloed, vrijheid en hard werken, doch wordt niet aangevuld met de gemakken, die een vereischte zijn voor onze jongelui thuis. Twee of drie hebben samen eene kamer, en hunne waschbenoodigdheden worden hoofdzakelijk door de nabijzijnde kreek vervangen. Waschkommen vindt men niet veel bij hen, maar het baden is meestal een leefregel. Bij het aanbreken van den dag zijn zij op, en meestal te paard, en brengen hun tijd door met het toezicht over de schapen. Het algemeene idyllische denkbeeld van het leven van een Arcadisch herder, dat ons leert gelooven dat Vityrus zijn meesten tijd onder een beukeboom doorbrengt, met op zijne fluit te blazen en het hof aan Phyllis te maken, is volstrekt van geene toepassing op de Australische weiden. Het gelijkt meer op Losin, die zijn vuile handen aan Touchstone laat zien. Het is zelfs voor den opperherder van hooge geboorte en toereikend vermogen, een leven van onvermoeiden arbeid onder smeer en yet, vachten en doode dieren. De arbeidende squatter, of hij die het werk voor den squatter verricht, moet iemand wezen, die het genot van eene gemakkelijke levenswijze kan ontberen. Hij moet wolken van stof kunnen verdragen, en er niet tegen opzien teer en olie, wol en huiden aan te raken. Hij moet een schaap kunnen opnemen en het behandelen bijna zooals een kindermeid een kindje doet. Hij moet

leeren een schaap te dooden, een schaap te wasschen, en een schaap te scheren. Hij moet leeren te kunnen zeggen hoe oud een schaap is, enkel door het in den mond te zien. Hij moet weten hoe het opgefokt moet worden, en de hoedanigheid van zijne wol kunnen beoordeelen. Hij moet schapen kunnen verzamelen, ze van uit de uitgestrekte weiden waar zij grazen, geheel en al bijeen kunnen brengen, en bovenal moet hij in staat zijn ze te kunnen tellen. Hij moet handig met paarden kunnen omgaan, — en alles wat hij zelf noodig heeft, zelf doen. Hij moet zijn eigen paard zelf opvangen, — want de paarden leven van gras dat in de parken gezaaid is, — en het zadelen. Het paard wordt meestal niet beslagen, nooit opgepast, en weet niet wat haver is. En een jong mensch moet goed te paard kunnen zitten, — wat misschien meer beteekent dan wat de meeste jongelui in Engeland kunnen doen; want het kan licht gebeuren dat het jolige dier kromme sprongen met zijn berijder wil maken, en hem in de hoogte wippen door zijn kop tusschen de pooten te steken, en hem door de samentrekking zijner lendenen zooveel pijn veroorzaken, dat elk behalve een Australisch jong mensch, het een week lang zou voelen, zoo die pijn niet nog vergroot zou worden door over den kop geworpen te worden. Zulk een jong mensch op een station moet veel kennis van zaken hebben, goed ontwikkeld en knap zijn, en krijgt daarvoor zijn onderhoud, en mogelijk 100 p. st., mogelijk 50 p. st. per jaar, mogelijk ook wel niets, maar hij heeft een vrij, prettig leven in de open lucht. Hij mag verscheidene menschen bestraffen, wat altijd aangenaam is, en niemand bestraft hem, wat nog aangenamer is. Hij leeft in overvloed en behoeft er niet voor te zorgen. Hij behoeft nooit te overleggen of hij zich wel een maal kan verschaffen, — zooals bij menig jongmensch te huis het geval is, dat gekleede jasjes en verlakte laarzen voor extra gelegenheden heeft. Hij heeft altijd een paard te berijden, ja zelfs twee of drie, zoo hij ze noodig heeft. Zijn salaris is gering, doch hij behoeft niets te koopen, behalve molton broeken en flanellen hemden. Hij leeft in de open lucht, heeft eene goede spijsvertering en slaapt den slaap der rechtvaardigen. Na eenigen tijd werkt hij zich waarschijnlijk op tot deelgenoot in de eene of andere zaak, en heeft altijd het vooruitzicht, dat de dag eens komen zal dat hij ook squatter-meester wordt.

Een schaap moet geboren worden, en gewasschen en geschoren, — dit zijn de drie hoofdbezigheden van het leven eens squatters, die bestaan in het fokken, het wasschen en het scheren van de kudden. In de Darling-Downs in Queensland worden de lammeren in Augustus en September geworpen. Het wasschen begint in September en het scheren is kort voor Kerstmis afgeloopen. Het verwonderde mij zeer, dat de wijze waarop het wasschen en scheren geschiedde, op sommige stations zoo verschillend was, en dat de beweerders van dit of dat systeem zoo zeer op hun stuk stonden; — waaruit blijkt dat de wetenschap om op de beste wijze wol van de vachten der schapen te krijgen, nog pas in hare kindschheid is. Velen beweren dat de schapen in het geheel niet gewasschen moeten worden en dat de wol vuil moet geschoren worden. Mijne opinie daarover zal, vrees ik, bij de Queenslandsche squatters, niet veel beteekenen, maar die is vóór de nietwasschers. Laat ons vooronderstellen dat mijn uitwendig bekleedsel gereinigd moest worden, dan zou ik dat liefst niet gedaan hebben wijl ik het aan had, — en zoo ik wist dat het dadelijk daarna weggenomen zou worden, zou ik denken dat dit eene reden te meer was om het wasschen maar liever later te doen. Het wasschen geschiedt op verscheidene wijze, doch aan alle stations die ik in de Darling-Downs bezocht, werden de schapen bespoten. Ik wil trachten aan den gewonen, met het herdersbedrijf onbekenden lezer, het systeem van het spuiten uit te leggen, doch stel ik vooraf dat mogelijk wel 200,000 schapen het proces moeten ondergaan aan een station, en aan dezelfde rij spuiten.

Voor wij echter tot het spuiten aldaar overgaan, moet er eerst nog eene voorloopige wassching plaats hebben, en ook daar is men het niet over eens. Moet de voorloopige wassching met warm of met koud water geschieden? En dan is nog weder eene antivoorloopige wassching in zwang, die door sommigen »beregenen" wordt genoemd. Zoo ik mij goed herinner was het »beregenen" der schapen in Queensland alleen in gebruik aan de stations, waar warm water te verkrijgen was. De schapen werden bij dertig of veertig tegelijk in lange nauwe hokken gedreven, waarover pijpen waren aangelegd, die van het begin tot aan het eind met gaten doorboord waren. In deze pijpen wordt het water door eene stoommachine gedrongen en ontlast het zich rechts en links, bij wijze

van regen, over de schapen daaronder. Hierdoor is de wol tamelijk vochtig geworden en worden de schapen vervolgens uit de hokken in lange, opene waterbakken, die met lauw water gevuld zijn, gedreven. Hier worden zij eenige minuten te weeken gelegd, — en over deze behandeling zijn de squatters het in het geheel niet eens. Eens hoorde ik een squatter met zulke heftige gebaren verklaren, dat hij hoopte dat ieder squatter die zoo dwaas was van warm water in zijne waschbakken te gebruiken, geruïneerd mocht worden. Daarentegen heb ik anderen weer hooren verklaren, dat geene wol recht gezuiverd kon wezen, zonder aan dit proces onderworpen geweest te zijn. Ik voor mij zelve ben geheel en al tegen het wasschen; maar moeten ze volstrekt gewasschen worden dan ben ik toch nog tegen het warme water. De schapen worden er koud en huiverig van gedurende de drie of vier dagen eer ze weer droog zijn, en in dien toestand van het dier wordt het wolvet, dat zoo noodzakelijk voor de uitnemendheid van de wol is, er niet beter op, en de vacht wanneer die afgenomen wordt is, ofschoon zuiverder dan anders het geval zou geweest zijn, minder kostbaar van qualiteit en minder sterk van vezelen.

Doch, hetzij uit bakken met warm, of uit bakken met koud water, gaan de schapen een voor een in de handen van de mannen aan de spuiten, over. Aan een wed zag ik veertien spuiten aan den gang, en twee man aan elke spuit. Deze acht en twintig mannen zijn in dien tijd ware amphibiën, daar zij tot aan hun middel in een loop van stroomend water staan. Deze loop is echter geen natuurlijke stroom. Hoog boven hunne hoofden zijn groote ijzeren waterbakken, die aanhoudend door eene stoompomp gevuld worden en die zich door spuiten op den grond, ontlasten, waardoor het water met kracht uitgeperst wordt, — eene kracht, die natuurlijk gewijzigd kan worden naarmate van de hoeveelheid water die er in gebracht wordt. Het water wordt op eene bepaalde hoogte gebracht naar evenredigheid van de kracht die vereischt wordt, en valt met de benoodigde kracht, volgens de wet op de zwaartekracht, in een loop tusschen de twee groote waterstroomen naar beneden. De waterbakken waarvan ik heb gesproken, zijn hoog boven de waterstroomen aangebracht, en worden de schapen daaruit in een klein onmiddellijk daaraansluitend hok of plat gebracht, van waar zij een voor een langs een steilen trap,

elk schaap langs een afzonderlijken, naar beneden gelaten worden, in de hand der eigenlijkeósasschers. De val zal zoo wat vijftien voet zijn. Dan ondergaat het dier de eigenlijke wassching, — het ongelukkigste uurtje van zijn leven. Het wordt met geweld voor- en achterwaarts onder de spuit heen en weder geslingerd, — want geweld is er noodig — totdat de laatste krachtige waterstraal het vuil van zijne vacht heeft verdreven. Dat ongelukkigste uurtje duurt aan sommige wedden eene minuut, — aan andere zoowat anderhalve minuut, en ik geloof dat ik gerust kan zeggen dat de schapen er niets op gesteld zijn. Het gaat uit de hand van den spuiter niet in het water over, maar op de steile loopen die zoo ingericht zijn, dat het gemakkelijk het hok bereiken kan waar het nu in moet. Ik heb echter dikwijls schapen gezien, die zoo machteloos waren door hetgeen zij hadden moeten uitstaan, dat zij op hunne pooten niet konden staan. Eigenlijk was dit aan de meeste wedden de normale toestand der schapen, als zij van onder de spuiten kwamen. Het is onmogelijk om de ruwe behandeling te vermijden. Dit en de zwaarte van het water werpt hen ter neder. Dit gebeurt zoo dikwijls dat geen enkel squatter zijne rammen, de trots zijner kudde, durft wasschen uit vrees ze te bederven. Het is echter een algemeenen regel in Queensland, dat de schapen gewasschen worden, en geschiedt dat op deze wijze.

Er zijn vele bewijsgronden vóor het wasschen van schapen, en daarvan is deze zekerlijk de sterkste, dat het eene daadzaak is dat de schapen al gewasschen werden, voordat men er aan dacht ze te scheren. Damaetas deelt ons mede dat, wanneer de geschikte tijd dáár is, hij al zijne schapen zelf zal wasschen. Ook bestaat er deze reden voor, — die zekerlijk niet van weinig aanbelang is, — dat het vuil op den rug van een schaap bijna even zooveel weegt als de wol zelve, en dat, zooals de zaken thans staan, al dat vuil tegelijk met de wol naar huis in Engeland gezonden zou moeten worden, tenzij de squatter er zich van ontdoen kan, terwijl de vacht nog op den rug van het schaap zit. Gewasschen wol van een troep schapen zal naar middelbare berekening, ongeveer vijf en veertig percent lichter wezen dan ongewasschen wol, — »vette wol," zooals men dat noemt. Daar dit vuil van geen nut voor Engeland kan zijn is zekerlijk onvoordeelig, om het van een station dat mogelijk wel drie honderd mijlen van de kust af-

gelegen is, naar Brisbane te verzenden, en van daar tegen hoogen vracht de geheele wereld rond naar Liverpool. De eenige quaestie voor den squatter, om tot een besluit te komen is de vraag, wat het voordeeligst is. Het wasschen kost veel geld, en de schade die door het proces aan de schapen toegebracht wordt, is belangrijk. Twee of drie op de duizend gaan gewoonlijk verloren, en moet als alles afgeloopen is de wol nog eens gewasschen worden, — en wordt later op meer volmaakte wijze te huis in Engeland opnieuw gezuiverd. Mijn idee is dat het zuiveren en sorteeren, dat ik geloof heel goed gelijktijdig geschieden kan, even goed in eene der groote Australische steden, zooals Brisbane of Sydney, Melbourne of Adelaïde, — zou kunnen geschieden als in Engeland, en dat op deze wijze het vuil in allen geval niet verder dan tot aan de haven behoeft gebracht te worden. Ik geloof dat zoo de massa van de koloniale opbrengst van wol, ongewasschen naar de havens gezonden werd, het zuiveren en sorteeren dáár door bekwame handen spoedig zou kunnen geschieden, en dat de squatter in het eind het voordeel, dat door de bezuiniging van eene enkele in plaats van eene dubbele wassching, zou genieten.

In Queensland is het wed, zooals die thans ingericht is, het grootste stokpaard van den squatter, en daarna zijne wolschuur. Zij zijn gewoonlijk nog al op eenigen afstand van elkander gelegen, mogelijk wel zes of zeven mijlen, — want de schapen moeten tijd hebben om te drogen en is het daarom goed, dat zij een eind over de weiden te loopen hebben, en onder het loopen kunnen eten, en minder nood hebben zich weer vuil te maken met hun eigen vuil, zoo zij in grooten getale bij elkander gelaten werden. Zij worden nauwkeurig gemonsterd en afzonderlijk gehouden, daar de ooien met hare lammeren niet bij de tweejarige schapen, en de tweejarige schapen niet bij de oude rammen afgesloten mogen worden. Ook zijn er schapen van eene andere soort, wier wol niet onder de andere mag vermengd raken. In verschillende kudden gaan de schapen van het wed naar de wolschuur en worden gewoonlijk den vierden dag geschoren. Het is volstrekt noodzakelijk dat zij droog zijn, zoodat het voor den squatter zeer nadeelig is, wanneer het gedurende de beide processen regent.

De wolschuur is een groot gebouw, aan alle kanten open, met een hoog spits dak, — geheel van hout en ruw bewerkt; — de

schapen worden er aan een kant, of aan twee, ook wel aan drie kanten in gedreven, al naar mate van de gesteldheid van het station en het getal schapen dat geschoren moet worden. Vervolgens worden de schapen in hokken gesorteerd, van waar zij door de scheerders naar de deel gebracht worden; — twee, drie of vier scheerders kiezen hunne schapen uit elk hok. De vloer waarop de scheerders uitsluitend werken, wordt de »deel" genoemd. Ik heb het bijgewoond dat er maar vier of vijf tegelijk geschoren werden, en ook wel eens zes en zeventig te gelijk. Ik heb er eens bij gestaan dat een scheerder in vijf minuten de wol van zijn schaap afgenomen had, en ik heb een man gezien, die aan hetzelfde werk bijna vijftien minuten bezig was. Daar zij bij het twintig- of honderdtal, en niet bij den dag betaald worden, is het dus zaak voor hen zooveel mogelijk te scheren. Ik heb een man gekend, die vijf en negentig in een dag schoor, en hoorde ik van een man, die er honderd twintig per dag kon doen. Zestig of zeventig daags kan men echter rekenen een flink dagwerk te zijn. Daar nu echter de spoed bij het werk zoo zeer in het voordeel van den scheerder is, en eene te vlugge hand wel eens wol op den rug van het schaap laat, of de vacht en de wol daardoor verminkt wordt, ontstaat er nog al eens verschil van meening tusschen den squatter en den scheerder. »Scheer zoo gauw als je maar kunt," zegt de squatter, die niet gaarne zijn werk ongedaan zou zien, »maar zorg dat ik al mijne wol krijg — en niet als gehakt, maar in hare volle lengte; en bovenal vermink en mishandel mijne arme schapen niet." Maar de arme schapen worden toch wel verminkt en mishandeld, en krijgen menige gevoelige wond, en hoort men dikwijls, nu eens hier en dan weder daar om »teer" roepen. Als een schaap gewond wordt, roept de scheerder om teer, en komt een jongen met een teerpot aangeloopen en besmeert de wond. Elk scheerder heeft buiten een eigen hok, waarin de geschorene schapen gebracht worden, en wordt zoo het getal opgemaakt.

De scheerder doet niets als scheren. Is het eene schaap pas onder zijne handen van daan, zoo pakt hij dadelijk weer een ander, en let er wel op dat hij een uitkiest dat gemakkelijk te scheren is. Is de wol eenmaal van den rug van het dier af, dan bekommert hij zich er niet verder over. De een of ander ondergeschikte

raapt ze op, en brengt ze weg naar de tafel van den sorteerder. De sorteerder, een man van gewicht, is iemand die heel bedreven moet zijn, en zich gewoonlijk nog al eene houding geeft en veel laat voorstaan. Het is zijn werk om de wol in soorten te verdeelen, — wol die voor kammen of wol die tot weven geschikt is; eerste soort kamwol, tweede soort kamwol, eerste soort weefwol, tweede soort weefwol; gebroken wol, vette wol, ramswol, wol van tweejarige schapen, lamswol, enz. Hij staat onbeweeglijk en doet zijn werk op het gevoel af, terwijl ondergeschikten om hem heen de uitgezochte wolsoorten uitspreiden en bijeenpakken, en naar de daarvoor bestemde bergplaatsen brengen. Men heeft mij echter verteld, dat in Engeland niet veel op die eerste sorteering vertrouwd wordt, en dat de wol voordat zij gekamd wordt, nog eens opnieuw gesorteerd wordt. De squatter zegt echter, dat zoo de wol in zijne eigene schuur niet goed gesorteerd werd, hij geen goeden prijs voor goede waar zou krijgen.

Als nu de wol gesorteerd is, wordt zij geperst. In elke wolschuur is eene pers, waardoor de balen in het fatsoen gebracht worden, zooals men dat in Engeland gewoon is. Men berekent dat elke baal ongeveer 400 pond bevat, en worden deze met ossenwagens die door tien, twaalf of veertien ossen getrokken worden, — door boschwegen, honderden mijlen ver naar de zeehaven, waar ze ingescheept worden, verzonden. Het is nu nog de vraag wat voor den squatter beter is, zijne wol in de kolonie, of in Londen te verkoopen. Zijn de prijzen laag, dan is het waarschijnlijk beter dat hij ze naar huis zendt; zijn ze echter hoog, zou hij beter doen de zaak in eens af te doen, en zijn geld in de kolonie te realiseeren.

Ik heb reeds het een en ander gezegd van de mannen, die aan deze stations gebruikt worden. De gewone handen, — die, welke het geheele jaar door gebruikt worden, — zijn niet vele, en zal ik later over hen spreken, wanneer ik wat over de kleinere stations in Nieuw-Zuid-Wallis zal mededeelen. Het groote werk van het jaar in eene groote dreef met 200,000 ja mogelijk nog meer schapen, — vereischt het werken van het wasschen en het scheren eene massa werklieden. Bij één meester waren dikwijls meer dan honderd aan het werk. Wat een Engelschman met betrekking tot deze menschen het meeste verbaasd is, dat de squatter

ze allen moet voeden. Portiën worden hun in bepaalde hoeveelheid uitgereikt. Deze portiën verschillen soms wel wat, maar in Queensland zijn ze gewoonlijk als volgt. Voor elk man per week:

vleesch	14 pond
meel	8 »
suiker	2 »
thee	1/4 »

Voor het gewone werk in het jaar geeft de squatter de voeding als deel van het toegekende loon.

Scheerders moeten echter zelf zorgen voor hetgeen hem gegeven wordt. De squatter voorziet in al hunne behoeften, behalve in drank, en wordt er ook verlangd, dat zoo lang het schapenscheren duurt, er letterlijk niet gedronken wordt. De squatter heeft in zijn magazijn tabak, krenten, koffie en verscheidene andere artikelen, en worden die aan de mannen tegen door den squatter bepaalde prijzen geleverd, — en zóó dat er altijd eene kleine winst op overschiet. Als dit niet het geval was, zou er zeker op verloren worden. Hierdoor wordt de squatter eigenlijk een winkelier, met een monopolie om in de behoeften van bepaalde personen te voorzien, — en worden er zonder twijfel somtijds onredelijk hooge prijzen gevorderd.

Voor het scheren van schapen is de gewone berekening 3 sh. 4 d. per twintigtal. Zoo dus een man zeventig schapen, dat geen overdreven getal is, scheert, verdient hij 11 sh. 8 d. per dag. Het kan echter gebeuren dat het scheren om het vochtige weder uitgesteld wordt, en dan moet hij leegloopen. Hij is door een contract, dat zeer ten voordeele van den werkgever is opgesteld, verbonden te blijven, totdat het scheren afgeloopen is, en hangt dus grootendeels van den willekeur van den squatter af. Hij kan dadelijk ontslagen worden, wanneer de squatter of diens opzichter zijne wijze van scheren niet goedkeuren, en worden hem nog al eens boeten opgelegd. In de schuur zijn verordeningen ingesteld, waaraan hij moet gehoorzamen, — en wordt hij, zoo hij er zich tegen verzet, dadelijk uit de schuur verdreven.

Ik heb reeds in een voorgaand hoofdstuk verhaald, hoe een van die arme menschen zich wreekte door middel van zijn dichterlijk genie. Het gebeurt echter niet dikwijls dat er geschil ontstaat. Het is voor den squatter van het grootste belang, dat zijne scha-

pen geschoren worden, en houdt het oude spreekwoord in gedachten dat hem leert: »beter slechte hulp dan geene hulp."

Ik was verwonderd over de lankmoedigheid, waarmede men dikwijls het slechte scheren toeliet, geen slecht scheren uit gemis aan bedrevenheid of luiheid, maar door de snelheid waarmede aangenomen werk verricht wordt. De schapen werden vreeselijk gewond, dacht mij, en er werd slechts weinig van gezegd.

De scheerders zorgen voor hun eigen kok en betalen hem ieder 2 sh. 6 d. in de week, zoodat de betrekking als kok van vijftig, zestig of zeventig scheerders nog al voordeelig moest zijn.

Maar bij zoo'n groot getal moeten er ook hulp-koks wezen, waarvoor de meesterkok moet zorgen; en ook zijn die menschen nog al lastig en ongeduldig. Zij verlangen 's morgens heel vroeg warme koffie, warm vleesch voor hun ontbijt, schotels met groenten bij hun middagmaal, warm vleesch voor hun avondeten, — en zijn zeer op warme rozijnenkoeken bij hunne thee gesteld. Rozijnen en krenten schijnen een bestanddeel van het scheren uit te maken.

Het drinken is het grootste kwaad; maar ik ben verplicht te zeggen, dat voor zoover mijne waarnemingen juist zijn, de scheerders zoolang zij aan hun werk zijn geen groote misdadigers ten dezen opzichte zijn. Men verlangt dat zij van het begin tot aan het einde van het scheren, niet zullen drinken. Zoodra het bekend is, dat een man sterke drank naar het station medegebracht heeft, wordt hij dadelijk ontslagen, en een man, die naar eene verwijderde herberg gaat om te drinken, wordt gerekend ongehoorzaam aan de verorderingen te wezen In Engeland geven wij bier aan de menschen als zij bij ons aan het werk zijn, en doen wij geen onderzoek naar hetgeen zijn doen als hun werk gedaan is, en zijn wij tevreden als zij maar nuchteren genoeg aan hun werk komen om het goed te kunnen doen. Aan de schapen-stations is het drinken in den scheertijd niet alleen eene zonde, maar de eenige zonde die niet vergeven kan worden. Bier is nog niet de volksdrank geworden, en met wijn zal dit, zooals ik geloof, evenmin spoedig het geval zijn.

De wasschers ontvangen aan de verschillende stations verschillend loon. Ik meen te kunnen zeggen dat het middelbare loon voor een man buiten het water 3 sh. 9 d. en voor een man in

het water 4 sh. 9 d. per dag is, behalve het hierboven genoemde rantsoen zonder bijbetaling. Ik geloof dat het voedsel van een man, — het voedsel dat hem kosteloos gegeven wordt, — aan den squatter ongeveer 5 sh. 6 d. in de week kost, zoodat een wasscher ongeveer 1 p. 14 sh. per week verdient. Het voedsel voor den wasscher wordt door den squatter voor hem gekookt.

Voor deze menschen zijn hutten of loodsen opgericht waar zij slapen. Deze hutten zijn vol slaapbanken, maar ieder man brengt zijne eigene wollen dekens mede. Een scheerder heeft na den afloop van het scheren dikwijls 25 tot 30 p. st. verdiend, en een wasscher zoowat 15 p. st. Doch, dan komt helaas de tijd van drinken aan! Hierover zal ik later in een ander hoofdstuk het een en ander zeggen.

Ik bracht een genoeglijken tijd in de Darling-Downs door, — misschien ook wel te meer, omdat de strenge regel, die in de wolschuur en aan het wed ten opzichte van geestrijke dranken heerschte, niet in de huizen der squatters in acht genomen werd. Ik kon haast niet begrijpen hoe het mogelijk was, dat een gastvrij heer mij telkens aanmoedigde mijn glas weder te vullen, — zooals die gastvrije heeren dikwijls deden, — terwijl hij uitweidde over de snoodheid van een scheerder, die het gewaagd had een glas rum te drinken. Ik schikte er mij maar in, en sprak er maar niets tegen. Ik woonde verscheidene aangename kangaroejachten bij, en was er verwonderd over dat paarden, die elken dag liepen, niets als gras aten en niet beslagen waren, mij zoo goed konden dragen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Suiker. — Arbeid uit de Zuidzee-Eilanden.

De wol is ontegenzeglijk het hoofdproduct van Queensland, evenals het dat van de andere koloniën is; doch in Queensland is na de wol, in den laatsten tijd de suiker het voornaamste artikel geworden. Men heeft bevonden dat een groot deel van den grond geschikt is voor den groei van suikerriet, en dat het kli-

maat eveneens zeer gunstig daarvoor is. Het beste suikerdistrict ligt bij Post-Mackay, ten noorden van Rockhampton, dat ik echter niet bezocht heb. Het kweeken van het suikerriet, dat eigenlijk een zuiver landbouwkundig bedrijf is, is tot nu, de geheele wereld door, vereenigd geweest met de bereiding van suiker en het distilleeren van rum. Op Cuba in Britsch Guyana, in de West-Indiën, en ik geloof ook op Mauritius worden suiker en rum altijd door den planter bereid. In den beginne dacht men dat het noodig was, dat dit in Queensland ook gedaan werd, en werd dus het kweeken van het suikerriet tegengehouden door de noodzakelijkheid van een groot kapitaal, — of van eene ontzaglijke schuld. Langzamerhand verdwijnt die meening hieromtrent, en geringe lieden — zelfkiezers en anderen, — planten nu suikerriet om het aan de bezitters van molens te verkoopen. Hun toekomstige vooruitgang of mislukking is geheel en al eene quaestie van arbeid, en is nu nog geheel in het onzekere. Queensland voorziet zich tegenwoordig van arbeiders uit de Zuidzee-Eilanden, en worden die menschen Polyneesiërs, Canakers, of eilanders genoemd; het zal de vraag echter zijn of Queensland dat nog lang zal kunnen doen. De philanthropen zijn druk bezig om het hun te beletten; bezig, zooals zij altijd zijn met de beste bedoelingen, maar zooals het zoo dikwijls gaat, zonder kennis van zaken. Ik kon hier nu wel meteen de quaestie over den arbeid van de Zuidzee-Eilanden behandelen, doch stel vooraf, zoo mij dit veroorloofd is, dat ik het eenige jaren geleden waagde een denkbeeld te opperen, volkomen gelijk aan hetgeen ik thans koester, met betrekking op het gebruik van koeli-arbeid voor het suikerplanten in Demerary en en Trinidad, — welke koloniën ik toen op den weg van hernieuwden voorspoed vond, door de hulp van een troep ingevoerde arbeiders, die over het algemeen vriendelijk en met zorg behandeld werden. In Engeland bestond de vrees dat deze vreemdelingen in een nieuw land, slaven zouden worden onder nieuwe verbindingen, en dat hierdoor een stand van zaken zou ontstaan, wel minder afschuwelijk dan de slavernij der negers, die door de Spanjaarden in West-Indië werden gebracht, maar even onrechtvaardig en strijdig tegen de rechten en belangen dier menschen. Ook was men het daarover eens, dat de welwillendheid en goede bedoelingen van hen, die het eerst zulk eene nederzetting

van vreemde arbeiders zouden willen bewerkstellingen, niet voldoende zouden wezen, om eene menigte arme, onwetende vreemdelingen tegen de nationale inhaligheid van den werkgever te beschermen, — wiens handelingen niet nauwkeurig kunnen nagegaan worden, daar hij buiten bereik van toezicht is, te ver van Engeland en vooral te ver van Exeter-Hall. Zij, die zoo redeneerden, moesten toch ook aan de welwillendheid, menschlievendheid en algeheele christelijke goedheid van den man denken, die in den beginne verantwoordelijk was voor de exportatie, van de negers van Afrika naar West-Indië. Maar de half-god Las-Casas, — in het geheel niet goddelijk maar blind, zooals de menschen gewoonlijk zijn voor toekomstige gebeurtenissen, — was oorzaak van die slavernij in de West, die hare grootste schande uitmaakte, en door de menschlievendheid van velen nog niet geheel is afgeschaft kunnen worden. Is het daarom niet de plicht der philantropen dezer dagen, op te letten dat geen nieuwe vorm van dienstbaarheid ingevoerd wordt? — in allen geval niet op grond die aan de Britsche Kroon behoort, — en met Argusoogen toe te zien, dat al wat op slavernij gelijkt, belet wordt? Dit is het betoog van de philantropische partij, dat gegrond en zoo ik geloof volkomen juist is, — een betoog, dat ik niet van plan ben te bestrijden. Geen slavernij, in Godsnaam! Wees voorzichtig. Wacht u voor al wat er op gelijkt. Verdedig de weerloozen. Bescherm den armen donkeren vreemdeling tegen de mogelijke hebzucht van den suikerplanter. Maar als gij dat doet, weet dan in allen gevalle wàt gij doet, en zie vooral toe, dat gij door geen overdreven enthousiasme er toe geleid wordt, kwaad aan beide zijden toe te brengen. Denk aan den beer, die de hersens van zijn vriend insloeg, toen hij met een steen naar het hoofd van zijn vriend wierp om hem van eene vlieg te verlossen. Een verkeerd geleid enthousiasme ontneemt niet alleen den noodigen arbeid aan Queensland, maar berooft ook deze arme wilden van het uitzicht op beschaving. De philantropen moeten in allen gevalle de zaak eerst nauwkeuriger onderzoeken, voordat zij hevig uitvaren tegen het Queenslandsche Gouvernement en den Queenslandschen suikerplanter, omdat zij Eilanders in de kolonie gebruiken. Zoo het hun ernst is, dat zij dan iemand overzenden om de waarheid te ontdekken, een of ander agent of afgevaardigde, die in staat is de

waarheid te onderzoeken en hun onbevooroordeeld den waren stand van zaken mede te deelen.

Toen ik in Queensland was, zag ik dat de aandacht van het Huis der Gemeenten tehuis op de zaak gevestigd was, en dat onze eigen Secretaris van Koloniën, zoo niet ongerust, in allen gevalle niet heel zeker van de zaak was. Het is moeielijk genoeg voor een Secretaris van Koloniën om juiste berichten omtrent de handelingen eener zelf-regeerende kolonie in te winnen. Hij wendt zich tot den gouverneur, en de gouverneur wendt zich weder tot de uitvoerende macht; — en de uitvoerende macht zijn juist de mannen voor wier goede of verkeerde handelingen de philantropen tehuis het meest bevreesd zijn. Ik maak hier benevens de opmerking, dat de Queenslandsche Eerste Minister den 12^{den} April 1871, een besluit over deze zaak opmakende voor den handelenden Gouverneur, aan het Gouvernement dezelfde wenk geeft, die ik aan de philantropen tehuis gegeven heb. »Er bestaat in Engeland," zoo zegt hij, »zooveel misverstand ten opzichte van den invoer dezer Eilanders, dat ik uwe Exellentie de wenschelijkheid aanraad, het voorstel aan den Staats-Secretaris van Koloniën te doen, tot de benoeming door het Rijks-Gouvernement eener commissie, om de geheele zaak te onderzoeken en er verslag van te doen." Dit werd geschreven in gevolg van een voorstel aan het Koloniale Bestuur tehuis gedaan, door zekere heeren, die ik niet in een bespottelijk daglicht wil stellen, als ik ze philantropen noem; — en gegrond was op mededeelingen, die aan hun of door de pers gedaan waren door twee heeren te Brisbane, die tegen het systeem van Polyneesischen arbeid waren. Het is mijne zaak niet die heeren te beantwoorden, of hunne beweeggronden te bestrijden, ofschoon door eigen onderzoek mij gebleken is dat hunne aanhalingen ongegrond waren. Maar de philantropen tehuis werpen een blaam op zekeren Mr. Raff, de koopman aan wien de Eilanders afgezonden waren, en maken verder de volgende op merking: — »Dat de publieke opinie in de kolonie niet geheel en al ten gunste van dezen stand van zaken is, bewezen wordt door het feit, dat, toen korten tijd daarna de bovengenoemde Mr. George Raff zich als candidaat stelde voor de vertegenwoordiging van Oost-Moreton, een gewest nabij Brisbane, hij door eene groote meerderheid de nederlaag kreeg ter wille van de quaestie

van zwarten arbeid." Deze heeren zijn geloof ik, groote liberalen. Sommige van hen zijn mijne persoonlijke vrienden, en ik weet dat zij het zijn. Wat zouden zij wel zeggen zoo men eenige jaren geleden beweerd had, dat het gevoelen van het graafschap tegen de afschaffing van de Iersche Kerk was, omdat Gladstone de nederlaag kreeg door de groote meerderheid in Lancashire? Wij weten dat Gladstone juist om die zaak de nederlaag kreeg; doch wij weten eveneens zeer goed, dat het gevoelen van het graafschap zeer ten voordeele van de afschaffing der Gevestigde Kerk in Ierland was. Geen koopman in Queensland is meer algemeen geacht dan Mr. Raff. Ik zag de arbeiders in zijne plantage, en zag slechts zelden arbeiders die zoo weinig tot hardwerken gedwongen werden, als zij. Deze heeren beweren voorts, dat de Queenslandsche Minister van den dag de zaak voorstond. Is het hun niet in de gedachte gekomen dat, daar de minister van den dag in Queensland evenals die tehuis, benoemd is met de toestemming van een uitverkoren parlementshuis, dit een grooter bewijsgrond is tegen hunne aanvoering, dat de kolonie »den stand van zaken begunstigt," — dan hun bewijsgrond in de andere richting?

Ik wil trachten den »stand van zaken" zoo duidelijk mogelijk te beschrijven, en uitleggen wat mijns inziens de oorzaak is van den tegenstand, die de zaak in de kolonie ondervindt. Deze Polyneesiërs worden naar Queensland overgebracht in schepen, die onder gouvernements toezicht staan, en in overeenstemming met eene wet door het Queenslandsche Parlement opgesteld, met het doel hen te beschermen tegen de inhaligheid der kooplieden, en tegen de mogelijke ramp van door Britsche of Koloniale kooplieden geronseld te worden. Ook is op elk dier schepen een gouvernementsbeambte. De parlementswet was in volle werking, toen het voorstel dat ik aangehaald had, gedaan werd; doch de benoeming van een gouvernementsbeambte werd na dien tijd ingevoerd; — ingevoerd, voor zoover ik weet ten gevolge van het voorstel. De wet gedateerd van den 8sten Mei 1868, is lang en niet de moeite waard aangehaald te worden; maar al de clausulen zijn er op ingericht, om den Polyneesischen arbeider te beschermen, — hen hoofdzakelijk bij de daad zijner landverhuizing te beschermen, — en een waarborg te zijn voor de rechtvaardige behandeling, die hij bij zijne aankomst in Queensland, zal

ondergaan. Zijne kleeding en voeding aan boord van het schip zijn voorgeschreven, zijne kleeding en voeding gedurende het verblijf bij zijn meester zijn vastgesteld; zijn loon is bepaald, en de middelen om na verloop van drie jaren arbeid, in de kolonie weder huiswaarts te keeren, worden hem zonder dat ze hem iets kosten, verzekerd. Hij krijgt:

Voeding:

Osse- of schapevleesch	1	pond daags.
Brood of meel	1	» »
Stroop of suiker . . . . : . . .	5	» »
Groenten	2	» »
of 4 ons rijst of 8 ons maïsmeel.		
Tabak	$1\frac{1}{2}$	ons per week.
Zout	2	» » »
Zeep	4	» » »

Kleeding.

Hemden	2	jaarlijks.
Broeken	2	»
Hoed	1	»
Wollen dekens (een paar.) . . , .	1	»

Ook moet hij voorzien worden van woning en geneeskundige hulp. Hij kan van den eenen werkgever in handen van een ander overgaan, doch nooit zonder toestemming van het Gouvernement. Hij kan nooit zonder zijne eigene toestemming of die van den Gouverneur uit de kolonie verdreven worden, voordat de drie jaren om zijn. Hij kan nooit anders gestraft worden dan door de inroeping eener rechtbank, — in welk geval hij behandeld wordt als ieder ander die beschuldigd is, de wet overtreden te hebben. Op het einde van de drie jaren ontvangt hij loon tegen den maatstaf van 6 p. st. per jaar; — of 18 p. st. in eens. Dit moet hem in geld uitbetaald worden, en besteedt dat gewoonlijk voor den aankoop van waren, die hij mede naar de eilanden neemt, zooals: gereedschappen gedrukt katoen, kleederen, kleine stukken huisraad, doozen, sieraden, en dergelijke. Wat het bedrag van het loon betreft moet men bedenken, dat de man door zijn meester gevoed, gehuisvest en gekleed is, en dat het loon, zijne winst uitmaakt.

Ik heb deze menschen aan het werk gezien onder verschillende

meesters en aan verschillende bezigheden. Zonder twijfel zijn zij in Queensland van het grootste belang voor het planten en het fabriseeren van suiker; doch zij worden ook gebruikt op werven, in de steden, en inrichtingen tot het verduurzamen van vleesch, somwijlen als herders, en ook wel als huisbedienden. Ik heb verteld hoe ik door een troep van deze Eilanders de Mary-rivier opgeroeid werd. Zij zijn altijd helder en vroolijk, en doet het genoegen hen te zien. Zij werken goed, maar kennen hunne eigene positie zeer goed en weten van hoeveel belang zij zijn. Ik heb nooit gezien dat er een slecht behandeld werd. Bij mij bestaat de quaestie of zij niet te veel bevoorrecht worden — te veel gekoesterd in de armen van het Gouvernement. Hun leefregel is van dien aard, dat een Engelsch landbouwer hun dien wel zou mogen benijden, even als hij dit wel zou doen als hij wist, hoeveel minder zware arbeid van hen gevorderd wordt.

Het is mij echter onbekend dat er eenig ernstig beklag gedaan is of door de Engelsche philanthropen of door hunne inlichters de kolonisten, over de behandeling die deze menschen in Queensland ondergaan. De klacht is, dat zij geronseld worden, — op slinksche wijze van de eilanden op de schepen gebracht, — en dat zij op de reis slecht behandeld worden; dat de ellende in het tusschendek, — zooals wij dat noemden, toen wij over het lijden der arme Afrikanen spraken, — op eenigerlei wijze herhaald werd. Wat de invoering naar Queensland betreft geloof ik, dat die klacht geheel ongegrond is. De schepen staan onder toezicht van het gouvernement, en gaat met elk schip dat er voor gebruikt wordt, een gouvernementsbeambte mede.

Ik voeg hierbij op het gevaar of van vervelend te zijn, een afschrift van de instructiën aan deze agenten uitgevaardigd, — doch maak u geen aanspraak op dat zulk een document, welkom voor den gewonen lezer zal zijn, maar wel dat ik hun, die in de zaak belangstellen, den waren stand aan zaken duidelijk maak.

Instructiën voor Gouvernementsbeambten, die benoemd zijn om de schepen te vergezellen, die arbeiders tusschen de Zuidzee-Eilanden en Queensland vervoeren.

---

1. Gij zijt nu belast met bijzondere instructiën ten opzichte

der plichten, die door het Gouvernement van Queensland gevorderd worden, van beambten die aangesteld zijn voor de zaken die betrekking hebben op de Polyneesische nederzetting.

2. Gij behoort uitdrukkelijk in acht te nemen dat de positie, waarin gij als beambte geplaatst zijt u verantwoordelijk stelt, uitsluitend voor het Queenslandsche Gouvernement. Zoo de kapitein of de officieren van een schip u zouden willen hinderen in de nakoming van uwen plicht, bij de volvoering der instructiën hierin vervat, zoo is het uw plicht er rapport van te doen aan den Secretaris van Koloniën.

3. Uwe positie als Gouvernements-beambte, tegenover den kapitein en de officieren, en andere ondergeschikten van den eigenaar van het schip, moet met de grootste omzichtigheid gehandhaafd worden. Gij moet u wachten voor eenige inmenging in het uitoefenen uwer plichten. Gij moet zorg dragen, dat de Polyneesiërs die onder uwe bescherming staan, niet onderdrukt of slecht behandeld worden, en dat de eischen van de 16de en 17de afdeelingen van »de Polyneesische Arbeiders-Wet van 1868," ten opzichte van het aantal der passagiers en der inrichting ter voorziening in hunne behoeften, stiptelijk nagekomen worden.

4. Het is uw plicht toe te zien, dat gedurende de reis de vereischte hoeveelheid water en voedsel behoorlijk en regelmatig dagelijks aan elk volwassen man uitgereikt wordt, in hoeveelheden zooals door de 19de en 20ste afdeelingen der wet voorgeschreven wordt, en dat geneesmiddelen, zoo die noodig zijn, verschaft worden.

5. Zoo gij belast zijt om arbieders naar hunne geboorte-eilanden terug te voeren, na den afloop van hun diensttijd, moet gij voorzien zijn van eene lijst, waarop hunne namen, hunne bezittingen, en de eilanden waartoe zij behooren, opgeteekend zijn. Gij moet de eilanders monsteren voordat zij ingescheept worden, en eene gelijkluidende lijst aan den Immigratie-agent of Assistent-Immigratie-agent, aan de haven van de afreis, overhandigen. Gij moet zorgen dat de arbeiders behoorlijk met hunne bezittingen aan land van hunne respectieve eilanden worden gebracht, en moet een bewijs daarvoor afgeven, met een afschrift van de hierboven genoemde lijst, aan den Immigratie-agent of Assistent-Immigratie-agent, bij uwe terugkomst in Queensland, om door het Immigratie-Bestuur geregistreerd worden.

6. Bij de aankomst op de eilanden, en bij de aanwerving van arbeiders zult gij dezelfde voorzorgen in acht nemen, om verkeerde handelingen te voorkomen, en te zorgen dat eene vriendschappelijke verhouding blijft bestaan tusschen de eilanders en de bemanning van het aanwervende schip.

7. Geene verbintenis mag met eenig Polyneesisch arbeider aangegaan worden, behalve in uwe tegenwoordigheid en met uwe goedkeuring.

8. Het zal uwe plicht zijn aan elk arbeider de voorwaarden der verbintenis duidelijk te verklaren, en u te overtuigen dat zij door hem begrepen zijn, voordat gij er in toestemt dat de verbintenis aangegaan wordt.

9. Gij moet zorgvuldig toezien dat geen dwang, onbetamelijke invloed, onredelijke handelingen, valsche voorstellingen of bedrog van welken aard ook plaats hebben bij het aanwerven van arbeiders, en dat hun volkomen vrijheid gelaten wordt de verbintenis aan te gaan of niet.

10. Gij moet, voordat eenige verbintenis aangegaan wordt, den staat der gezondheid van alle arbeiders onderzoeken, en in geval er bij zijn, die het uitzicht hebben aan leverkwalen te lijden, of andere gebreken hebben zooals: kreupel, doof, blind, stom, onnoozel, gek of gebrekkig, moogt gij geene verbintenissen met hen toelaten.

11. Bij de verbintenis der arbeiders, moet gij toezien, dat de volgende kleedingstukken bij het aan boord gaan, aan elk hunner worden uitgereikt een flanellen hemd, een broek en eene wollen deken.

12. Het wordt van u verlangd dat gij een journaal zult houden, waarin de dagelijksche voorvallen, even als de opmerkingen die tot nut voor het Queenslandsche Gouvernement kunnen strekken, behoorlijk worden aangeteekend. Alle ongeregeldheden of inmengingen bij het uitoefenen uwer plichten moeten eveneens zorgvuldig in het journaal beschreven worden, dat door u bij uwe aankomst in de haven aan den Immigratie-Agent of Assistent-Immigratie-Agent moet afgegeven worden.

13. Alles wat in betrekking tot uwe plichten als beambte staat, moet zorgvuldig in acht genomen worden, en tot in orde om onderzocht te kunnen worden bij de aankomst in de haven.

14. Gij moet zorgvuldig toezien, en u overtuigen van de voor-

raad van levensmiddelen, zooals die door »de Polyneesische-Arbeiders-Wet" voorgeschreven wordt, waarvan u een afschrift als leiddraad gegeven zal worden.

15. Ten slotte wordt gij er op verwezen dat gij trachten zult, bij de nauwkeurige nakoming dezer bepalingen uw gezag met behoorlijke onderscheiding en wellevendheid, naar mate de omstandigheden het vereischen, zult uitoefenen. Tevens wordt gij er op gewezen, dat gij uw gezag met de grootste vastheid moet uitoefenen, en geene ontduikingen bij de inachtneming der regelen toelaten, maar met de stiptste nauwkeurigheid nakoming eischen.

De wet van 1868 op de behandeling dier menschen is door deze instructiën niet veranderd, — die zoo ik meen eerst in 1871 in werking kwamen, maar de benoeming van een gouvernementsbeambte om de schepen te vergezellen, is ongetwijfeld een heilzame waarborg. Ik kan daarom niet begrijpen hoe het mogelijk is, dat er na die verordeningen nog eilanders voor Queensland geronseld zouden kunnen worden, ofschoon er toch geruchten van in omloop zijn. De Engelsche philanthropen voegen bij hun voorstel een postcriptum, dat de verzekering behelst van een heer te Melbourne, dat eilanders geronseld en naar Fidzji gezonden zijn. Ik wil wel gelooven dat dit geschied is; maar, daar noch de eilanden van waar de Polyneesische arbeiders aangevoerd worden, noch de Fidzji-eilanden, zelfs niet onder Britsche bescherming staan, kan noch Groot-Brittannië noch zijne koloniën er aansprakelijk voor worden gesteld. Die heer uit Melbourne matigt zich aan te zeggen, — en wat hij zegt wordt in het postcriptum aangehaald, — dat: »de positie waarin het Britsche Gouvernement door de verkeerde en snoode handeling in Queensland gebracht is, bepaald vernederend is," — en besluit met eenige aanmerkingen op »mannen die zich Engelschen noemen." Queensland heeft echter niets met Fidzji te maken, en heeft geene snoode handeling bedreven, — maar die ik verdedig als geheel het tegenovergestelde van snood te zijn. 1) Het Britsche Gouvernement is nooit

1) In 1869 was eene zaak in behandeling, die toen der tijd verondersteld werd zeer ten nadeele van Queensland te zijn, betreffende de »Daphne," een schip dat van de

ergens toe gebracht, en mannen die zich Engelschen noemen, hebben, niets met de zaak te maken. De woorden, die ik aangehaald heb, moesten eigenlijk het drukken niet waard zijn, eigenlijk als dwaze praat beschouwd worden, — zoo zij niet door eenige heeren in Engeland, die aanspraak op onderscheiding maken, aangenomen waren, en die zich tot den Staatssecretaris gewend hebben om zijne tusschenkomst in te roepen, en in hunne beschuldiging op deze berichten afgaan.

De geheele kolonie Queensland is, buiten twijfel, niet voor den Polyneesischen arbeid. Het kan zijn, en waarschijnlijk is het ook wel het geval, dat Mr. Raff zijne zitting voor Oost-Moreton verloren heeft door de oppositie hierdoor ontstaan; maar die oppositie is niet ontstaan uit dezelfde oorzaken die de Engelsche philanthropen er toe drijven. Bij hen is het eenige doel, eene mogelijke hernieuwing van een of anderen vorm van slavernij, en de mishandeling van een groot aantal hunner natuurgenooten te voorkomen. Niemand schrijft hun andere beweegredenen toe, of gelooft dat

---

eilanden naar Brisbane met eene lading van deze menschen, onder bevel van een Amerikaansch kapitein, onder zeil was, maar dat in beslag genomen door kapitein Palmer R. N. van H. M. S. Rosario, en naar Sydney gebracht werd.

De kapitein van de »Daphne" werd beschuldigd van ronselen, doch de overheid van Nieuw-Zuid-Wallis wilde hem niet in hechtenis nemen. De inbeslagneming van het schip werd toen in het Admiraliteits-Hof behandeld onder Sir A. Stephen, de Opperrechter, en was het oordeel ten gunste van het schip. Kapitein Palmer beklaagde zich toen bitterlijk over het onrecht dat gepleegd werd, en toch was het vonnis geheel ten voordeele van den kapitein van de »Daphne." Ik vermeld deze zaak om de woorden van den Opperrechter te kunnen aanhalen, die ingevolge van het beklag van Sir Palmer opgeroepen werd over deze zaak aan Lord Belmore, de Gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis te schrijven:

»Ik twijfel er geenszins aan dat er voorbeelden (en in verloop van jaren, vele voorbeelden) geweest zijn van gewetenlooze daden door de officieren of manschappen der Polyneesische handelschepen bedreven; en ik hoop vurig dat de aanranding van een Polyneesiër, en zijne gevangenhouding tegen zijn wil aan boord van zulk een schip, of in een van de Polyneesische wateren, spoedig als verraad moge aangemerkt worden, en het schip verbeurd verklaard, of ten minste in beslag genomen, en de betaling van al de vervolginskosten voor rekening van den overtreder komen. Maar ik protesteer tegen het systeem van overdrijving in talrijke aanklachten, waarin zoovele zendelingen en andere goede lieden geloofd hebben, of waaraan zij een gewillig en lichtgeloovig oor geleend hebben ten opzichte van den Polyneesischen arbeid. Ook doet het mij grootelijks leed dat kapitein Palmers zich door overdreven ijver heeft laten vervoeren om, wat hij niet zuinig gedaan heeft, menschen te belasteren, wier gevoelens van menschlievendheid, en liefde tot gerechtigheid en afschuw van het kwade, even groot zijn als zijne eigene."

De brief was gedateerd den 2den September 1871. Het is terwille van het protest tegen zendelings-overdrijving, uit de pen van een man die als verstandig bekend staat, gevoeld, dat ik de aandacht mijner lezers voor de aanhaling gevorderd heb.

zij door andere dan zuiver menschlievende gevoelens er toe gedreven worden. De beweegredenen en gevoelens, die de oppositie teweeggebracht hebben en die zij aanhangen, zijn echter anders dan de hunne. De voorkeur van blanken arbeid is de oorzaak der oppositie, waarvoor Mr. Raff heeft moeten boeten met het verlies van zijne zitting in de Queenslandsche vergadering. In Queensland evenals de geheele wereld door, zijn de quaestiën, die de gemoederen der menschen het meest in beweging brengen, die, welke betrekking hebben op het vereend gebruik van arbeid en kapitaal. De blanke in Queensland, die nu 15 à 16 sh. per week behalve zijn voedsel kan verdienen, zou gaarne 25 à 30 sh. verdienen, in welk verlangen de geheele wereld met hem zal symphatiseeren, en meent hij, dat zijn verlangen het best vervuld zal worden, door goedkooper arbeid dan de zijnen te voorkomen. Met deze meening, en de pogingen die er het gevolg van zijn, zal de wereld niet met hem symphatiseeren. Deze meening is even dwaas als de pogingen slecht zijn. Het is in zijne soort eene herhaling van de jeugdige staathuishoudkunde, die aanleiding gaf dat de arbeiders op het land in Engeland de dorschmachines vernielden, en alles verbrandden van den boer die ze gebruikte. Het zal wel niet noodig zijn hier bewijsgronden bij te voegen om aan te toonen, hoe grooter de produkten van de kolonie worden, des te algemeener de toenemende voorspoed der kolonisten zal zijn. De blanke arbeider in Queensland, die geen goed burgerlijk econoomist is, gelooft dat goedkooper arbeid dan de zijne, nadeelig voor hem zelve zal zijn, en verlangt daarom den Polyneesischen arbeid te weren. Hij begrijpt niet, dat het werk waarvoor hem 4 of 4 sh. 6 d. daags betaald wordt, niet zou bestaan, — niet aangebracht zou kunnen worden, zonder eene andere soort van arbeid tegen den maatstaf van 2 sh. of 1 sh. 6 d. per dag. Hij wordt daardoor bijna even ijverig in de zaak, als de philanthropen te huis; maar hij in zijn ijver, haat de verschijnende Polyneesiërs die hij ziet, met meer vuur, dan dat waarmede de philanthroop zich in zijne liefde tot zijn ongezienen man en broeder werpt. Men kan een paar handen, een buigzaam lichaam, een gewilligen geest, en een verstandig hoofd tegen 2 sh. per dag bekomen, — waardoor de arbeid van den blanke naar diens verbeelding op gruwelijke wijze benadeeld wordt. Hoe kan dit verpletterende

kwaad vermeden worden? Bestaat er geen middel waardoor goede arbeid tegen 2 sh. per dag onmogelijk gemaakt kan worden, — iets dat in Queensland niet te verkrijgen is? Daar hoort de blanke arbeider, met zijn verward begrip over de zaak, iets van zijne philanthropische vrienden in Exeter-Hall, en ziet in dat het geraden is, gemeene zaak met hen te maken. De blanke arbeid wordt mogelijk in Exeter-Hall voorgestaan, ofschoon Exeter-Hall zelf die bedoeling niet heeft. De blanke arbeider vindt spoedig een tusschenpersoon, — komt spoedig in betrekking met den een of anderen heer, die zijne stem verlangt, en die rapporten naar de philanthropen te huis kan zenden. Onder zulke omstandigheden zal het den gewonen Engelschen staatkundige niet vreemd voorkomen, dat Mr. Raff zijn zetel in de vergadering moest verliezen, — vooral als de gewone staatkundige bedenkt dat ieder blanke arbeider eene stem heeft.

Men mag voor zeker aannemen dat het eenige doel in Engeland van de zijde van hen, die tegen de invoering van Polyneesiërs in Queensland zijn, is, de eilanders tegen lijden en onderdrukking te beschermen. Van deze eilanders wordt gezegd dat, daar zij geen Engelsch kunnen verstaan, en zelfs verschillende talen onder elkander spreken, het onmogelijk voor ons is onderhandelaars af te zenden die hen allen kan verstaan, en zij dus de contracten die met hen aangegaan worden, niet kunnen begrijpen. Dat zij de kleinste bijzonderheden dezer contracten begrijpen, zal wel niemand zich voorstellen. Die contracten zijn voor hen even als voor de meesten onzer te huis, onze wettelijke dokumenten. Wij teekenen ze *in allen* geval, hetzij uit verschillende samenwerkende oorzaken, *hetzij* wij gelooven dat ze dienstig voor ons zijn, maar niet omdat wij ze begrijpen. Wij vertrouwen den persoon die onze handteekening vraagt; en, ofschoon wij weten dat er dikwijls bedrog gepleegd en ongeluk door ontstaan is, gelooven wij toch dat de kansen in ons voordeel zijn. De ondervinding heeft ons vertrouwen geleerd. Deze eilanders zijn in juist denzelfden toestand als wij. Zij, die voor den tijd van drie jaren naar Queensland gaan, worden met volle handen, en in goede gezondheid teruggezonden, en brengen berichten mede van een leven veel beter dan dat, wat de Voorzienigheid hun te huis geschonken heeft. Het is op de berichten van deze menschen dat nu nieuwe contracten worden aan-

gegaan, — en is het door de aldus opgedane ondervinding dat zij, die voor een termijn van drie jaren gediend hebben, nogmaals er toe aangespoord worden.

In 1867, toen wijlen Lord Derby aan het bestuur was, werd er tusschen de Admiraliteit en het Koloniaal bestuur tehuis over deze zaak gecorrespondeerd. »Mijne Heeren," zeide een Admiraliteits-Secretaris, »gelooven dat deze eilanders de geschreven contracten, die zij met de onderhandelaars aangaan, niet kunnen begrijpen, of dat sommige van hen tegen wil en dank zich zouden verbinden om voor meer dan eenige maanden, ver van hun eigen land, of op eenige plaats dichter bij hun tehuis, te gaan werken. Mijne Heeren zijn dus zoo van het denkbeeld doordrongen dat, welke maatregelen er ook genomen worden voor het welzijn en de vrijheid dezer menschen, om ze onder het bereik der wetten en rechtbanken van Queensland te stellen, er toch geen genoegzaam en afdoend toezicht gehouden kan worden op de wijze waarop deze menschen aangeworven en aan boord van het schip gebracht worden." Hierop wordt door de heeren hun eindbesluit kenbaar gemaakt. »Van dit denkbeeld overtuigd zijnde, kunnen de Heeren geene toestemming verleenen tot het instellen eener wet van de koloniale wetgeving voor de regeling van den invoer dezer menschen in de kolonie."

Hier wordt geen woord gezegd, dat niet van gelijke toepassing zou kunnen zijn op de nederzetting van Ieren onder toezicht van het Britsche Gouvernement, van de Britsche eilanden naar de Britsche koloniën; — behalve hierin, dat de Ier zelden door een contract verzekerd is, dadelijk bij zijne aankomst werk, en voedsel en loon te zullen krijgen. Zoo er echter zulke contracten bestonden, zou hij er weinig meer van begrijpen dan de eilander, die inderdaad zeer goed weet wat hem door het contract verzekerd wordt. Waarom zou het gouvernements toezicht niet even goed de kwade praktijken van een Queenslandsch schip kunnen beletten, als op een schip dat van Cork afzeilt. Voor ons te huis ook is het noodig geweest, dat er zulk een toezicht bestond. Een zekere leefregel is voorgeschreven, een zeker getal kubieke voeten gronds is voor elken landverhuizer vastgesteld, en het toezicht over de zeden, gezondheid en het gemak heeft de wetgeving op zich genomen, omdat zonder zulk eene tusschenkomst deze zaak

niet genoegzaam in acht zou worden genomen. Zoo is het in Queensland geweest. De tusschenkomst van onze wetgeving was van goed gevolg, — en waarom zou de Queenslandsche wetgeving dit niet eveneens zijn? Laat ons in allen geval wachten totdat het bewezen is, dat die onvoldoende is, voordat wij onze Staatssecretarissen laten verklaren, dat het onmogelijk is dat zulk een toezicht voldoende zou kunnen zijn, en dat het Gouvernement onzer koloniën of onvoldoende of onmachtig, zoo niet bedrieglijk of valsch in zijne handelingen is. Ik wil hier eenige woorden aanhalen uit de rechterlijke aanspraak door den Opperrechter Stephen, van Nieuw-Zuid-Wallis, in de rechtszaak over de Daphne, in November 1869. In Queensland heeft de wetgeving, zoover haar rechtsgebied zich uitstrekt, dergelijke handelingen onder zeer strenge verordeningen gesteld."

Vervolgens »Mijne Heeren", zullen deze eilanders zich nooit vrijwillig verbinden om ver aan huis te gaan werken. Daar zij nu thuis geen werk hebben, gelooven de Heeren dat zij zich zelfs nooit zouden verbinden om te werken; of met andere woorden, dat zij onverbeterlijk wild zijn, even als de arme Australische aboriginal, — onze vriend Boney, bijvoorbeeld, die zoo gewillig naar de gevangenis ging toen hij zijn beursje verloren, en zijn beetje tabak niet had kunnen krijgen. Het tegenovergestelde is echter juist het geval met hen. De beschaving is in hun bereik, — niettegenstaande hun verblijf op de eilanden, hun donker uitzicht, hunne verschillende talen en andere oude kanibaalsche geaardheden — omdat zij willen werken, en er zeer op gesteld zijn de vruchten van hun arbeid in te zamelen en te bewaren. Zij zijn geheel anders dan de Australische aboriginal, — of zelfs dan de Afrikaansche neger, die niets om de vruchten van zijn arbeid geeft, zoolang hij het tegenwoordige oogenblik genieten kan; maar zij zijn evenals de Chineezen en de Indiaansche koelies, die weten welke gemakken, en welke macht er verkregen worden door toenemende bezittingen, en die daardoor geschikt zijn voor de zegeningen der beschaving.

De arbeid, die goed betaald wordt, heeft oneindig meer voor de beschaving, en zelfs voor het tot het christendom bekeeren dezer zoogenaamde wilde stammen gedaan, dan de energie der zendelingen. Onderricht in den godsdienst, zelfs zoo het met

dankbaarheid aangenomen en met ijver gegeven wordt, is niet voldoende om de beoefening der zedeleer te leeren aan menschen, die geen verlangen hebben naar toenemende bezittingen door eigen arbeid verkregen. De wilde, die onverbeterlijk wild is, zal psalmen zingen, zelfs met verrukkelijk welbehagen; — maar hij zal stelen en drinken en in zijne lievelingszonde vervallen, terwijl hij ze zingt. Hij zal de psalm in geen enkel opzicht in verband brengen met het denkbeeld dat de Macht, die hij voorgeeft te loven, ook gehoorzaamd moet worden. Hij kan twee en twee niet te zamen brengen. Hij onderzocht nooit het wezen der zaken. Hij berekent nooit, en daarom wil hij niet werken. Hier is echter een ras dat berekent, en dat wil werken, — en dat door te werken beschaafd zal worden. De mannen, die naar Queensland gebracht worden, keeren alle weder terug, — en geen van hen keert terug zonder lessen in de beschaving mede te nemen. Op de landerijen van den planter in Queensland leeren zij elkanders taal, zij moeten als blanken leven, zij moeten koken, zaaien, graven, planten en riet hakken, zich kleeden en trotsch op hunne kleeding zijn, — en zij leeren dat aanhoudende arbeid, toenemend vermogen oplevert. Deze lessen nemen zij naar de eilanden mede, en zenden dan hunne vrienden en keeren zelf weder terug, en zoo komen zij trapsgewijze binnen de perken der beschaving. Dit alles wordt echter belet, zoo de philanthropen hun zin krijgen, omdat er verhalen in omloop gebracht zijn, dat menschen van de eilanden geroofd werden. »Zoo niet voor Queensland zelf geroofd," zeggen de philanthropen, »zijn ze voor Tahiti geroofd en daarheen gebracht, voor Fidzji geroofd en daarheen gebracht. Laat Queensland, zoo het zelf vrij van schuld is, niets te maken hebben met eene handeling, die het, al is het slechts in gedachte, in samenhang brengt met de gruwelijke misdaad van menschenroof. Dan boeten zij voor de hebzucht der kooplieden, die geld willen maken uit de krachten en spieren van andere menschen." Mijns inziens wordt door dit alles niets bewezen. Zoo door het systeem van uitvoer van de eilanden, aan Queensland en aan de eilanden goed gedaan kan worden, bestaat er geen reden het te doen verhinderen, omdat een ander systeem ergens anders kwaad gesticht heeft. En wat de aanklacht tegen de kooplieden betreft, die is meer dan valsch. Om geld uit de krachten en spieren van andere menschen te trekken

is het natuurlijke verlangen en het oogmerk van den werkgever. Ik wenschte slechts dat de Engelsche pachter genoodzaakt kon worden zijne arbeiders uit wier krachten en spieren hij geld maakt, met de helft van de zorg te behandelen, waarmede de gelukkige Polyneesiër behandeld wordt, wien het vergund wordt aan de wilde slavernij van zijn eiland te ontsnappen, naar het overvloedige en geregelde werk van eene Queenslandsche suikerplantage.

Ik weet dat sommige mijner lezers zullen denken, dat ik voor het Queenslandsche Gouvernement en den Queenslandschen suikerplanter optreed. Ik weet dat ik hevig ben in mijn afkeer tegen de bemoeiingen der verkeerd ingelichte philanthropen om de circulatie van arbeid tegen te gaan, — al weet ik dat de philanthropen de beste menschen zijn, — en dat diezelfde hevigheid tegen mij aangevoerd zal worden. Ik verklaar, dat ik volstrekt niet voor hem optreed; dat ik alleen zoo handel uit behoefte om de waarheid te verkondigen, zooals ik die bevonden heb. Ik verwacht echter niet dat iedereen te huis de zaak eveneens zal inzien als ik, en maak daar ook geen aanspraak op; wel verwijs ik nogmaals naar de reeds van te voren aangehaalde woorden uit een brief door den Queenslandschen Minister geschreven, en zonder twijfel door den Queenslandschen Gouverneur naar huis gezonden. Dat iemand, of een paar personen uitgezonden worden om de zaak te onderzoeken, mannen, wier rapporten in Engeland met vertrouwen aangenomen zullen worden, zoodat men te weten kunne komen of de uitvoer van de eilanden heilzaam is, en de beschaving bevordert, of heilloos, onchristelijk en wreed. Zoo het eerste het geval is, zou het dan niet te bejammeren zijn, dat het belang eener groote kolonie opgeofferd zou worden aan een gevoelen, dat hoe edel van aard ook, in dat geval ontstaan zou zijn door verkeerde rapporten en aangekweekt uit onwetendheid? En zou het niet dubbel te bejammeren zijn voor deze eilanders, die getoond hebben dat zij gaarne willen werken, dat de beste markt, die voor hen en hun arbeid geopend was, weder gesloten zou worden?

Ofschoon de blanke afgunstig is op den goedkoopen arbeid van de eilanden, is het hakken van suikerriet in de tropische streken geene bezigheid, die hij voor zichzelve verlangt, en het beste suikerland van Queensland ligt ten noorden van de tropische lijn. Veel suiker groeit er ten zuiden van de lijn in de Maryborough

districten bijv., en in Oost-Moreton, — voor welke streek de arme Mr. Raff verworpen was, en waardoor zulke sterke bewijsgronden aan de heeren thuis geleverd werden; — ook groeit er suiker in sommige districten van Nieuw-Zuid-Wallis. Doch zoo de Australische suiker ooit op de wereldmarkten met de suiker van Demerarij, Cuba en Mauritius zal mededingen, zal die in Noord-Queensland voortgebracht worden. Grond en klimaat zijn beiden er gunstig voor, en het district, hoewel heet, is gezond. Het beste en meest gelegene land wordt reeds schaars en duur; — want suiker kan nooit met veel voordeel verbouwd worden, zonder gemakkelijke vervoermiddelen van de suikervelden naar de molens, en van suiker uit de molens naar de zeehaven. De verbouwing moet langs de kust en rivieroevers geschieden, en aan kreeken die breed genoeg en gewoonlijk stroomend zijn, om ze als waterweg te kunnen gebruiken. Ik geloof zelfs dat het nu reeds moeielijk is, geschikt land te krijgen; doch het mislukken of het welslagen van het bedrijf hangt mijns inziens geheel en al af van de wijze, waarop de arbeidsquaestie beslist zal worden. Zoo de Zuidzee-Eilanden verstooten worden, is het mogelijk dat Chineezen of Indische koelies hunne plaats vervangen. Het is mogelijk dat de uittocht der Chineezen nu nog pas in aanvang is; doch zonder ingevoerden arbeid, twijfel ik, of in Queensland veel suiker zal geplant kunnen worden.

De kosten van deze Polyneesiërs zijn voor den suikerplanter voor den termijn van drie jaren ongeveer 75 p. st. per hoofd, volgens deze berekening:

Heen en terugreis, (die altijd door den werkgever betaald wordt)	15	p.	st.
Middelbare berekening van de kosten om den man naar het station te vervoeren	3	»	»
Loon voor drie jaren	18	»	»
Voeding. 3 sh. 9 d. per week, maakt in de drie jaren	30	»	»
Dekens, kleeding.	6	»	»
Voor verloren tijd door ziekte, enz. ongeveer. . .	3	»	»
	75	p.	st.

Dit bedraagt dus ongeveer 10 sh. per week gedurende den geheelen termijn. Het middelbare loon van een blanke in eene plantage bedraagt ongeveer 25 sh. per week met inbegrip van voe-

ding. Meer dan één suikerplanter vertelde mij dat twee eilanders bij het suikerriet meer waard waren dan drie blanken.

Zooals het nu is voorziet de opbrengst van de kolonie, zoowat in de behoefte der kolonie, en wordt slechts weinig suiker naar Nieuw-Zuid-Wallis uitgevoerd. Er wordt daarentegen weder suiker van Mauritius ingevoerd, zoodat uit- en invoer zoowat gelijk staan. Bij den verkoop in het klein is de prijs $3^1/_2$ tot $4^1/_2$ d. het pond, al naar mate van de kwaliteit. Zoo de handel moge toenemen en bloeien, is het noodzakelijk dien te bevorderen door het aanleggen van eenige markten buiten de grenzen van Queensland, doch de Engelschman die de koloniën niet bestudeerd heeft, zou meenen dat die markten, in Nieuw-Zuid-Wallis, Victoria en Zuid-Australië beter gelegen zouden zijn. De Engelschman, die de koloniën niet bestudeerd heeft kan zich moeielijk voorstellen dat Australië geen geheel uitmaakt, — dat er bijna even zooveel bezwaren in handelsgemeenschap tusschen Brisbane en Melbourne zijn, als tusschen Liverpool en Nieuw-York, — oneindig meer dan tusschen Londen en Havre. Deze koloniën leggen elkander schattingen tegen verschillenden maatstaf op. Tasmania belast de ingevoerde ruwe suiker met 6 sh. de honderd pond, Victoria met 3 sh. de honderd pond, Nieuw-Zuid-Wallis 5 sh., Nieuw-Zeeland 1 d. het pond of 9 sh. 4 d. de honderd pond, zoodat de suiker van Queensland in de andere koloniën niet verkozen wordt boven die van de Mauritius-eilanden. Ook zou die voorkeur onder de bestaande Britsche wetgeving in de koloniën geen plaats kunnen hebben. Nieuw-Zuid-Wallis, bijv. mag voor zichzelf bepalen of het de suiker vrij wil laten invoeren, of eene belasting den invoer op leggen; maar het kan geen suiker vrij uit Queensland toelaten, en den vrijen invoer weigeren uit andere suikeropleverende districten. Zooals de koloniën thans tegenover elkander staan, — met de bestaande gevoelens van afgunst, ja bijna van vijandschap, — bij zulk een stand van zaken, dat een Minister van eene kolonie in zijn parlement over eene andere kolonie, als eene »bevriende kolonie" spreekt, in den geest zooals onze ministers tehuis, deze of gene natie eene »bevriende" of »geallieërde Mogendheid noemen met klem op dat bondgenoodschap wijzende, terwijl wij weten dat wij op punt van oorlog met zulk eene mogendheid zijn. — met dezen wederzijdschen naijver, ja bijna vijandschap heeft de

Britsche wet, in wier bedoeling het ligt de Australische belangen van elkander af te scheiden, geen onmiddellijken invloed. De koloniën zijn besloten zich af te scheiden. Australia is eene uitdrukking, die bij geen enkel Australiër weerklank vindt. Zij zijn Victorianen of Queenslanders, of mannen van Nieuw-Zuid-Wallis: en elk hunner zou tegenwoordig niet ongaarne het genoegen smaken den ander de les te lezen. Dit gebeurt echter voeger of later toch. De naam Australia zal liefelijker zoo niet grootscher in de Australische ooren klinken dan de naam van Groot-Brittanië, en zal dan de opbrengst van het land onbelast door het land circuleeren.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Het Bestuur.

Het gouvernements-systeem is in alle Australische koloniën nagenoeg hetzelfde, ofschoon het heerschende staatkundig-systeem aanmerkelijk verschilt. Bescherming heerscht tegenwoordig in Victoria, doch in Queensland is men er tegen. In Queensland hebben de belangen der squatters de overhand; maar in Victoria komen ze niet in aanmerking. In Queensland zijn de ministers en de bevolking er voor om afhankelijk van het koloniale Bestuur te huis te zijn, met eene geneigdheid om Engelschen raad op te volgen, en onder Engelschen invloed te blijven. In Victoria daarentegen, staat het Koloniale Bestuur in Downing-street niet zeer in aanzien, en zijn de staatkundigen van den dag geneigd te denken, dat zij best »hun eigen bootje kunnen sturen." Dit zijn staatkundige verschillen, die van de voornaamste personen van het oogenblik, en van den oogenblikkelijken toestand der kolonie afhangen. De vormen der wetgevende en uitvoerende administratie zijn echter bijna dezelfde, — even zooveel als dat in de verschillende Staten van de Amerikaansche-Unie het geval is.

Koningen, Lords en het gemeene volk, zijn van evenveel beteekenis in de koloniën, als zij dat te huis zijn, — met slechts weinig verschil. De gouverneur bekleedt de plaats van koning,

doch doet dit met eene staatkundige verantwoordelijkheid, die bij ons aan den troon niet verbonden is. Bij ons is het koninklijke veto in onbruik geraakt. De vorst en de ministers van den dag moeten met elkander overeenstemmen. Zoo de ministers met het Parlement niet overeenstemmen in eene aanhangige zaak, treden zij af, en worden eenige andere mannen in hunne plaats door de meerderheid benoemd. Bij zulk een systeem behoeft men geen veto, — daar het Parlement dat zijne bills aan de Kroon voorlegt, de ministers contraleert, die de Kroon raadplegen.

In eene kolonie echter, — zelfs in eene kolonie met vertegenwoordigende instellingen, is de werking anders. De ministers in de koloniën raadplegen ongetwijfeld den gouverneur; maar hij is aan instructiën van huis onderworpen. Ook de wetgevende machten zijn in de koloniën in zeker opzicht beperkt. Geene wet mag uitgevaardigd worden die tegenstrijdig is met de wetten van Engeland. Daarom brengt de gouverneur niet zelden een tijdelijk veto uit, — de zaak ter beoordeeling te huis onderwerpende. Nog kort geleden stelden de ministers van den dag in Queensland eene wet voor, waarbij het papieren geld onverwisselbaar zou gemaakt worden in plaats van goud, als de wettelijke standaard van het land. De gouverneur weigerde zijne toestemming, en werd gerugsteund door het Koloniale-Bestuur te huis. Op deze wijze worden de koloniën voor ondoordachte wetgeving bewaard, die het zekere en natuurlijke gevolg van onervarenheid in staathuishoudkunde zou zijn. Het ligt volstrekt niet in mijne bedoeling hierdoor den ministers in de koloniën een smet aan te wrijven of te bewezen, dat ongeschikte mannen voor hooge posten benoemd zijn. Voorzeker doe ik dat niet ten opzichte van Queensland; doch het kan niet verwacht worden dat eene kolonie met eene bevolking van 120,000 zielen, in staat zou zijn een ministerie op te leveren, dat ervaren is in alle mogelijke staatkundige en finantieele quaestiën. Bij zulk eene bevolking is de gekozen minister gewoonlijk, een heer die zijne eigene zaken heeft, — welke die ook wezen mogen; wiens opvoeding en levenskansen, wetgever, koopman, of squatter van hem gemaakt hebben. Zoo iemand komt op eenmaal in het parlement, en wordt bijna even plotseling staats-minister, koloniaal-secretaris of eerste minister, — mogelijk ook wel koloniaal schatbewaarder of kanselier van de

schatkist, door eene meerderheid in het parlement gebracht, en daardoor buiten staat gesteld, wat het koloniale parlement betreft, zijne eigene maatregelen te nemen. — Zijne onervarenheid wordt tegenover de onervarenheid eener kleine kamer gesteld, — evenals de ervarenheid van een minister bij ons door de ervarenheid eener zeer groote kamer wordt bijgestaan. Ofschoon de belangen der koloniën betrekkelijk gering zijn, — omdat de bevolking niet groot is, — zullen de voordeelen of nadeelen, die de gevolgen eener goede of slechte wetgeving voor de weinigen even groot, als voor de velen in volgepropte maatschappijen zijn. Het is volstrekt niet vreemd, dat zes of zeven heeren in Queensland het doelmatig oordeelden, dat onverwisselbaar papier het beste circulatie middel voor de kolonisten zou zijn; maar het zou heel nadeelig, — ja misschien verderfelijk zijn, — zoo de kolonie zulk eene quaestie aan de ontoereikende wijsheid dezer zes of zeven heeren overliet, al is het dat elk dezer zes of zeven heeren uitmunten in alle goede gaven, in welsprekendheid, in vaderlandsliefde, in natuurlijk verstand, en uiterst geschikt voor een of ander staats-secretaris tehuis. Het wordt volstrekt niet verondersteld, dat een staatsmintster in Engeland uitstekender moet wezen dan een staatsminister in Queensland, omdat de een een Engelschman en de ander een kolonist is; maar de vereenigde wijsheid van dertien millioen zielen is grooter dan die van een honderdtwintigduizendtal, en de jarenlange ondervinding van wetgeving wordt vereischt, om de onervarenheid en onbekooktheid van een parlement, dat nog slechts weinige jaren bestaat, te controleeren.

Dit is waarschijnlijk de grootste bestaande reden om den tegenwoordigen afhankelijken toestand der koloniën te laten voortduren. Er zijn nog meer redenen, die zeer tegenover eene onmiddellijke verandering zijn; — de mogelijke behoefte aan bescherming bij een aanval, welke bescherming wij met veel meer hartelijkheid en zekerheid aan eene kolonie dan aan een bondgenoot zouden verleenen; — de afwezendheid van eenig Australisch gevoelen tusschen de koloniën, dat krachtig genoeg is hen tot een geheel te maken; — de onzekerheid die er bestaan zou, en tehuis en in de koloniën, welken regeeringsvorm gekozen zou moeten worden; de algemeene afkeer van eene republiek en de moeielijkheden, die de oprichting eener monarchie in den weg staan,

— al deze bedenkingen zijn geldig tegenover het denkbeeld van onmiddellijke onafhankelijkheid, dat in Engeland nog al ondersteuners heeft. De geldigste van deze bedenkingen is echter de ontegenzeglijke onervarenheid van koloniale staatslieden. De behoefte aan leiding en contrôle staat gelijk met die van een jongen, die niet langer een knaap, maar toch nog geen man is. Hij moge beter opgevoed zijn dan zijn vader, veel meer ontwikkeld, met hoogere verwachtingen, het bewijs leverende voor de Darwinsche bewering over zijne afkomst, — maar men kan hem nog niet op zich zelve laten staan, voordat hem geleerd is dat papieren geld, zonder het goud te hebben om het weder te kunnen inwisselen, niet lang in zijne behoeften zal kunnen voorzien, — niet voordat hij nog vele andere wereldsche lessen geleerd zal hebben, die niet alleen door groot verstand en hooger verwachtingen verkregen worden.

De gouverneur met zijne instructiën van huis, en zijne macht om nieuwe wetten tegen te houden, totdat zij aan het oordeel van den minister te huis onderworpen zijn geweest, bekleedt de plaats van koning. Hij wordt bijgestaan door een uitvoerenden raad, waarvan hij de president is, en die uit zijne ministers bestaat. De eerste minister is de vice-president, en heeft, zoo ik meen in Queensland altijd de post van koloniaal-secretaris bekleed. Deze raad staat gelijk met ons kabinet, waarmede zij alleen hierin verschilt, dat de gouverneur deel aan de beraadslagingen neemt. Ik geloof dat de vorst bij ons te huis het eigenlijk ook behoort te doen, en is het nog niet lang geleden dat wij vernamen, dat Prins Albert de raadsvergaderingen ten behoeve van Hare Majesteit bijwoonde. Het wordt bij ons tehuis echter verondersteld, dat zulk eene verplichting niet op de Kroon rust, en velen denken, — zooals hun door velen geleerd is, — dat deze handeling eene nieuwigheid en gevaarlijk was. In de koloniën maakt het een deel van het werk van den gouverneur uit, en moet men daarom vooronderstellen dat hij zijne meening, of dit of dat gedaan zal worden, uitdrukt. Men moet echter eveneens vooronderstellen, dat zijne meening van minder gewicht is dan die van eenig ander lid van het kabinet.

In Queensland zijn in den regel zes uitvoerende ministers. Tijdens mijn verblijf was een zevende lid in het kabinet, dat echter

geenen post bekleedde en geen salaris ontving. Van deze zes, verlangt de Constitutie, dat slechts een in de Eerste Kamer, — of wetgevenden Raad zal zijn. Van de andere vijf wordt verondersteld, dat zij zitting bekomen zullen in het lagerhuis of de wetgevende vergadering, — ofschoon er niets in de Constitutie is, die dat gebiedend maakt. Er is een koloniaal-secretaris, die alle verplichtingen op zich heeft, die niet op de schouderen zijner broeders rust; — een koloniaal-schatbewaarder; een kanselier van de schatkist; een minister voor de werken en goudvelden; een minister voor landerijen, een postmeester-generaal en een procureur-generaal. Deze heeren maken onder elkander het patronaat der kolonie uit, en wordt hun veel in den weg gelegd, zoo zij die verplichting niet even verbindend vinden als eenige andere hun opgelegde verplichting. Het patronaat is een der grootste vloeken der koloniën. Het publiek is nooit een goed betaalmeester. In geen land kunnen fortuinen gemaakt worden door openbare bediening, — tenzij zulks gedaan worde door de ministers van een despoot, en toch is men altijd begeerig naar officiëele bezoldigingen, zelfs al zijn die bezoldigingen nauwelijks voldoende om brood en vleesch te verschaffen. In de Vereenigde-Staten worden de meeste openbare ambtenaren onder de nederigste burgers gevonden. In Washington kunnen de klerken, die bij de openbare bedieningen geplaatst zijn, nauwelijks van hun inkomen bestaan, en echter is in de Vereenigde-Staten de aanvraag om openbare betrekkingen zoo groot, dat van aspireerende presidenten verlangd wordt dat zij het patronaat reeds zullen uitoefenen, voordat zij nog verzekerd zijn van hunne partijen. Het spijt mij te moeten zeggen, dat dezelfde gretigheid naar openbare betrekkingen in de koloniën, zelfs in eene nog zoo nieuwe kolonie als Queensland, bestaat. Een minister moet zich van zijne zitting verzekeren, en kiezers vragen hun aandeel van den buit, — zooals dat niet zelden ergens anders gebeurt.

Ons Hoogerhuis in Engeland wordt in de koloniën vertegenwoordigd door de wetgevende raad, die uit een en twintig leden bestaat. Deze worden door den gouverneur voor hun leven benoemd, en hangt bijgevolg de gouverneur hierin van den raad zijner ministers af. De benoeming geschiedt dus eigenlijk door den eersten minister. Bij ons te huis is men algemeen van gevoelen,

dat de macht en de invloed van het Hoogerhuis aan het afnemen is ten opzichte van staatkundige handeling. Onze Lords kunnen wel bills uitvaardigen, en zij vaardigen ook zeer dikwijls bills uit; maar wij zijn tot de overtuiging gekomen dat zij geen bill kunnen uitvaardigen, zonder dat het land drie of vier malen getoond heeft die in ernst te ondersteunen. Men meent, dat zij na eenigen tegenstand verdrongen kunnen worden, en denkt dat het hierdoor hun om die reden vergund wordt hunne positie te blijven volhouden. De wetgevende raad in een Australisch parlement wordt beschouwd als gelijksoortige privilegiën en gelijksoortige zwakheden te hebben. Hunne zittingen zijn kort en onbelangrijk, maar de kamer waarin die gehouden worden, is indrukwekkend en goed ingericht. Het voorschrift van de huiselijke instelling is zeer geloovig, — met uitzondering natuurlijk van het erfelijke element. Daar de leden hunne zetels voor het leven behouden, zijn velen van hen natuurlijk oud, en als de kolonie wat ouder wordt, worden zij bijgevolg ook ouder. Niets kan eerbiedwaardiger en gepaster zijn dan eene Australische wetgevende raad, en ik geloof dat onder de wetgevende raden zich geene beter gedraagt dan die van Queensland. Maar daar is zwakheid in, of vooronderstelt men in allen geval dat die daar is. Zoo men u vertelt, dat een heer voor het hoogerhuis benoemd is, moet gij daaruit opmaken dat hij eervol ontslagen is. Hij kan echter weder in het strijdperk van werkelijk staatkundige handeling treden, — een voorrecht dat aan leden van het Hoogerhuis bij ons, niet verleend wordt.

Het strijdperk van staatkundige handeling is de wetgevende vergadering, waarin de ministers met hunne vrienden aan de rechter-, en de oppositie aan de linkerhand van den spreker zitten, met eene groote tafel tusschen hen in en banken langs den doorloop, — even als wij dat te huis hebben. Voor ik in Queensland was bestond het Huis uit twee en dertig leden, doch werd er toen beraadslaagd om nog twaalf bij het getal te voegen. Ik had geene gelegenheid een debat bij te wonen, daar er juist eene algemeene verkiezing in de kolonie plaats had, en het nieuwe Huis nog geene zitting gehouden, toen ik haar verliet. Eene meerderheid van zes, was geneigd het gouvernement te ondersteunen, — dat, zooals mij verhaald werd, — het Huis met meerderheid van eene stem ontbonden had. Ik las eenige gevoerde debatten,

en was niet weinig verbaasd over de ontzaglijke vrijheid, die aan heftige bewoordingen werden toegelaten. Dit is altijd het geval in eene kleine kamer, waarin het vereenigd gezond verstand van het geheel niet genoeg de overhand heeft om de tijdelijke dwaasheid van een of twee te beteugelen. Sedert ik Queensland verliet heeft een schandelijk voorval in het Huis plaats gehad, — van dien aard, dat zoo het herhaald werd, dit zeer nadeelig voor de kolonie zou worden. Een eerwaardig lid, trok in de hevigheid van het debat, en na het diner, een ander eerwaardig lid bij den baard, — en liep toen weg. Ik moet hier echter bijvoegen dat hij genoodzaakt was zijn zetel te verlaten, en niet herkozen werd. Het inkomen echter is over het algemeen goed geregeld in Queensland, en geeft vertrouwen in de kolonie. Mannen zijn te zamen gebracht geweest, uit bezorgheid voor het welzijn van de kolonie, die met grootere wettelijke bescheidenheid gehandeld hebben, en meer dan eene rechtmatige verwachting had kunnen hopen van zulk eene kleine bevolking, over zulk eene uitgestrektheid verspreid, te zullen verkrijgen. Er bestaat altijd gevaar dat een parlement, gekozen uit een klein aantal verspreide bewoners, er niet in slagen zal het werk zijner instellingen goed te volbrengen, en de achting der geheele wereld te winnen, en hoe kleiner het getal, des te grooter het gevaar. In den beginne waren maar zes en twintig leden in de Queenslandsche Vergadering. Er is niets in de vereenigde macht van zulk eene kamer om de bekwaamheid van den zoogenaamden redenaar te contrôleeren; zij heeft geene eigene overleveringen waarnaar zij hare handelingen kan regelen; zij voelt zich zelve slechts eene kleine afbeelding van eene groote instelling, en is half beschaamd voor hare eigene pretensies. Zij kan zoo licht ruw worden, doordat het de corum zoo moeielijk is! Zij voelt dat de deftigheid waarmede ons parlement te huis doordrongen is, nagevolgd moet worden, maar dat die moeielijk nagevolgd kan worden zonder bespottelijkheid. Queensland ving haar zelf-bestuur aan, met 20,000 zielen, — en moet men toestemmen dat dat gewaagd was. De Queenslandsche Vergadering is onder de andere koloniale parlementen, niet door ruwheid onderscheiden, heeft haar hoofd opgehouden, haar werk verricht, en die achting verkregen, zonder welke een parlement nietswaardig is.

Het systeem, dat in Queensland de bevoegdheid regelt van iemand om eene stem voor een lid van de wetgevende vergadering uit te brengen, is zekerlijk niet democratisch. Elk man boven de een en twintig kan stemmen, mits hij eene der volgende bevoegdheden bezit, welke bevoegdheid echter tot het district of de stad behoort, waarvoor de stem gegeven moet worden. Hij moet daar zes maanden gewoond hebben, en moet eene van de volgende stellingen innemen:

Een leengoed bezitten ter waarde van 100 p. st. vrij van bezwaren.

Eene pachthoeve bewonen ter waarde van 10 p. st. per jaar.

In het bezit zijn van eene huurceel voor drie jaren, of waarvan reeds drie jaren verstreken zijn.

Een patent als herder hebben.

Een inkomen van 100 p. st. jaarlijks hebben.

Jaarlijks 40 p. st. voor kost en inwoning betalen,

Of tien p. st. voor inwoning alleen betalen.

Door deze wet zijn de nomadische troepen zwervende arbeiders, — of zwervende bedelaars, zooals de meesten van hen wel genoemd mogen worden, van de registers uitgesloten.

Men kan niet zeggen dat deze jonge kolonie geneigdheid getoond heeft, om zich onbezonnen in de verleidelijke gevaren der democratie te begeven; het schijnt zelfs dat het heerschende gevoelen van de bevolking geheel en al de andere richting toegedaan is. Zooals ik gezegd heb, ik geloof zelfs meer dan eens, de squatters zijn de aristocratie van het land, en ik bevond dat een kabinet van zeven leden, zes squatters bevatte. De algemeene verkiezing die plaats had toen ik daar was, ondersteunde dit ministerie met eene meerderheid van zes, in een Huis van twee en dertig leden, waardoor negentien aan de eene en dertien aan de andere zijde ontstond. Dit zou gelijk staan met eene meerderheid van honderd en twintig in een Huis van zeshonderd veertig leden, — een resultaat, waaruit men bij ons het bewijs van het algemeen gevoelen zou opmaken. Te huis, in Engeland zijn wij geneigd de instellingen van onze Australische koloniën als uitsluitend democratisch te beschouwen, als geheel tot het republikeinsche overhellende. Hierin, geloof ik, vergissen wij ons, vooral ten opzichte van Queensland. Onder de arbeidende bevolking buiten

de steden is het politieke gevoel krachtig noch in deze, noch in gene richting. De menschen geven niet om de politiek, en brengen geen verband tusschen deze of gene vergadering van ministers met het eene belangrijke onderwerp over het loon. In sommige districten is eene zekere mate van ijver opgewekt tegen goedkoopen arbeid, — en hier en daar is mogelijk wel eene verkiezing anders uitgevallen door het gevoelen van blanken in deze zaak. De oppositie tegen de squatters komt bijgevolg uit de steden, — en voornamelijk uit de hoofdstad. Het kan echter niet als krachtig of enthusiastisch beschreven worden, en hangt hoofdzakelijk af van de ambitie van mannen, die aan de linkerhand van den spreker zitten, en die het natuurlijke verlangen koesteren aan de rechterhand geplaatst te worden. Ik ben geneigd als mijne opinie te verklaren, dat de politieke gevoelens in Queensland zeer kalm zijn, terwijl de aanhankelijkheid aan de Kroon zeer sterk is.

Niets hindert een bezoeker der kolonie meer dan het verlangen om eene plaats in het gouvernement te bekleeden. Ik had zeer zeker niet verwacht dat dit het geval zou zijn bij zulk een jonge bevolking, die streeft naar onafhankelijkheid, voor wier energie onbegrensde streken openstaan, en waarbij men niet kan zeggen, dat de handelsbedrijven en andere vakken overstelpt zijn. De betaling van het gouvernement is niet heel ruim, en blijken de betrekkingen eens verkregen, niet benijdenswaardig te zijn. Vier of vijf honderd p. st. per jaar is een Eden van gouvernements-promotie, dat echter slechts weinigen kunnen bereiken. Maar de zaak op een afstand beschouwd, trekt aan door hun zekerheid, — en ook, vrees ik, door eene overtuiging dat het »gouvernementswerk" nog al een licht soort van werk is. In het koloniale gesprek wordt over het gouvernementswerk als een licht en gemakkelijk werk beschouwd, eigenlijk als over dat soort van werk, dat geen ander meester verdragen zal, ofschoon het gouvernement gedwongen is er mede tevreden te zijn. Bij ons is het gouvernementswerk een geheel ander tijdperk is getreden, en is het te hopen dat dit langzamerhand in Queensland ook het geval moge worden. Dat het najagen van gouvernements-betrekkingen, met de kuiperijen, draaierijen en intriges, die noodig zijn om ze te verkrijgen, eveneens mogen ophouden, is meer waarschijnlijk dan op eens te verwachten.

TIENDE HOOFDSTUK.

Arbeid.

In de voorgaande bladzijden heb ik reeds meermalen gesproken over de verhouding der loonen in Queensland, doch de toestand van den arbeider kan niet alleen beoordeeld worden naar het loon dat hij verdient. In Queensland zijn ze hoog — zoo hoog dat ze verleidelijk zijn voor den Engelsche landverhuizer; maar de landverhuizer moet meer weten dan het bedrag van het loon, voordat hij besluit om pogingen te wagen om zijn geluk in een nieuw land te beproeven. Daar onze koloniën ons en de wereld hoofdzakelijk van dienst moeten zijn als land, waarin door arbeid menschen voorspoedig en gelukkig kunnen worden, is het vooral noodig er veel van te weten. Eigenlijk zijn democratische instellingen gouvernementsvormen, stembussen, verantwoordelijke ministers en dergelijke, slechts vloobeeten voor de groote massa van het volk. Er wordt over gesproken, over gezien, en kennis van gedragen, — en geven aanleiding voor opgewonden gesprekken; — maar zoo men een duim dieper dan de oppervlakte doordringt, bemerkt men dat politieke quaestiën slechts weinig belang inboezemen. Het is in allen geval niet de politieke schoen die in de koloniën knelt. Hoeveel kan een man verdienen, en met welk gering bedrag van arbeid; — en welke voordeelen kan een man genieten terwijl hij ze verdient? En met welk kleinst bedrag van kapitaal kan een man zich nederzetten op het land en het bewonen,zoo dat hij zijn eigen meester is en niemand behoeft te gehoorzamen? En of een man het zou kunnen wagen zich neder te zetten en onafhankelijk te zijn, met het kleinst denkbare kapitaal, laat ons zeggen 2 p. 10 sh. voor de eerste betaling van 40 morgen uitgekozen bouwland, en 7 p. 10 sh. om er eene hut op te bouwen met, enz. — bestaat er waarschijnlijkheid dat hij daarvan betamelijk kan leven en zijn jaarlijksche betalingen doen. Zoo hij er niet betamelijk van leven kan, — dan moet hij er van omkomen, of zal er een andere weg voor hem openstaan? De arbeider hier te huis heeft het zeker

zwaar te verantwoorden, zijn lot is niet benijdenswaardig. De arbeiders van den pachter, de voerman, de ploeger, de egger en dosscher, met 11 sh. in de week, en een vrouw en vier kinderen moet dikwijls verbaasd staan over de ongelijkheid der gaven, en zoo hij vindingrijk is, in verzoeking komen vreemde gedachten over Gods daden te koesteren. Tot nu toe heeft hij zijn arbeid kunnen verrichten zonder werkbond, om invloed op den pachter te hebben door vrees voor een strike in de gemeente, en is hij niet in staat geweest meer te vragen dan genoegzaam brood om ziel en lichaam aan elkander te houden. Thans doet hij eerst pogingen daartoe, aangezet door de welsprekendheid van zijne vrienden van buiten af. Hij is niet vindingrijk en is veel te bekwaam om zijn last geduldig te dragen. Hij hoort niets van Queensland of andere koloniën, — tenzij door bijzondere voor hem gunstige omstandigheden, — en weet voor zich niets beter te doen dan lichaam en ziel bij elkander te houden. Een schrijver zou iets nuttigs kunnen doen, dat hem zou kunnen bereiken, hem en zijne jongens als die groot worden in de wereld, en hun vertellen wat hun werkelijk gebeuren zou; zoo zij door vrienden, of door koloniale mildheid, of door behulp van den staat, of door eigen vlijt, er toe over gingen om naar de kusten van Queensland te trekken.

Ik houd het er voor, dat overvloedig te eten, de geheele wereld door, het grootste verlangen van mannen en vrouwen is. Zoo een man overvloedig te eten heeft als iets dat van zelfs spreekt, — zoo het voedsel tot hem komt even als de lucht die hij inademt, zal hij natuurlijk denken dat zijn grootste verlangen van verhevener aard is; maar wordt door de eene of andere omstandigheid het voedsel hem voor vier en twintig uren onthouden, zal zelfs de hooghartigste de waarheid hiervan wel leeren inzien. Ik verbeeld mij dat voor een Essen's mijnwerker een schapebout even begeerlijk toeschijnt, als een zetel in het Parlement voor een jonge rechtsgeleerde, Er zijn schapebouten, zoo het maar mogelijk ware ze te krijgen! Laat de mijnwerken naar Queensland gaan, en hij zal in allen geval schapebouten hebben. Driemaal daags vleesch is de gewone regel voor den Queenslandschen arbeider. In de kolonie kost het schapevleesch anderhalve stuiver het pond; mogelijk ook wel twee stuiver, maar met den prijs heeft de arbeider niets te maken. Hij wordt als iets dat van zelf spreekt, van voed-

sel voorzien, — veertien pond vleesch per week is de gewone portie voor een arbeider in Queensland; — en wat het verdere voedsel voor hem betreft, daarvoor behoeft hij niet voor den dag van morgen te zorgen, evenmin alsof hij nog een schootkindje was. Veertien pond vleesch, acht pond meel, twee pond suiker, en een kwart-pond thee worden hem wekelijks uitgereikt. Dit zou in Engeland, tegen den laagsten prijs meer dan 12 sh. per week kosten, dus meer dan de arbeider in het geheel verdienen kan, — en dit geniet de arbeider in Queensland als iets dat van zelf spreekt, boven het loon.

Ik mag echter wel dadelijk hierbij voegen dat, het hemelsche geluk van zulk een bestaan, — zooals dat in de oogen van den mijnwerker tehuis moet voorkomen, — zeer spoedig zijn glans schijnt te verliezen voor den man, die in Queensland is. Hij heeft ternauwernood een paar honderd pond vleesch gegeten, en een maand of zes ruim voedsel gehad, of hij is ten eenenmale vergeten, dat hij vroeger slechts hoogst zelden dierlijk voedsel kon krijgen. De Ier, die van zijn onveranderlijke aardappelkost, in overvloed van vleesch terecht komt, maakt zichzelven binnen twaalf maanden diets, dat hij tehuis nooit aan tafel ging zonder een biefstuk of een gebraden vogel. Ik disputeerde eens hierover met een werkman te Rockhampton. »Zoo gij wist wat het was," zeide hij, »driemaal daags schapevleesch te moeten eten, dag op dag, week op week, maand op maand, zoudt gij niet hier komen en ons vertellen, dat wij met onzen toestand tevreden moesten zijn." De zaak uit zijn oogpunt beschouwende, zie ik dat hij niet geheel ongelijk had. Ik zeide spottenderwijze tegen hem, dat zoo hij eenmaal per dag minder at, hij zijn verdriet voor een derde zou verminderen; maar ik zag dat mijn argument niet goed opgenomen werd. Daarom wilde ik dat de mogelijke Engelsche landverhuizende arbeider begrijpen zou, dat zoo hij zijn vleesch zoo overvloedig krijgt, dat voorrecht niet zoo groot voor hem zal zijn als hij nu wel denkt. Is het echter helaas! niet zoo met alle voorrechten? Wat is er waarnaar wij streven en jagen, dat zoo wij het verkregen hebben niet eveneens voor ons wordt, als het krijgen van schapevleesch driemaal daags? De zitting in het Parlement, de schoone jonge vrouw, zelfs toenemende welvaart, alles verflauwt bij ons; en wij roepen uit, even als mijn arbeidende

vriend te Rockhampton: Zoo gij dit schapevleesch driemaal daags moest eten, zoudt ge niet denken dat uw toestand zoo gezegend was."

De zegen is er echter, zooals die is. De man die in Queensland werkt, wordt in allen geval goed gevoed. De man, die thuis werkt, is heel dikwijls zeer ongenoegzaam gevoed. Ik geloof dat de Engelsche arbeider uit zijn gezichtspunt, die Rockhamptonsche tegenwerping licht zal tellen, ik heb het echter mijn plicht gerekend, die aan te halen. De volgende quaestie is deze: zal de landverhuizende arbeider bij zijn aankomst verzekerd zijn werk, dat voor hem geschikt is, te zullen vinden? Is het bepaald zeker dat hij op eene dezer plaatsen te land zal komen met zooveel vleesch, meel en suiker? Het is in allen geval niet zeer zeker, dat hij dat voorrecht zal hebben, tenzij hij een man is die goed werken kan. De ouden, de luien, de zorgeloozen en de zwakken zullen tot grooter ellende in eene kolonie geraken, dan de ellende die zij ontvlieden willen. Ik spreek nu van landverhuizers, die naar de kolonie willen gaan zonder eenig geld op zak, en wil ik meteen zeggen, dat de kansen voor mannen of vrouwen, die er heen gaan met het onbepaalde denkbeeld hun brood te kunnen verdienen door hunne betere opvoeding of kennis, in alle Australische koloniën zeer slecht zijn. Zij, die gaarne gouvernementsklerk, gouvernante, schoolmeester, wetgever, winkelier of iets dergelijks willen wezen, hebben niet meer uitzicht hierop in eene Australische stad, als dat in Londen of Liverpool het geval zou zijn. Zoo iemand kan mogelijk te Brisbane of ergens anders vooruit komen; maar de verlangende gouvernementsklerk bevindt zich waarschijnlijk na eenige maanden tobbens als schaapherder in een bosch; de eenige betrekking, waarin hij zich voor den hongerdood kan vrijwaren; en de verlangende gouvernante zal zich gedwongen zien de plichten eener kindermeid te vervullen, om daardoor voedsel en huisvesting te verkrijgen.

Doch de jonge man met spieren en sterke vuisten, — de jonge man, die geschikt is elken nieuwen arbeid te aanvaarden, — zal zekerlijk bezigheid vinden. Hij is zijn rantsoen waard, en hoog loon boven zijn rantsoen. Over het bedrag van het loon zal hij waarschijnlijk met de werkgevers wel moeielijkheden hebben, want goedkoope arbeid, in allen geval arbeid zoo goedkoop mogelijk,

wordt in Queensland evenzeer gezocht als ergens anders. De verschillende industriëele ondernemingen van het land hangen er van af. Het is reeds uitgemaakt dat het suikerplanten met enkel blanken arbeid, niet voordeelig kan zijn. Bij het houtzagen, bij het verduurzamen van vleesch, bij het werken in de goudvelden, bij het wasschen en scheren van schapen, is het bedrag van het loon nog al belangrijk, en worden er wel pogingen in het werk gesteld om het te verminderen. Ik heb het echter zelden aangetroffen, dat de arbeid van een blanke voor minder dan 15 sh. per week, behalve zijn rantsoen, te verkrijgen was. In inrichtingen tot verduurzaming van vleesch en in suikerfabrieken verdienen de werklieden 15 sh. tot 20 sh. per week. Wasschers aan schapenstations verdienen ongeveer 4 sh. per dag. Scheerders verdienen, naar mate hunner bekwaamheid en vlugheid van 7 sh. tot 14 sh. per dag, maar moeten hun eigen rantsoen betalen. Deze twee laatste bezigheden zijn echter alleen in de vier laatste maanden van het jaar noodig. Schaapherders in eene schapen-dreef worden met 30 tot 40 p. st per jaar betaald, behalve hun rantsoen; maar hun leven is een leven van volslagene eenzaamheid en doorgaande werkeloosheid en eindigt dikwijls in waanzin of dronkenschap. In verschillende gevallen heb ik bevonden, dat deze menschen strenge Calvinistische denkbeelden aankleven, en bij hunne eenzame wandelingen in het geloof versterkt worden, dat zij zekerlijk verdoemd zullen worden. Zij wonen alleen in hutten, gaan 's morgens met hunne kudden uit en brengen ze 's avonds binnen de omheining of plaats, waardoor de hut omgeven is. Dit ellendig bestaan wordt echter langzamerhand minder algemeen, daar de squatters bemerken dat zij goedkooper hunne kampen kunnen omheinen, dan herders onderhouden, — en dat bij zulk een systeem de schapen dag en nacht kunnen eten. Het is onmogelijk toezicht over de herders te houden, en is het meermalen gebeurd dat de kudden des morgens te acht uren nog in hunne plaatsen waren. De kampen kunnen echter niet zonder toezicht blijven, en worden daartoe mannen gebruikt, die grensjagers genoemd worden, — wier plicht het is alle voorvallen, elk van zijn eigen kamp, te weten. Een kamp beslaat gewoonlijk van zes tot twaalfduizend morgen. Eene uitgestrektheid van vier mijlen in het vierkant, dus zestien vierkante mijlen omvattende, maakt geen heel groot kamp uit. Zulk een

grensjager ontvangt meestal 45 p. st. per jaar en zijn rantsoen, en heeft bovendien het gebruik van een paard. De loonen voor handwerkslieden schijnen niet veel hooger dan die in Engeland te zijn, — niet zoo, ten minste, in verhouding tot het verschil dat er bij landelijke of half landelijke bezigheden bestaat. Timmerlieden en metselaars verdienen in kleine steden van 6 sh. tot 7 sh. 6 d. daags, zonder rantsoen, — en wordt de laagste prijs het meest betaald. Tuinlieden en stalknechts, zoo zij zulke betrekkingen kunnen bekomen, ontvangen zoowat 20 sh. per week en rantsoen. Meiden in de stad worden met 10 sh. per week betaald, en worden meest altijd slechts bij de week gehuurd, en niet zooals bij ons, bij de maand. Zoo wij 17 sh. 6 d. als middelbare berekening nemen voor het loon van een arbeider, dan ontvangt hij iets meer dan 45 p. st. per jaar, behalve zijn voedsel. Men moet hierbij begrijpen, dat bij de meeste bedrijven een bepaald verblijf wordt verschaft, dat is, eene plaats om in te eten, te koken en te slapen. De man brengt zijn eigene wollen dekens mede, maar hij heeft een slaapbank om op te leggen en het gebruik eener hut. Is nu de man ongehuwd en werkelijk zuinig, dan kan hij spoedig genoeg geld overleggen om als kooper van land op te treden. Ik stel mij voor dat ik nu tegen een jong Engelsch landbouwer spreek, en de jonge Engelsche landbouwer kan er bepaald zeker van zijn, dat zoo de beschrevene omstandigheden de zijne geworden zijn, hij goed op moet passen. Ik hoop dat hij dat doen zal. Er bestaat geene reden waarom hij dat niet doen zou. Zij, in wier midden hij arbeidt, zullen hem er om achten en te liever om hebben, — en zij voor wie hij werkt natuurlijk ook. Hij zal heel gemakkelijk zijn geld kunnen opsparen, dat hem in betrekkelijk groote sommen, in bankpapier wordt uitbetaald. Mogelijk zal hij zoo handelen, doch ik ben verplicht hem te zeggen dat ik het toch in twijfel trek. Ik zal heel veel achting voor hem hebben als hij zoo handelt, maar als ik op de gewoonten van anderen van zijne soort af ga, en op de ondervinding van hen die de kolonie kennen, vrees ik dat hij met zijn bankbiljet naar de herberg zal gaan, het aan den herbergier geven, drinken, en zoolang blijven totdat de herbergier zegt dat het bankbiljet verteerd is. De herbergier zal hem waarschijnlijk een paar weken te eten en te drinken geven, en hem dan zonder een duit op zak wegzenden om opnieuw

te beginnen. Hij zal weer opnieuw beginnen en dezelfde dwaasheid bij herhaling begaan, totdat hij op het laatst denkt dat het de normale toestand van zijn leven is.

Een Queenslandsch heer verhaalde mij de geschiedenis van een scheerder, die jaar uit, jaar in voor hem geschoren had, en die altijd hetzelfde proces doorloopen had van zijn bankbiljet te »dooden," zooals dat gewoonlijk genoemd wordt. Hij hield van den man en vermaande hem bij gelegenheid, dat hij hem eens het bankbiljet overhandigde, hem de verkeerdheid zijner handelwijze voor oogen houdende. Kon hij bij die gelegenheid niet tevreden zijn met zich slechts eenmaal dronken te drinken van een gedeelte van zijn geld, en het overige in een spaarbank beleggen? »Neen," zeide de man, dat wijl hij zijn geld zelf verdiend had, hij er ook voor was om er mede te doen wat hij wilde, nam zijn bankbiljet en liep er op een draf mede naar de naastbijgelegene stad. Den volgenden dag kwam hij terug, tot groote verbazing van zijn werkgever, die wist dat het »dooden" van zoo'n groot bankbiljet mogelijk wel drie weken geduurd zou hebben, — en verhaalde zijne geschiedenis. Een weinig zilvergeld in zijn zak, en veel over hetgeen tegen hem gezegd was, nagedacht hebbende, had hij zijn bankbiljet »geplant" toen hij dicht bij de stad was. In de taal der koloniën beteekent planten van iets, het te verbergen. Hij had zijn bankbiljet geplant en was met zijn zilvergeld naar den herbergier gegaan. Dat hij ging om zich dronken te drinken spreekt van zelf. Hij werd dronken, maar de herbergier scheen bezorgd te zijn of hij wel genoeg bezat om hem alles af te betalen. Waarom had de man zijn bankbiljet niet zooals gewoonlijk in eens gegeven, in plaats van met los zilvergeld een paar rozenobels, voor hem en het gezelschap te betalen? De herbergier bracht hem dronken te bed, — strekte hem uit op een slaapbank of tafel op de gebruikelijke gastvrije wijze, maar had zijn vermoeden. Zou zijn oude vriend, nu het scheren was afgeloopen geen bankbiljet hebben? Hij was nieuwsgierig in allen geval om dit te weten. Het dooden van een denkbeeldig banbiljet zou verschrikkelijk voor den herbergier zijn. Daarop kleedde de herbergier hem uit en onderzocht al zijne kleeren, keek in zijne laarzen, en onderzocht elk stuk nauwkeurig. De man, ofschoon dronken en verward, was toch niet zoo dronken of verward dat

hij niet zeer goed kon begrijpen wat de herbergier uitvoerde. Hij had niet genoeg betaald voor drank om daardoor geheel gevoelloos te hebben kunnen worden. Het bankbiljet was zeker geborgen, en werd er dus niets gevonden. Den volgenden morgen werd hij door den met recht verontwaardigden herbergier schandelijk de deur uitgezet, maar in den boom aan den kant van den weg vond hij zijn bankbiljet, en kwam als verstandiger en beter mensch terug.

Ik zeg echter niet dat de Queenslandsche arbeiders dronkaards zijn. Ik noem een man, die gewoonlijk dronken is, een dronkaard, niet hem die eens of tweemalen per jaar dronken is, ofschoon de dronkenschap onder deze bepaalde omstandigheden even zoo heilloos is. Deze mannen zijn, als zij aan het werk zijn, meestal matig. De schuren of inrichtingen waar zij gebezigd worden, zijn gewoonlijk ver van die plaatsen gelegen waar drank verkocht kan worden, en van hunne meesters krijgen zij het nooit. Gedurende hun werk mogen zij nooit drinken, en zijn in dat opzicht onder een bedwang, waarvan de gewone Engelsche werkman geen denkbeeld kan vormen. Weken en weken gaan er voorbij, zonder dat zij iets anders drinken dan thee; en het pintje bier dat zulk een genot voor den Engelschman is, is een onbekend iets in de koloniën. Deze vrijwillige, of gedwongene matigheid gedurende het tijdperk dat zij in dienst zijn, is zulk een gewone zaak geworden, dat men er op rekent en er nooit over geklaagd wordt. Zij rooken veel tabak, drinken veel thee, eten veel schapevleesch, — en werken heel hard. Dan komt hun korte feesttijd, waarin zij hun bankbiljet dooden, en als beesten leven.

Men moet toestemmen, dat het leven 't welk die menschen leiden, wel tot verontschuldiging van hunne dwaasheid dient. Gedurende den tijd dat zij aan het werk zijn, leven zij bij elkaar als matrozen aan boord van een schip; hunne woning is in de wolschuur, of op het station, of ergens anders in de inrichting. Zij staan, om zoo te zeggen, altijd onder toezicht evenals matrozen en schooljongens; — en evenals matrozen en schooljongens als zij onder den band van daan komen maken zij »een lolletje." Er is geene andere manier om »een lolletje" te maken voor den man, dan het lolletje dat de herbergier hem kan geven. Hij heeft een groote som geld in de hand, die hem geheel toebehoort, en

hij wil er het genot van hebben dat hij maar krijgen kan. Hij heeft misschien wel maanden lang geen sterken drank mogen gebruiken, en het gevoel gehad alsof hij een slaaf was. Nu is hij vrij. Waarvoor anders dan om zijne vrijheid te genieten heeft hij gezwoegd onder aanhoudenden arbeid en strenge gedwongene matigheid? Dus gaat hij zijn bankbiljet dooden, en begint dan weder op nieuw.

Er zijn echter vele afwijkingen in dit soort van leven. Het kan zijn dat de man eene vrouw heeft, die hem in toon houdt, of een vrouw die hij verwaarloost, of eene vrouw die hem kan helpen om zijne bankbiljetten te dooden. De gehuwde mannen zijn gewoonlijk de beste; zijn ingetogen en zorgen voor hunne vrouwen en kinderen. Heeft de man een vast verblijf, mogelijk wel eene woning, met een stukje land, dan gaat hij daarheen in plaats van naar eene gemeene kroeg. Het kwaad dat ik beschreven heb, is echter zoo algemeen, dat het noodzakelijk is dat de verlangende landverhuizer weet, welke verzoekingen hem te wachten staan. Men heeft ons in Engeland dikwijls gezegd, dat het drinken de pest voor de koloniën is, — daar wij echter zeer goed weten hoe ons eigen volk zich aanhoudend overgeeft aan het gebruik van bier of jenever, — en de dagelijksche ook wel nachtelijk bezoeken in de herbergen ons bekend zijn, — zijn wij tot het besluit moeten komen, dat dezelfde ondeugd hier eveneens heerscht, maar in Australië in heviger graad. Niet over de steden, maar over het land sprekende, geloof ik dat dit toch niet het geval is. Australische dronkenschap is geheel anders dan de Engeslche type. Zij is meer onverbeterlijk, meer buitensporig, meer luidruchtig, — oneindig heerlijker voor de verbeelding van den man, — maar duurt niet zoo lang en over het geheel bepaald minder vernederend.

De man echter, al heeft hij geen vrouw, behoeft zich toch waarlijk niet als een dwaas of een beest te gedragen. De jonge verlangende landverhuizer moet zich vast voornemen zijn bankbiljet nooit te zullen dooden. Ik wensch hem het beste toe bij bij zijn besluit, en vertrouw dat hij het houden zal en geld besparen. Hij kan ongeveer 45 p. st. behalve zijn voordeel, per jaar verdienen, en zoo hij ongehuwd is behoeft hij geen huishuur of brandstof te betalen, terwijl hij aan het werk is. Hij moet zich

kleeden en een paar wollen dekens aanschaffen, maar de rest van zijn geld kan hij besparen. Zoo mijn jonge vriend de kracht bezit om bij zijn besluit van niet te drinken, te volharden, kan hij in drie jaren tijds bezitter van 75 of 80 p. st. zijn, zelfs al heeft hij mogelijk jaarlijks eenige weken zelf in zijn onderhoud moeten voorzien, terwijl hij aan het zoeken eener nieuwe betrekking was. Wat moet hij nu met die 75 p. st. aanvangen om een gelukkig en voorspoedig man te worden?

Het is alleen de overtuiging, dat ik Australië nimmer weder zal zien, dat ik nimmer die vriendelijke squatters zal ontmoeten aan wier tafels ik gezeten, wier gastvrijheid ik genoten, met wie ik over deze zaken gesproken heb, en wier afkeer van den zelfkiezer ik begrijp en beaam, die mij den moed geeft aan deze jonge mannen te zeggen, dat het beste begin voor het koloniale leven is, zich een stuk land aan te koopen. Ik leef in de hoop dat ik te huis nog menigen squatter zal mogen ontmoeten, die ik in de koloniën heb leeren kennen; maar dan ontmoet ik er toch maar een tegelijk, en hoop dat ik dan den aanval die op mij gedaan zal worden, zal kunnen weerstaan. »En gij, — na al wat gij gezien hebt," zal de squatter zeggen, »na alles wat wij u gezegd hebben, na al de moeite die wij genomen hebben om u een juist inzicht in de kolonie te geven, en u de waarheid hebben leeren kennen, — gij raadt dien jongen mannen aan, land te koopen, boer te worden op grond die onvruchtbaar is, zich ergens te vestigen, waar hij moet haten en gehaat zal wezen; een veedief te worden opdat hij zal kunnen leven, en zijne kinderen naar zijn voorbeeld als veedieven groot te brengen! Gij zoudt de koloniën begrijpen! Gij begrijpt niets van de koloniën evenmin als alle Engelschen, die voor eene poos hier uitkomen en dan naar huis keeren, met veel dwaze en leugenachtige berichten hun door baatzuchtige menschen wijsgemaakt."

Er is iets bewonderenswaardigs, ten minste benijdenswaardigs, in de stokstijve overtuiging van mannen, wier eerste levensprincipes gevormd zijn door de vereenigde kracht van opvoeding, gewoonte en eigenbelang. Zoo is het met den Australischen squatter gelegen, hij is niet meer doordrongen van de waarheid, dat hij door het systeem van de zelfkiezing benadeeld zal worden, dan van die dat de zelfkiezer er zelf ook door te gronde zal gaan.

De squater levert wol, en weet dat de wol het hoofdvoortbrengsel van de kolonie is. Naar zijne meening maakt voorspoed in den wolhandel de grootheid, en achteruitgang er in het ongeluk van Australië uit. Elke wet, die zich in zijne herderlijke en aartsvaderlijke inzichten mengt, is in zijn oog een uitvloeisel van de democratie of van den duivel. Hij gaat zelf naar het parlement, zoo hij Queenslander is naar Brisbane, — tot zijn groot ongerief; want hij geeft eigenlijk niets om de eer van zitting in het parlement te hebben, maar hij gaat er alleen naar toe om te beletten, dat er zulke wetten gemaakt worden. Hij weet dat er landwetten in zijne kolonie moeten, en zullen zijn, en heeft dezelfde overtuiging, van den vooruitgang der democratie en van den duivel, als die waarvan de geest van een Engelschen Tory doordrongen is. Hij zal zelfs het plan opmaken voor de landwet, dezelfde landwet, waarbij den zelfkiezer macht wordt verleend, evenals de Tory in Engeland de wetten voor algemeene vekiezingen en dergelijke heeft opgemaakt. De Engelsche Tory ontziet zich niet als hij onder zijne vrienden is, voor zijn afkeer van het werk zijner eigene handen uit te komen. In het Parlement moet hij toegevend, inschikkelijk, ja bijna onderdanig zijn; — maar in het private leven weet iedereen, dat deze veranderingen het werk zijn van de democratie en van den duivel. Het is inderdaad juist evenzoo met den Australischen Tory als met zijn neefjes te huis. Er moeten landwetten zijn, en de wet moet de squattersdreven beschikbaar stellen voor de gretigheid van den den zelfkiezer; maar daarom wordt de zelfkiezer niet minder verafschuwd, en als een vloek beschouwd. Persoonlijk houd ik van den squatter. Ik luister gaarne naar zijne grieven en ben het daarin volkomen met hem eens. Ik kan bij hem op mijn gemak zitten, en vertrouwelijker met hem over zijne schapen praten dan met een delver over zijn goud, of met een koopman over zijn percenten. Maar in den grond neem ik de partij voor den zelfkiezer op. Ik raad den jongen man aan, die 75 p. st. bijeen heeft, het te beleggen in den aankoop van land; — een klein gedeelte er van voor den aankoop, zoodat de bezitter genoeg overhoudt om te kunnen bouwen en zich van alles te voorzien.

Het veestelen is in allen geval geene noodzakelijkheid. Dat het stelen van rundvee en van schapen algemeen gedaan wordt, is ontegenzeglijk waar, en is de squatter gewoonlijk het slacht-

offer, terwijl bijna gewoonlijk de zelfkiezer de dief is. De kudden en troepen zijn zoo groot, en zoo moeielijk na te gaan, dat zulke diefstallen gemakkelijk zijn. Het beest wordt in de dreef doodgemaakt, en afgestroopt, en als de huid weggevoerd, verborgen, of verbrand is, wordt het nauwelijks gemist. Het vee wordt onderkend door brandmerken, want in Australië wordt alles gebrandmerkt, paarden, vee, schapen en geiten; maar geen enkel eigenaar kent zijn vee, zooals de boeren bij ons het kennen door het bijzondere voorkomen der dieren. Als het brandmerk veranderd kan worden, wordt het dier weggevoerd en verkocht, doch zoo dat te gewaagd is, wordt het gedood en afgestroopt. Er wordt heel veel vee gestolen, maar de bewering dat de meeste zelfkiezers veedieven zijn, vind ik afschuwelijk; en het is even afschuwelijk te willen beweren, dat geen man land zou moeten koopen, opdat hij door den nood niet gedrongen zou moeten worden een veedief te worden.

Er is meer werkelijke waarheid in de verzekering, dat de zelfkiezende boer niets kan verbouwen, waarvoor hij gereede markt kan vinden. Over Queensland sprekende moet men toestemmen, dat de zelfkiezer zelden gereed geld voor de vruchten van zijn arbeid kan krijgen. Tarwe kan hij niet opbrengen, en mislukt het hem tweemalen tegen dat het hem eens gelukt. Op den duur van het vochtige en droge weder kan men niet altijd rekenen, en de tijdperken van droogten en overstroomingen, zijn te lang voor den bouw van tarwe. Ik weet niet dat suiker en tarwe ooit dicht bij elkander verbouwd zijn geweest. Hij kan maïs, of Indisch koren, zooals wij dat noemen, verbouwen, en kan hij dat, daar de paarden in Queensland, zoo die met meel gevoerd worden, dit met maïs gedaan wordt, — verkoopen; maar de pachter die het van hem koopt, zal zijn best doen het van hem te ruilen tegen thee, suiker of andere winkelwaren. In de omstreken van Ipswich zoowat vijfentwintig mijlen van Brisbane, kan de boer katoen telen, waarvan nog al aftrek is. Voor het tegenwoordige echter is het den Queenslandschen zelfkiezer het beste, zoo hij mijn raad wil aannemen, niet te trachten zijn brood te verdienen door den verkoop van den opbrengst van zijn land. Hij moet dat in allen geval als het eenige middel om in zijn bestaan te voorzien, beschouwen. Hij moet voor zich eene woning bouwen en langzamerhand zijn

land verbeteren. Hij moet een paar koeien en pluimgedierte aanschaffen, en zich zelf en zijn gezin uit zijne eigene hoeve onderhouden; dan moet hij verder gedurende eenige maanden in het jaar voor loon gaan werken, en zijn bankbiljet als het werk afgeloopen is, mede naar huis brengen.

Op deze wijze wordt hij in vijf of tien jaren, al naar dat de wijze van verkiezing door den kooper is aangegaan, eigenaar, — maar heeft gedurende die vijf of tien jaren dezelfde vastheid van het bezit van zijn land, alsof het zijn eigendom reeds was. Hij moet voor dat hij zijne keuze doet eerst leeren, hoe dit gedaan moet worden, en ook eerst de eigenschappen van het land leeren kennen, dat gekozen kan worden. Het systeem waarbij hij kiezen moet, wordt duidelijk uitgelegd in een aanhangsel van dit boekdeel, (Aanhangsel, deel I, N°. 1), waarin een uittreksel gegeven wordt van de Regeling van de Wet op de Vervreemding der Queenslandsche Kroonlanden van 1868. De gewone lezer zal daar wel geen belang in stellen, doch voor hen die van plan zijn zelf er heen te gaan, of om het anderen aan te raden, kan het zijn nut hebben. Het zal hem, die van plan is kooper te worden, aanaantoonen, dat er twee wijzen van aankoop voor hem openstaan, waarvan de eene hem in de gelegenheid stelt een stuk land van slechts veertig morgen, of eene uitgestrektheid van 10,880 morgen, aan te koopen. Voor de veertig morgen zal hij 15 sh. per morgen te betalen hebben, doch behoeft dat eerst in tien jaren af te betalen, — zoodat dit jaarlijks niet meer dan 3 sh. bedraagt, en is het land na verloop van tien jaren zijn eigendom, mits hij aan de vereischte voorwaarden voldaan heeft. De man echter tot wien ik nu eigenlijk het woord richt, zal waarschijnlijk wel het andere systeem kiezen, en zal, wat men eene woonstede noemt, koopen. Als hij dezen aankoop doet, wordt hem gelast er ook zelf te wonen, — doch ligt het natuurlijk ook in zijn plan dat te doen. Bij dit systeem kan hij veertig of meer, doch niet boven de tachtig morgen zoogenaamd bouwland koopen. Hiervoor betaalt hij vijf jaren lang 9 d. per morgen jaarlijks — dus 3 sh. 9 d. het morgen in het geheel, — en is het land dan zijn eigendom en kan hij er mede doen wat hij wil.

De voorwaarden zijn waarlijk niet zwaar. Zoo de eerzuchtige verlangende eigenaar verlangt meester te worden van het hem

toegestane, de tachtig morgen bouwland, behoeft hij slechts 3 p. st. per jaar als rente in voorschot uit te betalen, en behoeft dat slechts vijf jaren te doen. Het is wel verleidelijk voor den verlangenden eigenaar, maar hij moet zich niet voorstellen dat, daar het land als bouwland beschreven wordt, hij er heggen en sloten, greppels en uithoeken, of dergelijken zal vinden. Het land zal wezen zooals de natuur het voortgebracht heeft, maar het zal land zijn dat na onderzoek verklaard zal worden geschikt te zijn om bebouwd te worden.

Er bestaat wellicht geen krachtiger gevoel bij den mensch dan het verlangen om een stukje gronds zijn eigendom te kunnen noemen. De pogingen, die in Engeland gedaan zijn om den arbeidsman in de gelegenheid te stellen eigenaar te doen worden van het huis waarin hij woont, hebben tot nog toe niet veel goed gevolg gehad. In de eerste plaats is de prijs van het land te hoog, en in de tweede plaats het loon van den werkman te laag. Bij de verschillende pogingen die er voor gedaan zijn is het eenige wat men er door verkregen heeft, het daarstellen van parlementaire stemmers, en was het eigendomsrecht van den bewoner van het pand niet meer dan nominaal. Zoo in Engeland een werkman eigenaar wordt, is het bijna onmogelijk dat hij het onbezwaard kan bezitten. Hij is dus eigenlijk geen eigenaar van het zekerlijk bezwaarde pand. Zoo hij er sterk naar verlangt, moet hij den op nieuw ontdekten grond beproeven, waar het oude woud nog staat, en waar het werk eens menschen zoovele morgen lands waard is. Ik weet niet dat hij dat ergens op betere voorwaarden zou kunnen doen dan in Queensland; — doch hij moet begrijpen dat de grond goedkoop is, omdat de moeite om het bruikbaar te maken groot is.

De arbeider, die leven en zijn geld besparen kan, die zich onthouden kan van het »dooden" van zijn bankbiljet, zal ongetwijfeld in Queensland volkomen meester worden van alles om hem heen, en geheel onafhankelijk op zijn eigen grond kunnen wonen. Voor zooveel als ik van het leven dier menschen gezien heb, hebben zij nooit gebrek aan voedsel, — zijn nooit zonder overvloed van voedsel. Vleesch en thee en brood hebben zij altijd in huis. De huizen zelve zijn meestal ruw, — schuren die eerst van schors gemaakt zijn, totdat de zelfkiezer met eigen handen een

sterker en duurzamer gebouw kan oprichten; maar zij zijn nooit zoo morsig als vele van onze hutten te huis. Voor een arbeider, zooals ik die beschreven heb, is het leven in Queensland oneindig beter dan het leven te huis. Het is dikwijls zeer ruw en ook dikwijls zeer eenzaam, en Queensland is heet. Maar er is in overvloed te eten en te drinken, — en het werk wordt goed beloond, zoodat de werkman, zoo hij het drinken kan nalaten, een eigendom in Queensland kan verkrijgen, en zooveel onafhankelijkheid kan genieten, als maar aan eenig mensch ter wereld geschonken wordt.

Voor ik echter geheel met deze zaak afgehandeld heb, moet ik den verlangenden landverhuizer verwijzen naar het tweede hoofdstuk van dit boek, waarin de berichten betreffende de landverhuizing naar Queensland vermeld zijn. Daar is het gebleken, dat het weder heentrekken uit Queensland zoo algemeen geweest is, dat Queensland in het jaar 1869 niet alleen allen, die in dat jaar van de Britsche eilanden daar aangekomen waren, verloor, maar boven en behalve dat getal nog 637 zielen. Het gewone gevolg dat hiervan afgeleid wordt, is, dat de menschen die naar Queensland gaan, bevinden dat het hun in de kolonie niet bevalt. In waarheid echter was het de vorige Queenslandsche Emigratie-akte, die dien uittocht door hare buitengewone vrijgevigheid veroorzaakte. Deze akte bood zooveel aan landverhuizers aan, dat mannen die van voornemen waren zich in Nieuw-Zuid-Wallis of Nieuw-Zeeland neder te zetten, vonden, dat zij zeer goed hun weg naar deze koloniën konden maken door de milddadigheid van Queensland aan te nemen.

ELFDE HOOFDSTUK.

Nieuw-Zuid-Wallis.

DIEREN, VOGELS, VISSCHEN, KRUIPEND GEDIERTE EN STOOMBOOTEN.

Den 29sten September verliet ik Brisbane over Sydney, door het zuiden van Queensland naar Nieuw-Zuid-Wallis gaande, om mij

zoo doende aan de hitte te gewennen. Ik moet hier echter eens voor al zeggen, dat de Australische hitte een bullebak is, waarvoor niemand die pas uit Engeland komt, bang behoeft te zijn. Ik verbleef bij deze gelegenheid tot in het midden van December in Nieuw-Zuid-Wallis, en trof geen weder aan waarin ik mij niet bewegen kon. Men had mij vooral gewaarschuwd voor de heete winden van Sydney, en werd mij in Queensland en in Victoria beide gezegd, dat van alle werkingen van het weder in de koloniën, de heete winden van Nieuw-Zuid-Wallis de nadeeligste waren. Zij waaien gewoonlijk in December, komen uit het noordwesten over de binnen-districten van Australië, en brengen al de hitte van deze uitgestrekte velden mede. Zij kwamen echter niet toen ik daar was; en de menschen in Sydney, — ofschoon zij bang voor de hitte zijn, — schenen te klagen, dat de heete winden tegenwoordig niet meer zoo heet waren als de vroegere heete winden. De menschen werden niet zoo verschroeid als zij gewoon waren verschroeid te worden, — ook niet half gestikt, noch gedwongen zich in donkere kamers op te sluiten met elk venster goed gesloten, opdat de vijand er niet binnen zou dringen, — zooals zij dat in den goeden ouden tijd, twintig jaren geleden gewoon waren te doen. Dit was de jammerklacht die men algemeen vernam.

In het begin van Januari vond ik het zeker zeer heet in Victoria, maar de hitte was tusschenpoozend, en duurde maar weinige dagen; en ofschoon men mij zeide dat de thermometer bij die gelegenheid tot 90° in de schaduw steeg, had ik er niet veel hinder van, en moet ik hier bijvoegen dat de Australische muskieten, waarover ik veel had gehoord en waar ik erg bang voor was, nooit zoo venijnig tegen mij geweest zijn als de muskieten in andere landen: ook zijn zij voor een groot gedeelte van het jaar niet heel talrijk. De muskiet van Australië is een arm, zwak, nietig schepsel vergeleken, bijv. bij de muskiet van de Vereenigde Staten. Zoo iemand behoefte heeft aan iemand, die de baas over hem is, een baas dien hij niet ontsnappen of ontduiken kan, een tyran onder wiens roede hij met aanhoudend gevoel van minderheid en angstige onderwerping moet bukken, — laat hij dan de maand Juli in Washington doorbrengen. Dan zullen de horens van het dier voor hem zijn als de bazuinen van tien duizend nade-

rende vijanden, waartegen niet te strijden is noch zich verdedigen kan. Nacht en dag zal hij gelijk Job wezen, totdat zijn sterkte hem verlaten heeft, en zal hij later zoo hij het overleeft, aan zich zelven denken als aan iemand, die meer dan eene der ergste Egyptische plagen doorstaan heeft. Dit zou hem echter niet toegestemd worden als hij zoo over den Australischen muskiet sprak, die ik verklaar betrekkelijk een nietig schepsel te zijn, dat niet veel aandacht waard is. Ik voel mij verplicht, als reiziger die zijne ervaringen mededeelt, zooveel er over te zeggen, omdat het dier eenige reputatie verworven heeft; en een boek over Australië te schrijven en geene melding van den muskiet te maken, toch al heel erg zou zijn.

Ook kan ik even zoo goed hier als ergens anders zeggen, dat ik volstrekt niet van de Australische slangen houd.

De zwarte slang met zijn wijfje, de bruine slang, en de doode slang, zooals een zeker dof gekleurd slaapzuchtig dier genoemd wordt, zijn ongetwijfeld venijnig, zelfs doodelijk, — doch zij vallen niet licht aan. Dit doen zij alleen, wanneer zij niet kunnen ontsnappen, en zijn ook niet talrijk zooals ik verwacht had. De gele slang, zoo genoemd naar zijn gele onderlijf, is eveneens vergiftig, maar eveneens zeldzaam en vreedzaam. Eens heb ik geholpen om een heel mooie te dooden van ongeveer tien voet lang; maar het was eene kamerslang, en zoo weinig te vreezen en onschuldig als een kikvorsch. De diamantslang is geloof ik, dezelfde als de kamerslang.

Australië is geheel ontbloot van groote wilde dieren. De iguana is waarschijnlijk het schuwst van allen. Het is eene ontzaglijke hagedis met een zeer groot lijf en dikke staart. Ik zag er een schieten die vijf voet lang was, en die zoo ik meen meer dan twintig pond woog. Men zegt dat zij zoo lekker zijn als kippen, maar ik heb er nooit van gegeten of iemand ontmoet, die dat gedaan had. Zij leven onder de boomen en ziet men ze somwijlen wel op de takken.

De opassum »op een gomboom," waar hij altijd gevonden wordt, schijnt de meest volhardende oorspronkelijke bewoner van het land te zijn. Hij wijkt niet voor de beschaving, maar komt op de kool af en is een last. Als de zwarten uitsterven, blijft er niemand over om hem op te eten en hij is zeer vruchtbaar. Hij slaapt hoorbaar en is zeer gemakkelijk te dooden en door een hond te laten

opjagen, — want de holle, half doode, half vergane boomen zijn vol van hen. Er is echter geene aardigheid in hem te dooden, want hij vecht nooit en loopt niet weg. De kangaroe is zoo goed bekend, — evenals de wallabi en de paddy-melon, die veel op de kangaroes in afnemend soort gelijken, — dat men er weinig van behoeft te zeggen. Dat zij slechts op twee pooten loopen en hunne jongen in een zak met zich dragen, weet ieder kind uit zijne prentenboeken. Over de wijze van het jagen op kangaroes zal ik in een ander hoofdstuk spreken. In sommige gedeelten van het land zijn zij nog zeer talrijk. Ik ben troepen tegengekomen, daar er wel honderd bij elkander waren; men ontmoet ze echter meer bij drie of vier tegelijk. In sommige districten nemen zij in aantal toe, omdat daar geen zwarten meer zijn om ze te eten. De dingo of zwarte hond is de verklaarde vijand van den squatter. Hij komt des nachts uit openingen in de heuvelen of uit het kreupelhout te voorschijn, verwoest de lammeren en verjaagt de schapen. De squatter doet al het mogelijke om den dingo met vergif te vernielen, en is bijgevolg strychnine evenzoo alledaagsch in het huis eens squatters, als bever-olie in eene kinderkamer. In verscheidene groote dreven rijden aanhoudend karren rond met lokaas om op het pad van den dingo neer te leggen. In kleinere inrichtingen gaat de squatter zelf of zijn opzichter rond met strychnine in den zak en stukken vleesch in een doek gewikkeld. Daardoor kunnen er geene schaapherdershonden gebruikt worden, of ze zouden gemuilband moeten zijn. De dingo houdt echter meer van lamsvleesch dan van het lokaas, en de squatters zijn dikwijls diep bedroefd.

Er zijn geene leeuwen, tijgers of luipaarden in Australië; noch pumaas noch lynxen, zelfs geene apen. De kaketoes en parkieten zijn in het oog van een Engelschman, — vooral in Queensland waar zij zeer algemeen zijn, — de vreemdstuitziende dieren van Australië, nadat hij aan den springenden kangaroe gewend is. De geluiden van de vogels zijn ook geheel verschillend van die der Engelsche vogels, — veel minder zangerig, maar zuiverder, luider en meer aanhoudend, somwijlen ook zeer akelig. Dat van den lachenden ezel, een leelijk, groot en talrijk soort van vogel, hoort men het meest. Ik heb het dikwijls hooren beschimpen, maar ik begon er van te houden en te gevoelen, dat er iets vriendschappe-

lijks en gemeenzaams in het dier was. Zijn eigenlijke naam is ijsvogel, doch wordt ook wel de klok van den kolonist genoemd, — en door de aboriginals, gogokera, zooals het geluid van den vogel in de ooren der zwarten klinkt. De klokvogel en de ekster hoort men eveneens, — de laatste in sommige deelen van Australië zelfs zeer veel. De ekster is volstrekt niet verwant aan den vogel, die den ring van den kardinaal stal. Zij is veel grooter en heeft eene heldere, zuivere stem, die in mijn oor droefgeestig klonk. De liervogel is een mooi dier, dat ik echter niet genoeg van nabij kon zien om het schoone er van te onderkennen.

Het is onmogelijk een boek over Australië te schrijven en niets van de emus te vermelden. Zij worden nu zeer zeldzaam, zelfs in herderlijke streken vele mijlen van de zeekust. Ik ben op eene emusjacht mede geweest, maar heb nooit een wilden emu gezien. Mij werd verteld dat men een goed sterk, vlug paard moest hebben om een emu achterna te jagen, vooral wanneer de arme vogel in zijn laatsten strijd aan het harde loopen gaat. Zij trachten nooit zich met hunne vleugels te verdedigen maar loopen op hunne lange pooten altijd in rechte lijnen heen en weer. Ik heb zelf nooit geschoten, maar ik kan zeggen dat er heel wat vogels om te schieten zijn: snippen, die veel op onze snippen gelijken, behalve in smaak, wilde eenden, duiven en zwarte zwanen. De eenden, de zwanen en de duiven, zijn heel goed om op tafel bij het aanleggen van een banket te figureeren, maar zij zijn droog en smakeloos in vergelijking van de Europeesche, en van sommige Amerikaansche vogels. De Australische visschen smaken over het geheel zeer goed, vooral de witvisch te Melbourne. Te Rockhampton is ook een visch, die Busra-Mundi heet, — ik hoop dat ik de naam hier goed spel, — die zeer aan te bevelen is; evenals de zeetrompet te Hobarton in Tasmania. Ik gaf niet veel om de Murray-kabeljauw, eene zoetwatervisch, die in Murray en zijne vertakkingen gevonden wordt, en in Australië hoog aangeschreven staat.

Het is vreemd maar ontegenzeglijk waar, dat de dieren die van Europa naar Australië gebracht en daar aan de luchtstreek gewoon worden, al de oorspronkelijke dieren van het land verdringen. Emus zijn er bijna niet meer. De kangaroes verdwijnen om plaats voor de schapen te maken. Musschen zijn talrijk gewor-

den. De inlandsche bij wordt lang zooveel niet aangetroffen als de veel mildere en vlijtiger bij in Europa, — waarvan de bosschen vele mijlen van de kust gelegen reeds zoo vol zijn, dat honing eene gewone lekkernij voor iedereen is. De konijnen zijn zulk eene groote plaag in Victoria en sommige deelen van Tasmania geworden, dat de squatters op sommige plaatsen duizenden verspillen om ze uit te roeien. Een heer vertelde mij, dat hij zelf meer dan 15,000 p. st. uitgegeven had om de konijnen in zijne eigene dreef te vernielen. De troepen rundvee en wilde paarden alle natuurlijk van ingevoerd ras afkomstig, die in het wilde in de weiden van afgelegene squatters grazen, leveren mogelijk wel het grootste bewijs van de Australische vruchtbaarheid.

Het is volstrekt geen ongewoon geval, dat een squatter een troep van vier- of vijfhonderd wilde paarden naar kampen jaagt, die daarvoor ingericht zijn, en ze daar afmaakt. Zoo er onder hen zijn die gebrandmerkt zijn, en daardoor aantoonen dat ze eigenlijk niet wild, maar het eigendom van den een of ander zijn of geweest zijn, wordt er bericht van den brandmerker gegeven en de paarden in een hok gezet, zoodat de eigenaar ze terug kan bekomen tegen betaling der onkosten. Dit moest ten minste zoo geschieden. Men vindt het over het algemeen echter gemakkelijker ze allen maar te gelijk af te maken en de huid uit den weg te ruimen, zoodat er geen getuigenis van het brandmerk overblijft. De huiden en haren van de werkelijk wilde paarden worden verkocht, en de doode lichamen worden vernield. Nu en dan treft men een wild paard aan dat geschikt gerekend wordt om aangehouden te worden, te temmen en te gebruiken, doch het beloont zelden de moeite en kosten. Zij zien er zeer goed uit als zij over de velden draven of door het dikke kreupelhout rennen; zij zijn glad en hebben heldere oogen, zijn goed van manen en staart voorzien, en vlug in hunne bewegingen; maar zij zijn meestal niet voor het gebruik geschikt, daar zij magere schouders, stijve leden en smalle borsten hebben. Zij beginnen reeds eene ramp voor den squatter te worden, daar zij zijne heiningen vernielen, zijn gras eten en zijne eigene paarden uit hunne kampen lokken. Het is eene heerlijke jacht, het indrijven van wilde paarden; maar wie het doen, moeten stevig te

paard zitten, en het jagen zelf is zeer nadeelig voor de beredene paarden.

Daar ik met de muskieten begonnen ben, ben ik er van zelf gekomen over het dierlijk leven in het algemeen te spreken, — een onderwerp daar ik eigenlijk niets van weet. Het was echter toch onmogelijk om niets van de slangen, de emus en de wilde paarden te zeggen; en zullen wij nu in deze bladzijden, maar niet meer over dat onderwerp spreken.

De wijze waarop men in Australië van de eene kolonie naar de andere gaat, is gewoonlijk ter zee, en ook zelfs als men van het eene gedeelte der kolonie naar het andere gaat. Het bewoonde gedeelte van de Australische wereld bestaat aan de westelijke en zuidelijke kusten in eene strook land, die nu eens breed, dan weder smal, met eene bevolking die hoe breeder de streek is hoe dunner de bevolking. De hoofdsteden Brisbane, Sydney en Melbourne zijn zeehavens, en Adelaïde heeft eene zeehaven Port Adelaïde op zeven mijlen afstands. Hetzelfde kan men van de meeste steden van den tweeden rang zeggen. Van Brisbane naar Sydney, van Sydney naar Melbourne, en van Melbourne naar Adelaïde zijn verveermiddelen per as, die hier en daar door kleine afzonderlijke spoorwegen aangevuld worden; niemand echter maakt er gebruik van om van de eene plaats naar de andere te gaan. Er zijn stoombooten, die twee- en drie malen 's weeks heen en weer varen, en zoo wordt de reis gewoonlijk gedaan. Het grootste getal dezer booten behoort aan de A. S. C. — zooals de Australische reiziger spoedig de firma der Australian Steam Navigitation Company 1) leert noemen. Deze booten varen van King George's-Sound 2) in Westelijk Australië; — dat door de andere Australische koloniën als het uiterste einde van de koloniale wereld beschouwd wordt, — langs Adelaïde naar Melbourne, Sydney en Brisbane, en van daar langs de kusten van Queensland naar Maryborough, Rockhampton en Cleveland-Baai. Zij vervoeren de mails en zijn het algemeene middel van vervoer. In al deze koloniën zijn spoorwegen behalve in Westelijk-Australië. Dien van Queensland heb ik reeds melding gemaakt, en dien ook dus

1) Australische Stoomboot-Maatschappij.
2) Koning Georgesstraat.

ook wel over de spoorwegen van Nieuw-Zuid-Wallis, Victoria, Tasmania, en Zuid-Australië te spreken. Geen enkele spoorweg loopt echter van de eene hoofdstad der kolonie naar die eener andere. Men schijnt te denken dat zoo dit het geval was, dat de intimiteit te groot zou zijn. Sydney mocht soms den handel van Brisbane afbreuk doen, en Melbourne kon Sydney wel eens benadeelen. Daarom zijn de Australische spoorwegen maar kleine spoorwegen ten gerieve van enkele reizigers, die van den zeekant naar het binnenland heen en weer reizen, om wol af te zenden en winkelwaren mede terug te nemen, maar verbinden in geen geval de groote steden met elkander. In verbinding met deze spoorwegen zijn wagens — Cobb's wagens zooals ze genoemd worden, ofschoon er geen enkele Cobb meer in de koloniën is, — die de mails en passagiers naar afgelegene districten, en de mails en passagiers naar steden vervoeren, die aan de wegen tusschen de hoofdsteden liggen. Reizigers echter van de eene hoofdstad naar de andere maken altijd gebruik van de stoombooten.

Ik had reeds vier reizen onder bescherming der A. S. N. Compagnie gemaakt, en vond de booten zeer gemakkelijk ingericht als zij niet overladen, maar vreeselijk ongemakkelijk als ze vol waren. In al de behoeften van den reiziger wordt voorzien, en wordt bij de vracht er voor berekend, — behalve natuurlijk voor wijn, bier, of sterken drank. Zoo de tafel niet al te bezet en de hofmeester en de kok het niet al te druk hebben, is het eten dat er gegeven wordt uitmuntend, en kan een goed zeeman genot van zijn maaltijd hebben. Zoodra echter de bedienden het te druk hebben, wordt alles afschuwelijk, en is dan het ongerief aan tafel nog het ergste niet. Menschen, die veel gereisd hebben, weten wat het beteekent »dubbel gevouwen" te worden, en het »dubbel vouwen" aan boord van de A. S. N. Compagnie is onuitstaanbaar. Het is meestal maar voor twee of drie nachten, en is daarom de toegestane ruimte voor elk passagier zeer gering, en is het misschien zelfs heel goed dat het zoo is. Grootere schepen zouden natuurlijk grootere uitgaven vorderen en mogelijk niet genoeg opbrengen; en ten noorden van Sydney liggen de steden aan rivieren, die door geene dieper gaande booten bevaren kunnen worden. Ik klaag er niet over, daar ik weet dat de Compagnie haar best doet om het verkeer gemakkelijk te maken.

Maar uit mijn oogpunt beschouwd, protesteer ik er tegen om twee of drie nachten met een paar snorkende vreemdelingen in eene der hutten van de A. S. N. Compagnie door te brengen, zonder een enkelen spijker om een kleedingstuk aan op te hangen, met geen enkel plekje dat men zijn eigen kan noemen dan de nauwe krib, waarin men liggen moet, met het bekrompenste waschgerij dat door iemand, die bang voor zeep is, maar uitgedacht kan wezen, en zeg ik — dat dat heel ellendig is. Een volhardend mensch kan het soms gelukken eene soort van bed op het dek te maken, en eens heb ik dat ook gedaan. Iedereen is beleefd op deze booten, en is het mij een genot te kunnen zeggen dat de kapiteins, de stuurlieden, en de hofmeesters nooit driftig, of gewelddadig worden. Maar de man, die op het dek wil slapen ondervindt, dat de geest van het schip tegen hem is, want hij wordt heen en weer geslingerd, hoort niets als snorken en stikt bijna in zijn armzalig bed.

Dit is mijn lot geweest, toen ik van Sydney naar Brisbane gaande, mijne hut moest deelen met twee achtenswaardige kooplieden, tegen wie ik niets had aan te merken. Tegen het snorken konden zij niets doen, en hunne wellevendheid was uitnemend. Bij het begin van de reis was ik ontstemd geworden door de soep, waarvan de al te bezorgde hofmeester een groote hoeveelheid over mij had uitgestort, zoodat de erge benauwdheid in de hut mijn ongeluk voltooide. Van Brisbane terugkeerende ging het mij beter, maar de compagnie slechter, daar het getal der passagiers toen niet heel groot was. Op mijne terugreis naar Sydney hoorde ik van eene boot, die in de vaart was, en niet aan de A. S. N. Compagnie behoorde, en werd mij te kennen gegeven dat zij langzaam ging, en zich zelve gewoonlijk benadeelde door ladingen steenkolen van Newcastle op hare zuidelijke tochten naar Melbourne in te nemen. Ik ging er dadelijk onderzoek naar doen, en bevond dat ik en een vriend, die met mij was, afzonderlijke hutten aan boord van de »Blackbird" konden krijgen. Wij gingen aan boord van de Blackbird en hadden eene zeer voorspoedige reis. De kapitein was een uitmuntend kapitein, en heel knap in zijn vak, want hij stootte niet met ons tegen de rotsen, of zette ons vast op zandbanken, veroorzaakte ons geene ongemakken en volbracht de reis in twee uren minder dan hij

gezegd had. Wat nu eigenlijk zijne kennis van de zeevaartkunde betreft, dan beken ik genoeg te kunnen beoordeelen om er een juist verslag van te geven, maar deze kapitein had gezorgd, dat er levende schildpadden waren, en had een kok aan boord, dien ik gerust aan elk toekomstig Lord Major kan aanbevelen; ik ten minste zal nimmer zijn schildpadsoep vergeten.

Een Engelschman staat verbaasd over al de verschillende tolhuizen, die hij op zijne reizen van de eene kolonie naar de andere aantreft. Iemands hemden en sokken moeten onderzocht worden als men van Brisbane te Sydney komt, even zoo zeker als men van Pruisen naar België gaat. Ik heb het zelfs ook wel gezien, dat de hemden en kousen door de tolbeambten onderzocht werden. Voor mijzelve heb ik er geen last van gehad. Gewoonlijk werden eenige vragen tot mij gericht en vergunning gegeven verder te gaan, zonder dat er zelfs naar mijne sleutels gevraagd werd. Daar ik die vergunning op het vasteland en zelfs in Nieuw-York altijd gekregen heb, vooronderstel ik dat ik geen smokkelaars uitzicht heb.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Vroegere Geschiedenis der Kolonie.

Bij het aankomen te Sydney moet de reiziger er aan denken, dat hij de plek bezocht waar onze Australische macht, onder bezwaren waaraan wij tegenwoordig in Engeland niet veel meer denken, een aanvang nam. Wij weten wel het een en ander van Australische verkenners van latere dagteekening. Wij hooren wel van Oxley, van Hume en Hovell, van Cumingham, Mitchel, Eyre, Sturt, Kennedy, Leichardt, Gregory, Stuart, Burke en Wills en anderen spreken, die nieuwe streken in Australië ontdekt, of hun leven bij die pogingen gelaten hebben; — maar hooren nooit iets over de doorgestane gevaren en de inspanning die het gekost heeft aan hen, die het eerst veroordeelden naar Botany-Bay

brachten, en die geroepen waren de bijna onmogelijke taak ze te voeden en te bestieren, te vervullen.

Kapitein Cook landde te Botany-Bay, weinige mijlen bezuiden Sydney Harbour, of Port Jackson, aan in 1770, en nam bezit van het land ten behoeve der Engelsche Kroon. Kapitein Cook was echter volstrekt niet de eerste, die Australië ontdekte. Manuel Godenho een Portugees, wordt verondersteld de meeste aanspraak op die eer te hebben, en zegt men dat hij in 1601 aan den noordwesthoek van het vasteland, landde.

De daaropvolgende was een Hollander, Jan Willem Verschoer van wien gezegd wordt, dat hij in 1606 aan het noordelijke punt van het Queenslandsche voorgebergte bereikte. Dirk Hartig in 1616, weer een Hollander, was een derde, en bleven toen voor vele jaren de Hollanders voortgaan nieuwe gedeelten van de kust en verscheidene eilanden te ontdekken, en werden die Terra Australis 1) genoemd. Op vele plaatsen hebben zij hunne namen achtergelaten; Nuytsland eene zeer akelige streek op de zuidkust en tegenwoordig geheel onbezet, werd zoo genoemd naar Peter Nuyts; de Golf van Carpentaria in het noorden, naar Pieter Carpenter, Tasmania, — Van Diemansland zooals het vroeger heette, — werd ontdekt door Abel Jan Tasman, die het Van Diemansland noemde, naar den Gouverneur van de Hollandsche West-Indische-Compagnie, die hem uitgezonden had, en sedert dien tijd Tasmania herdoopte, omdat eene troep veroordeelden den vorigen naam aangenomen hadden. De Hollanders deden werkelijk zooveel, en waren zoo ondernemend op hunne reizen, dat zij met recht het nieuwe vasteland Nieuw-Holland mochten heeten; en komt het ons nu wonderbaarlijk voor, dat een volk zoo ondernemend, en tegelijk zoo geneigd is land te veroveren en te behouden, zijne bezittingen op het groote »Terre Australis opgegeven heeft. Het schijnt, dat zij hun eigen doel door hun verzwijgen en geheimhouding benadeeeld hebben. Zij maakten geene openbare vermelding van hunne gedane reizen en geene kaarten van de nieuw-ontdekte zeeën, uit vrees dat de groote toekomstige bezitting te bekend zou raken bij andere ondernemers. Bij gevolg waren zelfs bij hunne landgenooten de daden hunner zeelieden

1) Austraulland.

onbekend en ongewaardeerd, en dus geen nationaal verlangen opgewekt om het land te bezitten.

Het schijnt, dat voor dat eenig Engelschman aan de kust was, een Franschman, zekeren M. de St Alvaran bij Kaap Leeuwin — de groote zuidoostelijke hoek van het vasteland, in 1670 aanlandde. Na hem kwam William Dampier, een Engelsch boekanier, die in 1688 aan de westelijke kust landde en die, voor zooverre ons bekend is, de eerste Engelschman was, die den voet op den bodem van onze groote onderhoorigheid zette. Taehtig jaren lang daarna kampten de Engelschen, Hollanders en Franschen met afwisselende kansen om meester van Nieuw-Holland te zijn. In 1770 landde Kapitein Cook niet alleen te Botany-Bay, maar onderzocht nauwkeurig de oostelijke kust, en nam formeel bezit van het land in naam van den Koning van Engeland. Dit de deed hij, na eerst Nieuw-Zeeland, dat door Tasman in 1641 ontdekt was, aangedaan te hebben. In 1777 deed Kapitein Cook weder eene andere reis in de Zuidzee, — en werd bij deze onderneming op Otahaïti vermoord. Het was te dier tijde dat hij het Engelsche Gouvernement aanraadde de veroordeelden naar Botany-Bay te zenden, die niet langer naar de oproerige Amerikaansche koloniën gezonden konden worden. In 1787 werd de Bevelhebber Phillip, de eerste Australische Gouverneur, ingevolge Cook's raad afgezonden om een strafkolonie te stichten. Daar Botany-Bay en het daarom heen gelegen land hem niet geschikt voorkwam voor het doel, dat hij beoogde, daar het land onvruchtbaar was en geen genoegzaam water opleverde, zeilde Bevelhebber Phillip noordwaarts, liep Port-Jackson binnen — welken naam hij er in het eerst aan gaf, en stichtte de kolonie voor Britsche veroordeelden.

In het zelfde jaar landde een Franschman, La Perouse, te Botany-Bay aan, en ankerkerde daar juist op den dag, dat de Bevelhebber Phillip de Engelsche kleuren te Port-Jackson heesch. La Perouse stierf op zijne terugreis, maar de bevelhebber Phillip stichtte de kolonie Nieuw-Zuid-Wallis, waaruit al onze Australische koloniën ontstaan zijn.

Mr. Rusden, de klerk van den wetgevenden raad te Melbourne, die de Australische geschiedenis mogelijk beter kent dan eenig levend wezen, begint zijn verhaal van de ontdekking, onderzoeking en stichting van Port-Phillip, of van de kolonie Victoria, zoo-

als die thans genoemd wordt, met de volgende woorden: — De Amerikaansche kolonisatie ontstond hoofdzakelijk door particuliere ondernemingen. De stichting der koloniën was niet het gevolg van particuliere ondernemingen, maar van de staatkunde van het ministerie, waarvan Pitt zoowel het werkelijke als het nominale hoofd was." Men kan er niet aan twijfelen, dat Mr. Rusden gelijk heeft met zijne bewering, dat onze bezitting in Australië te danken is aan het gouvernement van den dag, en niet aan den een of ander avonturier zooals Raleigh, of aan een troep Puriteinsche broeders, die naar vrijheid zochten, zooals zij deden, die van Mayflower naar de kusten van Massachusetts uitweken. De expeditie naar Botany-Bay was door het gouvernement ontworpen, — of dat nu door Pitt of door een ander gedaan is, weet ik niet of wij met zekerheid kunnen zeggen, — met het doel een strand uit te zoeken, waar wij ons van onze boeven konden ontslaan. Het moest op militaire wijze bestuurd en bij wijze van strafkolonie ingericht worden. Later deden de Franschen nogmals hernieuwde aanvallen, en Mr. Rusden herinnert ons dat er een tijd was, dat zij trachtten het geheele zuidelijke gedeelte van Australië »Terre Napoleon" te noemen. Dit moest behalve nog meer grond, de geheele landstreek uitmaken, die nu onder den naam van Victoria mogelijk beter bekend is, dan onder den keizerlijken naam, dien zij er aan gegeven hadden.

Gouverneur Phillip, had met zijne veroordeelden en weinige onderhoorigen alles behalve een plezierig leven. Hij had inderdaad een leven zoo erg, als maar eenig gouvernementsbeambte, waarvan wij tegenwoordig hooren, het maar hebben kan. Hij had twee inrichtingen voor veroordeelden onder zijn bestuur, eene te Sydney en eene te Norfolk-Island, waar de afstammelingen van de muiters op de Bounty nu tot de onbeduidendheid van het wilde leven ontaarden onder het genot van denkbeeldige vrijheid. In Gouverneur Phillips tijd was het leven op Norfolk-Island alles behalve beuzelachtig of denkbeeldig. Er was veel muiterij en hadden er dikwijls ontvluchtingen plaats. Veel werd er gestraft, en dat op een wijze, die ons nu voorkomt barbaarsch geweest te zijn, doch zonder welke de veroordeelden voorzeker de baas van het gouvernement geworden zouden zijn. Ook was er groote hongersnood, niet alleen op Norfolk-Island, maar ook op het vasteland —

zoo groot, dat allen dreigden om te komen. Bijna al het voedsel dat in de eerste jaren gebruikt was, was van Engeland, of van eenig ander afgelegen land, zooals Batavia of Bengalen aangevoerd. Het land in den omtrek van Sydney, dat men getracht had te bebouwen, was bevonden schraal en dor te zijn. Het weinige nu dat de kolonisten of eigenlijk dat dat de gouverneur bezat, was verstrooid of door de zwarte afgemaakt. En dan nog waren deze zwarten, de aboriginals, zulk een bron van moeielijkheden, waarmede men niet tot een voldoend einde kon geraken. Zoo zij maar vriendschappelijk wilden wezen, dan zou het wel gaan; — doch hoe kan men vriendschap verwachten van een ras, dat alles wat zij hadden, ontnomen was door eene handvol vreemdelingen, die eene vreemde taal spraken, en die vuurwapenen hadden? Zoo de zwarten maar vriendschappelijk wilden wezen, dan zou het wel gaan; maar zoo niet dan moesten zij in toom gehouden worden evenals de veroordeelden; — en de zwarten werden in toom gehouden, en voortgedreven, en kwamen dikwijls om tot grooote spijt der eerste gouverneurs.

Vijf jaren lang hield Gouverneur Phillip den strijd vol tegen veroordeelden, zwarten, weerspannige kolonisten, hongersnood, overstroomingen en droogten, en hield den strijd vol als een held. Bij elke onverwachte gebeurtenis, — en elke dag leverde nieuwe omstandigheden op, —was hij genoodzaakt voor zich zelf te denken. Hij had geene ministers en geen raad. Hij was hoofdkommandant en het leven van ieder mensch was in zijne handen; maar hij was verantwoordelijk aan het koninklijke bestuur te huis, en aan de publieke opinie in de kolonie. Dag op dag was hij bevreesd dat zoo dit of dat schip niet kwam, allen van gebrek zouden omkomen. Zoo dit of dat schip niet op den bepaalden dag aankwam, zou er nog geen voedsel voor een halven dag meer over zijn noch voor de veroordeelden, noch voor de vrijen, noch voor den gouverneur. Dit stellen op half rantsoen moest meer dan eens op allen toegepast worden. Ik weet niet waar men meer blijken van groote aanhoudende en buitengewoone helfdhaftigheid zal vinden, dan in de documenten van Gouverneur Phillips loopbaan. Tegenwoordig is het heerlijk, gouverneur eener kolonie te zijn. Er wordt gezorgd voor een goed ingericht huis, men heeft adjudanten en bijzondere secretarissen, men geniet een ruim salaris, veel

gastvrijheid en heeft juist genoeg te werken, dat de Australische gouverneur kan zeggen, dat hij juist krijgt wat hem toekomt. In waarheid echter heeft hij over niemand wat te zeggen, en is eenvoudig een medium van gemeenschap tusschen het ministerie van de kolonie en den Staats-Secretaris te huis. In den tijd van Gouverneur Phillip was dat geheel anders. Hij moest wel regeeren; — alles en elke zaak regelen, en alles met ijzeren hand ten uitvoer brengen en mocht in niets toegeven. Zijne hand was als ijzer, maar zijn hart was week. Hij had nooit iets voor zich zelf in tijden van gebrek boven hetgeen allen rondom hem hadden, en zoo zij op half rantsoen werden gesteld, en op minder dan de helft, was zijn aandeel geringer dan het geringste.

Op het einde der vijf jaren keerde Gouverneur Phillip huiswaarts, en werd na eene tusschenruimte van twee jaren, — welke twee jaren zeer nadeelig voor de jonge kolonie waren, — opgevolgd door kapitein Hunter, die met Phillip meegekomen was. Hunter werd wederom na vijf of zes jaren opgevolgd door een ander officier, die met Phillips eerste troep veroordeelden naar Botany-Bay gekomen was, namelijk Gouverneur King. Deze mannen waren ook helden in hunne soort en hadden met vreeselijke moeielijkheden te kampen — moeielijkheden ten opzichte der zwarten, moeielijkheden ten opzichte der veroordeelden, moeielijkheden ten opzichte van het voedsel, en mogelijk nog wel de ergste van alle, ten opzichte van een zeker Nieuw-Zuid-Wallis-Korps, dat van Engeland uitgezonden was in het denkbeeld, dat door eene militaire macht de veroordeelden beter zouden kunnen nagegaan worden, en mogelijk eveneens in sommige gevallen den gouverneur zelf. De officieren van dit korps kregen spoedig de overhand in de kolonie en oefende hun gezag op eene vreemde manier uit. Zij verkregen het recht, of in allen geval de macht, van een geheel uitsluitend monopolie, eerst in de geestrijke dranken en later van alle ingevoerde goederen. Gouverneur Hunter en Gouverneur King beiden berustten in hunne onmacht om de tyrannie van het Nieuw-Zuid-Wallis-Korps te beletten. Toen werd echter de strijd aangevangen door gouverneur Bligh, — de beruchte kapitein Bligh van de Bounty, die toen meester en heer over het geheele eiland werd, waar nu de afstammelingen gevestigd zijn van hen, die hem

zijn schip ontnamen en hem op goed geluk op zee lieten drijven. Gouverneur Bligh was een zeer ruw man, maar schijnt een flink mensch geweest te zijn met een streng gevoel van plicht. In het derde jaar zijner regeering werd hij gevangen genomen door den kommandeerenden officier van hetzelfde korps, dat men te huis meende op zijne hand en tot zijne hulp te zijn. Hier eindigde zijne regeering en het Nieuw-Zuid-Wallis-Korps werd naar huis gezonden.

Zoo gingen de twee eerste jaren van de nieuwe kolonie voorbij, onder worstelingen, waarvan de geschiedenis nog niet volkomen beschreven is. Terzelfder tijd werden vele pogingen aangewend om de bewoonde districten uit te breiden. Hoeven werden gebouwd aan de Paramatta-Rivier, die nu rijk zijn aan oranjeboschjes, maar die trapsgewijze bevonden werden ongeschikt te zijn voor het bebouwen van graan. De eerste pogingen, die in de omstreken van Sydney aangewend werden tot het verbouwen van koren, mislukten zoo geheel, dat ieder, behalve een held, er door ontmoedigd zou geworden zijn. Toen werd de Hawkesbury ontdekt, eene prachtige rivier, die ongeveer vijftien mijlen ten noorden van Sydney-Harbour in den Oceaan uitloopt, waarvan ik nu eenige woorden zal zeggen, alsook van de Boven-Hauwkesbury, waar nu de stad Winsdor ligt, en het land bevonden werd rijk aan aangeslibt land te wezen en voor alle verbouwing geschikt te zijn. Doch nauwelijks hadden kolonisten hun nieuw verblijf op dien schijnbaar gelukkigen grond gevestigd, of daar kwamen de overstroomingen en spoelden alles weg. En daar staat Winsdor nu, met zijne rijke landen, en zijne aanhoudende overstroomingen, — met zoowat 2,000 inwoners, die bepaald zwempooten moesten hebben. Even talrijk zijn de pogingen onder de eerste gouverneurs geweest om een weg door de bergen te vinden, om van de smalle bezette streek langs de kust naar het binnenland te kunnen komen. Dit zijn de Blauwe Bergen; ze zijn waarlijk blauw en zien er liefelijk uit, — die nu door de spoorweg van Bathurst doorsneden worden, maar waarover de kolonisten in die dagen bij geene mogelijkheid zich een weg konden banen. De wol was in de laatste een artikel van uitvoer geworden en deed de krachten ontwaken, waardoor een weg door de Blauwe Bergen ontstond. Kapitein Macarthur, die een van de officieren geweest was van dat ongelukkige Nieuw-

Zuid-Wallis-Korps, voerde merino-schapen in de kolonie, en ontving eene gratificatie van 10,000 morgen land. Daarop voerden ook anderen massa's schapen in. In 1813 ontstond er groote droogte en trokken de heeren Wenthworth, Blaxland en Lawson door de bergen om gras voor hunne schapen te zoeken.

In 1805 werd eene nieuwe onderhoorigheid van Nieuw-Zuid-Wallis op de noordelijke kust van Van-Diemens-Land gesticht, om daarheen veroordeelden van Norfolk-Island over te brengen, — welke plaats verlaten werd, omdat de gouverneur het onmogelijk vond een kolonie, die zoover afgelegen was, van voedsel te voorzien. Het verlaten van het station was echter maar tijdelijk. Zoo ontstond de tweede onzer Australische koloniën. In 1825 werd Van-Diemensland op eigen verzoek van Nieuw-Zuid-Wallis afgescheiden en als strafkolonie ingericht met eigen gouverneur en op eigen kosten. Wij werden spoedig even vertrouwd met den naam als met dien der andere kolonie, — doch wij beschouwden ze slechts als de verblijfplaats van onze weggezondene schurken. In 1836 werd Port-Phillip, dat nu de kolonie Victoria is, eene onderhoorigheid van Nieuw-Zuid-Wallis. In 1851 werd haar toegestaan op zichzelve te staan en is nu, in allen geval naar eigen oordeel, het belangrijkste van alle koloniale kinderen van Groot-Brittannië. In 1839 werd Nieuw-Zeeland eene onderhoorigheid van Nieuw-Zuid-Wallis, maar het kind bleef niet lang in de luiers. In 1840 ontving Nieuw-Zeeland uit Engeland een eigen gouverneur. In 1859 werd het district Moreton, dat te dier tijde de helft, of iets meer dan de helft, uitmaakte van hetgeen er van de kolonie Nieuw-Zuid-Wallis overbleef, afgesneden, en ontstond de afzonderlijke kolonie Queensland.

Zoo was eigenlijk Nieuw-Zuid-Wallis de vader van al onze Australische koloniën, behalve van Zuidelijk- en Westelijk-Australië, voor wier ontstaan van huis pogingen in het werk werden gesteld. Het is mijn voornemen niet geweest eene zoogenaamde geschiedenis van de eerste jaren onzer kolonisatie te schrijven, doch vond het noodzakelijk eenige daadzaken mede te deelen van de wijze, waarop de kolonie gesticht werd. Ik heb de dagteekeningen en vele van de daadzaken ook genomen uit een schoolboek door P. Roeschel, F. R. S. V. Geograaf, enz. M. A. I. A. M. en M. S. C. E. I. N. E. Ik kan uit deze letters niets opmaken, —

maar het boek is een zeer goed boek, met uitmuntende kaarten en is zeer aan te bevelen voor hen, die de geschiedenis van Australië willen leeren kennen of die aan anderen onderwijzen.

In 1856, vijf jaren na de afscheiding van Victoria werd een verantwoordelijk gouvernement opgericht in Nieuw-Zuid-Wallis, en kwamen er gouverneurs, wier betrekking aangenaam en gemakkelijk was, en weinig bezwaar opleverde. Dit geschiedde onder het bestuur van Sir William Denison, die in 1853 kwam om de verandering tot stand te brengen. Hij behield echter den titel van Gouverneur-Generaal van Australië, die niet door zijn opvolger Sir John Young gedragen werd. Van al de gouverneurs in Nieuw-Zuid-Wallis is Sir Richard Bourke wellicht degene, aan wien nog het meest gedacht wordt en het hoogst stond aangeschreven. Hij kwam in 1832 in de kolonie en verbleef daar het normale tijdvak van zes jaren. Een groot standbeeld ter zijner nagedachtenis, te Sydney opgericht, brengt er toe bij om de herinnering aan hem te bewaren. Hij was buiten twijfel een flink, bedachtzaan man, en uitmuntend geschikt voor zijne betrekking. Hij werd voorafgegaan door Gouverneur Darling, en opgevolgd door Gouverneur Gipps, welke beide, als zij nu in de kolonie vermeld worden, beschouwd worden dat als zij diamanten geweest zijn, ze dan ruwe diamanten waren.

Het is onmogelijk in Australië den naam van eenig gewezen gouverneur of eenig staats-secretaris van de koloniën te vergeten, zelfs dien van eenig onder-staats-secretaris, daar de kolonisten er op gesteld zijn geweest de namen van hen, die over hen geregeerd hebben, aan hunne districten, rivieren, landstreken, steden en straten te geven. Zoo hebben wij: Phillip-Straat, Hunter-Straat, King-Straat, Bligh-Straat en Macquarie-Straat in Sydney, om niet van de Macquarie-Rivier, de Hunter-Rivier en Port-Phillip te spreken. Wij hebben de stad Brisbane, en de Darling-Rivier, met verscheidene Darlings, en verscheidene Bourkes, en Gippsland in Victoria, en de Fitzroy-Rivier in Queensland, en Port-Denison heel in het Noorden, en de stad Young, en de rivier Murray, — en Belmore-logementen zijn ontelbaar. Ik weet niet of er al eene Kimberly-landstreek is, maar er zijn Caernavons, Russels, Labouchères, Newcastles, Granvilles, Stanleys, Glenelgs, en Lyttons zonder tal, evenals er Merivals, Rogers, Elliots, Pel-

hams, en gedenkteekenen van anderen, die nu en dan hetzij in staatkundige of in andere opzichten in Downing-Street in aanzien waren. Thans regeert Sir Hercules Robinson te Sydney, en toen ik de stad verliet hoorde ik er al genoeg van om overtuigd te zijn, dat er binnen kort een Robinson-district, eene Robinson-streek, eene stad Robinson en eene rivier Robinson zullen wezen.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Sydney.

Ik wanhoop er aan mijne lezers een juist denkbeeld te geven van den indruk, die de schoonheid van Sydney-Harbour op mij maakte. Nog nimmer had ik zulk een prachtig door land omgeven zeetafereel aanschouwd, zelfs niet wat er maar eenigszins op geleek. De Baai van Dublin, die van Spezzia, Nieuw-York en de Bocht van Cork zijn allen schilderachtig mooi. De Baai van Bantry met de zeeëngte, die tot Glengavrif loopt is zeer bekoorlijk. Maar zij gelijken in niets op Sydney noch in vorm, noch in kleur, noch in afwisseling. Ik heb Napels, of Rio Janeiro, of Lissabon niet gezien; doch volgens beschrijvingen en afbeeldingen moet ik opmaken, dat geen van allen zoo oneindig veel prachtige watergezichten heeft als aan het Hoofd van Sydney. Om er maar iets van te zeggen, verzeker ik dat de vloten van alle natiën gerust alle in de haven kunnen liggen. Hoeveel zeeruimte de vloten van alle natiën noodig zouden hebben, kan ik in de verte niet berekenen; maar zoo zij ooit ergens gezamenlijk voor anker kunnen liggen, kunnen zij dat voorzeker wel te Sydney.

Hierover nadenkende, toen ik door de haven naar Sydney-Cour stoomde, en pas zoo even die snoeverij van een wakker Sydneysche burger gehoord hebbende, hield ik mij overtuigd, dat zoo de proef daar ooit eens van genomen werd, de Engelsche vloot het eerst met trotsche meerderheid zou binnenloopen, en zich met heel veel hoffelijkheid vlak bij het gouverneurshuis en langs de stad zou legeren. Dan zouden de Deensche, de Zweedsche, de

Spaansche, de Portugeesche, de Turksche en de Oostenrijksche pantserschepen komen. En wij zouden gloeien van nationalen trots en tot ons zelve zeggen, dat al deze vreemde oorlogschepen bij elkander gerekend, nog niet de helft van onze vereenigde macht uitmaakten. De Fransche en Pruisische vloten zouden zich in de groote ruimte tusschen Manly-Beach en Watsons-Bay legeren, elkander met kwalijk verborgen haat bewakende. Aan den ingang van de haven zouden vier of vijf Amerikaansche Alabama's liggen, — die zoo gelegen, naar Europa zouden kunnen ijlen, om Liverpool te verbranden, om al de snoeren paarlen die tusschen Bond-Street en de Tower van Londen liggen, weg te nemen. En als zij over den buit te Nieuw-York beschikt hadden, zouden wij ons uit onze positie losmaken. De Amerikanen zouden na eenigen tijd zich verontschuldigen. De kapiteins zouden waarschijnlijk hunne instructiën verkeerd begrepen hebben, en zouden hun gouden degens uitgereikt worden, maar zij zouden voor geen enkel snoer paarlen vergoeding geven en Liverpool zou zich zelf weer mogen opbouwen.

In geen van de boeken die ik gelezen heb over de eerste nederzetting in de kolonie, of over de daarop gevolgde moeielijkheden in den vooruitgang, wordt melding gemaakt van de fraaie ligging van Sydney-Harbour of van de Hawkesbury-rivier die er dicht bij is. Ook wordt er weinig gezegd over de prachtige holle wegen van de Blauwe Bergen. Zulke boeken handelen gewoonlijk over omstandigheden en statistiek, en wordt alles dikwijls ontmoedigend of veelbelovend beschreven, al naar mate de schrijver de zaak inziet. Zij hebben altijd en dat wel met onvermoeiden ijver, op de groote pogingen der Australische ontdekkers, gewezen. Zij hebben ons verteld van de keerzijden van het land, die zeer groot zijn, daar de grond schraal is en met bosschen overladen, dat er gebrek aan water en het klimaat voor den landbouw niet geschikt is. Uit andere weder hoorden wij over den Australischen wal, en van Australisch goud in de laatste twintig jaren. Wij vernemen uit deze boeken wel daadzaken over de vroegere gebeurtenissen in Australië, en vele verwachtingen voor de toekomst, doch wij vernemen zeer weinig van de ligging of het schilderachtige van het Australische land. Bijgevolg zijn wij te huis in Engeland geneigd te gelooven, dat Australië als landschap,

niet heel bekoorlijk is. De eeuwige gomboom is voor ons eene Australische kam geworden, waarmede wij alles wat Australisch is, scheren. De gomboom wordt overal aangetroffen en is in het geheel niet mooi, ofschoon alles behalve de leelijkste der boomen; maar er zijn landschappen in Australië, zoo mooi als men maar ergens ter wereld zou kunnen aantreffen; niet zoo veelvuldig als in Westelijk Europa, maar even zooveel als in Noord-Amerika. Zij zijn dikwijls moeielijk te bereiken, en zal dit wel zoo blijven totdat de bevolking groot genoeg zal zijn om zich over het geheele land te verspreiden, en spoorwegen en stoomboot-vaarten aan te leggen.

De menschen in Sydney zijn volstrekt niet onverschillig voor de schoonheid hunner haven, en verlangen dat vreemdelingen die bewonderen, op denzelfden hoewel niet zoo onbeschaamden toon, als die waarop de Amerikanen het oordeel van de bezoekers hunner merkwaardige inrichtingen afvragen. Er is eene soort van schaamte, van gevoel van provinciale vooringenomenheid, alsook een bewustzijn, dat zij op iets zoo onbeduidends niet trotsch moesten zijn, in den toon waarop u gevraagd wordt of gij Sydney-Harbour over het geheel niet mooi vindt. Elke man en elke vrouw te Sydney doet u die vraag, — even als elk Amerikaan u die andere vraag doet; maar het wordt te Sydney met ingehouden adem en bij wijze van verdediging gevraagd. »Men heeft u stellig al veel gezanikt over onze haven, maar ze is mooi, dunkt u niet?" Zij is zoo onuitsprekelijk mooi, dat een man in de verzoeking komt bij zich zelve te denken, of hij zijne huisgoden maar niet naar de oostelijke kusten van Australië zal overbrengen, om zijn eindje leven zooveel als hij kan dat prachtige schouwspel te genieten. Er zijn enkele plaatsen, drie of vier mijlen buiten de stad, die nu meest door villa's bezet zijn, of bij den grond van den een of anderen gelukkigen resident behooren, waar de verbeelding niets bijvoegen kan. Greenoaks en Mount-Adelaïde die aan twee broeders Mr. Thomas en Mr. Henry Mort toebehooren, zijn onovertreffelijk. Sir James Martin, die, toen ik daar de eerste maal was, eerste Minister was, en die ik hoop, het spoedig weder zal zijn, heeft een tuin die tot aan de zee loopt en betooverend schoon is. Er is eene rots op, of even buiten de gronden van Woolhara, die aan Mr. Cooper toebehooren, waarop de zwarten

in de oude dagen, toen zij nog gelukkig en ongestoord leefden, gewoon waren bijeen te komen om feest te vieren of over politieke- en krijgszaken te spreken. Het zou mij verwonderen of zij ook zoo het prachtige schouwspel genoten als ik! Hoe moeten zij den eersten looper gehaat hebben, toen hij kwam en bezit van den grond nam, en kocht tegen 20 sh. het morgen, waar zij niets van mede, noch eenige vergoeding van de Engelsche Kroon voor kregen. Woolhara is eene prachtige bezitting met verscheidene villa's en tuinen, die allen het uitzicht op de verhevene zee hebben. In Engeland zou het een half millioen p. st. waard zijn, en door den tijd zal het in Nieuw-Zuid-Wallis dezelfde waarde hebben, en zal mogelijk een der toekomstige heeren Cooper wel Hertog, of Markies Cooper zijn, en Woolhara even vermaard als Lowther of Chatsworth. Het is oneindig schooner dan een van beiden. Ik benijdde, ja haatte bijna den jongen man, omdat hij het bezat, niettegenstaande hij mij juist op een heerlijk diner onthaald had.

Ik weet niet dat ik ooit eene beschrijving van heerlijke landschappen gelezen heb, die mij een denkbeeld gaf als van boven beschrevene plaats, en ik ben zeker dat die ook met geene woorden te beschrijven is. Scott in proza, en Byron in verzen zijn beiden welsprekend in hunne verklaringen dat deze of gene plaats romantisch, schilderachtig, of bekoorlijk is, en hebben hunne woorden de macht gehad duizenden naar de door hen verheerlijkte plaatsen te zenden om ze te zien. Maar de medegedeelde bekoorlijkheid lag in de woorden van den schrijver, niet in de schoonheid der plaats. Ik weet dat het voor mij eene hopelooze taak zou zijn, zoo ik trachten wilde anderen de eigenaardige schoonheid van Sydney-Harbour begrijpelijk te maken. Ik kan zeggen dat het prachtig is, maar ik kan het niet beschrijven. De zee loopt in verschillende baaien of bochten, waardoor het land rondom de stad als uitgetand is, zoodat dit verschillende soorten van watergezichten geeft, — niet van water dat breed, groot van omvang, en zonder afwisseling is, — maar van water overal met vooruitstekende strooken land er in, nu eens water, en dan weer land. En gij, de bewoner, — zelfs in geval gij eene dame mocht zijn die niet heel sterk is, of eene dame die niet meer heel jong is, — zult, tenzij gij uw verblijf al heel ongelukkig kiest, u in het bereik vinden van wandelingen zoo heerlijk mooi,

als ge nergens zoudt kunnen vinden, zelfs al hadt ge al uw boeltje gepakt en dagen gereisd en ponden uitgegeven om ze te kunnen vinden. Eene Mrs. Macquarie, de vrouw geloof ik van Gouverneur Macquarie maakte een weg, of liet hem aanleggen, of in allen geval gaf haar naam aan een weg, die op den publieken weg en niet ver van de stad uitkomt. De voetganger heeft anderhalve mijl van het einde der Hunterstraat te gaan om er te komen. Voor twee shillings kan hij of zij die liever rijdt een nette cob bekomen, — en de Sydneysche cobs zijn de beste cobs van de wereld. Aan het einde van den weg is de zitplaats van Mrs. Macquarie, — met eene heel slecht geschrevene inscriptie, — maar met een uitzicht dat zelfs ook daarvoor vergoeding schenkt. De openbare tuinen, nog geene halve mijl van het einde der Hunterstraat gelegen, overtreffen al de openbare tuinen die ik ooit gezien heb, — omdat ze alle een klein strookje zee hebben. Over het algemeen houd ik niet van openbare tuinen, omdat ik dan verplicht ben te luisteren naar namen van heesters, die omslachtig met drie latijnsche namen genoemd worden, en omdat men gewoonlijk verwacht, dat ik er belang in zal stellen van waar ze ingevoerd zijn. Ik benijd hen, die de kennis bezitten die mij ontbreekt, maar ik doe er nu geene moeite meer toe om ze te verkrijgen, daar ik weet dat het nu te laat is. Maar het was mij onmogelijk niet van de openbare tuinen van Sydney te houden, — omdat men onder de boomen kon gaan zitten, en het uitzicht op de zee had. Er is eene wandeling van het benedeneinde der Macquarie-straat, niet Mrs. Macquaries-Weg, maar de eigen straat van den ouden Gouverneur, die langs het fort beneden het huis van den gouverneur naar de openbare tuinen leidt. De geheele afstand bedraagt zoo wat anderhalve mijl van het einde der Hunter-Straat, of die op de Macquarie-straat uitloopt. Zij loopt vlak langs de zee, met grasachtige hellingen, waarop men kan gaan liggen en de maan zien schijnen, zooals zij enkel schijnt aan bochten van den Oceaan die door land omgeven zijn. Ge kunt er u in het gras nedervlijen en het kabbelen aan uwe voeten genieten op nog geen kwartier afstands van uwe club. Uw na-den-eten-sigaartje is juist voldoende, om er heen te gaan en weder terug te keeren, zoo gij redelijk aanstapt en langzaam rookt. Er is niemand op dat uur, want de jongelui van

Sydney rooken hunne sigaren liever in hunne leuningstoelen. Voorts is dat kleine uitstapje te doen met eene stoomveerboot naar de noorderkust, waar de vorst der professoren en grootste der Grieken, Doctor Badham van de universiteit woont. Ik zou wel de veerman van die boot naar Lavendes-Baai willen zijn, op voorwaarde dat de Doctor mij bij elke tocht eenige ververschingen aanbood. Sydney is eene dier plaatsen, die, als men ze verlaat met de zekerheid er nooit weder te zullen komen, men niet zonder smart en een traan verlaten kan. Zoo groot is hare bekoorlijkheid.

De stad zelve, als stad, geheel afgescheiden van de zee en hare omstreken, vond ik aangenaam en belangrijk. In de eerste plaats, ofschoon de hoofdstad eener Australische kolonie en dus nog geen honderd jaar oud is, heeft geene van die ergste teekenen aan nieuwheid, die de steden van de Nieuwe Wereld zoo weinig schilderachtig en smakeloos maken. Zij is niet langwerpig vierkant of rechthoekig. Men kan er in wandelen en de richting verliezen, die men genomen heeft. De straten loopen naast elkander en komen soms in elkander uit, — en ze loopen kruis en dwars, rechts en links, en zijn onregelmatig. Philadelphia, daar ter wereld niets aan ontbreekt, en dat van alles wat weelde en groote instellingen maar aan de menschelijke natuur verleenen kan, voorzien is, is van alle steden de minst aantrekkelijke, omdat het zoo ingericht is dat elk huis zijne juiste plaats heeft, die altijd gevonden kan worden zoolang de geest van den zoeker aan het gewone berekenen is. Geene rekenkunde zal den wandelaar in Sydney terecht helpen; en dat is dunkt mij een groot voorrecht. Ik woonde in N° 213½ in zekere straat, en dit belangrijke getal scheen in geen verband te staan met eenige kleinere getallen. Er was geen N° 1, of 5, of 20 in die straat. Zoo ge in Philadelphia woont in N° 213, dan weet gij dat dit drie deuren van Twee honderd en tien aan de eene, en zeven deuren van Twee honderd en twintig aan de andere zijde is. Al diergelijke inlichtingen zijn echter altijd aan mij verspild, want ik vergeet de getallen die ik moet onthouden, en kan mijn geheugen niet te hulp komen door de eene of andere bijzonderheid van de ligging of van den naam.

De openbare tuinen te Sydney verdienen meer dan de voor-

bijgaande vermelding, die ik er van gemaakt heb. De bewoners van Australië leggen zich bijzonder toe op openbare tuinen, — even als zij dat op andere openbare inrichtingen doen, waarbij zij in staat gesteld worden de stichting hunner steden gelukkig te kunnen beginnen, door de ondervinding die zij uit onze onvolledigheden verkregen hebben.

Openbare wandelplaatsen voor het volk waren geene vereischten voor de menschheid, toen onze steden eerst gebouwd werden; en de daartoe benoodigde grond was zoo kostbaar geworden, toen de noodzakelijkheid er van ingezien werd, dat het slechts met groote moeite, en meestal door de milddadigheid van bijzondere personen geschied is, dat wij in staat gesteld zijn deze kunstmatige longen voor onze werklieden daar te stellen. In vele van onze groote steden hebben wij ze nog in het geheel niet. De Australische steden hebben voordeel uit onze te kort komingen getrokken. Het land was publiek eigendom, en ruimte voor ontspanning is er afgenomen zonder dat het iets heeft behoeven te kosten. Zoodoende is er smaak voor tuinen, en dat nog al sterk, en kennis van bloemen en heesters ontstaan, en heeft beschavenden invloed te dien opzichte aangebracht. In al de groote steden heeft men of in het midden of vlak in de nabijheid, tuinen eerder dan parken die bezocht, maar nooit geschonden worden. Die van Melbourne in Victoria zijn de pretensieuste, en uit wetenschappelijk oogpunt beschouwd ongetwijfeld de kostbaarste. Men heeft mij verteld, dat wat de zeldzaamheid en menigvuldigheid der verzamelde planten aangaat, die ter nauwernood door eenige in Europa overtroffen worden. Doch wat liefelijkheid en schoonheid betreft, die zoowel door onkundigen als geleerden gewaardeerd kunnen worden, hebben de tuinen van Sydney huns gelijken niet bij alle die ik gezien heb. De gesteldheid van het land, met zijne groene hellingen tot aan de heerlijke heldere zeebaai, heeft er veel toe gedaan, en kunst en smaak hebben ze volmaakt. Gewoonlijk bestaat de keerzijde van het voorrecht van openbare wandelingen, dat ze te ver afgelegen zijn. Wij weten dat in Londen, Hyde Park van weinig nut is voor hen, die in Mile-End wonen. Het groote Park te Nieuw-York, ofschoon door omnibussen met de geheele stad verbonden, vereischt tijd om het te bereiken.

De tuinen van het Kristallen-Paleis te Sydenham zijn zoo afgelegen, dat de afstand meer nog dan de entree-prijs, de groote menigte tegenhoudt er genot van te smaken. Zelfs het Bois de Boulogne is te verafgelegen voor dagelijksche uitstapjes. Maar de tuinen van Sydney zijn geheel binnen het bereik van elke straat der vereenigde steden Sydney en Wooloomooloo.

Even achter de tuinen, bijna even nabij de stad zijn de zeebaden, — geen kleine, donkere ingeslotene plekjes waarin, uit gebrek aan eene betere plaats, mannen en vrouwen zich kunnen wasschen, maar groote zeeruimten, door palissaden afgezet, ter beveiliging voor de haaien die maken, dat het baden in de haven niet mogelijk is, ruim genoeg om in te zwemmen en van alle benoodigdheden voorzien. Het is eene zaak van belang voor eene stad zoo goed voorzien te zijn; en is het eene weelde, die voor zooverre mij bekend is, geene enkele stad in die mate bezit. In geheel Engeland is geene badplaats zooals deze of die er op gelijkt. Die te Kingstown in Ierland is mogelijk even goed; maar Kingstown ligt zes of zeven mijlen van Dublin af, en moet men er per spoor naar toe gaan. Een man of eene vrouw kan in een kwartier uurs naar de badplaats te Sydney wandelen.

Ik stond verbaasd over de vestingwerken van Sydney-Harbour. Vestingwerken, tenzij ze nauwkeurig onderzocht worden, ontgaan gewoonlijk zelfs aan den opmerkzamen beschouwer, maar ik had het geluk in staat gesteld te worden ze nauwkeurig op te nemen. Ik had vroeger nooit gedacht, dat de bevolking van Nieuw-Zuid-Wallis zoo achterdochtig jegens vijanden, of zoo strijdzuchtig van natuur was. Ik vond er vijf afzonderlijke forten, die tot boven toe voorzien waren of zouden voorzien worden van stukken geschut: vier, vijf, zes op elke spits; — geweren, musketten, stukken geschut van achttien ton zwaarte, met loopgraven en kuilen voor scherpschutters. alsof Sydney een tweede Sebastopol zou moeten worden. Men toonde mij aan hoe de geheele haven en de stad door deze stukken geschut bestreken werden. Er waren opene batterijen en kazematten, bomkamers en kruitmagazijnen, hier stonden barakken en daar verschansingen. Er was een boom, die midden in de haven geplaatst moest worden en tal van torpedo's om in het water nedergelaten te worden, en was alles zoo in orde dat ze in een paar uur gebruikt zou kunnen worden. Men legde mij dit uit dat »zij" niet

door de verschansingen zouden kunnen komen, of den boom breken, of aan de torpedo's ontsnappen, of het een uur onder het bulderen van het geschut uithouden. »Zij" zouden geen kans zien Sydney te kunnen nemen. Er heerschte groote krijgsmoed, en eene algemeene opinie dat »zij" het zwaar te verantwoorden zouden hebben. Eene poos lang kon ik maar niet begrijpen wie met dat »zij" bedoeld werden. Maar ieder had den mond vol van »oneerlijke handelingen" en zoo kwam ik te weten wie die »zij waren, die op het oogenblik door mijne begeleiders bedoeld werden. Zij zouden evenseens spreken over ieder ander vijand van Engeland. Ik hoop dat Nieuw-Zuid-Holland nooit voor Engeland zal behoeven te strijden en vooral niet tegen Amerika. Maar de aanhankelijkheid der kolonie is zoo groot, dat zoo er strijd op handen was, zij zich ongelukkig zou gevoelen zoo haar niet toegestaan werd er deel aan te nemen. Bij het bezichtigen dezer forten werd ik getroffen door de heerlijke ligging. Men zou waarlijk wenschen kanonnier te zijn om op een dezer forten te kunnen wonen.

Sydney bestaat uit drie vereenigde localiteiten. De oude stad, — zoo oud als de steden in Australië gerekend worden te zijn, — waarin Georgestraat en Pittstraat, die naar George III en zijn minister genoemd werden, evenwijdig van uit het midden tot elkander loopen. De andere straten zijn alle naar gewezen gouverneurs genoemd: Macquarie-straat, King-straat, Bligh-straat, Hunter-straat, en Phillip-straat. Onder deze straten is de Macquarie-straat de voornaamste, en bevat het Parlements-Huis, de Gebouwen der Schatkist, den ingang van het Gouvernements-Huis en het Oude Hospitaal. Voor een gedeelte is de straat maar aan eene zijde bebouwd en geeft het uitzicht op het publieke domein; want er is een publiek domein of park even zoo goed als publieke tuinen. Eigenlijk zijn er volgens de kaarten der stad een binnen- en een buitendomein, alsook een Hyde-park. Ten zuide hiervan verheft zich de belangrijke stad Wooloomooloo, — de lezer kan er gerust op aan dat ik mij volstrekt niet vergis in de spelling van haar naam, maar dat die heel juist is. Wooloomooloo is bijna even fraai geworden als Sydney en veel deftiger; en achter Wooloomooloo liggen langs en over verscheidene inhammen van de zee, Elisabeth-Bay, Rose-Bay, Double-Bay en Rushcuthers-Bay, — waarin de verschillende villa's der voornaamste familiën

vindt. Hier is het dat het opkomend geslacht van Sydney verlangt te wonen, en er is veel dat die keuze billijkt. Men heeft daar de »Noord-Kust," minder in trek dan de heuvelen rondom de zuider inhammen, maar bijna even mooi. De Noord-kust staat in verbinding met Sydney-Cow door een stoomveer en is tegenwoordig meer bekend onder den naam von Circular-Quay, en worden daar de schepen geladen en gelost. Men kan zich niets fraaier voorstellen dan het prachtige gezicht, wanneer de wolschepen uit Engeland hier en in een kring lang de kade voor anker liggen. Dit is gedurende de zomermaanden meestal van October tot Maart. Ik ben te Sydney des zomers en des winters geweest, maar gedurende den winter scheen de haven als geheel verlaten. In tien minuten bereiken de bewoners van de Noord-kust van de Circular-Quay af de groote haven over, hun gedeelte der stad. Hier heeft men St. Leonard, dat zeer deftig is; Balmuir niet minder, en hooger op de wijk Pyrmont, die het mij misschien kwalijk vergeven zal zoo ik zeg, dat ik die alles behalve deftig vond. Pyrmont kan ook door middel van een brug bereikt worden, maar de bewoners van St. Leonard moeten altijd van de veerboot gebruik maken. Ik mag bij de beschrijving van deze stad vooral niet vergeten te vermelden, dat het Gouvernements-Huis tusschen de Circular-Quay en de openbare tuinen ligt, met grond er om heen die tot aan zee reikt. De ligging is zeer fraai en het huis heeft een prachtig voorkomen, zooals dat voor het verblijf van een onderkoning betaamt. Men zeide mij echter, dat het als huis niet zoo goed was, als het wel moest zijn. Uit het oogpunt van een eenvoudig nederig burger beschouwd, dacht mij dat het huis zoo goed was als het maar kon.

De oudheid van Sydney, — ik moest eigenlijk zeggen de betrekkelijke oudheid — komt een Engelschman al heel ongerijmd voor als hij bedenkt, dat de plaats, tijdens het leven van zijn vader nog geheel met gomboomen overdekt en door wilden bewoond was. Er zijn huizen die zoo oud zijn, dat ze bijna geheel in vervallen toestand zijn, die er zoo nederig, zoo ongemakkelijk en bijna even schilderachtig uitzien, als sommige vervallen gebouwen in de straten onzer oude steden. Hier zijn de huizen meest alle van hout, doch men raakt daar zoo aan gewoon, dat men het op het laatst niet meer opmerkt. Twee

of drie worden mij aangewezen als de oudste van de stad, en die zeker gebouwd werden toen de harten der jonge kolonisten met drukkenden zorgen bezwaard waren. Toen was er nog geen quaestie van schoone ligging van tuinen, die op de zee uitliepen, en van prachtige uitzichten op de door land omringde zee. Toen was het de vraag: hoe konden de bewoners zich beveiligen tegen de wilden, de veroordeelden, die nog erger dan de wilden waren, en tegen het vuur? Het schijnt dat de eerste nederzetters op welk land ook, zelden over schoone ligging nagedacht hebben. De zorgen voor voedsel en veiligheid zijn te groot voor pioniers, om aan de weelde van fraaie landschappen, en den smaak voor prachtige uitzichten, die in later dagen ontstaan zijn, toe te geven. In de laatste eeuw hebben de Engelschen gereisd om steden, en menschen te zien, en de wereld te bestudeeren, — maar in vroegere dagen vond men de bergen hinderlijk, en donkere valleien woest, en ijsbergen afschuwelijk. Veel wordt verhaald door hen, die het eerst te Botany-Bay en Port-Jakson landden over de boomen en planten, en gewassen van het nieuwe land, — wat men nu, geloof ik de »Flora" noemt; maar ik herinner mij geen enkel woord van lof er over.

Onder meer oude gebouwen vindt men er eene oude kerk en een zeer oud hospitaal. Men verzekerde mij dat het hospitaal in het geheel niet meer gebruikt kon worden. Het kwam mij voor luchtig, gemakkelijk, en zoo behaaglijk mogelijk voor zulk eene inrichting te zijn. De St. James kerk is rondom met banken met hooge donkere paneelen bezet, en staat zoowat gelijk met eene Engelsche ongeriefelijk ingerichte kerk van de vorige eeuw, zooals men die in steden van den tweeden rang in de Oostelijke Graafschappen aantreft. Ik ben er eens naar toe geweest, doch kon geen woord verstaan, noch van den heer die de gezangen voorlas, noch van den prediker. Het is echter eene deftige kerk en wordt verondersteld, dat de gouverneur en zijn gezin hunne gebeden daar komen opzeggen.

De kathedraal daarentegen is nieuw en zeer goed ingericht. Ik hoorde er eene uitmuntende preek, waarin gezegd werd dat Paulus meer zijn eigen godsdienst verkondigde, dan dat hij dien van anderen bestreed, — eene les welke men te huis wel noodig heeft, en vooral niet onnoodig in de Australische koloniën.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Godsdienst en Opvoeding.

Het is natuurlijk dat de bezoeker van vreemde landen veel heeft om over te denken, en daarom dus ook veel te zeggen heeft over de godsdienst-sekte waartoe hij zelf behoort. Hij zal er gewoonlijk op gesteld zijn leeraren dier kerk te ontmoeten, en zoo hij Engelschman is allicht in de dwaling verkeeren, tenzij hij er zijn hoofd niet over breke, dat de Engelsche kerk de eenge voorname kerk is. Dit denkbeeld is algemeen bij ons te huis, maar zelfs daar vergist men zich. In de koloniën zou die misvatting minder verwerpelijk zijn. Zoolang de koloniën, Kroonkoloniën waren, nog geheel onder het bestuur van huis, — werd de Engelsche kerk tot op zekere hoogte gevestigd. Bisschoppen werden door de Kroon benoemd, en hebben nog krachtens hun patent, eenige maatschappelijke voorrechten. Zij worden erkend als titulaire heeren, en hebben grooter aanspraak op dien naam dan hunne Roomsch-Katholieke broederprelaten. Tegenwoordig echter worden alle Christelijke Godsdiensten in de koloniën beschouwd als op ééne lijn te staan, en dezelfde aanspraak te hebben op den onderstand, dien de staat zou kunnen of willen geven. In elk der koloniën hebben de energie der leeraren en hunne kudden, en de milddadigheid van partikulieren, er toe bijgedragen de kerkelijke inkomsten te vermeerderen, die meestal door vrijwillige betalingen van het volk bezorgd werden. Ik zou mijne lezers maar vermoeien zoo ik wilde trachten hun uit te leggen hoe zulke fondsen ontstaan zijn en hoe daarover beschikt wordt; wel zal het sommigen belang inboezemen te weten, dat er vijf bisschoppen van de Engelsche kerk in Nieuw-Zuid-Wallis zijn; en heeft de Bisschop van Sydney, als de voornaamste voor de Australische koloniën, een inkomen van 2,000 p. st. per jaar. Het geheele inkomen van de geestelijkheid der Engelsche kerk in Nieuw-Zuid-Wallis bedraagt 13,963 p. st. 's jaarlijks — waarvan 12,386 jaarlijks door de bevolking wordt opgebracht, en 1,576 p. st. uit het

Algemeene kerkelijke fonds. De gewoonlijke bezoldiging van een leeraar is 200 p. st. per jaar. In de koloniën zijn 229,243 leden van de Engelsche kerk.

Een Roomsch-Katholiek aartsbisschop heeft het bestuur over de Roomsche kerk, met een salaris van 800 p. st. per jaar. Het totale inkomen van de Roomsch-Katholieke kerk bedraagt 7,607 p. st. per jaar, waarvan 6,583 p. st. uit de vrijwillige bijdragen der geloovigen, en 1,024 p. st. uit het kerkelijke fonds voortkomt. Het inkomen van pastoors is 200 of 150 p. st. per jaar. Er zijn 145,932 Roomsch-Katholieken in de koloniën. De Presbyterianen en Wesleyanen hebben natuurlijk geene bisschoppen, maar zij betalen hunne leeraren gewoonlijk ook met 150 p. st. per jaar, en trekken bovendien de Presbyterianen 326 p. st., en de Wesleyanen 180 p. st. per jaar uit het Algemeene kerkelijke fonds. Het groote bedrag van de vereischte som wordt opgeleverd door vrijwillige inschrijvingen van de gemeenten, — zoo betalen de Presbyterianen jaarlijks 2,179 p. st., en de Wesleyanen 1,572 p. st. Het aantal Prestbyterianen in de kolonie bedraagt 49,122, en dat van de Wesleyanen 36,275.

Er zijn nog negen andere Christelijke sekten die hunne eigene leeraren en eigene bedehuizen hebben, en te zamen 26,447 zielen tellen. Ook waren er twee Joodsche synagogen, — en eene vereeniging van Christelijke Israëlieten, doch ik moet bekennen, dat ik volstrekt niet weet wat hunne leerstellingen zijn.

Met veel prijzenswaardige energie is men er eindelijk onder zeer bezwarende omstandigheden in geslaagd, den godsdienst en het godsdienstonderricht onder het bereik van het volk te brengen. Ongetwijfeld heeft het feit van eene verplichtte kerk te huis, en de theorie van verplichting die van huis overgebracht werd, aanleiding tot de meening gegeven, dat de godsdienst en godsdienstonderricht- en oefening aan het volk gegeven moest worden zonder persoonlijke geldelijke tegemoetkomingen.

De menschen in Australië klagen er gewoonlijk over dat nog nooit een leeraar naar hen toegezonden is, — ofschoon zij zelf er nooit moeite voor gedaan, en nooit geld er voor gegeven hebben om een leeraar naar hunne districten te laten komen. Zij weten dat zij den dokter en den advokaat moeten betalen, evenals de Roomsch-Katholieke weet dat hij zijne priesters moet betalen;

maar de normale Engelsche Protestant denkt, dat zijn geestelijke herder hem door eene onbekende autoriteit, die verondersteld wordt zulke zaken te beredderen, toegezonden moet worden. Wordt hem geen geestelijken herder toegezonden, dan doet hij het zonder geestelijken bijstand af, beklaagt zich misschien, of trekt zich de zaken niet verder aan. Hij zou naar de kerk gaan zoo er eene kerk in de buurt was, maar zoo er geene is, kan hij het niet helpen en is zijn geweten daarmede gerustgesteld. Ook leveren de schaarsche bevolking en de groote afstanden, die tusschen de kleine steden in liggen, groote bezwaren op. De geestelijken van welke richting ook, zijn, zoo zij in herderlijke districten geplaatst zijn, verplicht, de zorg meer over groote uitgestrektheden dan wel over gemeenten op zich te nemen, en zijn die uitgestrektheden dikwijls zoo groot, dat de dienst maar eens in de veertien dagen, of soms ook wel maar eens in de maand gehouden kan worden. Het heen en weer reizen is ook kostbaar, lastig en onaangenaam. Het noodzakelijke gevolg hiervan is, dat er vele plaatsen zonder bedehuis of geestelijk toezicht zijn, en dat de squatters met hunne gezinnen en onderhoorige schaapherders, grensjagers, scheerders en dergelijken den Zondag slechts als een dag van rust beschouwen.

Het zou echter verkeerd van mij zijn te verzwijgen, dat in Nieuw-Zuid-Wallis en in de andere koloniën een systeem ingevoerd is, dat door de Bisschoppen der Engelsche kerk volkomen goedgekeurd is, om de verrichtingen van den kerkelijken dienst door leekebroeders te laten waarnemen. De morgengebeden, met de leerstukken en de litanie worden voorgelezen, — en dikwijls ook eene preek. Ik geloof dat de Bisschoppelijke bevelen tegen oorspronkelijke preeken van leekebroeders zeer streng zijn; maar ik geloof toch wel, dat ze dikwijls niet gehoorzaamd worden. Of de Presbyterianen en Wesleyanen leekebroeders gebruiken om te lezen, kan ik niet zeggen.

De Roomsch-Katholieken doen dat natuurlijk niet, — en geloof ik geloof ik daarom dat de Roomsch-Katholieken als sekte, meer verwaarloosd worden dan hunne Protestantsche broeders, ofschoon zij zekerlijk meer gedwongen zijn hunne geestelijke verplichtingen na te komen.

Ik ben verplicht te vermelden, dat naar mijn inzien het gods-

dienstonderricht en de godsdienstoefeningen door de bevolking van Australië beschouwd worden, als een vereischte voor de beschaving en algemeene welvaart. De bewoners der koloniën door elkander gerekend, geloof ik dat die meening daar sterker is dan te huis, ten eerste en voornamelijk omdat de meerderheid der bevolking beter opgevoed is, ten tweede, en in veel minder mate, omdat zij, die het meeste in opvoeding, rang en betrekkingen vooruit hebben, minder hoog ontwikkeld zijn. Dat het eerste het geval zou zijn, zal niemand verwonderen, en zal gewoonlijk als natuurlijk gevolg worden aangemerkt, zoo men erkent dat de koloniale opvoeding beter is, dan die tot nog toe bij ons te huis gegeven wordt. Laat hen, die er naar streven en de macht hebben de kinderen naar school, en ze ook alsmede hunne ouders naar de kerk zenden, — zelfs al zijn die scholen in alle opzichten wereldlijk. Onderwijs brengt voorspoed aan, voorspoed bezorgt gepaste kleeding, en nette kleeding voert naar de kerk. Onder ons in Engeland bestaat dat gedeelte van onze landelijke bevolking, dat nimmer ter kerke gaat, en dat uiterst onwetend in alle godsdienstige zaken is, uit de ongelukkigen op wie de dauw van het verplichtte onderwijs niet gevallen is, en die in dierlijke onwetenheid gelaten zijn. In al de gemeenten van de koloniën worden de kinderen onderwezen. Overal waar eene gemeente is, al is die nog zoo klein, vindt men eene school, en waar eene school is wordt die door de kinderen bezocht. En ook bijna even algemeen ziet men in alle gemeenten eene kerk, of kerken verrijzen. Al zijn er maar twee of driehonderd personen in een omtrek van twaalf mijlen, zoodat de aanhoorigheid eener kerk gemiddeld nog geen honderd personen bedraagt, zal men er eene Presbyteriaansche en eene Roomsch-Katholieke kerk, of eene Engelsche en eene Wesleyaansche kerk naast elkander vinden. Dikwijls zijn in een klein gehucht, dat wat gebouwen betreft maar vier herbergen, een smidswinkel en eene bank heeft, twee of drie bedehuizen. De menschen houden er van om kerken te bouwen, en zijn er op gesteld om ze in hun dorp te hebben, — ofschoon zij er ongelukkiglijk minder op gesteld zijn om jaarlijks voor hun leeraar geld bij te dragen, dan om in de kosten van hunne kerken te voorzien. Voor het bouwen eener kerk mag men schulden maken, maar niet voor een geestelijke. Er bestaat een algemeen verlangen dat men er-

kennen zal, dat het welzijn en de geschiktheid van het godsdienstonderricht in de kolonie erkend zal worden, en dit schrijf ik hoofdzakelijk toe aan den heilzamen toestand der opvoeding.

Het zou moeielijker aan te toonen zijn dat de mindere ontwikkeling van de beter opgevoede klassen in de kolonie, dan die welke te huis bereikt is, eene gelijke neiging gehad zou hebben; doch ik geloof niet dat dit het geval is. Er kan geen twijfel bestaan dat de opvoeding onder de bevoorrechte klassen te huis tot hoogere ontwikkeling brengt dan in de koloniën. Het zou al heel onteerend voor Engeland met zijn rijkdom en goed ingerichte colleges en scholen zijn, zoo dit niet het geval was. Ook is menigmaal het geval van zulk gevorderd onderwijs geweest, niet alleen in Engeland, maar in alle landen waar de wetenschap gehuldigd wordt, dat de geleerde geleerd heeft de priesterschap gering te schatten, en gedeeltelijk zich er van te ontdoen. Ik zeg niet dat daardoor het ongeloof ontstaan is, — maar wel eene geneigdheid in den geest des menschen om te denken, dat hij voor zich zelf als eigen priester genoeg heeft. Dat gevoelen dat zich van de mannen op de vrouwen, van vaders op zonen, en van moeders op dochters mededeelt, — doch onder de mannen altijd sterker is dan onder vrouwen, — heeft in alle verstandelijk ontwikkelde gemeenten eene zekere geneigdheid doen ontstaan, om het vertrouwen in de verrichtingen der kerkelijke diensten te verzwakken. In de koloniën is het nog niet zoover daartoe gekomen. Dat het er toe komen zal, hetzij ten goede of ten kwade, is zeker. Intusschen, door de ontstentenis van dien toestand, is de geneigdheid, die ik aangehaald heb ten gunste van het godsdienstonderwijs onder de hoogere klassen der koloniën sterker, dan die onder onze hoogere klassen te huis.

Ik verneem uit de statistieke opgave van Nieuw-Zuid-Wallis, dat de gemiddelde opkomst in de verschillende plaatsen van bijeenkomst, iets meer dan een derde der geheele bevolking bedraagt. Op den 31sten December 1870 bedroeg de bevolking 502,860 zielen, en was de gemiddelde opkomst des Zondags 172,320.

Ten gunste der kolonie moet hier bijgevoegd worden, dat Nieuw-Zuid-Wallis zich zelf van goed ingerichte scholen voorzien heeft, doch moet eveneens aangehaald worden, dat de kolonie het groote deel der onkosten voor deze scholen bestrijdt uit de algemeene

belastingen van het land. Er zijn 796 openbare of algemeene scholen, open voor alle standen, doch niet open zonder eenige betaling, behalve onder bijzondere omstandigheden, waarvan 267 hoogere, en 529 lagere zijn. De gezamenlijke onkosten van deze scholen is 150,866 p. st. per jaar, waarvan slechts 39,584 p. st. door de schoolgelden der scholieren opgebracht wordt, en de overige groote som van 111,282 p. st. uit de algemeene inkomsten van het land betaald moeten worden. En hierbij moet men bedenken dat dit het geval is in een land, waar het gemiddelde loon van werklieden 7 sh. 6 d. en dat van landbouwers ongeveer 4 sh. daags is. Deze scholen zijn alle onderworpen aan den Raad van Onderwijs, en gaven in 1870 onderwijs aan 59,814 scholieren. Dit getal vereenigd met dat van de bijzondere scholen, waarvan de onkosten natuurlijk niet opgegeven kunnen worden, waren in 1870, 74,503 scholieren onder opzicht der kolonie, — een getal dat groot genoemd mag worden voor eene bevolking van een half millioen, die aanhoudend toeneemt door de nederzetting van volwassenen.

Ik bezocht de grootste van de Sydneysche openbare of algemeene scholen, en zooals dat bij zulke gelegenheden gebruikelijk is, luisterde ik naar het overhooren der lessen van de kinderen. Ik weet nooit recht in hoeverre ik de wonderen, die ik bij zulke vertooningen hoor en zie, gelooven moet. Ik tracht altijd zoo weinig mogelijk te gelooven, om mijzelve daardoor de schande van mijne eigene onwetenheid te besparen. Als ik een kleine jongen zie opstaan en zonder pen of potlood binnen eene halve minuut eene som zie uitrekenen, waarvoor ik met alle benoodigdheden toegerust een halven dag noodig zou hebben, dan haat ik zoo'n kleinen jongen en voel mij geneigd te gelooven, dat er tusschen hem en zijn onderwijzer bedriegerij in het spel is. De gestelde vraag werd op de volgende wijze gedaan: »Zoo iemand 197 p. st. 7 sh. 6 d. tegen $4\frac{1}{2}$ percent belegt, en na verloop van 23 dagen de interest $\frac{1}{8}$ percent hooger wordt, wat zal dan zijn inkomen na verloop van 42 dagen zijn?" Ik vraag aan een gewoon Engelsch heer, hoe hij die som over dat 42 daagsche inkomen berekenen zou? Maar de kleine jongen doet het uit zijn hoofd, kijkt heel onnoozel naar den zolder, om zijn antwoord te zoeken, en wordt niet eens geprezen zoo hij het met vooronderstelde juistheid geeft. Ik voor-

onderstel dat het antwoord nauwkeurig was, en dat de cijfers niet op eene voor mij onzichtbare wijze aan den knaap getoond werden.

Zekerlijk toch moest ook een meisje dat ik zelf ondervroeg begrepen hebben wat zij zeide. Er was iets uit Shakespear voorgelezen, waarin het woord »strategie" in ondergeschikten en niet in technischen zin voorkomt. Ik vroeg de beteekenis van het woord, en antwoordde het meisje mij dat strategie (veldheerskunst) de kunst van militaire bewegingen was. Het was eene alleraardigste kleine meid, en hoop ik dat zij zal blijven leven en de vrouw van den hoofdbevelhebber der sterkten van Nieuw-Zuid-Wallis worden zal. De meisjes zijn in sommige dezer scholen nog knapper zelfs dan de jongens. Zij lezen beter en schijnen een helderder inzicht over zaken in het algemeen te hebben. Ik herinner mij bij zulk eene gelegenheid te Nieuw-York, eene kamer vol meisjes, die door de onderwijzers ondervraagd werden. Hij vroeg, waarom de Romeinen met de Sabijnsche vrouwen weggliepen? Een meisje opperde dat de Sabijnsche vrouwen er zeker goed uitgezien hadden; maar zij werd spoedig overtroffen door een ander verlichter meisje dat ons vertelde, dat het gedaan was ter bevordering der bevolking. De jonge meisjes te Sydney waren mogelijk niet zoo wijs als dit, maar ik stond toch verbaasd over hunne ontwikkeling. Maar alle gekheid ter zijde, ik verklaar dat de uitnemendheid van het onderwijs in de Tore-Street-School te Sydney zeer groot is, ofschoon ik betwijfel of alles wat er geleerd wordt, wel onthouden zal worden. Men zal wel begrijpen dat de school waarvan ik spreek, de school is, die voor iedereen open staat.

De glorie van Sydney op het punt van onderwijs bestaat in de universiteit, en heeft de kolonie veel doorzicht getoond bij de daarstelling en de oprichting van het gebouw. Wat het gebouw betreft, geloof ik, dat niemand mij tegen zal spreken, zoo ik zeg dat de college-zaal, — of openbare kamer, want zij wordt voor geene der aangename feestelijkheden afgestaan, waarvoor de college zalen aan onze universiteiten gebouwd zijn, — is de keurigste kamer in de koloniën. Men zou mij mogelijk wel tegen spreken zoo ik zeide, dat noch Cambridge noch Oxford zulk eene keurige had; maar ik weet er bepaald geene, waarvan de ver-

houdingen zoo goed zijn. Ten opzichte der Sydneysche universiteit zelve moet men bedenken, dat zij enkel opgericht is voor het onderwijs, en niet als verblijfplaats noch van leden, noch van scholieren of studenten. Zij bestaat daardoor uit de zaal, de bibliotheek, leeskamers, een museum en een verblijf voor een van de professoren. Zij weet niets van vroolijke dagen, van lange tafels, van Latijnsche toasten of uitgezocht bier. Zij bezit niets van de gezellige bekoorlijkheden, waaraan de bezoekers van Cambridge en Oxford gewoon zijn; maar daarom is de opvoeding er mogelijk niet te slechter om, en in allen geval minder kostbaar.

Uit een geldelijk oogpunt beschouwd, kan ik niet zeggen dat de universiteit tot nog toe veel voorspoed gehad heeft. In 1870, — van de latere jaren kan ik de cijfers niet aantoonen, — waren de totale onkosten der universiteit, die hoofdzakelijk uit de bezoldigingen der professoren bestond, 5,938 p. st., waarvan niet minder dan 5,000 p. st. uit de algemeene inkomsten van de kolonie betaald werden. Er waren maar 41 scholieren, wier vrienden het bagatel van 22 p. st. voor elk per jaar voor hunne opvoeding betaalden, en maakt dat te zamen 938 p. st. uit. Maar drie professoren zijn aan het college verbonden, en genieten een buitensporig inkomen van bovengenoemde som, behalve andere professoren, die minder hoog bezoldigd worden.

Er zijn eveneens nog andere colleges, die bestemd zijn om door studenten die van buiten af komen, bewoond te worden, zooals zij dat aan onze Engelsche colleges doen, onder het toezicht van een Bestuurder of Rector. Twee of drie zijn reeds gebouwd en bewoond door den Bestuurder van St. Paulus, dat nu eene protestantsche inrichting, en door den Rector van St. John dat voor de Roomsch-Katholieken bestemd is. De bezoldigingen dezer heeren worden uit de belasting-opbrengst betaald, maar de studenten zijn nog niet heel talrijk. Toen ik de universiteit bezocht, werd de gelukkige Rector van St. John, maar door een inwoner lastig gevallen, terwijl de Bestuurder van St. Paulus drie of vier had.

Ik denk er volstrekt niet aan om met de Sydneysche Universiteit den spot te drijven. Met zulk eene schaarsche bevolking was het natuurlijk dat de aanvang, zoo die toch gemaakt moest worden, dit door het gouvernement moest geschieden en met gou-

vernements geld betaald. De tijd is nog te kort geweest om tot goede resultaten te leiden. Alle pogingen zijn in het werk gesteld ze te bevorderen, vooral door het bekomen van leeraren van den eersten rang. De reputatie van de geleerdheid van Dr. Badham, de professor in de klassieken, is in Engeland even groot als te Sydney, — of bijna evenzoo; — want te Sydney wordt hij beschouwd als non plus ultra van Grieksche letterkunde. Mr. Pell, de professor in de wiskunde staat even hoog aangeschreven. Geene instelling in de koloniën verwekt en verdient meer de sympathie van een Engelsch reiziger, dan de Universiteit van Sydney.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Wetgeving en Staatsbestuur.

Het eerste parlement waaronder het verantwoordelijk bestuur in Nieuw-Zuid-Wallis geopend werd, kwam den 22sten Mei 1856 in werking, en de eerste verantwoordelijke Minister aanvaardde zijne betrekking den 6den Juni 1856. Sir William Denison werd hun Gouverneur. Toen hij naar de kolonie gezonden werd, regeerde de Gouverneur werkelijk, en had een eigen bestuur, waarin hij niet veel gestoord werd zoo hij den Staats-Secretaris maar raadpleegde. Doch van Mei 1856 af, werd dit geheel veranderd, en sedert dien tijd heeft het Parlementaire Bestuur de overhand gehad. Thans zit het zesde Parlement, en werd in 1872 de veertiende Minister benoemd. Australische ministers zijn niet lang levend, en kan het dus wel gebeuren dat eer deze bladzijden uitgegeven zijn, Mr. Parkes, die nu Eerste Minister en Koloniaal-Secretaris was toen ze geschreven werden, weer plaats gemaakt zal hebben voor een vijftienden Minister, — en mogelijk wel onder het presidentschap van Sir James Martin — zitting hebben in de Schatkamer. Sir James Martin en Mr. John Robertson schijnen twee staatslieden te zijn, die door de kolonie over het algemeen sterk gezocht zijn. Sir James Martin is vijf malen Procureur-

Generaal geweest, en is drie malen, wijl hij die betrekking bekleedde, eveneens Eerste minister geweest. Mr. Robertson heeft zes malen zitting in de kamers gehad en is twee malen Eerste Minister geweest. Men behoeft er dus niet aan te twijfelen dat, hij eenige omkeering van het politieke rad, de fortuin hen weder plaats zal doen nemen op de zetels, waar zij zoo aan gewoon zijn. De eenige quaestie bestaat in den duur hunner uitsluiting. Er zijn verscheidene andere heeren, die in de kolonie bekend staan als staatkundigen van het Parlement, — mannen, die voor een tijd in betrekking komen en dan, mogelijk voor altijd, aftreden. Maar omtrent de twee die ik aangehaald heb, bestaat een gevoelen, dat zij normale Ministers zijn, — heeren, die recht hebben om in het Parlement te zijn, en in het Parlement zijnde ten naastenbij recht hebben in het Kabinet te zijn. Het is zeer moeielijk om de bijzonderheden der woordenwisselingen in het Parlement te beschrijven, zooals die bij ons beschreven worden. Van deze twee staatslieden kan ik zeggen, dat Mr. Robertson een streng Liberaal en Mr. James Martin een streng Conservatief was. De naam en faam van Mr. Robertson zijn voornamelijk verbonden met de administratie der Kroonlanden, in welk opzicht hij beschouwd wordt als de vriend der zelfkiezers en daarom als de vijand der squatters. Sir James is, zooals ik vrees, een behoudsman in zijn hart. Hij is een verklaard tegenstander van de afscheiding, streng in zijne aanhankelijkheid aan de Kroon, zeer Engelschgezind, vol vertrouwen in zijne eigene kolonie, misschien wel wat jaloersch op andere, zeer strijdzuchtig, een geheel en al staatkundige en ten naastbij een Tory. Hij is mijns inziens de beste Australische redenaar die ik gehoord heb. Mr. Robertson, die vroeger Sir James collega was, doch sedert jaren zijn tegenstander, heeft de bijzondere verdienste gehad om voor zichzelve parlementaire vermaardheid te verwerven, niettegenstaande eene organische belemmering in de spraak, die een minder energiek man voor zijn geheele leven ongeschikt voor openbare vergaderingen zouden hebben gemaakt.

Bij mijn eerste bezoek in Sydney was de parlements-quaestie, die toen de gemoederen der menschen in Nieuw-Zuid-Wallis, — en eveneens de gemoederen der menschen in Victoria, in beweging bracht, — die over de grensbelastingen. Ik ben niet heel

zeker dat deze grensbelastingen mijnen lezers zulk een levendig belang inboezemen zullen als ze dat mij deden, niet alleen om den invloed, dien zij op de gemeenschap tusschen de twee betrokken koloniën Victoria en Nieuw-Zuid-Wallis gehad hebben en moesten hebben, maar omdat het nauwkeurig onderzoek, dat zij te weeg brengen en waarschijnlijk toe zal bijdragen, tot het in stand brengen van dien grooten maatregel, die van alle maatregelen de grootste en belangrijkste is voor het welzijn der koloniën, — een tolverbond, dat hen als één land te zamen zal verbinden ten opzichte van belastingen op ingevoerde goederen. Ik zal de geschiedenis van de grensbelastingen zoo kort mogelijk beschrijven.

De verschillende koloniën van Australië en Nieuw-Zeeland hebben tegenwoordig het recht, zooveel belastingen als zij willen op ingevoerde goederen te leggen, en heeft elke kolonie op zichzelve in dit opzicht eene macht zoo ongedeeld en persoonlijk, als die bij verschillende onafhankelijke natiën bestaat. Victoria mag de suiker zooveel belasten als zij maar wil, en Nieuw-Zuid-Wallis zooveel zij wil de tabak; maar zij kan geen suiker of tabak van Cuba tegen een bepaalden impost invoeren, en die van de zusterkolonie Queensland of vrij, of tegen een anderen maatstaf van impost. Zoo zij inkomsten moeten heffen op deze artikelen die van Cuba komen, moeten zij dezelfde inkomsten heffen op die welke van Queensland komen; ofschoon Queensland een deel van Australië uitmaakt, een deel van het Engelsche Rijk, en klaarblijkelijk evenzoo na aan hen verbonden is als Lincolnshire en Yorkshire aan Lancashire verbonden zijn. Hieruit volgt als eene noodzakelijkheid, dat tusschen de koloniën imposten moeten geheven worden, zelfs al waren al de koloniale staatslieden het er over eens om ze te willen afschaffen. Inkomsten moeten door sommige artikelen opgebracht worden, en daarom kan een artikel dat in eene kolonie opgeleverd wordt niet vrij van belastingen in eene andere overgevoerd worden. Op goederen die over zee, — goederen, die bijv. van de haven van Sydney naar die van Melbourne overgebracht worden, — kunnen deze belastingen in allen geval geheven worden zonder groot nadeel aan den handel. Dat zulke belastingen nadeelig voor de koloniën in het algemeen zijn, is dunkt mij, licht te begrijpen; maar die quaestie behoeft niet met die andere quaestie over de grensbelastingen vereenigd te

worden. De tegenwoordige inkomende rechten van de eene haven naar de andere kunnen zonder groote bezwaren geheven worden. Maar tusschen aangrenzende staten of koloniën, — tusschen naburige deelen van eene en dezelfde nationaliteit, die enkel door willekeurige lijnen van elkander gescheiden zijn, — zijn natuurlijk vele handelsartikelen, die niet over zee vervoerd kunnen worden. Goederen moeten noodzakelijk over de grenzen gebracht worden. De wijn uit de eene kolonie wordt in de andere verbruikt, evenals het meel en de tarwe. Het staatsbestuur van Victoria heft tegenwoordig belastingen op het meel en de tarwe, en daarom kan het meel en de tarwe van Zuid-Australië niet vrij van belastingen ingevoerd worden, zonder inbreuk te maken, niet alleen op de de wetten van Victoria, maar ook op die van Engeland. Hierover wordt tusschen Queensland en Nieuw-Zuid-Wallis onderhandeld, en eveneens tusschen Nieuw-Zuid-Wallis, Victoria en Zuid-Australië, en wel op die wijze, dat zoo de wet stipt nagekomen zou moeten worden, eene reeks tolhuizen langs de geheele grenzen daarvoor noodig zou zijn. De eenige grens, die voldoende bewaakt kan worden is, die tusschen Nieuw-Zuid-Wallis en Victoria.

De rivier Murray scheidt de twee koloniën van een. Ten noorden van de Murray ligt een herderlijk district, — de Riverina genaamd, daar het begrensd of ingesloten is door de grootste der bekende rivieren in Australië, dat onder Nieuw-Zuid-Wallis behoort, doch dat, wat ligging en middelen van vervoer betreft, veel nader bij Melbourne dan bij Sydney ligt. De menschen uit de Riverina koopen hunne goederen te Melbourne en niet te Sydney. Wij zullen de thee hier maar tot opheldering aanhalen, — daar wij zien dat de thee een groot artikel van verbruik bij de herderlijke bevolking is. De thee van de Riverina wordt in Melbourne gekocht, en daar Nieuw-Zuid-Wallis natuurlijk aan het Gouvernement van Victoria niet toelaten kan zijne inkomsten te vergrooten door belastingen, geheven op artikelen, die in Nieuw-Zuid-Wallis verbruikt worden, moet de impost van Victoria teruggevorderd worden of geïnd, wanneer de thee weder over de grenzen komt, nadat die op het grondgebied van Victoria onder geleibrief vervoerd is. Eenige jaren geleden werden de belastingen aan de grenzen geheven, aan de oevers van de Murray, wanneer de goederen overgebracht werden; doch de lasten die daaruit ont-

stonden waren onuitstaanbaar. Het was juist zoo, alsof er een tolkantoor aan de Theems te Hampton Court was, zoodat niemand van den eenen kant met zijn naburen aan den anderen kant zou kunnen verkeeren zonder tusschenkomst van tolbeambten. Dit was zoo verdrietig, dat de koloniën er toe overgegaan zijn eene overeenkomst te sluiten, waardoor de grens-tolhuizen werden afgeschaft, en waarbij Victoria toestemde jaarlijks aan Nieuw-Zuid-Wallis 60,000 p. st. te betalen als schadevergoeding voor deze belastingen, die te Melbourne geheven zouden worden op daar ingevoerde, doch weder tot verbruik naar de Riverina afgezondene goederen. Koloniale voortbrengselen hetzij van Victoria naar Nieuw-Zuid-Wallis, hetzij van Nieuw-Zuid-Wallis naar Victoria worden onder dezelfde bepaling vrij ingevoerd, in de vooronderstelling, dat de 60,000 p. st. die door Victoria betaald wordt, de geheele rekening af zou sluiten.

Op deze wijze, als het ware bij vergelijk, werd de vrije invoer van koloniale produkten goedgekeurd, geheel in strijd met den geest der wet. De wet verbiedt, dat goederen van de eene kolonie in de andere op gunstiger voorwaarden ingevoerd zullen worden dan die, waarop dezelfde goederen van andere landen ingevoerd worden. Juist ten noorden van de Murray ligt het Albury-district, en het Albury-district levert wijn op, die in groote hoeveelheid te Melbourne verbruikt wordt. Zoo Victoria belasting op de wijnen uit Frankrijk legt, moet zij ook belastingen leggen op de wijnen van Nieuw-Zuid-Wallis. Maar de 60,000 p. st. die jaarlijks door Victoria betaald worden, werd voorondersteld in de geheele quaestie van de Murray belasting te voorzien, en werd hierdoor aan de wijngaardeniers toegestaan, hunne wijnen naar Victoria te verzenden, tot groot nadeel van Frankrijk, Spanje en Duitschland, — en zelfs tot nog grooter nadeel van de noordelijke deelen van Nieuw-Zuid-Wallis, die mogelijk evenveel en evenzoo overvloedig wijn opleveren als Albury, doch die hunne wijnen niet anders dan per schip naar Victoria kunnen zenden. Geen duidelijker bewijs voor de dwaasheid van koloniale belastingen kan aangevoerd worden, dan de aldus gegevene erkentenis, dat ze niet geheven kunnen worden. Men mag natuurlijk aannemen, dat de 60,000 p. st. per jaar, die tot in Februari 1872 betaald werd, het juiste bedrag uitmaakte van de belasting-balans tusschen de twee koloniën,

maar men kan bij bezwaarlijk aannemen, dat deze overeenkomst aan het doel beantwoordt, dat door de verplichting door Groot-Brittannië gevorderd wordt. De gemaakte overeenkomst veroorlooft alleen, dat de wijnen uit Albury vrij van belasting de grenzen van de eene in de andere kolonie mogen passeeren, in volkomen tegenspraak met den geest en de letter van de verplichting, waarop het moederland nog aandrong. Het moederland heeft, door tusschenkomst van den Staatssecretaris verklaard, dat, zoo het eene kolonie toegestaan werd goederen vrij van belasting uit eene andere kolonie in te voeren, terwijl zij op dezelfde goederen van eenig ander land belasting legt, de vrije handel te zeer benadeeld en begunstiging te zeer aangemoedigd zouden worden. Dit zou ongetwijfeld het geval zijn, evenals de vrije handel benadeeld en begunstiging aangemoedigd zouden worden, zoo het toegestaan werd dat de handschoenen uit Worchester vrij van belasting aan gene zijde van de Severn in Worchestershire verkocht mochten worden, tenzij Engeland er toe overging de belasting op de Fransche handschoenen op te heffen, door de vernietiging van het traktaat van Mr. Cobden. Ik meen dat wij nog belastingen heffen op bewerkt goud en sieraden. Waarom heffen wij geene belasting op bewerkt goud dat van Londen naar Southwark wordt vervoerd? De zaak is dezelfde. Wordt de belasting geheven op een artikel dat het land zelf ook opbrengt, dan wordt het in het land opgebrachte artikel begunstigd. Maar waarom zou er aan den eenen kant van de Murray minder begunstiging zijn dan aan den anderen kant? Of waarom in allen geval zou Engeland tusschenbeide komen en zeggen dat het zoo wezen moet: Engeland dat aan zijne koloniën toelaat hunne begunstigende tarieven te maken zooals zij willen, tot hun eigen voor- of nadeel?

Maar om tot de aangegane overeenkomst en den impost langs de Murray weder te keeren. Eene som van 60,000 p. st. werd onder beider goedkeuring betaald, en het koloniale bestuur te huis liet het oogluikend toe, dat wijn en andere goederen vrij van belasting de rivier werden overgebracht. Dit duurde zoo eenige jaren voort, en toen kwamen de Ministers van Nieuw-Zuid-Wallis, — en onder hen voornamelijk Sir James Martin, hun Eerste Minister, — tot de overtuiging, dat 60,000 p. st. niet genoeg was. De bevolking van de Riverina dronk veel thee, en verbruikte veel

brandewijn en tabak, en verhoogden de belastingen op die artikelen geheven, de inkomsten van Victoria. Het was zeer klaarblijkelijk voor Sir James Martin, dat het bedrag zeer toegenomen was, ofschoon toen de strijd hierover aanving, geene onomstoo telijke bewijzen van het bedrag van den handel in quaestie konden aangetoond worden. Eene vergadering werd door de Ministers der verschillende Australische Kabinetten te Melbourne gehouden, met het bepaalde doel over plaatselijke aangelegenheden te beraadslagen. De discussiën hierover hebben weinig gevolg gehad. Vele vergaderingen zijn door de Australische Ministers gehouden, die nooit veel gevolg hebben gehad, omdat er geen band is, waardoor de afgevaardigden aan iets gebonden zijn. De afgevaardigden zijn door geene meerderheid van stemmen gebonden. Zij zijn niet gebonden door eene meerderheid van koloniën, of zelfs door eene meerderheid van het vertegenwoordigde volk. Er wordt veel gebabbeld over welke verslagen van de inkomsten er bekend gemaakt zullen worden, om — zoo ik vrees door slechts weinigen die in de staatkunde van de koloniën eenig belang stellen, — gelezen te worden. Ik geloof niet dat die vergadering voor de plaatselijke aangelegenheden iets uitgewerkt heeft; wel heeft die aanleiding tot achtereenvolgende twisten tusschen de Eerste Ministers van Nieuw-Zuid-Wallis en Victoria aanleiding gegeven, ten opzichte der grensbelastingen.

Mr. Ouffy aan de zijde van Victoria verwierp ten eenenmale het denkbeeld van meerdere betaling. »Wij vergunnen u wijn en graan zonder belasting in te voeren," zeide de Eerste Minister van Victoria, »wijn en graan, die bepaald belastingschuldig zijn, en het zou ons weinig moeite kosten uw rundvee en schapen ook te belasten. Hoe zou het met uwe squatters en vetweiders gaan zoo wij belasting op hun schape- en rundvleesch legden? Zou dus eigenlijk 40,000 p. st. per jaar niet veel nader aan het doel zijn dan 60,000 p. st.? Wat eenige meerdere betaling betreft dat is heelemaal buiten quaestie. Ik kan mij niet begrijpen, dat gij mij in het aangezicht durft zien en zoo iets te vragen? Dit schijnt de hoofdinhoud van het antwoord te zijn, dat door den Minister van Victoria gegeven is, en de Minister van Nieuw-Zuid-Wallis sprak niet minder bepaald of op minder hoogen toon. 100,000 p. st. of de grensbelastingen was zijn ultimatum. Het kwam nat urlijk

tot geene schikking, en keerde de Minister van Nieuw-Zuid-Walis naar Sydney terug, vast besloten, vol moed en vol vijandschap. De grensbelastingen zouden geheven worden.

En de grensbelastingen werden geheven; maar de eigenlijke strijd moest in Sydney uitgevochten worden. Het zou te langdradig zijn den geheelen strijd te beschrijven, hoe die verscheidene dagen in het Huis van Vergadering duurde. Sir James had het Huis der Vergadering n den beginne met eene kleine meerderheid op zijne hand, maar werd naderhand verslagen, en moest zich terugtrekken. Hij streed zijn strijd met de grootste bedrevenheid, en dat met zooveel welsprekendheid en kracht, dat het mij speet dat ik mij niet aan de zijde kon scharen, die meer eer scheen te behalen door geslagen te worden dan de andere, die de zege behaalde. Mijns inziens had Sir James in twee opzichten ongelijk. In de eerste plaats had hij ongelijk dat hij eene schikking stoorde, die hoe logisch ongerijmd ook, in allen geval vrede en welwillendheid tusschen de twee koloniën bevorderde, en die niet minder logisch ongerijmd zou geweest zijn, zoo Sir James er in geslaagd was de som van 60,000 p. st. tot 100,000 te vermeerderen; en in de tweede plaats had hij ongelijk, omdat hij had moeten weten dat zijne eigene kolonie tegen hem zou zijn. Hij werd in hetzelfde Huis van Vergadering, waarin hij bij den aanvang dezer quaestie eene meerderheid had, geslagen. Hij spoorde den Gouverneur aan om te ontbinden, — waarvoor de Gouverneur door alle partijen beschimpt werd, — en verkreeg toen eene bepaalde minderheid, en heeft na het verlies van zijne zitting voor Oost-Sydney, zich met moeite van eene andere zitting verzekerd, die hij voorloopig behield.

Ik heb hier de zaak wat breedvoerig omschreven, niet in de hoop dat mijne Engelsche lezers belang zullen stellen in het lot van den Eersten Minister in Nieuw-Zuid-Wallis bij deze gelegenheid, — of zelfs in de quaestie van de grensbelastingen zelve, die aan de orde van den dag was toen ik te Sydney was, — maar omdat het is om een voorbeeld aan te halen van de verwarring en jammerlijke bezwaren, waarin de koloniën gebracht zijn door hun tegenwoordigen toestand, ten opzichte van inter-koloniale grensbelastingen. De Australische koloniën zijn in allen geval evenzoo na aan elkander verbonden als de kantons in Zwitserland, de Vereenigde-Staten van Amerika, of zooals de verschillende Duitsche

vorstendommen en hertogdommen vóór de dagen van het Pruisische algeheele overwicht. Onder deze verschillende staten en koninkrijken, die in waarheid nooit zulke sterke banden of verplichtingen hadden als die, welke Australië tot een geheel zouden moeten verbinden, — is echter de eenheid altijd groot genoeg geweest om de gruwzaamheid van internationale belastingen te voorkomen. Laat hen, die in Duitschland gereisd hebben eens nagaan, hoe het met alle handelsartikelen gaan zou tusschen Baden en Darmstadt, tusschen Rijn-Pruisen en Nassau, zoo die aan dezelfde bepalingen onderworpen waren als die, welke uit Frankrijk naar Duitschland ingevoerd worden. Wij vooronderstellen dat de Amerikanen zich zelven ontzaglijk benadeelen door de strengheid hunner belastingstelsels; doch waar zou hun handel blijven zoo Nieuw-York niet met Jersey City, of Cincinnati niet met met Louisville, Chicago niet met Buffalo konden verkeeren zonder tusschenkomst van internationale tolkantoren?

Sir James Martin verlangde 100,000 p. st. in plaats van 60,000 p. st. voor zijne grensbelastingen. De eene regeling zou al even onverstandig geweeest zijn als de andere. In beide gevallen zouden de artikelen van interkoloniale opbrengst vrij van belasting mogen ingevoerd worden, — niet omdat het recht is, of zelfs geoorloofd om aan de bewoners aan de Murray een voorrecht toe te staan, dat aan de bewoners van andere deelen van elke kolonie niet verleend wordt; niet omdat het rechtvaardig is om aan de menschen van Albury eene markt voor hun wijn te bezorgen vrij van belasting, terwijl de wijngaardeniers aan de Hunter Rivier hun wijn niet naar Melbourne kunnen zenden, zonder aan dezelfde belasting onderworpen te zijn als de vreemde wijnen. Onder het oude stelsel mocht de wijn uit Albury vrij van belasting ingevoerd worden, omdat de betaling der groote som in eens, in plaats van belastingen op artikelen, als suiker en thee te Melbourne in Victoria ingevoerd, voor het gebruik van de Riverina in Nieuw-Zuid-Wallis, een voorwendsel tot ontduiking gaf. De Britsche wet, die nog in de koloniën van kracht is, verlangt dat goederen, die van de eene kolonie in de andere ingevoerd worden, belast zullen worden, zoo soortgelijke goederen van vreemde landen aan belasting onderhevig zijn. Vreemde wijnen zijn natuurlijk belast, en moet daarom de wijn, die van Nieuw-

Zuid-Wallis naar Victoria gaat ook belasting betalen, doch deze belastingen door elkander rekenende werd het toegestaan, die te ontduiken.

Het eenige herstel voor deze ongeregeldheid en verwarring is te vinden in een tolverbond van al de koloniën, en de eerste stap tot zulk een verbond zal een inbreuk zijn op de Britsche wet, die de koloniën verbiedt naar eigen willekeur over den vrijen invoer hunner eigene inkomsten te beschikken; en een einde maken aan die afschuwelijke smokkelverwikkelingen, die het gevolg zijn van eene poging, om belasting te heffen langs eene duidelijk aangeduide grenslijn, zooals die door de rivier Murray aangegeven wordt. Hoe droog dit onderwerp ook moge zijn, zal ik het wagen er nogmaals op terug te komen, voor ik de taak die ik op mij genomen heb, als geëindigd kan beschouwen; omdat ik den tegenwoordigen stand van zaken zoo noodlottig vind voor de erkenning der Australische integrale grootheid, zoowel door de koloniën zelve als door andere nationaliteiten.

Deze grensbelastingen hadden zulk een overwicht, beide keeren, toen ik Sydney de eerste maal bezocht en later toen ik er terugkwam, dat ik nauwelijks over iets anders dat belangrijk was in het parlement van Nieuw Zuid-Wallis hoorde beraadslagen. Er werd een bill op de echtscheiding voorgedragen, en vernam ik met verwondering, dat de bevolking van Nieuw-Zuid-Wallis, uitgezonderd de Engelsch sprekende rassen, zonder eenige wetsbepaling zijn, waarbij eene vrouw van haar man, of een man van zijne vrouw kan scheiden. Bij deze gelegenheid werd de wet op de echtscheiding verworpen, en de bijzonderheid blijft bestaan. Het stelsel van het Britsche Parlement om de vreemdelingen te tellen en hun verblijf na te gaan is aangenomen, en wordt natuurlijk meer toegepast dan dit te huis het geval is. Ik was er verwonderd over zooveel tijd, die door de Vergadering in beslag werd genomen, door bijzondere aanspraken en beschuldigingen tegen den spreker, dat het mij bij sommige er van voorkwam, dat die heer waarlijk niet op een bed van rozen lag. Een spreker in een Australisch Huis van Vergadering moet een flink man zijn, niet licht geraakt, en er meer op gesteld zijn eene nederige gedragslijn in het huis te volgen, dan er naar te streven een waardig decorum te handhaven; maar in staat om op zijn tijd, wan-

neer een of ander lid zich soms te buiten mocht gaan, een krachtig woord te spreken. Met onwilllige honden is het dikwijls kwaad jagen.

Het huis te Sydney weet zeer goed zijn eigen weg te gaan. Toen ik daar was gevoelde ik menigmaal, dat de eene of andere daad van gezag wel eens noodig zou zijn, — dat een bevel aan den stafdrager om een beleedigend lid weg te voeren en in een of ander donker hok op te sluiten, wel eens zeer heilzaam zou zijn. Ik verlangde er soms naar om de spreker te zijn en om eens wat gezag uit te oefenen. Ik bemerkte echter langzamerhand, dat het van zelf wel weer te recht kwam, en dat de spreker zeer goed wist wat hem te doen stond. Ik was echter niet zoo zeker of hij wel goed handelde, toen hij bij zekere gelegenheid, dat er eene nieuwe wet op de belastingen in overweging was, dat hij van zijne zitplaats als lid van het huis, niet alleen over het punt dat in overweging was, maar met heftige partijdigheid over de wet in het algemeen sprak. Ik kon niet anders denken dan dat zijn gezag als spreker benadeeld zou worden door zijne afdeeling tot het politieke strijdperk.

Dat een heel gewoon mensch een goed bestrijder kan worden, was eene les, die ik al lang geleerd had, voordat ik ooit iets van de Australische wetgeving gehoord had. Zoo iemand zal geen groot redenaar worden. Hij zal zijne hoorders niet vermoeien met redevoeringen, of ze door werende welsprekendheid mede slepen. Maar hij kan heel nuttig zijn, evenals meel bij het maken van een podding; want een podding, met veel meel en weinig rozijnen zal beter uitvallen dan een podding, waarin de rozijnen niets hebben om ze bij elkander te houden. In het Huis van Vergadering te Sydney was het grootste bestanddeel meel, om te voorkomen dat de rozijnen de maag niet bederven, en gemakkelijk te verteeren zouden zijn.

Het Lagerhuis of Huis van vergadering te Sydney bestaat uit twee en zeventig leden. De leden worden voor vier jaren benoemd, doch het Huis kan natuurlijk door den Gouverneur ontbonden worden, — evenals ons Huis der Gemeenten te huis. De verkiezing heeft bij stemming plaats, en de stemmen worden bij geheime stemming gegeven. Na de geheime stemming kan er geene stemopneming meer plaats hebben; ook hebben velen mij gezegd dat de vertegenwoordiging van stemmen algemeen is. Ik ben ge-

neigd te gelooven, dat de geheime stemming in de kolonie zeer goed gewerkt heeft, om zooals dat zekerlijk wel het geval geweest zal zijn, gediend om de rust bij verkiezingen te bewaren. Ik geloof niet dat hieruit eenige gevolgtrekking over de doelmatigheid van de stemming in Engeland, gemaakt zal worden. Geen stemgerechtigde in Nieuw-Zuid-Wallis verlangt zijne stem geheim te houden. Het is niet uit geheimhouding, — om den stemgerechtigde voor ontmoediging, of omkooping te vrij waren, — dat de geheime stemming noodzakelijk is, maar als eene staatkundige voorzorg van den dag.

Het Hoogerhuis, of Wetgevende Raad in Sydney is doorluchtig en conservatief. Evenals in Queensland worden de leden door de Kroon, en wel voor het leven gekozen. De benoeming geschiedt eigenlijk door den Eersten Minister van den dag. De groote meerderheid van de tegenwoordige leden hebben in het Lagerhuis gezeten, en hebben dus de gewoonten eener raadskamer geleerd, voordat zij in den Raad kwamen.

De Uitvoerende Raad bestaat uit den Gouverneur en zeven Ministers, — waarvan één lid van den Wetgevenden Raad moet zijn. De volgende ambtenaren maken gewoonlijk het Kabinet uit: de Koloniale Secretaris, de Advocaat-Generaal, de Procureur-Generaal, de Koloniale Schatbewaarder, de Secretaris van Landerijen, de Secretaris van Publieke Werken en de Postmeester-Generaal. Elk dezer ambtenaren kan tot Eerste Minister verkozen worden, ofschoon de Eerste Minister gewoonlijk liever Koloniaal-Secretaris zou willen zijn. Sir James Martin was Advocaat-Generaal, terwijl hij Eerste Minister was. M. Robertson was Eerste Minister en Secretaris van landerijen te gelijk. De leiding van openbare aangelegenheden is bijna dezelfde als die bij ons in Engeland, behalve dat de Gouverneur de macht heeft wetten tegen te houden, tot dat die door het Gouvernement te huis bekrachtigd zijn; en dat het Gouvernement te huis, zelfs zoo de wetten niet voorbehouden zijn, de wet kunnen vernietigen, zelfs zoo die door de beide Huizen en den Gouverneur bekrachtigd waren, en dat binnen twee jaren na den datum, waarop die door den Staats-Secretaris is opgemaakt.

Bij de laatste volkstelling in 1871, bedroeg de bevolking van Nieuw-Zuid-Wallis 503,981 zielen. In het begin van 1872 bedroe-

gen de inkomsten 2,218,699 p. st. Van deze som werd 1,720,722 p. st. door de belastingen opgebracht en 497,977 was de opbrengst van den verkoop en de pacht van kroonlanden. De openbare schuld bedroeg 10,614,330 p. st. en de interest der schuld was 530,514 p. st. per jaar; — dus moest door elk individu in de kolonie jaarlijks 1 p. st. opgebracht worden. Tot opheldering dient dat bijna al dat geleende geld uitgegeven is voor openbare werken, — zooals wegen en spoorwegen, en dat de som die voor spoorwegen uitgegeven is, 6,500,000 p. st. bedraagt en een interest van circa 2½ percent winst afwerpt. Men kan nu juist niet zeggen dat deze geldbelegging bepaald voordeelig voor de kolonie geweest is, daar wij weten dat 7½ percent de gewone interestberekening in Nieuw-Zuid-Wallis is; doch zoo wij nagaan hoeveel goed er gedaan is door het verkeer te bevorderen in eene kolonie, waar de gewone middelen van vervoer zoo moeielijk, langzaam en kostbaar zijn, mogen wij bezwaarlijk de schuld als eene nationale nachtmerrie beschouwen, zooals wij dat gedaan zouden hebben zoo het geld aan de loopende jaarlijksche uitgaven besteed was, of om de kosten van vroegere verkwistingen te bestrijden.

De totale opbrengst, die van elk bewoner vereischt wordt, is hooger dan die te huis. Bij ons bedraagt die minder dan 2 p. st. per hoofd. In Nieuw-Zuid-Wallis is het ongeveer 3 p. st. per hoofd, — nadat de kolonie het voordeel genoten heeft van de som, die van de pacht en den verkoop van kroonlanden afkomstig is, maar 3 p. 10 sh. per hoofd is in de kolonie niet zulk een zware last als 2 p. 10 sh. in Engeland. Het gemiddelde loon voor arbeiders door geheel Groot Brittannië is niet veel meer dan 12 sh. per week, terwijl dat in Nieuw-Zuid-Wallis gemiddeld 24 sh. bedraagt.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Landsteden, Spoorwegen, en Gewone wegen.

De landsteden in Australië zijn meestal weinig aanlokkelijk en kan men ook kwalijk verwachten, dat dit zoo zijn zou.

Er zijn natuurlijk enkele uitzonderingen — Ballaarat, Geelong en Beechtworth in Victoria zijn uitzonderingen, evenals Launceston in Tasmania, en Strathalbyn en Mount-Gambier in Zuid-Australië, die door hunne bijzondere ligging, of de energie van enkele personen, of goed gebouwde steden of bekoorlijke stadjes geworden zijn. Er zijn er stellig nog meer, die ik echter niet heb kunnen bezoeken. Over het algemeen hebben echter deze verzamelingen van huizen eene zekere ruwe nieuwheid over zich, een aanleg van straten, die echter nog niet meer dan ontworpen zijn, eene onvolledigheid in de bestrating en mac-adamisatie, die of stof of morsigheid veroorzaakt, eene blijkbare vereeniging van pretensie en onmacht, die noodwendig bestaan in steden die gebouwd zijn in de hoop op toekomstige grootheid, doch die een akeligen, treurigen indruk op den vreemdeling maken. Het zou moeielijk anders kunnen zijn, doch het hindert ons dat zij, die hunne plannen goed beraamd hebben om gemak, maatschappelijke reinheid, en mogelijk ook wel beschaafde heerlijkheid te bevorderen, tot nog toe niets tot stand gebracht hebben als ongemak, morsigheid en onbeduidendheid. In oude landen, zooals het onze, zijn de steden niet met zulke bedoelingen door de stichters opgericht. Steden van zelve uit dorpen ontstaan, omdat het eerst dezen en toen genen man het best schikte in deze of die plaats zijn brood te gaan verdienen. Bij gevolg zijn onze straten nauw en krom geworden, onze pleinen beperkt en dikwijls niet goed gelegen, en zijn het water en de versche lucht meestal ontoereikend voor de toenemende bevolking. Wij worden telkens genoodzaakt af te breken en nieuw op te bouwen, — en zijn altijd baas op ons zelve of op hen, die voor ons geweest zijn, dat er zoo weinig gezorgd is voor de behoeften van het algemeen. Doch het gevolg is, dat wij niet regel-

matig, onvolledig, pretensieus of weinig schilderachtig zijn. De nieuwe landen echter hebben zich de gebreken der oude landen ten nutte gemaakt, en hebben hunne steden naar een zeker plan aangelegd, met breede straten en groote pleinen, en lange rechte lijnen, opdat volgende geslachten in staat zouden zijn hunne huizen op daartoe geschikte plaatsen te kunnen bouwen, en niet zooals bij ons in de oude steden zoo dikwijls gebeurt, op allerlei hoeken en gaten te stuiten. Wanneer die toekomende geslachten eens dáár zullen zijn, zal alles wel wezen en de wijsheid der stichters erkend worden; — doch intusschen zijn de nieuwe steden leelijk en over het geheel morsig.

Zij, die in de Vereenigde-Staten gereisd hebben, verder dan de groote steden, die iets meer gezien hebben als Nieuw-York, Boston en Chicago, moet deze leelijkheid zeer sterk getroffen hebben. Het was de waardeering van deze leelijkheid, die haar hoogsten trap bereikt had door de ongelukkige jeugdigheid der plaats, die bezocht werd, en de verbeelding van den kunstenaar, die ons dat stadje te aanschouwen gaf, dat Dickens ons afschilderde, en Eden noemde. De stichters van zijn Eden hadden de vereeniging van twee groote bevaarbare rivieren aangetroffen en lange kaden en breede straten ontworpen; maar tot op Dickens tijd, niets dan slijk en koorts te voorschijn gebracht. Ik heb geene enkele Australische stad gezien zoo slecht als Eden — dat, toen ik er geweest ben al het kwaad wat er van gezegd werd, ruimschoots verdiende. Zulk eene schilderij mag ik van eene Australische stad niet ophangen, en zou die ook niet naar waarheid zijn; maar ik kan niet zeggen, dat deze gemeenten tot nog toe veel bekoorlijks of aangenaams voor het oog van den vreemdeling opleveren. Ik bezocht niet weinig van deze steden in Nieuw-Zuid-Wallis, en vond dat zij alle meest zonder onderscheid dezelfde eigenaardigheden hadden, — breede straten, en vele daarvan slechts schaars met huizen bezet; overal een voorkomen van ontoereikendheid, verstrooidheid en teleurstelling, even alsof de menschen begonnen te vreezen dat hun Eden niet die Elyseesche stad zou worden, waarnaar zij zoo innig verlangden.

Ook bespeurt men in deze steden tot nog toe weinig energie. De bevolking van zulke plaatsen bestaat gewoonlijk uit 7,000 tot 500, doch de meeste hebben minder dan 2,000 inwoners. Behalve

Sydney zijn in de geheele kolonie Nieuw-Zuid-Wallis slechts zes steden, die eene bevolking boven de 2,000 hebben en van deze vier, hebben New-Castle, Maitland, Paramatta en Bathurst eene bevolking van 5,000 tot 7,500. In al deze steden, zelfs in plaatsen met minder dan 500 zielen, is eene bank. In velen zelfs twee of drie banken. In alle steden vindt men eene kerk; in de meeste verscheidene kerken. De logementen zijn talrijker, zelfs dan de banken en de kerken, — en ofschoon ze beschimpt worden zooals dat met meest alle logementen in alle landen het geval is, — vond ik ze zeer goed ingericht, en veel beter dan ik bij zulk eene schaarsche bevolking over zulk een uitgestrekt district, had durven verwachten. Bijna alle logementen in Australië hebben eene, hoewel kleine, badkamer, — al is die ook wat ruw ingericht. Ik wenschte dat de logementhouders in Engeland dit eens wisten en navolgden. Ik vond ook dat de winkels beter waren dan zij er uitzagen, en dat de middelen om op comfortablen voet te leven in die oogenschijnlijk onaanzienlijke stadjes zeer goed te krijgen waren.

In Engeland is het somwijlen zeer moeielijk het wezen van het bestaan van eene maatschappij, die zich stad noemt, te ontdekken. Men kan niet nagaan, waarom deze of gene massa menschelijke wezens er toe gekomen is, om gezamenlijk op deze of gene plaats te gaan wonen. Het schijnt, dat de kleermaker van den slager leeft, de slager van den bakker, de bakker van den herbergier, enz. In vele van onze steden, vooral in de grootere, is de eene of andere tak van nijverheid, — doch in andere, vooral in het Zuiden en het Westen, bestaat die niet. Ik heb nooit kunnen begrijpen waarom Wincanton of Ilminster zouden blijven bestaan, of Chelmsford, of Bury-St. Edmunds. Er waren redenen voor toen de steden nieuw waren, en in nieuwe landen kan men de redenen nog erkennen. In Nieuw-Zuid-Wallis zijn vele der steden bepaald ontstaan door de goudvelden, en ontstaan er telkens nog meer. Sommige van die goudveld-steden zijn reeds in een staat van verval, of zijn bijna alweder verdwenen. Er blijven dan nog wel eenige menschen wonen, maar van al de akelige plaatsen, die ik ooit zag, zijn deze de akeligste. Het zijn »bosch"-steden. De lezer, die het een en ander over het Australische leven wenscht te weten, moet met de technische uitdrukking van het woord »bosch" bekend zijn.

Het bosch is het woud waar de gomboom groeit, waarmede zulk een groot gedeelte van Australië bedekt is, dat van de menschen, die buiten wonen meest altijd gezegd wordt, dat zij in de bosschen wonen. Squatters, die hunne dreven zelf besturen, wonen altijd in het bosch, zelfs al laat hij zijne schapen in de vlakten weiden. In plaats van een stadsmuis en een veldmuis zou in Australië een stadsmuis en een boschmuis zijn, — maar eene muis, die in eene kleine landstad leefde zou toch altijd boschmuis heeten. Wanneer eene jonge dame geëngageerd raakt met een heer, wiens bezigheden hem noodzaken in het binnenland te wonen, verklaart altijd dat zij heel veel van »het boschleven" houdt. De steden, die als plotseling herrezen zijn door het vinden van goud in den omtrek, zijn gewoonlijk door dik woud omgeven. In de onmiddellijke nabijheid zijn echter de boomen omgehakt voor brandhout of voor het gebruik onder den grond, maar zijn niet geheel weggeruimd, zoodat de leelijke stompen overal boven de oppervlakte van den grond blijven. Overal in de rondte is gegraven om goud te zoeken, en leelijke, ruwe hoopen klei zijn achtergelaten. De weg van en naar zulk eene plaats wordt hoe langer zoo slechter door de gapende groeven, waar menig teleurgesteld delver waarschijnlijk al zijn hoop en verwachtingen begraven, en toen verlaten heeft. Het is een wonder, dat niet alle kinderen in den omtrek omkomen door er in te vallen. Op verschillende punten in den omtrek, die als goudbevattend verondersteld geweest zijn, ziet men de overblijfselen van houten woningen, en hier en daar de bonte uithangborden van verlaten winkels, die vroeger groote voordeelen verwacht hadden. Sommige van deze overblijfselen van woningen zijn nog bewoond, — door mannen en vrouwen, die eenmaal eene woning hebbende en niet gaarne zouden willen verlaten, zelfs al is de treurige waarheid, dat er geen goud te vinden is, hun gebleken. In het midden staat de stad, die echter van dag tot dag haar aanspraak op dien naam verliest. De herbergen zijn er nog, alsook de kerken, — ofschoon de diensten hoe langer zoo zeldzamer worden, — en de bank die zich staande houdt zoolang er maar een ons goud uit de onwillige aarde gedolven wordt. Hier verzamelen de Chineezen zich bij hoopen, die zich vergenoegen met den grond, die mogelijk al tweemalen door Europeesche of Australische Christenen gewasschen is, nog eens

over te wasschen, en die met hunne eigenaardige, onvermoeide vlijt, daardoor mogelijk nog 1 sh. 6 d. daags verdienen. Ik zal geene dezer steden bij na name noemen, omdat ik daardoor licht den een of anderen hoopvollen ingezetene van de aangeduide plaats zou kunnen beleedigen, maar ze zijn gemakkelijk te vinden voor hen, die in Nieuw-Zuid-Wallis reizen.

Er zijn verscheidene van zulke steden in de kolonie, die vol leven zijn. De toevloed van menschen is soms zoo groot, dat de woningen niet spoedig genoeg gebouwd kunnen worden om de begeerige goudzoekers op te nemen, en de winkels ternauwernood in hunne behoeften kunnen voorzien. Over deze zal ik in een volgend hoofdstuk spreken.

Andere steden, waarschijnlijk wel de beste en bloeiendste van de landsteden in Nieuw-Zuid-Wallis zijn gebouwd in de korendistricten, — in die gedeelten van de kolonie, welke men het best geschikt achtte voor den landbouw. Onder deze zijn Maitland, Bathurst, Goulborn, Armidale, Albury en Wagga-Wagga, dat in de annalen der kolonie vermaard is, als eens de verblijfplaats geweest te zijn van den grooten eischer Tichborne. Maitland en Goulborn heb ik niet bezocht, en van Bathurst kan ik niet anders dan goeds zeggen, omdat ik daar zooveel beleefdheid genoten heb. Het ligt in eene vruchtbare vlakte, geheel in het midden dier reeks Blauwe Bergen, die in de eerste dagen van de kolonie, zoo ontoegankelijk voor de eerste nederzetters waren. Toen zij eindelijk door hunne energie er in slaagden, kwamen zij in het vruchtbare koren opleverende land terecht, waar de Macquarie doorheen stroomt, en waar nu de stad Bathurst ligt, met hare breede straten en talrijke kerken. Bathurst heeft 5,030 inwoners. De ruimte is groot genoeg voor het driedubbele getal, — zoo ruim is de stad, en zoo groot zijn de afstanden. De waarheid noopt mij te vermelden, dat bij vochtig weder de modder in de straten soms al heel erg is.

New-Castle volgt, wat bevolking en belangrijkheid aangaat, op Sydney. Het is hoofdzakelijk eene steenkolenstad. Daar ik later over de steenkolen van de kolonie zal spreken, behoef ik hier nu slechts den naam te vermelden. Ik moet echter een woord ter eere van Paramatta zeggen, de stad der oranjeboomen, en van de groote moeite, die de vroegere kolonisten zich gegeven hebben

om hun bestaan uit den ondankbaren grond der districten, die in den omtrek van Sydney liggen, te vinden. De Paramatta Rivier, door de inboorlingen zoo of bij een gelijkluidenden naam genoemd, — loopt in Sydney-Harbour uit, en aan deze rivier, zoowat vijftien mijlen boven de oude stad, ligt nu het bekoorlijke en geheel ouderwetsche stadje. Het is geheel anders dan eenige andere koloniale plaats van denzelfden rang, daar het gesticht is voor dat de nieuwe orde van zaken begonnen was, — toen de menschen nog te veel moeite hadden om in hun onderhoud te voorzien, dan er aan te kunnen denken om aan de gezondheid en toekomstige grootheid te denken. De eerste kolonisten trachtten hier koren te verbouwen, doch het mislukte. Die na hen gekomen zijn hebben oranjeboomen geplant, en er geld aan verdiend. Nu is Paramatta wijd en zijd vermaard om zijne vruchten, — zoodat noch man noch vrouw gerekend wordt Sydney gezien te hebben, die niet de oranjeboschjes van Mrs. Pye bezocht, en Mrs. Pye de hand niet gedrukt heeft, die in het confijten van oranjeappelen hoog boven alle mededingers in eenig land verheven is. De grond of het klimaat, of ook wel beiden bevatten de vereischten, welke die ook zijn mogen voor dit bijzondere gewas, zoodat noch Jamaïca of het Zuiden van Spanje, noch Malta of Havana, Paramatta in dit bijzondere artikel overtreffen kan. Het natuurlijke gevolg hiervan is, dat het verbruik van oranjeappelen in de koloniën zeer groot is. December en Januari zijn de maanden, waarin zij het beste zijn, maar zij worden het geheele jaar door rijp geplukt. Den 1sten Juli, in het midden van den winter, at ik te Sydney versch geplukte oranjeappelen, die heel rijp en zoet waren, en worden ze in dien tijd van het jaar in groote hoeveelheid uitgevoerd. In Paramatta trof ik een hotel aan, dat zoo geheel en al op een Engelsche landherberg geleek, dat toen ik daar was, mij haast niet kon voorstellen, dat ik in de koloniën was. Paramatta is echter evenals Sydney niet nieuwbakken, zooals de andere koloniale steden, maar heeft eene oude geschiedenis en herinneringen van eene geheele eeuw. Stoombooten varen de Paramatta-Rivier op en leggen er aan, en het licht ook aan den spoorweg van Sydney en Bathurst, zoodat men Paramatta als eene voorstad van de groote stad kan beschouwen.

In Nieuw-Zuid-Wallis zijn drie spoorweglijnen alle bijna even

lang, die gezamenlijk 394 mijlen bedragen. Het bedrag is niet groot voor zulk een groot land, — doch men moet bedenken dat de groote afstanden de meeste bezwaren opleveren. De bevolking is zoo wijd en zijd verspreid, dat de steden die te zamen verbonden moeten worden de kosten voor den aanleg van spoorwegen niet bestrijden kunnen. De Groote Noorder-spoorweg begint van New-Castle en loopt door de steenkolendistricten naar Maitland, Singleton en Musclebrook. De gemiddelde kosten per mijl bedragen op deze lijn 13,000 p. st., en loopt over 124 mijlen. De groote Westelijke- en de groote Oostelijke Spoorwegen, — het is natuurlijk noodzakelijk dat het Engelsche voetspoor gevolgd moet worden, en dus alle spoorwegen groot moeten zijn, — zijn even ver van Sydney als van Parmatta. Dit eindje spoorweg, 14 mijlen lang, de eerste die in Sydney aangelegd werd, heeft niet minder dan 50,000 p. st. per mijl van aanleg gekost, en was de uitgegevene som zes maal grooter dan het bedrag, waarvoor eene bijzondere maatschappij ingeschreven had om den geheelen spoorweg tot Goulburn, een afstand van 135 mijlen aan te leggen! Te Paramatta verdeelt zich de lijn, en gaat de zuidelijke tak naar Goulbourn, en de westelijke tak door de Blauwe Bergen naar Bathurst. De laatste gaat te Penrith de Nepean Rivier over, en gaat onverwijld de heuvelen langs naar beneden. Hij loopt zigzagsgewijze naar boven, en na 60 mijlen door de bergen geloopen te hebben, door den eenigen nauwen doorgang, die zij voor voetreizigers opleveren, loopt hij weder zigzagsgewijze naar beneden. Bij het opgaan van den Nepean is de steilste spoorweghelling 1 in 30; — en bij het afgaan naar de zijde van Bathurst 1 in 42. Men zegt, en het schijnt ook wel zoo te zijn, dat het geheele werk een bewonderenswaardig blijk van werktuigkundige onderneming is, — en dat zeker niet minder omdat het 25,000 p. st. per mijl gekost heeft, terwijl dat gedeelte van de lijn tusschen Sydney en Paramatta, dat door eene geheel vlakke streek loopt, het dubbele gekost heeft. De uitzichten op de Blauwe Bergen zijn zoo fraai, dat de reiziger zich niet vergenoegen kan met ze alleen uit den spoorwagen te aanschouwen. Er zijn drie of vier punten aan den weg, waar hij eenige uren moest ophouden, om de holle wegen die hem omringen, te kunnen beschouwen. De bergketen die zoo wordt overgetrokken, loopt langs de geheele westelijke

kant van Australië en scheidt eene smalle strook land langs de zeekant van de onmetelijke vlakten van het binnenland. Van Parmatta gaat de Zuiderlijn naar Goulborn, eveneens de bergketen over, — maar op eene plaats waar de helling betrekkelijk onbeduidend is. Maar bij dit werk zijn eveneens de spoorweghellingen voor drie achtereenvolgende mijlen 1 in 30. De lijn van Paramatta naar Goulbourn heeft 13,000 p. st. per mijl gekost.

De totale onkosten der wegen in Nieuw-Zuid-Wallis tot op het laatst van 1871 bedroegen 6,532,184 p. st. en waren de ontvangsten van de 394 mijlen 365,322 p. st. De uitgaven voor het onderhoud waren 197,065 p. st. en de netto opbrengst van de uitgegevene som was 168,257 p.st., zoodat de interest van het gebruikte kapitaal 2,42 percent bedroeg. Deze spoorwegen zijn uitsluitend in handen van het gouvernement, zijn door algemeen geld betaald en worden door een staatsminister bestuurd, evenals de post-administratie en de telegraphie bij ons. Het grootste gedeelte van de schuld der kolonie is voor dit doel geborgd, en daarvoor uitgegeven. Daar 7½ percent tegenwoordig als nominale maatstaf van intrestberekening genomen wordt, kan men niet zeggen dat die zaak als geldbelegging heel voordeelig is. De spoorwegen worden nog steeds vermeerderd, en het zal waarschijnlijk nog wel lang duren, voordat zij dadelijke winst zullen afwerpen; — maar dat een evenredig voordeel van middellijk belang daardoor tot stand is gebracht, zal, denk ik wel niemand betwijfelen.

Evenwijl zijn er aanmerkingen op deze spoorwegen te maken, die een Engelschman geducht hinderlijk zijn. Op eenige uitzonna, als eenige korte lijnen voor plaatselijk verkeer, zijn Australische spoorwegen door het Gouvernement aangelegd, en zijn natuurlijk onder toezicht van gecentraliseerde beambten gemaakt. Zoo het dus besloten is dat een millioen aan spoorwegen uitgegeven zal worden, kan de een of andere persoon bepalen of het geld ten voordeele van dit of dat besteed zal worden. Het voorstel moet natuurlijk door het Gouvernement toegestaan worden, maar wij weten allen zeer goed, wat de macht is van iemand »die wat te zeggen heeft," en wij weten ook hoe zulke menschen er op gesteld zijn hunne macht, mogelijk zonder voordacht, ten voordeele zijner eigene parlementaire belangen aan te wenden. Zij, die dat niet wisten, zouden het al spoedig in de Australische ko-

loniën leeren kennen. Zoo er verandering in het Gouvernement gekomen is, en eene nieuwe vereeniging van mannen op de banken der Thesaurie plaats heeft genomen, kunnen de gelukkige plaatselijkheden, door welke de nieuwe Ministers naar het parlement gezonden zijn, er onmiddellijk van verzekerd zijn dat zij brüggen en wegen zullen krijgen, en verlangen zij altijd naar spoorwegen. Deze voorrechten moeten verschaft worden door geld, dat door de geheele kolonie ingeschreven wordt, en daarom ook ten behoeve der geheele kolonie besteed zou moeten worden. Wanneer het lid voor Wonga-jonga, de eerwaardige Secretaris van Openbare Werken wordt, spreekt het van zelfs dat de bewoners van het Wonga-jonga district groote dingen verwacht; en eveneens spreekt het van zelf, dat zoo de Secretaris van Openbare Werken geene groote dingen doet, hij dan toch in alle geval kleine dingen zal doen. Hij zal mogelijk zoo weinig mogelijk doen om zijne polulariteit te verzekeren; maar hij zal toch bezwaarlijk zijne eigen belangen bij zijn kennelijken plicht vergeten, en hij zal er zeker niet toe aangemoedigd worden zijne eigene belangen te vergeten, door het algemeen gevoelen dat rondom hem heerscht.

Ook zou het geen enkel Minister mogelijk zijn, al ware zijn gevoel van plicht nog zoo gestreng, de uitgave van algemeen geld voor plaatselijke aangelegenheden zoo juist te verdeelen onder allen, die voor de som ingeschreven hebben. Bij gevolg is er een aanhoudend geschreeuw dat het geld onbillijk uitgegeven wordt. Geen der spoorwegen van Nieuw-Zuid-Wallis geven eenig voordeel aan de bewoners van het groote Riverina-district, of aan het district Illawarra, dat ten zuiden van Sydney aan de kust ligt; maar Riverina en Illawarra betalen evenveel voor de spoorwegen van Bathurst en Goulbourn, als de bevoorrechte plaatselijkheden. Dat er dus nog al wantrouwen en achterdocht bestaat, is het onvermijdelijke gevolg van het aangenomen stelsel.

De gewone wegen van Nieuw-Zuid-Wallis zonder een Engelschman, die tot nog toe niet veel van den toestand der koloniën weet, waarschijnlijk nog meer in verbazing stellen dan eenig ander verschijnsel dat hij zou ontmoeten. De geheele lengte der kolonie langs de zeekust is 900 mijlen, en hare gemiddelde breedte ongeveer 500 mijlen. Zij beslaat ongeveer drie maal de opper-

vlakte van Groot Brittannië en Ierland, en is grooter dan eenige staat in Europa, behalve Rusland. Door dit ontzaglijk groote land zijn maar 604 mijlen gebaande wegen, waarvan de meesten dicht bij de steden aangelegd zijn. Op het eiland Ceilon, dat niet langer in ons bezit is geweest dan Nieuw-Zuid-Wallis, en dat kleiner dan Ierland is, zijn 2,606 mijlen hoofdwegen, welke alle bestraat en afgewerkt zijn. Ceilon is eene Kroon-kolonie, waar alles met despotisch gezag gedaan wordt, terwijl Nieuw-Zuid-Wallis het voorrecht van een Vertegenwoordigend Gouvernement geniet.

Ik hoop dat men niet denken zal, dat ik deze vergelijking maak om aan te toonen, dat eene Kroonkolonie in gunstiger toestand verkeert dan eene, die een Vertegenwoordigend Gouvernement heeft, of dat de inboorlingen op Ceilon over het algemeen in een gelukkiger toestand verkeeren dan die van Nieuw-Zuid-Wallis. Op Ceilon ontvangen de wegwerkers ongeveer 1 sh. 6 d. per dag en leven van rijst. Daardoor kunnen de wegen goedkoop zijn. In Nieuw-Zuid-Wallis eten de wegwerkers driemaal daags vleesch, en worden zekerlijk met 4 sh. per dag betaald. Daardoor zijn de wegen kostbaar. De tegenstelling moet echter dienen om aan te toonen, welk een klein gedeelte der kolonie eene geriefelijkheid verkregen heeft, die wij te huis als eene der eerste vereischten van het beschaafde leven beschouwen.

Behalve deze 604 mijlen gebaande wegen, zijn er nog 1,255 andere mijlen in verschillenden staat van onvolledigheid, waarvan de meeste in den zomer van 1872 nog maar alleen vrijgemaakt waren. De lijnen waren afgebakend en de boomen omgehakt. Ten gevolge van dezen stand van zaken, worden de reizen door boschpaden gemaakt, en dat wel zoo gedurig en zoo nauwkeurig, dat de reiziger zich op het laatst zelf afvraagt, of na al wat er over gezegd is, wegen wel zulk eene noodzakelijkheid zijn.

Dit reizen door de oneindige bosschen van gomboomen is zeer eigenaardig en in den beginne bekoorlijk. Na eene poos wordt het echter uiterst eentonig. Men treft er volstrekt geen dierlijk leven aan. Men kan een geheelen dag door een herderlijk land gaan zonder een schaap of een kangaroe te zien. Nu en dan hoort men het akelige geluid van de ekster, of het wanluidend maar vroolijk koele-koelen van den lachenden ezel, en somwijlen den schreeuw

van eene kaketoe; maar zelfs vogels hoort men zelden. Somwijlen komt men reizigers tegen, — iemand te paard met zijn zak voor zich op den zadel, of eene slede die door ossen wordt voortgesleept, of mogelijk een squatter in zijne chais, maar dit gebeurt niet veel en dan bij groote tusschenpoozen. De weg zooals die is, bestaat uit verscheidene paden, die nu eens zus en dan weer zoo loopen, en die in den beginne een »nieuweling" zeer in de war brengen, voor dat hij weet dat deze paden in het bosch op denzelfden weg uitkomen.

Zoodra de ossensleden een doortocht in zooverre gebaand hebben, dat de sporen zoo breed en diep zijn, dat eene chais of een postwagen er te diep in zinken, maken de chaisen en postwagens een anderen doortocht, dien ze weer verlaten, zoodra ze door de onvermijdelijke ossenslede gevolgd worden. Het Gouvernement toont zijne eerste zorg over deze wegen, door bruggen over de stroomen te maken, maar zelfs bruggen zijn geen volstrekt vereischte. Met een ruw remtoestel, zoo een remtoestel volstrekt vereischt wordt, gaan de wagens de oevers op en af, ofschoon de wielen tot aan de assen in den modder zakken. Over vele van deze boschwegen, rijden Cob-wagens dag en nacht, gaan in en uit de boomen, in en uit de kreeken, blijven hier en daar in den modder steken, op eene ruwe, ongemakkelijke maar blijkbaar niet onveilige wijze. Nu en dan hoort men wel eens dat eene koets omgevallen is, en dat de passagiers den geheelen nacht in het bosch hebben moeten blijven: doch men hoort hoogst zelden dat de een of ander bezeerd is, of het moest de voerman zijn. De gemiddelde maat van reizen in Nieuw-Zuid-Wallis is ongeveer zes mijlen in het uur.

Velen gaan echter meer met hunne eigene chaisen dan met den wagen, misschien wel meer te paard dan in eene chais. In Australië houdt iedereen paarden; elk squatter houdt paarden bij dozijnen; en eene chais is voor zijne inrichting even noodzakelijk als eene eettafel. Deze rijtuigjes zijn meestal uit Amerika, of naar het Amerikaansch model gemaakt, en zijn al heel geschikt om mee door de bosschen te rijden. Ze zijn zeer licht, en gaan over groote gaten en onpeilbare sporen bijna zonder dat men het voelt.

Het schijnt dat ze onmogelijk om kunnen vallen. Telkens gaan ze stuk, hopeloos stuk voor het oog van den vreemdeling; maar ze gaan even goed zonder als met een boom voort, en geven ze

niets om droge assen of gebroken wielen. Men heeft altijd einden touw bij de hand en het noodige hout kan van de boomen gesneden worden. Menigen tocht in de bosschen heb ik in deze chaisen gemaakt, — en vond dikwijls dat de uren langzaam voorbij gingen; maar ofschoon er geene wegen waren, — niets aan wat in Engeland een weg genoemd zou worden, — heb ik nooit letsel bekomen of heb ooit in gevaar verkeerd.

De prettigste manier van reizen in de bosschen is te paard. De eenige keerzijde daarvan is, dat men niets mede kan voeren, behalve wat op het zadel vóór u gepakt kan worden. Twee verschooningen van linnengoed, een nachthemd, eene broek, een haarborstel en tandeborstel en een paar zakdoeken, is zoowat alles wat men kan medenemen. Maar aan den anderen kant vereischt het boschleven niet veel zorg voor de kleeding, en een man die te paard reist behoeft zich niet zoo aan de regelen te storen, waaraan hij onderworpen zou zijn, zoo hij met eene chais reisde. De squatter, als hij alleen door het land reist, neemt gewoonlijk twee paarden, berijdt ze beurtelings en maakt zoodoende groote reizen. Het werk dat de Australische paarden verrichten, nadat zij zoo even uit de weide genomen zijn, is verbazend. Ik heb veertig, vijftig, ja zelfs wel eens zes en vijftig mijlen per dag gereden, en was het gewicht dat het paard te dragen had meer dan 136 pond, doch zonder dat het paard vermoeid was. Naar evenredigheid van den afstand die afgelegd moet worden, en het aantal achtereenvolgende dagen dat vereischt wordt om uwe reis te volbrengen, wordt de stap aangenomen. De snelste, die ik ooit van den morgen tot den avond deed, was het eene uur door het andere acht mijlen per uur, twee uren rustens en twee uren rijdens; zes mijlen per uur is de gemiddelde berekening.

De verhalen echter die ons gedaan worden zijn verbazend; want wat paardevleesch betreft zetten de heeren in Australië hun licht niet onder eene korenmaat. Ik heb mannen hooren bluffen, dat zij tien achtereenvolgende uren, tien mijlen per uur afleggen; en een heel ondernemend man verzekerde mij, dat hij vijf en zeventig mijlen in vier uren had afgelegd.

De boschpaarden zijn gewoonlijk niet beslagen, ofschoon ik voor eene lange reis het beslaan toch zou aanraden, en worden nooit onderweg op stal gebracht. Men verwacht van hen,

— om eene boschuitdrukking te gebruiken, — dat zij hun eigen boter en brood mede zullen nemen, of met andere woorden, dat ze hun eigen proviand dragen. De tweeërlei stappen, die gewoonlijk door de ruiters in de bosschen aangenomen worden, zijn stapvoets of in korten galop. De menschen draven zelden, en bijgevolg verliezen de gewoonte van draven of leeren die in het geheel niet. Men heeft mij verzekerd, dat de Australische paarden gemakkelijker een groot eind weegs in handgalop afleggen, dan ze dat in draf zouden kunnen doen. Dat zulk eene theorie geheel verkeerd is, daar twijfel ik geen oogenblik aan. Ik heb inAustralië bevonden, zooals alle ruiters in Engeland weten, dat paarden die zware vrachten te dragen hebben, veel grooter reizen kunnen maken als zij draven, dan zij zouden kunnen doen, zoo ze uur op uur in handgalop moesten gaan. Het stapvoets rijden is het gemakkelijkst voor de menschen en is daarom ook aangenomen. Het gebeurt niet zelden, dat een paard met zijn berijder kromme sprongen op den weg maakt, en gaat de berijder bij zulke gelegenheden naar het naaste squattersstation en leent een ander. De daadzaak dat ieders paarden, en ieders zadels en toomen, bijna altijd ten huize van iemand anders, en nooit in het huis van den eigenaar zijn, is een der opmerkelijkste en mogelijk niet minst kluchtige eigenaardigheden van het Australische leven. Het geeft echter nog al eens aanleiding tot verwarring.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Land.

Ik vrees, dat ik dikwijls in herhalingen moet vervallen door het vermelden van de daadzaak, dat in den aanvang der kolonisatie in Australië, al het land het eigendom van de Kroon was, — en dat in elke kolonie bij de overdracht van de macht van bestuur door de Kroon, aan vertegenwoordigende instellingen, het land het eigendom dier kolonie werd, uitgezonderd die betrekkelijk ge-

ringe stroken, die reeds aan bijzondere personen afgestaan waren. Met andere woorden, het land was van den beginne af aan als toevertrouwd pand afgestaan ten gebruike aan hen, die het gewaagd hadden er naar toe te gaan en er hun bestaan te gaan zoeken. Groot verschil van opinie is er geweest onder de menschen over de wijze, waarop zulke toevertrouwde panden beheerd moesten worden, en zijn er zonder twijfel vele misslagen begaan. Eveneens is het zoo ik vrees zonder twijfel, dat die toevertrouwde panden menigmaal aanleiding gegeven hebben tot schenkingen van land, die door niets gerechtvaardigd konden worden. Verkoopen hebben er ook dikwijls zeer partijdig plaats gehad, — zoodat land op de begunstigden werd overgedragen voor veel geringer sommen, dan het op de openbare markt waard zou geweest zijn. Ook hebben politieke gevoelens invloed gehad op de beschikking over land, en zijn er concessiën verleend aan voorstanders van het eene belang, ten nadeele van hen, die als tegenstanders beschouwd werden. Dit verschil van opinie is zoo groot geweest, de misslagen zoo talrijk, het misbruik van toevertrouwde panden zoo duidelijk voor hen die zelf niet begunstigd werden, en de politieke knoeierijen zulk een doorn in het oog van hen, die zich beschouwden als benadeeld te zijn, dat over de zaak in de kolonie aan alle kanten gesproken wordt, dat het eenige beginsel waarnaar men met mogelijkheid zou hebben kunnen handelen, — dat het land waar de kolonisten naar toe gingen en gebruik van maakten, in werkelijkheid hun eigendom zou zijn, — vergeten, omvergeworpen en opgegeven was. Maar het beginsel is niet vergeten of opgegeven. De getrouwheid er aan is mogelijk zoo groot geweest, als bestaanbaar was met de gewone zwakheden van menschelijke bestuurders.

Onder het vroegere oppermachtige gezag, en onder het gouvernement, dat na dien tijd door parlementsministers geleid wordt, heeft altijd de toepassing van een systeem bestaan, dat op dit beginsel gegrond was. Het denkbeeld van Mr. Wakefield, dat het land tegen eene som betaald, en niet weggegeven moest worden, is volkomen aangenomen. Het denkbeeld van hen, die gewoonlijk met hem instemden, dat het geld op die wijze verkregen voor de landverhuizing besteed moest worden, is gedeeltelijk aangenomen, doch weder verworpen. Het geld dat voor het land betaald

wordt, is een deel van de inkomsten der kolonie geworden, en wordt op deze wijze besteed ten voordeele van hen, die het betaald hebben. Het is nu in de Australische koloniën een vaste regel, dat de openbare landen verkocht worden aan hen, die verlangen ze te koopen, volgens bepaalde wetten; en dat deze wetten den prijs en de uitgestrektheid die gekocht mag worden, zullen bepalen, evenals de wijze waarop die landen gekozen mogen, en het bedrag van het kiesdistrict dat gegeven zal worden, alsook de voorwaarden van verblijf en bebouwing, waarbij een aankoop eindelijk tot stand kan gebracht worden. Deze wetten zijn gemaakt met het bepaalde doel, om eerlijk te werk te gaan niet alleen met de verlangende kooper van het land, maar ook met eene klasse van menschen, die door hun kapitaal en energie, langzamerhand de eerste klasse of aristocratie van Australië geworden is. Men moet altijd bedenken dat de verlangende koopers zelden of nooit, van voornemen geweest zijn zich op geheel onbezet land te vestigen. Vóór hen zijn er nederzetters geweest, die het land gebruikt hebben, maar die, terwijl ze het gebruikten niet genoodzaakt waren het in eigendom te hebben. Dit waren de voorvaderlijke squatters, eigenaren van schapen, die hunne kudden in de openbare velden dreven en het land gebruikten, bewust dat het niet hun eigendom was, maar eveneens bewust dat zij door dit tijdelijk gebruik de pioniers der beschaving waren, en op echte wijze de kolonisatie bevorderden. Men zegt waarlijk niet te veel als men zegt, dat de eerste voorspoed van Australië aan de squatters van Nieuw-Zuid-Wallis te danken is, die de voetstappen volgden van Kapitein Marcarthur, de man die merino-schapen in Australië invoerde. In den beginne mochten de schapen der squatters vrij rondloopen, — maar daar men spoedig inzag dat het fokken van schapen voordeelig was, moesten de fokkers eenige rente voor het land betalen. — doch zoo, dat het land het eigendom der kolonie bleef en niet het eigendom van de fokkers. Toen werd het niet alleen noodzakelijk dat eene rente vastgesteld werd, maar er moesten ook schikkingen gemaakt worden voor den duur van de pacht. Ik heb niet gehoord dat in Nieuw-Zuid-Wallis veel misnoegen geweest is over den gevraagden prijs, — maar er is wel veel geweest over den duur van de pacht voor den squatter. De herderlijke dreef van een squatter is wel ten naastenbij zijne eigene

geworden, tegenover die van andere squatters, doch is door de wet beschikbaar gesteld voor de keus van den zelfkiezer. De eene of andere verlangende boer mag hier of daar een stuk nemen, de uitgezochtste waterplassen van de dreef, zonder welke de schapen niet geweid kunnen worden, uitkiezen, of mag zich dit of dat gedeelte van het pachtgoed van den squatter toeëigenen. En tien, twintig, veertig zelfkiezers mogen eenige gedeelten er van zich toeëigenen, zoodat de squatter op het laatst zijn geheele weide verliest. En mogelijk is dit nog niet eens het ergste vooruitzicht van den toestand des squatters. De man die komt, en zich zelfkiezer noemt, kan wellicht volstrekt niet geschikt voor boer, of dat mogelijk ook wel niet van plan zijn, maar een verklaarde dief, die van plan is van de goederen van zijn buurman te leven. Of hij kan boer en dief tegelijk wezen; mogelijk wel wat maïs en pompoenen verbouwen, maar altijd een oog op de schapen en runderen van den squatter houden. Dat er vele zulke diefstallen in Nieuw-Zuid-Wallis plaats hebben is zeker, en eveneens dat het zeer moeielijk is den dader te straffen. De kudden zijn zoo talrijk en de ruimten zoo uitgestrekt, dat het lang duurt voordat de gestolen dieren gemist worden, en het dikwijls onmogelijk is om eene aanklacht tegen den dief in te brengen, ofschoon de squatter zeer goed weet waar zijn osse- en schapevleesch gebleven is. Zoo is er ook nog een ander soort van zelfkiezer, dat heel hatelijk voor den squatter is. Zoo iemand koopt zijn stuk land somwijlen tusschen de 40 en 320 morgen, enkel met het doel om uitgekocht te worden. Hij weet, dat hij als buurman zoo lastig kan zijn als een buurman maar wezen kan, zoodat de squatter er op gesteld moet wezen hem uit te koopen. Hij slaagt er dan dikwijls tot groot nadeel van den squatter in. De squatters beweren, dat zij huurceelen of toezeggingen hadden, die hen voor eene reeks van jaren daartegen gevrijwaard moesten hebben, doch dat hunne rechten door de nieuwe wetten ontkend worden. Ik vond dat de quaestie in Nieuw-Zuid-Wallis zeer ingewikkeld was, en ik geloof niet dat het iets helpen zou om mijne opinie op de eene of andere wijze er over te zeggen. Ministers van landerijen hebben mij in overtuiging gezegd, dat op geene bestaande rechten ooit inbreuk gemaakt werd door het invoeren eener nieuwe landwet. Squatters hebben mij eveneens willen overtuigen, dat hunne

rechten geheel ontkend, en dat de bepalingen geschonden werden. Ik heb getracht ze beiden te gelooven wijl ik naar hen luisterde, en twijfel er niet aan dat zij voor zichzelve van de waarheid overtuigd waren. Wanneer ik over Victoria spreek, zal ik op dit onderwerp moeten terugkomen, — want ik geloof dat de rechten der pachters in Victoria, die door eene en dezelfde wet bepaald waren, hun door eene latere wet eveneens ontnomen zijn. Ik meld de zaak ten opzichte van Nieuw-Zuid-Wallis, opdat de lezer eenige der bezwaren leere kennen, waarmede de verdeeling van openbare landerijen gepaard gaat. Het beoogde doel der landwetwetten is geweest, de beschikking der openbare landerijen zoo te regelen, dat kleine aankoopers daardoor aangemoedigd zouden worden, zonder onrecht aan de groote squatters te doen, en ik geloof dat dit doel in waarheid beoogd is door hen, die deze wetten in Nieuw-Zuid-Wallis gemaakt hebben.

Toen ik de eerste keer in Sydney was, was juist eene nieuwe wet bij het Gouvernement in overweging, — die toen kersversch uit het brein van den onvermoeiden Mr. Robertson kwam. Zij bevatte vier en tachtig clausulen, en is het ontwerp zoo samengesteld, dat elke clausule studie vereischt om begrepen te worden. Men zeide mij dat ik niet verwachten moest de bill goed te zullen begrijpen, tenzij ik al de bijzonderheden van de bestaande landswet meester was. Ik deed mijn best om te gelooven, dat de nieuwe bill eene goede wet zou worden. Toen ik echter in Sydney wederkeerde, waren Mr. Robertson en Sir James gevallen, en de nieuwe land-bill met zijne vier en tachtig clausulen was in de snippermand geraakt. Het is treurig als men nagaat hoeveel nutteloos werk, werk dat nooit tot iets leidt, door staatslieden en burgers verricht wordt. Als wij nagaan hoevele bills er al opgemaakt zijn, met tallooze clausulen, die dagen en nachten arbeid gekost hebben, en hoe menigmaal dat alles zonder eenig gevolg geweest is, moeten wij medelijden hebben met deze onrechtvaardig behandelde patriotten. Zij houden het jaar uit, jaar in, vol in de hoop dat het werk van ieder jaar, op de eene of andere wijze, eene zichtbare schrede nader tot het beoogde doel moge zijn. Zoo had men de jaarlijksche bills van Mr. Berkeley over de geheime stemming. De geheime stemming is gekomen, maar Mr. Berkeley is dood. Ik hoop, dat het Mr. Robertson niet

eveneens moge gaan. Ik nam de vrijheid hem mijn leedwezen over zijn bill te betuigen, maar hij scheen geene vertroosting te verlangen. De wind is zacht over het geschoren lam gegaan, en de teleurgestelde staatsman heeft een of ander ondoordringbaar schild, waarvan gewone stervelingen niets weten.

Onder de bestaande wet mag elk verlangend kooper in Nieuw-Zuid-Wallis niet minder dan 40 of meer dan 320 morgen koopen, en is de prijs 20 sh. het morgen. Van deze som betaalt hij een vierde — 25 p. st. laat ons zeggen voor 100 morgen. Dan treedt hij in bezit en wordt er in de eerste drie jaren geene betaling meer van hem gevorderd. Op het eind van deze drie jaren mag hij de andere drie- vierden betalen, voor welke over die drie verloopene jaren geen interest van hem gevorderd wordt. Doet hij zoo, en kan hij de ambtenaren van het landbestuur tevreden stellen door zekere bewijzen, dat hij aan de uitdrukkelijke voorwaarden, wat verblijf en aanwending van geld tot verbetering van het land aangaat, voldaan heeft, wordt het vrij leen van het land aan hem geschonken. Dit behoeft de zelfkiezer echter niet te doen, en gebeurt dit dan ook zelden. Hij mag de uitstaande 75 percent van zijn koopgeld betalen en zijn eigendomsrecht bekomen, doch het is geen vereischte dat hij het doet. In plaats hiervan kan hij 5 percent interest van de schuld, gedurende een oneindig aantal jaren betalen, en heeft het ongestoorde gebruik van zijn land; en zoo zijn geld hem meer waard is dan vijf percent, doet hij dan ook meestal zoo. Dus zal de boer in Nieuw-Zuid-Wallis, die voor honderd morgen land 25 p. st. betaald heeft, drie jaren lang het gebruik van het land hebben zonder eenige verdere betaling, en dan vervolgens eene rente van 3 p. st. 15 sh. per jaar, — welke verplichting hij naar verkiezing kan doen ophouden door de afbetaling van de overblijvende som van 75 p. st.

De voorwaarden zijn dus nog al gemakkelijk, en toch zooveel als ik er van gezien heb, zijn de zelfkiezers in Nieuw-Zuid-Wallis niet zoo voorspoedig, als men wel zou wenschen ze te zien. Men moet in de eerste plaats in het oog houden, dat als zij op hun land komen, het nog geheel ruw, onafgebakend en mogelijk wel met zwaar hout bezet is. Vervolgens worden zij meestal zonder uitzondering, ik wil niet zeggen slecht, maar toch met minachting door hunne rijkere naburen behandeld. Ongetwijfeld kunnen

zij dat met gelijke munt betalen, en kunnen zij den spuatter veel meer wezenlijke schade berokkenen, dan de squatter het hun kan doen. Zij kunnen stelen, en zoo zij uitgetart worden de schuttingen in brand steken. Zij kunnen grog verkoopen; en eene slijterij in de nabijheid van zijn station wordt door den squatter als eene der grootste nadeelen beschouwd, die hem berokkend kunnen worden, doch de staat van vijandschap, die op die wijze ontstaat, kan niet tot gemak of materiëel voordeel voor den man zijn.

Het klimaat is echter de grootste vijand, waar de zelfkiezer in Nieuw-Zuid-Wallis mede te strijden heeft. Land, waar graan kan groeien, kan hij wel vinden, maar door de onbestendigheid van het klimaat kan hij niet zeker van zijn oogst zijn. Eens in de drie jaren gelukt zijn oogst, maar tweemaal in de drie jaren zal hij ter nauwernood den prijs van den opbrengst goed maken. In het jaar dat den 23sten Maart 1870 eindigde, waren in Nieuw-Zuid-Wallis 189,452 morgen met tarwe bebouwd, en bedroeg de oogst ten naastenbij 17 schepel per morgen. Dat was een goed jaar. Desniettemin verminderde in het volgende jaar de met tarwe bebouwde oppervlakte tot op 147,997 morgen, en bedroeg de opbrengst niet meer dan 7 schepel per morgen. Dat was een slecht jaar. De loonen zijn zoo hoog, gemiddeld niet minder dan 24 sh. per week, met inbegrip der kosten voor onderhoud als de arbeider maar voor een korten tijd gehuurd is, — dat, tenzij de boer zijn werk met zijn eigen gezin kan doen, hij er slechter aan toe is dan zijn arbeider. En dan nog zijn de markten meestal zoo ver afgelegen, en de wegen er naar toe zoo slecht. De beste staat, waarin de zelfkiezer in Nieuw-Zuid-Wallis kan verkeeren, is die van den boer die zijn eigen meester, en mogelijk de werkgever is gedurende een gedeelte van het jaar, en er toe over kan gaan een ander gedeelte van het jaar de loontrekkende bediende van een meester te zijn, en het loon van den squatter voor het werk, dat in de wolschuur en het wed, aan te nemen. Ik had hier nog moeten bijvoegen toen ik de voorwaarden opgaf, waarop de zelfkiezer zijn land verkrijgt, dat hij door zijn gedanen aankoop eenig recht van te mogen laten weiden verkrijgt. Dit voorrecht heeft hij onder de bestaande wet, — maar deze schikking is bevonden zoo nadeelig en voor den zelfkiezer en voor den squatter te wezen en weer een steen des aanstoots te meer

voor hen beiden, — dat bij den nieuwen bill, die ik aangehaald heb, dat voorrecht zou opgeheven geworden zijn, in de overtuiging dat het meer kwaad dan goed gedaan heeft.

Ik ben er echter verre van daan om het denkbeeld te opperen, dat de zaak van de zelfkiezers in Nieuw-Zuid-Wallis opgegeven, of dat er geene verdere pogingen om die soort van menschen aan te lokken, meer gedaan zouden moeten worden. Het is door den toevloed van zulke menschen, dat de arbeidsmarkt van de kolonie staande gehouden, en het lichaam en de ziel der kolonie ondersteund moeten worden. De staat van den zelfkiezer, die van het bezitten van een eigen stuk land, dat door den eigenaar zelf bebouwd kan worden is de eenige, dien de beste soort van landverhuizers verlangen. Het is de hoop dezen staat te bereiken, die dezulken, die door alle koloniën verlangd worden, er toe overhaalt te komen. Het is onmogelijk om niet te sympathiseeren met de pogingen der koloniale wetgevers, om de toeneming van vleesch en bloed aan het lichaam der kolonie te bevorderen, waarvan zij zelve een deel uitmaken. Door den tijd zal het stelen van schapen en rundvee, dat nu ook al minder gedaan wordt dan tien jaren geleden, ook wel bij uitzondering geschieden evenals dat bij ons het geval is. En door den tijd zullen de betere kennis van het klimaat, die door het verblijf aldaar verkregen wordt, en het maken van nieuwe wegen, de toenemende kennis in landbouw alle ten voordeele van den zelfkiezer zijn. Ik heb bij het beschrijven van den tegenwoordigen toestand van den meest belangrijksten der kolonisten, getracht het afbeeldsel voor te stellen zooals ik het zag.

Bij het vermelden van de wijze, waarop de openbare landerijen door de kolonisten van de kolonie vervreemd worden, moet men eveneens de voorwaarden mededeelen, waarop de dreven der squatters aan hen afgestaan worden. De pachten werden nu toegestaan voor vijf jaren, en kunnen vernieuwd worden. Het landbezit is onder deze pachten inderdaad zoo goed, dat een squatter het recht om in eene dreef te weiden kan koopen of verkoopen, zonder in botsing te komen of vrees te koesteren zijne graslanden bij het einde van den termijn te zullen verliezen. De pacht verleent echter geene bescherming tegen de zelfkiezers. De rente die hij te betalen heeft, is op zoo'n ingewikkelde en zonder twijfel zeer verstandige wijze, berekend, waarvan ik echter geen uitleg kan

geven, daar ik er niets van begreep. Hij betaalt eigenlijk zoowat 2 d. voor elk schaap. Bij den omslag zijner rente wordt verondersteld dat 200 stuks runderen gelijk staan met 1,000 schapen. De betaling, die door het Gouvernement van den squatter in Nieuw-Zuid-Wallis geoordeeld wordt, bedraagt niet meer dan een vierde van die, welke in Victoria geëischt wordt.

De squatter is zelf meestal ook zelfkiezer, daar hij den grond waar zijne woning op staat, en zijne waterwerken, paardenstal en wolschuur koopt, om ze voor de zelfkiezers te vrijwaren. Niet zelden gaat hij verder en doet door behulp van vrienden en betrekkingen groote aankoopen, die geheel strijdig met den geest der wet zijn; want de landwetten hier, evenals in al deze koloniën, zijn gemaakt met het doel om te voorkomen, — ofschoon zij er nooit in geslaagd zijn het te voorkomen, — dat groote domeinen in handen van territoriale magnaten zouden komen. Ik meen reeds ergens anders uitgelegd te hebben, hoe die bedoeling van de wetten ontdoken wordt. Ik moet hier bijvoegen, dat in de kolonie groote landeigenaars zijn, wier titels van eigendomsrecht ouder zijn dan eene der wetten, die nu den verkoop van landerijen regelen. In de vroegere dagen van Nieuw-Zuid-Wallis werden uitgestrekte landerijen afgestaan aan de vroegere kolonisten, die de zorg voor veroordeelden op zich namen, — ook somwijlen wel eens afgestaan onder omstandigheden, die niet strikt onpartijdig waren. Deze begunstigden, en eigenlijk meer hunne afstammelingen, zijn nog eigenaars van de aldus afgestane panden, en zijn vrij van renten en ook vrij van de zelfkiezers. Er zijn ook nog anderen, die groote eigendommen aangekocht hebben, maar de groote massa van het land der kolonie is nog het eigendom der kolonie. Op het einde van 1870, waren 8,437,638 morgen in de kolonie afgestaan, maar waren er nog 104,618,436 morgen onverkocht.

In 1872 waren er niet minder dan 3,495 herderlijke goederen of dreven, die door de Kroon verpacht werden, in Nieuw-Zuid-Wallis. Men moet echter weten dat een squatter gewoonlijk twee of drie dezer dreven, en dat niet zelden een squatter of eene firma squatters acht of tien dreven in pacht heeft. In Queensland waren in hetzelfde jaar 2,310. In Victoria slechts 910, doch komt het kleine getal daar van daan, doordat het grootste gedeelte van het herderlijk land reeds aangekocht is. In Zuid-Australië zijn 778 dreven,

en is daar slechts dit kleine getal voor zooverre als ik er uit opmaken kan, doordat het land in grootere uitgestrektheden in gebruik genomen is, dan in de andere koloniën.

Aan het einde van dit boekdeel (Aanhangsel N°. 2, deel I.), zal men de regeling vinden der tegenwoordige landwetten van Nieuw-Zuid-Wallis, voor zooverre zij betrekking hebben op de vrije kiezing. Deze is genomen uit Mac Phaile's Australian Squatting Directory, te Melbourne uitgegeven.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Vleesch.

Door de laatste opgaven, die ik ontving voor dat ik de koloniën verliet, vernam ik dat in Australië 4,340,638 stuks rundvee en 41,366,263 schapen waren. Onder deze getallen zijn het rundvee en de schapen van Nieuw-Zeeland niet begrepen. In Groot-Brittannië en Ierland waren in het begin van 1872, 9,346,216 stuks rundvee en 31,403,500 schapen. De bevolking van Australië bedroeg toen in ronde cijfers zoowat 1,700,000, en die van Groot-Brittannië en Ierland ongeveer 32,000,000. Er was dus in Australië voor elk honderdtal bewoners, meer dan 250 stuks rundvee en meer dan 2,400 schapen, en voor elk honderdtal te huis minder dan 30 stuks rundvee en minder dan 100 schapen. Met andere woorden, elk Australiër heeft 2½ stuk rundvee en 24 schapen voor zijn of haar aandeel, terwijl elke Brit die te huis woont, maar een derde van een os en een schaap heeft. De prijs van het vleesch is in Australië gemiddeld van 2 d. tot 4 d. het pond, en in Engeland van 8 d. tot 1 sh. Daarbij is het loon van een arbeider in Australië bijna het dubbele van het loon, dat zijn broeder te huis heeft. Bij gevolg eet de arbeider, wat zijn arbeid ook wezen moge, driemaal per dag vleesch in de koloniën, en moet hij het te huis er meest zonder stellen. Dit is dunkt mij, een duidelijk en waar verslag van het geval. Ten opzichte van bijna alle andere levensbehoeften wordt die groote ongelijkheid in prijs en verbruik voor-

komen, door het gemakkelijk vervoer van het benoodigde artikel.

De prijs van de tarwe is in bijna alle groote steden van de wereld gelijk. Thee, suiker, kleeding, sterke dranken en tabak worden zoo gemakkelijk aangevoerd, dat eenig verschil van prijs meer veroorzaakt wordt door de inkomstbelastingen van het land waar ze ingevoerd worden, dan door de kosten of moeielijkheden van aanvoer. Vleesch is echter tot nog toe eene uitzondering op den regel geweest, — om eene rede die voor een ieder duidelijk is. Het ontbindt en bederft door de blootstelling aan de lucht. Reeds vroeger is de belangrijke vraag ontstaan, — even belangrijk voor de landen die te veel, als voor die welke niet genoeg vleesch hebben, — of de kennis der menschen niet een plan kon ontwerpen, waarbij vleesch even zoo goed, en even goedkoop vervoerd zou kunnen worden, als alle andere benoodigdheden.

De overvloed van vleesch, of liever van vleeschgevende dieren, is in de koloniën zoo groot geweest, dat verscheidene jaren lang geheele troepen en kudden enkel gekookt werden om er vet uit te krijgen, omdat het vet zoo gemakkelijk getransporteerd kan worden. In 1870 waren in de kolonie Nieuw-Zuid-Wallis alleen 48 kookinrichtingen, waar in het voorafgaande jaar 290,550 schapen en 246 ossen in 6,717,500 pond vet veranderd werden. De lijken dezer dieren waren ten eenenmale zonder waarde, behalve voor het geven van vet, terwijl wij te huis 11 sh. of 12 sh. voor eene schapebout betaalden, of het zonder schapevleesch stelden, omdat wij niet genoeg hadden om het te kunnen betalen.

Bij gelegenheden als deze, is de menschelijke geest aan het werk geweest om plannen te beramen, waardoor het vleesch naar de markt kon gebracht worden.

Sedert dien tijd zijn vele inrichtingen tot het verduurzamen van vleesch verrezen, waarvan ik sommige in Queensland bezocht, en waarvan ik in mijn verhaal gesproken heb. De bezwaren, om vleesch dat eetbaar zal zijn naar huis te zenden, zijn gemakkelijk te overkomen geweest. De schapen en runderen worden geslacht. Het vleesch wordt rauw van de beenderen afgesneden en in gesloten bussen gekookt. Gedurende het koken hebben de bussen eene opening, die dicht wordt gemaakt, zoodra het koken is afgeloopen, en komt het vleesch in een staat, dat het zoo gebruikt kan

worden uit de bussen, in Engeland. Maar het komt niet in een toestand die behaaglijk voor het oog is, — evenmin als dat men zeggen kan dat het wat smaak en voedzaamheid betreft, gelijk staat met versch vleesch. De prijzen in Engeland zijn in den laatsten tijd van 4½ d. tot 6 d. het pond geweest, — en het aldus gekochte vleesch is zonder beenderen. Er kan, dunkt mij, niet aan getwijfeld worden, dat dit verduurzaamde vleesch, zooals het tot nog toe de Engelsche markten bereikt heeft, van groot voordeel voor de beide landen geweest is. Het heeft eene bepaalde rijzing in den prijs der schapen veroorzaakt, waarvoor ten opzichte van het vleesch, in vele deelen der koloniën volstrekt geen markt was, vóór de opening dezer inrichtingen; en heeft het in allen geval toch iets bijgedragen tot het beperkte voedsel van de armere klassen te huis. Al het vleesch dat van Australië uitgevoerd zou kunnen worden, zelfs al ware vleesch zoo gemakkelijk te vervoeren als meel, zou het tegenwoordig niet veel bijdragen om het volk in Engeland te voeden. Maar de weiden in Australië zijn onmetelijk, en zoo de handel gevestigd werd, zouden de Australische driften en kudden vermenigvuldigd worden om de buitenlandsche markten te voorzien.

Australië is geen land dat koren oplevert, in allen geval is het er niet geschikt voor. Het is hoofdzakelijk een land dat geschikt is voor veeteelt. Europeesche dieren zijn niet alleen zeer spoedig in de koloniën geakklimateerd, maar telen er veel spoediger dan in de landen, waarvan zij of hunne voorgangers aangevoerd waren. De paarden tieren zoo welig, dat zij op vele plaatsen wild door de bosschen rennen, en een geesel voor de squatters zijn, wiens gras zij eten, en wier schuttingen zij vernielen. De runderen eveneens, wier zonen en dochteren uit de kudden van den vetweider ontsnapt zijn, zwerven wild en zonder eigenaren door de groote bosschen. Schapen zijn van meer waarde dan paarden en runderen, omdat de wol het hoofdprodukt van het land uitmaakt; maar de schapen zijn zoo schielijk vermenigvuldigd, dat er tegenwoordig in de koloniën vier en twintig schapen zijn voor ieder man, vrouw of kind die er wonen. In Groot-Brittannië en Ierland is niet veel meer dan een schaap voor elk persoon. Zoo het vleesch naar huis gezonden kan worden in een staat, die aan de eischen der Britsche koopers voldoet, zullen de Australische weiden Engeland

van vleesch voorzien, evenals de velden der Vereenigde Staten dit van koren doen, en zullen zij dat doen met het voorrecht, dat zij een deel uitmaken van het rijk, dat zij voorzien.

De eenige groote fout bij het vleesch, dat tot nu toe naar Engeland gezonden is, bestaat daarin, dat het te sterk gekookt is. Het vleesch dat ik zag en at, voordat ik Engeland verliet, was geheel smakeloos door deze fout. Het komt ook uit de bussen in een vorm die vooroordeel er tegen opwekt, en vond ik dat dit vooral bij het arme volk zeer groot was. Ik heb hen hooren zeggen, dat als zij geen Engelsch vleesch konden krijgen, zij het zonder Australisch vleesch zouden doen. Dienstboden zijn er erg tegen en denken, dat zij slecht behandeld worden als men het hun te eten geeft. Ik heb bevonden dat de bestuurders van deze inrichtingen tot verduurzaming van vleesch, hiervan geheel bewust waren, en en meende dat zij meer geneigd waren te denken, dat deze vooroordeelen verdwijnen zouden voor het ongetwijfelde voorrecht van te sterk gekookt vleesch, boven in het geheel geen vleesch te hebben, dan de hoop te kennen te geven, dat zij het kwaad zouden kunnen herstellen door het vleesch in beteren staat en met de noodige sappen te kunnen overzenden. Zoo het kwaad onvermijdelijk is, zijn ze natuurlijk in hun recht. Het vleesch, zoo onoogelijk als het er ook uitziet en droog of vet is, is gezond, voedzaam en goedkoop. Kan er echter iets beters aan gedaan worden, moet die verbetering natuurlijk ook aangebracht worden.

Toen ik te Sydney was werd ik gevraagd om het tweede ontbijt te gaan gebruiken, dat hoofdzakelijk bestaan zou uit verduurzaamd vleesch, bij een heer, die eene inrichting tot verduurzaming van vleesch bestuurde, waarvan die voorname en welbekende oudkolonist Sir Charles Nicholson president is. Ik werd vooral opmerkzaam gemaakt op biefstuk, die volgens het patent van Mr. Jones verduurzaamd was. Wat de bijzonderheden van het patent van Jones waren, kon ik niet te weten komen, maar dat kan ik wel verzekeren, dat ik van mijn leven nog nooit koude biefstuk gegeten heb die beter was dan deze. Het was niet te sterk gekookt, en over de kleur, het voorkomen en de smaak oordeelende, zag het er uit alsof het den vorigen dag pas in de pan was geweest. Of het nu in denzelfden toestand naar Engeland gezonden kan worden, kan ik niet zeggen. Onze gastheer verzekerde mij

dat het kon; maar hij vertelde ons dat het dan niet onder de 8 d. het pond verkocht kon worden. Laat het vleesch nu echter zoo goed wezen als het kan, zal toch tegen al het vleesch, dat reeds gekookt naar Engeland gaat, vooroordeel bestaan, en vrees ik dat de prijs van 8 d. het pond te hoog is, om dit vooroordeel te overwinnen.

De onderneming, die echter het meeste belooft ten opzichte van den uitvoer van vleesch uit Australië is die, waaraan Mr. Thomas Mort te Sydney, sedert eenige jaren aan het werk is. Niemand is beter bekend in Nieuw-Zuid-Wallis, — ik mocht wel zeggen staat meer in aanzien, — voor handelsonderneming, met wetenschap en vernuft vèreenigd, dan de heer die ik genoemd heb. In Sydney is Mr. Mort even zoo goed bekend als de kleinste bijzonderheden der straten, en al wie Nieuw-Zuid-Wallis kennen, weten dat geen inwoner van de kolonie zich verdienstelijker voor haar maakt dan Mr. Mort. Hij heeft het plan opgemaakt om vleesch naar huis in ijs te verzenden, of om meer duidelijk te spreken, om het vleesch naar huis te zenden in eene kamer, waarvan de temperatuur altijd beneden het vriespunt gehouden zal worden door het gebruik van ijs. Daar de hoeveelheid vleesch, die naar huis gezonden moet worden, groot moet zijn, opdat het goedkoop verkocht zal kunnen worden, en toch nog tegen redelijken prijs, kan het ijs daarvoor niet met het vleesch verzonden, maar moet op reis dagelijks door chemische aanwendingen, gemaakt worden. Het bezwaar licht dus niet ten opzichten van het vleesch maar ten opzichte van het ijs. Hoe ijs door een bepaald proces in groote hoeveelheid gemaakt kan worden, zal ik niet trachten te beschrijven, maar dat ammonia het hoofdbestanddeel er van uitmaakt, lijdt geen twijfel; doch tenzij het tegen lagen prijs gemaakt kan worden, kan het geene voordeelige speculatie worden. Jaren lang reeds heeft Mr. Mort er voor gewerkt, en en groote sommen aan proefnemingen uitgegeven.

Nu meent hij echter geslaagd te zijn, en sprak in Juni 1872 er van om zijne eerste lading versch vleesch in het begin van 1873 naar Engeland af te zenden.

Zoo dit nu geschiedt zal het vleesch in Engeland aankomen, ongekookt en niet aan brokken gesneden, — maar in stukken, zooals wij gewoon zijn ze bij onze slagers te koopen. Ik at ten

huize van Mr. Mort eene schapebout die, wie weet hoe lang al bevroren geweest was, doch waaraan niemand bij mogelijkheid iets bespeurd zou hebben, dat anders was dan gewoonlijk. Mr. Mort beweert, dat het aldus bewaarde vleesch tegen 6 d. het pond in Engeland verkocht kan worden. Het vleesch behoeft als het gebruikt wordt, enkel vochtig gemaakt te worden, evenals dat met het gewone vleesch te huis ook wel geschiedt. Zoo dit plan uitgevoerd kan worden, bestaat er geene reden waarom al de lijken der dieren, die in Australië niet benoodigd zijn voor voedsel van de bevolking, daar aan de Engelsche markt geen aftrek zouden hebben, en dat wel in een vorm, die ze geschikt maakt om zelfs door de kieskeurigsten gebruikt te kunnen worden.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Metalen.

Ik was in Nieuw-Zuid-Wallis in October, November en December 1871, en later weer in Juni en Juli 1872. Gedurende mijn eerste bezoek te Sydney werd er weinig over goud en andere metalen gesproken. De algemeene opinie over de delverijen was geheel verschillend van die, welke te Melbourne en Victoria de overhand had. Inderdaad scheen men daar van gevoelen te zijn, waarmede ik volkomen instemde, dat hoewel goudvelden zoo ze gevonden, natuurlijk ook bewerkt moeten worden, bezwaarlijk als een zuiver voordeel voor eene maatschappij beschouwd kunnen worden. Zulke ondernemingen geven aanleiding tot het spel, brachten den gewonen handel in de war, wonden de menschen ten onrechte op, en waren gevaarlijk. Victoria was heel hevig op het goud, geloofde in het goud, en stelde vertrouwen op het goud voor hare grootheid en bevolking. Victoria was er trotsch op eene goud-kolonie te zijn. Laat het zoo maar zijn. Nieuw-Zuid-Wallis was zich van een anderen trots op betere zaken bewust. Dit moge als eene uitdrukking van den algemeenen geest, zooals ik die beschoude, aangemerkt worden. Toen ik na eene tusschen-

poos van zes maanden terugkeerde was dit alles veranderd. In het westen was koper gevonden, — in het district tusschen Bathurst en Orange, — en tin in het noorden, in Nieuw Engeland. Het scheen dat allen, die vroeger zoo weinig met de delverijen ingenomen waren, er nu evenzeer op gesteld waren als de heeren, die te Melbourne in hunne veranda's er over redeneerden. Iedereen heeft koper- en bijna iedereen tingroeven. De heeren liepen met staaltjes in den zak en schenen elk ander gesprek, dat niet over het eene belangrijke onderwerp handelde, nietig en onnoodig te vinden. Gij vindt ons wat veranderd, niet waar?" vroeg mij een oud vriend van het laatste jaar. Toen ik toestemde, dat ik een geheel veranderden toon opgemerkt had, verzekerde hij mij dat Sydney wakker was geworden, en opgehouden had dof te zijn. Koper en tin waren op dat oogenblik pas aan het stijgen; maar in goud ging er toen heel veel om. De heerlijkheid van Hill-End, en van Hawkins-Hill in het Tambaroora district had haar toppunt bereikt, sedert ik den vorigen keer in de kolonie geweest was, en over Tambaroora zelve werd gesproken als mogelijk het grootste goudveld in Australië. Men vroeg mij telkens of ik Tambaroora wel bezocht had. Ik antwoordde van neen, en dat ik het nu niet meer kon doen, er werd mij toen gezegd dat ik de eenige plaats in die oostelijke wereld gemist had, waardoor Australië welvarend, gelukkig en groot zou worden.

Ofschoon ik Tambaroora noch Hill-End bezocht, ging ik toch naar andere goudvelden in de kolonie. Het goud was zooals ik verteld heb, toen ik de eerste keer in Nieuw-Zuid-Wallis was, zeer stil; — maar dat sluit niet in dat er in de kolonie geene goudzoekers waren, of dat de zaak niet door den een of ander, in deze of gene gelukkige groeve voortgezet werd. De stilte die ik beschreven heb, gold die van de kolonie in het algemeen, en die door het gevoelen van de hoofdplaats uitgedrukt werd, evenals dat met de tegenoverstelling van de stilte het geval was. Sedert de dagen van Hargreaves, de vermaarde goudontdekker in Nieuw-Zuid-Wallis, is er nooit een tijd geweest, dat het zoeken naar goud in Nieuw-Zuid-Wallis opgegeven is geweest, of waarin geene groote hoeveelheden uit den grond getrokken zijn. Waardoor het komt, dat de goudzoekers in het geheel niet voorspoedig geweest zijn, kan niemand met zekerheid aanduiden. Eene ten

naastenbij juiste opgave van de waarde, die uit den grond getrokken is, kan zonder twijfel opgemaakt worden. Zulke opgaven worden van jaar tot jaar met de gewone juistheid van statistieke opgaven bekend gemaakt. Wij weten dat Nieuw-Zuid-Wallis in 1862 aan goud voor de waarde van 2,212,534 p. st. opleverde, welk bedrag in 1870 tot op 763,655 p. st. verminderd is. Maar wij weten niet, en kunnen het ook nooit te weten komen, hoeveel geld er uitgegeven, en de waarde van den tijd die er gebruikt is, — niet alleen om het goud uit de groeve, toen die gevonden was, te halen, — maar ook om de groeven op te sporen, waar het mogelijk in gevonden zou kunnen worden. Het zoeken heeft altijd voortgeduurd, en zijn er van tijd tot tijd nieuwe »aanloopen" geweest, waar delvers zich met hernieuwde energie en altijd frissche hoop aan het werk konden zetten.

Het komt den vreemdeling, die geen persoonlijk belang bij het zoeken heeft voor, dat de erkende tegenwoordigheid van goud onder de aarde, een hartstocht bij de menschen opwekt, die hen aanspoort er naar te zoeken, al mogen de kansen, het gevaar, de ellende, de mogelijke verliezen, nog zoo groot zijn. Dat iets, op zich zelf zoo vol waarde, zoo in staat om alles te verschaffen, wat een mensch maar verlangen kan, in den modder onder hunne voeten begraven zou liggen, verloren zou geraken onder de kiezels in de rivieren, bij toeval onder de groote, grove brokken erts vermengd zouden worden, neemt zoo geheel de verbeelding van den onkundigen denker in beslag, en neemt bezit van zijn hoofd en hart. Voor eene poos telt hij de kosten van zijn arbeid niet, daar hij ze opweegt tegen de waarde van zijn kans in het welslagen. Er is goud te vinden, — goud, dat gewoonlijk zoo hoog gewaardeerd wordt, — goud, dat weggesloten en in kleine stukjes uitgegeven wordt als de toegekende belooning van het zweet van vele uren; goud, — waarover gedacht, gesproken, gedroomd wordt; goud, — waarnaar verlangd, waarvoor gewerkt, waarom gespeeld, en waarvoor gezondigd wordt; en dat goud kan bij handenvol verkregen worden, zoo de gelukkige kluit aarde doorzocht wordt. Het is een bijna onpersoonlijk gevoelen in de borst van den verlangenden delver, als hij gevoelt, dat het eene schande zou zijn dat aarde, en dat wel zonder eenig nut er van te trekken, den schat, die van alle schatten het dier-

baarste voor de menschen is, zou behouden: »logere humanus in usus," moest voorwaar de leuze der goudzoekers zijn.

Toen ik Sydney in October 1871 verliet met het voornemen de kolonie westwaarts te doorreizen, was de aanloop naar Gullgong, de aanloop van den dag, en ging ik naar Gullgong in gezelschap van de goudagenten van het district. Ik heb reeds eene beschrijving van Gympie in Queensland gegeven; maar Gympie was, toen ik daar was, reeds eene sedert lang gevestigde plaats, en de aanloop daarheen, eene zaak, die tot het verleden behoorde. De aanloop naar Gullgong was nog pas sedert kort. De grootste aantrekkelijkheid, die een aanloop voor een bezoeker heeft, schijnt te bestaan in het aanschouwen van eene verzameling eener groote menigte menschen, zonder eenige gewoonlijke levensgemakken, en zelfs maar van weinige zaken, die als noodzakelijke behoeften beschouwd, voorzien. Men vertelde mij daar, dat er 14,000 menschen te Gullgong waren, en dat die allen in een paar maanden tijds bij elkander waren gekomen. De plaats zelve was eerst sedert eene maand als plaats geworden, doch de eigenlijke aanloop was alleen vroeger begonnen. Ik beken, dat ik deelnemin ggevoelde bij het zien eener stad zonder straten, met het volk dat bij elkaar was gekomen, en met de huizen die van doek en ruwe planken gemaakt waren, — eene deelneming, die veel overeenkomst heeft met die, welke anderen gevoelen, als zij een man zien, die opgehangen is. Onze reis van Bathurst er naar toe, duurde drie dagen en werd in de chais van den agent gemaakt. Onderweg troffen wij hier en daar troepjes menschen aan, gewoonlijk tien of twaalf tegelijk, die of langs den weg liepen met hunne zakken op den rug, of hun middagdutje onder de gomboomen deden. De man, die te voet door Australië reist, hij moge delver. herder, scheerder, of eenvoudig een bedelaar zijn, draagt altijd zijn zak met zich, die zijne persoonlijke bezittingen in eene deken opgerold, bevat. De deken is eene bepaalde noodzakelijkheid, omdat de man in de bosschen naast een vuur slaapt. Ook heeft hij altijd een pannetje en een »billy" bij zich. Het laatste is een open pot, waar hij het water in kookt en zijne thee zet, — want de boschbewoner zal altijd een zakje thee in zijn zak hebben. De billy is even nood zakelijk als de deken. Een boschbewoner die een weinig beschaafd is, heeft het pannetje om te drinken; maar de ruwe oude zwer-

ver zal het als onnoodige weelde zonder doen, en zijn thee uit de billy drinken.

En deze menschen maakten den aanloop! Het kwam mij voor dat zij al heel op hun gemak kwamen aanloopen. Ik kan niet recht zeggen wat ik verwacht had, — of ik gemeend had alle delvers op een draf naar de plaats hunner bestemming te zien loopen, of gedurig hard loopende naar de goudvelden, in elk uur zoowat acht mijlen afleggende. Ofschoon de toevloed van zulke menschen naar eene plaats, zooals Gullgong een »aanloop" is, en ofschoon talrijke beschreven mogen worden als eene ware vlucht, zijn de menschen zelve ordeloos en langzaam. Vroeger mag het misschien wel zoo geweest zijn, en kennen de menschen de geschiedenis van »de haas en de schildpad", in allen geval kennen zij de moraal er van. De menschen, die ik zag, gingen eigenlijk verschillende kanten uit. Er waren er evenveel die van de kant van Gullgong afkwamen, als die er naar toe gingen, en vernam ik dat dit met alle aanloopen het geval was. Het gebeurt dikwijls dat de menschen eene maand, ook wel maar veertien dagen er zoeken, en zoo zij niet slagen, of niet goed genoeg naar hun zin, hunne zakken weder opnemen en ergens anders heentrekken. Daardoor is de bevolking van een aanloop altijd ongelijk, en vermindert even schielijk als die toeneemt, vermeerdert of vermindert in een paar dagen met een duizendtal, naarmate de plaats hare schatten geeft of weigert. Daardoor is natuurlijk de handel, waardoor zulk eene plaats van het noodige, zooals brood, vleesch, suiker, thee en lekkernijen voorzien wordt, eveneens wisselvallig.

Op onzen weg passeerden wij het stadje Sofala, dat toen ter tijd het tweede gevestigde goudveld in Nieuw-Zuid-Wallis was, daar Ophir het eerste geweest is.

Sofala is nu een arm stadje met 644 inwoners, waarvan het grootste gedeelte Chineezen zijn. Het is aan eene rivier gebouwd, wier bedding het goud bevatte, waardoor de stad ontstaan is. De heuvelen verrijzen vlak aan beide zijden van den stroom, en geven aan de plaats een schilderachtig voorkomen, — alsof het geheel buiten de wereld gelegen was. Hier vonden wij zoo wat een dozijn Chineezen, die aan het »baggeren" waren naar goud, in het slijk der rivier, dat reeds door de eerste goudzoekers gewasschen was. Deze menschen waschten opnieuw, terwijl wij er naar stonden

te kijken, en wij zagen hen het slijk, dat zij dien dag verzameld hadden, tot eenige kleine stukjes van het kostbare metaal herleiden. Zij zeiden ons dat zij rekenden, dat zij elk dien dag 1 sh. gewonnen hadden. Zij schenen het een slechte winst te vinden, maar toonden hunne teleurstelling niet.

Twee dagen reizens brachten ons van Sofala naar Gullgong; wij verbleven een nacht te Mudgee; een net stadje, geprezen om de bijzondere soort van schapen, die in den omtrek gefokt worden. Te Mudgee werd ik medegenomen om de Handwerksschool te bezichtigen, waar ik een groot aantal geducht beduimelde romans aantrof. Er waren natuurlijk ook andere boeken, maar de schaapherders van Mudgee houden stellig meer van romans. Al deze kleine steden hebben openbare bibliotheken, die zus of zoo heeten. Mudgee roemt er op, dat er maar 1,786 inwoners zijn, doch scheen er veel beter aan toe, wat kerken, logementen, inrichtingen en scholen aangaat, dan steden van meer dan den dubbelen omvang in Engeland.

Gullgong was bepaald eene ruwe plaats toen ik het bezocht, ofschoon niet zoo ruw als ik het verwacht had. Er was een logement, waarin ik voor mij zelve eene goede, hoewel kleine slaapkamer kreeg, en die geheel van steen was gemaakt. Maar een ontzaglijk groot gebouw werd in dien tijd boven onze hoofden gebouwd, en bleef de oude herberg staan, terwijl de nieuwe op dezelfde plaats gebouwd werd. Het bewoonde gedeelte der stad bestond uit twee straten, die vlak naast elkander loopen, in welke beide elke woning of winkel, waarschijnlijk wel niet meer dan weinige dagen vereischt heeft om opgericht te worden. De gevels der winkels waren met groote aankondigingen bedekt met de namen en waren der kooplieden, zooals dat tegenwoordig met allen nieuwen handel is; maar de plaats zag er meer uit als eene jaarmarkt, die vroeger tijdelijke steden waren, en eenige weken duurden, — zooals sommigen van ons te Amsterdam en Leipzig gezien hebben; doch met dit onderscheid, dat men in de genoemde steden de oude huizen als den achtergrond der nieuwe kramen ziet, terwijl in een goud-aanloop er niets achter is. Alles wat er echter noodig is, schijnt er voorhanden te zijn. Er waren bakkers, slagers, kruideniers en winkeliers in verschillende waren. Er waren herbergen en banken in overvloed. Er was een vendu-

huis, waar ik den verkoop van paarden en wagens bijwoonde. Er was een photograaf en een schouwburg, waar ik de »Colleen Bawn" met veel geest en ontzaglijk theatraal talent zag opvoeren. Na den schouwburg gaf een vrijgevig bankier ons een oesterpartij in een oesterhuis. Men kan hieruit opmaken, dat de levensgeneugten te Gullgong niet geheel en al verwaarloosd worden. Op het midden van den dag was er een groot openbaar diner geweest, waar veel gesproken werd. Ik kan niet, zeggen dat het redenaarstalent te Gullgong zoo goed was als het Gullgonsche bestuur en de Gullgonsche oesters.

Ik geloof dat de stad Gullgong, de inwoners en levenswijze medegerekend, mij meer belang inboezemden dan zelfs de mijnen. Ik was verrukt toen ik hoorde, dat er een paar dagen geleden een heel bezocht publiek bal was geweest. Maar het speet mij te vernemen dat er nog al wat bedroevends voorgevallen was. Waar was de lijn, die er ten aanzien der dames moest getrokken worden? De vrouw van den postmeester wilde het bal niet bezoeken, tenzij de buffetjuffrouwen uitgesloten werden. De buffetjuffrouwen werden — zooals het behoorde, toegelaten, en de vrouw van den postmeester, die het voorrecht geniet de schoonheid van Gullgong te zijn, bleef te huis.

Daar ik te Gullgong gekomen was, moest ik natuurlijk de mijnen gaan zien, en ging ik de schacht van eene 150 voet diep in, met mijne voeten in de lus van een touw. Daar ik aangeboden had om naar beneden te gaân, wilde ik niet terugtreden toen de tijd daar was; doch toen het daglicht uit mijne dolende oogen verdween en ik er aan dacht, dat ik geheel en al van een paard afhing, en het wel eens in zijn kop kon krijgen om mij, wie weet hoe laag te laten zakken, of mogelijk wel mij in het geheel niet te laten zakken, maar mij in den donkeren koker te laten hangen, — toen werd ik bang, en wenschte dat ik niet zoo moedig geweest was. Ik kwam echter naar beneden en ook weer naar boven, en vond beneden zeven man aan het werk. Later zag ik het aaangeslibde slijk uit eene andere opening naar boven brengen, in het water leggen en wasschen en het goud er uithalen. Het goud werd in een tinnen pannetje weggedragen, — wat naar mijne gedachte veel aan de heerlijkheid van den uitslag benadeelde.

Van de menschen, die mij omringden waren sommige delvers,

die gehuurd waren, en sommige waren eigenaars van schachten, en hadden waarschijnlijk allen belang bij de zaak. Ik kon bij geene mogelijkheid onderscheiden wie of wat ze waren, want zij waren allen gelijk gekleed, en was er niets in den toon van hun gesprek, waaruit men op kon maken wie de meester of wie de knecht was. Onder degenen, die bij het wasschen waren, waren twee Italianen, een Amerikaan, een Duitscher en een Schot, die de aandeelhouders van de zaak waren.

De belangrijke taak om de laatste wassching te bewerkstelligen, om de steenen en het slijk waaruit het goud gehaald is, voor altijd weg te werpen, was bij deze gelegenheid aan de handen der twee Amerikanen toevertrouwd. Het goud werd door den Duitscher in een pannetje weggedragen. Zou hij misschien zijn vingers niet eens er in gestoken, en een ons van die stukjes tot zijn eigen voordeel er uitgenomen hebben? Mij dunkt dat zoo iets zoo heel onwaarschijnlijk niet zou zijn; want bij ons in Engeland zou zoo iets al licht gebeuren. Deze Duitscher, aan wien het pannetje werd toevertrouwd, was waarschijnlijk wijd en zijd om zijne eerlijkheid bekend. Over de beleefdheid van al deze menschen kan men onmogelijk te veel zeggen, of over de wellevendheid van al de delvers in het algemeen, en zeg ik dit niet alleen als aanhaling op de houding dier menschen tegenover mij zelve of tegenover andere bezoekers, maar op hunne gewone gedragslijn. De Australische delver drinkt nooit zoolang hij aan het werk is, — en schijnt trotsch op zijne wellevendheid te zijn. Men moet echter begrijpen, dat zijne houding niet die van een ondergeschikte is, van een die beleefd de hoed tegenover zijn meerdere afneemt en eene diepe buiging maakt — maar eene mannelijke houding, die maakt dat hij zich gemakkelijk en vrij uitdrukken kan, en nooit in beleedigende familiariteit vervalt.

De delvers, die voor loon werkten te Gullgong, verdienden van 2 p. st. 10 sh. tot 3 p. st. per week; maar er waren vele die geen werk konden krijgen. Eene groote opeenhooping van arbeid zou gewis de loonen spoedig doen dalen, — maar de bevolking scheen nog niet gevestigd genoeg te zijn om die gevolgen op te leveren.

Mannen kwamen om hun geluk met kleine ondernemingen te beproeven, en het liep hun tegen; konden zij dan geen loonen krijgen naar hun zin, dan namen ze hunne zakken weer op en ver-

trokken naar een anderen aanloop. Ik vond ook dat veel menschen gebruikt werden voor de vreemdsoortigste en gemakkelijkste taak, die ik ooit op mijne reizen aangetroffen heb. Wanneer een delver zijne aanspraak op een stuk land gemaakt heeft, eischt de wet dat hij er op woont. Zoo hij er niet dadelijk aan het werk gaat, moet hij het door zijne lijfelijke tegenwoordigheid in bezit houden, of door die van den een of ander plaatsvervanger voor ten minste twee uren per dag. Ik geloof dat dit minimum van bezetting voor twee uren voormiddags moet plaats hebben, hetzij van negen tot elf, of van tien tot twaalf uur. Deze verplichting wordt »hoeden" genoemd, en is het loon van een man die hoedt meest 25 sh. in de week. Deze hoeders zijn echter geen delvers. Ik vroeg aan een delver of het voor hem niet voordeelig zou zijn zoo hij 25 sh. in de week verdiende, en de rest van den dag, of een gedeelte daarvan voor zijne eigene zaak besteedde. Hij gaf mij echter te kennen, dat het hoeden van eene aanspraak, onteerend voor een delver was.

Het scheen, toen ik te Gullgong was, dat de aanloop niet als voorspoedig beschouwd werd. De bevolking nam af, en ofschoon er veel goud gedolven werd, was er ook veel geld en onnoodigen arbeid aan »duffers" besteed. Eene groef die, zonder iets opgebracht te hebben instort, wordt een duffer genoemd. Een onervaren reiziger zou om zich henen ziende, allicht denken dat het goud te Gullgong heel overvloedig was. Overal zijn kuilen, en leelijke massa's opgeworpen klei, die altijd de aanwezigheid van goudzoekers aantoonen; maar vele van die uitgravingen zijn duffers. Het is het instorten dat de zaak zoo slecht maakt. Er wordt zoo veel werk gedaan dat niets heeft opgeleverd!

Ik kwam van Gullgong terug met een gevoel, dat ik niet veel van den aanloop in zijne meest eigenaardige phase gezien had; de aanloop was al afgeloopen voordat ik er kwam. Tot op zekere hoogte is de plaats gevestigd, — doch ging de bevolking er bijna even spoedig weder uit als ze er inkwam. Er was echter nog een anderen aanloop, — eene plaats Currajong genoemd, zoo wat 150 mijlen verder dan Gullgong, die mij als geheel nieuw beschreven werd, en ging ik er dus heen. De plaats was nieuw, doch ik heb nooit ellendiger plaats gezien. Een van de inwoners vertelde mij, dat er 2,000 menschen woonden; — en een ander zeide mij, dat

er niet meer dan 500 waren. Over het getal kon ik volstrekt niet oordeelen, noch door de opeenhooping van volk, noch van inwoners. Er waren eenige van ruw hout opgetrokken herbergen, en een paar winkels waar allerlei zaken verkocht werden. De delvers en hunne volgers woonden in tenten, die hier en daar tusschen de groeven die zij bewerkten, verspreid lagen. Als er goud uit een van deze holen te voorschijn komt, zoo er genoeg gevonden wordt dat het als voorlooper van aanstaande voordeelen beschouwd kan worden, — wordt eene roode vlag geheschen. Hier en daar zag ik de roode vlag; maar de holen en daarnaast gelegene hoopen waar geene roode vlaggen hingen, waren legio tegenover die weinige.

Te Gullgong trof ik delvers aan, die tevreden waren, — mannen, die zeiden dat het hun goed ging; maar te Currajong scheen iedereen teleurgesteld en hopeloos. Men had bevonden dat de aanloop bijna geheel en al een »duffer" zou worden. De straat van de plaats, zoo men het ten minste eene straat kan noemen, bestond uit een boschweg, breeder en meer begaan dan gewoonlijk, met de boomen er vlak langs heen, ofschoon het kreupelhout en de stompen verbrand, of op andere wijze gebruikt, en de boomen afgeknot waren. Overal in het bosch zag men kleine tenten, holen en hoopen.

Ik bezocht een stuk grond, waar drie mannen aan het werk waren, de eene vulde beneden den emmer, en twee trokken den emmer naar boven. Dit hadden zij veertien dagen achtereen gedaan en niets gevonden. Zij deden het nog drie weken lang, en toen nog geen goud vindende, gaven zij het op. Een van hen was de zoon van een Engelsch heer, die gedacht had dat het gouddelven eene gemakkelijke manier was om spoedig rijk te worden. Hij deed zijne ondervinding te Currajong op, maar beproefde het nergens anders. Ik kan mij geene treuriger bezigheid voorstellen, dan het werk, om acht uren daags niets te doen als slijk uit eene holte op te halen, zonder dat het tot iets leidt. Te Currajong zag ik ook dronken menschen, — die ik nog nergens ontmoet had, — en gaf hun ruw uitzicht mij geene groote verwachtingen van de plaats. Bij gevolg werd mij gezegd, dat voor eene poos de zaken niet veel voorspoed hadden, en dat velen mistroostig heen waren gegaan, maar dat later goudbevattend

erts in groote hoeveelheden gevonden was, dat zij die volgehouden hadden en in de plaats gebleven, niettegenstaande hunne vroegere teleurstelling, er nu wel aan toe waren. Currajong was in mijn oog, toen ik het zag, de ellendigste en jammerlijkste plaats die ik in de koloniën bezocht had.

Nieuw-Zuid-Wallis heeft zoowel steenkolen als goud, en heeft steenkolenmijnen, die zeer veel voordeel aanbrengen. In dit opzicht is zij gezegend boven alle andere van deze koloniën. Men hoort veel over steenkolen in elke provincie van Australië spreken, en worden er staaltjes getoond als bewijs, dat ze er zijn; maar toch nog levert Nieuw-Zuid-Wallis alleen veel steenkolen op. New-Castle is als het hoofdkwartier van Australische steenkolen, de tweede stad der kolonie geworden. De steenkolen is het mineraalprodukt, dat in Nieuw-Zuid-Wallis naast het goud, de meeste waarde heeft, maar levert nog al een groot verschil op. De waarde van het goud dat gedolven was in 1862 en 1870 was van het eerste jaar 2,212,534 p. st., en voor het laatstgenoemde 763,655 p. st. Die van de steenkolen was in dezelfde jaren in 1862, 476,522 p. st. en voor 1870, 316,285. p. st. Van beiden is dus het bedrag verminderd, en dat van het goud bijna twee derden. Het verschil van de steenkolen is niet groot en is minder het gevolg van geringer opbrengst, dan wel van den lageren prijs van het artikel. In 1862 leverden drie en dertig kolenmijnen in Nieuw-Zuid-Wallis 342,064 ton steenkolen, en in 1870 leverden twee en dertig kolenmijnen 868,564 ton. Het schijnt dat de opbrengst steeds toegenomen is, terwijl de prijs aanmerkelijk gedaald is. In 1862 waren de steenkolen bij den ingang der mijn ten naastenbij 13 sh. per ton waard, terwijl zij in 1870 niet meer dan 8 sh. waard waren Toen ik in het laatst van 1871 New-Castle bezocht, was die zelfs nog iets lager. De aandeelhouders van kolenmijnen beschouwden deze daling in den prijs natuurlijk als eene groote ramp; maar de verbruikers van steenkolen in Sydney en Melbourne, en de eigenaren van stoomschepen, die van en naar de koloniën varen, zullen de zaak stellig uit een ander licht beschouwen.

In Engeland zijn wij gewoon te denken, dat het bezit van steenkolen de grootste zegening is, die de Voorzienigheid over ons heeft uitgestort, en te gelooven dat wij onze welvaart, onze be-

volking en onze grootheid er aan te danken hebben. Ik geloof niet dat er een man van zaken in Groot-Brittannië is, die zou wenschen onze kolenmijnen voor goudmijnen te willen ruilen. Zoo wij er goed over nadenken gevoelen wij, dat de werkelijk productieve krachten der steenkolen, veel meer tot dadelijke welvaart moet leiden, dan eenig bedrag van een metaal, waarvan de werkelijke waarde weinig meer dan nominaal is. Geene vermeerdering in de produkten van steenkolen zou in eenig opzicht de werkelijke waarde van het artikel verminderen; doch zoo de produktie van goud plotseling, met geweld, en in te groote uitgestrektheid toenam, zou de waarde van het metaal even zoo spoedig dalen, naarmate de productie grooter werd. De waarde hangt af van de betrekkelijke zeldzaamheid; — en daarom, wanneer men ons spreekt over de mogelijke toekomstige ontwikkeling der Australische goudvelden, zooals die tot nog toe niet heeft plaats gehad; wanneer men ons verzekert, dat het Australische goud tot nog toe pas in den aanvang is, — zooals mij dikwijls verzekerd is; — gevoelen wij, al ware dit het geval, dat de verwachte welvaart niet op de ontdekkingen volgen zou. Zoo dit plotseling gebeuren mocht, zou de daling in de prijzen, die nu slechts langzaam plaats heeft door de trapsgewijze toeneming van het bedrag, en daardoor slechts langzamerhand de waarde van het goud vermindert, plotseling plaats hebben, — en dus voor velen zeer nadeelig zijn. In zulk een geval zou de welvaart der wereld enkel toegenomen zijn voor zoo verre er naar goud verlangt wordt, — niet als welvaart, — maar als een symbool van welvaart; terwijl elke ton steenkolen meer, die wij zullen verkrijgen, evenveel waarde zal hebben, als elke ton steenkolen die vroeger verkregen is. Daarom, ofschoon de steenkolen van New-castle en Wollongong, tegen den prijs die er tegenwoordig voor betaald wordt, veel minder dan het goud in Nieuw-Zuid-Wallis opbrengt, beschouw ik de steenkolen als het belangrijkste product van de twee. Zoo er in Nieuw-Zuid-Wallis geene steenkolen gevonden waren, zouden bijna alle bronnen van welvaart in Australië gesloten zijn. Stoombooten zouden niet aangelegd, en spoorwegen niet gemaakt zijn, tenzij tegen prijzen, die niet door de maatschappij bekostigd zouden hebben kunnen worden. Alle werktuigen voor de mijnen en andere werken zouden uit Europa aangevoerd moeten worden. Het koper zou ongesmol-

ten naar huis gezonden moeten worden, en daardoor de prijs, die er nu voor betaald wordt, verdriedubbelen. Het is onnoodig, er verder over uit te weiden, — of wie is er, die niet weet dat een land zonder steenkolen, arm en te beklagen is, en dat een land met steenkolen, rijk en gezegend behoort te wezen?

De uitgestrektste steenkolenstreek van Australië is die, in de vallei van de Hunter rivier, die zich te New-castle in de zee ontlast, ongeveer 75 mijlen boven Sydney. De kolenmijnen loopen verscheidene mijlen langs de rivier, eigenlijk langs hare geheele lengte tot aan de bergketen, en wordt er tot op drie of vier mijlen van New-Castle in gewerkt. Zij hebben de welbekende namen der kolenmijnen in het Noorden van Engeland, zooals Wallsend, Lampton, Hexkham, Almwick en dergelijke. Men zou mij waarschijnlijk van overdrijving beschuldigen, zoo ik zeide dat zij onuitputtelijk zijn.

Na al de redevoeringen, die in den laatsten tijd te huis gehouden zijn over de toeneming, de opbrengst en het verbruik van steenkolen, durft een eenvoudig man nauwelijks eene eigene opinie over de zaak hebben. Maar er zijn zooveel steenkolen in den omtrek van New-Castle, — dat men zeggen zou, dat er genoeg zullen zijn voor de behoeften van het Zuid-Oostelijke volk tot aan het einde der dagen.

Ongeveer 40 mijlen bezuiden Sydney is nog een ander steenkolenveld in het Illawara-district, waarvoor Wollongong de zeehaven is. Ik ben niet te Wollongong geweest, doch vernam dat daar vijf mijnen bewerkt werden, waaruit in 1870, ongeveer 90,000 ton steenkolen getrokken werden. Ten westen van Sydney zijn in den laatsten tijd ook nog kolenmijnen te Hartley geopend, die echter nog pas in den aanvang waren, en in 1870, 2,600 ton steenkolen opleverden. De steenkolen van Hartley worden, geloof ik, alleen tot het maken van gas gebruikt; er wordt echter ook veel leiaarde gevonden, evenals aan de Amerikaansche kreek bij Wollongong, waarvan herosine gemaakt wordt. Men snoeft er op, dat de aardolie van Nieuw-Zuid-Wallis beter is, dan die van Amerika, en bestaat het voordeel ten gunste der Nieuw-Zuid-Wallische daarin, dat zij niet ontvlammen zal bij eene temperatuur, die tien graden hooger is dan die, waarbij de Amerikaansche vuur vat. Ik geef dit rapport, zooals ik het uit het Verslag over de Inter-

nationale tentoonstelling te Sydney, waarvan ik reeds vroeger melding maakte, gelezen heb, en niet als het gevolg van eigen ondervinding van de eigenschappen der herosine.

Ik heb hierboven reeds gezegd, dat toen ik te Sydney wederkwam, ik mijne vroegere bedaarde vrienden in die stad heel veel veranderd vond, en dat velen van hen ontzaglijk in de weer waren over koper en tin. Ik kan uit eigen waarneming niets zeggen over de voordeelen van deze metalen voor de kolonie. Kopermijnen werden reeds vroeger bewerkt in het Orange-district, en ook in de nabijheid van het meer George in het Goulborn — district, maar niet op zoo groote schaal, om van groot algemeen belang te zijn. Te Nattai in het zuiden, wordt ook ijzer gevonden en bewerkt, doch tot nog toe zonder voordeel van de eigenaren. Dat er ook ijzer in Nieuw-Zuid-Wallis is, is iets, daar niet aan getwijfeld kan worden. Ook is er zilver gevonden te Bronleo en Murrurundi, en vermiljoen te Rijlstone. Aan de Cudgegong rivier, nabij Rijlstone, waren ook diamantmijnen, die voor eenigen tijd door eene Australische Diamant-mijnwerkers-compagnie bewerkt werd; doch de onkosten waren grooter dan de opbrengsten, en werd dus het werk opgeheven.

Toen Groot-Brittannië in den beginne zijne koloniën in Australië stichtte, meende men dat het land blijken zou, geheel en al ontbloot van mineraliën te zijn. Het schijnt nu echter dat weinig landen rijker aan delfstoffen zijn, dan Australië. Zoo het ijzer in de heuvelen gevonden kan worden, zal Australie naar alle waarschijnlijkheid zoo bevolkt en even rijk als de Vereenigde-Staten worden.

Ondertusschen maken de sedert kort opgewekte, doch nu energieke speculanten van Nieuw-Zuid-Wallis, allen fortuin door tin en koper.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Landleven in de bosschen.

Daar ik in Nieuw-Zuid-Wallis eene maand aan een klein squatters-station in de verafgelegene bosschen doorbracht, en daar het onderscheid in het bosch- en landleven in Australië, en het landleven in Engeland, veel grooter is dan eenig ander onderscheid tusschen de twee landen, wil ik de zaak voorstellen, zooals ik die bevonden heb.

Ik was reeds aan verschillende schapen-stations in Queensland geweest, doch telkens maar voor een paar dagen, en waren dat meest allen groote plaatsen, waar mogelijk wel van een tot tweehonderd duizend schapen geschoren werden, — en waar dus de geriefelijkheden en weelde van het beschaafde leven ingevoerd waren. Deze kon men kwalijk als typen van het boschleven beschouwen. Het station waar ik nu henenging, was dat van een jong squatter, die pas begon, die niet meer dan tien duizend schapen bezat, en geheel nog »in het ruwe" leefde. Het getal schapen aan deze stations, duidt gewoonlijk met juiste nauwkeurigheid de manier van leven op het hoofdstation aan. Honderdduizend schapen of meer vereischen een bedreven kok en een bottelier om er op te passen; veertig duizend schapen kunnen niet geschoren worden zonder eene piano; twintig duidend is het laagste getal, dat servetten bij het diner onmisbaar maakt. Tien duizend vereischen overvloed in alles, vleesch in overvloed, thee in overvloed, brandewijn en water en koloniale wijn in overvloed, maar verlangen geen champagne, sherry of gedekte tafels, en worden verondersteld tevreden te zijn met aanhoudend schapevleesch, of aanhoudend rundvleesch; — naardat het den squatter het beste uitkomt schapen of runderen te slachten. Gedurende deze maand slachtten wij schapen. Zes maanden later keerde ik naar hetzelfde station terug, en was toen rundvleesch aan de orde van den dag. De wol was gestegen, en waren de schapen dus meer waard geworden, en kon de squatter uit liefde voor het geld, er niet toe besluiten

een schaap te slachten. Hij kocht vee als hij het noodig had, en kostte het rundvleesch hem 1½ d. het pond.

Het station dat ik bezocht, en dat ik M... zal noemen, lag ongeveer 250 mijlen ten westen van Sydney, en lag bepaald in het bosch. Ik heb reeds getracht duidelijk aan te toonen, dat bijna alle plaatsen, die ver van de groote steden gelegen zijn, »bosschen" genoemd worden — zelfs al is er geen boom in den omtrek te zien; — doch om deze plaats te bereiken, moest ik drie dagen, nadat ik den spoorweg verlaten had, door aanhoudend boschland reizen, en legde gewoonlijk veertig mijlen per dag in eene chais af. Het huis stond aan eene smalle kreek, — die nauwelijks eene beek genoemd kon worden, omdat het water niet aanhoudend loopt, en bij droog weder slechts in eene opvolging van waterholten ligt, — en was omgeven door oneindig woud. Geheel rondom lag de wildbaan geheel omrasterd, en bedroeg die 50 morgen. Zulk eene ingeslotene ruimte is bij het huis van een heer in Engeland van zeer groote waarde, en maakt voor hen die er op gesteld zijn, meestal een klein park uit. In de bosschen beschouwt men het niet veel meer, als zooveel onnutte grond rondom het huis. Er loopen mogelijk twee of drie koeien in, of twee of drie paarden voor het dagelijksch gebruik. Men vindt het over het algemeen gemakkelijk een paard bij de hand te hebben om andere paarden te kunnen opvangen. Een paard op stal om twee paarden uit de wildbaan op te halen, waarmede vier die uit de paardenweide opgevangen moeten worden, is eene combinatie die in de bosschen beschouwd wordt, zuinig en gemakkelijk te zijn.

Te M... was de wildbaan gedeeltelijk afgesloten door rasterwerk, en zag er zeer goed uit. Daarbuiten, aan beide zijden aan de kreek grenzende, was de paardenweide die ongeveer 250 morgen bedroeg. Dit was het geschikte domein voor de paarden, die voor het werk van de inrichting gebruikt moesten worden. Toen ter tijd waren er ongeveer twintig in, en ik geloof niet dat er een te veel was. Mijn jonge vriend had zijne rammen gedurende een gedeelte van het jaar hier ook, doch meende dat er ternauwernood meer voedsel in zulk eene kleine afsluiting zou zijn, dan voor de tot het gebruik benoodigde dieren. Een openbare weg, zooals de boschwegen zijn, liep door de paardenweide, wat zeer lastig was,

daar de hekken daardoor altijd open moesten blijven, en er dus nog al eens reizigers, wier tegenwoordigheid minder aangenaam was, aankwamen, doch dat niet te vermijden was, daar de postbeambte met de buitenpost twee malen 's weeks passeerden. De postbeambte was van veel nut. Zoo hij voedsel voor zich of zijn paard noodig had, kreeg hij het, en beantwoordde dat met alles wat hem gevraagd werd: zooals brieven en telegrammen verzenden en boodschappen te doen met de grootste nauwgezetheid te volvoeren. Een mailbeambte — zij heeten in de bosschen mailbeambten en niet postbeambten, — die langs komt, is een groot iets voor het gemak van het boschleven.

Achter de paardenweide was de weide van de wolschuur, en bevatte die ongeveer 1,200 morgen, met de wolschuur in een der hoeken, en zoowat eene mijl van het huis af. Om vele redenen moet de wolschuur niet dicht bij huis zijn. Het is niet noodig dat de squatter zijne scheerders altijd in de keuken heeft, of hunne stemmen dicht bij zijne veranda hoort. Maar daar het wel noodig is dat zijn opzichter gedurende den scheertijd altijd dáár is, en hij zelf er dikwijls naar toe gaat, is een te verren afstand zeer lastig. Daar mijn jonge vriend zijne eigene wol zelf sorteerde, was hij gewoonlijk in de wolschuur vóór de scheerders, en ging er niet van daan, voor dat zij al lang hun werk hadden »afgebroken." De wolschuur was een houten gebouw van ruw hout opgetrokken, met schors bedekt, in hokken verdeeld, met ruimte voor elf man om te scheren, en met hokken van buiten voor de geschorene schapen, als ze uit de handen der scheerders komen, en een hok voor elk scheerder. De schuur was gebouwd om 300 schapen te kunnen bevatten, — en zoo dat getal des nachts er in geborgen kan worden, zoodat, in geval het mocht gaan regenen, er genoeg voorhanden voor den volgenden morgen voor de scheerders zouden zijn, — want de schapen kunnen niet geschoren worden als ze vochtig zijn. De vorm van de schuur was die van de letter L, doch was het onderstel oneindig grooter dan het bovenstuk. Langs het onderstel waren de scheerders aan het werk. Aan den hoek waren de sorteertafel en verscheidene kribben voor de verschillende soorten van wol. In het bovenste gedeelte van de letter wordt de wol gepakt, geperst en opgeborgen, totdat de karren zouden komen om ze weg te brengen.

Mijn vriend zeide zelf, dat hij niet erg ingenomen was met zijn eigen huis, ofschoon hij het zelf gebouwd had, — maar hij was trotsch op zijne wolschuur, die eveneens de schepping van zijn eigen vernuft was. Ongeveer een kwart mijl van de wolschuur af, lag de scheerders hut, waarin de menschen sliepen, aten, en hunne pijpen rookten. Zij hadden hun eigen kok, die bij deze gelegenheid een Chinees was, — en zooals het met scheerders gewoonlijk het geval is, gaven zij hun kok genoeg te doen. Gewoonlijk zag men buiten de deur uien schillen. De kok kreeg 25 sh. in de week en zijn voedsel, — de scheerders verdienden zoowat 7 sh. 6 d. per dag, en werd dit als slecht werk beschouwd. Het regende, en was dus het weder tegen de menschen. De scheerders kochten hun eigen voedsel aan het station en betaalden elk ongeveer 7 sh. 6 d. per week daarvoor.

Er waren nog drie andere weiden in de dreef, eene die 12,000, en de andere die elk 7,000 morgen bevatten. Het grootste gedeelte van de omheining, die voor deze domeinen noodig is, was door mijn vriend opgericht sedert zijn verblijf, tegen de gemiddelde berekening van 25 p. st. per mijl. Er waren meer dan veertig mijlen heining in de dreef, welke alle gemaakt waren van stammen, die dwars over korte dikke blokken, — die in de bosschen klossen of blokken heeten, — gelegd worden; of van heesters, die dwars gelegen en met gespleten hout bevestigd zijn. Zoo eene dreef niet omheind is, vereischt elke kudde schapen een hoeder, en moeten de schapen des nachts opgesloten worden dicht bij de hut van den hoeder. Is eene dreef echter »paddoched" (in omheinde weiden afgedeeld) heeft men geene hoeders noodig, maar worden grensjagers gebruikt, die elk van twee paarden voorzien worden, en zijn deze menschen niet alleen verantwoordelijk voor de schapen, maar ook voor de omheiningen. Zij moeten ten minste driemaal in de week elk gedeelte hunner omheiningen nazien, en de breuken herstellen. Een boschomheining is spoedig vernield, doch ook weder bijna even gemakkelijk te herstellen.

Het inheemsche gras der bosschen van de streek, waar ik nu van spreek, levert bij gewoon weder op drie morgen voedsel voor één schaap op. Is het weder vochtig en warm, dan geeft het veel meer; doch zoo het weder koud of droog is, geeft het

niet zooveel. Te M... was de achtergrond buiten de weiden even zoo uitgestrekt, als de omheinde gronden, en had men berekend dat de dreef 16,000 schapen zou kunnen onderhouden.

Het huis stond in eene rechte lijn met de kreek, en liep de kleine tuin tot aan den rand. Het had natuurlijk maar eene verdieping. Een squatter bouwt zelden een huis met twee verdiepingen, voordat hij in werkelijkheid een groot squatter is, en verliest zijn verblijf dan veel van de eigenaardigheden van het bosch. Het was van eene verdieping en bevatte slechts drie kamers; eene zitkamer in het midden en aan weerszijden eene slaapkamer; doch langs den voorgevel liep eene veranda, twaalf voet breed, en waarin ieder leefde, — daar de zitkamer enkel gebruikt werd, wanneer er gegeten wordt. Het leven in de bosschen zou niets wezen zonder eene veranda.

De mannen brengen hun tijd natuurlijk meestal buitenshuis door, — maar des avonds zijn de veranda's heerlijk. Hier staan luierstoelen, gewoonlijk heel ruwe, maar zeer gemakkelijk, — met tafels, stoelen en vrouwelijke snuisterijen, zoo er dames zijn, zoodat de plaats het voorkomen heeft van eene kamer in de open lucht. Eene veranda moet om volmaakt te zijn, door een gordijn tegen de zon beschut, en tegen de hitte door slingerplanten beschermd worden. Achter het huis, zoowat op dertig ellen afstand, was de keuken met eene dienstbodenkamer daarnaast, — en daarachter nog een ander gebouw, de hut genoemd, die uit twee kamers bestond en waarin de jongelui die op de plaats waren, sliepen; — want men moet zich herinneren, dat er altijd jongelui aan een squattersstation zijn. Voorts waren er nog meer gebouwen, die een vierhoek uitmaakten, doch echter nooit zoo netjes waren als zulke vierhoekige woonsteden behooren te zijn. Er was een ruwe stal, en een nog ruwer koetshuis, — en dat onmisbare aanhangsel de voorraadkamer. De plaats was over het geheel ruw en zekerlijk niet goed onderhouden; maar gemakkelijk ingericht en schilderachtig, en gemakkelijk te vergrooten, zoo de toenemende kudden en hooge prijzen der wol zulk eene uitbreiding zouden vereischen.

Meest al deze herderlijke woonsteden zijn op deze wijze uit verschillende hutten samengesteld, zoodat de plaats somwijlen het voorkomen van een dorp verkrijgt. Zoo het station groot is, heeft

het meestal eene kerk en eene school, als ook een afzonderlijk huis voor vreemdelingen, een winkel voor de waren en een kantoor. Te M.... bestond die grootheid nog niet. Wel was er een tuin, waarin de opossums de groenten opaten, en een boomgaard aangelegd.

Op slechts drie mijlen afstand was een huis, dat tot groot nadeel voor het geluk van mijn vriend de squatter was, daar het door een zelfkiezer en herbergier bewoond werd. Ik hield eigenlijk veel van den zelfkiezer, omdat hij een kangaroejacht voor mij aanlegde, — maar de nabijheid van de grog werd als een ernstig kwaad door den squatter beschouwd. En toch dronken de menschen nooit, zoolang zij aan het werk waren, en zouden weken lang werken zonder iets sterkers te drinken dan thee. Maar zoo bij de eene of andere gelegenheid een van de menschen, die aan het station werkten begon te drinken, zou hij zoolang blijven drinken, tot hij het huis uitgezet werd met de beschuldiging, dat hij al zijn geld al verteerd had. Deze herberg was een stekende doorn in het oog van mijn vriend. Eene goudveld-stad vanwaar de brieven kwamen, lag op twaalf mijlen afstand en werd als erg hinderlijk beschouwd, daar zij in een herderlijk district gelegen was. De naaste buren, waar men omgang mede kon houden was een andere squatter, die vijf en twintig mijlen verder woonde.

Maatschappelijke vereenigingen zooals wij die kennen, zijn er in de bosschen niet. Squatters gaan niet uit dineeren of vragen een ander te dineeren. In den regel bezoeken zij elkander zelden op het land. Wel maken zij het vrijste gebruik van elkanders huizen, — waardoor eene zekere soort van gezelligheid ontstaat. Zij leggen geene bezoeken uitsluitend voor genoegen af, — doch zoo zij voor zaken van huis moeten, maken zij er geen bezwaar van, om naar eens anders huis te rijden en gastvrijheid te vragen. Een huis in het bosch wordt nooit als vol beschouwd. Zijn er geene kamers genoeg voor de gasten, dan worden de mannen bij elkander en de vrouwen bij elkander gebracht. Zijn er geene ledikanten, dan worden er bedden op den vloer gemaakt. Is de ruimte dan nog te klein, dan wikkelen de jongelui zich in hunne wollen dekens en strekken zich in de veranda uit. Het is een punt van eer dat het huis nooit vol kan wezen, — tenzij er

iemand komt daar men een hekel aan heeft. Maar zelfs voor hen, daar men een hekel aan heeft, wordt dak en voedsel in een of andere hut of loods gegeven.

Ik was te M.... gedurende het wasschen en scheren. Ik spreek natuurlijk over het wasschen en scheren van schapen. Het was de drukste tijd van het jaar, en de squatter zelf was 's morgens even na vijven al uit, en kwam zelden voor acht uren tegen etenstijd terug. Hij had twee helpers, waarvan de een zijn vaste eerste luitenant van de dreef, en de ander voor deze gelegenheid aangesteld was. Dat drietal, die allen jong waren, werkten bepaald veel harder dan eenig ander man in de plaats, en schenen meer te doen te hebben dan een Britsch eerste minister in Juni. Ik reed op mijn gemak nu eens van het wed naar de wolschuur, en van de wolschuur naar de kangaroes, — gaf tusschenbeide mijne verwaande opinie ten beste over het doen van het werk, aanmerkingen makende op de ruwe wijze, waarop de arme dieren in het water gesleurd, of over de wreedheid, waarmede zij door de scheerders gewond werden. Doch mijne vrienden hadden het veel te druk. Nu en dan was er een man die zich misdroeg, en werd de squatters wet met korte metten uitgevoerd. Zoo een man niet wilde werken, of slecht werkte, werd hij na eerst gewaarschuwd te zijn geweest, zonder omslag weggezonden; want de akte van overeenkomst die gesloten is, geeft den squatter het recht over de ontoereikendheid van den man te oordeelen, en hem te straffen voor zijn onvermogen. De schapen moesten gewasschen, en eveneens geschoren worden; maar zoo er regen tusschenbeide kwam, zouden de beide handelingen bedorven zijn. De regen kwam, — maar het regende niet altijd, er was dus niet alles bedorven. En dan het »op hok zetten" der schapen bij honderden te gelijk, in de eene rij hokken om gewasschen, en in de andere rij hokken om geschoren te worden, — om ze gereed te hebben eer het dagwerk begint en afgedaan voordat de avond valt, — het afwegen van thee, suiker en meel voor de menschen, het slachten en klaarmaken van het vleesch voor hen, het sorteeren en het pakken van wol, het persen en wegbergen der balen, — dat alles scheen meer dan Herkulische kracht te vereischen. Aan groote stations gaat dit alles veel gemakkelijker, door het grooter verleende aantal verdeelden arbeid. Het scheen

mij toe, dat de zorg voor tienduizend schapen de zwaarste taak was, die iemand zich op den hals kon halen.

Deze tochten door het bosch, hetzij ik alleen was, of wanneer ik mijn gastheer kon krijgen om met mij mede te gaan, — wat zelden gebeurde behalve Zondags namiddag, — waren verrukkelijk. Het eentonige geschreeuw van den ekster was bijna het eenige geluid dat men hoorde. Van tijd tot tijd zag men eenige kangaroes, — twee of drie tegelijk in half tammen toestand, die hier of daar stonden, alsof zij nog niet wisten wat zij doen zouden, wegloopen of niet. Als men ze naderde liepen ze weg, — altijd recht uit en schijnbaar op hun gemak, zoolang ze niet vervolgd werden; want dan vlogen ze weg, de een hier de ander daar, en zoo snel dat het onmogelijk was voor een enkel ruiter ze te bereiken, in eene dik begroeide landstreek. Het was alles bosch. Op het laatst kreeg men het gevoel dat, waar men door de bosschen ging, men nergens naar toe ging. Het was er heel schilderachtig, — want hier en daar was de grond rotsachtig en zag men in de verte heuvelen, en stonden de boomen niet te dicht om fraaie uitzichten op te leveren; — maar alles kwam op hetzelfde neer. Men mocht rijden zooals men wilde, ter rechter- of ter linkerzijde, of weer terugkeeren, overal had men dezelfde uitzichten. Er waren ook geene voorwerpen te bereiken als de omheining eener weide. En was men de omheining overgesprongen, dan was weer alles hetzelfde. Als men om zich heen zag, kon men nooit zien of men binnen of buiten het gebied was, — evenmin of men twee of tien mijlen van het station verwijderd was.

Het wonderlijkste verschijnsel van deze dreven is wellicht het schijnbare geringe aantal schapen. Inderdaad zijn er duizenden in het rond; maar tenzij men er na zoekt, ziet men ze nooit; — en zelfs al zoekt men er naar worden ze door ongeoefende oogen dikwijls over het hoofd gezien. Zoo de lezer bedenken wil, dat eene ruimte van 12,000 morgen meer dan achttien vierkante mijlen bedraagt, zal hij begrijpen hoe ongelijk aan iets in Engeland zelfs het afgesloten land in Australië is. Het is alsof men maar altijd doorrijdt zonder iets te bereiken, en op het laatst zelfs het denkbeeld aan een voorwerp opgeeft. En toch is het verrukkelijk. Van alle plaatsen die ik hier bezocht, scheen deze mij het meest voor overdenking geschikt. Er was geene berekening van de uren

dan door het licht. Als het donker werd, was het werken gedaan. Het volk hield op met werken als de zon onderging, — maar de meesters bleven werken totdat het donker was geworden.

Drie, vier of vijfmalen werd er daags gegeten. Voor de jonge mannen was een vroeg ontbijt in de hut, — een ander ontbijt was er te negen uur voor hen, die niets te doen hadden, — voor de dames die er waren en voor mij zelve. Het luncheon had te twee uren plaats, waar nu en dan de een of ander, die het met zijn werk in de wolschuur schikken kon, kwam aanzitten, — en ongeveer te acht uren werd er gedineerd. Mijne vrouw had uit Engeland eene keukenmeid medegebracht, die onbetaalbaar was, — of geweest zou zijn zoo zij geen man voor zich zelve gevonden had, voordat zij nog eene maand in de bosschen was. Doch niettegenstaande hare liefde en engagement met een man, die in rang ver boven haar stond, bleef zij ons getrouw zoolang wij te M... waren, en deed al haar best om het ons behaaglijk te maken. Het was eene flinke vrouw, die er goed uitzag en een best humeur had, die alles doen kon wat zij maar aanpakte, van kappen en kleeden en naaien, tot boter maken en bier brouwen toe. Ik zag haar zes maanden later geheel als eene dame, maar klaar om alles te doen wat in haar weg lag. Als ik aan haar denk, dunkt mij dat geene enkele vrouw van die soort, in Engeland moest blijven, maar haar best doen zelve naar de koloniën te gaan of zich daarheen te laten medenemen. Ik maak melding van onze keukenmeid, omdat hare hulp er stellig veel toe bijgedragen heeft om ons gemak te bevorderen. Het voedsel dat verschaft werd was schapevleesch, brood, groente en thee. Aardappelen werden als iets gewoons aan de voorraadschuur gekocht, en de opossums hadden ons salade, tomatoappelen en wat kool overgelaten. Bij het diner was altijd soep en salade — die echter niet beschouwd moeten worden als gewoonlijk tot het dieet in de bosschen te behooren. In andere opzichten waren de maaltijden altijd hetzelfde. Men had altijd vleesch en altijd thee. De thee is onmisbaar op de tafel van een squatter, — van een squatter, die het nog niet zoo ver gebracht heeft dat hij er een kok, of een bottelier, of een huis met twee verdiepingen op na kan houden. Aan de tafel van zulke squatters was koloniale wijn, en brandewijn, — hoofdzakelijk ten mijnen behoeve; maar er is altijd thee.

De jonge mannen nemen, als zij warm en moe van hun werk thuis komen, staande een glas brandewijn en water, evenals bij ons een werkman zijn glas bier aan de toonbank gebruikt. Doch wanneer ze aan tafel zitten is de theekop voor hen, wat het wijnglas voor ons is. Bij het opdoen van winkelwaren voor de menschen zijn thee en suiker, meel en vleesch de vier zaken, die als iets dat van zelf spreekt, opgedaan worden. De thee wordt altijd bij de kist gekocht en zoowat tegen 1 sh. 6 d. het pond. Er was maar eene soort thee aan het station, die ik oneindig veel beter vond dan die, welke mij in Engeland dikwijls te drinken gegeven is.

De avonduitspanningen bestaan hoofdzakelijk in het rooken in de veranda. Ik deed mijn best om een whistpartijtje te organiseeren, doch ik vond dat mijne vrienden, die wel verbazend knap waren ten opzichte om den ouderdom en toestand van een schaap, en die tot op een stuiver na konden berekenen wat de wol van elk per pond waard was, — nooit de hoogste kaart van het spel konden onthouden. Ik zou dat niet vermeld hebben, zoo zij het niet zoo bepaald in mij afgekeurd hadden, dat ik die kennis als zoo gewichtig beschouwde. Zij hadden zeker gelijk, dat de toestand van een schaap van meer belang was dan de waarde van eene kaart, en zal ook niemand ze op gelijke lijn stellen. Whist is echter eene jaloersche dame — en een schapenstation is het ook.

Ik ben in verscheidene boschhuizen geweest — op meer dan dertig verschillende stations in de verschillende koloniën, — maar er was geen enkel waar niet eene menigte boeken waren. Onder de squatters wordt algemeen erkend, dat een man, die zich in de bosschen vestigt zonder boeken, zich een heel ongelukkig leven bereidt. Dat de boeken die er zijn, altijd gebruikt worden, wil ik niet zeggen. Dat ze minder gebruikt worden dan het wel moest, is zekerlijk.

Wanneer de menschen van hun werk vermoeid en hongerig thuis komen, met een gevoel dat zij een paar uren rust na verscheidene uren arbeid verdiend hebben, mogen ze wel aanspraak maken om hun geest, zoowel als hunne ledematen rust te gunnen. Wie weet niet hoe dikwijls dat te huis het geval is, zelfs onder jonge mannen en vrouwen in onze steden, die niet dezelfde verontschuldiging van werkelijk lichamelijke vermoeidheid hebben? Het is erg jammer dat het zoo is, — niet alleen omdat het ge-

leerde zoo licht vergeten wordt, of onwetendheid blijft voortduren, — maar omdat men de macht om het te doen, die zulk eene groote verlichting voor ons is als wij op gevorderden leeftijd komen, door ongewoonte verliest, en niet hernieuwd kan worden als wij oud geworden zijn. Ik geloof echter niet dat die verkeerdheid in Australië meer algemeen is dan in Engelsche steden. Er zijn boeken om te lezen, — en de jonge squatter heeft als het avond geworden is, geene andere uitspanning om zich te verzetten. Hij heeft geen club, geen biljart, geene herberg die hij kan bezoeken. Bals en feestelijkheden zijn zeer zeldzaam. Hij huwt waarschijnlijk vroeg, en leidt het leven van een jong patriarch, is heer van alles wat hem omringt, en meester over alle mannen, die hij op zijne dagelijksche tochten ontmoet. Er zijn natuurlijk velen die van minder opgekomen zijn, — die squatters geworden zijn zonder eenige opvoeding genoten te hebben, die vroeger slagers, drijvers, of mogelijk hoeders geweest zijn. Dat zij geene kennis van boeken hebben spreekt van zelf, en hebben zij in hunne jeugd het niet geleerd. Maar onder hen, die het voorrecht eener goede opvoeding genoten hebben, en wien geleerd is toen zij nog jong waren gemeenzaam met boeken om te gaan, geloof ik dat het lezen evenveel gedaan wordt als onder onze jongelui te Londen. De schrijvers, die het meest populair waren, waren Shakespeare, Dickens en Macauly. Men treft veeleer Macauly's Esays op een station aan, dan eenig ander boek in denzelfden geest, behalve Shakespeare. Het is een punt van eer voor iemand die boeken heeft, de werken van Shakespeare te bezitten, — of hij ze leest of ongelezen laat.

Ik heb gezegd dat de squatters vroeg huwen. De redenen daarvoor zijn nog al groot, en de redenen om het niet te doen, die bij ons te huis zoo vreeselijk algemeen zijn, bestaan bijna niet in de bosschen. De man is alleen, en kan bezwaarlijk vrouwelijk gezelschap hebben, tenzij hij huwt. In het gewone leven heeft, zooals wij weten, de ongehuwde man vele geriefelijkheden, — ongelukkig misschien wel meer overvloed, — dan zij die vrouwen nemen. In de bosschen is echter de ongehuwde man geheel verlaten, en zal mogelijk spoedig geheel ontaarden in zijne levenswijze. Hij zal moeielijk iemand kunnen krijgen, die ordentelijk voor hem koken kan en zorgen, dat zijne hemden nooit zon-

der knoopen zijn. Aan den anderen kant zal zijne huishouding, wanneer hij gehuwd is, nauwelijks meer kosten dan wanneer hij alleen is. Zoo zijne vrouw een boschhuis goed weet te besturen, zal hare tegenwoordigheid van groot voordeel voor hem zijn. Te huis moet een jong mensch dat gaat trouwen van zijne kamers naar een huis gaan wonen, hij moet zich inrichten, meubels aankoopen, dienstboden huren en geheel en al een nieuw levenstijdperk intreden. Hij moet gereed geld hebben om mede te kunnen beginnen, en een vast inkomen dat waarschijnlijk veel grooter zal moeten zijn, dan hij tot hiertoe gemeend had te zullen moeten uitgeven. Aan een station is echter niets van dien aard. Het huis staat er, en men behoeft er waarschijnlijk maar eenige geriefelijkheden bij te voegen. De inrichting staat er, en is reeds op zoo groote schaal, als gevolg van de noodzakelijkheid om de menschen van voedsel te voorzien, dat men eene kleine vermeerdering niet eens bespeurt. Zoo er kinderen komen en voor de opvoeding gezorgd moet worden, nemen de uitgaven natuurlijk toe, — maar in den beginne gaat de zaak zoo gemakkelijk, dat de jonge squatter eenvoudig in zijne chais behoeft te gaan, en de dochter van een anderen squatter, na eene kleine plechtigheid die in de naastbijgelegene kerk plaats heeft, — mede naar huis te nemen.

Ten gevolge hiervan is het leven in de bosschen welvoeglijk en zedelijk. De massa van den arbeid wordt verricht door een nomadischen troep, die rondzwerft om werk te zoeken en voor een tijd gehuurd wordt. Dit is natuurlijk het geval bij het wasschen en scheren der schapen. Dit gebeurt ook wanneer er heiningen gezet, of grond vrijgemaakt, of boomen geringd moeten worden. Dit ringen van boomen bestaat in het rondom insnijden van den stam, zoodat de boom ophoudt zijn sappen, die hij voor zijn groei noodig heeft uit den grond te trekken, en dus zal sterven. Voor al dit werk wordt natuurlijk tijdelijken arbeid gevorderd, en weet de squatter zelden of de mannen, die hij gebruikt gehuwd of ongehuwd zijn. Zij komen en gaan, en worden bij den een of anderen naam genoemd, of ook wel zijn bij geen enkelen naam bekend. Zij hebben mogelijk hunne vrouwen ergens anders en keeren er weer voor een tijd naar terug. Zij zien er ruw en morsig uit, slordig en met lange haren, mannen, die als zij in de bosschen zijn in hutten wonen en nauwelijks weten wat een

bed is. Maar zij werken hard, zijn eerlijk en beleefd. Diefstallen hebben onder hen geen plaats. Zij worden telkens gehuurd en geven zij zelfs aan, waarvoor zij het beste geschikt zijn en weten de squatters bij ondervinding, dat de menschen ook kunnen doen waarvoor ze zich zelve bekwaan rekenen. Er zullen wel uitzonderingen zijn, maar het is meestal zoo. Hun eenige groote fout is dronkenschap, — en toch kunnen zij onbegrijpelijk matig zijn. Zooals ik gezegd heb, zullen zij maanden lang werken zonder aan drank te raken, — maar hunne geheele onthouding wekt zulk een hevig verlangen op, dat zoo ze er aan voldoen, ook niet zonder buitensporigheid geschiedt. Onder de meesters van deze mannen, — onder de squatters met hunne helpers en opzichters, — is het drinken geen algemeen gebrek. Ik heb een squatter dronken gezien. Ik heb een squatter erg dronken gezien. Maar hij was eene vroolijke uitzondering.

Squatters gaan in den regel niet dikwijls ter kerk. De kerken zijn niet dicht bij hen, en daar zij dagelijks voor hunne gewone bezigheden of in de chais of te paard moeten rijden, zijn zij er niet op gesteld des Zondags nog dertig of mogelijk wel veertig mijlen bij hun wekelijksch werk te voegen, om eene preek te gaan hooren. Ik heb gesproken van stations, die zelf kerken hadden. In dat geval is de squatter gewoonlijk de prediker voor drie Zondagen, — en wordt den vierden door een werkelijk, doch ondergeschikt geestelijke vervangen. Ik ben echter verplicht te zeggen, dat de inachtnemingen van den Zondag, in de bosschen niet streng gehouden worden.

De verblijfhoudende squatter is gewoonlijk een jong mensch, — een die ten minste zijn jeugd nog niet geheel voorbij is. Hiervoor zijn verschillende oorzaken. De squatter, dien het voorspoedig gaat, houdt als hij oud wordt niet op een squatter te zijn. Hij hangt aan zijne wol even als de wetgever aan zijne pruik, of de bankier aan zijn grootboek. Hij weet elke schilling die uitgegeven en die er verdiend wordt. Maar hij wordt een afwezig squatter, — heeft een zoon, of een jonge aandeelhouder, of mogelijk wel een rentmeester om de dreef te besturen, en hem de opgaven te doen. Het geld komt dadelijk in zijne handen, daar de opbrengst van een schapen-station nooit op de plaats zelve betaald wordt. Londen is meest altijd de markt van de rijke squatters. Ook is het werk

dat er te doen is, niet geschikt voor een oud man. Al wat een oud man doen kan, kan hij ver van het station verrichten. Hij is het chaisrijden en paardrijden, mogelijk ook wel de thee en het schapevleesch moede; en neemt er nu zijn gemak van in eene stad.

Ook is waarschijnlijk menigeen geruineerd geweest voordat hij oud werd; — want om de waarheid er van te zeggen, is het leveren van wol meest altijd een wisselvallig bedrijf. Duizenden zijn er rijk door geworden, maar duizenden ook zijn met hunne kleine kapitalen aan lager wal geraakt, en heeft men aan de stations nooit meer iets van hen vernomen. Wat van hen geworden is, kan ik niet zeggen. Wie kent het lot van den geruineerden man? De zaak wordt altijd op groote schaal gedreven, en groot en wisselvallig zijnde, moet zij dus wel gevaarlijk zijn. Met een verschil in den prijs der wol van 1 sh. tot 2 sh. het pond, kan een squatter met 20,000 schapen en een klein kapitaal, door hooge prijzen er in een jaar boven op komen, of bij lage prijzen bedorven worden.

Het jaar van gunstige omstandigheden van het weder en klimaat kan hem voor zijn geheele leven in goeden doen, en de droogte van een jaar kan hem tot den bedelstaf brengen. Dit tracht de oude man te ontloopen, en laat het daarom aan de jongeren over. Op vijftig jarigen leeftijd kan de squatter in eene stad of in Engeland gaan wonen, — of anders kan hij het niet langer bestrijden om aan zijn station te blijven.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Natuurschoon van Nieuw-Zuid-Wallis.

Ik heb in het voorgaande hoofdstuk gezegd dat het tafereel in de bosschen eentonig is. Het is de klacht die algemeen over de Australische landschappen gedaan wordt, zoo algemeen, dat die Engeland bereikt heeft en eene der weinige daadzaken geworden is, die men vooronderstelt van de kolonie te weten.

De »eeuwige gomboom" is een spreekwoord geworden. Bij ge-

volg gaat niemand naar Australië om de tafereelen te zien, en betrekkelijk bij weinige van hen, die er naar toegaan voor zaken, of om mannen en vrouwen te zien, maakt het onderzoek van de schoonheden der natuur een deel van hun programma uit. Hetzelfde gevoelen heerscht bij de blijvende nederzetters en bij de inboorlingen. Het wordt als eene uitgemaakte zaak beschouwd, dat Australië leelijk is en dat, om te gaan reizen om de schoonheden der natuur te gaan zien, dat zulk een groot genot voor den Engelschman in zijn vakantietijd uitmaakt, geheel tijd en geld verspillen zou wezen om dat in de Antipoden te willen doen. En toch is er veel schoons in de natuur van alle Australische koloniën, vooral in Queensland en Victoria. Tasmania is eene van de liefelijkste landstreken die ik ooit bezocht, en in Nieuw-Zuid-Wallis heb ik menig tafereel aanschouwd, dat even trotsch als bekoorlijk en liefelijk was als eenig dat ik in Europa gezien heb. Nu zijn de gesteldheden van het land nog onbekend, de middelen van gemeenschap weinige en onzeker, de populaire smaak voor het natuurschoon, die de menschen hier en daar naar toe drijft, nog niet gevestigd, — om door hun invloed de middelen te verschaffen en ze er toe over te halen, ze te voldoen en genot te schenken. De tijd in Australië zal echter komen, waarin de Australische mannen en vrouwen zullen ondervinden, dat zij niet naar Europa behoeven te gaan om van bergen en rivieren te genieten.

Over de buitengewone schoonheid van Sydney Harbour heb ik reeds gesproken, en voeg hier alleen bij, dat die zoo groot is dat men dagen noodig heeft om al het schoone in oogenschouw te nemen. Het is niet als eene waterpartij die men slechts van de eene of andere plek ziet, — en dan als iets dat gezien is, van de lijst van vergezichten als afgedaan geschrapt, en onder het getal der geziene merkwaardigheden aangemerkt kan worden. Deze merkwaardigheid zal vier of vijf dagen vorderen eer men haar naar genoegen bewonderd zal hebben, en voor hen, die waarlijk zin voor natuurschoon hebben, nog telkens nieuw genot opleveren door hare prachtige ligging.

De Australische Alpen, waaruit de rivier Murray of Hume, — want het bovengedeelte der rivier werd in de eerste dagen naar den ondekker Hume genoemd, — liggen in den zuid-westelijken hoek van Nieuw-Zuid-Wallis, en maken een deel uit van de berg-

keten, die de smalle oostelijke streep van het vasteland, van de groote uitgestrektheid binnenland scheidt. Over de schoonheid dezer bergen kan ik alleen van hooren zeggen spreken, daar ik enkel hunne besneeuwde toppen op een afstand van veertig mijlen gezien heb. De berg Kosciusko ligt juist op de grenzen van Nieuw-Zuid-Wallis en Victoria en is 7,300 voet hoog. Het is de vorst der Australische bergen, even als de Mont-Blanc die van de Europeesche is. Door alles wat ik er van gehoord had, was mijn verlangen zeer sterk geworden om het district te bezoeken, en had er reeds mijne plannen voor beraamd. Doch Australië was was te groot en mijn tijd te zeer beperkt om mij in staat te stellen alles te kunnen zien; en daar het leven der mannen en vrouwen om mij heen, meer uitsluitend het doel mijner nasporingen was dan het natuurschoon, was ik verplicht Kosciusko ongezien te verlaten. Het district is moeielijk te bereiken, en moet te paard, of door hen die sterk genoeg zijn nog veel gemakkelijker te voet bezocht worden. Het uitgangspunt moet, naar men mij gezegd heeft, van het stadje Tunberumba uitgaan, dat ongeveer veertig mijlen van de bergen af ligt. Volgens de beschrijving die ik er van gehoord heb, moet de landstreeek woest en schoon zijn, doch ik geloof niet dat de toppen der bergen alle ontoegankelijke zijn. Ik geef het aan mijne lezers, om zooveel als ik gedaan heb eene streek te beschrijven, die ik niet gezien heb; — maar ik vraag aan den anderen kant of het niet vernederend voor den berg Kosciusko geweest zou zijn, zoo ik een boek over Australië geschreven en niets van hem vermeld had.

De spoorweg van Sydney naar Bathurst loopt door de Blauwe Bergen, die een deel van dezelfde bergketen uitmaken. Zij leverden een treurigen, onoverkomelijken hinderpaal op voor de eerste nederzetters, en scheidden ze voor langen tijd van het land daar achter, waarin zij hoopten al de vereischten voor melk en honing te zullen vinden.

Do oostelijke streep, waar Sydney en Parramatta gebouwd zijn, was geheel dor, ofschoon een weinig verder ten noorden en ten westen riviervalleien waren, waar de grond bijzonder vruchtbaar was. Al de nederzetters gevoelden dat de Blauwe Bergen hen insloten, en als het ware eene gevangenis tot aan de kusten van Port Jackson voor hen uitmaakte. Met onbeschrijfelijke inspan-

ning en onvermoeibare energie werd eindelijk een weg gevonden door de donkere spleten der heuvelen, en trokken de kolonisten naar die vlakten, die nu de vlakten van Bathurst heeten. Nu loopt een spoorweg heen en weder door de woeste deelen der bergen, doorkruisen hunne toppen, en gaan de passagiers van Sydney naar Bathurst zonder aan de moeite te denken, die hunne voorvaders zich gegeven hebben, — en zonder te denken aan al de wonderen die hen omgeven.

Vlak langs het hoogste gedeelte van de bergketen, met eene helling die nauwelijks meer dan merkbaar is, en op ongeveer twee mijlen afstand van den spoorweg, is een ravijn Govats-Sprong genaamd. Mr. Govat was, geloof ik, een gouvernements opzichter, die nooit een sprong in de plaats gedaan had. Zoo hij het gedaan had zou hij het hebben moeten doen, om een einde aan zijn aardsch lijden te maken. Ik had gehoopt, dat er op die plaats de een of andere struikroover zijn vervolgers bij den neus gehad zou hebben en de eeuwigheid getrotseerd, — maar men zeide mij dat een gouvernementsopzichter de plek bezocht had, zijn naam er aan gegeven, en toen weder naar huis was gegaan. Men scheen niet te kunnen begrijpen, dat ik betere dingen van zulk eene plek en zulk een naam verwacht had.

Het bestaat uit een ravijn dat mogelijk wel meer dan eene mijl breed is. Ik kan de breedte of lengte van de plek niet juist bepalen, — maar het geheel was in reusachtigen stijl, waardoor het oog bij den eersten aanblik grootelijks misleid wordt. De eenige toegang die van den spoorweg er henen, leidt tot aan het hoofd van het ravijn, alwaar hij tegengehouden wordt door een steilen rotswand, die uit verscheidene groote krommingen het geheele ravijn omsluit, en zich aan beide zijden in de verte verliezen. Als men daar staat en naar beneden kijkt, ziet men eene geheele wereld onder zich — een dal, maar zeker geen gunstig dal, donker, ontzaglijk en onbereikbaar. Nergens kan het oog langs deze krommingen eene plek ontdekken, waarlangs men naar beneden zou kunnen komen. Het is alsof de zee aan uwe voeten ligt, en gij op den rand eener steile rots staat, — maar in plaats van de zee ligt deze donkere vallei, dicht bezet met zwaar geboomte, zoo dicht bezet, dat men niets ziet als de ontelbare toppen van het donkere geboomte dat, hoe sterk de wind ook moge waaien,

toch nimmer schijnt te bewegen. Als men op eene rots staat en de zee beneden zich ziet, weet men dat de voet der rots bereikt kan worden. Bij goed weder kan in alle geval eene boot u daarheen voeren; doch hier weet de menschelijke geest niets te bedenken om in den afgrond te kunnen komen. Als men den hoek bereikt heeft, schijnt het alsof gij op eene plek gekomen zijt, die u uitdaagt het te beproeven, en die u de mogelijkheid om te ontsnappen, zoo het u niet gelukt, niet aanbiedt. Dit denkbeeld is algemeen bij ons, wanneer wij op besneeuwde toppen staren, — en is niet minder algemeen sedert wij weten dat de menschen geleerd hebben ze te bestijgen. Maar naar beneden te zien, naar eene plaats die niet bereikt kan worden, — in eene vallei vol boomen, waar een stroom doorheen loopt, een groene, donkere, dichtbegroeide vallei, — en te gevoelen dat gij belet wordt die te bereiken, door eene steile helling van vier- of vijf honderd voet, geheel rots in de rondte, is iets buitengewoons. Ik zou de diepte der helling wel dubbel kunnen noemen, doch ik geloof niet al de opgaven, die er mij van gegeven zijn. Nooit van te voren zag ik zulk eene groote gapende holte op de oppervlakte der aarde.

Ongeveer eene halve mijl rechts, zoo men de hoek bereikt heeft, valt een waterstroom die veel gelijkenis heeft op den Staubbach, nabij Lauter brunnen in Zwitserland, met geweld over de rotsen. Ik was er in den winter, na veel regen, en was er dus veel water. Ik hoorde verschillende berekeningen over de diepte van den waterval, en wordt die soms al heel hoog opgegeven. Ik geloof dat 900 voet zoowat de juiste berekening zal zijn. Van de plaats, van waar men er op ziet, schijnt het alsof het water nergens door rotsen gestuit wordt, en dat daardoor de val rechtstandig is; dit is echter zekerlijk een gezichtsbedrog, dat door den afstand te weeg gebracht wordt. Toen wij daar op de rots lagen en in aandachtige beschouwing er van verdiept waren, viel de wind nu en dan op de lange zilveren straal en zweepte haar in de kromming der rotsen, zoodat ze voor een oogenblik voor het oog verdwenen was. De toppen der zware boomen werden door den wind heen en weer bewogen, maar het oneindige heestergewas daar beneden, bewoog zich nooit.

Ik heb gezegd dat wij niet in de diepte konden afdalen. Er was geene enkele plek, waar wij er aan denken konden het te

wagen; — maar wel was er een gemakkelijke doorgang langs eene rots, zoowat 100 voet beneden den top, en vonden wij dat dit de beste plek was om op het grootsche schouwspel aan onze voeten te staren.

Zooals ik reeds gezegd heb, bereikt men de plek door den spoorweg van Sydney, waar het vier of vijf mijlen van af ligt. Het naaste station, of halt, is Blackheat, waarheen de trein opgetrokken wordt, zoo er passagiers zijn. Maar op deze plaats is geene herberg. Wij, — de jonge squatter over wien ik in het laatste hoofdstuk gesproken heb, en ik, — verlieten den trein te Mount-Victoria, een station vier mijlen van Blackheat gelegen, waar wij alles naar onzen zin vonden in het huis van Mrs. Perry, — die wij des nachts te twee uren opriepen, en die onze wel wat omstandige navragen in het beste humeur opnam. Ik raad elk vreemdeling, die zich te Sydney bevindt, sterk aan de Govats-Sprong te gaan zien, en de herberg te Mount-Victoria te bezoeken.

De Govats-Sprong heeft mij zeer verrukt, maar toch nog niet zooveel als de natuurtafereelen aan de Hawkesbury rivier. Een groot gedeelte er van ligt binnen de veertig mijlen van Sydney, en kan even gemakkelijk en spoediger en goedkooper gezien worden dan de Rijn, — zoo de menschen het maar wisten, zoo er een of twee logementen aan de oevers der rivier gebouwd werden, en eene boot aangelegd om er heen te varen. Een uitstapje van twee dagen uit Sydney, tegen de kosten van 30 sh. per hoofd, zou de rivier bij elk genotzoeker in Sydney bekend doen zijn, — en zoo die uitstapjes in gebruik gekomen waren, zou de Hawkesbury voor Sydney spoedig hetzelfde worden, wat de mond van de Clyde en de Kyles van Bute voor Glascow zijn. Wie heeft echter ooit iets van de Hawkesbury gehoord? Daar de rivier ter nauwernood in Sydney bekend is, is het waarlijk niet te verwonderen, dat er in Engeland niet veel over gesproken wordt. Zoo zij in Sydney bekend was geweest, zou er in Engeland ook wel over gesproken geweest zijn. Ik moet bekennen, dat toen ik uitgenoodigd werd om een partijtje naar de rivier bij te wonen, ik nog nooit iets van de Hawkesbury gehoord had, behalve als van eene der eerste rivieren van het Australische vasteland, die zoo genoemd werd vele jaren geleden, toen Lord Liverpool nog jong was.

De partij, waar ik zoo wellevend uitgenoodigd werd, was zeer deftig en bestond uit bijna alle kabinetsministers, en verscheidene leden van het Huis van Vergadering. De eerste minister was aan het hoofd, en ik zag nooit iemand bij zulk eene gelegenheid met meer behendigheid de opperheerschappij over sluitmanden voeren. Het was volstrekt geene partij van partijgangers; want toen ik zes maanden later in Sydney terugkeerde, en die eerste minister helaas! van de hoogte van eerste minister afgedaald was, en een ander hoofd van het bestuur in zijne plaats regeerde, bespeurde ik dat twee van de levendigste van onze staatkundigen bij het Hawkesbury uitstapje op de banken der schatkamer zaten. En wij waren toen allen zoo vriendschappelijk! Ik moet bekennen dat toen ik die twee heeren op die bank zag zitten, en dien vorigen eersten minister tegengewerkt, verdreven, gedeeltelijk misschien wel door hunne pogingen, ik bij mijzelve niets anders kon denken, dat er evenveel ondankbaarheid in Nieuw-Zuid-Wallis kon bestaan, als bij alle andere volkeren der aarde.

Wij gingen per spoor naar het stadje Windsor, waarheen eene zijtak van de Sydneysche en Bathurster lijn loopt; — een lief plaatsje, door oude nederzetters bewoond, die in dit district gekomen waren, omdat het er bijzonder vruchtbaar was. Het is ook zeer vruchtbaar; geen land in de Australische koloniën is het mogelijk meer; mogelijk zelfs is in geen enkel land de grond vruchtbaarder dan hier. Maar voor deze gave moet het betrekkelijk zwaar boeten. Van tijd tot tijd, mogelijk wel om de zes of zeven jaren wordt het geheel overstroomd door de Hawkesbury en hare vertakkingen, zoodat de boeren verplicht zijn te vluchten om hun leven te redden. Er hebben zulke plotselinge en groote overstroomingen plaats gehad, dat de boeren hun leven niet hebben kunnen redden. Windsor ligt aan de Hawkesbury, die hier zoo genoemd wordt, doch hooger op Nepeän heet. Van Windsor gingen wij in opene booten vijf mijlen de rivier af, en vonden daar eene stoomboot die ons wachtte. Ik moet bekennen, dat men bij het begin van ons tochtje mij er valsche voorstellingen van gemaakt had. Onmiddellijk beneden Windsor is de rivier niet mooi. Zij loopt door een rijk land dat meer en meer ingesloten wordt, naarmate de heuvelen naderen; — doch een paar uren lang waren de vruchtbaarheid van het land en de bijzondere

voortbrengselen, die het voortbracht het eenige wat opmerking verdiende. Maar langzamerhand toen wij de steile en hooge oevers van het lagere gedeelte bereikten, veranderde het tooneel, en toen de namiddag voorbijging stoomden wij de rivier af tusschen riviergezichten, zooals ik vroeger zelden zag.

Er kan, dunkt mij geen twijfel bestaan, dat van alle rivieren de Rijn het grootste karakter van voortdurende schoonheid bezit. Er mogen bijzondere punten aan andere stroomen zijn, die hen geliefd gemaakt hebben bij de menschen, — zooals vooral de val van de Niagara, — de Inn te Innsbruck, — of de Rhone te Geneve, — of het Boven-Meer te Killurney, dat eigenlijk eene rivier is. Doch wat aanhoudende schoonheid betreft staat de Rijn bovenaan. Er is eene rivier, of liever een eind van eene rivier, die slechts bij weinige toeristen bekend is, dat den Rijn overtreft. Dit is de Boven-Mississippi, ongeveer 150 mijlen beneden St. Paul. Het is mijne zaak niet de Mississippi te beschrijven, doch haal ik haar maar alleen aan om te zeggen, dat de Hawkesbury de Mississippi overtreft. Ik zou de vergelijking niet maken, zoo ze beide in vele opzichten niet veel op elkander geleken. Van beide bestaat de schoonheid in de afwisseling van land aan den rivierkant, en strekt zich niet ver binnenwaarts uit. Van beide zijn de oevers steil, maar met hout bezet en somwijlen kaal, — nu eens glooiend en dan weder steil, — maar van beide zijn de oevers hier en daar in valleien aan weerszijden ingedrongen, dat aan de verbeelding het denkbeeld geeft, als of die prachtige tafereelen ver uitgestrekt zijn en voor de vervolging schadeloos zouden stellen. Zoo natuurtooneelen dat onbestemde gevoel van verwijderd, onbereikbaar, en bijna geheimzinnig genot niet kunnen opwekken, verliezen ze veel van hunne bekoorlijkheid. Aan den Rijn, aan de Mississippi, en aan de Hawkesbury eveneens wordt het denkbeeld opgewekt, dat zoo de reiziger de boot verliet en het land inging, hij door de ontdekking van wonderbare natuurtooneelen verrast zou worden, — dat hij schoonheden zal zien, die nog geen menschelijk oog ontmoet hebben. De Rijn heeft zijne kasteelen en zijne eilanden, — en heeft ook ten zijnen gunste het heldere water. De Boven-Mississippi heeft geene kasteelen, noch is haar water helder; maar zij heeft eilanden en tallooze klippen en landtongen, verscheidene valleien en prachtige boomen, en haar eigen

snel stroomend water, — dat meer dan vergoeding voor de kasteelen en kleur geeft. De Hawkesbury heeft kasteelen noch eilanden, en heeft ook geen helder vroolijk water evenals de Rijn. Maar de landtongen zijn grooter, en de klippen zijn trotscher, en de wendingen en krommingen van den loop, die het water voor zich zelve gemaakt heeft, zijn grootscher en voor mij bekoorlijker dan die van de Europeesche en Amerikaansche rivieren.

Wij hadden twee dagen noodig om de rivier af naar Broken-Bay te varen, en lag onze stoomboot des nachts in eene bocht van de rivier Wiseman's-Ferry genaamd, — waar eene groote vervallen kerk is, die ons het bewijs opleverde hoe schielijk ruïnen in een nieuw land kunnen ontstaan. Langs de oevers, met tusschenruimten van eenige weinige mijlen, hebben zich overal waar zich een vruchtbaar stukje grond voordeed, nederzetters gevestigd, en leefden daar van maïs, aardappelen en vruchten. Deze menschen, of hunne vaders behoorden tot de eerste kolonisten van Nieuw-Zuid-Wallis, — daar de oevers der Hawkesbury dicht onder het bereik lagen. Doch de beschaving is hun voorbijgegaan en heeft hen achtergelaten, zoodat zij nog in denzelfden staat zijn als hunne vaders zestig, zeventig jaar geleden. Een groot gedeelte der oevers zijn te land ontoegankelijk, en kunnen alleen te water bereikt worden. Kleine loggers van Sydney varen den stroom op en af, brengen de voortbrengselen der nederzetters naar de markt, en brengen hun meel en thee terug. Er bestaat weinig omgang tusschen de verschillende gezinnen, daar zij gewoonlijk op een afstand van tien mijlen van elkander wonen, en eene rivier als eenige weg niet geschikt is voor gezellig verkeer. Het leven moet daar eenzaam en eentonig zijn, doch tevens onafhankelijk en overvloedig. Wij zagen kinderen in de tuinen spelen, — doch ik vrees dat zij meestal buiten het bereik eener school zijn.

Het beneden gedeelte der rivier, tusschen Wiseman's-Ferry en Pitt-Water, — dat eene groote doorvaart van de zee is en zuidwaarts van Broken-Bay loopt, — is veel schooner dan het hoogere gedeelte. Er zijn verscheidene plaatsen, vooral te Mangora-Creek, Berowa-Creek en Mullet-Creek, waar de breedte van het water het voorkomen van een meer heeft, en waaruit de stroom langs bijna loodrechte oevers, naar onze berekening van vier tot zeshonderd

voet hoog, ontsnapt. Te Broken-Bay kwamen wij na twee uren tot aan het hoofd van Pitt-Water opgestoomd te zijn, in de opene zee, en bereikten in anderhalf uur de haven van Sydney.

Langs de oevers waren tallooze plaatsen, zeer geschikt voor particuliere huizen of voor hotels, welke alle in weinige uren uit Sydney bereikt zouden kunnen worden. Wij zagen slechts één huis van eenig aanzien, dat zooals men mij zeide, somwijlen door eene deftige familie bewoond werd. Voor het tegenwoordige is echter het wonen daar onmogelijk, behalve voor een kaketoe boer of een kluizenaar. Ofschoon de plaats niet meer dan veertig mijlen van Sydney afligt, is zij echter geheel buiten het bereik, — evenals verscheidene gedeelten van de Schotsche Hooglanden dat voor eenige jaren nog waren. Binnen jaren zullen er wellicht dagelijks middelen van vervoer zijn om Hawkesbury te bereiken, en zullen er villa's op de oevers verrijzen, evenals hotels tot gemak der Australische reizigers.

Evenals van de Australische landschappen wordt ook van de Australische landhuizen gezegd, dat zij de bekoorlijkheid en liefelijkheid missen, waar onze heeren en dames en hunne gezinnen zoo op gesteld zijn. Ik weet niet, dat ik vooringenomen was tegen het landleven in Australië, — maar wel weet ik, dat ik in de stellige verwachting was, dat de omgevingen leelijk zouden zijn. Het spreekt van zelf dat een nieuw aangelegd buitenverblijf tijd noodig heeft om geheel voltooid te wezen, want de omgevingen van een huis vereischen jaren om hunne bekoorlijkheden te voltooien. In Engeland is menig oud vervallen huis bevallig, doch wien is het ooit gelukt een nieuw buitenverblijf bekoorlijk te maken? Daarom kunnen de liefelijke landschappen van huiselijken aard, in eene nieuwe landstreek niet zoo menigvuldig zijn als in eene oude landstreek, en zijn daarom ook in Australië minder veelvuldig als in Europa. En toch vindt men ze, — en zag ik in vele der koloniën menige voorbereiding er van. Ik geloof Coombing-Park, in Nieuw-Zuid-Wallis, — het eigendom van Mr. Icely, een der oudste kolonisten, en nu het verblijf van zijn zoon, — dat eene even liefelijke vereeniging is van heuvelen, rivier en boschland, als ik ooit rondom het verblijf van eenig heer in een of ander land gezien heb. Het huis zelf heeft maar eene verdieping, — zooals de meeste squatters huizen, — staat op zich zelve, heeft eene lange

veranda en verscheidene hier en daar over eene groote ruimte verspreide bijgebouwen. Doch het was geheel met bloemen overdekt, zooals ik nog nooit te voren gezien had, en de tuin was vol bevallige losheid. Het gazon, waarvan het huis omgeven was, was fijner dan ik ooit ergens gezien heb, en de heuvelen tot aan hunne kruinen met boomen beplant, vormden een achtergrond, die te huis, het verblijf onschatbaar zou gemaakt hebben.

Ik smeek dus mijne lezers te gelooven, dat in spijt van de eeuwige gomboom, het natuurschoon in Australië, het bezoeken er van ruimschoots beloont. Dat, waarvan ik in dit hoofdstuk gesproken heb, is het natuurschoon van Nieuw-Zuid-Wallis alleen.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

De Riverina.

Evenals in de oude Europeesche landen hebben in de koloniën, verschillende districten verschillende namen verkregen, die van groote beteekenis voor de menschen zijn en duidelijk genoeg begrepen worden, ofschoon zij geen erkend gewestelijk of politiek standpunt innemen. Sommige Yorkshirers wonen in Craven, andere in Richmond, en weer andere in Holderness; maar geene dezer zoogenaamde localiteiten heeft eene bepaalde wettelijke positie. In Nieuw-Zuid-Wallis wordt een noordelijk gedeelte Nieuw-Engeland genoemd; een district dat aan de zeekust ten zuiden van Sydney ligt, heet Illawara, en ten westen tusschen de groote rivieren van het vasteland is de Riverina of het Mesopotamië van Nieuw-Zuid-Wallis. De Riverina heeft zulke bijzondere en belangrijke eigenaardigheden, dat zij de erkenning vorderen van allen, die verlangen met den toestand der koloniën in het algemeen bekend te worden. Het wordt langs het geheele zuiden door de rivier Murray begrensd, en heeft daardoor eene bepaalde grensscheiding, daar de Murray de noordelijke grens van Victoria is. Het heeft echter geene andere bepaalde grensscheiding, — tenzij de honderd een en veertigste graad oosterlengte de westelijke

grensscheiding zij, welke lijn de bekende verdeeling van Zuid-Australië en Nieuw-Zuid-Wallis aangeeft. Ten noorden loopt het tot in oneindige ruimten, ten oosten is geene erkende grens, waardoor het van de rest der kolonie afgescheiden is. De honderd acht en veertigste graad zuider breedte kan waarschijnlijk als de beste scheidingslijn aangegeven worden, ofschoon dit niet overal zeer juist zou zijn, daar de squatters aan de Boyna en Macquarie rivieren ten noorden, die ten westen van die lijn liggen, zich stellig niet als tot de Riverina behoorende beschouwen. Inderdaad bestaat echter de Riverina uit dat gedeelte der kolonie Nieuw-Zuid-Wallis, dat vindt, dat de markten te Melbourne of te Adelaïde gemakkelijker te bereiken zijn dan Sydney, de hoofdstad hunner eigene kolonie. De geographische waarheden, die deze uitkomst teweeggebracht hebben, geven aan de bevolking der Riverina hunne onderscheidene belangen, en dringen hun een tegenovergesteld staatkundig gevoelen op van dat, hetwelk bij de meer bevolkte oostelijke helft der kolonie algemeen is.

De Riverina bevat mogelijk wel ruim de helft van de uitgestrektheid van Nieuw-Zuid-Wallis, ofschoon de bevolking slechts weinig meer dan een twintigste deel van de geheele bevolking bedraagt. De bevolking der geheele kolonie bedraagt in ronde cijfers een half millioen, die van de Riverina ongeveer 28,000. Daar de grenzen van het district niet juist bepaald kunnen worden, kan de bevolking evenmin met zekerheid opgegeven worden. Het ligt, zooals de naam aanduidt, tusschen de rivieren, — tusschen de eenige welbekende groote rivieren van het vasteland. Deze rivieren met vele vertakkingen zijn, de Murray, de Leachlan, die in de Morrumbadgee uitloopt, en de Darling die beneden de Murrumbudgee in de Murray uitloopt. Ik vrees dat de rivieren mijne lezers zullen vervelen, maar ik kan er geen juist denkbeeld van geven, zonder de namen telkens te herhalen. De Murray, die het water van een onmetelijk deel van de groote Australische vlakten mededeelt, loopt op het laatst in de zee uit door zulk eene smalle opening, dat er geene grootere scheepvaart mogelijk is dan die, welke in andere landen op kanalen is. De scheepvaart, die door deze natuurlijke wateren bijgebracht wordt, is toch ook maar tijdelijk. Gedurende een gedeelte van het jaar staat ze stil door de droogte, en wordt op onvaste tijden van sommige jaren door over-

stroomingen gestremd. Bij gevolg zijn geene groote steden aan de oevers der rivier verrezen. Ook is bovendien bijna de geheele landstreek niet voor landbouw geschikt. Ofschoon de grond op vele plaatsen zeer vruchtbaar is, gedoogt het klimaat niet dat de grond tarwe opbrengt. De gemiddelde val van den regen is niet meer dan veertien duim in het jaar, en de zomerhitte is zeer groot. Nogtans zijn in de zuidelijke deelen van het district en aan de oevers der rivieren tal van zelfkiezers, — tot groot, en naar mijn oordeel, onredelijk verdriet van de squatters, want de zelfkiezer moet, zoo hij op zijn land niet leven kan, voor loon bij den squatter werken. Ten zuid-oosten om Albury en Wagga-Wagga, — waarvan wij ten behoeve van de Riverina moeten vermelden dat deze beide steden binnen hare grenzen liggen, — groeit tarwe. De val van den regen is hier grooter en de hitte minder. Doch zelfs in deze genoemde localiteiten schijnt de quaestie nog te bestaan, of de landbouw op den duur genoeg opleveren kan om voordeel voor den boer aan te brengen. De Riverina is geen goud opleverend district, en heeft ook steenkolen, noch kolen, noch koper. Ik meen dat aan de hierboven genoemde grenzen goud gevonden is, doch niet in genoegzame hoeveelheid om veel delvers uit te lokken. De Riverina is uitsluitend een herderlijk district, waarin de squatters patriarchen zijn en vele kudden bezitten. Maar van alle bepaald herderlijke districten van de wereld is dit mogelijk het beste. Als wol opleverend district geloof ik zeker, dat het beste in Australië is. Het bestaat uit uitgestrekte vlakten zonder heuvelen of ongelijke gronden, en waarvan een groot gedeelte geheel zonder boomen is. Waar hout staat, staat het dun. Ook is er geen steen, — niets van wat de wegwerkers metaal noemen, — in het land tusschen de rivieren. De huizen zijn van hout of steen. De wegen zijn alle ongebaand en bestaan uit paden in den modder of stof. Zoo er in de nabijheid der steden een weg gemaakt moet worden, wordt daarvoor uit klei, steenen gebakken, of worden houten blokken gebruikt. De stof van Riverina heb ik nooit gezien, maar de modder is de kleverigste die ik ooit gezien heb.

Het geheim van de geschiktheid van den grond voor het herdersbedrijf ligt in het zout dat de grond bevat. Een groot gedeelte van de Riverina bracht vroeger zoutstruiken op — een heester-

gewas ongeveer drie voet hoog, bleek van kleur en leelijk voor het oog, wanneer het eene vlakte bedekt, doch dat schapen gaarne eten, en dat groote hitte en groote droogte verdragen kan. Men zeide mij dat de zoutstruiken, in dreven, waar vele jaren schapen geweest waren, verdwenen, en dat ze verminderden naarmate de squatters vermeerderden. Doch al gaan de zoutstruiken heen, het zout blijft er toch. De Australische squatters, die in herderlijke quaestiën onder elkander nog al eens van gevoelen verschillen, — die er over zullen twisten, welke soort van schapen de beste is; of de wol gewasschen of vuil geschoren moet worden, of als ze gewasschen worden dat met warm water gedaan moet worden; of de wol in de koloniën of te Londen verkocht moet worden — zijn het allen daarin eens, dat een land dat zoutdeelen bevat, het beste voor de schapen is. In een zoutland, al ziet het er nog zoo kaal uit, zullen de schapen er goed uit zien, — en op een vet schaap groeit de wol dik en lang, terwijl op een mager schaap de wol dun zal zijn. Ook kunnen de schapen in vlak land met veel minder onkosten gehoed worden dan tusschen heuvelen, rotsen en zwaar geboomte. Dit leert de waarnemer langzamerhand inzien en stemt hem treurig. De vlakten van de Riverina zijn niet bekoorlijk om te zien. De waarnemende vreemdeling, die zoo als elk waarnemend reiziger doet, zal zich voor eene poos in den toestand verplaatsen van hem, die waargenomen wordt, zal bij zich zelve zeggen dat hij zijne schapen fokken en hoeden zal op het land tusschen rotsen, spleten en wijdververspreide zware boomen. Hij zal dan niets weten van de bezwaren om zijne schapen te hoeden, in het midden van zulk eene schilderachtige omgeving; hij zal ook nog niet weten dat dingoes, of wilde honden er hun verblijf in houden; hij zal ook niet berekenen hoeveel meer grond er noodig is om zijne schapen te voeden op land, waar de boomen overvloedig en het gras schaarsch is, dan op uitgestrekte vlakte waarvan de geheele oppervlakte geschikt is om gras voort te brengen; ook zal hij niet weten dat de prozaïsche dieren het voedsel, waarop de zon schijnt, smakelijker vinden dan dat, wat ze onder het geboomte vinden. Doch de squatter, die eenige jaren tusschen heuvelen en boomen gewerkt heeft, zoekt naar de zoute vlakte en betreurt zijne voorliefde voor het schilderachtige.

De Riverina is dus een uitgestrekt vlak, leelijk herderlijk district, waarin de squaters vooruitkomen en rijk worden. Op de gevestigde steden kan niet geroemd worden. De twee grootste, die ik getracht heb aan te toonen als tot de Riverina behoorende, zijn Albury en Wagga-Wagga, beide zoowat even groot, en elk ongeveer 2,000 inwoners bevattende. Albury en Wagga-Wagga liggen eigenlijk buiten het district, en deelen niet bepaald in de bijzondere gesteldheid van de natuur. Deniliquin is de hoofdplaats van de Riverina, en Deniliquin snoeft volgens de laatste opgave van 1871 op 1,118 inwoners. In de buurt er van vertelde men mij, dat die snoeverij ternauwernood waarheid was, wat de stad zelve aangaat, daar, toen het getal opgemaakt werd eene groote in de nabijheid liggende gemeente er bij gerekend was. Toch was de Riverina eene afzonderlijke kolonie, van de moederkolonie afgescheiden, evenals met Victoria en Queensland geschied was, en werd Deniliquin als hoofdplaats verkozen.

Ik zou het nauwelijks gewaagd hebben een afzonderlijk hoofdstuk over het Riverinadistrict te schrijven, zoo het plan over de afscheiding niet nog altijd gekoesterd wordt. Ik durf wel zeggen, dat voor zooverre ik er over oordeelen kan, — wat nu misschien wel zoo heel veel niet is, — het plan hernieuwd en uitgevoerd zal worden. Ik denk eveneens dat deze ten uitvoerbrenging, zoo zij plaats heeft, ten voordeele van het district zelve zal wezen, alsook voor dat van de nabijliggende koloniën, met inbegrip van Nieuw-Zuid-Wallis, waarvan het nu een deel uitmaakt. Om de quaestie zoo goed mogelijk uit te leggen, en eene reden voor mijne meening aan te geven, moet ik nog eenige woorden zeggen over het vreeselijk samengestelde, en zooals ik vrees vervelende onderwerp der grensbelastingen; want het Riverina-district, en bijna dat alleen, heeft er belang bij.

Het gouvernement van Victoria heeft een spoorweg gemaakt, die van Melbourne door de kolonie naar Echuca, een stadje aan de Murray, loopt. Er wordt weder een tweede weg gemaakt, die spoedig klaar zal zijn, en die het noordoosten in, van Melbourne naar Woodonga loopt, een stadje hoogerop aan de Murray, aan den rechtstreekschen weg naar Sydney gelegen, en dus juist het tegengenovergestelde van Albury, — eene der steden, die ik vermeld heb als tot de Riverina behoorende. Door de eerste dezer spoor-

wegen worden de wol en de schapen van het district, — waaruit de welvaart van het district geheel en al bestaat, — naar Melbourne verzonden, en worden de winkelwaren, die voor het gebruik der squatters benoodigd, zijn weder uit de stad medegebracht. De tweede spoorweg zal, zoo die gereed is, de gemeenschap natuurlijk bevorderen, daar de lijn naar Echuca altijd van het grootste materiëele belang voor den voorspoed van de Riverina zal zijn. De gemeenschap tusschen dit district en Sydney bestaat uit eene opvolging van wagens, totdat de spoorweg van Nieuw-Zuid-Wallis te Goulbourne bereikt is. Deniliquin ligt ongeveer 500 mijlen van Sydney, van welken afstand 150 mijlen per wagen moet geschieden. De wegen zijn niet gebaand en de gewone gang is gewoonlijk zes mijlen per uur. Maar Deniliquin kan in zes uren tijds van Echuca bereikt worden. De kosten en lasten van het verkeer voor passagiers, zijn in geen geval de voornaamste hinderpalen voor spoedige gemeenschap, tusschen de westelijke en oostelijke deelen der kolonie; maar wel voor de bezwaren van een ander verkeer. Zoo een wagen met vier paarden achttien uren noodig heeft om van Deniliquin naar Melbourne te komen, heeft eene met wol beladen slede, die door hetzelfde getal paarden of ossen getrokken wordt, bijna tienmalen zooveel tijd noodig om het te bereiken. Daardoor is het feit bewezen, dat voor handelsverkeer de Riverina van Melbourne en niet van Sydney afhangt. In Melbourne wordt dikwijls gezegd dat het geld, dat de vlakten van de Riverina met schapen bevolkt heeft, geld van Victoria is, en dat het aanzien van de schapenfokkerijen in het district te danken is aan de energie van Victoria. Die snoeverij komt mij bespottelijk voor. Men zou eveneens zeer goed kunnen zeggen, dat de welvaart van Victoria haren oorsprong te danken heeft aan de energie van Tasmania, omdat vele van de voorspoedigste vetweiders en schapenfokkers van Victoria hun weg naar Port-Philip over Tasmania gemaakt hebben. De meeste der koloniën zijn niet alleen nog te weinig bevolkt om zulke verdeelingen toe te laten, maar zijn ook te nauw verbonden door taal, door nationaliteit, door gezamenlijke afhankelijkheid en aanhankelijkheid aan Groot-Brittanië, om eenig werkelijk verschil in belangen toe te staan. Bijzondere personen mogen afgunstig op elkander zijn, en staatkundigen mogen meenen, dat een veld voor hunne

eerzucht geopend zal worden door het tijdelijk overwicht van de eene kolonie op de andere; maar in werkelijkheid zijn de belangen van eene dezer koloniën, dezelfde als van hen allen; en voor geheel Australië zijn Melbourne en Sydney, wat Manchester en Liverpool, of wat Nottingham en Norwich voor Engeland zijn.

Het zou er niets toe doen of de Riverina haar wol naar Port-Philip zond, — of ze haar thee te Sydney of te Melbourne kocht, — behalve voor de handelaren en kooplieden die er in betrokken waren. Wat zou het er toe doen, zoo de Riverina toegestaan werd zelf vooruit te komen, zoo zij de middelen heeft om binnen hare grenzen te gedijen; dat zij dan in allen gevalle door geene twisten van buiten af lastig gevallen moge worden.

Maar zij wordt geducht lastig gevallen. Op het oogenblik dat ik schrijf, moet elk artikel dat de Murray passeert aan het onderzoek van het tolhuis onderworpen worden, — evenals dat vroeger het geval was, en mogelijk wel weer het geval zal worden met goederen tusschen Dover en Calais. De Riverina en Victoria staan in plaats van zooals Lancashire en Yorkshire, of als Nieuw-York en Nieuw-Jersey tot elkander ten opzichte hunner grensbelastingwetten, evenals Frankrijk en Duitschland. Dat een werkelijk cordon van tolbeambten langs eene grens van meer dan 150 mijlen lang, aan beide zijden onderhouden zou worden door twee provinciën, wier gezamenlijke bevolking anderhalf millioen bedraagt, is natuurtijk buiten quaestie. Maar deze vijandelijke schikking wordt uitgevoerd op plaatsen, die tot groot nadeel en ongerief, zoowel voor Albury of Echuca zijn. Op verschilende, doch vooral op deze plaatsen worden belastingen geheven. Passagiers mogen in zooverre mij bekend is, hunne bagage, zonder dat die nagezien wordt, over voeren. Op geene enkele plaats heeft een tolbeambte zich met de mijne bemoeid, evenmin als zoovele tolbeambten in Europa dat gedaan hebben. De moeite er van zou toch ook niet beloond worden en de last er van ondraaglijk geweest zijn. Doch handelsartikelen worden er behandeld alsof zij van het eene land in het andere gebracht worden.

Ik zal een paar voorbeelden aanhalen om het duidelijk te maken. Wanneer eene dame in de Riverina eene piano noodig heeft, koopt zij er eene te Melbourne, die door den Melbournsche handelaar uit Londen ingevoerd is. De Melbournsche handelaar heeft

zijne inkomende rechten in Victoria betaald; maar de dame van de Riverina moet nog eens belasting betalen als zij de piano de Murray over naar Nieuw-Zuid-Wallis verzendt. Het wordt door de voorstanders der grensbelastingen van de Sydneysche Vergadering aangevoerd, dat de Riverina zich aan alles kan voorzien door hare goederen in massa, in de haven van Melbourne te koopen. Zoo Deniliquin nu 1,000,000 inwoners in plaats van 1,000 had, zou het van die toestemming gebruik kunnen maken; en een piano-magazijn voor zich zelven oprichten. Maar zooals de zaken nu staan, moet de dame tweemaal belasting betalen, of het zonder piano stellen. Men beweert ten behoeve der grensbelastingen in het Sydneysche Parlement, dat het voor de bevolking van de Riverina hetzelfde is of de belastingen op de artikelen, die zij verbruiken te Melbourne of op de Murray-grens geheven worden, en dat de goederen die aan de Murray aan belasting onderhevig zijn, in massa vrij door Victoria gevoerd kunnen worden. De kooplieden in Deniliquin, eene stad met 1,118 inwoners, kunnen ongetwijfeld op die wijze hun thee en suiker krijgen, zoo hunne nering groot genoeg is om dat te kunnen doen; maar de squatters van de Riverina verkoopen hunne wol te Melbourne, koopen hun thee en suiker te Melbourne, en moeten dat wel doen. Waarlijk, als de zaak te Sydney niet zoo zoo stout, ofschoon tevens zoo vruchteloos beweerd werd, zou het geheel onnoodig schijnen rededenen aan te voeren om te toonen, dat de oprichting van een tolkantoor tusschen een landelijk district en zijne stapelplaats, niet alleen als eene staatkundige dwaasheid, maar als de grootste aller staatkundige dwaasheden beschouwd moet worden.

Deze dwaasheid zal wellicht spoedig opgegeven worden. Een bill, die opgesteld en voorgelegd werd met het doel, om de twee koloniën door de tegemoetkoming eener vaste som van de eene aan de andere, in staat te stellen om dien toestand te veranderen, werd door de Wetgevende Vergadering te Sydney in 1872 aangenomen, doch werd door eene kleine meerderheid in den Wetgevenden Raad verworpen. Zulk eene bill kan echter aangenomen worden, maar in dat geval zal de eene dwaasheid door eene andere, die wel niet zoo verbitterend als de eerste, doch even onredelijk is, opgegeven worden. De eene kolonie zal dan toch weer aan de andere eene groote som moeten betalen, als

vergoeding voor deze grensbelastingen. Victoria zal de belastingen op de goederen, die naar Riverina gezonden worden, in den zak steken en aan Nieuw-Zuid-Wallis 60,000 p. st. jaarlijk betalen. De goederen zullen dan van beide zijde vrij van belasting mogen vervoerd worden, — in directe tegenstelling van de termen der constitutie, welke constitutie in elke kolonie hare wettelijke bepaling geeft, en die inderdaad zoo verbindend is, als Engelsche wet voor de koloniën als voor het moederland. Bij deze bepalingen verbiedt Groot-Brittannië hare koloniën hunne voortbrengselen van de eene naar de andere te verzenden, tenzij onder betaling van dezelfde belastingen als die, welke op dezelfde artikelen uit vreemde landen geheven worden. Aan de Murray, aan de zijde van Nieuw-Zuid-Walis groeit wijn, die te Melbourne aan de markt gebracht wordt, — maar die aan belasting onderhevig is, zoo die ter zee in Victoria ingevoerd wordt, zooals dat bij elken invoer in Victoria het geval moet zijn. Bij de schikking die er bestond, en waarschijnlijk weer tot stand zal komen, waarbij eene groote som als vergoeding door Victoria aan Nieuw-Zuid-Wallis betaald zal worden, zal de Murray-wijn vrij van belasting zijn, in tegenstelling van de Britsche wet; maar de Hunter-wijn zal volgens de Britsche wet belasting schuldig zijn. Het tolkantoor-cordon zal dan enkel aan den zeekant zijn, omdat dat minder ondraaglijk is; maar die te land zal opgegeven worden als te veel aanleiding tot verbittering van de menschen gevende.

Ik heb getracht de zaak duidelijk te maken; — niet hoofdzakelijk ter wille dezer grensbelastingen, die waarschijnlijk wel verdwijnen zullen, en die gewone lezers weinig belang kunnen inboezemen; maar om het onrecht duidelijk aan te toonen, dat de koloniën aangedaan wordt door het heffen van belasting onder elkander. Het meeste waar Australië tegenwoordig behoefte aan heeft, is eenheid. Dat de koloniën verdeeld werden ter ter bevordering van plaatselijk bestuur, was voor hunne belangen noodzakelijk. De verschillende belangen der verschillende deelen liepen te veel uiteen, om verplicht te zijn als een geheel beschouwd te moeten worden, — en de afstanden waren te groot, dan dat eene parlementaire wetgeving het geheel uit ééne hoofdplaats omvatten kon. Er zal waarschijnlijk meer verdeeling plaats hebben, en zal dat ten voordeele der koloniën zijn. Maar de verdeelingen

die gemaakt zijn, en alle nieuwe verdeelingen die gemaakt kunnen worden, zijn niet onvereenigbaar met nationale eenheid, en behoeven zekerlijk niet vergezeld te gaan van de vijandelijke gevoelens, en de liefdelooze en niet-broederlijke verhouding, die onafscheidelijk zijn van tolkantooren tusschen de eene en de andere kolonie. De Australiërs zijn bepaald even nauw aan elkander verwant als de Zwitsers in hunne verschillende kantons, of zooals de Duitschers der verschillende vorstendommen waren, die, niettegenstaande verschillende nationaliteiten en dynastieke ijverzucht, er in toestemden zich onder het Tolverbond te vereenigen. Het krachtigste voorbeeld van hunne positie, of dat, hetwelk het meest op de hunne in vele opzichten gelijkt, wordt gevonden in de Vereenigde-Staten. Zij spreken dezelfde taal, zijn, wat hunne buitenlandsche betrekkingen aangaat, aan hetzelfde centrale hoofd onderworpen, zijn de verblijfplaats van eene uitgebreide bevolking, die zich zelve willen regeeren en elk hunne bijzondere wetgeving hebben; — doch zij verklaren elkander den oorlog niet door grensbelastingen.

Downing-Street zal hierop antwoorden dat de oorlog niet vereeuwigd is. Downing-Street is zeer op vrijen handel gesteld, — zooals alle Engelsche straten en Engelsche menschen, en ontzegt in het geheel niet aan de koloniën den vrijen ruilhandel van noodwendigheden onder elkander, als zij ze ook maar vrij van belasting uit andere landen willen aannemen. Downing-Street gaat zelfs veel verder dan dit, en wil een tolverbond tusschen de koloniën of tusschen een paar koloniën toestaan, ofschoon zulk een tolverbond, naar de meening van Downing-Street een gevoeligen slag aan den vrijen handel in de koloniën zou toebrengen, door toe te staan, dat zij elkanders goederen vrij zouden invoeren, terwijl zij belasting op vreemde goederen leggen. Downing-Street is zelfs nog veel verder gegaan, dat zoo de koloniën dringend zijn in hunne eischen, zij haar toe zal staan dit of dat artikel naar hun goedvinden vrij te mogen invoeren, — er echter bijvoegende — dat zoo er van deze vergunning gebruik gemaakt werd op eene wijze, die nadeelig voor den vrijen handel is, dit aanleiding zou geven tot losmaking der banden tusschen de koloniën en het moederland. Downing-Street heeft op die wijze in alles toegegeven, en zou zeker nog meer toegeven, zoo zij niet vreesde zich zelve

te compromitteeren door eene schijnbare tekortkoming ten opzichte van den vrijen handel.

Er bestaat echter niet meer grond voor de quaestie van vrijen handel bij deze zaak, dan er bestaan zou tusschen Middlesea en Surrey, zoo het Engelsche parlement eene belasting op een of ander Fransch produkt zou willen leggen; maar dat ook door een der beide graafschappen opgeleverd, en van het eene in het andere gevoerd werd. De nationaliteit tusschen de Australische koloniën is te veel overstemmend om de leer te verkondigen, dat de vrije handel eenigen invloed op haren internationalen handel zou hebben.

Zooals de zaken thans staan, heeft Downing-Street alleen hare toestemming tot een tolverbond tusschen de koloniën gegeven, in geval dit door de koloniën verlangd wordt. Twee of drie hebben in beginsel de schikking aangenomen, en is Tasmania moedig de eerste geweest. Maar de quaestie is zoo ingewikkeld bij hen geworden door kleine bijzondere belangen, — zoo hebben bijv. de confituriers van Victoria bezwaar gemaakt over den vrijen invoer van confituren uit Tasmania, — zoodat ik vrees, geene pogingen door enkele van hen gedaan, ooit goede gevolgen zullen hebben. Doch zoo het van Downing-Street uitging, zoo Downing-Street de zaak wilde regelen en de clausulen opmaken, en haar invloed gebruiken om ze ten uitvoer te doen brengen, zou het geschieden. Victoria zou in den beginne misschien wel niet toestemmen, of Queensland niet, of mogelijk Nieuw-Zuid-Wallis wel niet. Maar het zou niet de toestemming van allen vereischen. Tasmania, Zuid-Australië en Nieuw-Zeeland zouden er in bewilligen, en het is mogelijk, dat de anderen het ook wel zouden doen, zoo de zaak hun door het koninklijk gouvernement gunstig werd voorgesteld. Doch zoo er drie, ja zelfs maar twee vereenigd waren, — niet alleen onder bekrachtiging van huis, maar ook aan het Britsche gouvernement, — zou het verbond spoedig aangroeien, totdat het 't geheel omvatte.

Om op de Riverina terug te komen, ben ik verplicht te zeggen, dat door velen die belang in haar welzijn stellen, een middel voorgesteld is tegen het verkeerde van de grensbelastingen en tegen andere verkeerdheden, die door hen verklaard worden te bestaan. Er moet echter eerst iets over die andere verkeerdheden

gezegd worden. Ik heb aangeduid dat de Riverina zeer ver van Sydney gelegen is, en nu denkt de bevolking van de Riverina dat ze door het parlement van Sydney grootelijks verwaarloosd wordt. Zij zendt vier leden naar een Huis van Vergadering, dat uit twee en zeventig leden bestaat, en heeft dus haar juiste aandeel naar evenredigheid harer bevolking, — maar wat zijn twee onder zoovele? Zij kan zelfs »geen hout wegrollen." Zoo er een voorstel gedaan wordt om algemeen geld in het noorden of in het zuiden te besteden, is zij niet sterk genoeg om iets te doen, waarbij zij hare toestemming geeft onder voorwaarde, dat er ook geld in het zuidwesten besteed zal worden. Men moet zich herinneren, dat in de koloniën veel door algemeen geld gedaan wordt, wat bij ons door partikuliere ondernemingen of door plaatselijke bijdragen tot stand wordt gebracht. Spoorwegen, bruggen, en vooral wegen worden uit de opbrengst der belastingen gemaakt, en tot dat doel bij stemming van de Vergadering toegeëigend; — en worden onder toezicht gemaakt van een kabinetsminister en staan onder zijne bescherming. Hoe kunnen vier leden in eene vergadering iets voorstellen; of welken invloed kunnen deze weinigen op een kabinetsminister uitoefenen? Bij gevolg zijn er geene wegen, en geene bruggen, en geen enkele mijl spoorweg in de Riverina. Maar wel betaalt de Riverina belastingen zooals de andere districten. Toen ik te Deniliquin was, had er eene verkiezing plaats voor een lid van het Murray district, en hoorde ik de redevoeringen. Er waren drie kandidaten, en de man voor het Murray district, — dat het middelpunt voor de benoemingen van de Riverina uitmaakt, — was hij, die het meeste wilde beloven voor eene zekere brug. De brug, die Victoria met Nieuw-Zuid-Wallis zou verbinden, zou reeds vele jaren geleden gemaakt zijn, en was het geld reeds voor de helft door de Riverina geborgd. Maar er was nog geene enkele paal gezet, en werd er gevreesd dat een zuinig kanselier van de schatkist, — of schatbewaarder zooals hij in de koloniën genoemd wordt, — het geld wegnemen zou. Ik twijfelde er geen oogenblik aan, of dat geld weggenomen zou worden. Maar deze of gene heer, zou bij zijne terugkomst, zich naar Sydney spoeden, — misschien wel om te laat te komen ten gevolge van den modder en den grooten afstand, — en den schatbewaarder bij de keel pakken, zoo hij maar zoo ver kon komen, voor dat de daad

van het wegnemen reeds geschied was. Maar het was duidelijk dat niemand in de zaal, de brug verwachtte; ofschoon voor het geld reeds stemmen waren opgenomen, — en bepaald er voor geborgd. Wat had Sydney met eene brug over de Murray te maken? Wist niet iedereen dat Sydney er meer op gesteld was den afstand tusschen haar en Melbourne eerder te vergrooten dan te verkorten? Kandidaten moeten toch iets zeggen, en men kon toch even gemakkelijk eene brug als iets anders beloven. Het gevoelen was algemeen, dat men van een Sydneysch parlement niets te wachten had. Waarom zou de Riverina niet aan Victoria toegevoegd worden?

Bij die meeting werd die quaestie niet behandeld, daar het bij de meerderheid van hen, die daar vergaderd waren, niet welkom geweest zou zijn; maar ik hoorde die buitenaf zeer dikwijls bespreken. In Victoria heb ik er over hooren spreken, alsof er maar een antwoord op zou kunnen zijn. De echte Victoriaan denkt, dat verbinding met Victoria voor elke kolonie of elke natie de weg tot roem en geluk zou wezen. De inwoners van Port-Phillip, die zich van Nieuw-Zuid-Wallis afgescheiden hebben, zouden hun bloedverwant zonder wroeging annexeeren. Maar zij zullen eerst Tasmania en de Riverina annexeeren. De bewoners van de Riverina echter schijnen, evenmin als die van Tasmania, — waarover ik later zal spreken, — erg ingenomen te zijn met de handelingen in Victoria. Hunne afgevaardigden zouden in de Vergadering van Victoria verloren gaan, — evenzoo goed als die van de Riverina nu te Sydney verloren zijn; en na eenigen tijd zouden advokaten uit Melbourne hem vertegenwoordigen, tegen belooning van 300 p. st. per jaar voor hunne moeite. En de landwetten van Victoria, die zoo vreeselijk nadeelig voor de squatters in Victoria gemaakt zijn, — bevallen de squatters van de Riverina volstrekt niet. De Vergadering van Victoria zal waarschlijnijk beloften doen over de herderlijke pachten, zal misschien verklaren, dat de saus, waarmee de geit van het zuiden van de Murray gekookt en gegeten wordt, nooit opgewarmd zal behoeven te worden voor den geest in de Riverina; — maar het is hard een parlement door eene belofte te binden, of verplichtingen van een volk aan te nemen. Sommige geestige wezens zeggen, als men met zulke voorstanders gekweld moet wezen, dat het nog beter is, een oud vriend dan een vreem-

deling te hebben. De bewoners der Riverina zijn niet erg op Sydney gesteld; — maar zij houden meer van Sydney dan van Melbourne.

Het is goed dat het zoo wezen moet, daar het niet voor de belangen van Australië in het algemeen kan zijn dat de kolonie, die tegenwoordig de volkrijkste en belangrijkste is, nog grooter en belangrijker gemaakt zou worden door het annexeeren harer zusters. Het is in het voordeel van Engeland en de Engelschen, — want Engeland zal voortgaan Australië van Engelschen te voorzien, — en van Australië en de Australiërs; niet dat Victoria het overwicht krijge, maar dat Australië goed bestuurd en gelukkig moge worden. Dat een goed bestuur en voorspoed door een verbond van de koloniën teweeggebracht zouden worden, zal dunkt mij wel niemand ontkennen, — ofschoon er verschillende meeningen zijn over het tijdstip, wanneer zulk een verbond kan, of zou kunnen tot stand gebracht worden. Over de gevolgen die van zulk een verbond verwacht kunnen worden, hoop ik later te spreken. — Maar onder de maatregelen, die er aanleiding toe kunnen geven, zal waarschijnlijk geene zoo afdoende zijn, als de verdeeling dezen koloniën, die nu te ver uitgestrekt zijn om bestuurd te worden door een centraal parlement, dat zichzelf te zwak is om zijne armen ver uit te strekken; en onder die, welke een verbond zouden kunnen tegenhouden, zou waarschijnlijk geen zoo noodlottig, krachtig wezen als het toenemend overwicht van eene der koloniën over de andere. Het overwicht van Victoria is het nadeel dat voor het tegenwoordige het meest te duchten is; — en zou dit niet nadeeliger kunnen bevorderd worden, — niet alleen wat bevolking, maar ook wat trots aangaat, — dan zoo de eene of andere kolonie of sectie zich aan de grenzen van Victoria aansloot.

Het eenige andere redmiddel voor de Riverina is de afscheiding; — of met andere woorden, eene verheffing van zich zelve onder de andere koloniën. Het argument dat ik getracht heb aan te voeren tegen de grensbelastingen, zou voorzeker een krachtig argument tegen verdere afscheiding zijn, zoo de voortduring van zulk een scheidsmuur tusschen verwante koloniën eene noodzakelijkheid was. Wie zou uit vrijen wil zulke scheidsmuren vermeerderen of de bepaalde oorzaken van interkoloniale verbittering wil-

len doen toenemen? Doch zoo wij voorwaarts zien op eene vereeniging van deze Australische koloniën onder een of anderen vorm van bestuur, die ten opzichte van buitenlandsche aangelegenheden vereenigd, doch ten opzichte van plaatselijke aangelegenheden op zich zelve staan, — zooals de regeeringsvorm, die in de Vereenigde-Staten aangenomen is, — dan verdwijnen de argumenten tegen een kleine kolonie, of een arme kolonie, of wel eene schaars bevolkte kolonie geheel. Door zoo te spreken hoop ik niet dat men mij beschouwen zal als iemand die, zooals wij dat thuis noemen, de »Amerikaansche instellingen" bepleit. Het is hier de plaats niet om over deze instellingen te spreken. Maar de instellingen die noodzakelijk zijn voor de vereenigde koloniën, zouden geen duim breed nader aan de Amerikaansche instellingen, of geen duim breed meer van de Britsche instellingen afwijken, dan die, welke tegenwoordig in zwang zijn. Ik geloof waarlijk niet dat er eenige instelling door veranderd zou worden, — dat enkele »Schild van Britsche vrijheid" zou maar in eens afgehandeld moeten worden. Doch ik noem de vereeniging der Amerikaansche Staten als het beste voorbeeld, dat de nieuwe geschiedenis ons van eene zekere vereeniging van zelfregeerende maatschappijen oplevert.

Er kunnen ongetwijfeld bedenkingen aangevoerd worden tegen eene afscheiding zooals die voorgesteld is, bedenkingen, die niet alleen schijnbaar aannemelijk, maar ook gegrond zijn; bedenkingen, die wellicht noodlottig zouden zijn, zoo het systeem van het gouvernement in de Austalische koloniën, zooals het thans uitgevoerd wordt, geene verandering toeliet. De bevolking van de Riverina bedraagt tot nog toe slechts 28,000 zielen, en het zou dwaas zijn zulk een klein zielental te belasten met al de onkosten van een gouvernementshuis en een parlement, op den voet zooals die nu in de Australische koloniën zijn ingericht. Als antwoord hierop, moet men aanhalen, dat toen de scheiding van Queensland van Nieuw-Zuid-Wallis gewettigd werd, de bevolking van Queensland minder dan 18,000 bedroeg, en dat die in 1861, twee jaren na de afscheiding nog niet meer dan 30,000 uitmaakte; doch men moet ten gunste van Queensland bekennen, dat hare uitwendige omstandigheden zich veel beter lieten aanzien voor eene toenemende bevolking, dan die van de Riverina dat doen. De bevolking van Queensland bedraagt nu 125,000

zielen, en heeft, wat ik bij wijze van onderscheiding noemen zal, een goed bezet gouvernement en eene goed bezette parlementaire inrichting. Het is eene koene, ondernemende kolonie, en zal waarschijnlijk spoedig verdere afscheiding kunnen verdragen. De vooruitgang van de Riverina zal noodwendig langzamer gaan, — doch het zou wellicht wel goed zijn zulk eene gelegenheid als zij aanbiedt, aan te grijpen om eene afzonderlijke koloniale staat, op een voet in te richten, die meer voordeelig voor haar en voor de groep waartoe zij behoort, zou zijn. Om te trachten in de bijzonderheden van zulk eene inrichting te treden ligt thans niet in mijne bedoeling, en zou ik ook niet kunnen; maar later zal ik over Westelijk-Australië met slechts 25,000 inwoners, moeten spreken, van welke kolonie gezegd moet worden, dat de langzaamheid van haar vooruitgang meer te wijten is aan den ongunstigen toestand, dan aan het geringe getal der bevolking; — want Westelijk-Australië heeft meer dan 10,000 veroordeelden gekregen.

Zoo het erkend wordt dat een verbond van de koloniën ten voordeele van de koloniën zou zijn, zal dunkt mij eveneens erkend moeten worden, als dat een verbond van kleine staten en vele staten, gemakkelijker samengesteld kan worden, dan een dat uit weinige maar groote staten bestaat. Dat er gelijkheid van omvang bij hen bestaan moet, is buiten quaestie, — en bij ongelijkheid van omvang is er natuurlijk ook ongelijkheid van invloed. Rhode-Island en Delawara zijn niet van zoo groote beteekenis onder de Vereenigde-Staten als New-York en Pennsylvanië. Maar Rhode-Island en Delawara staan op zich zelve, regeeren zich zelve, en maken een deel uit van de groote nationaliteit. Victoria en Nieuw-Zuid-Wallis zouden wellicht met minder afgunst gelijke macht in een verbond verleenen aan zulke eene kleine bevolking, als de Riverina, wanneer zij bedenken dat Virginia, Neuw-York en Pennsylvanië zich met Rhode-Island eu Delawara vereenigden, op eene basis, waarbij aan elk der groote en kleine staten twee senatoren verleend werden.

Als reden tegen zulk een maatregel wordt ook aangevoerd, dat de Riverina geene zeekust heeft, — die heeft Boheme ook niet, zooals Shakespear aan al zijne lezers geleerd heeft; ook de Zwitsersche kantons hebben die niet; evenmin als een dozijn Duitsche nationaliteiten die hebben, of de helft van de Staten

van de Amerikaansche Unie. Zoo verschillende nationaliteit, met inkomende rechten en dergelijke vereischt worden voor elke staatkundige verdeeling in Australië, dan kan een zeekust onontbeerlijk zijn. Doch zoo de eenheid in Australië verlangd wordt, — zoo de Australiërs der volgende eeuw één groot volk zullen uitmaken, in plaats van burgers van een dozijn kleine provinciën, — dan zal die quaestie over de zeekust als uitgemaakt kunnen beschouwd worden. Men kan niet verwachten dat een tweede Melbourne in de Riverina verrijzen zal, evenmin als een Liverpool in Oxfordshire onstaan zou. Maar Oxfordshire kan zich zelve staande houden onder den graafschappen door anderen invloed dan die, welke door eene groote zeehaven uitgeoefend wordt.

In al deze koloniën is het gouvernement geheel gecentraliseerd, en in nieuwe landen is dat misschien wel noodwendig. Wanneer eene kleine maatschappij aan de eene of andere kust ver van het vaderland, pas opgericht wordt, moet de macht om te regeerén voor een tijd in de handen van weinigen zijn. Zonder zulk een regeering zou er verwarring, wetteloosheid en verwoesting zijn; maar de werking van zulk eene gecentraliseerde macht, is na eene poos niet heilzaam voor hen, die zich van het centrum verwijderd hebben. Zij worden niet alleen over het hoofd gezien, maar zij moeten belastingen betalen ten voordeele van hen, die door hun grooter aantal in staat zijn zich zelven te helpen. Het was het gevoel van deze schreeuwende onrechtvaardigheid, die de verschillende afscheidingen, welke reeds onder de Australische koloniën plaats gehad hebben, te weeg gebracht heeft, en die nog meerdere scheiding te weeg zal brengen. De Riverina zou spoedig wegen en bruggen, — zou spoedig een spoorweg van Deniliquin naar Echuca hebben, als zij maar in zooverre op zich zelve stond, dat zij de beschikking had over hare eigene inwendige financiën voor hare eigene inwendige belangen.

In 1864 werd hierover een verzoekschrift door »de bewoners der herderlijke districten en andere, die er belang bij hadden in dat gedeelte van Nieuw-Zuid-Wallis, bekend als het Riverinadistrict," ingediend bij de Wetgevende Vergadering van Nieuw-Zuid-Wallis, en werden er vele beraadslagingen gehouden om zekere besluiten op te maken, waarvan het eerste voorstelde, dat het Westelijk district van Nieuw-Zuid-Wallis, — binnen zekere grenzen die toen bepaald

werden, — »verklaard zou worden als »eene provincie, de Riverina-provincie genoemd, met bepaling van eigen plaatselijk bestuur," en het derde besluit stelde voor, dat na aan het volle bedrag van de kosten van zulke openbare inrichtingen als gerechtshoven, het postkantoor, enz. voldaan te hebben, »het overschot der inkomsten van de Riverina-provincie daarin besteed zoude worden voor openbare werken, onder toezicht van plaatselijke overheden." Hier ziet men dus dat eene gedeeltelijke scheiding werd voorgesteld, — maar eene scheiding die de nieuwe provincie in staat zou stellen haar eigen geld te besteden. Er waren nog andere besluiten, waarmede ik mijne lezers maar niet lastig zal vallen, waarvan het hoofddoel was, de landwet binnen de grenzen der provincie zoo te veranderen, dat ze met de inzichten der squatters in de Riverina overeenstemden. De zaak werd lang beraadslaagd, en het besluit werd vernietigd door eene meerderheid van 27 tegen 11. Het getal dat vóór het voorstel stemde in eene Vergadering, die te Sydney, vijf- of zeshonderd mijlen van het centrum van het district, dat belang bij de beraadslaging had, gehouden werd, kan als een staaltje van hare rechtvaardigheid aangemerkt worden. Of nu de provincie geheel van Nieuw-Zuid-Wallis afgescheiden zou worden, of slechts gedeeltelijk zelfstandig, zooals in de besluiten van 1864 werd voorgesteld, mogen de beraadslagingen uitmaken. Op een mogelijk toekomstig verbond van de verschillende koloniën ziende, zou ik voor mijzelve, liever de geheele afscheiding zien. Ik geloof dat de vorming van kleinere koloniën op het Australische vasteland, — zoo koloniën de rechte naam is waarbij zij genoemd moeten worden, — veel spoediger dan eenige andere schrede tot dit doel zal leiden. Ik geloof, dat eene maatschappij van verschillende staten in allen geval dadelijk een tolverbond zou opleveren, en een einde maken aan die elkander benadeelende ongerijmdheid van grensbelastingen. Doch wat de Riverina zelve betreft, in haar verlangen eigene wegen aan te leggen en eigene bruggen te maken, — dat doel zou waarschijnlijk even zoo goed door de eene of andere politieke daad verkregen kunnen worden.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Victoria.

Afscheiding.

In dit hoofdstuk wil ik eenige woorden zeggen over de behandeling, die de Australische koloniën over het algemeen van het moederland ondergaan hebben en nog ondergaan. In het volgende zal ik trachten een beknopt overzicht te geven van de vroegere geschiedenis van de volkrijkste en belangrijkste der groep, en zal ik daarbij de feiten aanhalen uit eene onlangs uitgegevene brochure van Mr. G. W. Rusden, uit Melbourne; daar ik niemand aangetroffen heb, die beter op de hoogte van alle Australische aangelegenheden was, en wiens narichten, in beknopten vorm, de laatste zijn die ons gegeven worden, en gedateerd van September 1871.

Het is wellicht noodig dat ik hier vermeld, dat die brochure van Mr. Rusden aan mijzelve werd opgedragen, om te voorkomen dat zij, die allicht mochten denken dat ik de eene beleefdheid met de andere zou willen betalen, mij niet hiervan zouden kunnen beschuldigen, zoo de beide boeken eens gelijktijdig in hunne handen kwamen. Ik vind het ook noodig die omstandigheid hier aan te halen, om mijne meening over het toekomstige lot dezer koloniën in dit werk te zeggen, daar die voornamelijk uitgelokt is door eene zekere passage in de opdracht van Mr. Rusden.

Hij, als kolonist, schijnt de koloniën als een bestanddeel van van Engelands toekomstige glorie te beschouwen, — om bijv. op Victoria te zien, als op een kleinood waardoor die glorie ondersteund en voltooid zal worden. Ik daarentegen, die een Engelschman ben, beschouw de koloniën als een bestanddeel, en een zeer materieel bestanddeel voor het toekomstige geluk van Engelschen, — of van mannen en vrouwen van Engelschen oorsprong — en ben van meening, dat Engelands glorie in alle opzichten van deze zaak geheel buiten quaestie moet zijn. Mr. Rusden spreekt

van den opstand der Amerikaansche koloniën, als teweeggebracht door de »lichtvaardige dwaasheid van Greville en North," en dat de uitslag van dien opstand nog altijd te betreuren was, en beweert dat elke handeling ter bevordering van de afscheiding der koloniën van het moederland, even lichtvaardig en even dwaas zou zijn. Het is opmerkelijk dat dit het gezichtspunt is, waaruit de verstandigsten onder de kolonisten de toekomst der Australische koloniën beschouwen. Bijna al de welopgevoede menschen van Britschen oorsprong zijn van die meening. De weinigen uit dezen stand, die anders denken zijn meestal Ieren, wier nederzetting betrekkelijk van veel later dagteekening is.

Ik hoop dat ik niet onverschillig voor Engelands glorie ben, ik ben mij bepaald bewust, dat mijn eigen gevoelen in de zaak, — mijn eigen geloof in de onovertreffelijkheid van mijn eigen land, — zoo geneigd is tot zelfverheffing, dat het eerder onderdrukt dan aangemoedigd moet worden. Maar ik kan niet gelooven dat de woonplaatsen van millioenen menschelijke wezens, die over de geheele wereld verspreid zijn, onderworpen zouden gemaakt kunnen worden aan een bepaalden regeeringsvorm, of hunne manier van leven geregeld naar eene bepaalde wijze, omdat zulk een regeeringsvorm en zulk eene manier van leven aangenomen is in het land, van waar deze millioenen afkomstig zijn en welks taal zij spreken. Deze regeeringsvorm en deze manier van leven zijn mogelijk de beste, die de wereld ooit gekend heeft. Ik met mijne Engelsche vooringenomenheid geloof dat zij het zijn. Verder geloof ik dat wij te huis, niettegenstaande de verwijten der eerlijke, welgemeende, heftige, onbesuisde philanthropie, die bij ons bijzonder is, bijna in alles toch goed gehandeld hebben met deze koloniën. Maar daarom kan ik er toch niet mede instemmen, dat zij als »kleinodiën" in Engelands »diadeem" behouden zouden worden. Ik houd niet veel van het bezit van zulke kleinodiën. Zoolang de nationale voorspoed der koloniën bevorderd kan worden door hunne afhankelijkheid van Engeland, is Engeland zedelijk en staatkundig verplicht, die afhankelijkheid te laten voortduren. Wanneer de tijd eenmaal daar zal wezen, waarin de afscheiding voor de koloniën dienstiger zal zijn dan voortdurende afhankelijkheid, zal Engeland zoo ik hoop, ze loslaten. De groote moeielijkheid bestaat in het bepalen van het tijdstip; — maar

deze quaestie van tijd moet door de koloniën zelve beslist worden. Het zal aan hun zijn om te zeggen, wannneer de tijd er voor gekomen is, even als dat bij de Vereenigde-Staten ook geweest is. Doch op ons rust de taak om te zorgen, dat wanneer die tijd eenmaal daar zal zijn, dat de afscheiding niet alleen zonder vijandelijkheid tot stand wordt gebracht, maar zelfs zonder verbittering.

»Hier is een vasteland verzekerd," zegt Mr. Rusden, »zooals nog nimmer een vasteland door het genie van eenig man ooit was verzekerd, om door zijne landgenooten bewoond te worden." De eenige man aan wiens staatkunde en standvastigheid in het tegenwerken der pogingen, — die terzelfder tijd doo rhet Fransche gouvernement gedaan werden, — Mr. Rusden de algeheele verkrijging van Australië door Engeland toeschrijft, is Mr. Pitt. Op den grond van Victoria wonen nu tusschen de zeven à achthonderd duizend menschen, waar twintig jaar geleden ongeveer slechts zeventig duizend waren. Dus, maken zij die zoo versch van hun geboorteland gekomen zijn, niet even goed vleesch van hun vleesch, en been van hun been van alle levende Engelschen uit, evenzoo goed als toen zij nog den Engelschen grond bewoonden? Zou het dan niet de ellendigste staatkunde zijn die, hetzij in Engeland of in de koloniën de banden zou willen losscheuren, die hun beiden aan elkaar verbindt?

Bij gevolg moet onze trots als Engelschen daarin bestaan, dat er zoovele menschen in Victoria zijn, — en nog grooter moet onze trots dus zijn, omdat op het vasteland van Noord-Amerika een veertigtal millioenen menschen wonen, die onze taal spreken, die bijna geheel naar onze wetten leven, bijna geheel in overeenstemming met onze vormen. Wij mogen waarschijnlijk de taal die gesproken wordt, als het zekerste kenmerk van nationaliteit en de rechtmatigste oorzaak van onzen nationalen trots beschouwen. Van uit ons kleine eiland hebben wij duizenden Engelsch sprekende menschen uitgezonden, die zich over de geheele wereld verspreid hebben. Die roem is veel grooter dan die van het regeeren van onderhoorigheden, waar de zon nimmer ondergaat. Het zou niets aan het geluk van het ras benadeelen, zoo geene der Engelsch sprekende natiën aan de andere zijde van den aardbol zich langer afhankelijk van Engeland zouden willen beschou-

wen, en niets aan den waren roem der nationaliteit, — zoolang die getallen, en de materiëele voorspoed van die getallen toenamen. Wij zijn zeer trotsch op Victoria, zeer trotsch er op, eene landstreek gekoloniseerd te hebben, die rijk aan goud en kudden is, en niet alleen door de natuur geschikt is om de energie die de gave van ons ras is, niet alleen te onderhouden, maar te doen toenemen. Wij hopen, dat de achthonderd duizend binnen weinige jaren spoedig tot millioenen aangegroeid zullen zijn. Dat zij zoo spoedig toegenomen zouden zijn, en zoo voorspoedig in hunne toeneming, zou voor ons eene reden van zelfvoldoening zijn. Al zijn wij te huis met al de bijzonderheden der Australische aangelegenheden niet, zoo goed bekend, nemen wij toch genoeg deel in hare toenemende belangrijkheid onder de maatschappijen der wereld. Wij weten, dat de Australiërs been van ons been, en vleesch van ons vleesch zijn, evenzoo goed als dat zij nog op Engelschen grond waren. En evenzoo goed weten wij dat het met de Amerikanen van de Vereenigde Staten hetzelfde geval is, — niettegenstaande de »Alabama" en andere quaestiën; niettegenstaande het rumoer dat er over de »Trent" geweest is; niettegenstaande de bestaande politieke verschillen; niettegenstaande de vijandelijkheden, zoo die er mochten wezen, en zelfs niettegenstaande de vijandelijkheden, zoo die er mochten wezen, en zelfs niettegenstaande den oorlog die er mocht bestaan. De kleinkinderen onzer grootvaders leven daar in voorspoed en vrijheid, dienen denzelfden God dien wij dienen, spreken de taal, die wij spreken, gehoorzamen de wetten waaraan wij gehoorzamen, en zijn er op gesteld zichzelve te regeeren en bevrijd te zijn van persoonlijken dwang, welk gevoel zij van onze kusten hebben medegenomen, en dat bij ons even sterk is als bij hen.

Ik ontken daarom ten eenenmale dat het zulk eene dwaze staatkunde zou zijn, hetzij in Engeland, hetzij in de koloniën, die de banden, welke ons aan elkander binden, — niet zou losscheuren, — maar langzamerhand losmaken. Zulk eene staatkunde — zoo die bestaat, want tot nog toe heb ik er niets van bespeurd, — moge verkeerd zijn. Van welke staatkunde kan zoo iets niet gezegd worden? Maar te verklaren dat zulk eene staatkunde lichtvaardig zou zijn, omdat ze het voornemen koesterde aan de koloniën toe te staan, zich in vervolg van tijd als een afzonderlijk volk te kun-

nen verheffen, is een meening uitdrukken, — die gerechtvaardigd kan worden door de warme vaderlandsliefde die ze uitdrukt, — maar die als argument nimmer stand kan houden.

Ik weet niet dat tot nog toe eenig Britsch staatsman het denkbeeld gekoesterd heeft het moederland van hare Australische koloniën af te scheiden, — of bij zich zelve gedacht heeft dat de tijd er voor gekomen was, waarop hij zich aan het werk moest stellen om de voorwaarden der afscheiding te regelen. Maar wel geloof ik dat geen Britsch staatsman zich ooit met de zaken dezer koloniën onledig houdt, zonder de overtuiging, dat bij al wat hij doet, hij de daadzaak dat het eenmaal tot de afscheiding kokomen zal, voor oogen moet houden. Het is onmogelijk dat eenig staatsman, of eenig waarnemer, of eenig wijsgeer, dien tijd kan vooruitzien. Die moet geheel afhangen van de toenemende welvaart en de toenemende bevolking van het land. Elke uitvinding, — zoo zulk eene uitvinding binnen de grenzen der natuurlijke mogelijkheid ligt, — die de tarweoogst van de Zuid-Australische loniën voor de zoogenaamde Roode Roest weet te bewaren, zou de afscheiding grootelijks bevorderen, omdat daardoor de bevolking en de welvaart der koloniën op eenmaal zouden toenemen. Er is ijzer gevonden, doch de ijzermijnen zijn tot nog toe niet veel bewerkt. Zoo dat op groote schaal gedaan kon worden, zouden de bevolking en de voorspoed de afscheiding bespoedigen. Toeneming van koper en goud zal dat eveneens doen; — het vinden van tin eveneens, — vooruitgang in het suikerplanten eveneens; — en de uitvoer van versch ongekookt vleesch naar Engeland, zoo het bevonden wordt dat die uitvoer doenlijk wordt, zal die hoofdzakelijk bespoedigen. Zou iemand gelooven, dat eene bevolking van twintig millioen in Australië, afhankelijk zou blijven van eene bevolking van veertig millioen op de Britsche eilanden? En het eerste getal kan even zoo goed bereikt worden als het laatste.

Er moet nog veel gedaan worden voor dat de quaestie van scheiding als eene noodzakelijkheid beschouwd zal kunnen worden, of onder directe behandeling der staatkunde zou moeten komen. Australië moet eerst een geheel uitmaken, voordat het eene plaats onder de gevestigde natiën kan innemen. Er moet eerst een verbond tusschen de verschillende koloniën bestaan, vóór dat er

aan afscheiding gedacht kan worden. De staten moeten zich te zamen verbinden met het vereenigde doel om ééne natie uit te maken, en de menschen moeten trotsch zijn, niet omdat zij Victorianen, Zuid-Australiërs, of Queenslanders, maar zij moeten leeren trotsch te wezen omdat zij Australiërs zijn. Tegenwoordig koesteren zij dien trots nog volstrekt niet. De inwoner van Melbourne beschouwt zichzelf als veel hooger dan de inwoner van Sydney, en ziet van uit de hoogte op den Tasmaniër neder. In Nieuw-Zuid-Wallis verlangt men den afstand tusschen Victoria te bewaren, — alsof een onoverkomelijke afgrond tusschen hen beide, hun dienstig zou zijn. Queensland, de jongste dochter van Nieuw-Zuid-Wallis, heeft maar weinig ontzag voor hare moeder. Zuid-Australië beschouwt zich zelve als veel beter dan hare naburen, omdat zij nooit veroordeelden heeft gehad. Er bestaat onder de verschillende statengroepen van de Amerikaansche Unie ongetwijfeld ook wel een soortgelijke naijver, — maar daar hebben ze de kracht der eenheid leeren kennen en zijn er dus voor bewaard. Wanneer Australië wat ouder, en het getal der voornaamste kinderen, die in Australië geboren zijn grooter, als de geneigdheid om afhankelijk van het moederland te zijn flauwer geworden zullen zijn, zal het gevoel van een nieuw patriotismus ontwaken; en tegelijk met het gevoel van Australischen trots zal de overtuiging ontstaan, dat Australië, om groot en machtig te worden, één moet zijn.

De eerste schrede tot eene vereeniging, zal een verbond van de koloniën voor algemeene belastingen zijn. Tegenwoordig zijn de twee groote bronnen van de algemeene inkomsten, de belastingen en de verkoop en verpachting van openbaar land. Laat het verbond zoo nauw mogelijk zijn, het gebruik der openbare landerijen zal toch in elke kolonie blijven bestaan, en kan in elke naar hunne eigene behoeften toegepast worden; maar de belastingen, waarvan het grootste gedeelte van het algemeene inkomen komt, moeten en zullen buiten twijfel naar een en denzelfden maatstaf, naar eene en dezelfde regeling geheven moeten worden, in het vereenigd belang der geheele groep. Tegenwoordig staan de koloniën tegenover elkander alsof zij verschillende natiën zijn, die elk voor zich hun best doen om zich te verheffen, door het opleggen van vijandelijke belastingen op den handel van de

anderen. Zij leggen belastingen op elkanders voortbrengselen, evenals dat vroeger tusschen Engeland en Frankrijk het geval was, voordat Mr. Cobden zijn tractaat gemaakt had. Ik stel mij niet voor hier de strijd over de grensbelastingen te beslechten, — maar hier, en later nogmaals, moet ik mijne meening herhalen, dat de oprichting van een tolverbond tusschen de koloniën, de eerste plicht van elk staatsman zou moeten wezen, aan wien de belangen en het welzijn der koloniën toevertrouwd worden.

Ik heb het eerst het oog op een tolverbond, dan op eene vereeniging, en vervolgens, na eene tusschenpoos, — waarvan ik den duur niet zal trachten aan te duiden, — op de Afscheiding en Zelfstandigheid. In deze verwachting over de toekomst der Australische koloniën geloof ik niet dat men mij als Engelschman van lichtvaardigheid beschuldigen zal. En bovendien stemt het gevoelen van den heer, wiens woorden ik hierboven aangehaald heb, volstrekt niet overeen met deze uitzichten. Zoo dit het geval geweest was, — en ik het gevoelen algemeen bevonden had onder hen, die ik als de verstandigsten in de koloniën beschouw, — zou ik mijzelve waarschijnlijk vergenoegd en met de moeielijke taak, waarmede bijzondere inmenging gepaard gaat, op mij genomen hebben. Maar van alle kanten heb ik beschuldigingen gehoord over de onverschilligheid van Engeland, — en nog erger dan onverschilligheid, over de zwakheid en kindermoord waaraan Engeland schuldig is in zijn verlangen, om zijne kinderen van zich af te stooten en weg te zenden. Ik heb dat in bijzonderheden en in het algemeen hooren behandelen. Engeland wil niet voor dit standbeeld betalen, of voor dat gebouw inschrijven, het wil geene kanonnen en kogels gratis geven; het heeft geene bezetting van soldaten in eene dezer koloniën gelaten; het vordert betaling voor alles wat het aanvoert, en voert niet altijd de beste artikelen aan; als men het om geschikte nederzetters vraagt, stuurt het het gemeene volk uit de werkhuizen. Deze en tal van meer dergelijke bijzonderheden bewijzen het hart eener stiefmoeder, meer dan dat eener ware moeder. Maar de grootste algemeene beschuldiging is nog grooter. Zijne staatslieden, — of ten minste eenige der voornaamste onder hen, — hebben te kennen gegeven dat de banden die Australië aan het moederland binden, losgemaakt moeten worden.

Het antwoord op deze bijzonderheden is gemakkelijk genoeg. De dochter heeft haar eigen uitzet gekregen, — en moet nu haar eigen weg gaan, en kan dat ook doen. Het schijnt in de koloniën dikwijls vergeten te worden, dat de Engelsche staatslieden geene Engelschen waren uit eigen grootmoedigheid kunnen wegschenken. De koloniën hebben volgaarne toegestemd in zekere bepalingen, die voor hen zeker niet onvoordeelig geweest zijn, en moesten nu niet meer zulke kleine giften vragen. Wanneer onze jongens en meisjes klein zijn, verwachten wij dat ze aanvallen op ons zullen doen om halve kroonen van ons te krijgen, en houden wij er zelfs van om de handen in onze zakken te steken, zelfs al berispen wij ze voor hunne herhaalde aanvragen; maar wanneer onze meisjes gehuwd zijn en hun geld gekregen hebben, of wanneer onze zonen met veel zelfopoffering van ons, hunne vaders, in zaken geplaatst zijn, houden wij er volstrekt niet van dat zij ons zouden willen zeggen, dat wij hen nieuwe karpetten of manden champagne zouden moeten geven. Door die algemeene beschuldiging is, dunkt mij, ofschoon er geen enkel woord gesproken is dat gegrond, of eenige handeling geschied, die op onmiddellijke afscheiding doelt, de afscheiding door woorden en daden voorbereid, tegen den tijd dat die zal plaats hebben.

Ik geloof dat de fout hierin bestaat, — dat de kolonisten zich diets maken dat het moederland niet van hen houdt, omdat de staatslieden gaarne van de moeite en zorgen voor hen ontslagen zouden willen wezen, en omdat het volk verlangt kosten te besparen; terwijl bij ons te huis wij niet verlangen ze los te laten, maar we gevoelen dat zij ons zullen loslaten, en dat wij uit plicht tegenover hen genoodzaakt zijn voorbereid te wezen, tegen den tijd dat die loslating zal plaats hebben. Wij zijn verplicht hen te regeeren, — voor zooveel als wij dat doen, — niet voor onze glorie, maar voor hun welzijn. Zoo wij ze behouden, zullen wij ze behouden, — niet omdat zij den naam van Groot-Brittannië grooter maken, maar omdat wij door ze te behouden, er het meeste toe kunnen bijdragen om hunne eigene hulpbronnen te ontwikkelen. En zoo wij van hen scheiden, zoo dit eenmaal toch geschieden zal, laat het dan niet met verborgen naijver of openlijke vijandelijkheid geschieden, maar met een trotsch gevoel, alsof wij een zoon, dien wij geschikt gemaakt hebben om onder de men-

schen te verkeeren, de wereld inzenden. Dit is de kalme verhouding, die ik mij voorstel dat in de toekomstige dagen in de betrekking van Engeland tot Australië zal bestaan; en ik geloof dat deze voorstelling niet van lichtvaardigheid getuigd, en dat dus geen der kolonisten mij hieromtrent iets zal verwijten.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Vroegere Geschiedenis van Port-Phillip.

»De Ontdekking, Onderzoeking en Stichting van Port-Phillip" is de naam eener brochure, waarop ik gezinspeeld heb, en zal ik in dit hoofdstuk menigmaal de feiten die daarin vermeld worden, moeten aanhalen. In de regelen die ik tuschen komma's zal aanhalen, moet de lezer weten dat het de woorden van Mr. Rusden zijn, die ik aanhaal.

In het jaar 1802, veertien jaren na de eerste tegenwoordige bezetting der Engelschen van Nieuw-Zuid-wallis, werd de binnenlandsche zee, die wij nu als Port-Phillip kennen, het eerst ontdekt door Luitenant Murray, die van Engeland onder Kapitein Grant met »de Nelson" aangekomen was, met het bepaalde voornemen de Australische ontdekkingen voort te zetten. De naam werd toen door Kolonel King, die toen gouverneur van Zuid-Wallis was, ter eere van Kolonel Phillip, de eerste gouverneur, gegeven. Kapitein Flinders, die ten opzichte van dit tijdperk der Australische ontdekkingen de groote held van Mr. Rusden is, volgde Luitenant Murray tien weken later. De Franschen hadden bij hun tocht langs de Zuidelijke kust van Nieuw-Holland, onder bevel van Kapitein Baudin, den nauwen doorgang van Port-Phillip voorbij gezeild zonder die op te merken, en hadden de geheele streek in dat gedeelte Terre Napoleon genoemd. Wel maakten zij later aanspraak op de haven, doch deden geene verdere moeite die in te richten, kapitein Flinters, die nu waarschijnlijk meer bekend is door de straat in Melbourne, die zijn naam draagt, dan door de daden die hij deed, en de kwellingen die hij bij deze ontdekkin-

gen leed is de eerste, die ons eenig document nagelaten heeft van zijne landing aan de landstreek, die wij nu Victoria heeten. »Bij het aanbreken van den dag," zegt kapitein Flinders zooals Mr. Rusden aanhaalt, — »ging ik met drie van de bootslieden naar het hoogste gedeelte der achter heuvelen, de Station-Peak geheeten. Onze weg liep over eene lage vlakte, die dikwijls onder water scheen gestaan te hebben, zij was bedekt met met smal gras, maar geheel ontbloot van boomen en de grond was kleiachtig en vol klippen. Ik liet den naam van het schip op eene strook papier, dat op eene hoop steenen op den top der piek bevestigd werd; en bereikte zeer vermoeid de tent weder den 1sten Mei 1802, te drie uren in den namiddag, na twintig mijlen geloopen te hebben zonder een druppel water te vinden. Geene enkele zoetwater-rivier zag ik op mijn tocht; Mr. Charles Grimes, hoofdopzichter van Nieuw-Zuid-Wallis, vond later verscheidene en voornamelijk een riviertje, dat in het noordelijke hoofd der haven uitloopt." Dit riviertje was de Yarra Yarra, waaraan nu de stad Melbourne ligt, — en dit was in waarheid de eerste ontdekking van Victoria.

In 1803 landde kolonel Collins te Port-Phillip, om er eene strafkolonie te stichtten als een toevoegsel aan de toen reeds geheel gevestigde te Port-Jackson, op de oostelijke kust van het vasteland; hij scheen echter zijne plaats slecht gekozen en zijne menschen vlak aan den zeekant gehouden te hebben, waar geen zoetwater was. Collins beging eene groote fout in de keuze eener streek; eene fout, die ons onvergeeflijk toeschijnt, zoo wij weten dat het zorgvuldig onderzoek van Port-Phillip door Mr. Grimes onder directie van Gouverneur King duidelijk aangewezen had, waar de Yarra Yarra en de andere zoete wateren te vinden waren." Deze poging voor eene nederzetting werd aan Kaap Nepëan gedaan, de oostelijke landtong aan den ingang van Port-Phillip, en werd spoedig weer verlaten. Het depot werd toen naar den mond van de Derwent verlegd op het daar tegenoverliggend eiland, en was het begin van de groote strafkolonie, die later in van Diemensland bloeide, — zoo men over eene inrichting voor gevangenschap van veroordeelden in eenig opzicht zeggen kan te bloeien. Van de nederzetting van Kaap Nepëan ontsnapten verscheidene veroordeelden, waarvan één nooit gevat is kunnen wor-

den, die ook niet wederkeerde en ook niet omkwam. Deze man, Buckley genaamd, leefde twee en dertig jaren onder de zwarten, vergat zijne eigene taal en werd als een van hen. In 1835 kwam hij weder te voorschijn en werd terug gevonden onder een troep blanken, die van Van Diemens-land te Port-Phillip aankwamen.

»Lange jaren na 1803 werden pogingen gedaan om Port-Phillip te koloniseeren." Maar gedurende al deze jaren werden van uit Sydney, dat een middenpunt uitmaakte, opsporingen op het vasteland gedaan.

»In 1807 had Oxley, de hoofdopzichter van Nieuw-Zuid-Wallis, de Lachlin-Rivier ontdekt, dicht bij hare samenvloeiing met de Murrumbidgee, en was daardoor ten naastenbij de grensscheiding van Victoria genaderd, daar hij slechts 240 mijlen van de streek verwijderd was waar Melbourne ligt." In 1814 werd eene expeditie gemaakt onder het opzicht van Sir Thomas Brisbane, de gouverneur wiens voornemen het was de rivieren en de bergen over, van uit de bekende deelen van Nieuw-Zuid-Wallis naar de zuidelijke kust door te dringen. Deze expeditie werd toevertrouwd aan Mr. Hamilton Hume, aan wien Mr. Hovell toegevoegd werd, twee mannen, die zeer bekend zijn onder de Australische ontdekkers. Maar deze heeren leven beiden nog en zal ik mij dus maar niet aanmatigen om te beoordeelen, wie van beiden het meest uitgericht heeft, maar zal mij vergenoegen met te zeggen, dat Mr. Rusden aan Mr. Hume de meeste aanspraak er op geeft. De groote Australische rivier, die wij als de Murray kennen, werd overgetrokken en de Hume genaamd, welken naam zij in hare bovengedeelten nog draagt. Na veel moeite en groote gevaren, — welke ik hier geene ruimte toe mag staan om ze beschrijven, — bereikten Hume en Hovell, Port-Phillip over land. Ik maak deze vermelding, omdat Mr. Rusden duidelijk aantoont, dat zij de zuidelijke kust aan die plaats bereikten, — ofschoon toen ter tijd en lange jaren nog daarna het een twistpunt uitmaakte daar Mr. Hume van meening was, dat zij te Port-Phillip, en Mr. Hovell daartegenover geloofde dat zij aan de zee meer westelijk, te Western-Port terecht waren gekomen. Men moet weten, dat tot dien tijd dit land enkel van den zeekant bereikt was, en dat de beperkte kennis van Hume en Hovell met betrekking op Port-Phillip en Western-Port alleen berustte op de maritieme ontdekkingen

van Murray en Flinders. In allen geval hadden zij de zuidelijke kust van de Terre-Napoleon bereikt, waarvan tot nog toe geen bezit genomen was als door het Britsche gouvernement. Eene andere expeditie werd toen over zee naar Western-Port gemaakt, op last van gouverneur Darling, oogenschijnlijk met het dubbele oogmerk om eene hulp-strafkolonie op te richten en om de aanspraak, die Groot-Brittannië op het bezit van het land maakte, te bevestigen. Deze expeditie werd geleid onder kapitein Wright, en vergezeld van Mr. Hovell, — en had in 1826 plaats — terwijl terzelfder tijd een gedeelte van de veroordeelden van de eerste kolonie te Port-Jackson, onder Majoor Lockeyer naar King George's Land, het zuidelijk gedeelte dier kolonie, welke nu Westelijk Australië genoemd wordt, gezonden werd. Dit schijnt ook met hetzelfde dubbele doel geschied te zijn om de veroordeelden te verdeelen, en bezit van het land te nemen, tegenover de Fransche aanspraken.

Majoor Lockeyer was nog al gelukkig, maar kapitein Wright niet. »De vrees voor Fransche kolonisatie verdween, en Western-Port werd verlaten en de kusten werden beschreven als ellendig te zijn."

»Toen," zegt Mr. Rusden, »verscheen John Batman op het tooneel." Mr. John Batman is een zeer belangrijk persoon en was bepaald de eerste, die den grond waar Melbourne thans staat, koloniseerde. Den 11den Januari 1827, schreef hij in vereeniging met een ander energiek nederzetter den volgenden brief aan gouverneur Darling, uit Launceston in Van Diemens-land, naar welke plaats hij van Paramatta nabij Sydney, alwaar hij geboren was, gegaan was:

»Mijnheer!

Begrijpende dat het in uwe bedoeling ligt eene blijvende nederzetting te Western-Port te vestigen en achtenswaardige menschen hulp te verleenen om zich daar te vestigen, verzoeken wij eerbiediglijk uit de handen uwer Exellentie eene schenking van land te mogen verkrijgen op de plaats die ons geschikt voorkomt, voor het eigendom dat wij van voornemen zijn van hier in te schepen. Wij zijn in het bezit van eenige kudden schapen van bijzonder soort, waar-

onder merinoschapen en van het zuivere Zuid-Devonsche ras; van eenig zuiver Devonsch rundvee van Engeland aangevoerd alsook van een best soort paarden. Wij stellen voor van deze plaats in te schepen 1,500 schapen; 30 stuks beste koeien, ossen, paarden, enz. enz. ter gezamenlijke waarde van 4,000 tot 5,000 p. st., die alle onder het persoonlijke toezicht zullen zijn van Mr. Batman, die uit Nieuw-Zuid-Wallis geboortig is, en die aanhoudend daar zal wonen om de inrichting te besturen. Onder deze omstandigheden zijn wij geneigd te gelooven, dat uwe Excellentie ons eene streek land zal toestaan die in verhouding staat met de som die wij van voornemen zijn uit te geven, en ons door het toestaan van het gedane voorstel aan te moedigen.

T. J. Gellebrand.
John Batman."

Deze brief toont duidelijk aan, op welke wijze men verwachtte dat schenkingen van land gedaan zouden worden aan hen, die de middelen medebrachten om het land te kunnen gebruiken, en dat de schenkingen gedaan zouden worden naar evenredigheid van het aangevoerde kapitaal. Op deze aanvraag schreef gouverneur Darling het volgende korte memorandum, en mogen wij vooronderstellen, dat het antwoord eveneens geweest zal zijn:

»Maak bekend, en verwittig hen dat er nog geen besluit genomen is voor de bezetting van Western-Port, en het dus niet in mijne macht staat hun verzoek in te willigen.

17 Maart 1827. B. D.

Mr. Batman werd afgewezen en hield zich eenigen tijd stil, maar hij gaf zijn voornemen, om al zijne have en goed naar Port-Phillip in te schepen, in het geheel niet op.

Mr. Rusden beschrijft vervolgens hoe Zuid-Australië in 1834 gesticht werd, en zijn ontstaan te danken had aan kapitein Sturt. Over Zuid-Australië zal ik later spreken. Doch kan ik hier wel aanhalen dat, hoewel de ontdekking van Port-Phillip veel vroeger plaats had dan die van het land waar Adelaïde nu ligt, ofschoon Victoria van het noorden naar het zuiden doorkruist was voor

dat eenige poging tot onderzoek in hare zusterkolonie ten westen gedaan was, Zuid-Australië reeds eene gevestigde provincie was, met eene compagnie om hare werken te regelen, met een eigen gouverneur en erkende ambtenaren, voordat de eerste wezenlijke poging door eenig man gedaan werd om zijn brood in Victoria te verdienen of zijne have en goederen er naar toe te brengen. Mr. Batman had, zooals wij gezien hebben, het plan beraamd, maar was het hem geweigerd. In 1834 echter besloot Mr. Henty, eveneens nederzetter in de nabijheid van Launceston, op het daar tegenover liggend eiland, de poging te wagen, en deed dit, — daar hij buiten twijfel van de mislukking van John Batman gehoord had, — zonder eenige voorkennis van het gouvernement. »Mr. Henty," zegt Mr. Rusden, »scheepte bouwmaterialen, landbouwkundige benoodigdheden en huisdieren in. Den 19den November 1834, bereikten de avonturiers, na vijftien stuks verloren te hebben, Portland-Bay en nam het ploegen den 6den December een aanvang, en vangt dus de onafgebrokene kolonisatie van den grond van Victoria aan van de dagteekening der onderneming van Mr. Henty. In korten tijd groeide het getal van zijn vee aan tot 7,000 schapen, 247 stuks rundvee, en 25 paarden en werd er gedurig gemeenschap met Launceston gehouden."

Mr. Henty schijnt het bijzonder goed getroffen te hebben, daar hij, zooals wij moeten vooronderstellen enkel door het toeval geleid werd, en juist in het vruchtbaarste gedeelte aan de zuidelijke kust te land kwam. Portland en Warnambool, ten oosten van Portland, zijn de havens van dat westelijke district van Australië, dat nu Australië Felix (Gelukkig Australië) genoemd wordt, en dat in vele opzichten het beste gedeelte van het geheele vasteland is. Daar leefde en bloeide Mr. Henty — en daar woont hij nog, en zooals ik geloof gaat het hem er nog altijd goed; doch geene groote stad ontstond in de streek door hem gekozen, en is daardoor zijn naam niet vermaard geworden onder de stichters van het land, zooals het eigenlijk had behooren te zijn.

Wij zullen nu tot Mr. Batman terugkeeren, die wel vermaard geworden is. Zijne ziel was nog altijd vervuld van die tegenoverliggende kust, waarom hij met zooveel ambitie, doch op nederigen toon, zich tot den gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis gewend had. »Ten uiterste verbitterd, wilde Batman niet langer van de Ira-

moosche vlakten uitgesloten zijn, die zoo uitlokkend door Hume beschreven en door Sturt geteekend waren. Hij besloot daarom zijn eigen weg te zoeken. Zuid-Australië werd reeds bezet, en de bezetting werd in de voorrede van eene Parlementswet loffelijk genoemd. Henty was naar Portland-Bay gegaan, en niemand had hem iets in den weg gelegd. Batman wilde naar Port-Phillip gaan, en daar de gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis zijn recht er op, niet erkend had, wilde Batman een verdrag sluiten met de rechtmatige en natuurlijke »heeren van den grond!"

Batman kwam over en sloot een verdrag met de inboorlingen. Hij landde te Indented-Head, aan de westzijde der haven, en spoorde een groot district of landstreek op, welke de plek omsloot waar nu de stad Geelong ligt, benevens de Iramoosche vlakten en het land dat door de inboorlingen Dutigalla genoemd werd, en zoowat twee mijlen ten noorden van de tegenwoordige stad Melbourne ligt; sloot een verdrag met hen, waarbij hij zich verbond hen te zullen beschermen en jaarlijks eene contributie te betalen, en waarbij zij hem het land afstonden dat hij op die wijze wilde koopen. Batman had de kaart van het land bij zich, zooals die door kapitein Flinders gemaakt en door den volgenden onderzoeker kapitein Sturt was uitgegeven, en beschouwde zichzelf niet, zooals Mr. Rusden aantoont, als ontdekker, maar als bezetter van het land. Wel maakte hij of had hij voor zich eene kaart gemaakt voor zijn voorgestelden koop, die hij naar den gouverneur van Van Diemensland opzond, wien hij eerst trachtte de goedkeuring van het bestuur te zullen verkrijgen voor hetgeen hij gedaan had. »De grenzen van het land, dat door door mij gekocht is," zeide hij, »zijn op de kaart aangewezen, welke ik de eer heb u te overhandigen, en door persoonlijk onderzoek verkregen zijn." Op deze kaart, waarvan Mr. Rusden eene kopy uitgegeven heeft, is het land, — niet dat, waar Melbourne nu bepaald ligt, maar waar de voorsteden Emerald-Hill, Sandridge en andere onderhoorigheden der stad liggen, aangegeven als »in reserve gehouden voor het bouwen der stad en andere openbare doeleinden." De plek waar de stad zelve ligt, maakt een deel uit der streek, die door Batman bestemd was om er zijn herdersbedrijf uit te oefenen.

Het verdrag zelve is een wonderlijk document, — daar het

gemaakt is met het doel, om den koop van land van de oorspronkelijke bewoners te verantwoorden in een streek, waarvan Batman door zijn verzoekschrift aan den gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis reeds getoond had zeer goed bewust te zijn, dat de Britsche Kroon het recht had om er aanspraak op te maken. Hij moet zeer goed geweten hebben dat de handeling noch van zijn kant, noch van dien der aboriginals van kracht was. Het schijnt dat hij aangeland was met het verdrag in zijn zak — met de plaatsen voor de namen en afstanden opengelaten om door hem ingevuld te worden. Alzoo opgemaakt zijnde zijn wij overeengekomen dat wij, »Jaga Jaga en anderen," — de zwarte opperhoofden der stammen, — »voor ons zelve en onze erfgenamen en opvolgers geven, toestaan, in leen geven en verzekeren aan gezegden John Batman, zijne erfgenamen en gemachtigden, de streek land die in Port-Phillip gelegen is, en zich van den tak der rivier aan het eind der haven, omstreeks zeven mijlen van den mond der rivier, veertig mijlen N. O., en van daar vijftig mijlen westwaarts langs de Kamoasche vlakten, en van daar Z. Z. W. door Villumanata naar het hoofd van de haven van Geelong uitstrekt, en 500,000 morgen, meer of minder bevattende." Zoodat Mr. Batman besloten had, zoo hij het verkrijgen kon, uitgestrekte goederen te verkrijgen.

Het zou waarschijnlijk al heel moeielijk te bepalen zijn, hoevele millioenen ponden het omschrevene land nu wel waard zou zijn. Het verdrag werd in Juni 1835 gesloten. Batman zal waarschijnlijk nooit verwacht hebben dat hem het bezit van het land toegestaan zou worden, maar wel, en met recht, dat hij er niet uit verdreven zou worden zonder vergoeding, en dat hij door zijn gebruik er van eene erkende positie zou verkrijgen. Door veel te vragen zou hij toch iets verkrijgen, vooral als de vraag op eene wijze gedaan werd, die meer geschikt was om de opmerkzaamheid op te wekken, dan die waarop hij aan gouverneur Darling geschreven had. Nadat Batman in zooverre zijn voornemen uitgevoerd had, keerde hij naar Van Diemensland terug, verzocht de bekrachtiging van den gouvernenr, en zond hem eene kaart van zijne nieuwe goederen. Maar de gouverneur van Van Diemensland kon geene bekrachtiging geven. Port-Phillip lag niet in zijn rechtsgebied, — maar lag in het rechtsgebied van den gouverneur-generaal van Nieuw-Zuid-Wallis. En maakte de gouverneur van

Van Diemensland de opmerking, dat de erkenning van Batmans verdrag »mij voorkomt als eene afwijking van het grondbeginsel, waarbij het door eene parlementaire bekrachtiging, zonder zinspeling op de aboriginals, aan de nederzetting van Zuid-Australië gegeven was, als deel uitmakende van de bezittingen der Kroon."

Daar kon niet aan getwijfeld worden. De Britsche Kroon had verklaard, dat geheel Australië haar toebehoorde, dat bij gevolg de aboriginals niets te verkoopen hadden, en dat, nogmaals bij gevolg, Mr. Batman niets van hen kon koopen. Zoo de vordering van Mr. Batman om land van de zwarten te koopen, toegestaan was, zouden vele zulke koopen gedaan zijn, — en sommige der koopers zouden misschien even weinig nauwgezet geweest zijn als Mr. Batman. Doch Mr. Batman hield hier niet mede op. Hij wendde zich tot de autoriteiten te huis, en drukte de hoop uit dat de Kroon »eenig wettelijk bewijs van verbindend recht op het land in quaestie zou verleenen." Maar de Kroon, of eigenlijk Lord Glenelg, die toen Staatssecretaris voor de koloniale zaken was, liet hem weten, »dat de grond een deel uitmaakte van de kolonie Nieuw-Zuid-Wallis, en dat geen recht op eenig land aldaar verkregen kon worden behalve op de voorwaarden, die in de instructiën en de opdracht van de koningin aan Sir R. Bourke, vervat waren."

Toen ter tijd was Sir R. Bourke gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis, en tevens oppergouverneur van den gouverneur van Tasmania.

Mr. Batman was, hoewel hij de roerende geest in de zaak was, slechts een van de aandeelhouders eener vennootschap van het bevestigde kapitaal. Deze vennootschap besloot eindelijk de zaak op te geven en al hare goederen aan twee harer eigene leden te verkoopen; en stond toen het gouvernement aan deze twee heeren eene som van 7,000 p. st. toe, in liquidatie van zooveel geld dat voor den wettigen aankoop van land uitgegeven werd, en werd dit gedaan, zooals te kennen werd gegeven, uit overweging »van de onkosten waarin zij vervallen waren bij de eerste samenstelling der nederzetting."

Ik kan dit kort verhaal van de lotgevallen van Mr. Batman niet besluiten zonder melding te maken van Mr. Tawkner, aan wien velen de eer toeschrijven, Melbourne gesticht te hebben,

— en die, zoo ik meen, er zelf ook aanspraak op maakte. Mr. Batman had met Jaga Jaga, het inlandsch opperhoofd, in Juni 1835 onderhandeld. In October 1835 landde Mr. Tawkner aan Port-Phillip, — eveneens van Van Diemensland, vanwaar al de eerste nederzetters van Victoria kwamen, zoodat men de voornaamste Australische kolonie meer als een uitspruitsel van dat eiland dan van Nieuw-Zuid Wallis beschouwen kan; — doch de deelnemers waarmede hij verbonden was, schijnen in Juli reeds op weg gegaan te zijn. Zij ontmoetten sommigen van de volgers van Batman, en kwamen na verschillende plaatsen voor nederzetting onderzocht te hebben, naar Port-Phillip, en kozen eindelijk de streek waar thans Melbourne ligt, en schijnen zich toen daar gevestigd te hebben, niet juist in eendracht met de Batmanpartij, maar toch zonder bepaalde vijandelijkheid. Hunne verdeeldheden, welke die ook waren, zullen den lezer wel geen belang inboezemen; — maar het is wel van belang te vernemen dat de stichting der stad, en bij gevolg het ontstaan der kolonie aan de onderneming dezer twee mannen, Batman en Tawkner te danken was, alsmede aan de vennootschappen waarvan zij een deel uitmaakten. In 1836 kwam H. M. S. (Hare Majesteits Stoomschip) »Rattlesnake" aan, en bracht als officiëel hoofd der nederzetting kapitein Lonsdale mede, — naar wien eene der voornaamste straten in Melbourne genoemd werd. Dit schijnt de eerste officiëele erkenning der plaats geweest te zijn; en werd toen de stad, — of liever de nederzetting, — door de inwoners Glenelg genoemd, naar den koloniaalsecretaris, dien wij, oudjes, ons herinneren als Charles Grant. Zij werd eerst het daaropvolgende jaar Melbourne genoemd naar den toenmaligen eersten minister in Engeland.

Dit was het begin van Port-Phillip; doch Victoria bestond toen zelfs nog niet. Van den eersten aanvang af aan, ging het voorspoedig met Port-Phillip. Men moet zich herinneren dat er in die dagen nog geen goud was, en dat deze nieuwe nederzetting niet ondersteund werd door geld van huis, zooals dat het geval was met de inrichtingen voor veroordeelden te Sydney, in Van Diemens-land en te Moreton. Het schijnt dat in den beginne de landbouw, in vereeniging met de schapenfokkerij, — niet de schapenfokkerij alleen, — het doel is geweest van hen die van Launceston naar Port-Phillip verhuisden. Men verhaalt

ons omtrent de eerste aankomelingen, dat na eenige dagen, — binnen vijf of zes dagen na hunne aankomst, — de ploeg door den grond gedreven, en het zaad uitgestrooid werd. De Australische kolonisten waren ontevreden op zich zelve, omdat zij tot nog toe geen koren voor hun eigen gebruik hadden kunnen voortbrengen. In Nieuw-Zuid-Wallis was de poging er toe mislukt. In Zuid-Australië gelukte het. In Victoria werd het dadelijk beproefd, en is het middelmatig gelukt. De kolonie heeft echter tot nog toe niet genoeg voor haar eigen gebruik opgeleverd. In 1838 had de jonge volkplanting al de gezonde ruwheid der jeugd. Melbourne bestond uit weinige houten hutten, en zag er uit, zooals ons verhaald wordt, als een Indiaansch dorp. Er was eene houten kerk met eene klok, die in een boom hing. Er waren twee kleine houten herbergen. Kangaroes werden gegeten, omdat het schapevleesch nog schaars was. Mr. Tawkner van wien ik gesproken heb, richtte een nieuwsblad op, maar het was een geschreven nieuwsblad, waarvan ik later in een volgend hoofdstuk zal spreken. In een dezer bladen staat eene advertentie van eene overvaart tusschen Melbourne en Williamstown, dat nu de haven van Melbourne is. »Gezelschappen uit Melbourne worden verzocht slechts een rookwolkje wat grooter te maken, en de boot zal zoo spoedig mogelijk tot hun dienst zijn." De stammen der boomen stonden nog in de een of twee straten, die reeds aangelegd werden. Dat zoo de toestand eener jonge stad was is niets bijzonder; maar dat dit nog zoo kort geleden het geval was met eene stad, die zoo groot is als Melbourne tegenwoordig is, vind ik wel bijzonder. Dit was in 1838 — een tijdstip dat door velen van ons nog niet als lang geleden beschouwd wordt, en nu is Melbourne eene der welvarendste steden van de oppervlakte der aarde.

»De nederzetting te Port-Phillip was nog geen vijf jaren oud, toen de inwoners er op aandrongen van Nieuw-Zuid-Wallis afgescheiden, en als eene afzonderlijke kolonie beschouwd te worden, met dezelfde privilegiën als die van Van Diemensland in het zuiden van Zuid-Australië toegestaan waren. Eene gedeeltelijke toestemming werd hun op hunne aanvrage gegeven door de staatkundige hervorming van 1842, die eene grootere uitgestrektheid en staatkundige instellingen aan het district gaf, en het toestond zes afgevaardigden uit het district naar de Wetgevende raad te Sydney

te zenden. 1) Maar zulk eene vertegenwoordiging voldeed volstrekt niet aan de verlangende staatkundige verbeelding der nieuwe kolonisten. Het stond hun volstrekt niet aan, afgevaardigden naar Sydney te zenden, dat zij als eene plaats beschouwden, die geheel aan het gezag van het gouvernement onderworpen, langzaam, conservatief en onderdrukt was. Dit is altijd de meening in Melbourne en Victoria over Sydney en hare omgevingen geweest. Het schijnt dat Melbourne van den beginne van haar ontstaan af besloten was, niet van Sydney afhankelijk te willen zijn. De agitatie duurde tot in 1850, en nam op het laatst den vorm aan eener vraag voor algeheele afscheiding. In die dagen, — ofschoon het nog pas kort geleden is, — werden zulke verzoeken niet licht toegestaan, evenmin als nu. Men meende toen dat het verstandiger was het verzoek niet spoedig, en met blijkbaren tegenzin toe te staan. In 1850 werd het verzoek echter ingewilligd, en werd eene parlementswet opgesteld, waarbij Port-Philip eene afzonderlijke kolonie werd. De regeling begon den 1sten Juli 1851, en haar tegenwoordige naam Victoria, wordt gezegd door de koningin zelve gekozen te zijn. Op dien datum werd Victoria eene afzonderlijke kolonie, de vijfde in Dironologische orde van die, welke bij ons bekend zijn als Australië. Nieuw-Zuid-Wallis was de eerste, Van Diemensland, — tegenwoordig Tasmania, — de tweede, Westelijk Australië de derde, Zuid-Australië de vierde, en nu Victoria die spoedig de belangrijkste werd, was de jongste.

Maar hare belangrijkheid kwam niet voort uit den rijkdom der weilanden of uit den rijkdom van het korenland dat de Hentys, Batmans en Tawkrers opgezocht hadden, toen zij van Tasmania in het land kwamen. Wat de toekomst van Victoria geweest zou zijn zoo haar voorspoed enkel van de voortbrengselen van haren bodem afgehangen had, behoeven wij niet over te denken. In het voortbrengen van koren zou zij niet met Zuid-Australië hebben kunnnen wedijveren, daar haar klimaat minder geschikt voor het voortbrengsel is. In het opleveren van wol zou zij niet met Nieuw-Zuid-Wallis hebben kunnen mededingen, daar hare oevers smaller en hare grenzen meer beperkt zijn. In het opleveren van vruchten

---

1) »De geschiedenis der Engelsche koloniën" door Tox Bourne.

staat zij oneindig lager dan hare verachte moeder Tasmania. Zij is bijzonder begiftigd met schoone havens, een voorrecht dat de natuur dikwijls verleent als vergoeding voor kwade eigenschappen van anderen aard. Port-Jackson, Hobart-Town en King-George's-Saind zijn oneindig betere havens dan Hobson's-Bag, de reede aan het hoofd van Port-Phillip, waarin de Yarra-rivier uitloopt, en die den ingang van Williamstown en de haven van Melbourne uitmaakt; — want om deze havens te bereiken, moeten de schepen de Rip passeeren, die tusschen de hoofden, welke den ingang veertig mijlen beneden Melbourne beschermen, doorkronkelt en heen dwarrelt.

Gelukkig voor de nieuwe nederzettting waren zij, die het land gevonden hadden, mannen van energie, die geschikt waren voor het werk dat er te doen was, die geene al te groote verwachtingen hadden, die natuurlijk bezorgd waren voor het mislukken hunner pogingen, maar niet op een oogenblikkelijken tegenspoed zagen; die er op gesteld waren zelf te werken, en geschikt om anderen te laten werken, in het geheel geene heeren, bij gewone manier van spreken, maar van de beste soort kolonisten, die ooit aan de kusten van een nieuw land aangekomen waren. Binnen vijftien jaren na hunne aankomst, zoo wij van de stichting van Melbourne af rekenen, — of binnen zestien jaren van den datum waarop Mr. Henty te Portland aankwam, — hadden zij het al zoo ver gebracht, dat zij reeds als eene afzonderlijke kolonie gerekend werden, met een eigen gouverneur, — en een eigen parlement, ofschoon dat parlement toen niet zoo volkomen goed ingericht was als dat, hetwelk zij nu bezitten. Er kan dus weinig twijfel bestaan, dat zonder andere kansen, ten gunste eener kolonie die op die wijze gesticht werd, zij de minste in haar soort geweest zou zijn. Maar andere voorrechten verkreeg zij, zoo rijk, zoo aantrekkelijk, zoo voortreffelijk, dat zij de eerste op de lijst der koloniën geworden is. Geene enkele Britsche kolonie is ooit zoo bloeiend geweest en zoo spoedig vooruitgekomen, als dat het geval met Victoria geweest is.

In 1851 werd te Ballaarat of in de nabijheid er van, goud gevonden. Daar ik in dit gedeelte van mijn werk een hoofdstuk aan het lot van Ballaarat zal wijden, en aan andere goudvelden, wil ik er hier maar niets van zeggen, daar ik anders in herhalingen

zou moeten vervallen. Doch het is noodzakelijk, aan te toonen, dat de geheele toestand van de kolonie veranderde door den voorspoed der goudzoekers, en dat Victoria, zooals het nu is en geweest is sedert dat wij te huis over Melbourne als eene van de groote steden der aarde begonnen te spreken, dit geworden is door het goud. Het goud heeft Melbourne opgericht. Het goud heeft de andere steden in Victoria opgericht. Het goud maakte hare spoorwegen; het goud bracht haar de bevolking aan, die dien democratischen regeeringsvorm, waarop zij zoo trotsch is, vroeg en verkreeg. Het goud gaf zijne zeldzame waarde aan haar grond, niet alleen of hoofdzakelijk ter wille van de wezenlijke waarde, niet alleen of hoofdzakelijk aan den grond die het bevat, — maar ook aan de omliggende districten wijd en zijd, ten gevolge der toenemende aanvraag voor zijne opbrengst en de toenemende bevolking, die den grond noodig had voor haar verblijf.

Deze voorspoed kwam echter in het geheel niet zonder inspanning tot stand, of kwamen de goede zaken, zonder voor eene poos kwade zaken met zich te voeren. Het goud heeft als voorwerp van industrie deze eigenaardigheid, dat het verlangen er naar, alle andere industrie in de war brengt. Het is niet meer dan natuurlijk, dat de menschen het werk opzoeken, waarbij zij het meest verdienen kunnen, en dat elk nieuw beroep, dat ruim betaald wordt in zekeren graad den toevoer van arbeid die er gewoonlijk voor gewone bezigheden is, verplaatst. Maar in alle andere takken van nijverheid dan die van het goudzoeken, brengt de gewone werking in den handel, de zaken spoedig in het gelijk. De loonen stijgen aan den eenen, en dalen aan den anderen kant. Bekwaamheid, kracht en kennis behouden hunne waarde, en de stoornis die er plaats heeft, gaat als een storm voorbij. Maar goud doet alles stijgen, en hare stoornissen zijn als die eener aardbeving. De werkman loopt weg van zijne aangenome taak, niet voor hooger loon, niet voor 3 sh. daags in plaats van 2 sh. of voor 6 sh. in plaats van 5 sh.. — maar voor onuitsprekelijke weelde en onbeperkten overvloed, — voor onbekenden, fabelachtigen, maar daarom niet te minder wezenlijken rijkdom. Al wat hij van wereldsche grootheid gezien heeft, was tot nog toe ver buiten zijn bereik, doch kan hij nu misschien verkrijgen. Al wat hij gedroomd heeft van het weelderige geluk van hen die hij benijd heeft, schijnt binnen zijn

bereik gebracht te zijn. Het komt hem voor dat de wereldsche zaken een andere wending zullen hebben, en dat er eindelijk eens rechtvaardigheid wezen zal voor hem, die tot nog toe zoo wreedaardig op den laagsten sport van den ladder des fortuins gehouden was. Zijne verbeelding is ontvlamd en hij is ongeschikt om langer naar reden te luisteren. Hij is niet langer in staat ordentelijk dagwerk tegen ordentelijk loon te doen.

Er is goud te verkrijgen door het uit den grond te halen, en hij wil een der gelukkigen zijn, die het er uit halen. Het bestaan van het goud is een feit. Alle mogelijke gevolgtrekkingen van het feit mogen hem eveneens uitgelegd worden, zoo hij zijne ooren wil openen om er naar te luisteren, — maar hij is doof als een kwartel er voor. Ter wille van anderen zal hij zijne ooren er voor openen, en er aan gelooven. Dat de heele wereld om hem heen, naar de delverijen stroomt, kan hij zien; en hij weet dat voor hen allen geene oostelijke rijkdommen weggelegd zijn. Hij heeft er wel eenig begrip van, dat zoo er schatten voor allen te vinden waren, de rijkdommen niet meer vorstelijk zouden zijn. Maar »er is iets dat hem zegt," — zooals hij aan zijn boezemvriend vertelt, — »iets dat hem zegt" dat hij de gelukkige man zal zijn. Er is iets dat dezelfde leugen vertelt aan ieder man van dien afgesloofden troep, die met gewonde voeten en zwaren last op de schouders naar de delverijen trekt. Eigenlijk is hij een speler geworden, — en voortaan zal hij speler blijven; ofschoon zijne wezenlijke werkzaamheid, het zweet zijns aanschijns, dat werkelijk voordeelig voor het welzijn der wereld is, hem voor de ellendige gevolgen die het leven van een speler na zich slepen, bewaard zou hebben.

Op deze wijze trokken de menschen uit deze geheele kolonie en uit al de koloniën, en die troepen menschen uit het moederland en andere landen naar Victoria.

De uitwerking op Zuid-Australië in het westen, was zoo groot, dat men een geruimen tijd vreesde, dat de jonge volkplanting ontvolkt zou worden. Hoeven werden verlaten en voor eene kleinigheid verkocht. Winkeliers sloten hunne winkels. Daar hunne klanten naar de delverijen gegaan waren, wat konden zij dan anders doen dan hen te volgen? Schaapherders van de pas bezette weiden van de Riverina en de Darling-Downs liepen weg, de

Murray over. En wat nog van alles het ergste was, de scheerders die de kudden hadden moeten scheren, waren weg gegaan, toen het tijd was dat de schapen geschoren moesten worden. Al deze menschen werden door de jonge kolonie welkom geheeten. Men had niets tegen nieuwe aankomelingen, zoolang als zij, die aankwamen, er uitzagen als eerlijke menschen, — of ten minste geen brandmerk op het voorhoofd hadden. Maar de veroordeelden van Tasmania braken los, en vermengden zich onder den troep. Boeien die voldoende geweest waren om de boeven tegen te houden, beteekenden niets, toen de verbeelding der schurken ontvlamd was door berichten over het goud. Zij kwamen eveneens bij hoopen over van het land, en vermengden zich onder de menigte, tot groote verontwaardiging eener kolonie, die mogelijk wel wat Pharizeesch op hare betrekkelijke zuiverheid geroemd had.

Door dit alles ontstond zulk een gewoel van omstandigheden, zulk eene verwarring van maatschappelijke en materieele behoeften, die niet door de menschen voorzien waren, ofschoon als men er op terugziet, iedereen wel kan nagaan dat die onvermijdelijk waren. Hoe zou de menigte zichzelf hebben kunnen voeden, zichzelve woningen bezorgen, zichzelve kleeden? Bij de bezigheden die zij wilden verrichten, konden zij de geriefelijkheden eener woning ontbeeren. De kleinste en ruwste tent was voldoende. Een paar schoenen, een broek en een flanellen hemd, maakten de garderobe van menig hooggeboren delver uit, en zoo lang als de stukken aan elkaar bleven, kon iemand die aan het gouddelven was, zich er mee vergenoegen. Maar er moest voedsel wezen, en het voeden van 20,000 menschen, die als bij tooverslag gekomen waren, vereischte meer dan wonderdadige energie. Alles in den omtrek der delverijen werd ontzaggelijk duur, — zoo duur, dat de werkelijke waarde van het artikel ter nauwernood de vastgestelde prijs kon aanhouden. En in antwoord hierop, of eigenlijk als aanmoediging er voor, schenen de delvers met het pas gevonden goud in hunne handen, hoe onverschillig zij ook voor geriefelijkheden waren, er niet om te geven hoeveel zij wel voor de weelde, waarvan zij zoo gedroomd hadden, betaalden. Voor zulken was het geven van een ons goud voor eene zoogenaamde flesch champagne niets, ofschoon de champagne te Melbourne mogelijk 3 sh. 6 d. gekost had, en het goud stellig meer dan 3 p. st. 10 sh. waard was.

Doch wie zou in de behoeften der delvers voorzien, als iedereen zelf delver was? Of, zoo sommigen standvastig genoeg waren om aan de verzoeking weerstand te bieden, en hunne woonplaats die betrekkelijk oud was, aan te kleven, hoe zouden zij de noodige hulp voor hunne levensbenoodigdheden, die wij in deze samengestelde wereld elkander verleenen, verkrijgen? Wie zou het eten koken voor den ongelukkigen advokaat, die zich onlangs in de opkomende stad Melbourne gevestigd had, zoo elke jonge vrouw naar de delverijen gegaan was om te verdienen wat zij maar verkoos te vragen, zoo het niet nog beter voor haar zou kunnen zijn, zoo zij een delver tot echtgenoot kon krijgen? Of, wie zou hem een schapebout verkoopen om te kunnen koken, als het half dozijn slagers uit de opkomende hoofdstad naar de delverijen gegaan waren, of om zelf te delven of om het voordeeliger beroep te blijven volgen om de delvers van het noodige te voorzien? Want men had spoedig bespeurd dat dit eerste El Dorado een tweede opgeleverd had. Er was reeds eene tweede soort goudzoekers. Het was eene heerlijke zaak champagne te drinken tegen een ons goud de flesch; maar het eene veel heerlijker zaak zoo niet veel voordeeliger, de champagne tegen dien prijs te verkoopen. Het was heerlijk klompjes goud te vinden, — alleen het vinden er van was onzeker. Maar er werden dagelijks klompjes goud gevonden door sommige gelukkige delvers, en zij die ze gevonden hadden, waren altijd bereid alles te koopen wat hun aangeboden werd. Dat tweede El Dorado was zekerder, ofschoon minder roemvol dan het eerste.

In den beginne stond het inderdaad gelijk met eene aardbeving, en scheen het onmogelijk dat de maatschappij die zou kunnen doorstaan. Alles was in de war en van zijne plaats. Alles wat omlaag geweest was kwam nu naar boven. Wat in de hoogte geweest was ging nu naar de laagte. Hoe moesten die menschen geregeerd worden, die door hun bijzondere soort van beroep veel van die bescherming, die wij bestuur noemen, noodig hadden. Iets dergelijks had plaats gehad in de eerste dagen van Californië, maar niet in die mate; en daar had de Lynxwet de overhand. Zij, die te dier tijde Californië gezien hebben, verklaren dat de maatschappij daar door de Lynxwet behouden bleef; — die, hoe slecht die bepaald ook is, hoe onrechtvaardig, tyranniek, wreed,

en aanleiding gevende tot schrikbewind en onbeperkte macht in de handen van eenige weinigen, die niet geschikt zijn om haar toe te passen, toch oneindig beter was dan de wetteloosheid, die er anders geheerscht zou hebben. Maar Californië lag toen ver van eenig erkend rechtsgebied, terwijl Ballaarat niet meer dan honderd mijlen van Melbourne verwijderd was. Het gouvernement was verplicht te regeeren, — overheden, agenten, inspecteurs, gerechtsdienaren en dergelijken te zenden. Maar men kan niemand gerechtsdienaar of zelfs geene overheid maken, tegen zijn wil. Zoo de menschen die bewaakt moesten worden, des morgens klompjes goud vonden, en des middags klompjes goud vonden, en des avonds weer klompjes goud; tegen welken maatstaf per jaar of per week zouden dan de overheden en gerechtsdienaren betaald moetenworden?

De lezer zal dunkt mij, niet over het hoofd zien dat er te dier tijde in de kolonie veel, van wat men ruw werk noemt, was. Er ontstond zulk een tumult, dat de hulp van soldaten ingeroepen werd om de delvers te bestrijden, en dat de delvers zich achter palissaden verschansten, met het doel om de soldaten te bestrijden. Dit gebeurde ook te Ballaarat, en zal ik daarover misschien eenige woorden zeggen, wanneer ik de berghoofdstad van Victoria beschrijf. Nu beschrijf ik alleen de verschillende toestanden, die de kolonie ondergaan heeft, en de oorzaken die haar gemaakt hebben wat zij thans is. Langzamerhand ging alles weder zijn ouden gang en de aardbeving hield op. Wel hoorde men nog gerommel, — maar op het laatst rommelde het slechts, doch veroorzaakte geene ontsteltenis meer. En toen zij geheel voorbij was, hadden de oorzaken die haar hadden doen ontstaan, het land met rijkdom gevuld. Menigeen was te gronde gegaan. Menig jong mensch, dat in zijn vaderland al wat liefde en opvoeding schenken kan, genoten had, was uitgekomen om ellendig in den modder eener Australische groeve te gronde te gaan. Vreeselijk lijden, vernietigende teleurstelling is er geweest, alle folteringen van zwaren arbeid, eerst hoopvol, doch eindelijk hopeloos bevonden, zóó dat het niet te beschrijven is. Er zijn teleurgestelde verwachtingen, uitgedoofde energie, rillingen na de koorts geweest. Maar een volk is gevestigd, en een land is rijk geworden. Dit is dunkt mij al, wat van de vroegere geschiedenis van Victoria gezegd behoeft te worden.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Melbourne.

Toen Melbourne gesticht werd, geschiedde dit met het doel, dat het de hoofdstad van de nieuwe nederzetting zou worden, zooals het dan ook ongetwijfeld geworden is; doch in de eerste dagen van Port-Phillip, voordat er goud gevonden was, en ten tijde dat het gevonden werd, was er eene tweede stad in de kolonie, die altijd de eerzucht koesterde de hoofdstad te overtreffen en de voornaamste stad van het zuiden te worden. Dit was Geelong. Het lag aan eene eigene haven aan den binnenkant van Port-Phillip, en veel dichter bij den mond der groote binnenlandsche zee, — waar de Rip loopt, — dan Williamstown en Melbourne. In den beginne gelukte het, doch dit duurde niet lang. Het werd bijzonder goed gebouwd, met geriefelijke banken, fraaie tuinen, breede straten en heeft het voorkomen eener welvarende stad, zooals wij bij ons te huis in steden van eene gelijksoortige bevolking zelden aantreffen. Zij, die Geelong aanlegden, hadden groote verwachtingen van den toekomstigen roem der stad. Maar Geelong is thans geene plaats van veel voorspoed. Men verhaalt, — hoe de menschen van Geelong een spoorweg hadden willen aanleggen naar Melbourne, denkende dat al de wol die nu te Melbourne ingescheept werd, en al de goederen die naar Melbourne gezonden werden, de oneindig beter gelegene haven van Geelong zouden zoeken en van daar uit de zee verlaten, doch dat de uitslag geheel het tegenovergestelde geweest was van hetgeen de Geelongers verwacht hadden. Melbourne behield het zijne, en trok bovendien door middel van den Geelong-Melbournschen spoorweg, bijna allen handel die tot nog toe te Geelong gevestigd geweest was, naar zich toe. Die spoorweg maakt nu een deel uit van de lijn, die van Melbourne naar Ballaarat loopt, en de naam van Geelong, die eerst zoo trotsch bij de eerste benaming prijkte, is nu ondergegaan in de faam van de groote bergstad, die op deze wijze aan de hoofdstad verbonden is. Bij de laatste volkstelling

had Geelong minder dan 15,000 inwoners, terwijl vier van de zoogenaamde voorsteden van Melbourne dat getal overtroffen. Evenwel is Geelong toch nog achtenswaardig onder de steden, heeft geriefelijke banken en fraaie tuinen, en wordt er toch nog altijd wat wol ingescheept. Maar de tijd is voorbij om zich als mededinger van Melbourne op te werpen.

Melbourne heeft zelf zijne plaats ingenomen, en is de onbetwiste hoofdstad niet alleen van Victoria, maar van geheel Australië. Het bevat, met inbegrip der voorsteden, 206,000 zielen, en van deze zoogenaamde voorsteden, maken de volkrijkste even zooveel deel uit van Melbourne, als Southwark dat van Londen is; of zoo ik zeide, evenals Marylebone dat van Londen is, zou de beschrijving nog duidelijker zijn, daar er geene afscheidingslijn te zien is als voor de oogen der stadsraden en ontvangers der stedelijke belastingen. Er zijn verscheidene groote steden in de wereld met talrijker bevolkingen, zoovele, dat het getal ons volstrekt niet in verbazing brengt. Doch ik geloof dat geene enkele stad in zoo korten tijd die hoogte bereikt heeft. Veertig jaar geleden van den dag van heden af (1873) had nog geen enkele blanke voet den grond betreden waar Melbourne nu staat, of het moest de voet van Buckley den ontsnapten veroordeelde geweest zijn, die dertig jaren lang onder een stam wilde inboorlingen leefde.

Melbourne is geene stad, die zich fraai voordoet door de landschappen die haar omringen, zooals Edinburg en Bath bij ons, en zooals Sydney en Hobart-Town in Australië en Dunedin in Nieuw-Zeeland. Ofschoon het aan eene rivier ligt, die op zichzelve vele liefelijke waterpartijen oplevert, — een kronkelend, smal riviertje met oevers vol afwisseling, de Yarra Yarra genaamd, schijnt die echter in de stad niet veel geteld te worden. Het geeft gelegenheid aan de jongelui om te roeien, en water aan de Botanische tuinen. Maar het is niet een voortdurend genot voor de Melbournisten, zooals de Seine voor de menschen te Parijs, of de Inn voor de menschen te Innsbruck. Men zou zijn geheele leven in Melbourne hebben kunnen doorbrengen, en ter nauwernood geweten dat de Yarra Yarra langs uwe deur liep. Ook is de ligging van Melbourne niet bevallig door heuvelen omgeven. Het ligt zelf op twee heuvelen en in de vallei die ze scheidt; en deze rijzende en dalende grond is vermoeiend genoeg voor een dik voetganger van

middelbaren leeftijd, wanneer de heete winden waaien, — zooals de heete winden dat in den zomertijd te Melbourne doen. Maar er zijn geene heuvelen in den omtrek om natuurschoonheden op te leveren, of te verhoogen. Ofschoon de straten rijzen en dalen, is het land in den omtrek vlak, en levert niets belangrijks op. Ik ken geene enkele groote stad waar in den omtrek zoo weinig natuurschoon te vinden is.

Het inwendige voorkomen der stad is bepaald prachtig. De eigenlijke stad, — het Melbourne dat aan het stedelijke toezicht van den burgemeester onderworpen is, en dat ten opzichte al zijner stedelijke verordeningen van zijne voorsteden onderscheiden is, — is gebouwd naar het Philadelphisch, vierhoekig, rechtlijnig plan. Elke straat loopt recht uit, en elke andere straat loopt in dezelfde rechtlijnige richting of in rechte hoeken op haar uit. De hoofdstraten loopen van het oosten naar het westen, — de groote Flinderstraat, dan Collinsstraat, die nu de Hoogstraat der stad is, en Regentstreet en Bondstreet; vervolgens Bondstreet die Oxfordstreet en Cheapside uitmaakt, en dan nog Latrobestreet en Lansdownestreet en andere. De straten van den tweeden rang, maar straten die volstrekt niet zullen toegeven, dat zij van den tweeden rang zijn, loopen met rechte hoeken op hen uit; Russelstreet, Swansonstreet, eene straat die zich vooral niet tot den tweeden rang rekent; — de Elizabethstreet — ook eene trotsche straat; Kingsstreet, Williamsstreet en Kingstreet. En dan loopen tusschen al deze straten, — die drukke straten zijn, — kleine straten die zich lanen noemen, en gewoonlijk den naam dragen van hare grootere zuster. Dus heeft men er Flinders-Lane en Collins-Lane, en zoo voorts. Maar zij zijn allen regelmatig, rechthoekig, en rechtlijnig.

Het is hoofdzakelijk de breedte der straten, die aan de stad het prachtig aanzien geeft; dit en de toewijding van zeer groote ruimten binnen de stad voor openbare tuinen. Deze tuinen op zich zelve, zijn niet heel mooi. Zij zijn niet liefelijk zooals die te Sydney het in onovertreffelijken trap zijn. Sommigen er van zijn met tal van slechte standbeelden versierd. Geen van allen zijn, wat botanische waarde betreft, goede tuinen. Maar zij zijn groot en talrijk en geven aan de stad een welvarend en ruim aanzien. Zij leveren groene wandelwegen voor de burgers op en schenken aan velen

de gezondheid en genoegens van het buitenleven. Men kan Melbourne niet doorwandelen zonder getroffen te zijn door het vele wat gedaan is voor het welzijn der bevolking in het algemeen. Nergens ziet men morsigheid, — ofschoon er in de stad toch wel wijken zullen zijn, waar de menschen morsig zijn. In elke groote opeenhooping van menschen zullen verblijven van armoede en onreinheid te vinden zijn, niettegenstaande al wat de menschelijkheid doen moge om het te voorkomen. In Melbourne is eene Iersche wijk, en eene Chineesche wijk, en zeide men mij dat de bezoeker die ze bezocht, er veel van de slechte zijde van het leven zou zien. Maar hij, die zulke ellende in Melbourne zou willen zien, zou er bepaald naar moeten zoeken. Zijn oog zal er niet bij toeval op vallen, zooals dat in Londen, in Parijs, en tegenwoordig ook in New-York het geval is. De tijd zal ongetwijfeld ook wel komen, dat het in Melbourne ook zoo zijn zal, doch voor het tegenwoordige ziet de stad in al haar pracht en jeugdige kracht er uit, alsof zij er aanhoudend op roemt dat zij niet is als andere steden.

En zekerlijk roemt zij er dikwijls op. Hare inwoners verbergen hun licht niet onder eene korenmaat. Ik geloof dat ik geen enkel woord van lof over de stad tegen een van de inwoners gesproken heb, gedurende mijn verblijf aldaar, en werd ik daartoe gedreven, omdat men mij zoo dikwijls uitlokte om iets ten gunste der stad te zeggen. »Wij houden er van om »in de hoogte gestoken" te worden, Sir," zegt de Amerikaan. Ik heb het een Amerikaan nooit hooren zeggen, maar het zijn de woorden die wij hem in den mond leggen, en geheel met zijn karakter in overstemming zijn. Zij zijn even zoo goed toe te passen op den Australiër in het algemeen, evenals vooral op den Victoriaan, en op den burger van Melbourne in het bijzonder. Hij houdt er van om »in de hoogte gestoken" te worden, en aarzelt ook niet, van u te vragen dat gij hem »in de hoogte steken" zult. Hij valt u niet aan, of trekt zijn zakmes niet als gij het niet doen wilt, en daarom stak ik hem nooit in de hoogte.

Het is natuurlijk te verwachten dat eene jonge bevolking allicht in de fout van zelfvergoding vervalt. Ik kan even zoo goed hier als ergens anders aanhalen, dat de wonderen die er geschied zijn in het rijden, vechten, wandelen, werken, drinken, minnehazen en

redevoeren, die de mannen en vrouwen in Australië mij van hun zelve vertelden, wel de moeite waard zouden geweest in een afzonderlijk boekdeel vermeld te worden, zoo zij door anderen dan door de helden en heldinnen verhaald waren. Maar daar men ze altijd uit de eerste hand verneemt, worden die verhalen spoedig aangenomen als kunstproducten, die in de koloniën nog al aangekweekt worden, en waarvoor de koloniale uitdrukking »bluffen" gemaakt is. Als een heer zijn eigen lof verkondigt dan »bluft" hij. De kunst er van wordt volkomen erkend en gewaardeerd door hen, die haar beoefenen. Deze heer of die dame »blufte" maar. In Queensland wordt veel gebluft; — in Zuid-Australië ook niet weinig. Zelfs in het arme Tasmania wordt gebluft. In Nieuw-Zuid-Wallis wordt sterk gebluft, en in Nieuw-Zeeland wordt zeer sterk gebluft. Maar de schal der trompet is in Victoria luider dan alle andere schallen; en de schal van Melbourne overtreft alle andere schallen van de trotsche kolonie. Mijn eerste, mijn gedurige, mijn laatste raad aan mijne Australische neven is in deze twee woorden vervat: »bluf niet."

Zoo iemand echter toch bluffen moet, dat hij dan ten minste iets anders hebbe om op te bluffen dan op zijne eigene heldenfeiten, en ik weet niet dat iemand eene meer grondige reden kan hebben om trotsch te zijn, dan op het welvaren der stad waarin hij woont. Het is niet mogelijk dat iemand die Collins-Street door langs de kerken en de verschillende schatkamers; en verder langs de Parlements-Huizen naar de Victoria-Parade wandelt, niet getroffen wordt door de grootheid der afmetingen van de stad. Een oud man heeft een halven morgen noodig om eene enkele van de groote straten te doorloopen, en voor iemand die niet vlug ter been is, worden de afstanden in Melbourne al spoedig heel groot. De keerzijde van groote straten en ruime pleinen, en van huizen van groote afmetingen, schijnt te zijn dat, als de stad grooter wordt, de afstanden zoo onmetelijk worden. Zij zijn nu in Melbourne met zijne 200,000 gezamelijke zielen veel langer dan in Glasgow met 500,000; en als de bevolking nog toeneemt en er nog weer huizen bij de andere huizen aangevoegd worden, zal het voor voetgangers onmogelijk worden met elkander te verkeeren, tenzij zij den geheelen dag op de been willen zijn. Er zullen zekerlijk wel spoorwegen in de nabijheid der stad komen,

evenals dat te Londen is, maar het denkbeeld dat een half millioen menschen bij elkander zouden wonen zonder bij elkander te kunnen komen, komt ons vreemd voor. Ook moet men nog daarbij bedenken, dat als de heete winden te Melbourne van het begin van December, Januari en Februari waaien, eene kleine wandeling zelfs groote inspanning kost.

De stad is zooals ik gezegd heb, prachtig, — en toch is geene enkele straat voltooid. Zelfs in Collins-Street staan de huizen met opene tusschenruimten. Hier en daar staan groote gebouwen — in de eerste plaats banken, waaruit schijnt te blijken dat grootheid even goed betaalt als in vroegere dagen dat stille, bijna treurige voorkomen dat het karakter van Lombard-Street was, en dat nog door een of twee van de meest geachte firma's behouden is. De banken in Melbourne zijn uitstekend, en op hen volgen de magazijnen van eerzuchtige klein-handelaren. Ook zijn er verscheidene netten kerken, die wel niet altijd gebouwd zijn met inachtneming, der eigendommelijkheden welke bij ons in de kerkbouwkunde erkend zijn, doch daarom toch zeer keurig zijn. Hier en daar staat een groot gebouw, — en het Postkantoor en de Stads-Hal zijn zeer groot. Er zijn inrichtingen van verschillenden aard, die alle meer of minder prachtige verblijfplaatsen hebben. Sommige partikuliere huizen zijn met bouwkundige pretensiën gebouwd, en wordt daardoor genoeg afwisseling in pracht aangeboden om een karakter aan de straten te geven. Doch tot nog toe is geene enkele straat geheel en al prachtig. Tusschen de paleizen staan tal van kleine huizen, waarvan sommige er armzalig genoeg uitzien om den opmerker aan de dagen te herinneren dat iemand, die van Melbourne naar Williamstown wilde gaan, verzocht werd een vuurtje aan te steken om den veerman tot zich te laten komen.

Over het uiterlijk aanzien van Melbourne sprekende, moet ik de gooten niet vergeten, die bij regenachtig weder aan weerszijden van de straten als riviertjes stroomen. Deze zijn echter op verschillende plaatsen en zoo veel overbrugd, dat zij slechts weinig hinderlijk voor den voetganger zijn. Bij warm weder vloeit er dikwijls water van de uservoirs door heen, en helpen dus de stad bekoelen. Maar in vroegere dagen, toen er nog weinig bruggen en die nog wel ver van elkander af, of toen er in het ge-

heel nog geene bruggen waren — was het uitgaan een gevaarlijk werk. Het was toen geene zeldzaamheid dat »een of ander kind" op dezen of genen morgen te Melbourne verdronken was.

Ofschoon de voorsteden van Melbourne, — voornamelijk dezulke als Collingwood, Fitzroy en Richmond, — eigenlijk gedeelten van de stad zijn, schijnen zij toch naar een ander plan gebouwd te zijn, en elk eene ceremoniëele stichtings- of nederzettingswet te hebben, — en zijn dus in dit opzicht geheel anders dan voorsteden, die gewoonlijk uitzettingen eener stad zijn, bij toeval ontstaan door gebrek aan huizen. Maar deze onderhoorige steden zijn alle rechthoekig en rechtlijnig op hun eigen grond, maar niet rechthoekig en rechtlijnig met Melbourne. In de eene loopen de straten van het noorden naar het zuiden, en van het oosten naar het westen, in de andere loopen de straten van het noord-oosten naar het zuid-westen, en van het zuid-oosten naar het noord-westen. Dit schijnt nog al van gewicht geweest te zijn, — zelfs zoo dat zij afzonderlijke burgemeesters, afzonderlijke stadsraden, en vooral afzonderlijke stadshallen moesten hebben. Collingwood heeft meer dan 18,000 inwoners; Emerald meer dan 17,000; Richmond meer dan 16,000; en Fitzroy meer dan 15,000; maar toch maken zij allen een deel van Melbourne uit.

De pracht van Melbourne is echter niet alleen uitwendig. De stad is zeer trotsch op hare inrichtingen, en heeft daar ook het volle recht op. Onder de eersten die uitmunten in de wijze waarop zij bestuurd worden, is de openbare bibliotheek. In de eerste plaats, staat zij zes dagen in de week voor een ieder gratis open, van 's morgens tien uren tot 's avonds tien uren. In de tweede plaats, al wat de bibliotheek bevat kan de lezer zonder moeite krijgen. In 1870 bevatte zij in werkelijkheid niet meer dan 60,000 boekdeelen, dat voor hen die gewoon zijn tusschen de boekenrijen van het Britsche Museum, of van de Oxfordsche en Cambridge bibliotheken te wandelen, geen groot getal toeschijnt. Maar de boeken zijn gekozen voor het gebruik van het volk, en in zulk eene bibliotheek zijn menigvuldige uitgaven nauwelijks noodig. Ook veroorzaken de te menigvuldige boekdeelen oneindige moeielijkheden in de behandeling er van. Hier te Melbourne kan elk man, die er knap in de kleeren uitziet, boeken, dak, warmte, stoel, tafel en tot tien uren licht krijgen, dag op dag, avond op avond, jaar

op jaar, — en dat alles voor niets. Voor vrouwen die liever verkiezen alleen te zitten, — want in de koloniën vooronderstelt men, even als dat in de Vereenigde-Staten ook altijd verondersteld wordt, dat vrouwen verkiezen zullen afzonderlijk te zijn, — is eene afzonderlijke kamer bestemd. Dit is alleen te Boston en Massachusetts opgeheven, waar het den inwoners der stad toegestaan wordt de boeken mede naar huis te nemen.

Melbourne heeft ook eene Universiteit, die tot nog toe niet zoo voorspoedig geweest is als de Bibliotheek, ofschoon voor haar, evenals voor die te Sydney de tijd van vooruitgang komen zal. Tot nog toe is Melbourne rijker in het bezit van raad en senaat, van doctoren in de rechtsgeleerdheid en in de geneeskunde, en in kunstbeoefenaren dan in studenten. In 1870 bereikten zeven heeren den graad als candidaat in de vrije kunsten, en was de gemiddelde berekening over tien jaren, vijf in elk jaar geweest. In 1870, woonden in het geheel 122 studenten de lessen bij, — een getal dat gering is voor eene universiteit met een kanselier, een onder-kanselier, een senaat, vier professoren en negen andere leeraren. In 1870 betaalde het gouvernement 9,000 p. st. voor de onkosten der Universiteit, en brachten de collegegelden niet meer dan 2,793 p.st. op; een geldelijk resultaat dat men moet bekennen zeer gering te zijn voor zulk eene rijke gemeente. Maar dit alles nagaande moet men den aard der gemeente in het oog houden, en het feit, dat ofschoon opvoeding over het algemeen meer verlangd wordt bij zulk eene bevolking dan bij die in een oud land als het onze, de hoogere opvoeding daarentegen over het algemeen minder in tel is. De menschen, zelfs al zijn zij rijk, willen niet gaarne de onkosten er voor betalen om ze voor hunne kinderen te verkrijgen, — onkosten die in geene verhouding staan met hunne voorafgaande ondervinding van kosten voor opvoeding. Daarom moet men erkennen dat een gouvernement het recht heeft eene universiteit onder zijn volk te ondersteunen, totdat de tijd gekomen zal zijn dat er eene klasse opgegroeid is die voor zich zelve zal willen zorgen.

De Universiteit zelve is een eenvoudig vierkant gebouw, waarvan drie zijden afgewerkt zijn, en niets dan de leeszalen en bibliotheek, benevens woningen voor de professoren bevat. De vierde zijde zal afgewerkt worden, zoodra de fondsen er voor gevonden

zullen zijn. De Universiteit zelve is niet ingericht om tot verblijf van studenten te strekken. Vlak daarnaast is echter een inrichrichting Trinity-college genaamd — opgericht in het belang der Engelsche kerk, en ik geloof dat ik eigenlijk gerust kan zeggen, hoofdzakelijk door de energie van dien besten der menschen, de tegenwoordige bisschop. Geen salaris wordt hier aan een nietsdoend Hoofd van het Huis gegeven, zooals ik dat in Sydney bevonden had. Toen ik in 1872 de Melbournsche Universiteit bezocht, bestond het Trinity-college, maar er waren nog geene leden. Het gebouw was opgericht en gemeubeld, en was gereed om twintig studenten tegen 30 sh. per week voor kost en inwoning op te nemen. Hier hoopte men dat de toekomstige jonge herders der Engelsche kerk in de kolonie hun onderricht zouden ontvangen. Daar ik gezien heb hoeveel door zoo'n besten man gedaan is, wensch ik het nieuwe college allen mogelijken voorspoed toe. Achter de Universiteit en op den grond die er bij behoort, staat het museum, dat gratis voor het publiek open staat. Ik ben wel niet bevoegd om de waarde van museums te beoordeelen, maar deze scheen mij de bijzondere en eenigszins onnoodige verdienste te hebben, van zóó geschikt te zijn, dat zijn inhoud voor gewone bevattelijkheid onbegrijpelijk is.

Ik heb voornamelijk over de tuinen van Melbourne gesproken, als grootendeels bijdragende tot de ruime afmetingen der stad; doch ik mag niet verzuimen bijzondere melding te maken van de Botanische tuinen en van hun geleerden Directeur Dr. von Mueller. Dr. von Mueller, die ook baron is, lid van de helft der geleerde genootschappen in Europa, en Commandeur der Orde van St. Jago, heeft van deze tuinen een waar paradijs van wetenschap gemaakt voor hen, die meer van botanie dan van schoonheid houden. Men heeft mij gezegd dat de tuinen en de hovenier, de botanie en de baron, hoog aangeschreven staan bij hen, die zich op de studie der boomen toeleggen, en dat Melbourne zichzelve als rijk mocht beschouwen door het bezit van zulk een man. Maar de tuinen zijn ofschoon ruim, niet bekoorlijk en de lessen die zij geven zijn boven het bereik van negen en negentig van de honderd. De baron heeft de schoonheid aan de wetenschap geofferd, en de liefelijkheid der bloemen aan het voortbrengen van dunne heesters, totdat de hoogere autoriteiten er zich mede bemoeiden. Toen ik te Mel-

bourne was, bestond de quaestie waarom er geen tweede, en helaas, mededingend opperhovenier zou zijn, opdat de menschen eenige vergoeding konden krijgen voor hun geld. De twist liep nog al hoog toen ik daar was; ik mag alleen hopen dat de bloemen de overwinning op de heesters zullen behalen.

In de koloniën zijn geene armenwetten, en bij gevolg ook geene armenlasten. Hulpelooze mannen en vrouwen hebben geen recht bij de wet om op algemeene kosten gevoed en gehuisvest te worden zooals in Engeland. Voor zoo verre als het de wet aangaat mag een ieder, die zich niet voeden kan, gaan liggen en sterven. Maar dat gebeurt toch maar zoo niet. Armen en hulpeloozen zijn er, ofschoon oneindig minder in getal in vergelijking van die bij ons te huis. Er is meer overvloed van werk. De loonen zijn hooger. Het voedsel is goedkooper. De werkman persoonlijk staat niet zoo na aan den rand der armoede als dat in Europa zoo dikwijls met hem het geval is. Maar er zijn armen, — mannen en vrouwen beide — en wordt voor hen dak en voedsel gevonden, als ook veel levensbenoodigdheden. Zij worden verzorgd in gebouwen, Liefdadigheids-Gestichten genaamd, waarvan er vijf in Victoria zijn, — en de grootste inrichting er van is te Melbourne. Hier te Melbourne worden gewoonlijk jaarlijks 12,000 armen opgenomen, waarvan sommigen er als een tijdelijk toevluchtsoord gebruik van maken, en sommigen er bepaald wonen. Nooit werd er een weggejaagd, of bestaat er moeielijkheid om er in te komen, zoo de aanzoekdoener werkelijk hulpeloos is. Het is opmerkelijk dat slechts een klein gedeelte van hen, die om onderstand vragen, in de kolonie geboren zijn. De toeneming der kolonie, en de daadzaak dat de meeste van de bejaarde menschen in het land, landverhuizers zijn geweest, zal dit eenigermate verklaren. Doch ofschoon Victoria nog steeds toeneemt, zijn de koloniën toch reeds oud genoeg om zelf gebrek te voorschijn te kunnen brengen. In 1870 waren 11739 personen in de Victoriaansche Liefdadigheids-Gestichten, waarvan slechts weinig meer dan een tiende in de kolonie geboren waren. Dit schrijf ik daaraan toe, dat het geslacht dat in de koloniën geboren is, minder drinkt en dat het meer op zijne zaken past dan zij die van Europa komen. De theorie van deze gestichten is, dat zij staande gehouden moeten worden door vrijwillige bijdragen met hulp van het gouvernement.

De wezenlijkheid is echter dat zij door het gouvernement worden staande gehouden met eene geringe hulp van vrijwillige bijdragen, — en met eene kleinigheid door het werk der inwoners verkregen. In 1870 kostte het Gesticht te Melbourne 18,856 p. st. waarvan 15,000 p. st. door het gouvernement en slechts 2,000 p. st. door vrijwillige bijdragen betaald werd. In Victoria betaalt het gouvernement voor alles; en waarom zou de weldadige bijdragen geven als op verschillende wijze in de zaak voorzien wordt? Ik heb gezegd dat er geene armenlasten waren; — maar mij dunkt dat het alzoo wat op hetzelfde neerkomt als het parlement giften uitreikt van de algemeene landsbelastingen. Zoo een behoeftige uit een Engelsch werkhuis eensklaps in het Melbournsche Liefdadigheids-Gesticht overgebracht kon worden, zou hij waarschijnlijk denken dat hij naar het Paleis van Buckingham verplaatst was.

Bij het opgeven eener lijst van de eigenaardige instellingen van Melbourne, moet ik niet vergeten »De Veranda" te vermelden. Niet dat er iets schoons of grootsch aan de Veranda is, of dat het een instelling is waarop Melbourne gaarne roemt. Het is echter eene waarvan mogelijk over het algemeene veel meer gebruik gemaakt wordt, dan van alle andere te zamen. De gelegenheid die zij aanbiedt wordt nooit verwaarloosd; en zij die er eenmaal het genot van gesmaakt hebben, zullen zelden verzuimen er weer gebruik van te maken. »De Veranda" is een eind plaveisel in Collins-Street, waar de menschen bij elkander komen onder een balkon en hunne goud-aandeelen koopen en verkoopen. Het is eene kleine Beurs of »Capel Court", die buitendeurs gehouden wordt, waar alles in het volle daglicht van de openbare straat verhandeld wordt, — maar daardoor ook niet verhandeld met bijzondere formaliteit of stilzwijgendheid. Ik zal echter nogmaals op »de Veranda" moeten terugkomen bij de beschrijving der goudvelden in de kolonie en de handeling die zij teweeggebracht hebben.

Ik bezocht het krankzinnigen-gesticht te Yarra-Bendy of eigenlijk de twee krankzinnigen-huizen, want er is een oude en een nieuwe inrichting, aan de tegenover elkander liggende oevers der rivier Yarra, — en andere hospitalen, alsook de gevangenis te Penbridge en andere kerkers. Ik sta eigenlijk verbaasd over

den ijver, waarmede ik al die inrichtingen van allerlei aard doorloopen heb in elke kolonie die ik bezocht. Ik zou kunnen vertellen hoevele inwoners in elk waren, en hoeveel elk inwoner kost; — maar zeker met die onjuistheid, welke een vertrouwen in statistiek gewoonlijk oplevert. Ik twijfel er aan of ik er iemand mee van dienst zou kunnen zijn of er belang in zou kunnen doen stellen, zoo ik het deed. Maar wel kan ik hier mijne algeheele overtuiging, die ik bij het bezoeken dezer inrichtingen verkregen heb, niet alleen met betrekking op Melbourne en Victoria, maar op al de koloniën in het algemeen dat de zorg voor openbare zaken bij allen de overhand heeft. Hoeveel begeerigheid er ook moge bestaan van enkele personen naar den rijkdom van anderen, welk verschil in persoonlijke zedelijkheid en rechtschapenheid, welke misstappen in persoonlijke waardigheid, — de zorg voor openbare zaken meestal met milde aanwending gehandhaafd wordt. In niets valt dat zoo zeer in het oog als in de bescherming der door de staat benadeelden. Al zijn de kosten nog zoo groot, zullen de armen toch onderwezen, de behoeftigen gehuisvest en gevoed, en de gekrenkten hetzij naar ziel, hetzij naar lichaam, ondersteund worden zooveel als uitwendige hulp hen opbeuren kan.

Melbourne is het middenpunt van eene reeks spoorwegen, waarover ik in een volgend hoofdstuk zal spreken, daar zij meer tot de kolonie dan tot de stad behooren; maar de stad heeft het voorrecht eener plaatselijke lijn, — die aan eene partikuliere compagnieschap toebehoort, en niet zooals de koloniale lijnen gewoonlijk, door het gouvernement aangelegd, — die van St. Kilda en Emerald-Hill aan de eene zijde, door Melbourne naar Richmond, Prahran, Brighton en andere voorsteden aan de andere zijde loopt, en waar zooveel gebruik van gemaakt wordt, dat Melbourne zelve bijna zoo ledig is als Londen. Ik kan haast zeggen dat niemand in Melbourne woont. Eén gevolg hiervan is heel onaangenaam. Zoo men uit dineeren is, moest men gewoonlijk per spoor naar huis keeren, — en dat is een gruwel. Maar in andere opzichten is de spoorweg een zegen. Menschen zelfs van middelmatig fortuin wonen buiten en hebben tuinen en nette huizen. Aan twee kanten, ten zuiden en ten westen is Melbourne mijlen ver met buitenverblijven omgeven.

Er wordt nu vlak bij de stad een nieuw gouvernements-huis gebouwd, dat zeer prachtig moet worden. De gouverneurs die het zullen bewonen, zullen het misschien wel veel te prachtig vinden. Het tegenwoordige huis dat vier mijlen buiten de stad ligt, wordt zeer ten onrechte als onvolledig beschouwd. Wél is het veel minder groot dan die te Sydney, te Hobart-Town, — dat het eerste onder de gouvernementshuizen is, — of zelfs dan dat te Perth in het arm westelijk-Australië. Evenwel woonde ik daar een publiek bal bij, waarop Melbourn waarlijk met onderkoninklijke vrijgevigheid onthaald werd. Zoo ik tot gouverneur eener kolonie benoemd werd, zou ik niet erg op een al te paleisachtig verblijf gesteld zijn. Ik geloof dat men algemeen erkent, dat de gouverneur bezwaarlijk van zijn traktement zou kunnen leven, en is dit gewoonlijk dan zoo. Vroeger werden bisschopszetels en gouverneursposten aangenomen met het doel om fortuin te maken. Nu begint men het als een uitgemaakte zaak te beschouwen, dat voor beide betrekkingen menschen met eigen middelen noodig zijn.

Er zijn uitmuntende clubs in Melbourne, die al de gemakken der Londensche clubs hebben, en daarenboven nog het gemak van verschillende slaapkamers voor hare leden. In al de Australische clubs wordt veel gastvrijheid aan vreemdelingen gegeven, — eene gastvrijheid, die de Londensche clubs ongelukkigerwijze niet in dezelfde mate kunnen vergelden. Wanneer zij zoo zouden willen doen, zouden de vreemdelingen spoedig het getal der leden overtreffen, en de clubs in de war brengen, — zoo groot is de aanhoudende toevloed van bezoekers in Londen. Daarom is het niet mogelijk voor een Londensch man om zich niet beschaamd te voelen zooveel gastvrijheid aan te nemen, die hij weet dat hij nooit zoo gul zal kunnen beantwoorden. Ik heb hetzelfde treurige gevoel ondervonden met betrekking tot Amerikanen te Londen, die in hun eigen land zoo vrijgevig zijn voor de Engelschen in het gebruik hunner clubs, en die niet dan met groote moeite dezelfde voorrechten bij ons kunnen verkrijgen. Wij zijn de grootste reizigers van de wereld, en ik ben geneigd te gelooven dat wij er geen kwaad aan zouden doen zoo wij in sommige opzichten eens wat van onze eigene regelen afweken.

Te Melbourne, — dat ik op mijn heen- en weerreizen wel een

half dozijn malen bezocht, — nam ik gewoonlijk mijn intrek in het Menzies-hotel, en ben ik verplicht te zeggen dat ik nergens ter wereld ooit in een beter logement geweest ben. Het Schotsche hotel is de mededinger er van, en de Schotten beweren dat het even goed is, — en Schot door en door zal misschien zeggen dat het veel beter is. Daar ik nooit in het Schotsche hotel geweest ben kan ik natuurlijk geene vergelijkingen maken, — maar uit vooringenomenheid ben ik geneigd het voor Menzies' hotel op te nemen. Doch te Melbourne evenals overal elders, gaat de goede inrichting van een goed hotel gepaard aan een goeden prijs.

Zoo ik mijne beschrijving van Melbourne zou willen eindigen zonder van het Yan-Yean-Water gesproken te hebben, zou men zeggen dat ik de grootste heerlijkheid van het heerlijke Melbourne vergeten had.

Melbourne wordt van op een afstand van twintig mijlen met millioenen gallons water voorzien, — met zoovele millioenen dat iedereen zegt dat de toevoer onuitputtelijk is. Het is in elk huis in de stad en voorsteden geleid, en wordt het als de beste waterleiding, die ooit voor het gebruik der menschen aangelegd is, beschouwd. Het oude Rome en het moderne New-York zijn in dit opzicht minder gezegend geweest dan Melbourne met zijn Yan-Yean. Ik geloof niet dat de toevoer zoo onuitputtelijk zal zijn als die beschreven wordt, maar de wijze waarop het water in de stad gebracht wordt, is tot nog toe in het geheel niet volmaakt. In het midden van den zomer van 1871, toen de heete winden waaiden zooals zij dat alleen in Melbourne doen, ging ik van een huis in de stad naar het buitenverblijf van een vriend; en noch bij den een noch bij den ander kon het bad gevuld worden. De Yan-Yean »liep" niet. In die dagen moeten het de wateragenten dunkt mij, hard te verantwoorden gehad hebben. Ik moet hier ook bijvoegen dat het Yan-Yean-water niet lekker is om te drinken; dat betrekkelijk van weinig aanbelang is in eene stad, waar zooveel brandewijn gebruikt wordt.

Er is mogelijk geene stad ter wereld, waar de gewone ambachtsman er beter aan toe is voor zich zelve en voor zijn huisgezin, bij zijn werk dan te Melbourne. Er mogen plaatsen zijn waar de loonen hooger zijn, maar dan zijn op die plaatsen de levensbehoeften duurder en de levensgemakken minder gemakkelijk te

verkrijgen. Er zijn mogelijk andere plaatsen waar het leven goedkooper is, — maar daar zijn de loonen dan ook weer lager, en de levensmiddelen minder gezond en geschikt. Toen ik Melbourne in Juli 1873 verliet, was het meel er goedkooper dan in Engeland. De prijs van de tarwe was toen 6 sh. 8 d. het schepel op de Melbournsche markten. Het vleesch was gedurende de laatste twaalf maanden geducht gestegen, ten gevolge van den toenemenden uitvoer en de rijzing in den prijs der wol, en kostte toen in de stad tusschen de 4 d. à 5 d. het pond. Boter varieerde van 6 d. tot 1 sh. 9 d. het pond: aardappelen van 3 p. st. tot 4 p. st. de ton, eieren van 10 d. tot 1 sh. het dozijn; thee van 1 sh. 6 d. tot 2 sh. 6 d. het pond; koffie van 1 sh. tot 1 sh. 6 d. het pond; steenkolen van 28 sh. tot 35 sh. de ton. De prijs van kleedingstukken, zijn door elkander gerekend zoowat 20 percent duurder dan in Londen. Een ambachtsman in Melbourne betaalt stellig meer voor zijn huis of voor zijne kamers dan in Londen; doch dan heeft de ambachtsman te Melbourne een veel beter soort van woning dan zijn broeder te Londen, die hetzelfde werk als hij verricht, zou kunnen krijgen, en krijgt hij voor zijne huishuur veel meer voor zijn geld dan hij er te huis voor zou krijgen. In Melbourne zijn de loonen van handwerkslieden en werktuigkundigen gewoonlijk 10 sh. daags. Dit wordt door den griffier der kolonie opgegeven als de gewone betaling voor smeden, timmerlieden, metselaars en steenhouwers in 1870, en ik ben verzekerd dat die sints dien tijd geene vermindering ondergaan heeft. Hoveniers krijgen van 50 tot 60 sh. per week en de gewone arbeiders ongeveer 36 sh. per week. De menschen, die op deze wijze betaald worden krijgen gewoonlijk geene voeding of rantsoen zooals men in kolonialen term zegt. Een kok verdient 35 p. st. tot 45 p. st. per jaar; waschvrouwen van 30 p. st. tot 40 p. st.; andere vrouwelijke dienstboden van 20 p. st. tot 30 p. st. Het gewone loon eener meid die natuurlijk in het huis woont is 10 sh. in de week. Mannelijke dienstboden verdienen van 40 tot 50 p. st. per jaar.

De handwerksman die 3 p. st. in de week verdient, en 4 d. voor een pond vleesch en 7 d. voor vier pond brood betaalt, kan dus ongetwijfeld zeer overvloedig leven. Hij betaalt waarschijnlijk 1 sh. in de week voor het schoolgaan van elk zijner kinderen,

zijn bestaan is zoo ruim, dat hij dat zonder bezwaar doen kan. Ik zeg daarom niet, dat elk handwerksman uit Londen zijn geld zou moeten opsparen, zijn boeltje pakken en naar Melbourne uitkomen. Maar al te dikwijls kan hij geen geld opsparen. Heel dikwijls is hij ongeschikt om van woonplaats te veranderen. Het is maar al te dikwijls het geval, dat de man die zijn geluk wil gaan beproeven, vele ongemakken moet verduren voor dat hij het nieuw aangenomen land kan bereiken. Ik zou niet gaarne willen, dat de een of ander zou denken dat hij zonder moeite, zonder twijfel, en maar zoo aanstonds de goede zaken in de nieuwe wereld zou verkrijgen. Menige stumperd, met vrouw en kinderen belast, wiens beste krachten verbruikt zijn door den zwaren arbeid te huis, heeft getracht heen te gaan, en was, toen hij daar aankwam niet in staat, de eerste moeielijkheden van het begin te doorstaan, en is in de worsteling bezweken. Doch zijn de eerste moeielijkheden voorbij, en de eerste strijd overwonnen, dan is het leven van den handwerksman een veel beter leven dan hij te huis kan vinden. Hij leeft niet alleen veel beter, met meer gemak en voorrechten omringd, maar hij neemt eene hoogere plaats met betrekking tot zijne omgeving in, en wordt hij meer geacht dan zijn deel te huis geweest zou zijn. Zijne kinderen kunnen eene betere opvoeding krijgen dan in Engeland, en kan hij meer hoop koesteren dat zijne kinderen het in de wereld verder zullen brengen dan hij zelf, en heeft veel minder reden om te vreezen dat zij oneindig lager zullen zinken. Daarom zou ik tegen elk jong mensch, wiens moed groot, en wiens verstand niet beneden pari is, willen zeggen, dat hij zich er niet mee vergenoegen moet om thuis te blijven; maar dat hij komen moet, naar Melbourne, zoo die bestemming in andere opzichten geschikt voor hem is; en te trachten een beter lot en meer geld te verwerven dan het oude land hem schenken kan.

Maar zoo hij mijn raad opvolgt en dan afvallig wordt, zoo hij lui of zelfzuchtig wordt, of begint te drinken en andere zondige vermaken najaagt, — dan zal ellende zijn deel worden. Voor zulk een is het ongeluk in de koloniën nog grooter zelfs dan te huis.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Ballaarat.

Ballarat, — de goudveldstad, — of Ballaarat zooals de nauwgezette orthographisten van het district verlangen dat het gespeld wordt, — vereischt voor zich alleen een afzonderlijk hoofdstuk. Niet omdat de twee steden van dien naam, Ballaarat en Oost-Ballaarat, met hunne onderhoorigheden nu, in 1873, — de meest opleverende goudvelden in Australië bevatten, want zij worden door die van Landhurst overtroffen; maar omdat de plaats meer dan eenige andere in de geschiedenis van het Australische goud opmerking verdient, en meer oplevert, daar hare geschiedenis dagteekent van den tijd, toen het goud daar het eerst in 1850 gevonden werd.

Dat was het groote jaar van het ontdekken van het Australische goud. Ik zal mij niet verdiepen in de zoo herhaaldelijk behandelde quaestie over de verdiensten van dezen of genen ontdekker, — waar Nieuw-Zuid-Wallis en Victoria beiden reeds zeer ijverzuchtig op zijn. Het geloof aannemende dat in de koloniën het meest algemeen is, durf ik beweren dat Sir Roderick Murchison en Graaf Stizelecki beiden het vinden van goud voorspeld hadden, en dat hunne opinie gegrond was op den geografischen toestand van het land; dat Hargreaves in vereeniging met anderen, het eerste goud te Ophir in Nieuw-Zuid-Wallis uit den grond haalde; en dat goud in Victoria het eerste gevonden werd te Clunes, eenige mijlen van de tegenwoordige stad Ballaarat gelegen.

Ik durf niet bepaald zeggen wie de eerste ontdekker geweest is, maar een delver, Esmond genaamd, werd voor de ontdekking beloond. In Nieuw-Zuid-Wallis wordt verklaard het goud in April 1851, en te Clunes in Juli 1851 gevonden te zijn, zoodat het verschil tusschen de twee koloniën niet groot is.

Maar ten opzichte der ontdekking te Clunes, geloof ik dat men er niet aan behoeft te twijfelen, dat het goud daar inderdaad achttien maanden vroeger gevonden is voor het verklaard werd. De

datum, die gewoonlijk voor de ontdekking van Esmond aangegeven wordt is Juli 1851, — zijnde dit dezelfde maand, waarin het gouvernement der nieuwe kolonie Victoria een aanvang nam.

Hargreaves en Esmoud waren beiden goudzoekers in Californië geweest, en werden tot hunne ontdekkingen meer door opmerking dan door toeval geleid. Er is geloof ik, zonder twijfel vóór de ontdekkingen van Hargreaves en Esmond, goud bij toeval gevonden, maar het vinden er van had geene groote algemeene gevolgen gehad. Hargreaves en Esmond werden beiden beloond.

Clunes ligt zestien mijlen van Ballaarat af, maar de rijkdom der goudvelden te Ballaarat volgde spoedig op de eerste ontdekking te Clunes. Ik weet dat ik mij op gevaarlijken grond begeef, zoo ik namen of datums wil aanwijzen van de eerste bewerking van den grond te Golden-point, dat nu vervangen is door de tegenwoordige stad, — Oost-Ballaarat. Doch voor het einde van 1851 was de aanloop naar Ballaarat een gevestigde zaak, en geheele straten met linnen tenten strekten tot verblijf aan tal van delvers. Men herhaalt ons dat gewoonlijk dagelijks 500 menschen naar de plaats stroomden, voor wie geene toebereidselen waren gemaakt, geene woning gebouwd, geen voedsel vergaderd, geene plaatselijk wetten gemaakt, en geene macht was om de bestaande wetten toe te passen. De te groote voorspoed, het vooruitzicht van onmiddellijken en schijnbaar onmetelijken rijkdom, was voor een tijd meer dan de kolonie kon verdragen. De geest der menschen was zoo in de war, dat niemand bij zijn oud beroep wilde blijven.

Aan dienstboden viel niet te denken. Scheerders wilden de schapen niet scheren of zij moesten ten minste 6 of 7 p. st. per dag verdienen. Goudagenten met hunne klerken, overheden en gerechtsdienaren waren onontbeerlijk; maar wie wilde klerk of gerechtsdienaar, wie zelfs overheid of agent zijn, als het goud uit den modder gewasschen kon worden tegen den maatstaf van tien ons per dag voor elk gelukkig delver? Het voedsel steeg tot ongehoorde prijzen, — doch het was de menschen onverschillig of zij een shilling of een souverein voor hun maal betaalden. Het jonge gouvernement wist niet wat het aan zou vangen, — en brieven vol onzinnige vragen, vol hevige bangmakerij, vol eerzuchtige verlangens, ja bijna vol wanhoop moeten door het Koloniale-Bestuur te huis met elke mail ontvangen zijn.

Aan wie behoorde het goud? Zoo het aan de Kroon behoorde hoe zou de Kroon het dan gebruiken en het hare rechten handhaven? Hoe zou die nieuwe rijkdom aangewend worden, opdat de geheele kolonie genot van dien voorspoed zou hebben? Mocht ieder man maar delven waar hij verkoos, — en zoo ja, hoe zou hij beschermd worden bij zijn delven? Wat zouden zijne rechten zijn, en binnen welke perken, en hoe zou hij er toe genoodzaakt kunnen worden om voor de hem nu verleende onwaardeerbare zegen van bescherming te betalen?

In het eerst werd verordend dat een delver maandelijks 30 sh. pacht voor de vergunning van te mogen graven, betalen zou. Dit steeg spoedig tot 3 p. st. per maand, ofschoon het bedrag in werkelijkheid nooit geheven werd. Het denkbeeld om een delver jaarlijks met 36 p. st. te belasten voor het privelegie van te mogen delven, ontstond uit het verlangen om te voorkomen, dat niet al de arbeid van de kolonie zich in die eene bezigheid zou werpen. Maar het geschreeuw er over, was zoo groot, dat het spoedig weder op 30 sh. gesteld werd. In October 1854, was de belasting op een delverspatent 2 p. st. in de drie maanden. Tegenwoordig kost het delverspatent in Victoria 5 sh. in het jaar. Maar het patentstelsel — om delvers met 18 p. st. per jaar te belasten voor het privelegie van te mogen delven, — werd niet met dadelijke onderwerping aangenomen, en werd het geld met oneindige moeielijkheden ingezameld. Weerspannige delvers werden door gewapende agenten weggejaagd; mannen weigerden te betalen; meetings van verontwaardiging werden gehouden; — en eindelijk brak iets als oorlog te Ballaarat uit. Dit was in 1854, — toen Sir Charles Hotham gouverneur was, en zoowat twaalf maanden voor zijn dood. De delvers verschansten zich in de goudvelden op eene plaats de Eureka-Stockade (paalwerk) genaamd. Hier werden zij des nachts overvallen en dertig van hen gedood. De belhamels werden daarna verhoord en op vrije voeten gesteld, — en werd zoo de oorlog geëindigd. In die dagen bestonden er echter bepaald groote moeielijkheden in het regeeren der kolonie en in het orde brengen der nieuwe staat van zaken. Voor eene poos zelfs scheen het alsof juist de rijkdom van den grond den ondergang der kolonie zou uitmaken.

Nu zou het echter moeielijk zijn eene stillere stad te vinden

dan Ballaarat, evenmin als men er eene van denzelfden ouderdom zou kunnen vinden, die beter gebouwd, en meer op verkwistende wijze voorzien is van al de voorrechten, die door eene stad vereischt worden. Er is eene geschiedenis van Ballaarat, door Mr. William Bramwell Withers geschreven, die aldus begint: — »Ballaarat is een der wonderen dezer eeuw. Jong in jaren zijn hare veranderingen vele en schielijk geweest, en haar onbegrijpelijke vooruitgang heeft haar het voorkomen van oudheid voor hare stedelijke jaren gegeven. Onze taak is het eene beschrijving te geven van het ontstaan en den voorspoed dezer gouden stad." De taal is van die soort, als gewoonlijk door schrijvers van nieuwe landen of nieuwe steden gebezigd wordt, en is wellicht sierlijker dan indrukwekkend; maar het feit van den »onbegrijpelijken vooruitgang" bestaat bepaald. Dezelfde geschiedschrijver vertelt ons dat de afstand in de stad, van het oosten naar het westen vier mijlen is, zijnde die »zoo groot, zoo niet grooter dan dien in Londen van den Uithoek van Hyde-Park naar de Bank;" van het noorden naar het zuiden bedraagt die vier- en een kwartmijl, »wat in Londen gelijk staat met den Uithoek van Hyde-Park voorbij de Banken Whitechapel naar den Weg van Mile-End, en dat het 40,000 inwoners heeft; — ik heb bij de laatste opgave van 1871 bevonden, dat de bevolking van Ballaarat, Oost-Ballaarat, en Sebastopol, die te zamen eigenlijk maar eene stad uitmaken 48,156 bedraagt; dat er 56 kerken, en 3 stadshallen zijn; — want de Ballaaratters houden er hunne afzonderlijke stedelijke inrichtingen op na; — 477 hotels, 10,000 woningen, 84 mijlen straat, 164 mijlen trottoir, — er moesten eigenlijk 168 mijlen zijn, zoo elke mijl straat er bij gerekend was; — met een stedelijk inkomen van 50,000 p. st., voortkomende uit een stedelijk eigendom ter waarde van 250,000 p. st., een inkomen van 15,000 p. st. ingezameld door het leveren van water; eene uitgestrektheid van 9,400 morgen, 60 mijlen waterleiding, 50 mijlen gasleiding, »veruitgestrekte lijnen statige gebouwen, en sierlijke winkels en groote magazijnen, benevens 11 banken, 8 ijzersmelterijen, 13 brouwerijen en stokerijen, 3 korenmolens, en andere fabrieken alle binnen de grenzen der stad." Aldus is de opgave der stad door haar geschiedschrijver Mr. Withers beschreven; en ofschoon er wel wat veel »bluf" onderloopt,

dat een der grootste karaktertrekken van de koloniën is, geloof ik toch dat de opgaven nog al juist zijn.

Ballaarat is bepaald eene merkwaardige stad, en wekte meer mijne bewondering op dan eenige andere stad in Australië. Het is niet alleen hare jeugd, want Melbourne is ook zeer jong; ook is het niet de bevolking die verbazing wekt, want die maakt niet meer dan een vierde van die te Melbourne uit; maar dat eene zoo goed gebouwde, zoo goed ingerichte stad, die met zoovele voorrechten bedeeld is als scholen, hospitalen, bibliotheeken, hotels, openbare tuinen, en dergelijken, zoo spoedig tot stand gekomen is zonder eenige andere degelijke voordeelen van haarzelve, dan die van het goud. De stad ziet er lief uit, wat meer is dan van eenige andere »provinciale" stad in de Australische koloniën gezegd kan worden. Bij den aanvang van het jaar 1851 was Ballaarat een naam die geheel onbekend was, alleen mogelijk hier en daar bij eenige schaapherders. Deze woorden werden geschreven in het huis van de heeren Learmonth, — mannen die jonger zijn dan ik, en die ik daarom niet oud vind, — die de eerste pioniers in deze landstreek geweest zijn en die de schapen, welke zij van Van Diemens-Land mee brachten, over de heuvelen in den omtrek van Ballaarat dreven. Zij hebben plaats gemaakt voor de goudzoekers en zich ver genoeg van de delverijen gevestigd, om hun landelijke en herderlijke welvaart te kunnen verkrijgen, en worden beschouwd als de tot het grondgebied behoorende aristocratie van het district. Bij hen wonende en naar hunne inzichten luisterende, heeft men een gevoel alsof men in de geheel en al leenroerige inrichting van den een of anderen Engelschen squire is, die met kwalijk onderdrukte spijt de dagelijksche inbreuk gadeslaat, die door naderende zwermen eener naburige groote stad op zijn leven gemaakt wordt.

De levensphase die tegenwoordig bij ons in Engeland is, en die door eeuwen van langzamen vooruitgang gekomen is, door de veranderingen niet alleen in de daden, maar ook in de gedachten, die er om ons plaats hebben, en die wij aanschouwen, al naar mate onze verschillende politieke gevoelens, — als leidende tot nationalen ondergang of tot het duizendjarig rijk van nationaal geluk, zijn hier in Victoria reeds in werking. De levenskracht van het stadsleven met hare alledaagsche vormen van uitdruk-

king, kan nu en dan onbeschaamde eerzucht, haar scherpzinnig, maar somwijlen kortzichtig beleid, hare meerderheid, volksgeest en gewoonlijk getier is te Ballaarat reeds in volle kracht, en wordt reeds verfoeid door hen, die de steden ontwijken. En Ballaarat dagteekent nog pas van 1852, en heeft nog niets als goud om haar te voorzien. De natuur heeft weinig of niets voor haar gedaan.

Er is geene bevaarbare rivier. Het licht zeventig of tachtig mijlen van eenige mogelijkheid tot zeetransport. Het land in de onmiddellijke nabijheid is niet vruchtbaar. Het ligt hoog boven de rivier, en strekt zich over kleine heuvelen uit, die twintig jaar geleden nog dik met gomboomen bezet waren, en waar de kudden van eenige voorvaderlijke pioniers weidden. Toen kwamen eerst een of twee ruwe goudzoekers, toen een half dozijn, toen een troep, toen een aanloop, — en werd Ballarrat opgericht als eene van de weinige groote goudsteden der nieuwe wereld. Ik geloof niet dat er ééne stad is, die als deze alleen door goud ontstaan is.

Ik houd van steden al is er onbeschaamde eerzucht; kortzichtig beleid en getier. De onbeschaamdheid, de dwaasheid en het getier zijn slechts het overkoken van den ketel, dien men niet missen kan om heet water te krijgen, dat zoo noodig is voor ons welzijn. Door verscheidene Ballaaratters hoorde ik veel kwaad over Ballaarat zeggen. Drie steden zijn bij elkander gevoegd, Ballaarat, Oost-Ballaarat en Sebastopol, met drie stadshallen, drie gemeentebesturen en dergelijken. De kleinere steden willen niet verzinken. Er zijn menschen, die zwarigheden in den weg leggen, en de zaken gaan niet zooals het behoort. Het geld wordt verkwist; stedelijke fondsen worden op dwaze wijze besteed, — soms ook wel oneerlijk. Als deze klasse maar eens wilde zien met de oogen van die klasse, wat zou het dan niet een paradijs kunnen zijn! Maar zij zien met andere oogen, — en wat een warboel is het geworden! Zoo spreken de menschen te Ballaarat. De handel is naar de maan, omdat er niet genoeg bescherming is; — of ook omdat de belasting van 20 percent op alle ingevoerde goederen, die ingevolge de wijsheid van de Heeren Duffy, Berry en Comp. 1) al den handel bedorven heeft door den prijs van slechte

1) Mr. Gavan Duffy was toen ter tijde eerste minister, en Mr. Berry schatbewaarder der kolonie.

waren te verhoogen en de goede waren van de markt te weren. Geen woorden kunnen hier gebruikt worden, die sterk genoeg zijn om de onbillijkheid uit te drukken, die de een of andere Mac Evoy aan den een of anderen O'Brien, of de een of andere Murphy aan den een of anderen Jones of Smith toeschrijft. De bevolking sterft uit, zoodat Ballaarat binnen kort eene stad des doods zal wezen. Dit zijn de inlichtingen, die de vreemdeling van alle kanten hoort. Zeker heer, die bepaald niet goed op de hoogte van de statistiek zijner stad was, verzekerde mij dat in de laatste twee jaren 20,000 menschen Ballaarat verlaten hadden. Een ander werd boos op mij, omdat ik aarzelde te gelooven dat de stad achteruitging. Men verzekerde mij dat ik, zoo ik ze noodig had, binnen een uur tijds 1,500 ledige huizen zou kunnen huren. En, wat het goud betreft, iedereen wist wel dat het spelletje uit was!

Dit waren de inlichtingen van sommige menschen. Zoover als ik echter zien kon, zag ik niets dan voorspoed. Hier bevond ik dat de meeste groeven door compagnieschappen bewerkt werden, die menschen gehuurd hadden, en dat het gemiddeld loon van een delver 40 sh. tot 48 sh. per week bedroeg, — en werkte de man daarvoor acht uren daags, waardoor hij het toppunt van de arbeiderszaligheid bereikt had —

»Eigt'hours for work, and eigdt for play,
Eight for sleep, and eight shillings a day."

Acht uren voor werken, en acht voor gelach,
Acht om te slapen en acht schilling per dag.

Ook zijn de levensbehoeften en gerieflijkheden in allen geval even goedkoop te Ballaarat als in Engeland, niettegenstaande de begunstigende belastingen. Het vleesch kostte ongeveer 2½ d. het pond, en voor niets betaalde de werkman meer dan zijn broeder in Engeland, als voor kleeding, huishuur — en sterken drank, zoo hij die gebruikt. De loonen zijn naar evenredigheid hoog. Voor werk op het land in de nabuurschap betaalt de boer 20 sh. in de week behalve rantsoen, en moet in den oogsttijd het dubbele betalen. Vrouwelijke dienstboden in de huizen krijgen 12 sh. in de week, — of meer dan 30 p. st. per jaar.

De huizen zijn bepaald te schielijk gebouwd, — zooals dikwijls het geval is als door de eene of andere schok de bevolking in eene nieuwe stad schielijk toeneemt. Zulk een schok was te Ballaarat toen ik daar was — daar de aanloop naar de goudvelden van Sandhurst toen juist plaats had, zag men toen vele nieuwgebouwde huizen ledig staan. Daar is een spook dat niet wil antwoorden," zeide een heer tegen mij, op een rij huizen wijzende, maar die van het begin tot aan het eind geen teeken van bewoning gaven. Binnen twee jaren zal wellicht de eene of andere groote bergbouwonderneming begonnen zijn en zal dan de eigenaar van de rij huizen — want de ongelukkige eerste speculant zal ongetwijfeld door zijn machthebbers wel uitgekocht wezen — 30 percent van zijn geld maken.

Er mogen getier, onbeschaamdheid, en alle andere burgerzonden in de bewerking der stedelijke machten van Ballaarat en andere Australische steden zijn, maar in den regel vindt men er alle zaken, die in eene stad vereischt worden. In Ballaarat is dit klaarblijkelijk zoo. Het hospitaal heeft meer oppassers dan het gebruik, en meer fondsen dan het noodig heeft. Wat de inwendige helderheid en zuiverheid en uiterlijke netheid aangaat, die zijn volmaakt. Het Liefdadigsheids-gesticht — dat het werk doet wat bij ons door het werkhuis gedaan wordt — geeft ondersteuning buitenshuis, of binnenshuis woning en onderstand aan allen, die niet voor zich zelve zorgen kunnen. Zulke onderstand in Ballaarat bestaat — evenals in al dergelijke inrichtingen in Victoria — uit een meestal goed middagmaal van vleesch en groenten elken dag, met thee voor het ontbijt, en thee voor »de thee." Ook sluit die nog in, een heel zuiver bed, een zitkamer, boeken, nieuwsbladen, goede kleeren, en een tuin om in te wandelen, die oneindig fraaier is dan menige tuin van deftige menschen bij ons te huis. Ballaarat heeft eene openbare bibliotheek, waar iedereen gebruik van kan maken, — en eene ambachtsschool, met nieuwsbladen en privilegiën, tegen 1 p. st. per hoofd. Het heeft alle stadsweelde, die men maar bedenken kan, alsook een openbaren tuin vol met heesters en bloemen, en zelfs een eigen meer — Lahe Wendouree — met eene stoomboot, roeibooten en roeiwedstrijd. Het heeft cricketvelden, en athletische spelen; en het heeft omnibussen en cobs, die door hunne netheid en gewoonlijke uitnemend-

heid een Londenaar doen blozen. Voor het voorrecht al deze zaken op mijn gemak en goed te hebben kunnen in oogenschouw nemen, en voor de talrijke inlichtingen die ik over alles gekregen heb, moet ik zonder overdrijving aan de eene of andere zijde dankzeggen aan den besten der burgemeesters, Mr. R. Lewes, die ten tijde van mijn bezoek te Ballaarat regeerde.

Ik heb echter nog niets van de goudmijnen gezegd, die Ballaarat gemaakt hebben wat het thans is. Onder de Victoriaansche goudvelden is het vermaard door het goudbevattend slijk, dat gewasschen wordt; — niet door het erts dat verbrijzeld moet worden, zooals het geval is in de mededingende stad Sandhurst, waarover ik in het eerstvolgende hoofdstuk zal spreken. De lezer moet daarom echter niet vooronderstellen dat Ballaarat eene plaats is, waar niets dan gekrabbel is, eene opeenhooping van gooten waar de modder in bakken uitgehaald wordt, eene verzameling van opgedolven aarde, — van mannen die aan het zoeken zijn en hier en daar een stukje oprapende of wasschende, of heerendelvers, die niets van groote onderneningen weten. Het goudbevattend slijk, dat het grootste deel van den rijkdom van Ballaarat uitmaakt, moet niet alleen menige honderd voet van onder de oppervlakte naar boven gebracht worden, maar er moet naar gezocht worden door onderaardsche duizenden voeten lange gangen, en moet het geologische bewerkingen ondergaan, die maar al te dikwijls mislukken.

Ik ben in een van die mijnen geweest de »Winters Vreehold" genaamd, en daalde 450 voet diep in een ijzeren kooi. Ik werd toen in een blokwagen, die door een paard getrokken werd, 4,000 voet langs een onderaardschen tramway vervoerd. Aan het eind van dien tocht moest ik een rechtstandigen ladder ongeveer 20 voet hoog, beklimmen, en werd toen langs een anderen tramway, die blijkbaar in een rechten hoek met den eersten liep, vervoerd. Hier kwamen de verschillende gangen waar de delvers aan het werk waren, op uit. Hier zagen wij het broze goudbevattende gruis, zoo broos, dat het met een pennemes los te maken was, en dat op de vaste rots lag, — er op en er onder, — zooals men mij zeide, dikwijls wel vier voet diep; want ofschoon ik het benedengedeelte van het gruis zag, waarop het op zijn bed lag, kon ik echter van boven niet zien waar het ingesloten was. Hier en daar kon

ik met een kandelaar in de hoogte houdende en door een geoefend delver er op gewezen, de kleine spikkeltjes goud zien, voor het zoeken waarvoor al die onderaardsche gangen gemaakt zijn. Maar de delvers, die bij ons waren, de opzichter, gevolmachtigde opzichters, of aandeelhouders — want bij zulke gelegenheden weet men zelden nauwkeurig, welke de vrienden zijn die ons vergezellen, — betuigden dat zij allen zeer tevreden waren.

Men vertelde mij dat aan deze enkele mijn tot nu toe 150,000 p. st. uitgegeven was, en dat deze onderneming de beste uit de kolonie was. De beste onderneming van de kolonie zal men mogelijk wel bij verschillende mijnen in de kolonie aantreffen. Maar men zeide mij toch dat tot nu toe de uitslag nog niet bijzonder was geweest. Er zou echter spoedig een goede tijd aanbreken en al het besteedde geld met overvloedigen interest wederkomen. Ik hoop dat het zoo zijn zal. Wij hadden twee uren noodig om de mijn te bezichtigen, — en ik moet zeggen dat, wat eigenlijk genot aangaat, die twee uren niet al te best besteed waren. De plaats was vochtig, morsig en donker, er werden niet veel vorderingen gemaakt, en de uitslag was op het oog zeer min. Maar dit is de gewone uitwerking, die het bezichtigen van mijnen op alle dilletant-onderzoekers maakt. Toen wij weder uit de ingewanden der aarde te voorschijn gekomen waren, beklommen wij een afdak aan den bovenrand der machinerie, waar het slijk dat gewasschen moest worden, gebracht werd, om daar gewasschen en het goud er uitgehaald te worden. De hoogte maakt dat het water en de modder kunnen afloopen. Slijk wordt in een rondeu vlakken vergaderbak of trog gelegd, die met water gevuld is, en waarin een instrument, dat veel van eene egge heeft, in werking is. Het water en de modder worden met kwik vermengd, en maakt de hoogte, dat zij te zamen kunnen wegloopen. Het goud valt door zijne eigene zwaarte vermengd met steen of gruis op den bodem. Dit wordt later naar beneden in eene opene pijp gelegd, waar water doorheen loopt, terwijl een man met een vork, die voor dat doel is, er in werkt. Weer worden de steenen en de modder door water weggespoeld, en weder blijft het goud en zinkt door zijne eigene zwaarte op den bodem. Als alles weggeloopen is wat weg moet loopen, en de steenen, die niet willen vallen, uitgeworpen zijn, dan ziet men de kleine spikkeltjes goud bij elkander leggen

in greppels, die op den bodem der pijp zijn aangebracht. Voor het oningewijde oog is de opbrengst van al dezen kostbaren arbeid al heel gering.

Na dit alles wordt het goud tot staven gesmolten en aan de kooplieden of banken verkocht. Wij gingen naar de werkplaats eener andere compagnie, — de »Band of Hope en Albion Consols, — om het smelten te zien. In deze behandeling is niets bijzonders. Het weinige goud, — het is altijd weinig in vergelijking van de klompen goud, waarover wij zoo dikwijls hebben hooren spreken en die nu in Australië zeer zeldzaam zijn, — wordt in een aarden pot gelegd, wordt gesmolten, in vormen gedaan, vervolgens afgewasschen om het wat helder te doen uitzien en rechtstreeks naar de bank gezonden. Tegenwoordig heeft het goud dat te Ballaarat gevonden wordt, zoowat de waarde van 4 p. st. het ons. Uit deze mijn de »Band of Hope" worden maandelijks gewoonlijk ongeveer 3,000 onsen goud gehaald en bedragen de onkosten zoowat de helft van de waarde. De andere helft wordt onder de aandeelhouders verdeeld en geeft een gemiddelden interest van 12 p. st. 15 sh. percent van het kapitaal, dat voor het werk uitgegeven is. Dit resultaat van een bedrijf dat zoo wisselvallig is, en bij eene gewone interest-berekening van 8 à 9 percent, schijnt mij toe geen heel voordeelig resultaat te zijn.

Wij zagen ook eene erts-stampmachine in werking, — want er wordt ook erts te Ballaarat gevonden, ofschoon in veel minder hoeveelheid dan het wasch-slijk. Wat eene erts-stampmachine is, heb ik bij de beschrijving van Gympie, het groote goudveld in Queensland over gesproken. In Victoria is, zooals ik gezegd heb, Landhurst het groote ertsdistrict; — maar er zijn vele menschen, die als zeker voorspellen dat er tal van ertslagen te Ballaarat gevonden zullen worden, als het wasch-slijk er eens geheel uitgenomen zal zijn.

Voordat ik Ballaarat verlaat moet ik bekennen, dat even zoowel als het een philanthropisch en menschlievend voorkomen heeft, het ook een heeft dat doorgaans schandelijk en onmenschlievend is. Toen ik naar de boosheden in de stad vroeg, riep de uitnemende burgemeester de hulp van den commissaris van politie in, en bezochten wij met ons drieën des nachts de Chineesche wijk. Men kan zich bijna onmogelijk een meer onteerend leven voorstellen. Spelen, opium rooken,

en afschuwelijke uitspattingen schenen bij hen aanhoudend de overhand te hebben. Zij hebben geene eigene vrouwen, en de gemeenste schepselen van de straat wonen bij hen in hunne schuren. Maar dit is nog niet het ergst van alles. Jongens en meisjes worden door hen verleid, en wonen bij hen, en worden bedorven, slecht en onmenschelijk. En toch zeide de commissaris van politie mij kan de wet hen zelden bereiken. Hunne speeltafels staan open. Ik trad een zestal van deze kamers binnen. De commissaris joeg de Chineezen uiteen, maar kon verder niets doen; — en een oogenblik later waren zij weer bij elkander en lachten. Ofschoon op al de tafels legpenningen lagen, kon hij hun toch niet bewijzen dat zij aan het spelen waren. Het kwaad dat zij elkander met het spelen berokkenen is echter betrekkelijk gering. Als een Chinees geheel geruïneerd is, maakt hij zich van kant, — en is er dan een minder op de plaats. Maar toen men mij sprak dat er niets aan gedaan kon worden, dat kinderen van twaalf tot veertien jaar in de wijken dezer vreemdelingen waren, — niets dan ze weg te nemen en naar hunne ouders terugbrengen, waar ze toch weder van daan zouden loopen, — kon ik mij niet begrijpen hoe het mogelijk was dat een enkel »heidensch Chinees" in het leven gelaten werd. »De ouders zijn even zoo slecht als zij," zeide de commissaris, »en geven er niets om."

Ballaarat ligt niet minder dan 100 mijlen per spoorweg ten N. N. W. van Melbourne af, en wordt de reis in vier uren gedaan. De lijn loopt langs Geelong, en neemt eene afwijkende richting naar de haven van Hotsons-Bay. Er was een tijd in de geschiedenis van de kolonie, waarin Geelong met Melbourne naar den voorrang der hoofdstad mededong. Ballaarat ligt achter Geelong, en achter Ballaarat liggen al de rijkste koren opleverende landen van Australië, Felix (Gelukkig-Australië). Maar in het streven naar grootheid maakt het in een ongelukkig oogenblik den Geelong-Melbournschen spoorweg. Bij gevolg is Geelong nu niets meer dan eene groote stad aan de lijn van Melbourne naar Ballaarat. Het is echter een lief, goed gebouwd, vroolijk stadje, met eigene instellingen, met openbare tuinen en een haven. Maar de Geelongers maken niet meer aanspraak om metropolitanen te worden.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Bendigo of Sandhurst.

Aldus Ballaarat beschreven hebbende, dat door de bouwkundige uitnemendheid en over het algemeen beschaafde stedelijke voorrechten, bepaald de metropolis der Australische goudvelden is, zou ik mij aan partijdigheid schuldig maken, zoo ik verzuimde melding te maken van Sandhurst, — dat voornemens is Ballaarat te overtreffen en machtiger en wereldberoemder te worden, dan die zeer machtige en wereldberoemde plaats. Ik kan natuurlijk niet zeggen of dat wel gelukken zal.

Mijne lezers hebben zekerlijk wel iets over de Bendigo-goudvelden gehoord. Ik vind het echter volstrekt niet onwaarschijnlijk dat eenige van hen, — in Engeland, — de naam Sandhurst nooit als in verbinding met goud gehoord hebben. Ik ten minste niet voordat ik in Australië aankwam, ofschoon men mij dikwijls verhaald had, dat Bendigo een flauw vermoeden had dat de plaats naar een kaper genoemd was, en daarom eene ruwe plaats moest zijn. Ik denk dat zulk een gevoelen ook geheerscht heeft onder de bevolking dier plaats, toen Bendigo als naam verdween, en Sandhurst dat niet alleen welluidend klinkt, maar ook een vereenigd denkbeeld van jeugdige energie en militaire tucht insluit, er voor gekozen werd. Sandhurst wil vooruitgekomen en eene groote stad worden. Wat de opbrengst van goud aangaat is het al veel vooruitgekomen. Als stad was het, toen ik daar was noch netjes noch goed ingericht. Het ziet er uit, evenals alle nieuwe bergsteden, alsof het plotseling uit den bodem der aarde opgerezen is door de woeling van de eene of andere groote onderaardsche godheid, die alles morsig, ruw, grof en onordelijk achtergelaten heeft! Iedereen die de Bergsteden in Cornwallis en Glamorganshire gezien heeft, moet dezelfde wanordelijkheid opgemerkt hebben. Te Sandhurst ziet men hier en daar opgegraven drogen grond, omgevallen struiken, rijen nederige woningen, die gebouwd werden op het oogenblik, dat er behoefte aan was, winkels met prullige gevels

die maar in de haast neergezet werden, slijterijen in overvloed, hier en daar een staaltje van bouwkunde, meestal van de eene of andere bankcompagnie, die zich gaarne op goeden voet wilde inrichten; — maar bij dit alles bespeurt men er opgewektheid, en krachtige energie, die de afschuwelijke voorwerpen die het oog ontmoet, over het hoofd zouden doen zien, ware het niet dat de geest bewust is van het wisselvallige van het werk dat er gedaan wordt, — van de geneigdheid tot het spel van de menschen, die hem omringen, — en in het oog houdt dat het koopen en verkoopen van groeven maar niet met ja, ja, en neen, neen geschiedt.

In Melbourne heeft men de »veranda"; in Sandhurst is er eene en te Ballaarat is eene »veranda." De veranda is eene soort van opene beurs, — eene plaats op het trottoir die oogenschijnlijk bij toeval gekozen is, waar de verkoopers van mijnaandeelen bij elkander komen. Wat zij doen, of hoe zij hunne zaken daar verrichten, kan ik geene uitlegging van geven. Maar voor den vreemdeling of voor den voorbijganger zien zij er niet prettig uit. Hij heeft een gevoel alsof hem de oogen uitgestoken worden als hij voorbij gaat. Hij heeft er niets te maken, en leert dus spoedig aan de overzijde der straat te gaan. En hij hoort er zulke vreemde taal die hem doet vermoeden, dat hij alles behalve met duivenonschuld behandeld zou worden, zoo hij zou willen trachten daar handel met hen te drijven. Ik geloof dat er eene algemeene phrase »getting a tip" (er de lucht van krijgen) bestaat. De gelukkige man, die »er de lucht van heeft, leert de geschiktheid of ongeschiktheid van een paard te beoordeelen. Bij de goudmijnen is er nog al veel gelegenheid om er de lucht van te krijgen, en zijn de best ingelichte gewoonlijk zij, die er zich bepaald op toeleggen en mogelijk ook wel met gewetenlooze getrouwheid de zaken van de veranda's nagaan. De goed ingelichten weten dat eene zekere aanspraak, aan het goud opleveren is. De man, die er de lucht van heeft, verkoopt tegen een lagen prijs, — verkoopt een zeker getal aandeelen, misschien wel aan een vriend die evenals hij er de lucht van heeft. De prijs wordt op de lijst genoteerd, en de ongelukkige, die niet op hoogte is, verkoopt ook tegen lagen prijs, en de gelukkige die er de lucht van heeft, koopt ze allen op. Als de aanspraak geen goud oplevert gaan de zaken juist andersom. Of eene aanspraak wordt ingemaakt; goud wordt er

ongemerkt in gebracht, er uitgenomen, en als basis van toekomstigen voorspoed aangenomen. Zij, die er de lucht van hebben verkoopen, en zij die er de lucht niet van hebben koopen. Men kan dus zien dat het nog al een aardig, maar gevaarlijk spelletje is. Het is bepaald algemeen geworden. Te Melbourne zegt men dat iedereen het doet, — geestelijken, rechters, jonge dames, oudere dames en jong getrouwde dames, — oude mannen en jongens, vaders zonder dat hunne zonen, en zonen zonder dat hunne vaders het weten; moeders zonder dat hunne dochters, en dochters zonder dat hunne moeders het weten, — meesters en dienstboden, winkeliers en hunne loopjongens. »Gij kunt van het eene eind van Collinsstreet naar het andere wandelen," zeide iemand tegen mij, »en ter nauwernood één mensch tegenkomen, die geen aandeel of gedeelte van een aandeel bezit." Het gouddelven is in Victoria, wat bij ons zoo wat twintig jaar geleden de spoorwegmanie was. Melbourne is bepaald het middenpunt van den handel in aandeelen, maar de liefhebberij met die goudaandeelen te spelen is nergens zoo groot als te Sandhurst.

Te Ballaarat wordt het meeste goud uit het goudbevattend slijk verkregen, — uit slijk dat diep uit de ingewanden der aarde gehaald wordt, en niet zooals in den beginne uit de rivierbedden en de spleten der bergen; — maar toch altijd nog uit goud bevattend slijk, dat als het er uitgetrokken is, gewasschen wordt. Het goud blijft over na de wassching en dan is de behandeling geschied. Te Sandhurst moet het goud uit het erts gestampt worden. De goudbevattende rotssteen wordt in groote massa's aangevoerd, — duizenden en duizenden tonnen steenen, die erts genoemd worden. Dit wordt door groote machines fijn gestampt en wordt het goud, door kwikzilver en water er van afgescheiden. Het wasschen van goudbevattende aarde is de gemakkelijkste wijze om goud te verkrijgen, maar het stampen van erts is de belangrijkste. Met het goudbevattende slijk moet, of in allen geval, zal het wel spoedig gedaan zijn. De geologisten zeggen dat de ertsstampers heele bergen zullen kunnen opeten en nog altijd steenen zullen vinden, die goud bevatten.

Op eene lijst ziende, die nu voor mij ligt, over het stampen van erts te Sandhurst in 1871, vind ik dat 2 ons 14 wichtjes het hoogste bedrag uit een ton erts was, en dat 4 wichtjes uit een

ton de minste hoeveelheid was, die er uit verkregen werd. De verhouding van de winst hangt dus van den inzet af. Sommige van de goudbevattende steenen worden 800, en andere slechts 100 voet diep uitgehaald. In sommige mijnen is er bij het aanleggen der doorsnijdingen en onderaardsche gangen lang gewerkt, dikwijls wel eene mijl ver eer er goud gevonden werd. In andere trof men dadelijk op goud. Het is daarom onmogelijk om de winsten te berekenen; maar dat is zeker, dat in verscheidene mijnen een half ons, of twee souvereins uit eene ton rots nog al wel betaald is. Men haalt aan dat 250 ons goud uit eene ton steen van de Bendigo goudvelden getrokken werd, — vijftien jaar geleden. Maar Sandhurst verkreeg zijn grootsten roem, toen gemiddeld 9 ons per ton uit 264 ton erts uit de »Great Extended Hustler's" mijn gehaald werd.

Ik zal trachten, bij wijze van noot, een uittreksel te geven uit eene vermelding, die door de »Statuten der Dividenden-Uitkeerende Maatschappijen van de Bendigo-Goudvelden" openbaar gemaakt is, — omdat die als bewijs moet strekken voor de grootste gebeurtenis van het jaar 1871 1).

Ik zag dien interessanten koek aan de Oostelijke Bank in Melbourne, bij welke gelegenheid de directeur zoo beleefd was mij dien aan te bieden op voorwaarde, dat ik hem zelf moest dragen.

Alle voordeelige beroepen hebben eene soort van taal op hunne eigene hand, — zekere termen die zij gebruiken, om oningewijden op een afstand te houden, en om dat gevoel van geheim privilegie op te wekken, waar wij allen zoo op gesteld zijn bij zaken, die wij meenen goed te kennen. Iemand, die enkel paarden ge-

---

1) Den 18den October had de grootste gebeurtenis met betrekking tot de uitgraving van erts plaats. Eenige dagen te voren wekte de inzameling van het amalgama der Extended Hustlers-Maatschappij veel belangstelling onder de delvers. 6,400 ons almagama had men bijeenverzameld en begon de maatschappij toen uitkeeringen te doen, en werd er gewed, behalve door hen die goed met de soort van steen bekend waren, dat de winst 3,000 ons goud zou zijn. Kort daarna, 7 of 8 dagen na den 18den loste de Oostelijke Bank alle schulden af door de inlevering van de koek aan 2,564 ons goud van de Tribut-Maatschappij, en kort daarna keerde de Great Extender Hustler's Maatschappij het grootste dividend uit dat ooit te Sandhurst betaald werd, — 6 sh. 6 d. per aandeel, gelijkstaande met 9,100 p. st. Het bedrag was verkregen uit 264 ton; de erts 18 voet dik, en leverde gemiddeld 9 ons per ton.

bruikt, kan nooit op beroepstoon spreken met een man die ze fokt, en opkweekt en met hen leeft. Een leek in de potitiek, al is hij nog zoo zeer op zijn land gesteld, voelt zich in het geheel niet thuis als hij met een lid van het parlement over bills of wetten, over motiën of »vroegere quaestiën" spreekt. Met het delven is het bijna eveneens. Van alles wordt aan den bezoekenden vreemdeling verteld, doch ik geloof niet met het doel, dat hij alles begrijpen zal. Hij gevoelt zeer goed dat hij een oningewijde is in tributen en aanspraken in lood en tinmijnen, groeven en geulen, in uitgravingen en åren, in spleten en goten, in erts, almagama, gruis en puin, en dat hij het delven niet in eenen dag kan leeren. Te Sandhurst gevoelde ik dat zeer sterk — en zal mijn lezer dat misschien evenzoo gevoelen als ik. Maar hij zal er zooveel wel van begrijpen dat een koek van 2,564 ons goud, en 10,000 p. st. waard — een geduchte groote koek moet zijn.

De namen, die door de verschillende maatschappijen in de goudvelden te Sandhurst gekozen zijn, verdienen opmerking. Sandhurst dat nu aanspraak maakt het grootste Australische goudveld te zijn, en dat bepaald meer goud oplevert dan eenig ander, beroemt zich tegenwoordig op 1,200 verschillende maatschappijen. Ik mocht eigenlijk wel zeggen dat er 1,200 maatschappijen in het begin van 1872 waren. Het getal zal mogelijk al veel grooter geworden zijn eer deze woorden uitgegeven zijn. De namen, die voor deze maatschappijen gekozen zijn, zijn wonderlijk. Er zijn niet minder dan veertien »Nieuwe Pruim-Tabak" Maatschappijen, er zijn er drie of vier »Oude Pruim-Tabak" Maatschappijen. Men heeft er de Mijn-Pijp, de Volmaakte Kuur, de Wie zal het Zeggen, de Groote Uitgestrekte Wie zal het zeggen, de Zonen der Vrijheid, de Sir Walter Scott, de Scheepskapitein Prince, de Koninklijke Louiza, de Lord Byron, de Kleine Pruim-Tabak, de Jonadab, de Hand en Band, de Gelukkige Dag, de Gelukkige zal Slagen, de Groote Uitgestrekte Zuid-Gouden Pick, de Ga naar Goud, de Charles Gavan Duffy, de Gladstone; — eigenlijk zijn er vijf of zes Gladstone-Maatschappijen; en om billijk te wezen, moet ik hier bijvoegen dat er ook eene Disraeli-maatschappij is; ik geloof echter niet dat die onder de dividend betalende gerekend wordt. Maar onder de namen te Sandhurst is de grootste, de voornaamste en meest bekende en de hoogstaangeschrevene die van »Hust-

ler." Ik weet niet bepaald waar de naam van daan komt, maar ik geloof dat er eens een gelukkig Hustler geweest is, en mogelijk is hij er nog. Als dat zoo is, dan heeft zelfs de Markies Granby onder de schrijvers nog minder tot peet gestaan, dan Mr. Hustler onder de delvers. Hoevele enkele Hustler-Maatschappijen en Tribuut-Hustler-Maatschappijen, hoevele enkele Hustlers, en Groot-Uitgestrekte-Hustlers, en hoevele Noord-Hustlers, en Zuid-Hustlers en hoevele Uitgestrekte Noord- en Zuid-Hustlers-maatschappijen er wel zijn, zou moeielijk te tellen zijn. In allen geval zijn er wel een dozijn Hustlers, die allen, of bijna allen goede zaken maken.

Van deze 1,200 maatschappijen, zijn ongeveer een derde Schatplichtige Maatschappijen. De eerste maatschappij, — bij voorbeeld de eerste groote uitgestrekte Hustlers-maatschappij, — staat een stukje land of eene aanspraak, of aan eenige menschen, gewoonlijk arbeidende delvers, die een zeker gedeelte van het voorloopig werk verricht hebben, — die de groef geopend en het werk aan den gang gebracht, en waarschijnlijk getoond hebben dat door hun arbeid goud te verkrijgen was. De aanspraak wordt tegen zekere cijns afgestaan, — en stemmen de schatplichtigen of de ondermaatschappij er in toe, een bepaald gedeelte van het te vindene goud aan de oorspronkelijke maatschappij te betalen. De delvers gaan gaarne zulke verbintenissen aan, daar het voor hen de kans op fortuin opent. Maar aan den anderen kant levert het voor hen ook dikwijls de kans op — en dat wel zeer dikwijls — van voor niets te werken. De onkosten voor de groef en de cijns die opgebracht moet worden, verbruiken niet zelden al het goud dat opgeleverd wordt; — of wat nog erger is, — de uitgaven voor de groeven nemen toe en er wordt geen goud gevonden. De schatplichtige heeft dan niet alleen voor niets gewerkt, maar is nog daarenboven verplicht de voortzetting der onderneming te betalen. Hij moet in dien tijd toch ook leven, en heeft dus kans, tenzij hij eenig kapitaal bezit, dat hij zijne onderneming moet opgeven. Maar dit gebeurt eigenlijk nooit. Toen ik te Sandhurst was, kon een delver 2 p. st. 10 sh. tot 3 p. st. per week verdienen, en heel goed van 20 sh. leven. Twee of meer menschen maakten gewoonlijk eene vennootschap uit, waarvan de eene helft voor loon werkte en de andere helft op eene cijns-aanspraak. Het loon was groot

genoeg om het geheel te kunnen onderhouden, en zelfs om aan eenige »verlangens" te voldoen. Viel de onderneming goed uit, dan werden de voordeelen onder de vennooten verdeeld. De onderneming slaagt dikwijls zeer goed en worden sommige menschen plotseling rijk. Het valt ook dikwijls slecht uit, — en hebben de delvers dan slechts voor hun onderhoud gewerkt. In zulke plaatsen als Sandhurst zegt men, dat op deze wijze veel handelsgeest ontstaat en aangekweekt wordt. Mannen zonder kapitaal worden in staat gesteld in het genot van handelsspeculatie te komen. Dit kan misschien wel anders beschouwd worden, en zijn sommigen wellicht van meening, dat handelsspeculatie niets als spel op groote schaal is. Ik voor mijzelve twijfel er volstrekt niet aan, dat de delvers, die enkel voor loon werken, op den duur er beter aan toe zijn, dan zij die als schatplichtigen werken. Het loon van een man vertegenwoordigt voor hem duidelijk en klaar het zweet zijns aanschijns. Zoo het groot genoeg is om wat te kunnen overhouden, en zoo hij geneigd is het te besparen, zal hij het overschot van zijn op die wijze verdiend geld overhouden. Maar dat wat hij zoo op eens krijgt, door een of ander toeval, door het vinden van eene massa goud in de ingewanden der aarde, door de eene of andere rijke inzameling van erts, waarbij hij het geluk heeft gehad aandeelhouder te zijn, verheft hem plotseling, brengt zijn hoofd in de war, — en gaat gewoonlijk zoo spoedig weer weg als het gekomen is. Dit zijn natuurlijk niets dan ouderwetsche denkbeelden en bakersprookjes. Wijl ik dit schrijf, weet ik dat het eigenlijk te alledaagsch is om geschreven te worden. Maar ik gevoel tevens dat het onmogelijk is over het gouddelven in Australië te schrijven, zonder de oude les te herhalen. Er zullen wel enkele voorbeelden aangeduid worden van mannen — die door het gouddelven groot fortuin gemaakt en behouden hebben, — van mannen, die het verkregen hebben zonder kapitaal, eerst door kleine ondernemingen, en later door groote ondernemingen, nadat zij daartoe in staat gesteld waren. Ik heb over zulke gezegende mannen hooren spreken, — en zou er een paar kunnen opnoemen. Maar ik heb van geen enkel geval gehoord, waarin de man die zoo gezegend geweest was, mij voorgesteld, werd als iemand, dien het voorspoedig ging. Ik heb echter wel over zulke gevallen gehoord, waarin de twijfelachtige zege-

ning nooit voltooid werd, — welke mij dikwijls door de ondernemers zelve verteld zijn, waarin zij, zoo zij hier of daar maar uitgescheiden hadden, twee, vier, zes, tien of twintig duizend pond gemaakt zouden hebben. Dit werd dan met hoofdschudden en lichte spijt verteld, en ik voelde altijd dat ik meer van den man hield, omdat hij alles verloren had, dan ik gedaan zou hebben als hij altijd zoo gelukkig was geweest.

Van de arbeidende delvers, als ook van hen, die het opzicht over het werk en de machinerie hebben, ben ik verplicht te zeggen, dat zij eene flinke troep knappe en werkzame menschen zijn. Dit is zoo op alle groote goudvelden, doch nergens zoo opmerkelijk als te Sandhurst. Zij zijn verstandig, flink en onafhankelijk, — geheel vrij van die onderdanigheid, die door steedsche heerschappij maar al te dikwijls in de meeste bedrijven teweeggebracht wordt. Ik heb, geloof ik, zoo duidelijk mogelijk gesproken over de geneigdheid tot het spel van de bevolking eener goudmijnstad. Ik zou verkeerd doen zoo ik niet even duidelijk sprak over de pogingen, die in zulke gemeenten, — die in Australië altijd gedaan worden, zoo de gemeenten groot worden en oogenschijnlijk gevestigd zijn, — om den toestand van het volk te verbeteren. De hospitalen zijn uitmuntend, de voorzieningen voor de behoeftigen zijn zoo goed dat zij bijna de armoede bevorderen; de scholen worden goed bestuurd en druk bezocht, de kerken zijn voldoende en de geestelijken worden ondersteund. Het geld komt gemakkelijk en wordt ook gemakkelijk uitgegeven. Ook zijn in geene enkele gemeente de manieren van het volk zoo beschaafd of hun gedrag betamelijker. Er wordt natuurlijk gedronken. De mannen, die niets uitvoeren, drinken, — de verlangende heeren, die hun best doen om te speculeeren zonder schijnbare middelen van bestaan, drinken, — delvers, die niet aan het delven zijn drinken als zij, wat zij eene schaft of vrij uurtje noemen, hebben. Maar de werkende delver is een sober man met een sober gezin; en uit die soort bestaat het grootste gedeelte der delvende bevolking. In Engeland drinken de menschen, terwijl zij aan het werk zijn; — werken bij dag en drinken des nachts; werken de helft van den dag en drinken des nachts het dubbele, totdat het met hem gedaan is. In Australië drinkt de werkman in den regel niet, terwijl hij werkt. De scheerder drinkt niet; de schaapherder en grensjager drinken niet; de

maaier en de ploeger drinken niet; — en de delver drinkt ook niet. Wel zijn zij dikwijls een geruimen tijd onledig, ontvangen hun loon en gaan eene »schaft" maken; — en drinken zij dan zoo erg als geen Engelschman ooit drinkt, en verdrinken dan in veertien dagen het loon voor een geheel jaar. Doch dit geschiedt bij delvers minder dan bij scheerders en arbeiders. De delver speelt, — en is daardoor voor de grootere zonde van te drinken bewaard.

Ook heeft het spelen van den delver eene zekere mannelijke vergoeding, die geheel bij de bezoekers van wedrennen of roulette-tafels ontbreekt. Ofschoon hij speelt, werkt en verdient hij toch. Het spel is niets meer dan een uitwas van zijne wezenlijke industrie. De delver te Sandhurst werkt geregeld in schaften, van acht uur elke schaft, daags en des nachts. Het goud wordt gedurende vier- en twintig uren per dag, en zes dagen in de week, gezocht en gevonden, uitgegraven en opgehaald, en uit zijne moeder gestampt. En de bekwame delver kan »met acht uren daags te werken, ten minste 9 sh. per dag verdienen in een land, waar hij met vrouw en kinderen gemakkelijk, — en wat voedsel aangaat, bepaald overvloedig, — van 4 sh. daags leven. De gouddelver te Sandhurst, die zich uitsluitend bij zijn werk bepaalt, en geen deel in eene Nieuw-Uitgestrekte Groote-Pruim-Tabak maatschappij neemt, heeft als werkman in de wereld, in het geheel geen ongelukkig lot.

Ik daalde in eene mijnschacht — ik meen dat die de Groote-Uitgestrekte-Hustler, heette — af, 600 voet beneden de oppervlakte en werd met veel wellevendheid ontvangen. Ik ben eigenlijk verplicht te zeggen, dat ik niets zag wat de moeite waard was gezien te worden, en dat ik niets begreep van alles wat men mij vertelde. Dit is al eene heel schandelijke verklaring om af te leggen, als men voorgewend heeft alles te begrijpen wat gezegd werd. Maar het ging zoo met mij, en zal dit met de meeste reizigers ook wel zoo gaan. De ervarene en welwillende delvers van beroep, die de vreemdelingen rondleiden, zijn er zeer op gesteld dat alles duidelijk voorgesteld wordt. Maar het rechte A B C van hunne noodige kennis is waarschijnlijk Hebreeuwsch voor den luisteraar, die te erkentelijk voor de aan hem betoonde beleefdheid is, om den inlichter te vertellen, dat hij volstrekt niets

van de zaak in quaestie begrijpt. Zoo ging het mij; — maar dat zag ik wel, en had dat even zoo goed boven als onder den grond kunnen zien, — dat tonnen grijze steen naar boven gehaald werden, dat de grijze steen verbrijzeld en tot poeder gestampt werd door eene machinerie, en dat uit de poeder zekere gedeelten goud verkregen werden, — zoovele onsen, of mogelijk meer zooveel pennings gewicht, uit de ton steen, — en dat naar mate de uitslag goed of slecht was, de dividenden verdeeld of niet verdeeld werden onder de ondernemers.

Als goudveld is Sandhurst het voornaamste in Victoria. Als stad kan het niet vergeleken worden bij Ballaarat. Als stad is Ballaarat bepaald aantrekkelijk, en Sandhurst daarentegen toen ik het zag, terugstootend. Alles was volgepropt, onafgewerkt en ongeriefelijk. In het logement waar wij enkel ontbeten en dineerden, werd alles gedaan wat beleefdheid maar doen kon, om het ons gemakkelijk te maken, en ontbeten en dineerden wij er goed. Maar zelfs het logement had dat volgepropte voorkomen en die brandewijnlucht, die onafscheidelijk zijn in logementen voor menschen met onbestemde verwachtingen. Men liet mij eene slaapkamer zien, die zoo vol bedden stond als hopplanten in een hoptuin, — niet met hier een bed langs den muur en daar een bed langs den muur, waardoor men die onaannemelijke dubbele slaapkamers in logementen verkrijgt, — maar overal bedden, zoo dicht als zij maar bij elkander konden staan, zoodat er wel acht of tien in waren. Mannen, die op goudzoeken uitgaan, kunnen vele levensgemakken ontberen, en letten niet op het getal hunner kamergenooten. Ik was gelukkig niet verplicht een nacht te Sandhurst over te blijven. Een avondtrein bracht ons gezelschap weder naar Melbourne terug.

Er kan echter niet aan getwijfeld worden, dat Sandhurst binnen kort eene nette stad zal worden met nette straten, belangrijke banken, openbare tuinen en goedgebouwde openbare gebouwen. Als goudveld heeft het mogelijk tot nu toe zijn rijkste dagen nog niet beleefd.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Gippsland, Walhallah en Wood-Points.

Ik ging met een vriend per rijtuig van Melbourne naar Gippsland gedeeltelijk met het doel, om dat district in het algemeen, en gedeeltelijk om de oostelijke goudvelden der kolonie te gaan bezichtigen. Ik werd eigenlijk het goud moede, — dat voor den reiziger, die niets van de opgewondenheid gevoelt, die het vooruitzicht van het te zullen verkrijgen geeft, maar een vervelend onderwerp is. Ik had volstrekt geen lust om in meer mijnen af te dalen, en toch vreesde ik dat ik er wellicht weder toe overgehaald zou worden. Ik geloof dat ik Gippsland er maar aangegeven zou hebben, zoo men mij niet gezegd had, dat de omtrek zoo bijzonder schoon was. Ik wilde vooral niet Woods-Point verzuimen, — dat eigenlijk niet in Gippsland ligt, doch dat van Gippsland uit bezocht kon worden door hen, die zich te paard tusschen de bergen durfden wagen. Van Woods-Point kon ik regelrecht naar Melbourne terugkeeren, zoodat ik niet tweemalen denzelfden weg behoefde te gaan. Wat het natuurschoon aangaat, was ik meer dan dubbel beloond voor mijne eenigszins moeielijke reis.

De naam Gippsland zal bekend klinken in de ooren van Engelsche lezers, hoofdzakelijk omdat de groote romanheld de eischer van Tichborne daar voor eene poos zijn beroep van gewoon slachter uitoefende. Ik moet hier de opmerking maken, dat over het algemeen in de koloniën bijna alle mannen en vrouwen zeer met den eischer ingenomen waren; — niet omdat hij Australiër was, want geen enkele kolonist hield van hem, maar omdat het denkbeeld zoo aangenaam opwekkend was, dat zoo'n man van zijn ruw, zorgvol leven in de Australische bosschen huiswaarts kon keeren, en Engelsch baron worden. Ik redeneerde hierover met een Australisch rechter, die misschien zoo beroemd was als de beste wetgever buiten Engeland, en zeker voor weinige in Engeland behoeft onder te doen, — en vond dat hij zeer met den slachter

ingenomen was. Naar zijn oordeel was de slachter volkomen in zijn recht. Ik twijfel er echter volstrekt niet aan dat, als het geval hem voorgelegd was, terwijl hij zijne paruik op had, hij de zaak misschien heel anders beoordeeld zou hebben. Nu echter beviel hem de roman. De wereld houdt er nu eenmaal van dat Koning Cophetua met eene bedelares huwt, en is er verheugd over als een schoenpoetser Hertog van Middlesex wordt. Gippsland is het zuidoostelijke district van Victoria. Het is, meen ik, onlangs in graafschappen verdeeld, — of eigenlijk is een gedeelte er van tot dus verre verbeterd. Het wordt van het Murray-district van Victoria geschieden door de zijketen der zoogenaamde Australische Alpen, waar tusschen de oostelijke goudvelden liggen.

Wij vertrokken met een van de cobs-wagens tegen één uur in den namiddag en bereikten in den volgenden morgen te tien uren het stadje Rosedale in Gipps-Land. De cobswagens hebben den naam van ongemakkelijk te zijn, en werd ik er dikwijls voor gewaarschuwd om er niet mede te reizen. Zij waren niet geschikt voor een verwendde Engelschman van mijne jaren. Ik vond dat men algemeen van oordeel was dat Engelschen, dat wil zeggen nieuwbakken, of pas van huisgekomene Engelschen, — van bordpapier gemaakt zijn, terwijl de geboren of geaclemateerde Australiër overal tegen kan. Als men zoo zijn eigen persoon hoort spreken, is men wel verplicht zich op te offeren en juist tegen de gegeven raad in te handelen, zelfs al zou men er bij omkomen. Ik maakte deze reis en kwam volstrekt niet om; — en was ik bij mijne aankomst te Rosedale tot de overtuiging gekomen, dat eene reis van twintig uren door de bosschen van Australië in een cobs-wagen, in lange zulk een vervelende marteling niet was, als in vroegere dagen eene even langdurige reis in eene van de indertijd zoo betreurde Engelsche postkoetsen. De zitplaatsen zijn veel ruimer, zoodat men zijne beenen beter uit kan strekken, en men kan zich op de pleisterplaatsen langer ophouden. De weg is gewoonlijk slecht, — meestal geheel ongebaand, — maar die ruwheid maakt de gelegenheid zeer belangwekkend, en wanneer de wagen in een of anderen kuil geraakt, — wat dagelijks gebeurt, is het gelukkig dat men weet, dat de paarden er altijd in slagen, den wagen er weder uit te trekken. Op dezen weg is eene plaats de Lijmpot genaamd, zoo wat een achtste eener Engelsche

mijl lang, waarbij de bevoorrechtte reiziger gevoelt, dat het gevaar der reis werkelijk zijn hoogste toppunt bereikt heeft. Maar de paarden, die tot halverwege door de modder waden, trekken den wagen er toch door heen. Dit gebeurt in nachtelijke duisternis in het dikke woud, — en de Engelsche reiziger zegt in zijne opgewondenheid aan den koetsier, dat geen Engelsch postiljon zelfs bij dag door zulk eene plaats zou wagen te rijden. De man is daardoor tevreden, trekt wat harder aan zijne pijp, en rolt holder de bolder weer in een volgenden kuil.

Het land tusschen Melbourne en Gipps-Land, in het graafschap Mormington, is zeer arm; evenals dit voor een gedeelte in Gippsland zelf het geval ook is. Verderop wordt het geboomte minder zwaar, en het gras beter. Toen het land het eerst bezet werd, werd het hoofdzakelijk voor schapen gebruikt; — maar het bleek niet goed voor de wol te zijn, en hebben de schapen nu plaats gemaakt voor rundvee. Een groot gedeelte van het rundvleesch waarmede Melbourne voorzien wordt, wordt in de dreven van Gipps-Land vetgemest. Hier is, even als in Victoria, reeds het beste gedeelte van den grond aangekocht, en meestal in handen van groote eigenaren, — van mannen, wier opvolgers groote heeren van uitgestrekte landgoederen zullen zijn, en niet van geringe zelfkiezers of boeren. Door de geheele kolonie bespeurt men overal hoe onbeduidend de pogingen der wetgeving geweest zijn, om de toeneming van groote landerijen in handen van sommige bevoorrechte menschen te voorkomen. Het eene ministerie na het andere heeft het verstandig — of in allen geval raadzaam, — geoordeeld, de pachtgoederen der groote squatters op te heffen, opdat er geene territoriale magnaten zouden zijn. De wet heeft al gedaan wat zij met rechtvaardigheid kon doen, — somwijlen misschien wel meer dan strikt genomen rechtvaardig was, — om de kolonie tot een paradijs te maken voor kleine landeigenaren, en een vagevuur voor rijke menschen, die zouden willen trachten hunne landgoederen te vergrooten. Staatkundigen, die er naar verlangen aan het bestuur te komen, die geene macht kunnen verkrijgen zonder den algemeenen bijval, door hun best om populair te worden, en populariteit werd in Victoria meest verkregen door voorstander te zijn van de belangen van den zelfkiezer. Zooals ik reeds vroeger gezegd heb, hebben de belangen van den

geringen landkooper meer aanspraak op warme belangstelling, dan die van de verlangende groote landeigenaren. Men maakt zich voorstellingen van een gelukkig land, waarin elk man met zijne vrouw en kinderen gelukkig en betamelijk op zijn eigen grond zal kunnen leven; zonder schuld bezwaard of aan eenig heer onderworpen. Dit gevoelen is bij de Victoriaansche staatkundigen wellicht sterker geweest dan het verlangen naar staatkundige macht. Het is in allen geval het gevoelen, waarop zij aanspraak kunnen maken naar gehandeld te hebben, en hebben zij hard gewerkt om hunne theorie in praktijk te brengen. Maar de handelskansen en ondernemingen van sommige ervarenen zijn machtiger geweest dan eenige verbintenis, die staatkundigen of wetgevers ooit konden aangaan. Rijkdom is door eenige weinigen verkregen, en rijkdom heeft zich het land toegeëigend, niettegenstaande de wetten. Ofschoon kabinetsministers en landagenten het land in hunne handen hadden om het volgens de wetten, die zij zelve gemaakt hadden te verkoopen, ofschoon de hun verleende macht als rentmeesters en agenten grooter was dan zelfs die, welke aan onze ministers te huis toevertrouwd wordt; ofschoon de staatkundigen besloten hadden, dat er geene groote landeigenaren in Victoria zouden zijn, hebben de rijken toch het land gekocht en zijn er nu reeds even uitgestrekte, en na verloop van tijd even kostbare landgoederen in het bezit van enkele personen, als de bezittingen van groote familiën te huis. In de Vereenigde-Staten is dit ter nauwernood zoo, — en bepaald niet zoo op groote schaal. Daar trachten de menschen meer in de steden hun rijkdom te verkrijgen dan op het land, en verkiezen aandeelen en coupons en handelsspeculatiën boven het land. Wat de oorzaak van dit verschil bij hetzelfde ras is, wanneer het zich in verschillende streken gevestigd heeft, zal later de een of ander ons mogelijk wel eens eene verklaring van geven.

De tegenwoordige bezigheid van den heer in Gipps-Land bestaat in het vetweiden van rundvee. Het rundvee wordt er natuurlijk ook gefokt, maar het scheen nog al veel het gebruik te zijn dat het vee jong in een of ander district gekocht, en dan van verre naar de weiden van Gipps-Land vervoerd werd. Ik geef er mij niet voor uit een goed kenner van ossen te zijn, — maar die ik gezien heb schenen mij toe zeer groot en zeer vet,

heel mak en heel dom te zijn. Ik kan maar niet begrijpen hoe het komt dat een os, die eene weide van zeven of acht duizend morgen heeft om in te grazen, zoo bedaard is als deze beesten in Australië zijn. Ik denk dat die bij ons te huis onrustiger en hooghartiger zijn. Eens op een morgen ging ik reeds te vier uren uit om bij het uitzoeken van een troep die verkocht zou worden, tegenwoordig te zijn. »Uitpikken" is eigenlijk de benaming voor deze handeling. Twee of drie mannen te paard, waarvan ik mij zelve als de meest handelende beschouwde, dreven eenige honderden ossen in een daartoe gekozen hoek van de weide, die »het kamp" heette. Er waren geene omheiningen, noch hagen, noch deuren, noch zweepen, slechts heel weinig geschreeuw, en heel weinig werk. De kamp lag in een hoek; de kampen voor rundvee liggen anders gewoonlijk in het midden van het veld, eene dorre plaats, — ten gevolge van het gedurig gebruik tot dit doel, — waarheen de beesten gaan als het hun gezegd wordt, en waar zij stil blijven staan tot dat de handeling van het uitpikken afgeloopen is. Bij deze gelegenheid, die ik bijwoonde was de eigenaar zelf de »uitpikker." Hij reed tusschen de kudde door, en koos op het oog het een of ander beest uit, dat hem genoegzaam vleezig voorkwam om naar de markt gezonden te kunnen worden, en gaf het veroordeelde beest te verstaan, dat het de kudde verlaten moest. Hij had een verhoeder die hem hielp, en de verhoeder gaf ook zijne bedoeling te verstaan. Het scheen, dat alles met het oog geschiedde. Het beest ging weg en stond afzonderlijk, totdat een tweede en een derde uitgekozene bij hem kwam. Bij deze gelegenheid werden zoo wat dertig of veertig uitgekozen, — hetzij dat de eigenaar er juist zooveel geschikt keurde, of dat hij er juist zooveel noodig had. Deze werden dadelijk den weg op naar Melbourne gedreven en de andere konden naar hunne weide wederkeeren. Ik had verwacht dat er veel geren en zweepgeklap, en vallen van paarden, en veel ruw werk onder de boomen zou voorvallen. Als ik het geweten had, zou ik waarlijk voor zulk eene saaie handeling mijn bed vóór vieren niet verlaten hebben. Ten minste tot halverwege is de weg naar Melbourne nog met boomstronken bedekt, en bestaat uit gebrekkige boschpaden; maar deze makke stomme dieren loopen op hun tocht nooit eens in de bosschen weg, zooals zij dat zoo gemakkelijk zouden kunnen doen.

Sale, de hoofdstad van Gipps-Land, is een lief stadje, met ongeveer 2,000 inwoners, met drie banken en ontelbare logementen. Australië is bepaald het land voor banken. De gebouwen zijn meestal prachtig, en de voordeelen meestal ook enorm. Ik wil niet zeggen, dat de bouwtrant te Sale luisterrijk is; — maar de inrichtingen waren van dien aard, dat zij mogelijk zouden passen in eene stad van 20,000 inwoners, te huis. Ik vrees dat de bloei der banken niet altijd het bewijs levert voor de soliditeit harer bezoekers. De banken leenen geld, doch men heeft mij gezegd dat zij in Australië gewoonlijk zekerheid verlangen. Daarop schieten zij geld, en men weet gewoonlijk door het geheele land, dat dit of dat station aan de Groote Oostelijke of Groote-Westelijke, of Groote-Noordelijke Bank toebehoort. Bij gevolg circuleert er nog al veel geld in het land; maar nooit hoort men de banken beschouwen als verslinders, die spoedig geringe menschen ten onderbrengen. Behalve de banken en logementen was er niets merkwaardigs in de stad Sale te zien.

Mijn vriend en ik kochten twee paarden en twee zadels, en vertrokken van Rosedale naar onzen tocht naar de mijnen. Wij hadden eenige invloedrijke heeren van het district ontmoet, — een rechter, een aldaar wonend overheidspersoon, een inspecteur van politie, — die allen van meening waren dat wij, zoo wij zonder gids onzen tocht ondernamen, wij bepaald in de bosschen zouden verdwalen. Daar mijn vriend een persoon van aanbelang, en zijn verlies van groot gewicht voor de kolonie geweest zou zijn, werden wij voor zijne veiligheid voorzien van een ruiter of politieagent te paard, om ons den weg te wijzen en op onzen tocht zorg voor ons te dragen. Wij hadden hem bepaald noodig, en ik geloof dat zoo wij zijn bijstand niet gehad hadden wij, thans in den een of anderen kuil in Gippsland zouden rusten. De rit van onzen eersten dag bracht ons naar Walhalla, eene rijke bergstad, doch waarheen letterlijk geen weg leidde. Onze tocht was ongeveer veertig mijlen lang, en ging voor het laatste gedeelte aanhoudend door dikke bosschen en even aanhoudend berg op, berg af. Deze waren zoo steil, dat het dikwijls onmogelijk was te paard te blijven. Daar het weder zeer heet was, hadden wij het zwaar te verantwoorden, en nooit zal ik vergeten hoe welkom mij het bierhuis aan de Thompson-Rivier was. De natuur in deze

bergen is prachtig, als men haar zien kan. Maar de aanhoudendheid en het dicht bij elkander staan der boomen is zoo groot, dat men soms mijlen lang niets zien kan dan de heuveltoppen of de diepten der valleien. Naar de Thompson-Rivier, en later weder naar Walhalla afdalende, was het ons onmogelijk te rijden; en toch wisten wij dat ontzaglijke hoeveelheden machineriën voor het gebruik der mijnwerkers, door ossen naar beneden gevoerd waren. Men had ons ook verhaald dat verscheidene ossen bij het werk omgekomen waren. Ik zou het niet hebben kunnen gelooven dat diergelijk bedrijf in de bergen en door de bosschen plaats had, zoo ik niet later de zaken te Walhalla gezien had.

Eindelijk bereikten wij, zeer vermoeid en met pijnlijke voeten de plaats, en kregen onze slaapkamers in het logement vlak naast de erts-stampmachine, die dag en nacht bezig is de rots, die uit de ingewanden der aarde opgehaald wordt, de vermalen. Het levenmakend monster ging zonder een enkel oogenblik van rust voort, zijn verslindend maal te vervolgen, zoodat er voor ons geene quaestie van slapen was. Voor de bewoners van de herberg was het uitwerksel slechts slaapverwekkend. Hunne klacht was, dat wanneer het monster des Zaterdags nachts te twaalf uren zijne Sabbatsrust begint tot aan des Zondags nachts, wanneer zijne godsdienstige overdenkingen geëindigd zijn, de lucht zoo met stilte bezwaard is, dat zij bij dag spreken, noch des nachts slapen kunnen.

De bergstad, die waardig gekeurd is Walhalla genaamd te worden, ligt in de diepte eener geul, waarvan de begroeide kanten zich steil verheffen. Een stroom vloeit er doorheen, die ten gevolge van het delven, en pompen, en goudwasschen, en ertsstampen, dat er in geschiedt onklaar geworden is. Evenwel heeft de plaats eene eigenaardige schoonheid, en schilderachtig aanzien dat deels te weeg gebracht wordt door de begroeide heuvelen, die haar zoo geheel omsluiten, — maar ook gedeeltelijk door de bijzondere eigenaardige ligging der stad. De gebouwen die uit banken, kerken, scholen, logementen, rentmeesterswoningen en delvershutten bestaan, liggen langs den stroom, of liggen op kleine verhevenheden onder de boomen. Er loopt eene soort van kromme straat doorheen, die ten naastenbij eene mijl lang is, — ofschoon men somwijlen ter nauwernood de straat van den stroom onder-

scheiden kan; maar geen enkele weg van eenige plaats ter wereld leidt er henen, en zelfs de paden waarlangs men de plaats verlaat, zijn niet gemakkelijk te ontdekken. Wij daalden af langs de »Little Joe"; de little joe was de rug van een heuvel en ik hoop dat ik nooit van mijn leven den little joe meer zal behoeven af te dalen met een vermoeid paard achter mij. Wij vertrokken langs een pad dat zoo steil en verborgen was, dat wij het zonder gids nimmer gevonden zouden hebben. Het was de burgemeester van Walhalla, die ons met zekere plechtigheid uitgeleide deed.

En toch zijn in deze zonderlinge plaats, of schijnen er al de noodzakelijkheden en zelfs de meeste levensgemakken bijeengebracht te zijn. Zoo had men eene piano in de zitkamer van het logement en omlijste schilderijen aan den wand, — evenals of men te Birmingham was. Ook was er een biljart, — waarop ongewasschen met aarde bemorste delvers aan het spelen, en zelfs zeer goed aan het spelen waren. Hoe veel moeite moet het gekost hebben om die piano en dat biljart langs het bergpad naar beneden te brengen! En toch behoefde men maar zes stuiver voor een spel op het biljart te betalen; en voor de piano zelfs in het geheel niets.

Toen ik te Walhalla was, was de voornaamste mijn de Lange Tunnel. Aandeelen in de Lange Tunnel waren voor geld haast niet te krijgen; maar zelfs tegen de overdrevenste prijs aangekocht, gaven zij meestal altijd nog hooge rente. Ik daalde in de Lange Tunnel af, — en kwam er weer uit. Zooals gewoonlijk vond ik beneden eene morsige wroetende wereld. De menschen verdienden 2 à 3 p. st. per week, nauwelijks levende, — ofschoon altijd overvloedig, en met hunne spaarpenningen in goud speculeerende. Maar hier, evenals overal, waren zij beleefd en vriendelijk. Hunne kinderen krijgen alle eene goede opvoeding, en zoo kerken en meeting-huizen het »bewijs van godsdienst gerekend kunworden, zijn zij ook godsdienstig. Men zeide mij dat de plaats 1,500 inwoners had. Ik kan niet dikwijls genoeg herhalen, dat ik nooit beleefder menschen ontmoet heb dan de gouddelvers in Australië.

Wij verbleven er maar eene nacht en vervolgden toen onze reis, onzen gids te paard medenemende »en waren gedurende

de tien eerste mijlen onder de speciale hoede van den burgemeester, — wien men mij te kennen gaf dat ik beschouwen moest, als eene deputatie van de stad ter eere van mijn vriend. Wij hadden een aangenaam metgezel in den Burgemeester van Walhalla, en wij scheidden zeer vrienschappelijk van hem, ofschoon hij den rechten weg in het bosch miste, en voor niemendal dezelfde zijde van een berg op- en af liet gaan. Toen hij ons verlaten had was onze vertrouwde ruiter een veilige gids. Deze man was geloof ik eenvoudig een politiedienaar. De landelijke politiedienaren van de koloniën, die het toezicht over uitgestrekte districten hebben rijden meestal te paard. Maar zij beschouwen zich zelven veel hooger, en staan ook meer in aanzien bij hunne medeburgers, dan de mannen van dezelfde klasse bij ons. Wij zijn gewoon de menschen in twee klassen te verdeelen, — en den stand van elk man aan te duiden door te zeggen, dat hij een heer is of niet. Deze man was een bijzonder politiedienaar. Zoo ik het niet geweten had, zou ik hem voor een heer gehouden hebben. Zelfs zooals het is beschouw ik hem bepaald in dat licht. Hij was een beschaafd, flink gezel, welgemanierd, in staat om over alles te praten, uiterst wellevend, — en hij vermaakte ons door zijne uitlegging, waarom een politiedienaar altijd meer moest wezen dan een troep van ten minste een paar landloopers. Hij was natuurlijk een Ier. In de koloniën zijn zij die geld maken gewoonlijk Schotten, en zij die het niet verkrijgen, meestal Ieren. Hij was waarschijnlijk uitgekomen, omdat zijne familie te huis niets voor hem kon doen. Ik hoop dat hij mag blijven leven en Hoofd-Directeur van de Victoriaansche politie worden. Hij bracht ons door de bergen naar eene oogenschijnlijke uitgewerkte delverij Edwards-Reef genaamd, — eene ellendige, sombere plaats, door oneindige bosschen omgeven, waarin ongelukkige delvers hier en daar kuilen gegraven hadden, zoodat het te verwonderen is dat niet alle kinderen er omkwamen door er in te vallen. Maar zelfs te Edwards-Reef was een logement, ofschoon het een raadsel om te lossen was, waardoor het staande gehouden kon worden. Het was een groot houten gebouw, dat nu bijna in elkander zonk; ofschoon het ongetwijfeld eens weergalmd had van de stemmen der delvers in de dagen, toen in die streken goud gevonden werd.

Van Edwards-Reef gingen wij naar Woods-Point, waar wij onzen politiedienaar verwisselden. Het bleek dat de overheid bevel gegeven had, dat wij tot aan de laatste plaats in veiligheid gebracht zouden worden. Wij doorkruisten nog een dag door oneindige bosschen met het bestijgen en afdalen in ravijnen. Wij trokken den top van Mount Usefal over, waaraan ik echter den naam van berg niet toeken, daar ik weet dat hij niet meer dan 5,300 voet hoog is. Zoo hij tweemalen zoo hoog geweest was, zou de mist op den top niet dikker hebben kunnen zijn. Hier en daar troffen wij in de opene gedeelten van het woud oude sporen van delvers aan, door het vinden van de gaten, die zij gegraven hadden bij het zoeken naar goud. Hoe menig hart moet gebroken, — hoe menigen hals moet gebroken zijn tusschen deze bergen! Het dalen en klimmen was hier zoo steil, dat wij er eens toe overgingen ons naar boven te laten trekken, door ons aan de staarten onzer paarden te hangen, — eene handeling, die ik sinds vele jaren, sedert dat ik in Carmenthshire jaagde niet meer gezien had. Op deze reis hadden wij een avontuur. In eene herberg tusschen de bergen, want hier en daar treft men herbergen aan, ofschoon er geene wegen zijn, — vonden wij twee meisjes, die verlangden naar eene bruiloft te gaan, die in eene naburige vallei gehouden zou worden. Gelukkig of misschien ongelukkigerwijze kwam juist de mailbode te paard met twee versche paarden bij zich. De meisjes leenden dadelijk de beide paarden en er was een vrouwenzadel in de herberg. Het meisje, dat zonder vrouwenzadel te paard steeg, reed wel, en zou de bruiloft zekerlijk in triomf bereikt hebben; maar met de andere ging het niet goed, zelfs niet met het vrouwenzadel. Zij was moedig genoeg, maar had waarschijnlijk nooit te voren te paard gezeten. Wij waren gedurende de moeilijkheden van het zadel maar wat vooruitgereden, daar het scheen dat zij zich over de in orde brenging van een en ander schaamde; maar spoedig was het paard van het arme meisje reeds vlak achter ons. Het was met haar aan het hollen gegaan, en voor een oogenblik meende ik, dat zij tusschen de boomen moest zijn omgekomen, doch toen het paard ons voorbijvloog, schrikte het en wierp zijne vracht vlak voor de pooten van het paard, dat ik bereed, neder. Zij was geschrikt, zelfs voor eene poos sprakeloos, bemorst en bezeerd;

doch een oogenblik later verklaarde zij, dat zij te voet naar de bruiloft wilde wandelen. De afstand was door de bosschen heen, niet meer dan zes mijlen. Het andere meisje steeg als een ware vriendin ook af om met hare gezellin mede te wandelen, en de mailbode ging ons met zijne versche paarden vooruit naar Jericho.

Jericho was eene andere bergstad, ook in eene geul gelegen, waar mannen aan het wroeten naar goud waren, groote gaten uitgravende in en in de nabijheid der bedding van de rivier. De groote bosschen verhieven zich steil aan alle kanten en de plaats was zeer schilderachtig. Men zeide ons dat Jericho nog kort geleden een voordeelige plaats voor goudzoekers geweest was. Vervolgens bestegen wij een heuvel en gingen naar Matlock, eene andere goudmijnstad, die zeer hoog en zeer guur en de akeligste plaats was, die ik ooit gezien heb. Iemand aldaar verklaarde, dat het de hoogst gelegene bewoonde plek in Victoria was. Het was in Februari dus eene zomermaand; maar zelfs toen was de koude hevig. Nu is er te Matlock geen goud meer en kon ik maar niet begrijpen, waarom de weinige ongelukkige inwoners er bleven wonen. Ofschoon het eene moeilijke zaak is, eene stad of een dorp op te richten, is het nog veel moeielijker, die op te heffen. Maar Matlock zal zich zelven wel spoedig opheffen door de werken der hemelsche winden. Van Matlock daalden wij vier mijlen naar Woods-Point af.

Woods-Point is een goudveld van groot gewicht, — van zeer groot gewicht vooral in de schatting der Woods-Pointers. Het is zeer rijk geweest, en levert nog groote hoeveelheden goud op. Doch nergens heb ik goudzoekers ontmoet, die meer op het goud gesteld waren dan de matadors van Woods-Point. Ik genoot het voorrecht met eenige van de voornaamste van de plaats te mogen dineeren, en dacht dat men mij niet toe zou staan de kamer levend te verlaten, omdat ik mijne meening te kennen gegeven had, dat de wol van grooter belang voor de koloniën in het algemeen was, dan het kostbare metaal, dat in deze plaats zoo hoog geschat werd. O, mannen van Woods-Point, zoo deze woorden ooit uwe ooren mochten bereiken, weet dan, hoe weinig ik door uwe redeneeringen overtuigd werd, ofschoon ik niet bij machte was uwe welsprekendheid met bewijsgronden te wederleggen! Te

Woods-Point bezichtigde ik eene mijn, doch vergenoegde mij haar enkel van boven te aanschouwen. Elke gelegenheid om in de mijn te dalen werd mij echter aangeboden, zoo ik van de wellevendheid mijner geleiders gebruik had willen maken.

Woods-Point ligt evenals Walhalla in een geul of ravijn, — ofschoon minder zonderling als Walhalla, omdat er een rijweg door heen loopt. De natuur er om henen is liefelijk, — zoo zelfs dat het een gevoel van deernis opwekt als men bedenkt, dat zooveel schoons door de delvers vernield zal worden. Over het algemeen weersprak de schoonheid van de landstreek, die wij doortrokken, en die, welke wij op onzen terugtocht naar Melbourne passeerden, de te algemeene verzekering, dat Australië geheel van natuurschoon ontbloot is.

Nog drie dagen reizens, en na eene genoeglijke rust in het huis van een vriend, dat aan den weg gelegen was, — waarover ik in een ander hoofdstuk gesproken heb met betrekking op den Yering wijn, — kwamen wij weder te Melbourne aan. Op onzen terugweg passeerden wij eene landstreek, die nu wel bekend is om hare ontzaglijke boomen, — verschillende soorten van gomboomen, of Eucalypti, zooals zij door de geleerden genoemd worden. Aan het landbureau te Melbourne hoorde ik over een ontzaglijken boom spreken, die kort geleden in die streken ontdekt was, die over een rivierbed uitgestrekt lag, en waaraan het overgebleven gedeelte — want de top was bij den val er af gebroken, — 435 voet lang was. De heer, door wien dit monster gevonden werd, was door de landagenten afgezonden om het hout in de bergketen langs de Watts-Rivier te onderzoeken, en werd een afschrift van zijn verslag in een van de Melbournsche nieuwsbladen openbaar gemaakt. Het is, geloof ik, nu uitgemaakt, dat de gomboomen van dit district, de hoogste boomen zijn die tot nog toe in de wereld gevonden zijn, en de wereldberoemde voortbrengselen van Californië, die een tijdlang als de koningen van het woud beschouwd werden, geheel en al overtreffen. Ik geloof dat ik met zekerheid zeggen kan, dat nog nimmer een stam gevonden is, die zulke eene lengte had als de hierboven genoemde. Ik geef, in het Aanhangsel van dit deel een afschrift van het officieele rapport over dit onderwerp.

Te Melbourne verkocht ik mijn paard en zadel voor 3 p. st. minder,

dan ik er voor gegeven had, en dacht dat ik mijne reis met de noodige zuinigheid volbracht had.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Land.

Met betrekking tot Queensland en Nieuw-Zuid-Wallis heb ik gesproken over de beschikking van ongebruikte of kroonlanden, en zal mijne mededeeling vervolgen met betrekking tot de andere Australische koloniën. Hierbij zal mijn hoofddoel zijn de voorwaarden uit te leggen, waarop het land tegenwoordig van de plaatselijke autoriteiten, die de Kroon in de verschillende koloniën vertegenwoordigen, gekocht of gehuurd kan worden. Het nog onvervreemde land van Australië, — onder welke benaming de groote uitgestrektheid van het Australische vasteland medegerekend wordt, behoorde aan de Britsche Kroon tot aan het tijdstip, waarop de koloniën de taak hunner zelfregeering aanvaardden.

Toen nam elke kolonie bezit van haar eigen land, en ontsloeg de Kroon, — of met andere woorden de schatplichtigen van Groot-Brittannië, — van de onkosten voor het koloniale gouvernement als vergoeding voor dien afstand. Van dien tijd af heeft het bestaande gouvernement van den dag het land beheerd als toevertrouwd pand van het volk der koloniën, in overeenstemming — of zooals sommigen beweeren, niet altijd in overeenstemming met de landwetten, zooals die door de verschillende koloniale parlementen zijn opgemaakt.

Dit is, geloof ik »wel een ruw maar juist overzicht van de wijze, waarop de beschikking over het Australische land geschied is. Maar het geval is ingewikkeld en om het goed te begrijpen moet men goed op de hoogte zijn van sommige Britsche Parlementswetten, en van zeer vele koloniale landwetten. Mij is geene vroegere Britsche Parlementswet bekend, die den verkoop van ongebruikte landen in Australië regelt, dan die, welke den 22sten Juni 1842, opgesteld werd. Bij die wet werd de macht van de Kroon

tot het vervreemden van land, beperkt, — of mag ik eigenlijk wel zeggen, benomen. Op enkele uitzonderingen na ten behoeve van den openbaren dienst, »zal de Kroon deze landen niet vervreemden, tenzij bij wijze van verkoop, en tenzij zulk verkoopen geschieden in overeenstemming met de reglementen hierachter vermeld." Vóór deze dagteekening waren door de Kroon of den Gouverneur willekeurige schenkingen gedaan, en hadden er openbare verkoopingen of tegen vastgestelden prijs plaats gehad, — gewoonlijk tegen 20 sh. het morgen, — en ook al even willekeurig. Doch lang vóór 1842 was in Australië een zaak van aanbelang ontstaan, die wel van het land afhing, maar geene vervreemding vereischte; — die eigenlijk geheel strijdig met de vervreemding was. In 1803 had Kapitein Macarthur, die als militair in Nieuw-Zuid-Wallis gediend had, het eerst aan het gouvernement het voorstel gedaan om schapen in te voeren en wol aan te kweeken. Zoo het gouvernement hem het land, dat toen geheel nutteloos was, wilde schenken, zou hij voor zijne eigene rekening de schapen invoeren. Schenkingen van land werden aan Macarthur gedaan, en zijn voornemen had heerlijke gevolgen. Wij weten niet met zekerheid te bepalen, wien wij als den eersten goudontdekker in Australië beschouwen moeten, maar het is buiten twijfel dat wij het grootste handelsartikel van dat land aan Kapitein Macarthur verschuldigd zijn, — want dat was zijn handelsartikel vóórdat de menschen aan Australisch goud dachten, — en zal wel waarschijnlijk wel weer het hoofdvoortbrengsel worden, wanneer het goud uitgegraven zal zijn, of wat meer waarschijnlijk is, van minder waarde geworden zal zijn dan de wol. Kapitein Macarthur vroeg in den beginne niet om het bezit van land, maar om »vergunning tot het in gebruik nemen van eene genoegzame uitgestrektheid land om zijne kudden te weiden."

Mr. William Campbell, van de Wetgevende Raad van Victoria, beschrijft in een verontwaardigd protest tegen de wetgeving zijner kolonie ten opzichte van het land, op de volgende wijze den aanvang van deze herderlijke pachten, waardoor de squatters hunne eenigszins wisselvallige eigendommen verkregen:

»Anderen," zegt hij, »volgden zijn, — Kapitein Macarthurs," — voorbeeld; het land lag ongebruikt; het gouvernement moedigde zeer wijselijk hun bedrijf aanen gaf aan

elk vrij en achtenswaardig persoon, die het verlangde, verlof om het in gebruik te nemen. Agenten werden aangesteld om het toezicht over deze ongebruikte landen te houden, en de gebruikers betaalden vrijwillig eene toelage, om de onkosten der agenten en die van de politie, die onder hen stond, te bestrijden, opdat hunne in gebruikneming aan het gouvernement niets kosten zou. Doch na verloop van tijd, toen bijna al het land dat binnen het bereik lag in gebruik genomen was, ontstond er groot kwaad door den willekeur van deze zaakgelastigden, die zich groote macht aanmatigden en den omvang van eenige dreven verkleinden, om andere dreven weder grooter te maken. Zij werden beschuldigd geschenken ter omkooping te ontvangen en van in vele opzichten oneerlijk te handelen. De ingebruiknemers waren machteloos tegenover het gouvernement, daar zij slechts eene jaarlijksche vergunning hadden. Zij konden niet anders dan ontevreden zijn. Zij verlangden een beter landbezit om zich te verzekeren tegenover de onverantwoordelijke daden van een willekeurig gouverneur en zijne noodzakelijke onderbeambten. Zij legden hunne grieven bloot, en verkregen eene redelijke aanspraak op eene pacht onder bepaalde voorwaarden, — met het voorrecht om tegen een billijken prijs te kunnen koopen. Zij verkregen dat recht door een Wet van het Parlement," eene wet, dit wil zeggen van het Koninklijk Parlement, —" en door een Besluit Harer Majesteit. Zij waren dankbaar voor de hun verleende gunst en werden aangemoedigd hunne bezittingen te verbeteren in het volste vertrouwen, dat de belofte der Koningin met goedkeuring van het Koninklijk Parlement heilig gehouden zou worden. Hierin zijn zij echter geducht teleurgesteld, daar de vertegenwoordiger Harer Majesteit, die de belofte schond, door aan de ingebruiknemers van kroonlanden het hun toegestane voorrecht van aankoop te weigeren, en ook op andere onwettige wijze tot hun nadeel over zulk land beschikte.

Het werk, dat ik hier aanhaalde, werd reeds lang geleden in 1855 uitgegeven, en stelde Mr. Campbell toen zeer nauwkeurig den gemoedstoestand van den Australischen squatter voor. Die

toestand is sinds dien tijd volstrekt niet veranderd. Zoo als Mr. Campbell en de squatters toen gevoelden, gevoelen de squatters en Mr. Campbell nu nog. In het hierboven aangehaalde spreekt Mr. Campbell over de belangen der squatters in het algemeen. Toen de hierboven vermeldde verordening gemaakt werd, maakten Victoria en Queensland beiden, — onder den naam van Port-Phillip en Mouton-Bay, — deelen van de groote kolonie Nieuw-Zuid-Wallis uit, en werd dus verondersteld, dat de verordening de herderlijke belangen van het geheele grondgebied, dat nu in deze drie koloniën vervat is, zou regelen. Maar de punt van Mr. Campbells zwaard is hoofdzakelijk gericht tegen Mr. La Trobe, de eerste gouverneur van Victoria, die door hem beschouwd werd als de verordening geschonden te hebben ten behoeve der geringe boeren of zelfkiezers; en de zwaarden der Victoriaansche squatters zijn sedert Mr. la Trobes' dagen, om dezelfde reden meestal tegen de Victoriaansche wetgevingen gericht geweest, — in de bepaalde, heftige, overstelpende overtuiging, dat niet alleen hunne belangen, maar ook hunne rechten opgeofferd zijn aan eene zucht naar populariteit. Evenals de squatters vooronderstelden, dat Mr. la Trobe onrechtvaardig gehandeld had om het aangroeiend getal van landbouwkundige belangen te bevorderen, als tegenstelling van de herderlijke belangen, zoo heeft men vooronderstelde, dat opvolgende wetgevers en opvolgende kabinetten onrechtvaardig gehandeld hebben, om de stemmen van het volk te kunnen verkrijgen. Verontwaardiging is de algemeene toon, die in den squattersgeest heerscht, en voornamelijk in den geest van den Victoriaanschen squatter, — eene verontwaardiging zooals in het gemoed van den ouden Hertog van Newcastle gloeide, toen hij vroeg, waarom hij met zijn eigendom niet kon doen wat hij verkoos; die verontwaardiging, welke de aristocraat overal gevoelt, wanneer hij vreest dat zijne hielen gewond zullen worden door de lompe toonen van den boer, die zich in de hoogte werkt. In het oude land zijn de menschen stilzwijgend en wordt de verontwaardiging slechts onder gelukkige of ongelukkige pairs uitgesproken. Wanneer de deuren gesloten zijn, en de claret in omloop is, en allen van dezelfde richting zijn, en de menschen zich in weelde baden, en zoo zeker van hunne bezittingen zijn dat zij tevreden zijn met ze te behouden, ofschoon ze maar twee percent van hun kapitaal geven, be-

klagen elkander en maken zich met geveinsd afgrijzen voorstellingen van een denkbeeldigen toekomstigen chaos. Onder de squatters in Australië is de geest der menschen dezelfde, maar de jammerklachten zijn luid en openbaar. In beide landen zijn het de rijken der aarde die klagen. In beide landen heeft de wezenlijke rijkdom zich gevestigd, en heeft de macht, die de rijkdom altijd bezit om zich tegen invallen te versterken, en in beide gevallen is de basis van dien rijkdom het bezit van landerijen.

Ik geloof dat Mr. Campbell zijne meening duidelijk uitlegt, — even als ik getracht heb die te verklaren. Hij en de andere squatters werden niet goed behandeld; — werden, mocht ik wel zeggen, onwettig van hunne rechten beroofd, zoo die berooving niet door de wet geschied was. Ik begrijp dat het onmogelijk is de zaak te onderzoeken, zonder tot het besluit te komen dat de squatters, in allen geval die van Victoria, door het koloniale gouvernement en de koloniale wetgeving beroofd werden van de mogelijkheid, om voorrechten te verkrijgen, die hun door een Britsche verordening, die op eene wet van het Britsche Parlement gegrond was, toegezegd waren; — en waarop zij vol vertrouwen in die toezeggingen hunne krachten en geld besteed hadden. Maar niemand kan van een gedeelte van zijne winst beroofd worden, en nog zooveel overhouden dat een opmerker van buiten af toch nog denken moet, dat het land waarin hij zoo veel, en zoo schielijk heeft kunnen bijeenverzamelen, en zulk een groot deel van wat hij bijeenverzamelde, heeft kunnen behouden, een gezegend land voor hem geweest moet zijn. Zoo beschouw ik den toestand van den Victoriaanschen squatter, — van den man, die een squatter was, maar nu een groot landeigenaar is geworden. Hij is benadeeld geweest. Maar hij was te groot om veel bij dat nadeel te lijden; en niettegenstaande gouverneur, niettegenstaande wetten, niettegenstaande verlangende kabinetsministers en menigten van kiezers, blijft hij toch zegevierend den boventoon voeren.

Ik heb op de wet van 1842 gezinspeeld, die door het Britsche Parlement ingesteld werd met betrekking op het Australische land, waarbij aan de Kroon de macht benomen werd kroonlanden willekeurig weg te schenken of ze te verkoopen, behalve overeenkomstig zekere bepaalde reglementen. Ik heb ook op eene latere wet van het Koninklijk Parlement en op een Koninklijk Besluit

gezinspeeld, die er op gegrond zijn, als zijnde de basis waarop de Australische squatters in het algemeen, en voornamelijk die van Victoria, die zekerheid verkregen, welke zij meenen dat hun nu ontnomen is. Deze wet dagteekent van 28 Augustus 1846, en het Koninklijk Besluit van 9 Maart 1847, — en bepalen die hoofdzakelijk de wijze van verpachting in Nieuw-Zuid-Wallis. Zij behelzen de voorwaarden, waarop aan de squatters toegestaan wordt hunne kudden te weiden in de onvervreemde landen in die kolonie, die toen ook nog het tegenwoordige Victoria en Queensland omvatte.

Dit besluit, dat al de kracht eener wet van het Parlement had en nog heeft, als zijnde het gevolg der overeenstemming met het uitdrukkelijke bevel eener wet van het Parlement, verdeelt het land in drie klassen, — een geordend district, een tusschenliggend district en een ongeordend district, en het beschrijft zoo nauwkeurig mogelijk de grenzen van elk hunner door de namen van steden, gewesten en rivieren. Onze zaak betreft tegenwoordig de ongeordende districten, waar van jaar tot jaar hoe langer zoo meer de Australische wolkweekers hunne kudden schapen laten weiden. De geordende districten bestonden hoofdzakelijk uit de landen, die in de onmiddellijke nabijheid of in den omtrek der steden lagen, en waren de squatters daarin niet betrokken. De tusschenliggende districten waren grooter en hadden de squatters daarin wel belang bij, — maar daar beklaagden zij zich niet over. Het Koninklijk Besluit verordende, dat wie zulk land in gebruik had, geene pacht voor langer dan een jaar kon verkrijgen. Zoo hij verkoos zulk land in gebruik te nemen voor zijne schapen, — en deze landen werden bijna uitsluitend tot dat doel gebruikt, — deed hij dat met voorkennis, dat elk gedeelte er van na verloop van een jaar verkocht zou kunnen worden. Het werd ten verkoop beschikbaar gesteld, en hoofdzakelijk meestal door de squatters zelven gekocht. Ten opzichte van de ongeordende districten bepaalt het, dat de squatters eene pacht zullen hebben voor veertien jaren, dat zij een jaarlijksche rente zullen betalen naar den maatstaf van 2 p. st. 10 sh. per duizend schapen, voor zulk een getal als berekend kan worden, dat de dreef genoeg oplevert om ze te kunnen voeden; dat zij gedurende hunne pachten, en op het einde hunner pachten een »recht van verkoop," zullen

hebben tegen een prijs van niet minder dan dan 20 sh. het morgen, en dat »gedurende den loop eener pacht van land dat voor dreef gebruikt wordt, dit door geen ander zal aangekocht mogen worden dan door den pachter zelf." De gouverneur echter heeft zich de macht voorbehouden eenig bepaald gedeelte van het land te verkoopen of er op andere wijze over te beschikken, waarvan de verkoop of vervreemding op verschillende wijze verlangd kan worden ten algemeene behoeve. Het kan bijv. verkocht worden zoo het noodig is voor een dorp, voor een spoorweg, voor eene kerk of school, voor eene mijn, »of voor eenig ander doel van algemeene verdediging, veiligheid, nut, gemak of genoegen, en voor iets anders wat tot verbetering of volmaking van de kolonie bevorderlijk kan zijn." »Hinc illae lachrymae." 1) Deze woorden sluiten veel in, — en zijn de overdreven uitgestrektheid, die er aan gegeven, of eigenlijk door de gouverneurs, koloniale kabinetsministers, en wetgevers er aan toegekend zijn, de oorzaak geweest van het klagen en jammeren, waarvan Mr. Campbell achttien jaar geleden de welsprekende uitlegger geweest is en dat nog door de geheele kolonie gehoord wordt.

Ik geloof dat geen verstandig mensch, die de bedoeling van woorden begrijpt, er aan twijfelen kan dat het Koninklijk Besluit het doel had de landen, die aan de squatters verpacht waren, voor allen mogelijken verkoop te vrijwaren, behalve wanneer zekere bepaalde doeleinden vereischt werden. Het lag niet in de bedoeling dat het land beschikbaar zou worden gesteld voor verkoop in het algemeen, om daardoor de verbetering en vestiging van de kolonie gemakkelijk te maken. Ware dit zoo, waartoe dan al die woorden? Ware dit zoo, waarom dan de squatters door een bepaalde wet van het Parlement en een bepaald Koninklijk Besluit tegen den aanval van aankoopers beschermd? De wet van 1846, en het Koninklijk Besluit dat er op gegrond was, mogen onoordeelkundig geweest zijn door te vrijgevig voorrechten aan de squatters toetestaan. Ik geloof zelfs dat dit het geval geweest is. Maar de gunsten waren geschonken; — en in alle volgende handelingen, hetzij van de koninklijke, hetzij van de koloniale Parle-

1) Van daar die tranen.

menten, hadden de eens aldus geschonkene rechten van kracht moeten blijven voor de gevestigde belangen der reeds bestaande bezitters. Het was bepaald een woordenspel om te zeggen dat eenig gouverneur, — zoolang als de gouverneur verantwoordelijke agenten waren, — of eenig landminister, toen ministers nog verantwoordelijk waren, — deze landen konden verkoopen zonder inbreuk te maken op het Koninklijk Besluit, omdat zij er toe gemachtigd waren door de clausule met betrekking op de verbetering en vestiging der kolonie.

Maar dit was geschied. Het land werd beschikbaar gesteld voor verkoop, omdat zooals men verzekerde dat steden van groot voordeel zouden zijn, en dat het noodzakelijk was dat er land tot landbouwkundige doeleinden in den omtrek der steden te verkrijgen zou zijn. Ik ben bepaald voor de steden en het bebouwen van het land. Maar eene bepaling is eene bepaling en eene wet is eene wet; en iemands gevoel van rechtvaardigheid wordt gekwetst, zoo eenige bepaling of wet door eene letterlijke woordspeling ontdoken wordt. De aard der woordspeling en de gemakkelijkheid waarmede eene wet van het Parlement voor verschillende uitleggingen vatbaar gemaakt kan worden, hebben aanleiding gegeven, dat de squatters er nog al veel uit Engeland over hebben moeten hooren. Zij waren erg woedend, en besloten zichzelven zooveel mogelijk te verdedigen, zoo zij door eenige wet te verdedigen waren. Zoo zonden zij geen geringer persoon en geen geringer rechtsgeleerde ter bepleiting hunner zaak naar huis, dan onze tegenwoordige kanselier, die toen Mr. Roundell Palmer was. Mogelijk zou de meening over zulk eene zaak van geen enkel Engelsch rechtsgeleerde meer vertrouwen inboezemen dan de zijne. De meening van Mr. Palmer was als volgt: —

»Mijne meening is dat Mr. Torlonge" — het was het geval met Mr. Torlonge dat als voorbeeld aangehaal werd — een duidelijk en onbetwistbaar recht op de pachten heeft; maar daar zij door het gezag van den gouverneur, die de Kroon vertegenwoordigt, geschonken moeten worden en daar er op geenerlei wijze in eene gerechtelijke handelwijze tegen den gouverneur, door de Wet van het Parlement of door de reglementen is voorzien, geloof ik niet dat hij bepaald iets tegen de opheffing van zulke pachten kan doen,

Hij heeft thans echter een bepaald geldig recht, dat de gerechtshoven in de kolonie mijns inziens, verplicht en gemachtigd zijn te erkennen, om zich te verzetten tegen elke onwettige in beslagneming, hetzij door het uitvoerende gouvernement of door bijzondere personen.

»Ik ben bepaald van oordeel dat geene van de afdeelingen, waarop gewezen wordt den gouverneur, de macht verleent eenig deel van de dreven in quaestie af te nemen, — aannemende zooals ik het doe, dat geene verbeurdverklaring heeft plaats gehad, — met het doel het land aan bijzondere personen te verkoopen.

»Mijn inziens heeft Mr. Torlonge volgens de zesde afdeeling het recht van voorkoop.

»Voor zooverre mij bekend is, bestaat voor Mr. Torlonge geene kans open dan om in geval van onwettige stoornis zijner bezitting zich tot het hof van justitie te wenden.

Lincolns Inn, 26 Juli 1853. Roundell Palmer."

Hieruit blijkt, dunkt mij, dat hoewel Mr. Palmer volkomen overtuigd was van de rechten van Mr. Torlonge, hij alles behalve dan verzekerd was van Mr. Torlonges macht om die rechten door te zetten. Er kan geen twijfel bestaan aan de rechten van Mr. Torlonge, evenmin als aan zijne onmacht om ze door te zetten.

Mr. Campbell vermeldt met blijkbaar genoegen een andere meening eveneens ten zijnen gunste, en dat wel van een vijand, — en toevallig van iemand, die evenzoo groot in de wereld is als onze tegenwoordige Lord Kanselier, namelijk van onze Kanselier van de schatkist.

Maar hij haalt Mr. Lowe aan als een vijand, en toont aan, welk bewijs hij kan bijbrengen om zijne eigene inzichten te staven, zelfs uit een tegenstander. Men vooronderstelde dat Mr. Lowe, toen hij nog kolonist was, vijandig tegenover de squatters gestemd was, en de Wet van het Parlement van 1846 en het Koninklijk Besluit dat er op gegrond was, afkeurde.

Uit een adres dat hij in 1847 opmaakte, vermeldt Mr. Campbell de volgende zinsnede: — »Wanneer eenmaal de pachten toegestaan zijn, zal geen land achter de geordende districten meer te verkoopen zijn. De pachters zullen het recht hebben deze

landen te bezitten, totdat de een of ander 1 p. st. voor het morgen zal willen geven. Deze pachten kunnen niet verkocht, verpand of onderverpacht worden. Welke eigenschappen deze landen ook mogen hebben, zullen zij toch altijd voor schapendreven gebruikt moeten worden." Het is duidelijk dat Mr. Lowe van oordeel was, toen hij deze woorden sprak, dat de squatters door het Koninklijk Besluit beschermd moesten worden tegen de stoornis van aankoopers, en dat zij het recht van voorkoop moesten hebben, zoo dat Besluit opgemaakt werd. Maar de meening, die door Mr. Lowe als staatkundige gekoesterd, en door Mr. Roundell Palmer als wetgever uitgesproken werd, hebben niet veel uitgewerkt. Het Koninklijk Besluit werd niet opgevolgd en de zelfkiezers werden in de landen der squatters toegelaten.

Ik betwijfel het zeer of het voor den gewonen lezer wel de moeite waard is, om zich over deze zaken te bekommeren. Het meeste en beste land van Victoria is thans in handen van onbetwistbare eigenaren, — en voor dat wat nog overig is, is de wet, ofschoon willekeurig, toch duidelijk. Mr. Campbell en zijne eveneens denkende squatters kunnen nu bij de toekomstige handelingen der koloniale wetgeving niets meer winnen, — maar evenmin ook iets verliezen. De meening van Lord Selborne, en Mr. Lowes welsprekendheid zijn eveneens krachteloos. Het is thans eene uitgemaakte zaak. Maar het is onmogelijk de voltooiing goed te begrijpen zonder terug te zien op de wijze, hoe die tot stand gebracht werd. In de Australische koloniën ontstaat een rijke landelijke aristocratie, die reeds alle gevoelens aanneemt, welke in het oude vaderland aan het bezit van land gehecht doen zijn. Men zou kunnen zeggen dat Kapitein Macarthur, met zijn eersten invoer van schapen, de schepper van dezen stand van zaken geweest is, zoo het geene eigenaardige eigenschap van den Engelschen geest in het algemeen ware, zoodat die reeds bestond, lang voordat Kapitein Macarthur een enkel schaap rijk was. Het is blijkbaar dat zulke gevoelens door een herderlijk en bijgevolg patriarchaal leven ontstaan en te voorschijn treden. Een squatter maakte zich zelf squatter, leed dikwijls veel, mislukte in zijne pogingen, had dikwijls met onvoorziene omstandigheden te kampen, — met ontoereikend kapitaal, met slimme en baatzuchtige kooplieden, met brutale bedienden, met onvoorziene tegenspoeden onder zijne kudden, —

somwijlen met eigen slecht gedrag, luiheid, ongebondenheid of buitensporigheid; maar zijn lot was over het algemeen gezegend, en ging alles bijzonder voorspoedig met hem. Voor eene poos scheen het alsof alles het zijne zou worden, en dat de bevolking van Australië slechts uit squatters en hunne dienaren zou bestaan. Er is veel gezegd, en van dag tot dag herhaald over de verplichting van de squatters als pioniers, der Australische beschaving. Ik heb er geene groote gedachte van. Wanneer iemand zich in gevaar begeeft, bepaald met het doel om nuttig voor anderen te zijn, — opdat kennis moge toenemen en de wetenschap bevorderd worden, en de wereld voor nieuwe aankomelingen geopend, — zooals mannen als Columbus en Cook, zooals tal van Australische onderzoekers deden, zooals Livingstone nu nog doet, — dan heeft hij recht op algemeene onderscheiding en eerbewijs. Maar hij heeft volstrekt geen recht daar aanspraak op te maken zoo hij zich, om voor zich zelven fortuin te zoeken, in gevaar en moeielijkheid begeeft. Hij berekent waarschijnlijk zijne kansen en ziet persoonlijke veiligheid met tien percent te huis, tegen veertig percent en niet onwaarschijnlijke vernietiging door de handen van een wilde in de Antipoden, en kiest met open oogen de veertig percent en de Antipoden. Ik bewonder zijn moed en juich zijn besluit toe. Maar ik kan niet hebben dat hij aanspraak maakt op den naam van groot algemeen weldoener, omdat hij voorgegaan is en anderen hem gevolgd hebben. Hij heeft zijne belooning. Het is de belooning die rechtschapene, energieke menschen moeten zoeken. Maar ik heb den Australischen squatter, telkens als deze zaak behandeld werd, hooren beweren dat hij en zijne belangen voornamelijk in het oog gehouden moesten worden, omdat hij de pionier van het land geweest is. Hij is de pionier van zijn eigen fortuin geweest; en het heeft mij verheugd, dat ik zoo dikwijls bevonden heb dat zijn fortuin zoo groot, ja soms zoo vorstelijk was.

Het Koninklijk Besluit, waarover ik zoo dikwijls gesproken heb, was blijkbaar in het belang der squatters opgemaakt, en bijgevolg daardoor strijdig met alle andere, behalve de squattersbelangen. Naar mijn eigen oordeel was het niet rechtvaardig. Zoo het in zijn geheel uitgevoerd werd, zou het evenals Mr. Lowe zeide, het land onverkrijgbaar gemaakt hebben voor aankomelingen, en het aankweeken van wol vereeuwigd hebben op een grond, die voor

velen in het algemeen van veel meer nut zou kunnen wezen. Ik geloof niet, dat toen ter tijde van de zijde der squatters aanspraak gemaakt werd op zulke gunsten, als hun toegestaan werden. Het hoofddoel van het moederland, of van hen, aan wier handen te dier tijde de plicht om de koloniën te besturen toevertrouwd was, bestond in het bereiden van woonplaatsen voor het aangroeiende getal kolonisten. De wolkweekers hadden zich over landen verspreid, die hun niet toebehoorden, — en dat naar hunne eigene schatting slechts gebruikten, — als nutteloos land. Men kan als waren stand hunner zaken aannemen, dat zij drie morgen voor elk schaap, dat jaarlijks ongeveer 5 sh. aan wol opleverde, gebruikten. Zoolang als het land tot geen beter oogmerk gebruikt kon worden, was het dus goed dat het daarvoor diende. Tegenwoordig nog is, voor zooverre men zien kan, een groot deel van het Australische land voor niets beters geschikt. Er kan niet aan gewijfeld worden dat Australië het eerst door de wol vooruitgekomen is. Op het tegenwoordige oogenblik zelfs, nu Australië zich zoo op zijne goudvelden verheft, heb ik veel meer vertrouwen op de wol dan op het goud. Ik beschouw de wolkweekers van Australië als de aristocratie, de kleine adel, de krachtigste steunpilaren der koloniën. Maar in het besturen der wereldsche zaken houd ik niet van de theorie om te geven aan hen, die veel verkregen, en weg te nemen van hen, die weinig hebben. Zoo de algemeene welvaart der kolonisten in 1847 gevorderd had, dat de landen der kolonie voor algemeenen aankoop beschikbaar gesteld moesten worden, zou er geene verplichting tegenover de squatters geweest zijn, die dan ook in zulk een maatregel berust zouden hebben.

Men moet bedenken, dat voor de squatters een pachtstelsel overeenkomstig met het stelsel van zelfkiezingen en openbaren verkoop bestond, dat zulk eene vereeniging tegenwoordig met verschillende gewijzigde omstandigheden, de wet in de verschillende Australische koloniën uitmaakt, en dat onder haar de squatters rijk geworden en vooruitgekomen zijn, — behalve wanneer zij door andere omstandigheden, zooals gebrek aan kapitaal, in vooruitgang tegen gehouden werden. De zelfkiezer zal geen land uitkiezen, dat alleen voor herderlijke doeleinden geschikt is, of zich op eens ten onderbrengen door dat te doen. Hij kiest plekjes land uit, en laat de uitgestrekte

weiden aan den squatter over. In Victoria is ongetwijfeld veel meer land aangekocht dan in de andere koloniën, maar de geschiedenis dezer verkoopen bewijst twee omstandigheden, die beiden strijdig zijn met het jammerend inzicht der zaak van den squatter. Zij toont aan, dat het land voor hoogere dan herderlijke doeleinden geschikt, en dat daarom het aanwenden tot hoogere doeleinden behoorlijk was. En ook toont zij aan, dat de voorspoed der squatters geen groote schade geleden had, daar zij zelven de grootste landloopers van het eene tot aan het andere einde der kolonie geworden zijn.

De wet van het Parlement van 1846, en het Koninklijke Besluit van het daaropvolgende jaar, waren bepaald ontstaan uit een geest van onnoodige teederheid voor den squatter. Het gevolg van deze teederheid was ongehoorzaamheid tegen dien geest. De kolonie Victoria overweldigde dit Koninklijk Besluit door haar eigen gouverneur en bijgevolg door haar eigen parlement. Onze groote Engelsche rechtsgeleerde verklaarde zeer duidelijk de kracht van Mr. Torlonges onbetwistbaar wettige rechten niet. Maar Mr. Torlonge en zijne broeders verkregen hunne wettige rechten niet. Iemand, die de zaak van buitenaf beschouwt, kan er bezwaarlijk aan twijfelen, dat deze loop van zaken in verloop van tijd zeer ten voordeele der squatters geweest is. Geene wet kan voortdurende onrechtvaardigheid voor eene maatschappij verdraaglijk maken. Zooals het nu is kunnen de squatters hun eigendom, en dat wel met vaste hand behouden. Het algemeen gevoelen dat, zoo zij vele gunsten genoten, zij ook veel schade geleden hebben, geeft hun kracht. Niets leidt zoo zeker ten ondergang als onafgebrokene en partijdige voorrechten. Niets geeft zoo heilzaam meer kracht dan draaglijk aangedaan onrecht. De Victoriaansche squatter heeft niets meer dan een vaderlijke tuchtiging ondergaan.

De Victoriaansche squatter heeft eigenlijk geheel opgehouden te bestaan, — want de eigenlijke zoogenaamde squatter is hij, die zijne schapen op kroonlanden laat weiden. De Victoriaansche wolkweeker heeft over het algemeen zijne dreef gekocht en bezit haar als leengoed, — evenals de Victoriaansche vetweider, die een ander even voornaam man als de wolkweeker is. Zoo ik wilde trachten de wijze te beschrijven, waarop deze landen van de

kolonie gekocht zijn, mocht ik er wel een boekdeel aan wijden, en jaren van studie noodig hebben eer ik het zou kunnen schrijven. Het doel van de wetgeving schijnt geweest te zijn de verslinding van groote uitgestrekte landerijen door groote kapitalisten te voorkomen, en een stand van kleine grondbezitters in het leven te roepen. De uitslag is bepaald juist het tegenovergestelde geweest. De boerenstand, zooals die thans is, kan tot nog toe ter nauwernood als vooruitgaande beschouwd worden. Hun land gaat dikwijls van de eene hand in de andere over. Maar daarentegen is eene sterke klasse van groote landeigenaren ontstaan, die zoo rijk en uitgebreid is, dat de staatkundige macht van het land krachteloos tegenover hen is. Wetten zijn uitgevaardigd met de uitdrukkelijke bedoeling, om het land uit de handen der squatters te houden, — en toch hebben de squatters het land gekocht. Er zijn voorwendsels, haarkloverijen, omkoopingen, en ruime opvattingen van vele Parlementswetten geweest. De squatters zijn ongetwijfeld door sommige boerenbedriegers slecht behandeld. Er zijn mannen geweest, die er zich op toelegden en er fortuin bij gemaakt hebben, door de squatters te dreigen om het land, dat door hen in gebruik was, te willen koopen en die zich door overdreven sommen lieten afkoopen. De arme squatters hebben uit alle poriën gebloed; maar zij hadden bloed om te geven, en nu behoort hun het land toe.

Ik heb gezegd dat bijna al het land in Victoria verkocht is. Dit is zonder twijfel het geval door de geheele kolonie, en de reiziger, die de meest bekende en meest ontwikkelde gedeelten doorreist, — voornamelijk die westelijke gedeelten, die eenmaal den naam van Australia-Felix (Gelukkige Australië) verkregen, — zal ondervinden dat hij al evenals bij ons tehuis van de eene bezitting in de andere komt. Maar Victoria is groot, en er is nog altijd land van het gouvernement dat verkocht kan worden. De bestaande wet, waaronder land gekocht kan worden, luidt als volgt: —

De verlangende kooper, die een stuk land uitgekozen heeft, dat niet meer dan eene halve vierkante mijl of 320 morgen mag bedragen, verzoekt de vergunning om het als huurder gedurende drie jaren te mogen gebruiken, tegen eene rente van 2 sh. het morgen. De wet verleent de macht om de pacht toe te staan aan

den gouverneur, doch werkelijk heeft een lid van het kabinet, dat de Gekommitteerde van Landerijen genoemd wordt, de macht er toe. De rente over een halfjaar moet vooruit betaald worden, en voor de drie volgende jaren betaalt hij eene rente tegen 2 sh. het morgen. Na verloop van drie jaren kan de kiezer, zoo hij zijn land omheind en een tiende gedeelte er van bebouwd heeft, leengoedbezitter worden door in eens 14 sh. per morgen te betalen, of hij kan voortgaan zeven jaren lang een jaarlijksche rente tegen 2 sh. per morgen te betalen, en behoort dan na verloop van dien tijd hem toe. Hij betaalt alzoo gedurende tien jaren eene jaarlijksche rente van 2 sh. per morgen en wordt zonder verder koopgeld eigenaar van het land. De voorwaarden zijn zeer gemakkelijk, en het is zeker dat er in Victoria nog land is, dat veel meer dan dien prijs, die er voor gevraagd wordt, waard is op die voorwaarden te verkrijgen. Doch er bestaan twee bezwaren voor den zelfkiezer; het kan zijn dat hij zijn land niet weet te kiezen, en dat wanneer hij zijne keuze gedaan heeft, die verkeerd kan uitvallen.

Het is eene waarheid dat velen in deze kolonie, evenals in de andere verkeerde keuzen doen. Zij haasten zich om te koopen. Zij kennen de gesteldheden van de landstreek of het district niet waarin het land ligt, — zooals de invloed van droogte, de invloed van den roest in het koren, de moeielijkheid in het vinden eener markt, de kosten van den arbeid en dergelijke. Zij hebben geene vrienden om hen te raden, of, — wat meer waarschijnlijk is, — zij hebben een vriend, die zelf eenig belang bij de onderhandeling heeft. Iemands hart bloedt bij het hooren van de noodlottige aankoopen, die somwijlen door nieuwe aankomelingen gedaan zijn, en denkt men daarbij aan Cairo en Martin Chuzzlewit. Ik gevoel dat ik mij op gewaagd terrein begeef, zoo ik op het niet slagen in de onderneming zinspeel. Men vooronderstelt natuurlijk, dat zoo de aanzoekdoener in alle verlangde toezeggingen genoegen neemt, en zijn geld in de hand heeft, hij als iets dat van zelfs spreekt, welslagen moet. Waarom niet? En zoo hij niet slaagt, op wat grond en van wiens beslissing het zal afhangen deze onderneming toe te staan, en gene te weigeren? Ik moet zeggen dat zoo er geen andere grond bestaat dan die van geschiktheid, — zoo niets anders dan het karakter en de midde-

len van den aanzoekdoener in aanmerking genomen moeten worden bij het toestaan of weigeren dezer ondernemingen, — de minister van den dag, die het geluk heeft Gekommitterde van landerijen te zijn, tezelfder tijd de best- en slechtst beoordeelde man in de kolonie is. Overal wordt verzekerd, dat de verkooping van landerijen geschiedt tot bepaalde ondersteuning van den staat, en dat het voor een landminister onmogelijk zou zijn, zijn werk in de kolonie op eene andere basis te verrichten. Dit stelsel van staatkundige omkooping, om de bescherming en willekeur van het gouvernement te gebruiken, ten einde de macht van het gouvernement te ondersteunen, waarvan wij te huis nog slechts sedert kort ontheven zijn, heeft in werkelijkheid in Victoria zoo de overhand, dat rechtschapen menschen — die volstrekt in de zaak niet betrokken, maar die er door dagelijksche opmerkingen aan gewoon geworden zijn, — geleerd hebben het als eene noodzakelijkheid voor het gouvernement te beschouwen. Wanneer ik bedenk, hoe zelfs in mijn eigen tijd in Engeland posten werden gegeven, en hoe die nog alleen uit staatkundige bevordelijkheid gegeven worden, heb ik het recht niet te veel verontwaardigd te zijn over deze handeling in de koloniën. Het zal ongetwijfeld wel veranderen. Maar de fout van verkeerd gunstbetoon in eene jonge kolonie is veel geringer dan eene onrechtvaardige staatkundige handeling in de verdeeling van publiek land.

Het wordt door de Victoriaansche landwet nauwkeurig uitgedrukt, dat niemand in zijn eigen naam of in dien van een ander meer dan 320 morgen zal mogen kiezen en aankoopen, — om daardoor de toeneming van groote landbezittingen te voorkomen. Maar de clausule is telkens over het hoofd gezien. Wanneer ik eene afdeeling voor mijzelve koop, en negen andere daaraan grenzende door den vriendschappelijken bijstand van negen »stradmannen," zooals zij genoemd worden, hare handen een gekommitteerde van landerijen, die de geheele kolonie in zijne handen heeft, het bedrog gewaar worden? En zoo ik tot de partij behoor, die hem aangesteld heeft, waarom zou hij dan verlangen het te bespeuren? De squatters zelve, die het ergst tegen de wetteloosheid van de Victoriaansche wetgeving uitgevaren hebben, zijn juist degenen, die de wetten het meest ontdoken hebben. Hun voorspoed maakt dat een vreemdeling onmogelijk met hunne grieven kan

instemmen. Op het einde van dit boekdeel (Aanhangsel No. 1. van het Tweede Deel) kan men eene opgave van de tegenwoordige landwetten in Victoria vinden, voor zooverre zij betrekking op de zelfkiezing hebben. De opgave is genomen uit Mac Phaili's Australian Squatting Directory.

Zij, die werkelijk nog squatters in Victoria zijn, — die hunne schapen nog in publiek land laten weiden, en niet in hun eigen, betalen nu een herderlijke rente van 8 d. per schaap, of 33 p. st. 6 sh. 6 d. per duizend. De oude rentelijst, zooals die door het Koninklijk Besluit in 1847 was vastgesteld was 2 p. st. 10 sh. per duizend. De rente, die tegenwoordig betaald wordt, is vier maal zoo groot als die, welke in de andere Australische koloniën geheven wordt. Maar het grootste gedeelte van de Victoriaansche wol wordt door menschen gekweekt, aan wie het land toebehoort dat haar oplevert.

Ik heb bevonden dat het stelsel van landheer en pachter — waar wij te huis zoo aan gewoon zijn dat wij niet kunnen begrijpen, op welke andere wijze land in gebruik genomen zou kunnen worden, — in sommige gedeelten van Victoria de overhand heeft. Ik bezocht een district, waarin groote korenhoeven door pachters in gebruik waren, en hoorde over renten, die van 5 sh. tot 15 sh. per morgen verschilden. Maar het scheen niet dat de pachters eene welvarende klasse waren, of dat het verhuren van land algemeen onder de landeigenaren was. Somwijlen wordt de geheele bezitting verhuurd met het vee dat er op is, en hoorde ik zoowat over 10,000 p. st. spreken, die jaarlijks betaald werden voor eene schapendreef met het gebruik der schapen, die er in waren; maar over het verhuren van land sprekende, bedoel ik niet zulke gevallen als dit. De kleine pachter in de koloniën is zelden iemand van middelen. Zoo hij kapitaal bezat, zou hij zijne hoeve wel koopen. Geen kapitaal bezittende kan hij, wanneer er slechte jaren komen zijne renten niet betalen; — en het scheen over het algemeen, dat bij het bouwen van koren in Victoria de slechte jaren even talrijk als de goede waren. De grond leverde ontzaglijk veel op, — onbegrijpelijk veel als men nagaat hoe weinig er aan gedaan wordt. Maar het klimaat, is veranderlijk, en het kwaad, dat men de roest noemt is verderfelijk. Zeker heer, aan wien eene uitgestrektheid koren opleverend land toebehoorde, verzekerde mij,

dat hij veel liever kleine gedeelten van zijne bezitting wilde verkoopen, al zou het koopgeld er als hypotheek op blijven, dan eene belofte van jaarlijksche rente voor het gebruik van zijn land aan te nemen.

Ik heb gezegd, dat de publieke landen vervreemd worden als leengoed tegen een rente van 2 sh. per morgen voor tien jaren, en dat pachters eene rente van 5 sh. à 15 sh. per morgen betalen, — welke betaling natuurlijk voor geen enkel getal van jaren eenig recht van eigendom geeft. Men vooronderstelt, dat de lezer begrijpt, dat de publieke of kroonlanden waarvan gesproken wordt, onbebouwd, zonder omheining, en mogelijk ook wel met houtgewas bedekt zijn. De landhoeven, die tegen hoogere rente verhuurd worden, zijn verbeterd en bebouwd geworden, en worden vooronderstelt koren te kunnen opleveren.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Dames en Heeren.

Een schrijver, die Engeland tracht te beschrijven en er bekwaam genoeg voor is, zou in dit hoofdstuk met de grootste belangstelling de verschillende vormen van het Engelsche landleven schetsen. Hij zou weten en het aan zijne lezers mededeelen, dat het Engelsche karakter met zijne gebreken en deugden, zijne vooroordeelen en standvastigheid, beter bestudeerd kan worden in de woningen van edellieden, in landhuizen, pastoriën, in pachthoeven en kleine onbeduidende plaatsen, dan in de groote steden, die zooals Londen aan staatkunde en vermaak, of zooals Glasgow, Manchester, Birmingham en andere, die gelijk zij aan handel en fabrieken gewijd zijn. Ik geloof niet dat dit in eenig ander land zoo het geval is. Frankrijk heeft vele aanzichten, maar het aanzicht van Parijs is meer Fransch dan eenig ander. Italië kan alleen in de groote steden beschouwd worden. In de Vereenigde-Staten hebben de steden zoo de overhand, en stellen het land zoo op den achtergrond, dat de reiziger, die Amerika onder de gunstigste omstandigheden

bezoekt, zelden iets van hare korenvelden en weiden te zien krijgt, behalve wanneer hij van het eene groote centrum naar het andere reist. Maar de bezoekers van Engeland, die in geen landhuis, hetzij dat van een squire, van een geestelijke of pachter vertoefd hebben, hebben het rechte Engelsche leven niet gezien.

Dezelfde vorm en wijze van leven herhaalt zich in de Australische koloniën. De rechte boerenstand, zooals onze welgestelde pachters zijn, bestaat eigenlijk in het geheel niet. De geestelijken die ver van elkander af wonen, en ter nauwernood nog een stand vormen, — en dit waarschijnlijk nimmer zullen doen zooals in Engeland, en ook alleen in Engeland het geval is. Maar de landheeren, die bijna allen squatters geweest zijn, hebben zich in de koloniën gevestigd, en hunne huizen gebouwd, — wel niet geheel in Engelschen bouwtrant, omdat het klimaat zoo geheel verschillend is, — maar op de gemakkelijke Engelsche wijze ingericht, met vele kamers, met tuinen, buitenhuizen en opene plaatsen, en met kronkelende paden, die door met geboomte bezette parken, welke naar de afgelegene woning van den rentmeester, die bij de bezetting behoort, leiden. De bezoeker van Australië, die onder gunstige omstandigheden daarheen gaat, kan er bepaald op rekenen, dat hij in zulke landhuizen altijd gastvrij ontvangen zal worden, evenals de vreemdeling in de Vereenigde Staten uitgenoodigd zal worden, de gastvrijheid der rijke burgers in stadswoningen of in bij de steden liggende villa's te genieten. En zoo iemand kan, zoo hij over zijn tijd beschikken en weken lang in ledigheid doorbrengen kan, van het eene station naar het andere, — van het huis van den eenen heer naar dat van een anderen gaan, — totdat hij op het laatst eigenlijk niet meer weet wie hem er naar toe gezonden heeft, of op welken grond hij aanspraak maakt op de gastvrijheid zijner nieuwe vrienden.

Dit is in Victoria doorgaans meer het geval dan in de andere koloniën, omdat de landheeren aldaar over het algemeen hun fortuin meer gevestigd hebben dan in andere streken, maar overal heerscht hetzelfde gevoelen en dezelfde manier van leven. Zij, die den hoogsten sport op den ladder bereiken, — of met andere woorden de fatsoenlijke stand, zoo ik eene uitdrukking gebruiken mag, die wel wat nijdverwekkend is, doch die duidelijker te verstaan is dan eenige andere, — trachten zich op het land te ves-

tigen, en zijn tal van buitenverblijvers voor deze klasse met ongelooflijke snelheid onstaan. Niets, dunkt mij, levert duidelijker bewijs van de welvaart der kolonie, — die nog geen veertig jaren oud is, — dan de gevestigdheid van haar buitenleven. Wanneer de vreemdeling vraagt van waar al die landheeren kwamen, die hij gewoonlijk in de clubs en aan de middagtafels te Melbourne ziet, juist zooals hij die uit Engeland gedurende de wintervorst of de maand Mei te Londen aantreft, krijgt hij onveranderlijk hetzelfde antwoord, dat zijzelve of hunne vaders hun eigen fortuin gemaakt hebben. Deze, die en gene kwamen mogelijk in vroegere dagen uit Tasmania, en bezaten te zamen eene kudde schapen. Zij beklagen zich gewoonlijk dat alle mogelijke tegenspoed, die de Voorzienigheid en onrechtvaardige wetgevers een ongelukkig slachtoffer opleggen konden, geleden hebben; en als gevolg daarvan bezitten zij thans zoovele duizenden stuks rundvee, zoo menig tiental duizenden schapen, en zoo vele per jaar. Ik geloof dat velen van hen oorspronkelijk uit Schotland kwamen. Zoo men over een afwezig bekende hoort spreken als over »Mac," dan weet men natuurlijk niet wie bedoeld wordt, maar men kan er verzekerd van zijn, dat het iemand is wien het voorspoedig gaat. Sommigen waren zelfs nog weinige jaren geleden slagers, drijvers of schaapherders. Maar nu maken zij reeds eene gevestigde aristocratie uit, met zeer behoudende gevoelens en zullen spoedig een bepaald landelijke adel uitmaken evenals die, welke door onze groote grondbezitters te huis gevormd wordt.

Ik kon met vrijmoedigheid over het landleven in Nieuw-Zuid-Wallis spreken, omdat de kleine inrichting, die ik beschreef aan mijn eigen zoon toebehoort. In Victoria bezocht ik menig huis dat van oneindig grooter aan belang was, doch ik durf bijna niet over het eene of het andere in het bijzonder te spreken uit vrees van de groote zonde, — die niet altijd nauwgezet genoeg door reizende auteurs vermeden wordt, — te begaan, van den een of anderen vriendelijken gastheer, met zijne vrouw, gezin, keuken en kelder in een boek te beschrijven. En toch zou ik, zoo het mogelijk ware, gaarne aan mijne lezers die huizen willen beschrijven en het leven dat er in geleid wordt. Zij liggen gewoonlijk niet zoo ver van de steden af als de woningen der squatters in de andere koloniën, — daar de steden talrijker en de wegen beter aangelegd zijn. De gebouwen

bestaan meestal uit twee verdiepingen, — en hebben altijd de tropische bijvoeging eener verandah — maar zijn niet op die uit elkander liggende wijze, met hier en daar een gebouw, en altijd slechts eene verdieping hoog, zooals in de meeste tropische landen. Ik houd van die verstrooide, hier en daar liggende kleine gebouwen, die men in Queensland en Nieuw-Zuid-Wallis zoo veel ziet. Zij duiden trapsgewijze toenemenden voorspoed aan. De squatter bouwt eerst een houten hut, die later zijne keuken wordt, dan een houten zitkamer en slaapkamer daarnaast; vervolgens eene grootere zitkamer met twee slaapkamers, maar altijd nog van hout, — en zoo voort. Maar zoodra hij tot de erkenning komt, dat hij een rijk man geworden is, gebruikt hij steen en kalk, en richt een Europeesch landhuis op, — en voegt er eene groote verandah bij. Dit hebben de meeste landeigenaren in Victoria gedaan. Maar toch heeft de plaats zelden dat voltooide, die gemakkelijke bevalligheid, die het gevolg van lang gebruik zijn, zooals dat bij onze buitenverblijven in Engeland het geval is. Er is altijd nog zooveel ruws, onafgewerkts om heen, de tuinen zijn niet goed aangelegd, de paden en de omheiningen der parken zijn niet netjes wat den beschouwer dadelijk in het oog valt, en hem doet verklaren, dat ofschoon er veel gelijkenis bestaat, er toch nog verschil in is.

Dit onderscheid komt hoofdzakelijk voort uit de duurte van den arbeid, die niet alleen invloed heeft op het uitwendige van het huis van den Victoriaanschen landheer, maar ook elk deel zijner inrichting. Al zijn zijne middelen nog zoo groot, zoo heeft hij toch nimmer zoovele bedienden, als men in eene gewone Engelsche huishouding vindt. De hooge loonen en de moeielijkheid om personen tegen zulke hoog loon voor eene reeks achtereenvolgende maanden te krijgen, maken dat zelfs de rijken meestal minder bedienden hebben dan zelfs bij minder gegoede familiën te huis als onmisbaar beschouwd worden. Daarentegen hebben de Australische familiën weder voorwerpen van weelde, die weinigen bij ons bekostigen kunnen. Hij, die bij ons te huis rijtuig en paarden heeft, wordt verondersteld een rijk man te zijn. Zoo een heer dochters heeft die van paardrijden houden, zal hij mogelijk voor twee meisjes een paard er op na houden. Jongelui kunnen ter nauwernood aan de jacht doen, tenzij hunne vaders rijk zijn. Maar paarden zijn aan een Australisch station zoo algemeen, als bessen aan Engelsche

heggen, en het bezit van een rijtuig met een paar paarden is al even noodwendig als een paar laarzen. Maar een paar paarden zijn goedkoop, en bedienden duur in Victoria.

Ik heb over kronkelende paden in met geboomte bezette parken gesproken. Men moet echter niet meenen, dat ik over zulke parken spreek als over die, welke de roem van onze Engelsche groote grondbezitters uitmaken. Het Australische park is tot nog toe zooals de natuur het gemaakt heeft. De boomen, die er in staan, zijn de gomboomen, die de tegenwoordige bewoner of zijn vader er gevonden heeft, toen hij in den beginne zijne schapen in de weiden dreef, die nog nooit door den voet eens blanken betreden waren. Het gras rondom zijn huis heeft hij mogelijk langzamerhand veranderd, en het inlandsche gras uitgeroeid door het gebruik van Engelsch zaad. De weg is meestal nog wat ruw, en de omheiningen, die de verschillende weiden omsluiten, mogelijk nog ruwer. Hij is nu een rijk man, maar hij is rijk omdat hij bij al wat hij deed, meer gedacht heeft aan het vermeerderen van zijn kapitaal, dan aan het verfraaien zijner plaats. Hij noemt zijn park eene weide, en heeft slechts aan het welzijn van zijne kudden gedacht. Maar toch heerscht er die schoonheid, welke boomen en gras, met de hemel daarboven altijd opleveren. En het terrein is groot en uitgestrekt, en de heerlijkheid van het eigendom bestaat. De man rijdt mijlen ver door zijn eigen land. Hij heeft zich van alle kanten tegen de zelf-kiezers gevrijwaard. Al wie op zijne plaats zijn, zijn zijne dienaren of gasten, en hij heeft het recht aan allen, die hij mijlen in den omtrek van zijn huis ziet te vragen, waarom zij daar zijn. Hij betoont veel gastvrijheid aan armen en rijken, en is aristocraat.

Mij dunkt dat het leven van den Victoriaanschen landeigenaar veel overeeenkomst heeft met dat van den Engelschen landedelman, eene eeuw of anderhalve eeuw geleden. Toen waren in Engeland de wegen zeer slecht, zoodat het veel moeite kostte om van het eene verblijf naar het andere op twintig mijlen afstand te komen. Aanzienlijke buitenverblijven waren niet zoo talrijk als tegenwoordig, en zij aan wie de plaatsen en schuren toebehoorden, woonden hier en daar in de graafschappen en verlieten zelden hunne woningen. Er heerschte groote overvloed; maar van die uitgezochte weelde, die tegenwoordig op het land reeds even alge-

meen als in de hoofdstad is, bestond toen niet. Versch rundvleesch — of in den winter pekelvleesch, — en in October bier waren de gewone kost. De mannen hielden van vermaak, maar dat geschiedde niet zooals tegenwoordig jagende door geheele gewesten, schietende op de heiden, en in alle meren en rivieren visschende. Zij schoten en jaagden op hun eigen land en op dat van eenige buren, die zich met hen wilden vereenigen. De dames bleven tehuis en zorgden voor de huishouding en veel dat nu aan de dienstboden en hofmeesters overgelaten wordt, werd door de meesteres en hare dochters, of door den meester en zijne zoons gedaan. De eigenaren dezer landhuizen waren Tories, aristocraten, trotsche edellieden; — maar het waren geene beschaafde heerschappen, en was meestal hun smaak voor kunst en literatuur zeer weinig ontwikkeld. Wij weten veel van hen door tooneelstukken en romans, en weten ook iets van hen door de geschiedenis, zooals die in den laatsten tijd beschreven is. De kleeding der dames, de boeken, de rijtuigen, de wijnen, de keukens, welke men nu in Engelsche landhuizen aantreft, waren toen alleen in de hoofdstad bekend of op het kasteel van den een of anderen vorstelijken edelman. Zooals voor heen de landhuizen en het buitenleven in Engeland waren, overvloedig, prachtig, bevooroordeeld, vol gastvrijheid, geen tegenspraak duldende, niet zeer geletterd, gezond, werkzaam, zorgvuldig in alles, bedachtzaam voor de toekomst, en boven al — zoo niet al te zeer — bewust van hun eigen gewicht, is tegenwoordig het huis en het leven van den landheer in Australië. En evenals Justice Shallow, nog langer geleden, er altijd belang in stelde om den prijs van een goede drift ossen of een twintigtal lammeren te weten, zoo spreekt de Australische landheer nimmer over zijne aangelegenheden, zonder over de zaken te spreken, die hem gemaakt hebben wat hij thans is. De waarde van het rundvleesch op de Melbournsche markt, en van de wol te Londen is altijd in zijne gedachten, en bijna even aanhoudend op zijn tong, zelfs al heeft hij dien trap van voorspoed bereikt, dat eene rijzing of daling in de wol van geen groot aanbelang meer voor hem is. Hij heeft in allen geval dien toestand nog niet bereikt, hetzij die goed of kwaad zij, — die een Engelsch landheer in staat stelt alle uitwendige teekenen van belangstelling in de zaak, waarin hij betrokken is, te laten varen,

de zaak namelijk van op zijn land te leven en ongestoord zijn geregelden gang te kunnen laten gaan, alsof alle goede zaken, als manna uit den hemel, en even zoo zeker tot hem kwamen. De Victoriaansche wolkweeker of vetweider zal u bepaald vertellen, zoo gij hem in zijn eigen huis bezoekt, wat zijne wol opgebracht, en welken prijs hij er voor gemaakt heeft, — en zal u naar zijn wed brengen, zoo hij zijne schapen laat wasschen voor dat ze geschoren worden, en ook naar zijne wolschuur; of hij zal u op zijne Durhams en Herefords wijzen, en u vertellen hoe hij de markt geleid heeft. Hij heeft het hart op de tong. Hij is geworden wat hij is door zijne schapen en zijne ossen, en de schapen en de ossen liggen hem na aan het hart. Zijn klein- of achterkleinzoon zal waarschijnlijk uitwendig even onverschillig zijn als een Engelsch landheer, die tegenwoordig evenmin over zijne rente spreekt, als een bankier over zijne winsten, en die zich nu mogelijk alleen met zijne honden, mogelijk ook wel met zijne bibliotheek, mogelijk ook wel met staatkunde en mogelijk ook wel alleen met zijne koks bemoeit.

Ik stel mij voor een hoofdstuk aan de Australische vermakelijkte wijden, — die even zooveel betrekking op de steden als op het land hebben, en daarom zal ik er hier maar niet veel over zeggen. Zij maken niet zoo bepaald een deel uit van het buitenleven in de koloniën, zooals dat te huis het geval is, gedeeltelijk omdat er niet zooveel nietsdoende menschen zijn, gedeeltelijk ook omdat tot nog toe niet heel veel geld tot het aanschaffen van genoegens besteed is. Door den tijd zullen die twee oorzaken op houden te bestaan. Er zullen meer nietsdoende menschen komen en de spelen van Engeland, Schotland en Ierland ingevoerd worden. De hazen zullen, hoop ik, in Victoria niet zoo overvloedig worden als de konijnen. Er zijn reeds herten in het land, en zullen die ook wel spoedig toenemen, met die bijzondere vruchtbaarheid, die aan alle van het oude land ingevoerde beesten eigen schijnt te zijn. Er wordt veel op eenden gejaagd, en de eenden zijn talrijk. In sommige gedeelten van Nieuw-Zeeland treft men ze reeds meer algemeen, ofschoon niet zoo overvloedig aan, als in Engeland, en zullen waarschijnlijk in Tasmania en Victoria even algemeen worden. Aan vossenjachten twijfel ik echter. Ik acht het onwaarschijnlijk, dat die onregelmatigste, onzinnigste, opwek-

kendste, prettigste en heilzaamste jacht ooit ergens anders beter gehouden zal kunnen worden, dan op de oppervlakte der Britsche eilanden. Slechts een Britsche of Iersche boer zal den overval van een troep ruiters verdragen. Slechts een Britsch of Iersch jager zal de onwrikbare volharding hebben om dat kleine ongedierte, dat men voor de vossenjacht noodig heeft, te dooden. Slechts een Britsch of Iersch landheer kan duizenden uitgeven om genoegen aan een geheel graafschap te verschaffen.

De fout van een landhuis in de Australische koloniën is dat het zoo weinig bezigheid verschaft, en dat het gewone leven vooral voor den bezoeker zoo geheel strijdend met nijverheid is. De heer des huizes is de opzichter van zijn eigendom, of is het niet. Zoo hij het is, wordt zijn tijd geheel in beslag genomen. Vóór het ontbijt zit hij reeds te paard, en schijnt zijn arbeid niet te staken, vóór dat de avonddauw reeds lang gevallen is. De uitsluitende zorg voor eene groote kudde schapen, — die alles omsluit wat fokken, voeden, behandelen, schuren koopen en verkoopen betreft, alsook alles wat op het huren, voeden, nagaan en betalen van een groot aantal van alles behalve hulpvaardige menschen betrekking heeft, nemen iemands gansche energie in beslag. Het rundvee geeft waarschijnlijk minder werk, maar iemand wien drie- of vier duizend stuks vee toebehoort, die ze naar zijn oordeel opfokt en zelf voor de markt uitkiest, heeft ook zijne handen vol. Maar eigenlijk besturen vele van de squatters en vetweiders hunne bezittingen door rentmeesters. Vlugge menschen zijn bij hun werk vooruitgekomen, en is door verloop van tijd het eigenlijke werk uit hunne handen in die van rentmeesters en opzichters overgegaan. Zoo doende wordt de landheer, ofschoon hij nog over een »twintigtigtal lammeren" spreekt, evenals Justice Shallow, een nietsdoend man. Hij komt te negen uren beneden om te ontbijten, en verlangt reeds vóór zes uren naar zijn diner en denkt altijd dat de klok achter is. De dames echter bezorgen wel hunne huishouding, en geven hunne orders voor het luncheon en het diner, hebben het toezicht over de dienstboden. Maar behalve deze bezigheden schijnt het, dat zij geene bezigheden genoeg hebben. In elk huis is eene piano. Er zijn altijd boeken, ofschoon niet genoeg voor literarischen overvloed. Somwijlen wordt er buitenshuis croquet gespeeld. Er zijn paarden om op

te rijden; en men heeft er de onmetelijke bosschen met hunne eksters, lachende ezels, en klokvogels, voor hen die goed kunnen wandelen Maar er is geen verdeeling van tijd. Er is geen bepaalde tijd op den dag, waarop de boeken door vrouwen of mannen ter hand worden genomen. Het luieren is algemeen, en de uren zijn maar al te dikwijls eerder als vijanden dan als vrienden te beschouwen. Dit is vooral het geval gedurende de lange avonden. Ik houd het er voor, dat dit een honderd vijftig jaar geleden in landhuizen in Engeland eveneens zoo geweest moet zijn.

Het eten en drinken neemt zoo zeer onze gedachten in, en brengt zooveel bij tot de opwekking en het genoegen des levens, dat ik mij verplicht reken iets over den smaak van den Engelschen landheer te zeggen. Nooit werd overvloediger, gastvrijer tafel gedekt. De hoofdeigenaardigheid is de overeenstemming in de maaltijden. Het ontbijt is bijna evenzoo welvoorzien als het luncheon en het diner, en het duurde lang voordat ik eenig onderscheid tusschen het luncheon en het diner kon maken. Bij beide vindt men twee of drie verschillend toebereidde vleeschspijzen en vier of vijf schotels met groenten, wijnkaraffen, en niet zelden een trekpot. Ik kon geen onderscheid bespeuren in den tijd, die er voor genomen werd, of aan den eetlust, of aan de bijvoeging om den eetlust op te wekken, dat overal de gewoonte is. Bij ons te huis doet de keukenmeid of de kok nooit hun best voor het luncheon, en wordt dit dan ook niet van hen gevergd. De Victoriaansche kok of keukenmeid wordt den geheelen dag bezig gehouden. Op het laatst bespeurde ik dat bij het luncheon nooit meer dan twee poddingen waren. Bij het diner was het getal niet beperkt. In den regel blijven de heeren in de kolonie niet lang bij hun wijn zitten, en eveneens is in den regel — maar natuurlijk op alle regelen zijn uitzonderingen, — de wijn niet waard om er lang bij te blijven zitten.

Maar deze kleine uitweidingen, waarvan ik gesproken heb, maken slechts de buitenzijde der maatschappij uit, terwijl haar been, spieren, vleesch en bloed uit het volk zelf bestaat. Het doet er weinig aan toe, of de mannen en vrouwen te vijf of te zes uren dineeren, of zij op bepaalde of onbepaalde tijden uit rijden gaan, of zij op vossen of op kangaroes jagen, of zij slechten of goeden wijn drin-

ken, met betrekking tot maatschappelijk welbehagen in vergelijking met het karakter, de manieren en de gaven der mannen en vrouwen zelve. Bij het beschrijven der beide sexen van de hoogere klasse in Victoria moet ik zeggen, dat zij beiden in hunne gebreken en goede eigenschappen meer van de Amerikaansche dan van de Britsche type hebben. En in dit opzicht verschilt de Victoriaan van den Kolonist van Nieuw-Zuid-Wallis, die meer van de John Bull-eigenaardigheden uit het moederland behouden heeft, dan zijn jonger en krachtiger broeder in het Zuiden. Dit is dunkt mij, even zichtbaar bij de vrouwen, als bij de mannen. Ik spreek nu bepaald over die vrouwen, die door hunne opvoeding en stand onder de dames gerekend moeten worden, maar de opmerking is door alle standen der maatschappij even juist. De meid in Victoria heeft de vrijpostigheid, de onafhankelijkheid, de manier om te kennen te geven dat, al brengt zij u het warme water, zij toch even goed is als gij zelve, — en vrij wat beter ook, zoo zij jonger is, — die manier, welke bij de Amerikaansche »helpers" zoo algemeen is. Maar in Victoria wordt, even als in de Staten het beleedigende hiervan, — want voor ons die ouderwetsch zijn is het in zeker opzicht beleedigend, — vergoed door eene vlugge bevatting en natuurlijk gezond verstand, dat den opmerker de overtuiging geeft, dat hoeveel hij ook moge lijden, hoe dikwijls hij ook door de jonge vrouw op de teenen getrapt wordt, zij toch zeer tevreden in de wereld is. Zij is in hare eigene schatting volstrekt niet door hare betrekking vernederd, en denkt er niet aan zich te schamen, omdat zij er warm water brengt. Zelfs als wij bespeuren dat de meid met ons doet wat zij verkiest, kunnen wij haar billijkerwijze niet veroordeelen. De geest die deze houding in de Vereenigde Staten zoo algemeen gemaakt heeft, — waar die tegenwoordig ter nauwernood nog zoo sterk heerscht als vroeger, — is in Victoria opgewekt en is in alle klassen doorgedrongen. Men moet nauwkeurig toezien, voordat men bespeuren en opmerken kan, dat dezelfde geest in de smaakvol uitgedoschte dochter van den millioenair, die de toon te Melbourne aangeeft, en in de kleine huismeid woont; — maar toch is het dezelfde. De zelfstandigheid, de vroege ontwikkeling, de afwezigheid van ontzag, de versmading van zwakheid, — de onversehilligheid voor den leeftijd, de trotsche zelfgenoegzaamheid, zijn in beide klassen ontstaan uit de snelheid, waardoor men in het leven voor

uitgekomen is. De klasse, waarvan ik nu bepaald spreek, is eene aristocratische klasse; maar het is eene aristocratie van gisteren; en het ontstaan van zulk eene aristocratie werpt het gezag omver, en stelt onbeschaamdheid er voor in de plaats. De jonge huismeid heeft geen ontzag voor u, omdat ge jaarlijks 10,000 p. st. bezit en de jonge dame heeft geen bijzonderen eerbied voor u, omdat gij een oud vriend van haar vader zijt. Haar vader en haars vaders vriend hebben hun tijd gehad. Nu is het haar tijd. Het is nu aan haar om het middenpunt uit te maken, en aan hen om zich aan weerszijden te plaatsen. Zij zal haar plicht tegenover haar vader en moeder vervullen, — maar zij doet het als iemand, die zich verheven gevoelt boven hen, die zij oppast. Over haar grootvader en grootmoeder spreekt zij als arme sukkels van voorheen, die men met zachtheid behandelen moet. Maar de voorkomendheid wordt bewezen op eene wijze, die te kennen wil geven dat oude menschen zich niet moeten bemoeien met de zaken van hunne beteren, die nog jong zijn. Gelukkig voor de vaders en grootvaders in Victoria, dat zij de macht over de beurs blijven behouden, anders zouden zij, vrees ik, nog wel nullen worden in de huizen, die hun eenmaal toebehoorden. De Australische meisjes en jonge vrouwen zijn niet wreed, valsch of gierig, en noem ik ze ook geene Gonerils en Regans; maar ik heb oude mannen gezien, die mij aan koning Lear deden denken.

Er is een groot onderscheid tusschen de vrouwen, die uit Engeland gekomen en zij, die in de kolonie geboren zijn, dat niet in alle opzichte ten gunste van de eerstgenoemden is. Zoo wij het persoonlijk voorkomen als de voornaamste zaak bij de vrouwelijke sexe aannemen, dan hebben de meisjes, die in de kolonie geboren zijn bepaald den voorrang. Over het algemeen zien zij er goed uit, hebben een zacht voorkomen en zijn goed gevormd. Zij groeien spoedig op, en zijn twee jaren vroeger volwassen dan onze meisjes, — en zijn bijgevolg ook vijf jaren vroeger oude vrouwen. Zij zijn vroolijk en vlug, tot nog toe wel niet altijd heel best opgevoed, daar gewoonlijk de middelen voor algemeene vrouwelijke opvoeding in een nieuw land ontstaan; maar zij hebben allen eene zekere mate van kennis verkregen, die zij op haar duimpje kennen. Zij zien er nooit dom of onwetend uit, omdat zij nooit beschaamd of overdreven bescheiden zijn. Wij ontleden de wet niet nauw-

keurig, zoo die ons door knappe vrouwen voorgeschreven wordt — maar zijn dankbaar voor elke wet, die ons door lachende oogen en koralen lippen gegeven worden. Somwijlen kunnen wij te huis geene wet, geene meening, geene snelle uitspraak van zoetvloeiende woorden uitlokken, — omdat de speech uit nederig gevoel van vrouwelijke jeugd ingehouden wordt. Ik moet hier echter bijvoegen dat dit zelfs te huis tegenwoordig minder algemeen is dan het placht te zijn.

De vrouwen hebben over de geheele wereld het recht op alles wat ridderlijkheid haar schenken kan. Zij moeten zitten, terwijl de mannen staan. Zij moeten bediend worden, terwijl de mannen wachten. De mannen moeten zwijgen, terwijl zij spreken. Zij moeten zelfs zonder verdienste — geprezen worden. Men moet hen het hof maken, — zelfs al zijn zij verstandig noch schoon. Zij moeten aangebeden worden, — zelfs zonder liefde. Zij moeten onbekommerd leven, terwijl de mannen lijden. Zij moeten warm gehouden worden, terwijl de mannen het koud hebben. Zij moeten veilig zijn, terwijl de mannen in gevaar verkeeren. Zij moeten in het leven kunnen blijven, terwijl de mannen bij hare verdediging omkomen. Al deze ridderlijkheid moest aan de vrouwen bewezen, en als iets dat van zelfs spreekt, bewezen worden. Maar er bestaat eene reden voor die inschikkelijkheid. Het eene menschelijke wezen bewijst al deze diensten niet aan een ander, — dat voor God niet meer dan zijns gelijke wezen kan, zonder eene reden. Een man zal eene vrouw bedienen, zal voor haar lijden, — en zoo het noodig is voor haar in den dood gaan, — omdat zij zwakker is en zijne bescherming noodig heeft. Laat zij toonen dat zij even sterk, laat zij door hare dapperheid toonen, dat het oude denkbeeld harer betrekkelijke zwakheid van den beginne af aan een dwaling geweest is, en gevoel van ridderlijkheid, al moge het nog een poos uit kracht van gewoonte blijven voortduren, moet verdwijnen en in het mannenhart uitsterven. Dit heb ik menigmaal gevoeld bij het luisteren naar de stoutmoedige zelfverzekering van Amerikaanvrouwen, — niet zonder te twijfelen of ridderlijkheid wel noodzakelijk was voor de bescherming van wezens, die zoo uitstekend begaafd waren, zoo zeker van hunne eigene kracht. En hetzelfde gevoelen heeft mij bekropen, toen ik onder de dames van Victoria was. Zij verlangen alle riddelijkheid, die hun bewezen kan worden.

Nog nimmer had ik met dames kennis gemaakt, die er zoo op gesteld waren hare rechten daarop te doen gelden. Maar zij maken er aanspraak op met de wapenen in de hand, al zou het maar met de haarnaald zijn. Blijf staan, opdat ik zal kunnen voorbijgaan. Wees stil, opdat ik zal kunnen spreken. Spreid uw jas uit over den modder en verga in de koude, maar zorg dat mijne zijden japon niet met het slijk in aanraking komt. Laat u verwonden opdat ik gespaard blijve. Sterf, opdat ik moge blijven leven. En voorbedachtelijk worden zij gehoorzaamd. Die kracht van gewoonte heerscht nog, en genieten de vrouwen in Victoria nog voor eene poos van al de zwakheid, die hun toegekend wordt en van al wat de kracht verleent. Maar dit kan, dunkt mij niet lang meer duren. Zij moeten tusschen beiden kiezen, niet alleen in Victoria, maar overal. Zoolang als zij tevreden zijn met de voorrechten, die haar ter wille van de vrouwelijke zwakheid geschonken worden, zijn zij veilig. Bij de mannen bestaat de geneigdheid om haar niet in hare voorrechten te kort te doen. Of zij hare positie in de andere richting zullen kunnen handhaven, is te betwijfelen. Ik gevoel dat zij beiden niet lang zullen kunnen behouden, en vind het niet passend, dat zij zulke eischen doen. Ter wille van hen, — zoowel mannen als vrouwen, — die na mij komen zullen, hoop ik dat er geene verandering in de oude manier van zijn komen zal.

Ik schrijf deze woorden onder vreezen en beven, dat de dames in Victoria mijn boek zullen veroordeelen, en mij beschuldigen van gastvrijheid aangenomen en geschonden te hebben. Laat haar onthouden al wat ik goeds van haar gezegd heb. Zij zijn lief, vroolijk, vlug van bevatting en gelukkig. Zoo veel van haar gezegd hebbende, waag ik er nog eene raadgeving bij te voegen, namelijk, dat onverdiende lof altijd verwerpelijke vleierij is.

Over de mannen sprekende durf ik het wagen mijne pen wat krachtiger te hanteeren, en wat ik te zeggen heb zonder achterhoudendheid te doen. Voor hunne aanmerkingen kan ik doof, en ongevoelig voor hun ongenoegen zijn. De Victoriaansche grijsaard bestaat tot nog toe niet. Onder hen, die het verst vooruit gekomen zijn vindt men zelfs zelden hen, die in de andere koloniën geboren zijn. De menschen, die tot nog toe het best in Australië vooruit gekomen zijn, zijn zij, die jong uit het oude vaderland gekomen zijn met weinig geld, veel energie, en met

de vaste overtuiging, dat door werkzaamheid, matigheid en geduld fortuin te maken was. Dezen mannen ging het voorspoedig, en zij of hunne afstammelingen maken nu den fatsoenlijken stand van het land uit. Sommigen zijn dood en hunne plaatsen door hunne zonen aangevuld. Sommigen zijn hoog bejaard en wordt hun werk door hunne zonen voortgezet. Maar nog genoeg van hen zijn in volle kracht om den toon in de geheele kolonie aan te geven. Zij houden zeer veel van Engeland, — of van Schotland of Ierland, al naar dat zij er van afkomstig zijn, en verschillen veel in hunne manieren met hunne jongeren, die in Australië geboren zijn. Er zijn bijgevolg velen die, nog jong, uit Engeland over gekomen zijn, — zoo velen, dat zij voldoende zijn om den toon aan het geheele maatschappelijke leven in Australië te geven. Doch dit vermindert met elk jaar, zoodat de tijd spoedig komen zal dat de koloniale geest sterker dan de Engelsche heerschen zal. Het zal de vraag wezen of het ras door de verandering ontaarden of krachtiger worden zal.

De bevolking in twee klassen verdeelende, — welke ik om ze van elkander te onderscheiden, de hoogste en de laagste klasse noemen zal, — spreek ik nu over de minst belangrijke, omdat die de minst talrijke is. Wat de massa menschen betreft, die hun brood door dagelijkschen arbeid verdienen, daaraan twijfel ik volstrekt niet, dat de geboren kolonist boven den uitgekomen kolonist staat, evenzeer als deze er weer veel beter aan toe is dan zijn zwakken broeder, dien hij te huis achtergelaten heeft. De besten van onze werklieden gaan van ons weg, en brengen een ras voort, dat beter is dan zij zelven. De arbeider, die in de koloniën geboren is, heeft een betere opvoeding gehad dan de man die uit het oude land overgekomen is, en is veel matiger. Hij is beter gevoed en beter gekleed dan de arbeider te huis en is daardoor meer een man. Ik geloof dat elk opmerker, die de ambachtslieden in eene Australische stad, de delvers op een Australisch goudveld, of de scheerders in eene Australische wolschuur ziet, tot dit besluit zal komen, — en gevoelen dat geen werkman die in staat is zijn overtocht naar de koloniën te bekostigen, te huis moest blijven. Ik kan niet met dezelfde overtuiging spreken over hen, die in een hoogeren stand dan dien van den gewonen werkman geboren zijn. De jonge in Australië geboren heer heeft enkele

aken in zijn voordeel. Hij, die van Engeland uitkomt en tot die klasse behoort, wordt gewoonlijk daar naar toe gezonden, omdat hij tot nog toe te huis niet best opgepast heeft. Ik heb gezegd dat de besten onzer werklieden emigreeren, maar wij zenden er bepaald niet de besten van onze jongelui uit Oxford en Cambridge naar toe, noch onze geleerdste jonge rechtsgeleerden, noch onze knapste werktuigkundigen of de meestbeloovende zonen onzer kooplieden en handelaren. De jonge koloniale loot behoeft niet juist evenzoo als de elite der jongelui uit het moederland te zijn. Maar daarin, waarmede hij moest overeenstemmen heeft hij tot nog toe iets eigenaardigs. Hij geeft zich zelden aan slechte ondeugd over. Hij drinkt niet, of speelt niet, of geeft zich veel met honden af. Maar hij is menigmaal onverschillig, zonder energie, ijdel of grootsprekendheid. Tot op zekeren leeftijd, dien van de jongelingsjaren is hij gewoonlijk aardig, vlug in het aanleeren van hetgeen hij leeren moet, en heeft gewoonlijk veel meer kennis, dan een jongen van Harrow of Winchester. Hij beteekent veel meer, geeft zich minder met jongensspelen af en wordt veel vroeger man. Maar hij heeft dat gebrek, dat aan alle voortbrengselen van veld en tuin, die te schielijk rijp worden, eigen is. Toen Clara in »Philip van Arteveldt" er op praalde, dat zij als tot de zachtere sexe behoorende, het voorrecht had om rijp te worden aan de zonnezijde van den muur, wist zij waarschijnlijk nog niet dat de vrucht, die tot in den herfst hangt veel geuriger wordt, en tot op het laatst van den winter bewaard kan worden. De koloniale man, — een jonge man, die eigenlijk nog maar een knaap moest zijn, houdt de belofte niet van zijne vroegere jaren, en schijnt die energie, die zich bij ons in de verlengende jaren onzer jongelingschap ontstaat, te missen.

Hierover wordt in de koloniën zelve dikwijls gesproken, — waar de oude ganzen er volstrekt niet op gesteld zijn zelf op hunne jongen te passen. Het is in allen geval waar, dat de knaap veel spoediger de jongelingsjaren ontwassen is dan in het oude vaderland. Men schrijft dit aan het verschil van klimaat toe; en bestaat er oogenschijnlijk grond voor deze meening, daar wij weten dat huwbaarheid in warme landen veel vroeger bereikt wordt, dan in koude. Ik geloof echter niet dat het klimaat verantwoordelijk is voor het grooter onderscheid, dat er bestaat — voorna-

melijk, omdat er eene andere oorzaak bijkomt, die het naar mijn oordeel zonder bijoorzaak voortgebracht heeft. Tot nog toe heeft de opvoeding der jongelui in de Australische koloniën schielijk, achteloos en mogelijk ook wel oppervlakkig plaats gehad. Dat dit tot nog toe zoo geweest is, is zoo natuurlijk, — dat het langzamerhand, wel verbeteren zal; even als het natuurlijk is dat de wijze van opvoeding verbeterd zal worden, zoodat wij met recht kunnen verwachten dat dit op deze wijze ontstane kwaad verminderen en langzamerhand ophouden zal, terwijl het zoo aan het klimaat toegeschreven werd, en noch door onze energie, noch door onze wijsheid verbetering in zou kunnen gebracht worden. In het oude vaderland zijn wij geneigd bitter te klagen over de jaren, die besteed worden tot het verkrijgen van zeer onvolmaakt aangeleerde beperkte kennis. Op acht- of negentienjarigen leeftijd kunnen onze jongens, ofschoon zij ten minste tien jaren op school geweest zijn, nog geen latijn spreken, het Grieksch niet vlot lezen, knoeien in hun Fransch, en zijn eerstbeginnenden in de mathesis. Maar gedurende al dien tijd hebben zij veel geleerd, dat niet op een examen te pas komt, en dat niet op de lijst hunner verkregen kennis genoteerd kan worden. Zij mogen niet van studeeren houden, maar zij houden er ook niet van om stil te zitten en te fluiten.

Langzamerhand is van de zijde van vaders, die het bekostigen kunnen het verlangen ontstaan, om hunne zonen eene langdurige opvoeding te geven. Te Sydney en Melbourne zijn universiteiten, die nog wel pas in hunne kindsheid zijn wat het getal leerlingen betreft, maar die in staat zijn de verlangde opvoeding, waarvan ik spreek, te geven, en er ook voor bestemd zijn. Langzamerhand zullen zij in gunst geraken en zal het voorbeeld door hen gegeven, in de koloniën gevolgd worden. Het hoogstnoodige voor de in de kolonie geboren jongelui is, dat zij wat langer als knapen beschouwd moeten worden. Zij moeten leeren inzien, dat het toppunt des levens op negentienjarigen leeftijd nog niet bereikt is.

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Nieuwsbladen, boeken, spoorwegen, wegen, steden en wijnen.

Ik houd volstrekt niet van overdrijving, en vooral niet om die als lofspraak te gebruiken; en toch ben ik verplicht om te zeggen, dat ik niet geloof, dat eenig land ter wereld zulke snelle vorderingen in materieele gegoedheid en welvaart gemaakt heeft, als door Victoria gedaan is. Zij is nog geen veertig jaren oud — zelf al rekenen wij van den datum af, dat Mr. Henty te Portland aanlandde, — en kan nu reeds bijna over al de genietingen van het beschaafde leven beschikken. Over hare groote stad Melbourne heb ik gesproken, — en over hare goudvelden en die wonderbaarlijke stad Ballaarat, evenals over het landleven van hare landheeren. Maar er zijn andere zaken waarin zij even spoedig vooruitgekomen is; en moet ik eenige woorden over hare nieuwsbladen, haar hoofdvoortbrengsel, hare spoorwegen, hare wegen en wagens, hare landsteden en inlandsche wijnen spreken. Over hare scholen en kerken zal ik spreken, wanneer ik van de scholen en kerken van de Australische koloniën in het algemeen melding maak.

Met al de vooringenomenheid van een echt Brit, geloof ik dat geen land ooit zulke goede nieuwsbladen opgeleverd heeft als die van Engeland. Dit feit, — zoo het een feit is, — schrijf ik gedeeltelijk toe aan zijn rijkdom, gedeeltelijk aan zijn algemeene energie, gedeeltelijk aan zijn schoonheidsgevoel, maar hoofdzakelijk aan zijn besluit om de pers vrij te laten. In Frankrijk zijn vele dagbladschrijvers, in allen geval even talentvol als hunne broeders bij ons, en staan meestal bij het publiek hooger in aanzien. Ze zijn bij name bekend en worden meer geëerd. Maar zij leveren niet de zelfde soort van artikelen. Het Fransche nieuwsblad is meer beperkt dan het Engelsche, en flauwer uitgehoorzaamheid aan het gezag, of heviger in hunne oppositie. Er worden op lange na niet zooveel inlichtingen in gegeven als door onze groote dagelijksche stads- en provinciebladen; en de middelen die tot het leveren van

een nieuwsblad aangewend worden zijn oneindig minder. Het artikel is als het geleverd wordt, leesbaar wat taal en stijl betreft, en heeft eigene meningen, die zelfs zeer sterk ontwikkeld zijn, met betrekking op het centrale politieke onderwerp van den dag in Frankrijk zelve; maar behalve dat heeft het gewoonlijk weinig nieuws te vertellen heeft, is het dikwijls half gevuld met vreemde zaken, die eigenlijk meer in den vorm van een boekdeel zouden passen. Doch zoo de Fransche nieuwsbladen niet in onzen smaak vallen, wat zeggen wij dan wel van die van de Vereenigde Staten? Ofschoon ik veel van hunne beschrijvingen houd, eene gunstige meening heb van de Amerikaansche gewoonten en Amerikaansche instellingen over het algemeen, en het meeste gevoel van maatschappelijke vriendschap koester voor de Amerikanen in het algemeen, ben ik echter verplicht te verklaren dat ik nog nooit een nieuwsblad van de Vereenigde Staten in handen heb gehad, zonder mij den geheelen tijd door te ergeren. De sensatieverwekkende rubrieken, waarmede tal van kolommen gevuld zijn, en dikwijls meer dan het onderwerp zelf vervelen, maken iemand kregel. In elk blad vindt men soms wel twaalf zulke rubrieken en geen enkel nieuwtje om later indruk te maken. De taal is vol bombast, alledaagsch en dikwijls zoo vol fouten, dat den lezer den indruk geeft alsof de personen, die er voor gebruikt worden onmogelijk tot die klasse van menschen kunnen behooren als onze schrijvers voor de pers van den dag. Hun type is slecht. Hun papier is slecht, — en zoo men een nieuwsblad met de meeste oplettendheid doorgelezen heeft, verklaart men als men het terzijde legt, dat er niets bijzonders in is. Een Amerikaan kan goede lektuur verschaffen, — dikwijls veel beter dan eenig Engelschman, — kan goed zijn woord voeren, kan een goed huis bouwen, kan een goed diner klaar maken, kan goed brood bakken, kan goed geschiedenissen verhalen, kan een goed boek schrijven, kan, zooals ik vooronderstel, alles ter wereld doen waar verstand, energie, werkzaamheid en samenstelling bij noodig zijn, — op deze eene uitzondering na: hij kan, — hij heeft het ten minste tot nog toe niet gedaan, — geen goed nieuwsblad uitgeven.

Victoria echter met hare 750,000 zielen, heeft een goed dagblad, evenals Nieuw-Zuid-Wallis, met hare 500,000 zielen. Ik kan

echter niet zeggen wie van beiden het beste heeft, daar ik verzuimd heb eene vergelijking tusschen die beide bladen te maken. Doch ik geloof dat de Melbournsche »Argus" en de Sydneysche «Morning Herald" de beste dagbladen zijn, die ik ooit buiten Engeland gezien heb. Sydney is ten naastenbij honderd jaren oud en mag dus wel een goed nieuwsblad hebben, maar het is opmerkelijk, dat er reeds zulk een blad als de »Argus" bestaat in eene stad, die nog pas veertig jaar geleden eene wildernis was. Melbourne heeft ook een weekblad de Australisian," dat in zijne soort even goed als de »Argus" is. Algemeen zegt men dat deze nieuwspapieren als geldelijke speculatiën zeer goede zaken gemaakt hebben; — maar dat heeft de »Morning Herald" te Nieuw-York ook gedaan!

De behoefte aan een nieuwsblad werd spoedig in de jonge gemeente van Melbourne gevoeld, en werd het artikel reeds voortgebracht, voordat er eene pers was om het te drukken. Melbourne werd in 1837 gesticht. Over de vroegere dagen der kolonie sprekende, heb ik den naam van Mr. John Tawhner vermeld, een van diegenen, aan wie de eer van de stichting der kolonie sedert dien tijd toegekend werd. In Januari 1838, zorgde deze Mr. Tawhner er voor, dat een nieuwsblad geschreven en uitgegeven werd. De tweede aflevering verscheen den 8sten Januari van dat jaar, en vooronderstel ik dat de eerste aflevering den 1sten Januari uitgegeven werd. De tweede werd eenigen tijd daarna in de kolonie gelithographeerd, en voeg ik er hier een afschrift van bij, dat men als Aanhangsel in dit boekdeel zal vinden. Hoeveel energie en geduld is er noodig geweest om dit blad tot stand te brengen, voor welker belooning men zonder twijfel meer rekende op de algemeene bekendheid, die de aankondigingen verschaffen zouden, dan op de six pences, die den verkoop er van zouden opbrengen.

Dit was de eerste poging van Victoria tot oprichting van een nieuwsblad, en zij werd eene werkelijkheid. De laatste, — of ten minste de laatste voordat ik de kolonie verliet — was eene andere soort. Het volgende is het programma van een voorgesteld maandwerk, dat den 8sten Juni 1872 uitgegeven zou worden, doch dat voor zooverre mij bekend is, nimmer het licht zag.

Zaterdag, den achtsten Juni zal het eerste nommer van
Het Australische Internationale Maandwerk.
uitgegeven worden.

Het zal twee en dertig octavo pagina's met oorspronkelijke, zorgvuldig gekozene, en goed gedrukte lectuur bevatten, die door de bekwaamste Australische schrijvers geleverd, of uit de geliefdste auteurs gekozen zal worden:

Prijs 6 d. per aflevering of 1 st. 6 d. per kwartaal.

De bladzijden zullen gewijd zijn aan de algemeene handhaving der rechten, en aan de maatschappelijke en verstandelijke ontwikkeling van den leverancier.

Zonder inachtneming van verouderde overeenkomsten van de pers, die de bestaande dagbladen noodzaken terwille van de Monopoliërs van Land en Welvaart, slechts eenzijdige berichten van gebeurde zaken te geven, ten einde de massa's in onwetendheid te laten omtrent de feiten, die betrekking hebben op de groote maatschappelijke beroeringen van den dag.

Het Australisch Internationale Maandwerk zal bepleiten:

Dat het land aan het volk toebehoort.

De afschaffing van pensioenen.

De oprichting eener Nationale bank.

De vermindering van Salaris der Staatsbetrekkingen,
beginnende met dat van
Den Gouverneur.

De onophoudelijke Ontbinding van het Hoogerhuis. Een Werkelijk Verbond van de Australische koloniën met het doel, om de »Scheiding" te bewerkstelligen en eene algeheele

Groote Zuidelijke republiek.

Het zal ook aan zijne lezers een overzicht geven van de uitstekendste bladen van Groot-Brittannië en Ierland, van het Vasteland en van Amerika, en van alles over de Republikeinsche Beweging in Engeland." »De Land- en Werk-Beweging." »De Regeling voor de moeilijkheden in Ierland," en »De Groote Internationale poging tot Organisatie."

Zij, die verlangen in te teekenen, worden verzocht zich aan te melden bij de eigenaren, 175, Elizabethstraat, of bij een bevoegd Nieuws-agent in hunne buurt, om vergissingen te voorkomen.

Gedrukt bij Jones & Vogt, 175,
Elizabeth-straat, Melbourne.

Het programma van deze groote onderneming begint met de betuiging, dat het Land aan het volk toebehoort, en stelt dan voor al deze aangegevene staatkundige leerstellingen en maatregelen, die overeenkomstig met deze eerste betuiging zijn, te bepleiten. Alles moet van iedereen die wat heeft, afgenomen worden, en moet bij gevolg verdeeld worden onder hen, die niets hebben. Het nieuwsblad zou twee en dertig bladzijden »Oorspronkelijke" Democratische lektuur bevatten, waarvan veel uit de »Geliefdste Auteurs" gekozen zou worden; het zou aan de belangen van den »Leverancier" gewijd worden, dat ook in een land, waar tot nog toe geene nietsdoende klasse bestaat, het geval moet zijn; en het zou geene »verouderde overeenkomsten der pers in achtnemen, waardoor bestaande nieuwsbladen genoodzaakt werden .... om de massa's in onwetendheid te houden." Daar het Australische »Internationale Maandwerk" geene werkelijkheid is geworden, zou het eigenlijk niet de moeite waard geweest zijn het hier aan te halen, ware het niet om aan te toonen, dat zelfs in Victoria de bepleiting van uiterst democratische gevoelens niet gunstig aangenomen wordt. Daar is geene klasse, die dwaas genoeg is om te vooronderstellen, dat het land aan het Volk toebehoort, tenzij het Volk het koopt of dat eene nationale bank geld zou verschaffen aan personen, die zelve geld noch krediet hebben.

Tusschen het geschrevene nieuwsblad en het prospectus van het »Australische Internationale Maandwerk," hebben wel honderd verschillende nieuwsbladen het licht gezien in Victoria.

Algemeene literatuur is mogelijk wel het voortbrengsel dat het laatst van alles door de energie van een gevestigd land voortgebracht wordt. De menschen moeten kunnen eten, voordat zij kunnen schrijven, en voor alles denken aan het eten, voordat zij aan het schrijven denken. Ledige tijd, die alleen bestaanbaar is bij een goed levensbestaan, is voor het voortbrengen van boeken noodzakelijk. Boeken verschaffen zonder twijfel in deze rustige dagen brood aan de schrijvers er van; maar de man, die met ledige zakken trachten wil zijn oester met een boek te openen, zal maar al te dikwerf ondervinden dat hij bijna van honger om zal moeten komen, voordat hij zijne oester beet heeft.

De voortbrenging van boeken moet op andere voortbrengselen volgen, en de toeneming der boeken gaat langzaam. Victoria, en de Australische koloniën in het algemeen, hebben nog al veel boe-

ken voortgebracht. Ik kan niet zeggen dat hunne boeken tot nog toe de planken van Europeesche bibliotheken gevuld hebben. Het zou ook al heel vreemd zijn zoo dit zoo ware, daar het land tot nog toe nog niet voor Europeesche ondernemingen geopend geweest is, of zelfs nog pas eene eeuw geleden voor geene Europeesche voetstappen. Ik ben verwonderd geweest niet alleen over het aantal boeken, dat in Australië geschreven geweest en naar huis gezonden is om uitgegeven te worden, — boeken, die meestal handelden over koloniale geschiedenis, koloniale ondervinding en kolonialen vooruitgang, — maar ook over het groote aantal kleine boeken, die in de koloniën van de persen van Melbourne en Sydney afkomstig zijn, die helaas, tot nog toe weinig voor de zakken of den roem der schrijvers gedaan hebben. Vele van deze kleine boeken de meeste van die, welke in mijne handen kwamen, — behelsden verzen, verzen over heldenfeiten, elegische verzen, koddige verzen, verzen over de liefde en zeer dikwijls zwaarmoedige verzen. Nimmer had ik een dezer bescheiden voortbrengselen van eerzuchtige zielen in de hand, zonder te denken aan de verwachtingen die eens hooggespannen, — en zoo spoedig verijdeld werden — aan de verhevene gedachten die mogelijk slechts iets armzaligs voortbrachten, aan den onbeloonden arbeid, aan de bittere teleurstelling, en helaas ook, aan het geld dat aan het papier en het drukken uitgegeven en dat misschien wel moeite opgespaard was. Elk auteur afzonderlijk nemende, en de bittere smart van teleurgesteld auteurschap overdenkende, kon ik slechts het voortbrengen van menig boekje betreuren. Telkens zal de auteur al zijn jammer mededeelen en zich beklagen over de hardheid der wereld, die niet naar hem wilde hooren. Maar de zaak in zijn geheel beschouwende, weet ik dat het goed voor de koloniën is, dat zulke pogingen gedaan worden. Zulke worstelingen moeten goede gevolgen hebben; niet, zooals ik vrees, voor elk strijder in het bijzonder, maar goede gevolgen voor de gezamenlijke bevolking, wier algeheele energie op die wijze voor den dag komt. Het verlangen, de eerzucht en het doel bestaan, en dat wat een volk werkelijk verlangt, brengt het ook tot stand. Ik kan niet over de literatuur van de kolonie in het algemeen spreken, zonder melding te maken van Mr. Marcus Clarke, van Melbourne, wiens Australische verhalen niet alleen bij alle kolonisten, maar bijna even bekend bij de Engelsche lezers zijn.

Victoria heeft hare spoorwegen naar een systeem aangelegd. — zooals men ons gezegd heeft dat Frankrijk ook gedaan heeft, doch wat Engeland bepaald niet deed, en voor zooverre ik er over kan oordeelen, ook geene der andere Australische koloniën. In de eerste plaats heeft zij, of zal zeer spoedig eene voltooide lijn hebben, die wat haar grondgebied aangaat rechtstreeks naar Sydney voert. De weg van Melbourne en Sydney loopt te Albury de Murray over, en was de Victoriaansche spoorweg, toen ik daar was, bijna tot aan de Victoriaansche zijde der rivier voltooid. Ik geloof niet dat Nieuw-Zuid-Wallis de gaping aan zal vullen. Nieuw-Zuid-Wallis heeft eene lijn tot aan Goulbourn, — 130 mijlen van Sydney; maar de tusschenliggende ruimte is nog zoo groot, — ongeveer 300 mijlen, — dat het gewone vervoer van de eene stad naar de andere gewoonlijk per water geschiedt. De afstand en de schraalheid van het land dat doorgetrokken moet worden, kunnen als verontschuldiging voor Nieuw-Zuid-Wallis aangevoerd worden, en kan men die dan ook wel niet ontkennen; maar het is, geloof ik toch ook algemeen bekend dat Sydney niet gesteld is op eene nauwe verbinding, die door een afgebroken spoorweg tot stand gebracht zou worden, en dat zij voor de gevolgen van onbeperkte rivaliteit, die het op zou leveren, vreest. De wolkweekers van de tusschenliggende districten zouden in Melbourne koopen en in Melbourne verkoopen, zoo zij Melbourne even gemakkelijk als Sydney bereiken konden; — en dan zouden er weer nieuwe bezwaren over de grensbelastingen ontstaan. Zoo het zuidelijke deel der kolonie en veel van het zuid-oostelijke deel, alsook de Riverina hunne kruidenierswaren in Melbourne kochten, hoe zou nieuw-Zuid-Wallis dan genoeg belastingen kunnen heffen?

Deze Victoriaansche lijn, die te Albury de Murray passeert, is een tak van eene hoofdlijn, die reeds geheel voltooid is, die dezelfde rivier lagerop, te Echuca, passeert. Door deze hoofdlijn wordt de gemeenschap tusschen de Riverina en Melbourne gehouden, en van hieruit is het dat de bevolking der Riverina verlangt, dat eene lijn naar het hartje van hunne streek aangelegd zal worden, of in allen geval tot aan Deniliquin dat zij hunne hoofdstad noemen. Maar zij hebben er weinig kans op, daar de Riverina een deel van Nieuw-Zuid-Wallis blijft uitmaken. De lijn van Melbourne naar Echuca loopt rechtstreeks door de groote

Victoriaansche goudvelden, waarvan Bendigo, of Sandhurst zooals het tegenwoordig genoemd wordt het centrum uitmaakt. Er is een station Castlemaine en een te Sandhurst. De lijn naar Ballaarat, de hoofdstad van het andere groote Victoriaansche goudveld, — ik weet niet of ik het, wat het goud betreft, het eerste of het tweede moet noemen; maar dat, de eigenschappen als stad in aanmerking nemende, bepaald de eerste plaats inneemt, — loopt van hetzelfde station te Melbourne af, doch scheidt zich eenige mijlen van de stad, van de hoofdlijn. De weg loopt rechtuit, daarbij langs de noordwestelijke zijde van Port-Phillip naar Geelong, en verder noordwaarts naar Ballaarat loopt. Het voornemen bestaat, deze lijn te vervolgen tot in de rijke landbouwdistricten van het westen, naar Hexham, Hamilton en Coleraine, doch toen ik in de kolonie was, bestond er verschil van opinie over de richting, welke de spoorweg zou moeten nemen, daar het daartoe benoodigde geld door de geheele kolonie opgebracht wordt.

Als Victoria spoorwegen aanlegt, leent zij het geld van het krediet door de geheele kolonie, en betaalt de interest uit de algemeene inkomsten, en rekent de opbrengst der spoorwegen eveneens bij de inkomsten. In 1869 bedroeg de totale interest van bedrag, dat tot dien datum voor het aanleggen van spoorwegen geleend was 505,676 p. st., en de uitgaven die voor het onderhoud der spoorwegen gedaan waren 250,657 p. st., zoodat gezamenlijk 756,333 p. st. was uitgegeven, — terwijl de opbrengst slechts 544,414 p. st. bedroeg, en het deficit van 211,919 p. st. dus uit de algemeene belastingen van het land betaald moest worden. Ik beschouw den uitslag als hoogst gunstig voor de kolonie. De spoorwegen zijn nog niet afgewerkt, en zijn dus minder voordeelaanbrengend, dan wanneer zij voltooid zullen zijn. Ik geloof dat in betrekkelijk weinige jaren de Victoriaansche spoorwegen genoeg zullen opbrengen om kunne eigene kosten te bestrijden, en dat de wijze waarop het geld geleend en uitgegeven is, op uitmuntende wijze geschied is. Maar men kan licht begrijpen dat het leenen en uitgeven van geld naar dit systeem, aanleiding tot ontevredenheid geeft. Waarom zou het eene district boven het andere bevoordeeld worden, wanneer allen betalen? Er wordt natuurlijk aangevoerd, dat het eene district eene spoorweg kan onderhouden, terwijl het andere het niet kan doen. Maar zulk een bewijsgrond

zal door het achtergestelde district niet gunstig aangenomen worden, dat zich mogelijk zelf staande kan houden door staatkundige hulp of staatkundige oppositie.

Een andere korte tak loopt van de Geelong-lijn langs Melbourne naar Williamstown, dat de haven der hoofdstad is en het aantal gouvernementsspoorwegen, die tot de kolonie behooren voltallig maakt. Er is nog eene lijn, die aan eene bijzondere compagnie toebehoort, die van het zuiden naar het zuid-oosten loopt, en de burgers van Melbourne uit alle standen, gelegenheid geeft buiten de stad te wonen. Ik was er zeer over verwonderd, dat eene stad als Melbourne met zulk eene bevolking, zulk eene groote plaatselijke onderneming zou kunnen staande houden; — doch ik bespeurde al ras dat het grootste gedeelte der bevolking in den omtrek woonde en er dus gebruik van maakte.

Er zijn nog uitgestrekte districten in Victoria waar geene spoorwegen zijn, hoofdzakelijk het geheele oostelijke deel dat Gipps-Land genoemd wordt, en het Wimera-district, dat in het noordwesten ligt. De Gipps-Landers verlangen zeer naar een spoorweg, maar daar hunne lieve kleine hoofdstad Sale slechts 2,000 zielen bevat, en het centrum van eene zeer schaars bevolkte streek uitmaakt, geloof ik niet dat hunne verwachtingen spoedig vervuld zullen worden. Het Wimera-district bezocht ik niet. Het ligt verder af en is zelfs nog schaarscher bevolkt dan Gipps-Land, doch zoo ik er naar toe gegaan was, zou ik er stellig veel over de geprojecteerde groote Wimeralijn gehoord hebben.

Ik kan niet zoo zeer op de rij- als op de spoorwegen van Victoria roemen. Spoorwegen in een nieuw land hebben gewoonlijk de voorkeur boven gewone wegen en stellen het aanleggen er van op den achtergrond. Eene geheel nieuwe landstreek, die tot nog toe slechts door eenige weinige schaapherders gekend is, wordt door een spoorweg geopend, — die niet hier- en daarhenen geleid wordt ten dienste van steden of dorpen, maar regelrecht op zijn doel afgaat. Zoo nu eenmaal in de groote behoefte van een centralen weg voorzien is, zijn noch het gouvernement, noch de bevolking voor een poos geneigd om geld tot het macadamiseeren uit te geven. Het is dan ook opmerkelijk zoo slecht als de wegen in Australië zijn, — en even opmerkelijk is het, dat al zijn de wegen nog zoo slecht, en op sommige plaatsen zelfs

niet eens bestaan, de wagens toch heen en weer rijden en goederen door het land vervoerd worden. Ik zou wel willen dat ik aan eenige van die nette postiljons, die ik in vroegere dagen gekend heb, het verschijnsel eens kon laten zien van een Victoriaanschen wagen, die met zes of acht paarden bespannen in de nachtelijke duisternis zijn weg door het zware woud vindt, en negen mijlen per uur aflegt, met de paarden, die dikwijls tot aan hun lijf in den modder waden, en met wielen, die van den eenen kuil in den anderen loopen en die soms wel vijf voet diep zijn. Ik ben zeker dat geen van hen door de beschrijving er van, zou kunnen gelooven dat het mogelijk was zulke tochten te doen. De wagens, die zeer zwaar zijn en negen passagiers kunnen bevatten, zijn volgens een Amerikaansch systeem gebouwd, en rusten op ontzaglijk groote lederen riemen. De passagiers van binnen worden geducht door elkander geschud, en erg met modder en vuil bespat. Twee kunnen er op den bok zitten, en zijn er beter aan toe. Door de hoffelijkheid, die in de koloniën aan vreemdelingen bewezen wordt, kreeg ik altijd plaats op den bok en was er spoedig op mijn gemak, nadat ik het denkbeeld dat ik onvermijdelijk tegen den een of anderen gomboom geworpen zou worden, te boven gekomen was. Ik maakte veel diergelijke tochten en heb nooit veel ongemak geleden. Ik ben echter verplicht te zeggen, dat Victoria in het aanleggen van wegen niet zoo veel vooruit gekomen is als in andere zaken.

In Victoria zijn drie goede steden, steden die wat bouwtrant en inrichting betreft in elk land, nieuw of oud, dien lof zouden verwerven. Dit zijn Melbourne, Ballaarat en Geelong. Ik heb reeds over hen gesproken. In sommige opzichten is eene opkomende stad, waaraan men zien kan dat zij vooruit gaat, maar die nog altijd iets van de ruwheid der bosschen in hare onvoltooide straten heeft, interessanter dan eene geheel voltooide stad. In Victoria zijn er velen zoo, waarin de kerken, scholen en logementen in ongelijke verhouding staan met de winkels en partikuliere woningen. En in elk van die steden, die wat bloeit, is een nieuwsblad, — of mogelijk wel twee. Een of twee mijlen ver zullen er aan alle zijden van zulk eene stad wegen gemaakt zijn, doch trapsgewijze, maar zeer schielijk bereikt men het boschpad. De bevolking is zeer gering, en zijn 3,000 zielen voldoende om ver-

eenigden trots te billijken, en eene hooge positie onder steden in te doen nemen, en zelfs 500 kunnen aanspraak op een burgemeester maken. In al deze steden heerscht ruwe overvloed. In velen vond ik dat de verhouding der loonen van den werkman, al even zoo waren als te Melbourne, en in sommige zelfs hooger. Groote kapitalen worden gewoonlijk aangewend tot de oprichting van een winkel, of van eene groote herberg, — welke dikwijls voor den aanlegger verloren zijn. Maar in een nieuw land schrikken zulke verliezen geene andere speculanten af; — schrikken zelfs hen niet af die er door geruïneerd zijn. De man, die zijn geld verloren heeft »vereffent" en een ander speculant treedt in zijne plaats. Ik bezocht veel dergelijke steden zooals Beechworth, Hamilton, Sah, Woods-Point, Wangaratta en andere, en was overal verwonderd over hun ongewonen voorspoed. Men ziet ze ontwikkelen en toenemen, evenals het jonge koloniale meisje van tien jaren, dat zich zoo schielijk ontwikkelt, dat de toeneming harer physische kracht bijna zichtbaar voor u is. Maar al te dikwijls zijn deze steden leelijk voor het oog. Hoe zou ook eene onafgewerkte verzameling van huizen anders dan leelijk kunnen zijn, zoo die met rechtlijnige straten in eene effene vlakte aangelegd is? Het aanzien van twee of drie gebouwen, — van eene kerk, eene bank of eene herberg, — brengen er over het algemeen toe bij, om de huizen in het algemeen leelijk te maken, — en geven aan den vreemdeling een gevoel van gemengde zwaarmoedigheid en van dankbaarheid, dat het lot hem niet in zulk eene onoogelijke plaats geworpen heeft. Zoo hij echter door navraag te weten is gekomen, dat elk man daar 4 sh., of 5 sh., of 6 sh., daags verdient, en dat het vleesch slechts 2 d. het pond kost, en zoo hij bedenkt dat in zijne eigene lieve dorpen te huis de mannen maar 2 sh. per dag verdienen en dat het vleesch 1 sh. het pond kost, neemt de zwaarmoedigheid die hem bevangen heeft een andere richting.

Van deze algemeene beschuldiging van leelijkheid moet ik echter de nette stad Beechworth uitzonderen, die de hoofdstad van een groot district uitmaakt en die een krankzinnigengesticht heeft. Maar hare bekoorlijkheid hangt niet af van hare grootheid of van het gesticht. De Australische alpen vormen haar achtergrond, en hare ligging is bijzonder fraai. Ik weet niet waar iemand meer

op gesteld zou zijn, op 5 sh. daags en groote bergen, of op 2 sh., en een vlak land; — doch als de zaak den aanschouwer niet zoo na ter harte gaat, maakt een fraai landschap grooten indruk.

Er wordt in Australië veel wijn gemaakt, — zooveel en zoo goedkoop dat het den reiziger verwondert dat die zoo weinig door de arbeidende klassen gebruikt wordt. Sommigen van hen drinken in het geheel niet, eenige weinigen drinken dagelijks, — en velen drinken in het geheel niet terwijl zij aan het werk zijn, maar geven zich aan afschuwelijke zwelgpartijen over gedurende de weinige weken of mogelijk ook wel dagen van ledigheid, die zij zichzelven gunnen. Maar de drank die zij gebruiken is bijna altijd geestrijke drank, en altijd sterke drank van de slechtste soort. Zij betalen zes stuiver voor een glas van hun vergif, dat hun toebediend wordt in een bierglas met dubbelen bodem, dat zoo juist nagemaakt is, dat het half vol schijnt te zijn als er maar heel weinig in is. De borrel wordt zonder water naar binnen geslagen, en zoo dikwijls herhaald, totdat de man dronken is. Het bedrog van het glas schijnt zijne goede zijde te hebben, want hoe minder de man heeft, des te beter voor hem, — maar het bedrog is alleen ten voordeele van den herbergier, want ofschoon de »dooddoener" klein is, — een borrel is in Australië altijd een dooddoener, — is het getal dooddoeners niet beperkt. De vertering die voor deze arme sukkels klaar gemaakt wordt, is geloof ik, al even slecht als die, welke door den Londenschen herbergier geleverd wordt. Te huis is echter het bier de landwijn, en het bier is in allen geval de voornaamste drank van den werkman in dit land. In al de Australische koloniën, behalve in Tasmania wordt overvloedig wijn gemaakt, — en zoo het volksdrank mocht worden, zou er zooveel gemaakt kunnen worden dat het tot dat doel zou kunnen dienen. Alle vruchten groeien er weelderig, maar geene is zoo overvloedig als de druif. Zeker Victoriaansch wijnbouwer, die de zaak op groote schaal dreef, zeide mij dat zoo hij twee sh. voor de vier Engelsche pinten kon krijgen, hij goede zaken zou kunnen maken. De wijn waarvan hij sprak, was bepaald beter dan de gewone wijn, dien de Parijzenaars drinken. Hij is gezond en krachtig, en is het zuivere vocht van de druif.

Aan de Fransche en Spaansche wijnen, — of die mogelijk wel daarvoor uitgegeven waren, — gewoon zijnde, hield ik niet van

de Australische »fijne" wijnen. De beste dien ik dronk was in Zuid-Australië, doch ik kon er geen smaak in vinden. Hij scheen mij koppig toe, had een aardgeur en een nasmaak, die onaangenaam was. Dit kan vooroordeel van mij geweest zijn. Het kan zijn dat de vereischte bekwaamheid om wijn te bereiden in de koloniën nog niet verkregen is. De wijn is ook nog niet oud genoeg, en wordt te schielijk na den wijnoogst verbruikt. Het is best mogelijk dat Australië onnoemelijk veel wijn zal kunnen opleveren, maar toch geen wijn die gelijk staat met de Europeesche wijnen. Hierover durf ik mijne meening echter niet zeggen. Maar ik beschouw een gezonden volksdrank van veel meer belang dan fijne wijnen, zelfs al stonden zij gelijk met die, welke de wijnbergen in het Zuiden van Spanje of in het Zuiden van Frankrijk opleveren. Frankrijk en Italië zijn gematigd, omdat zij wijn opleveren die voor hun klimaat geschikt is. Australië, met een gelijksoortig klimaat, levert even gemakkelijk, en bepaald, — ik spreek hier over den gewonen wijn, — even goeden wijn op. Te Melbourne wordt tegenwoordig het glas, zoo ik meen, tegen drie stuiver verkocht, — het glas houdt zoowat eene halve pint in, — en was de wijn van de beste ordinaire soort, dien ik ooit dronk. Het is een witte wijn, die te Yering, een wijnberg aan de Boven-Yana, gemaakt wordt, en die gezond en krachtig is. En toch verkiezen de werklieden te Melbourne als zij drinken, liever het afschuwelijkste vergif dat ooit door menschen toebereid is.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Rama-Yuck.

Toen ik in Gipps-Land was bezocht ik eene inrichting, die Rama-Yuck heette, een zendelingskarakter had en gehandhaafd werd ter beschaving, ter bekeering en algemeene verbetering van de zwarte rassen. In de verschillende deelen van Australië zijn vele van deze Inrichtingen. In Westelijk Australië is heel veel onder het toezicht van bisschop Hale gedaan. In Zuid-Australië heeft bisschop Short een gesticht voor deze inboorlingen op eene plaats Poonindee opgericht, — en verzekerde men mij dat dit gesticht zichzelf staande hield. Ik heb Poonindee niet gezien, maar naar de verhalen die er mij van gedaan werden, is het eene bloeiende plaats. Ik geloof niet dat Rama-Yuck bloeide, ofschoon ik, door hetgeen ik zag, overtuigd was dat er niets aan ontbrak, wat philanthropie en godsdienst konden aanbrengen.

Het is niet meer dan natuurlijk, niet meer dan menschlievend geweest, dat door de overweldigende rassen pogingen zijn aangewend om den toestand dezer menschen te verbeteren, en, — om het woord te gebruiken, dat wij het meest in onze mond hebben, — om ze te beschaven. Wij hebben hun land weggenomen, hun voedsel vernield, hebben hen aan onze wetten onderworpen, die strijdig met hunne gewoonten en overleveringen zijn, hebben getracht hun lust tot arbeid, daar zij een hekel aan hebben, op te wekken, hebben hen vermoord, omdat zij zich zelven en hunne bezittingen op hunne eigene manier verdedigden, en hebben door kracht van geweld getoond, dat wij hunne meesters zijn. Wij hebben het werk mogelijk wel met de minst mogelijke wreedheid verricht, die er voor noodig was. Ik geloof niet dat er iemand is die zeggen zal, dat de Engelschen geen bezit van Australië hadden moeten nemen, omdat dat bezit niet verkregen kon worden zonder de zwarten te benadeelen. Zoo de Engelschen het niet gedaan hadden, zouden de Hollanders of Fransche gekomen zijn, en zouden dit waarschijnlijk niet met meer zachtheid gedaan

hebben. Er is veel ruws geschied, — doch hoe zou het vermeden hebben kunnen worden, daar er zooveel reden tot strijd bestond? Het ras was een wild ras, dat een hekel aan werken, geen begrip van eigendom had, en dat zich niet naar ons voegen wilde. Langzamerhand hebben wij ze zien verdwijnen, — alsof zij bij het verdwijnen voor onze aannadering in de aarde verzonken. Zij hebben zich niet teruggetrokken. Ofschoon zij geen begrip van persoonlijk eigendom hadden, wisten zij toch zeer goed dat elke stam het recht op zijn eigen grondgebied had, — zoodat zij zich niet konden terugtrekken. Het eenige land waar zij naar toe hadden kunnen gaan, was bezet. Daar wij steeds verder gaande ons overal neergezet hebben, zijn deze stammen als versmolten. Hunne vrouwen brachten geene kinderen meer ter wereld, en de mannen werden vóór hun tijd oud. Enkele overblijfselen zijn er nog van hen, en die overblijfselen worden hoe langer zoo minder. In de omgeving der blanken, en onder de voogdijschap der blanken hebben zij geleerd kleederen te dragen, te drinken, en erg op tabak en geld gesteld te zijn, — en soms ook wel wat te werken. Maar met hunne lompen en hunne pijpen, en hun gebrokken Engelsch, zijn zij minder edel en hebben minder gevoel van plicht, kunnen hun leven minder goed verdedigen, dan toen zij nog in hun wilden maar onafhankelijken staat verkeerden.

De omstandigheden van het ras zoo zijnde, spreekt het van zelf dat er sommige onder de blanken waren, die er eene gewetenszaak van maakten om zich zelven en hun leven en bezittingen op te offeren, om eenig goed aan de zwarten te doen als vergoeding voor al het het kwaad, dat hunne blanke broeders hun aangedaan hadden. Zoo men deze zwarten maar tot Christenen kon maken, opdat zij, nadat hun levensrampen doorstreden waren in den hemel zouden kunnen komen, hoe zeer zou dan de balans van het goede ten hunnen gunste overhellen! Zoo slechts weinigen dat geluk zouden mogen smaken, zou dat zelfs niet al veel gewonnen zijn? In de woningen van Onzen Vader zouden de zwarten even welkom zijn als de blanken, — zoo men hen maar kon leeren gelooven en vertrouwen. In dezen geest gingen bisschop Hale en bisschop Short aan het werk. En in dezen geest werd Rama-Yuck gesticht onder de zorg van een Duitsch geeste-

lijke Hagenauer genaamd. Niemand, die ziet in welken geest het werk is verricht, zal er aan twijfelen dat de beide bisschoppen en Mr. Hagenauer er voor beloond zullen worden. Wat de andere en veel moeielijker quaestie betreft, — of men den Australischen zwarte kan leeren te werken voor zijne eigene zaligheid door zijn godsdienstig geloof, — wie hierop antwoorden wil moet zelf eerst recht duidelijk weten wat hij met godsdienstig geloof bedoelt. Tegenwoordig zal er wel niemand meer gevonden worden, die het vonnis van eeuwige straf tegenover den zwarte zal uitspreken, die niet onder den invloed van den een of anderen Christelijken herder geweest is. Dat de onwetende wilde verdoemd zou zijn, — omdat hij niets van ons geloof weet, — gelooft niemand meer. Het kan echter zijn dat de geloovige Australische zwarte in het bijzonder behouden moet worden. Hoe zal het dan zijn, zoo zijn geloof slechts een valsch geloof is? In zulk geval zal het werk der leeraaren te vergeefs geweest zijn.

Het is hier voor mij de plaats niet om de mysteriën van den godsdienst te overdenken, of te onderzoeken hoe het komt dat de menschen gelooven dat het geloof zal behouden, terwijl zij eveneens gelooven, dat de afwezigheid van het geloof niet bepaald verdoemenis ten gevolge zal hebben. Ik geloof dat dit de meening is van de meest welopgevoede menschen en christelijke landen. Maar iedereen gevoelt dat beschaving, philanthropie en broederlijke liefde ontstaan zijn uit het onderricht in den Christelijken godsdienst. Ze zijn nog niet geheel volmaakt geworden, maar zij gaan langzamerhand vooruit en zullen wel tot stand komen. Hiervan zijn velen in hun ziel overtuigd, — zij, die in het eerst met vreeze en later met afkeer onhoudbare leerstellingen van zich afwierpen. Kunnen wij deze aanhoudende vooruitgaande beschaving, philantrophie en broederlijke liefde onder de Australische inboorlingen voortbrengen?

Wij kunnen hun leeren psalmen te zingen, — en kunnen dit met minder moeite dan gewoonlijk bij onze blanke leerlingen vereischt wordt, doen, en op gelegener tijd. Zoo wij de kinderen vroeg kunnen krijgen, kunnen wij ze leeren lezen en schrijven, — en zooals ik dat te Rama-Yuck zag, kunnen wij het hun leeren op eene wijze, die uitmuntend gerekend zou worden bij het onderricht van blanke kinderen van denzelfden ouderdom. De vloei-

ende, eentonige gedeelten van onze godsdienstoefeningen valt in hun smaak, — dit gedeelte dat wij bekennen moeten voor ons en onze kinderen slechts enkel repetitiën te zijn; want wie zou durven beweren, dat als bij ons in de kerk de hymnen en gezangen gezongen worden, het hart altijd in volkomen overeenstemming is met de volle beteekenis der woorden? Maar wij voor ons zelven zijn vol vertrouwen, dat de verbeterende invloed aan het werk is, — een werk dat sinds eeuwen aan het vooruitgaan is en vooruitgaan zal. Ik geloof niet dat iemand denken zal, dat dit met de oorspronkelijke Australische stammen ook het geval zal zijn. De goede gevolgen, die bereikt zijn, zijn hoofdzakelijk met kinderen bereikt, — en deze gaan gewoonlijk als zij groot geworden zijn weer naar de bosschen en tot het wilde leven terug, ofschoon zij er niet voor geboren zijn. Iemand als Mr. Hagenauer zal mij zeggen, dat zoo hij slechts een enkele ziel redt, hij grootelijks beloond zal zijn. Ik vereer en bewonder den man, zoowel om zijn ijver als om zijne zelfverloochening. Maar ik verwacht niet veel van dat twijfelachtig werk. Het ras is veroordeeld, en loopt zijn vonnis met rasche schreden te gemoet. Het is bepaald onze plicht de materieele toestand van de kwijnende bevolking, wier land wij in bezit genomen hebben, te verbeteren; wij moeten ze voor honger en ongemak bewaren; — doch ik geloof dat wij onzen plicht verkeerd opvatten, zoo wij ons voorstellen, hen voor een beschaafd leven geschikt te maken, dat slechts dan alleen van wezenlijk nut voor hen zou kunnen zijn op voorwaarde, dat zij als eene blijvende bevolking met, en onder ons zouden blijven leven.

Toen ik het gesticht te Rama-Yuck bezocht, waren er vijf en zeventig vrouwen en kinderen, of geheel zwart of van gemengd ras. Het aantal kinderen en zuigelingen was veel grooter dan dat van volwassenen. Men verhaalde mij dat vrouwen uit Zuid-Australië gezonden waren, — ik vooronderstel van Poonindee, doch wist ik toen niets van die plaats af, om aan de mannen van Rama-Yuck uitgehuwelijkt te worden. De huwelijken waren gelukkig geweest, zoo ten minste voortplanting het beoogde doel geweest was. Wij zagen de kleine bruine mormeltjes in eene tent aan de rivierkant door elkander woelen, terwijl de moeders aan het wasschen voor het gesticht waren. Voor Mr. Hagenauer, die aan de

toekomst van Rama-Yuck dacht, leverde het een heerlijk gezicht op. Voor mij, die aan de toekomst van Australië dacht, was dit niet het geval. Een toenemend ras van aborigines in het land, zou, — zoo het mogelijk ware dat het ras weder kon toenemen, — eerder een ramp dan een zegen zijn. Het half dozijn vaders en moeders van Rama-Yuck kwamen mij voor als speelgoed in de hand van een kind, bij de gedachte hoe deze menschen door de voetstappen van een vooruitgaand ras overweldigd worden.

Velen zullen ontevreden over mij zijn, en daarom zal ik maar alles wat er goeds van de plaats te zeggen is, vertellen. Ik hoorde de kinderen in de school ondervragen, — ik meen dat er zoowat dertig waren, — en was ik zeer verwonderd over hunne vorderingen. Hun schrijven was bijzonder goed, alsook hun geheugen. Het is een beweeglijk volkje, kunnen vlug iets nadoen, en zijn sterk van geheugen. Maar ik geloof niet dat zij alles begrijpen. De kinderen waren helder en zagen er gelukkig uit. De gehuwde paren hebben afzonderlijke hutten, waar ik een paar van binnenging, en die helder en goed ingericht waren. Men zeide mij dat het werk op de plaats zooals bouwen, verven en timmeren door de zwarten gedaan werd. Twee mannen zag ik aan zulk werk bezig; — maar de aanvoerder van de twee was de zoon van een blanken vader. Er waren nog meer van hetzelfde gemengde ras, vooral onder de schoolkinderen. Ik vernam dat het gouvernement jaarlijks 200 p. st. voor de instandhouding van het gesticht bijdroeg, die bij wijze van proviand uitgedeeld werd, en dat eene groote toebedeeling van algemeen land tot gebruik afgestaan was. Het land bracht natuurlijk wel wat op, — maar zelfs dit er bij gerekend, waren de middelen, die ten dienste van Mr. Hagenauer stonden nauwelijks voldoende, en hijzelf scheen niet te weten hoe hij de noodige fondsen zou kunnen bekomen om zijne zaak aan den gang te houden. Zij, die goede verwachtingen van de zaak hebben kunnen niets beters doen dan Mr. Hagenauer ontvanger van hunne milde gaven te maken.

Deze heer werd door een jong Duitscher bijgestaan, die zoo ik mij niet vergis, ook geestelijke was; en werd hun beider tijd, — en zoo het scheen ook dien hunner vrouwen, — geheel in beslag genomen door het toezicht voor de vijf en twintig zwarte voorwerpen. Beiden schenen welopgevoede menschen te zijn. Ik

was vooral met den oudste, dien ik het meeste zag, zeer ingenomen, zoowel door zijne aangename manieren en vroolijkheid, als door zijn ijver en bescheidene godsvrucht. Ik moet hierbij voegen dat Mr. Hagenauer het vertrouwen der zwarte inboorlingen gewonnen heeft, niet alleen van die van zijn eigen gesticht, maar ook van die uit het geheele district in het algemeen, en dat wel in zoo hooge mate als ik geloof dat nog nooit het geval geweest is. Het is juist het gebrek aan vertrouwen geweest, die de alles vernielende oorlogen tusschen de twee rassen aangewakkerd heeft. Doch hoe meer ik van den man hield, te meer gevoelde ik dat de kool de sap niet waard was, en dat ik slechts kon hopen dat de man mocht blijven leven, om eenmaal in een nuttiger werkkring te kunnen schitteren.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Wetgeving, bestuur en koophandel.

Het ontwerp van wetgeving en bestuur is in Victoria hetzelfde als in andere koloniën, maar het is op meer democratische wijze voortgezet, en met het meer bepaalde doel om de staatkundige macht der kolonie in handen van het volk te brengen. Er zijn bijgevolg de drie standen, — Koningen, Heeren, en het Volk, die hier door den Gouverneur met zijne aanstelling van Dowing-Street, de Wetgevende Raad, en de Wetgevende Raad vertegenwoordigd worden. De Gouverneur heeft natuurlijk, het koninklijk veto; en heeft eveneens, wat eigenlijk veel meer gebruikt wordt, de macht om bills, die door de twee koloniale huizen opgemaakt zijn, tegen te houden, om die door het gouvernement te huis te laten goed- of afkeuren. Het Hoogerhuis of Wetgevende Raad, wordt gekozen, evenals in Zuid-Australië. In Queensland en Nieuw-Zuid-Wallis wordt het benoemd. De benoemingen in de laatste koloniën geschieden praktisch door den premier van den dag, die de minister van het volk is, maar een Huis dat op die wijze samengesteld is, is veel minder democratisch en terzelfder tijd van veel meer in-

vloed, dan wanneer het door volksafgevaardigden gekozen is. De staatkundige macht berust hoofdzakelijk bij het Lagerhuis, — bij dat wat het naast aan het volk in het algemeen is; maar het hangt geheel van een gekozen Hoogerhuis af, daar het volk al zijne krachten en gedachten wijdt aan de leden, die zij voor de volkskamer kiezen moeten.

De Wetgevende Raad in Victoria vertegenwoordigt dezer provinciën, waarin de kolonie verdeeld is, — en elke provincie heeft vijf leden. Van deze vijf gaat elk om het andere jaar er naar toe, zoodat elk lid van den Raad voor tien jaren afgevaardigd wordt. De kandidaat en de kiezers moeten beiden zekere eigendommen bezitten. De eerste moet een eigendom van 2,500 p. st. bezitten en de laatste een jaarlijksche rente of pacht van 50 p. st. betalen, of eene bezitting hebben die er naar geëvenredigd is. Het belang dat de Victorianen in de verkiezingen voor den Raad stellen is niet groot. Bij die, welke in 1870 gedaan werden was in vier van de zes provinciën volstrekt geen strijd, en in de beide andere brachten minder dan 50 percent van de kiezers hunne stemmen uit. Het Hoogerhuis vaardigt zelden wetten uit, en wordt meer als beschermend dan als handelend beschouwd. Dit is in de andere koloniën bepaald ook het geval, doch nergens zoo zeer als in Victoria. In Tasmania en Zuid-Australië was de eerste minister ook in het Hoogerhuis. In Queensland en Nieuw-Zuid-Wallis trof ik er een der kabinetsleden aan; en in de laatste hielden vele van de aanvoerders der kolonie zitting in den Raad. In Victoria wordt het kabinet bepaald sterk in den Raad vertegenwoordigd; maar de vertegenwoordiging is over het geheel zwak, en de heeren die er voor gekozen zijn, hebben in den laatsten tijd geene betrekking bekleed en ontvangen, en zoo ik meen, ook geene emolumenten.

Het Lagerhuis wordt voor drie jaren gekozen door algemeene stemming, en worden geene persoonlijke eigendommen vereischt, noch voor de kandidaten, noch voor de kiezers. Het kiezen voor beide Huizen, geschiedt bij geheime stemming. Wat de geheime stemming in Victoria aangaat, moet men in aanmerking nemen dat die niet geschiedt ter wille der geheimhouding, die daardoor bewaard wordt, — want daarvoor zijn de kiezers gelukkig heel onverschillig, — maar ter wille van de rust, die daardoor bij

verkiezingen verzekerd wordt. In Victoria, en ook van de Australische koloniën in Victoria alleen, worden de leden van het parlement betaald. Zij ontvangen 300 p. st. per jaar voor hunne diensten, en hebben het recht om kosteloos met de spoorwegen en mailwagens te reizen. Het systeem van betaling is echter tot nog toe niet algemeen aangenomen. Tenzij het door eene andere akte hernieuwd wordt, zal het in het eerste jaar van het eerstvolgende te kiezen parlement opgegeven worden en dus in 1875 ophouden. Niet weinigen in de kolonie twijfelen er aan of het niet hernieuwd zal worden; maar ik geloof dat de twijfelaars diegenen zijn die denken, dat zulk eene betaling aan tegenspraak onderhevig is. Ik stel geen groot vertrouwen in een hond, die eenmaal bloed geproefd heeft, en geloof daarom ook niet dat de leden van het volgend Victoriaansche parlement zoo zeer van den geest, om zich voor het vaderland op te offeren doordrongen zullen zijn, om vrijwillig het salaris dat zij dan genieten, te willen afstaan. Ik zal mijne lezers niet vermoeien met hier te trachten aan te toonen, hoe nadeelig voor de wetgeving van het land deze wijze is om van het parlement een beroep te maken, en deze macht om van de geringe middelen die het parlement verschaffen kan, armoedig te leven, daar het systeem in Engeland maar weinig bepleiters heeft. Het is nu sedert vele jaren in de Vereenigde Staten ingevoerd, en heeft bepaald niet gediend om het Huis van Vertegenwoordigers te verheffen. In Victoria is het nog niet lang aangenomen en heeft tot nog toe die richting niet genomen.

De wijze om het bestuur van Victoria afhankelijk van de goedkeuring van het parlement te maken, heeft veel overeenkomst met die, welke bij ons te huis in gebruik is. De gouverneur stelt in naam zijn minister aan, — kiest een hoofd dat weder zijn eigen kabinet vormt; maar de keuze wordt eigenlijk door het Lagerhuis gedaan, welks gekozen aanvoerder zoolang als hij de macht behoudt, en dan genoodzaakt wordt plaats te maken zoodra een ander gunsteling de meerderheid der stemmen voor zich verkregen heeft. De wijze waarop de ministers veranderen, heeft al op dezelfde wijze plaats als bij ons te huis, — maar de macht van den minister is in een opzicht beperkter. In zijne laatste en over het geheel kleingeestige poging om te herwinnen wat hij

verloren heeft, stelt de aftredende minister aan de Kroon voor, het Parlement te ontbinden, opdat het geheele land in de gelegenheid gesteld zal kunnen worden het laatste besluit zijner vertegenwoordigers omver te werpen. Wij te huis meenen, dat de Kroon verplicht is den raad, die op die wijze gegeven wordt, op te volgen en daardoor aan het groote constitutioneele stelsel gehoorzaamt, dat de souverein geene staatkundige handeling kan verrichten behalve op aanraden zijner ministers. De handeling is tot nog toe, — in allen geval nog niet als constitutioneel gebruik, — in de koloniën erkend. Gedurende mijn verblijf in Australië zag ik een ministerie van Nieuw-Zuid-Wallis, en een ander in Victoria ontbinden. In beide gevallen drong de aftredende minister bij den gouverneur op ontbinding aan. In Nieuw-Zuid-Wallis stemde de gouverneur er in toe, en werd toen door iedereen daarom gelaakt. In Victoria weigerde de gouverneur het, — legde zijne redenen bloot in een blad dat in het Huis gelezen werd, — en iedereen prees hem om zijne weigering. In het eene geval evenals in het andere was men van algemeen gevoelen, dat niets door eene ontbinding gewonnen zou kunnen worden, en won dan ook in Nieuw-Zuid-Wallis de aftredende minister er niets bij. En toch zal het er binnen kort in de koloniën toe komen dat hierin, evenals in alle andere politieke handelingen het als goede constitutioneele stelregel aangenomen wordt, dat de gouverneur zich door zijne verantwoordelijke raadgevers laat leiden.

Een lid van een koloniaal kabinet is niet zulk een groot man als een kabinetsminister te huis. Hij is zelfs betrekkelijk een minder groot man, en bekleedt niet zulk een rang onder zijne medeburgers in vergelijking met dien van onze eigene staatslieden te huis, maar hij heeft betrekkelijk veel meer macht, en verleent betrekkelijk veel meer bescherming. Alles is gecentraliseerd. De wegen, de bruggen, en de spoorwegen in de kolonie zijn door het gouvernement aangelegd. Gestichten en gevangenissen zijn door het gouvernement opgericht en worden er door onderhouden. Het land in de kolonie, dat nog niet vervreemd is, is het eigendom van het gouvernement in het algemeen en wordt door het gouvernement verkocht of verpacht. De plaatselijke overheden worden door het gouvernement aangesteld. Stedelijke inrichtingen nemen

toe, en door die toeneming zal deze centralisatie van macht wel minder worden; maar intusschen zijn de ministers van den dag, die wellicht mannen kunnen zijn die weinig geschiktheid hebben om het gewicht van zulk eene verantwoordelijkheid te torschen, geroepen om de bijzonderheden der belangen van bijzondere personen te regelen, wat zelfs voor eenig minister, hoe groot hij ook moge wezen onmogelijk zou kunnen zijn, om met ware onpartijdigheid in orde te brengen. De zaken worden dan ook, met het oog op verkiezende meerderheden in orde gebracht. Wanneer een lid voor het een of ander afgelegen district kabinetsminister wordt, verwacht dat district al dadelijk een spoorweg. Zoo een Roomsch-Katholiek eerste minister wordt, verwachten de Roomsch-Katholieken in de kolonie dat zij gouvernementsbetrekkingen zullen krijgen, — en elk spoorwegbeambte krijgt een gouvernementsbetrekking. Maar de landminister heeft het het zwaarst te verantwoorden. Iemand, die een landminister voortgeholpen heeft, meent dat hij aanspraak kan maken om goedkoop land te koopen, — en meent ook dat alle hinderpalen in den weg gelegd moeten worden aan hen, die tegen het ministerie zijn, maar wil toch land koopen. Aanbiedingen van contracten voor het vervoer van mails worden uit naam van den postmeester-generaal, die tijdens mijn verblijf te Melbourne ook eerste minister was, afgezonden. Aanbiedingen voor gouvernementskleeding worden uit naam van den schatbewaarder gedaan. Dezelfde handeling geschiedt ook in het kabinet, en wekt het gevoelen op dat krachtige ondersteuning van het gouvernement van evenveel invloed op het verkrijgen der verlangde betrekking zou hebben, als gunstige termen. Het onrecht aan bijzondere personen gedaan is op zichzelf zulk een groot kwaad niet als de toenemende overtuiging door de geheele kolonie, dat dit alles iets is wat zoo behoort, en dat het een erkend deel uitmaakt van die samenstelling, die wij met den naam van constitutioneel gouvernement betitelen.

Ik wil niet gaarne iets kwaads over de Victoriaansche staatsministers zeggen; — ook veroordeel ik geene bijzondere personen, zoo ik betuig dat de geheele kolonie van de overtuiging uitgaat, dat de macht van het gouvernement gebrukt wordt om te speculeeren. Daar alles gecentraliseerd is zooals het nu is, daar de leden van het kabinet genoodzaakt zijn hun eigen oordeel te ge-

bruiken bij het aanstellen van gevangenbewaarders, spoorwegbeambten, en postboden voor de geheele kolonie, — daar aanbiedingen gedaan worden niet aan het staatkundig machtelooze hoofd van een departement, maar aan den staatsminister zelven, — zou er meer dan menschelijke energie en onpartijdigheid vereischt worden om knoeierijen te vermijden. Zou er geene mogelijkheid kunnen bestaan, dat bij de tegenwoordige omstandigheden der uitvoerende departementen de geest der ministers eene tegenovergestelde richting aannam? Zoo als het nu is kan niemand eene maand lang zijne plaats op de ministerieele bank innemen, zoo hij besloten heeft zijne betrekking te bekleeden zonder zijn parlementaire positie in aanmerking te nemen. Het wordt als iets dat van zelfs spreekt aangenomen, dat hij zijne bescherming ter opheffing zijner partij zal aanwenden.

Ik geloof zelfs niet, dat wij te huis hierin onze handen geheel zuiver houden. Ik geloof wel dat ik durf zeggen, dat zij in allen geval nog niet lang zuiver hierin geweest zijn. Maar het kwaad is bij ons volstrekt nier afgeschaft, hoofdzakelijk uit vurig verlangen der staatslieden om van iets bevrijd te zijn, dat langzamerhand door de toenemende geneigdheid om bolwerken voor het staatkundige gezag op te richten, ontstaan is, maar omdat zij eindelijk inzagen dat het niet alleen lastig en onteerend, maar ook verkeerd was. In de Vereenigde Staten heeft dit stelsel nog de overhand, — ofschoon het toch wat verminderd is door het algemeene gevoelen, dat over de onrechtvaardigheid er van heerscht. In al de Australische koloniën bestaat het. In elke kolonie worden de ministers er toe aangezet om door het verleenen van bescherming parlementaire hulp te zoeken. Gevestigde fortuinen zijn nog niet algemeen onder de wetgevers in een nieuw land, — zoodat het dikwijls kan gebeuren dat broeders, zonen, en bloedverwanten van een minister zelve eene betrekking noodig hebben. Een ministerie dat in Juni 1872 door het Parlement in Victoria ontbonden was, werd dit alleen gedaan op grond dat het zijne bescherming misbruikte. En kan dus mogelijk hoop bestaan dat zulk een voorbeeld helpen zal, om het volk in het algemeen te leeren, dat het parlementaire gouvernement niet instemt met den partijdigen vooruitgang van eene zekere klasse die deze of geene staatkundige richting voorstaat. Er kan bijna

niet aan getwijfeld worden, dat eene decentralisatie van zaken en een toeneming in macht en verantwoordelijkheid van plaatselijk bestuur er veel toe zou bijbrengen, om de kolonisten voor jammerlijk valsche staatkundige inzichten te vrijwaren, die zij nu bijna onmogelijk kunnen opgeven.

Het inkomen der kolonie over het jaar dat met Juni 1872 eindigde, bedroeg 3,721,648 p. st. Hier was ongeveer drie vierden van een millioen, dat door den verkoop van openbaar land of door herderlijke pachten opgebracht was, onder begrepen. Hierbij was ook gerekend de opbrengst der spoorwegen, der waterleiding naar Melbourne, der telegrafen, der loodsgelden en posterijen, en van verscheidene andere posten, die allen in de algemeene beurs vloeien, ofschoon zij in geen verband staan met de landsbelastingen. De eigenlijke landslasten, die bij wijze van belasting geheven worden bedragen niet minder dan anderhalf millioen en is dus niet meer dan 2 p. st. voor elk hoofd der bevolking. De algemeene schuld bedraagt twaalf millioen, — maar is hoofdzakelijk aangegaan voor de oprichting van openbare werken, en meer uitsluitend voor den aanleg van spoorwegen. Men moet toegeven dat de drukking der belasting op het publiek in de kolonie niet zwaar is, en is dit, niettegenstaande het gouvernement ondernemingen ten algemeene behoeven heeft, bewerkstelligd, die geene partikuliere compagnieschappen zouden hebben kunnen tot stand brengen.

De twee hoofdvoortbrengselen van den handel in victoria zijn de wol en het goud. Over de goudvelden der kolonie heb ik genoeg gezegd, doch zal het niet onnoodig zijn hier eene betrekkelijke vergelijking van de waarde dezer twee bronnen van welvaart aan te toonen. In 1870 werd het goud dat in de kolonie gevonden werd, voor 6,119,782 p. st. verkocht en de wol voor 3,205,106 p. st. Het goud behoudt zijne nominale waarde, terwijl de wol dikwijls zooveel verschilt, dat binnen twaalf maanden de prijs soms verdubbeld of gehalveerd is. Tusschen Maart 1871, en Maart 1872 steeg de prijs der wol ruim 80 percent. Doch sinds 1852, het eerste jaar dat Victoria zooveel goud begon op te leveren, heeft de wol in Victoria nooit zooveel opgebracht als het Victoriaansche goud, en bedroeg in al dien tijd slechts weinig meer dan een vierde er van. En toch is de gevestigde

welvaart van den vermogenden man in Victoria meer door herderlijke bezigheden dan door het delven ontstaan. De aristocratie is uitsluitend eene aristocratie van squatters, — dat wil zeggen, bestaat uit mannen, die hun fortuin gemaakt hebben of nog maken met het vetweiden of het scheren van schapen. Het goud kost mogelijk wel zooveel om het te verkrijgen als het waard is, — en kost misschien zelfs nog meer. Maar de schapen nemen toe in getal en worden geschoren met betrekkelijk weinig verschot. Hier, zooals in meest alle andere landen, wordt het land meer begeerd, en schijnt meer op prijs gesteld te worden dan eenige andere bezitting. De squatter, zelfs hij die zijn land niet in eigendom heeft, maar zijne schapen als kroonpachter met eene korte pacht, op woeste landen laat weiden, waarvan hij niet eens eene verzekerde pacht heeft, wordt toch als groot grondbezitter beschouwd. Ofschoon het goud dat jaarlijks in de kolonie opgebracht wordt het dubbele van de wol waard is, en ofschoon het nadeel dat den zelfkiezer aan den squatter toegebracht, in Victoria veel grooter geweest is dan zelfs in de andere koloniën, is toch de opbrengst der wol het meest algemeen en bepaald voor het tegenwoordige het voordeeligste bedrijf in Victoria.

In 1870 bedroeg de totale invoer in de kolonie 12,455,758 p. st. en de uitvoer 12,470,014 p. st., zoodat beiden zoowat gelijk stonden. Elk bedrag is een millioen minder dan tien jaren vroeger, in 1861; doch ik geloof niet dat men dit kan aannemen als bewijs van vermindering in den stoffelijken voorspoed der kolonie. De vermindering in den uitvoer bestond hoofdzakelijk door het goud en het vee, en eene heilzame rijzing van de meeste andere artikelen, die Victoria oplevert. De uitvoer van wol nam in dat tijdvak meer dan een derde toe en wordt hierdoor aangetoond, dat de veehouders het beter oordeelden hunne schapen zelf te houden, dan ze naar andere koloniën ter verkoop te zenden. De opbrengst van het goud kan niet anders dan afwisselend zijn, en kan voor een enkel jaar niet als maatstaf voor de kolonie aangenomen worden. De vermindering van invoer was hoofdzakelijk in tarwe en meel, en toont dus aan dat de kolonie in de gewichtige zaak voor haar eigen voedsel te zorgen, vooruitgaat. Wanneer er weer nieuwe goudvelden ontdekt worden, en daardoor nieuwe »aanloopen" ontstaan, of onze oude goudvelden voor een

tijdlang bijzonder veel opbrengen, zal plotseling eene zwervende bevolking te voorschijn komen, en gelukkige delvers met milde hand geld uitgeven. Zij zullen dan den invoer door hun verbruik doen toenemen, en den uitvoer door het goud dat zij wegzenden. Een goudopleverend land is altijd aan deze dobberingen onderhevig, maar zij kunnen noch als bewijs van achter- of vooruitgang van werkelijke welvaart aangenomen worden.

Niemand, die de kolonie bezocht heeft, kan dunkt mij twijfelen aan de werkelijke welvaart en vooruitgang van Victoria. Men kan het zien in het dagelijksche leven der kolonisten, in de kleederen die zij dragen, in het voedsel dat zij gebruiken, in het loon dat zij ontvangen, in de opvoeding hunner kinderen, en in het algemeene welzijn van het volk.

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Tasmania.

Voormalige Geschiedenis.

Het valt hard van een nieuwe kolonie, die nog geen zeventig jaren oud is, te moeten zeggen, dat zij hare beste dagen reeds beleefd heeft, en dat zij in verval geraakt, dat haar kort tijdperk van belangrijkheid in de wereld reeds voorbij is, en dat zij voor de toekomst, — evenals menige oude stad en een oud land, — juist niet alleen in de herinnering van het verleden, maar van de overblijfselen die het verleden achtergelaten heeft, moet bestaan. Engeland heeft zelf ook steden te huis en koloniën, — het zou onaardig zijn ze hier te noemen, — waar dit gerust ook van gezegd kan worden. De vreemdeling die ze bezoekt, bespeurt al dadelijk dat het zout des levens er niet meer is. Er is geen handel meer, en geene gegoede menschen bewegen zich in hunne straten. Hunne inwoners vergenoegen zich met onbeduidend te zijn, en kennen vrees noch hoop. De maatschappij is kalm en onverschillig geworden en het overschot der bevolking vergenoegd zich met stil

te zitten en te wachten. Maar eene jonge kolonie moet vol jong, frisch, krachtig leven zijn. Zij moet hoopvol, onstuimig en levendig zijn, vol vertrouwen in hare bestemming; en zoo zij somwijlen wat geneigd moge wezen om te bluffen, zal zij daardoor wel niet het bezit eener werkelijk goede deugd aanduiden, maar wel, zelfs door dat verkeerde het bewijs leveren van de kracht der jeugd, die eene maatschappij in den beginne aan het drijven, en later voorspoedig maakt. Zoo is het hoofdzakelijk met Queensland en Victoria gesteld, die zelfs onwillige hoorders de overtuiging harer kracht opdringen, door de luidruchtigheid harer zelfverheffing en het vertrouwen op hare eigene kracht. Ik zeg volstrekt niet dat de droomerige, stoffige stilte van achteruitgang, de zwakheid van den ouderdom, die nog geen werkelijk sterven geworden is, omdat zoo weinig levenskracht verbruikt is voor het werk om van den eenen dag op den anderen te leven, het lot van het jonge Tasmania geworden is; maar ik zeg dat de Tasmaniërs bijna allen eenparig zoo over zichzelven spreken, en dat zij dit zoo lang gezegd hebben, totdat de andere koloniën hetzelfde even eenparig herhalen.

Tasmania is als Tasmania zeer jong, — zoo jong zelfs, dat ouderwetsche menschen te huis het ter nauwernood onder dien naam kennen, en het nog altijd Van Diemensland noemen. Die naam klinkt tegenwoordig afschuwelijk in de ooren der Tasmaniërs, omdat die altijd bezoedeld is door den klank van den kerker en van het ruw geweld van het klappen van de zweep des cipiers; maar het was onder dien naam dat het eiland bloeide. Engeland zond zijne veroordeelden daarhenen, en zond met zijne schurken jaarlijks 350,000 p. st. voor hun toezicht en onderhoud er naar toe. Het geheele inkomen van het eiland bedraagt tegenwoordig met inbegrip van belastingen, binnenlandsch inkomen, en Landsfondsen, niet meer dan 280,000 p. st. En het geld dat uit Engeland overgezonden werd was volstrekt niet het eenige voordeel, dat de veroordeelden met zich brachten. Zij hadden hunne spieren en krachten, en de vrije squatters wisten zeer wel die Godsgaven in geld te veranderen. Ook werden openbare werken bijzonder goed door hen gemaakt, — werken van welker oprichting zoo die goed, schielijk en zonder te angstige bezorgdheid voor geldelijke uitgaven geschiedt, het welzijn en vooruitgang eener

kolonie bijna geheel afhangt. Wegen werden gemaakt en gebouwen opgericht, rivierbanken weggeruimd, en bosschen omgehakt en zoo volkomen uitgeroeid, dat daardoor het bewijs geleverd werd dat de veroordeelden in allen geval nuttig waren. Maar ofschoon nuttig, waren zij toch onteerend. De Van Diemonianen, — zooals de kolonisten uit andere koloniën gewoon waren hen spottenderwijze te noemen, — konden zich maar niet aan het denkbeeld van in eene gevangenis te wonen, gewennen, al waren zij zelven de meesters en opzichters, en hadden de sleutels der gevangenis. Het begon ondraaglijk voor hen te worden dat hun schoon eiland, dat het zachtste klimaat, de liefelijkste landschappen, de beste rivieren en havens had, en het genaakbaarste van al de Engelsche koloniën was, slechts in de wereld bekend zou zijn als de kerker van Groot-Brittannië. Deze geest heerschte er, en werd natuurlijk doorgezet, — zooals met alle kinderen van Groot-Brittannië het geval geweest is sedert de thee te Boston over boord geworpen werd. De veroordeelden moesten weg, en Van Diemens-Land werd Tasmania, — Tasmania met eigene vrije instellingen, met vertegenwoordigend bestuur, met Lords en Volksvertegenwoordigers, met eene openbare schuld, met eigene belastingen, en het recht om zich door eigen wetten zelf te besturen, — zoolang als het geene wetten maakte, die strijdig waren met de wetten van Engeland. Het werd inderdaad evenals de andere koloniën alles behalve onafhankelijk, en wierp de smet van veroordeelden van zich af. Maar tevens, als natuurlijk gevolg, wierp het ook de jaarlijksche 350,000 p. st. van zich af, die de veroordeelden in den een of anderen vorm uit Engeland medebrachten, en het kon geene wegen meer aanleggen en geene openbare gebouwen meer oprichten, behalve op de gewone wijze in de wereld, door het betalen van den vastgestelden prijs voor het werk dat verricht wordt.

Het onaangename gevoel, het verlangen naar een anderen stand van zaken, en het besluit om van het twijfelachtige welzijn van eene inrichting voor veroordeelden bevrijd te zijn, waren zeer sterk bij de vrije nederzetters van Van Diemensland, — veel sterker dan bij die van Nieuw-Zuid-Wallis. Nieuw-Zuid-Wallis was groot, en kon op andere wijze vooruitkomen, toen het besloot niet langer veroordeelden op te nemen. Nieuw-Zuid-Wallis deed niet zulke groote opofferingen als Van Diemensland. Het gouvernementsgeld,

het gouvernementswerk, en het gouvernement zelve waren te dier tijde in Nieuw-Zuid-Wallis niet meer zoo alles in alles in de kleine kolonie, die op het zuidelijke eiland gevestigd was, die van den beginne af aan opgericht werd voor de veroordeelden en er toen door onderhouden werd. Het moederland heeft zeer veel moeite gedaan om het recht te behouden van op die wijze over zijne boeven te beschikken, en heeft Sir William Denison, die toen gouverneur in Van Diemensland was, krachtige pogingen aangewend om deze schikking voor altijd te behouden, en handelde buiten twijfel naar de instructiën van het Koloniaal bestuur te huis. Maar het gevoelen tegen de veroordeelden was te algemeen, en de bevolking, hoewel gering in aantal, te sterk voor Sir William Denison. In 1851 en 1852 toen de zaak hangende was, waren er minder dan 75,000 inwoners in de kolonie, maar zij kregen hun zin, – en bij gevolg hield het geld ook op. Er waren niet langer troepen op het eiland, dat nu in Tasmania herdoopt werd. Alle plaatselijke welvaart, plaatselijke macht en plaatselijke invloed verdween. Er had natuurlijk eene reactie plaats. Ik durf niet zeggen dat de Tasmaniërs hunne veroordeelden betreuren; maar zij betreuren wel de vergezellende uitgaven, en vergezellende ceremoniën van de inrichting voor veroordeelden. De kolonie was opgekweekt door uitwendige hulp en niet door inwendige energie. Het was veel gemakkelijker de geringschatting over dezen toestand in de oogen der wereld te zien en te gevoelen, dan op eenmaal de nationale kracht te ontwikkelen, die bij zulk eene terugtrekking noodzakelijk is om vooruit te komen. De »Van Diemonianen" waren alles behalve eenparig in hun besluit, dat geen veroordeelden meer naar hen toegezonden zouden worden. Zij verklaren nu bijna allen eenparig, dat het ophouden van het aankomen van veroordeelden hun ondergang geweest is. Zij meenen dat Engeland hard voor hen is geweest in de wijze, waarop rechtvaardigheid is uitgeoefend. Er moest een regiment of in allen geval eene kompagnie soldaten op het eiland gelaten zijn, — eenige roodrokken, al was het maar alleen om de straten op te vroolijken en de oogen der vrouwen te streelen. Kon men dan verwacht hebben dat het geld op eenmaal teruggehouden zou worden, — of zoo niet geheel op eens en zoo schielijk? Er blijft nog altijd een kleine subsidie over, en zal die er nog eenige weinige jaren blijven bestaan, — zooals

ik in een ander hoofdstuk meer uitvoerig zal uitleggen, — voor de ten einde loopende behoeften der oude inrichting, maar die van jaar tot jaar vermindert en wordt de behoefte aan geld aan elk station en in elken winkel gevoeld.

Wij kennen allen de zorgeloosheid en onmannelijke onverschilligheid, die over de geheele wereld, door gouvernementsbetalingen ontstaan zijn. In Engeland hebben wij in de laatste twintig jaren veel moeite gedaan om dat kwaad te herstellen, maar het feit dat men noodig geoordeeld heeft er moeite voor te doen, is het grootste bewijs voor de waarheid der bewering. Het gouvernement kan niet hetzelfde werk van zijne werklieden gedaan krijgen als dat, wat door bijzondere werkgevers verkregen wordt. Het kan geen schip bouwen, of eene inrichting besturen, of een paleis oprichten met dezelfde zuinigheid, die een particulier meester in practijk kan brengen. Zes werkuren,. die al naar gelang van omstandigheden soms wel tot vijf of vier uren verminderd worden, vervangen de acht werkuren, die door bedienden in partikuliere ondernemingen besteed worden. Deze gelegenheid tot lediggang verwekt lediggang, totdat het als een groote zegen van den dienst beschouwd wordt dat het wezenlijke werk niet verlangd wordt. Het is iets fatsoenlijks het voorkomen te hebben alsof men iets uitvoert, — niet eens om het voorkomen te hebben van veel te doen te hebben. Dit is in Engeland heel veel zoo geweest, maar ik geloof nog meer bij Engelschen, die buiten Engeland in betrekking waren. Het kwaad bepaalt zich in het geheel niet bij den klerk, of secretaris, of commissionair die zich verbeeldt een groot man te zijn, omdat hij weinig voor zijn salaris behoeft te doen, maar strekt zich ook uit tot allen, die den grooten man zien, en kennen en benijden. Eene overvloediger uitgave van gouvernementsgeld zal in elke maatschappij over het geheel nadeelig zijn. De menschen leeren het beschouwen evenals het kind de min, — en zijn gelijk aan het jonge kalf, dat niet dan met veel tegenstribbeling van de overvolle uiers zijner moeder afgehouden kan worden. Persoonlijke en nationale ondernemingen worden er eveneens door vernield. In Dublin zegt men, dat Dublin niet vooruit zou kunnen gaan zoo de Lord-Luitenant teruggeroepen werd; en toch gaat Dublin met zijn Lord-Luitenant niet vooruit. Van al het voedsel is deze nationale moe-

dermelk, zoo die langer dan in het tijdperk der kindschheid verstrekt wordt, het meest verzwakkende. Van Diemens-Land is sterk genoeg om uit eigen kracht de onthouding er van te boven te komen. Ik geloof zelfs dat het sterk genoeg is om deze noodzakelijke crisis te doorleven, en op betamelijke wijze na een tijdvak van zwakheid op zijne eigene beenen te staan. Intusschen gevoelt het zich ziek, en verlangt naar het ongezonde voedsel, dat het zelf verstandig genoeg geweest is, van zich af te wijzen.

Ik behoef nauwelijks te zeggen dat het eiland, dat nu Tasmania genoemd wordt, ten zuiden van Australië ligt. De haven van Launceston, die de grootste stad in het noordelijke gedeelte van het eiland uitmaakt, ligt, naar de tegenwoordige berekening der stoombooten, ongeveer op vijf en twintig mijlen afstand van de haven van Melbourne. Het eiland is, met het daarnaast liggend eiland dat er bij behoort, iets kleiner dan Ierland. Het beslaat bijna zeventien millioenen morgen, waarvan minder dan een vierde door de Kroon vervreemd is, dat wil zeggen aangekocht en door de nederzetters in de kolonie in gebruik. Een klein gedeelte van de uitgestrekte overblijvende ruimte is door de Kroon aan squatters verpacht en wordt voor weiland gebruikt; maar voor het grootste gedeelte is het eiland nog met zware ondoordringbare gomboombosschen bezet. Het is nu in achttien gewesten verdeeld, waarvan vijf in het westen, voor zoover als ik te weten ben gekomen, geheel onbewoond of onbewoonbaaar zijn. Van andere zijn enkel strooken land in de nabijheid der zee of langs de rivieren bezet. Het is bergachtig, doch de bergen zijn niet heel hoog, zoowat 5,000 voet daaromtrent. Het wordt door vele rivieren doorsneden en zijn er vele meren, waardoor het zich van het vaste land van Australië onderscheidt. Het werd het eerst in 1642 ontdekt door Abel Jan Tasman, een Hollander, zooals zoovelen van de Australische pioniers waren. De legende zegt dat Tasman erg verliefd was op Maria, de dochter van zekeren Van Diemen, die in die dagen gouverneur van de Hollandsche Oost-Indische bezittingen was. Tasman werd door Van Diemen op deze expeditie uitgezonden, en toonde zijne dankbaarheid en hoffelijkheid door het vrijzinnige gebruik, dat hij van den naam zijns patroons en van dien zijner dochter maakte bij de benaming der eilanden, die hij ontdekte. Het geheele land noemde hij van Diemens-Land.

Het grootste van de daar naast liggende eilanden dat hij zag, doopte hij Maria. De naam der dame is nog op de kaarten aanwezig; doch het nageslacht heeft na meer dan twee eeuwen met eene rechtvaardigheid, waaraan men in zulke zaken niet gewoon is, in zijn afkeer van een klank, die door de geheele wereld in verband gebracht wordt met schurkerij, den eigenlijken ontdekker recht gedaan, en voor de kolonie de lieve, wel wat fantastische naam Tasmania gemaakt. Lange jaren na de ontdekking van Tasman meende men, dat het een deel van het vasteland van Nieuw-Holland, zooals Australië toen genoemd werd, uitmaakte. Dit duurde tot in 1798 toen George Bass de straten ontdekte, die nog zijn naam dragen. In 1803 werd het eiland het eerst bezet ten behoeve van Groot-Brittannië, door eene afdeeling die van Nieuw-Zuid-Wallis er naar toe gezonden werd; en in 1804 werd kolonel David Collins benoemd als de eerste ondergouverneur, die toen tevens aan den gouverneur van de verwante kolonie onderworpen was. De vestiging in Van Diemens-Land geschiedde met het bepaalde doel, om Nieuw-Zuid-Wallis van een gedeelte harer veroordeelden te ontlasten, en hoofdzakelijk om er die, welke tot nog toe te Norfolk-Island gestationeerd geweest waren, naar toe te zenden, — daar Norfolk-Island bevonden was niet geschikt voor het doel te zijn. Toen ter tijd was het eenige of ten minste het voornaamste belang, dat het moederland in de bezitting van Australië stelde, ter wille zijner veroordeelden. Men had bevonden dat Nieuw-Zuid-Wallis eene plaats was, welke zeer geschikt was om veroordeelden naar toe te zenden; maar het aantal dat daar veilig bewaakt kon worden was niet voldoende voor het gouvernement te huis. Van Diemens-Land moest de tekortkoming aanvullen, en werd een zeker gedeelte der veroordeelden, die den gouverneur van Nieuw-Zuid-Wallis te veel werk gaven, naar Van Diemens-Land gezonden. Twee stations werden opgericht, het eerste in het noorden en het tweede in het zuidelijke deel van het eiland. En zoo ontstonden twee steden, Launceston aan de Tamar, in het noorden, en Hobart-Town aan de Derwent in het zuiden. Dit zijn nog de voornaamste en durf ik zonder verscheidene welvarende dorpen te beleedigen zeggen, de eenige steden in Tasmania; en staan zij met elkander in verbinding door een weg van 121 mijlen lengte,

zooals men nergens anders in de Australische koloniën aantreft. Deze werd, natuurlijk geheel door veroordeelden bewerkt.

Van dezen tijd af in 1804, tot in het jaar 1856, toen het verantwoordelijke bestuur een aanvang nam, is de geschiedenis van Van Diemens-Land bloot de geschiedenis eener strafkolonie. De taak, die niet allen van de gouverneurs en hunne trawanten, niet alleen van alle militaire en burgerlijke overheden, niet alleen het legio gevangenbewaarders, cipiers en dergelijken die er voor noodig waren, maar ook voor elk vrij nederzetter, en van elk vrij man op het eiland gevorderd werd, bestond in het toezicht houden over de veroordeelden, om hen te laten werken met de minste kans van ontsnapping, om hen te vangen wanneer zij ontsnapt waren, die geene poging tot ontvluchting aanwendden, om hun wat vrijheid te geven om hen te straffen, en om hen niet te straffen; om hun begrijpelijk te maken dat zij door hunne eigene slechtheid tot het peil van lastdieren afgedaald waren, en hun tevens begrijpelijk te maken, dat zij onder de moeielijkste omstandigheden ter beoefening der deugd zouden kunnen ophouden vol gebreken en lastdieren te zijn. Want niemand wiens lot hun in Van Diemens-Land gevoerd had, kon van de aanraking der inrichting bevrijd of van de voordeelen, die zij afwierp verstoken blijven.

Vreeselijke verhalen worden er gedaan van de strafkolonie van Van Diemensland, — van gruwelen van wreedheid der cipiers tegenover hunne gevangene slaven, en van gruwelen, die door deze slaven bedreven zijn, nadat zij ontsnapt en struikroovers geworden waren. Men moet in gedachte houden dat bijna elk squatter cipier, en dat bijna elk dienaar slaaf was. Doch geene verhalen worden in de wereld lichter overdreven dan de verhalen van gewelddadigheden. Zij, die zich er het meest aan ergeren, de vrouwen die bleek worden bij het hooren en bijna gillen als zulke verhalen hun gedaan worden, houden er van dat ze zoo verteld mogen worden dat ze met recht mogen gillen. De bal groeit aan terwijl hij rolt, en de geschiedenis wordt hoe langer zoo wonderbaarlijker. Maar het is buiten twijfel dat het werk, dat er te doen was zeer moeielijk was, en dat er natuurlijk van beide zijden veel ruws geschiedde. Men moet begrijpen dat deze gevangenen in Van Diemens-Land niet bewaakt moesten worden, evenals de gevangenen in onze gevangenissen en tuchthuizen te huis. Zij

moesten uit werken gezonden worden waar behoefte aan arbeid op het oogenblik was. Ook werden, zij niet bewaakt bij hun werk door bepaalde opzichters, zooals velen bij ons gezien hebben dat met troepen gevangenen te Portland, Portsmouth, en op andere plaatsen geschiedt, zóó bewaakt dat onmiddellijke ontsnapping, ofschoon misschien niet onmogelijk toch zeer bezwaarlijk zou kunnen plaats hebben. Een gedeelte van de veroordeelden, die naar Van Diemensland gezonden waren, werden in den beginne zekerlijk wel opgesloten, en een gedeelte gebruikt voor den aanleg van gouvernementswerken, en stonden waarschijnlijk onder nauw ofschoon niet aanhoudend toezicht; — maar de meesten, zoowel mannen als vrouwen werden als dienstboden naar de vrije nederzetters gezonden, die verantwoordelijk waren, zoo al niet om de aan hun toevertrouwden gevangen te houden, maar om onmiddellijk verslag te doen zoo er een ontsnapte. De eerste voorloopige stappen ter ontsnapping waren gemakkelijk. Iemand kon de bosschen inloopen en in allen geval voor eenigen tijd den arbeid ontduiken. Zoo hij aan het schapenhoeden, of aan het omheinen, of aan het houthakken was, zag voor het grootste gedeelte van den dag niemand naar hem om als zijn medeveroordeelde. Hij kon wegloopen en de wereldkansen stonden voor hem open. Maar daar deze stappen zoo gemakkelijk te doen waren, was het natuurlijk noodig, dat zij toch tot niets konden leiden, en dat de poging er toe dadelijk en streng gestraft werd. De ontsnapte veroordeelde werd spoedig achternagezet, en gewoonlijk opgespoord doordat het gebrek het den vervolgers gemakkelijk maakte. Slechts een ontvluchtte veroordeelde zal een ontvluchtten veroordeelde voedsel geven, en slechts zij, die zich als struikroovers gevestigd hadden, konden te eten of te drinken geven. Zelfs de gevestigde struikroovers, die hun verblijf in bergholen hadden, die in verband met de zwarten stonden, en die wisten hoe zij de wilde dieren, de kangaroes, en wallibys en opossums moesten vangen, werden niet zelden door den honger gedreven zich over te geven.

Bij gevolg waren de ontsnappingen talrijk, en eveneens bij gevolg de straffen gestreng. En het was niet alleen dat de menschen trachtten te ontsnappen, maar ook, dat al waren zij stipt op hun tijd en nauwgezet om hun rantsoen te ontvangen, zij hun rantsoen niet door werken wilden verdienen. Zij wilden niet wer-

ken zooals hunne meesters dat verlangden; — en was het dus noodig dat de meesters daar iets op wisten te vinden. Het was noodig dat een veroordeelde, die wel zijn rantsoen wilde eten, maar het niet verdienen, — en die niet als een gewoon lui dienaar ontslagen kon worden, — meer of minder gestreng behandeld werd. De meester zelf mocht hem geene lijfstraf opleggen, — maar dat kon de dichtstbijwonende magistraat, die er de macht toe had. De magistraat kon, zoo hij blijkbaar overtuigd was van opzettelijke ledigheid of van eenige andere overtreding, een zeker aantal zweepslagen laten toedienen. Dit werd zoo algemeen, en gebeurde zoo dagelijks, dat men al spoedig bevond dat eene geringe aanleiding reeds voldoende was. De naastbijzijnde nederzetter of squatter was mogelijk wel de vriend van den magistraat, die zelf ook squatter was; en wat zou voor den magistraat grooter bewijs zijn dan het woord zijns vriends? Op het laatst ging alles dood eenvoudig in zijn werk. Wanneer de man niet verkoos te werken, of zijn werk niet goed deed, of beschouwd werd tegen den wil zijns meesters gehandeld te hebben, werd hij naar den magistraat gezonden om gestraft te worden. Hij zelf bracht dikwijls het een of andere briefje over. »Waarde Heer, — Wees zoo goed brenger dezes drie dozijn te geven, en hem dan terug te zenden." De man bracht in den regel het briefje over, — ontving de drie dozijn slagen, en kwam terug. Een moedige geest zou waarschijnlijk op den loop zijn gegaan. Maar dan zou hij achtervolgd, opgespeurd en omgekomen zijn, of teruggekomen of teruggebracht, — en in het laatste geval zou hij er erger aan toe geweest zijn dan in het eerste.

Dit waren natuurlijk gruwelen. De menschen die ontsnapten, en zij die het niet deden, bedreven op nieuw misdaden, en ondergingen op nieuw verhooren, — met heel weinig kans op uitspraak ten hunnen gunste. En van alle misdaden zijn moorden of moordaanslagen het meest bedreven. De menschen werden voor moorden en moordaanslagen en verscheidene andere misdaden, opgehangen. Het ophangen geschiedde dikwijls en gaf aanleiding tot scherpe redetwisten. Op het eiland wordt verhaald, dat de gevangeniskapelaan eens bezwaar maakte, — niet tegen het hangen in het algemeen of tegen het aantal dat opgehangen werd, — maar tegen de onvoegzame vlugheid waarmede de plechtigheid plaats greep.

Dertien menschen, zeide hij, konden gevoeglijk te gelijk opgehangen worden, maar niet meer. Tot nog toe waren er te veel geweest, en hij hoopte dat de gevangenis in het vervolg minder dergelijke verrichtingen zou behoeven te volbrengen. De beul was een groot en goed betaald beambte. Er waren ook geeselaars, meestal zelf veroordeelden, die aangesteld waren om hunne broeders aan de verschillende stations te geeselen. De geeselaars zijn verdwenen, en zijn sommigen als delvers naar Victoria gegaan, anderen zijn op hun bed gestorven, — en een groot aantal is vermoord. Men kan licht nagaan dat de geeselaars niet erg in gunst stonden.

Niet weinige van deze ongelukkigen ontsnapten en vloden in de wildernis, leefden in holen en tusschen rotsen en somwijlen in woningen, die zij voor zich zelve in de eenzaamheid der bosschen gebouwd hadden. De namen van sommigen van hen leven nog in de herinnering van oude Tasmaniërs, en eenigen van hen leven zelfs als achtenswaardige leden der maatschappij. Er is een zekere Brady geweest, die in het bezit schijnt geweest te zijn van de helft der bergtoppen op het eiland, want waar de reiziger ook henen gaat, overal wordt hem een »Bradys uitzicht" aangewezen. Brady werd, zoo ik het wel heb, op het laatst gehangen. Ook was er een zekere Howe, die een wonderlijke loopbaan leidde, en met een inlandsch meisje leefde, dat hij op het laatst vermoordde, omdat zij niet vlug genoeg ter been was om met hem te ontvluchten, en die later zelf door een makker vermoord werd. Ook was er een zekere Cash, die lang als struikroover geleefd had, en die nu in waardige en stille afzondering leeft. Ook is een zekere Markham, die nu op bevredigende wijze het bedrijf van tuinier uitoefent, die zeven jaar lang in eene wijkplaats, die hij voor zichzelf in het bosch oprichtte, leefde, van tijd tot tijd te voorschijn kwam, om enkele zaken te stelen, waaraan hij behoefte had, die wat koren verbouwde op een stuk land dat rondom zijne hut lag, en eene geit en een paar schapen hield. Zeven jaar lang leefde hij op deze wijze, geheel alleen, onontdekt, zelf in al zijne behoeften voorziende, — behalve dat hij somwijlen kleine diefstallen in de buurt beging. Toen kon hij het in de eenzaamheid niet langer uithouden, en ging naar de woning van een buurman, — de squatter van wien hij gewoonlijk stal, — en de

meesteres van het huisgezin aantreffende gaf hij zich aan haar over, opdat de wet met hem zou kunnen doen wat ze vereischte. De squatter, die het slachtoffer van den man geweest was, was een Iersch heer, van een zachtmoedig karakter, die den man dankbaar was dat hij zijne vrouw en kinderen niet vermoord had. Van rang zijnde en veel invloed hebbende, trad hij als bemiddelaar voor den man op; de wet gaf toe en werd de man vrijgesproken. De geschiedenis werd mij door de dame zelve verhaald, aan wie Markham zich overgaf, wild, met lange haren, met een schapevacht bedekt, verwilderd door de eenzaamheid en de volkomen onafhankelijkheid moede. Nu gaat het hem bijzonder goed als appelkweeker. Welke levensherinneringen voor een man om altijd met zich om te dragen!

Er werd veel gemoord en gestolen, veel gehangen en veel slavernij uitgeoefend. Engelsche nederzetters aan wie veroordeelden aangewezen werden, leerden de voordeelen der slavernij kennen. Hunne dienaren waren bevattelijke lastdieren, die enkel gevoed, in bedwang gehouden en aan het werk gezet moesten worden. De slaaf behoefde ook niet aangekocht te worden, en zoo hij stierf was het dus ook geen verlies. Het systeem was natuurlijk slecht, zooals wij dat met onze tegenwoordige verlichting duidelijk genoeg kunnen zien. Maar ofschoon het systeem slecht was, deed de man die het voordroeg, het toch bepaald met een goed doel. Ofschoon men in Van Diemensland veel over zweepslagen hoort, verneemt men toch nog meer van de uitmuntende diensten, die door de veroordeelden bewezen zijn. De dames vooral worden het nooit moede om te vertellen hoe goed en hoe trouw de vrouwelijke waren, die aan hen en hunne moeders toegevoegd waren. Het is eigenlijk door de dames in de kolonie, dat men het meest hoort klagen over al het goede, dat men voor altijd verloren heeft. En ofschoon de dames er het meest over spreken, vertellen de mannen ons toch eveneens over de goede eigenschappen der veroordeelden, door wier arbeid zij in vroegere dagen rijk werden. Ook staat de onderzoeker telkens verbaasd over de achtenswaardigheid en opmerkelijke welvaart van menig vrijgesproken veroordeelde. Mannen, die uitkwamen enkel om te kunnen leven, waren vrij en verdienden binnen betrekkelijk weinig jaren een ruim inkomen. Tenzij een man op nieuw veroordeeld werd, kon hij er

verzekerd van zijn, dat hij vrijgemaakt zou worden, door eerst een verlofbriefje te krijgen, waardoor hij in staat gesteld werd binnen zeker district om zichzelfs wille te werken, en vervolgens een voorwaardelijke aflaat, die hem vergunning gaf overal elders behalve naar Engeland te gaan. In de verslagen, die wij te huis van Tasmania hebben, wordt veel melding gemaakt van de wreedheid en ellende, die aan beide zijden begaan en geleden werden, over de wreedheid der meesters en over alles wat hunne slaven moesten uitstaan, van de bloeddorstige boosheid der struikroovers, en van het kwaad dat zij aan de maatschappij toebrachten. Men hoort over het algemeen zoo gaarne over gruwelen spreken, dat zulke verhalen altijd het luidst verkondigd worden. Aanhoudend goed gedrag met goede gevolgen verwekt geen aandoenlijk genot, en daarom hooren wij zoo weinig of niets van de meesters of meesteressen, die zoo tevreden over de oppassendheid der veroordeelden waren, dat zij ze boven vrije dienstboden verkozen, of van de menschen die uit Engeland waren overgezonden als verworpen, naamloos ongelukkigen, die na een tijdvak van strafdienst rijk en achtenswaardig geworden, en bijna tot aanzien opgeklommen zijn.

Toen de inrichting in den beginne in Van Diemensland tot stand werd gebracht, werden niet alleen veroordeelden als arbeiders zonder loon naar zekere nederzetters gezonden, maar de nederzetters die ze opnamen kregen met elk veroordeelde eene schenking van land, en was voor elk veroordeelde een getal morgens bepaald. De eigenaar van den slaaf was dan verplicht den man te voeden en te kleeden, doch behoefde hem geen loon te geven. Ik heb nooit hooren ontkennen, dat de veroordeelden door hunne gebruiken goed gevoed en goed gekleed werden. Het voedsel was dan ook goedkoop, — ten minste het vleesch, — zoodat het ook wel niet waarschijnlijk, was dat daarvoor niet goed gezorgd werd. Ook liet men, voor zoover ik er van te weten ben gekomen, de menschen niet te hard werken. Het werk dat dagelijks door hen verricht werd, was stellig ook minder dan gewoonlijk door vrije arbeiders gedaan werd. Maar algeheele onderwerping werd van hen gevorderd, — die slaafsche onderwerping, welke tot nog toe beschouwd wordt noodig bij de soldaten te zijn. Zij moesten stilzwijgend gehoorzamen, en meesters die aan stizwijgende gehoor-

zaamheid en aan algeheele onderwerping gewoon zijn, worden licht willekeurig. En de zweep, zoo die in gebruik is, wordt zoo licht aangewend door hen, die ze gebruiken. Het systeem kon niet anders dan slecht wezen. Eenige jaren later werd van de meesters 9 p. st. per jaar voor elk man verlangd, — waar de menschen zich van moesten kleeden. Dit was eene groote verbetering in den toestand der veroordeelden, daar zij hierdoor in staat gesteld werden iets voor zichzelve te bezitten, en eenige rechten van vrije menschen uit te oefenen. Terzelfder tijd werd hun het voorrecht toegestaan hunne meesters te verlaten, zoo zij dat verkozen, en aan de openbare werken te gaan arbeiden. Dit was een voorrecht waar zelden gebruik van werd gemaakt, daar partikulier voedsel en partikulier toezicht altijd beter waren dan het werk en het voedsel, en het toezicht van de openbare ploegen. Maar het was toch een voorrecht voor den man, die zijn meester niet verdragen kon dat hij het zich van dien meester kon afwerpen.

In verschillende deelen van het eiland werden, zoo het voor de openbare werken noodig was, stations voor deze arbeiders opgericht. Er waren verscheidene van deze stations aan den weg van Launceston naar Hobart-Town, waar de menschen onder toezicht gehouden werden, terwijl zij den weg aanlegden. Zij werden van steen gebouwd en de overblijfselen er van ziet men nog langs den weg. Hier woonden ook opzichters, gevangenbewaarders en geeselaars, en ik verbeeld mij dat het leven bij ploegen veel slechter was dan dat in partikulieren dienst. De straten en wegen in en om Hobart-Town werden op deze wijze gemaakt, en vele van de openbare gebouwen werden door de veroordeelden opgericht. De reiziger staat verbaasd over de netheid en uitmuntendheid dezer werken in Hobart-Town, zoodat hij langzamerhand leert inzien, wat de arbeid der veroordeelden in eene strafkolonie tot stand bracht.

Er was nog eene derde manier, waarop de veroordeelden in Tasmania behandeld werden, en die de merkwaardigste van de drie is, en tegenwoordig nog bestaat. Er waren menschen, die noch als partikuliere dienstboden, noch zelfs bij het werken in ploegen vertrouwd konden worden, — mannen voor wie eene gevangenis noodzakelijk was. Ook was er eene gevangenis noodig voor

de aankomelingen, voor wie in de eerste maanden van hunnen dienst afzonderlijke opsluiting en streng toezicht een deel uitmaakten van het ongelukkige lot, dat zij zich zelven bereid hadden. Deze gevangenis werd spoedig te Port-Arthur, een schiereiland, dat door eene smalle strook land van slechts een paar ellen breed aan het vaste land verbonden was, opgericht, en is, geloof ik de merkwaardigste, en mogelijk ook wel de schilderachtigst gelegene strafinrichting van de wereld. Zij wordt nog gebruikt, daar er nog eenige oude Engelschen veroordeelden in vertoeven, en zal ik er daarom in het volgende hoofdstuk over spreken. Nu staat zij geheel onder koloniaal toezicht, doch is dit nog slechts sinds een paar jaren. De eigenlijke overdracht geschiedde, meen ik, in 1870 en was Port-Arthur tot dien tijd toe eene koninklijke inrichting. Geene enkele plaats op den aardbol is mogelijk gedurende de de laatste zestig jaren het verblijf geweest van grooter ellende of van snooder gedachten.

Het transportatie-systeem was zooals het in Van Diemens-land toegepast werd, bepaald verkeerd. Het was verkeerd eene maatschappij, die op zich zelven zoo weinig beteekende met het kwaad van zoovele misdadigers te bezwaren. Men kon toch nimmer verwachten, dat de bevolking van Van Diemens-land in staat zou kunnen zijn zulk een groot getal Engelsche misdadigers als er naar toegezonden werd, te kunnen opnemen, zonder een volk te worden, die hoofdzakelijk over een kam met de veroordeelden geschoren zou worden Ook was Van Diemens-Land volstrekt niet bestemd om een strafkolonie te worden zooals Norfolk-Island, en die kleine plek gronds Spike-Island genaamd in de Baai van Cork. Ook was het uitdeelen van veroordeelden aan nederzetters om als arbeiders gebruikt te worden verkeerd, want daardoor ontstond een smaak voor slavernij, waar nog zooveel Tasmaniërs op verlekkerd zijn. Veel hardheid en bittere ellende hadden er bepaald door plaats. Maar ik geloof niet dat de menschen, terwijl zij aan den arbeid waren, vijanden werden. De vijanden kwamen kant en klaar uit Engeland, en werden over het geheel met geene onverdiende strengheid behandeld. Er waren natuurlijk uitzonderingen, — en de uitzonderingen hebben veel gereeder ingang gevonden in de ooren van het publiek, dan de eigenlijke werkelijkheid.

Een squatter, die de macht had zijne menschen af te zenden om »gezweept" te worden, kon toch ook niet zoo zachtmoedig wezen als men thans verwacht, dat het karakter van een fatsoenlijk man wezen moet. Maar mij is volstrekt niets gebleken van die sterk gekleurde wreedheid tegenover de veroordeelden, welke ik zoo menigmaal heb hooren toeschrijven aan de nederzetters van Van Diemens-Land. Het was toen een tijdperk van hangen. Het systeem vereischte, dat de de zweep gebruikt werd. Zachtmoedigheid kwam, zooals de zaken stonden, er volstrekt niet bij te pas. Een of twee voorvallen zouden bepaald eene geheele verandering teweeg gebracht hebben. Het gouvernement moest de veroordeelden in bedwang houden, of de veroordeelden zouden het gouvernement de baas geworden zijn. Er zijn tijden geweest, waarin het bijna scheen alsof het laatste het geval was.

Zooals ik reeds gezegd heb was het systeem zeer gemakkelijk. Goede wegen, keurige gebouwen, nette straten en openbare tuinen zijn zeer behaaglijk; en zoo zij tot stand gebracht zijn zonder oogenschijnlijke uitgaven zijn ze overheerlijk. Dit was het geval zoowel te Launceston als te Hobart-Town. De arbeid van veroordeelden is bepaald dure arbeid, maar lijkt goedkoop. De zaken komen tot stand, en er ontstaat geene onaangename quaestie over het het geld. Er waren soldaten in uniformen en officieren met tal van titels. De beul en de geeselaars waren slechts de eenige gemeene uiteinden van een reeks beteugelende, maar fatsoenlijke beambten. Ook was er eene zekere macht en naam aan de positie verbonden, zoodat Van Diemens-Land in het geheel geene arme plaats was. En toch verzette de bevolking zich tegen het systeem, — of eigenlijk wierp het met zulk eene kracht van zich af, dat het gouvernement te huis op het laatst wel genoodzaakt was toe te geven.

In 1853 hield Van Diemens-Land op veroordeelden te ontvangen, en volgde het voorbeeld harer oudere en jongere zusters van het Australische vasteland, en toog aan het werk met een vertegenwoordigend bestuur. Er is ontzaglijk veel verschil van opinie tusschen de kolonie en het moederland. De strafkolonie was voor ons van veel nut. Wij weten allen hoe moeiclijk de quaestie is om over de toekomst van den man te beschikken, die

met groote moeielijkheid door den rechter voor een zeker aantal jaren tot dwangarbeid veroordeeld is. Waar zullen wij onze veroordeelden broeder henen zenden? Onze kleine depots te huis zijn klein en spoedig overvol. Van Diemens-Land was er geschikt voor, en dacht men in den beginne ook niet dat het genoeg te zeggen zou hebben om er zich tegen te verzetten. De toenmalige gouverneur, Sir William Denison, deed al wat hij kon om de zaak te redden. Maar de bevolking was er op gesteld en kreeg haar zin.

Tot dien tijd toe heeft de kolonie bepaald gebloeid. Wol, het groote handelsartikel van al de Australische koloniën, is op het eiland met zeer veel voorspoed aangekweekt. Het was van Van Diemens-Land dat het district, dat nu Victoria heet, in den beginne van schapen voorzien werd. Men had spoedig bevonden dat bijna elke plant en bijna elk dier, dat in Engeland gedijt op een eiland, welks klimaat slechts een weinig warmer en slechts een weinig droger dan dat in Engeland was, geakklimateerd kon worden. Het werd in het Oosten bekend door zijne paardenfokkerij, door zijne walvischvangst, — die bijzonder gelukkig was, — door zijne tarwe en haver, en vooral door zijne vruchten. Het zou geheel Australië van vruchten kunnen voorzien, zoo Australië maar in de gelegenheid gesteld kon worden ze daar van daan te halen. Een tijdlang werden de markten druk genoeg bezocht om welvaart te verzekeren. De menschen in Van Diemens-Land werden rijk en Launceston en Hobart-Town waren bloeiende gemeenten. Scholen waren algemeen, hospitalen werden opgericht, en meest alle inrichtingen van de kolonie waren uitmuntend. Van Diemens-Land was wel niet erg in aanzien. De naam had een bijzonderen klank in 's menschen ooren. Maar het bloeide en was rijk; en behalve wanneer de struikroovers de overhand hadden, was de bevolking gelukkig. Dit was hunne geschiedenis tot in 1856, toen de transportatie afgeschaft is geworden en het vertegenwoordigend bestuur een aanvang nam. Nu verklaren de Tasmaniërs zelfs, dat zij geruïneerd zijn, en zijn niet traag om een vreemdeling er mede bekend te maken, dat de laatste nieuwe naam, die aan het eiland gegeven, die van »Het Slapende Hol" is. Wanneer de vreemdeling naar de oorzaak van dezen achteruitgang vraagt, wordt hem gezegd, dat al het openbare geld met de veroordeelden verdwenen is, en — dat

de konijnen al het gras opgegeten hebben. De konijnen zijn evenals de schapen uit Europa ingevoerd, en de konijnen zijn talrijker dan de schapen geworden. »Als het hier niet een Slapend Hol was," zeggen zij, »zouden wij wel ons best doen om de konijnen kwijt te raken. Maar het is nu eenmaal een Slapend Hol, en daarom doen wij er niets aan."

AANHANGSEL VAN HET EERSTE DEEL.

Aanhangsel N°. 1, bladz. 147.

Reglementen, waarbij de zelfkiezingen van land in Queensland bewerkstelligd kunnen worden, genomen uit de Regeling van de Wet op de Vervreemding der Queenslandsche Kroonlanden.

Voorwaardelijke Koopen.

Dit gedeelte van de Wet bevat eenige van de belangrijkste maatregelen, en omsluit nieuwe bepalingen in de wetgeving van Queensland alsook in die der andere koloniën. In de eerste plaats kan land aangekocht worden op gemakkelijker voorwaarden van betaling, zoowel ten opzichte van den prijs als van den tijd der betaling, dan onder vroegere Wetten. Grootere uitgestrektheden kunnen ook verzekerd worden, waardoor landbouwkundige en herderlijke voornemens bij eene kiezing vereenigd kunnen worden. Ten tweede is het land in klassen verdeeld, en de prijs van aankoop naar de waarde berekend, naar verhouding der geschiktheid van het land.

Het hierachtervolgende zijn de hoofdpunten van de Wet in betrekking tot voorwaardelijken aankoop, met uitzondering van sommige voorwaarden waar de kiezer zich aan onderwerpen moet, en die in die Wet opgenomen zijn om onbehoorlijk monopolie van land te voorkomen, of kiezing die alleen geschiedt met speculatieve oogmerken. Deze voorwaarden geven aan den maatregel een bijzonder karakter, daar door de verleende aanmoediging om land op voordeelige voorwaarden te koopen, er in voorzien is dat het nuttig gebruikt, en onkosten ter verbetering er aan besteed moeten worden.

De landen beschikbaar voor nederzetting zijn:

Ten eerste. De Kroonlanden in de geordende districten die niet verhuurd of verpacht zijn.

Ten tweede. De landen van de omslotene helften der dreven, alsook het overgeblevene land der spoorwegen, hetwelk zich aan beide zijden der spoorwegen drie mijlen breed en langs de geheele lengte uitstrekt.

Ten derde. De reservelanden van groote steden, niet minder dan op twee mijlen afstands van de naastbijgelegene stad.

Het volgende wijst de landen aan die gekozen kunnen worden in de verschillende districten, van af 31 December 1870.

	Morgen.
Moreton	1,994,169
Darling-Downs	650,000
Wide-Bay en Burnett	2,706,979
Port-Curtis	3,545,600
Kennedy	4,178,020
Cook en Noord-Cook	18,368,000
Burke	4,746,000
Totaal	36,188,768.

Deze landen maken de ruimte uit, die volgens de Wet voor kiezing beschikbaar is.

De uitgestrektheid die aan een en denzelfden persoon ter kiezing toegestaan wordt, en de prijs van aankoop per morgen, zijn als volgt:

Bouwland niet minder dan 40, noch meer dan 640,— tegen 15 sh. het morgen.

Eerste klasse herderlijk land niet minder dan 80, noch meer dan 2,500,— tegen 10 sh. het morgen.

Tweede klasse herderlijk land niet minder dan 80, noch meer dan 7,680, tegen 5 sh. het morgen.

Het is niet geoorloofd het maximum der uitgestrektheid, dat voor elke klasse van land voorgeschreven wordt, te overschrijden.

De kiezing mag in één of niet meer dan in drie massa's geschieden, — en wordt ééne van elke toegestaan; en worden voorzorgen genomen voor aangrenzende landen die door den bewoner gekozen zijn, en de grenzen bepaald, zoodat het maximum van elke klasse niet overschreden wordt. In de reserves van steden en spoorwegen kan het land niet lager dan eerste klasse herderlijk land gerangschikt worden.

De wijze waarop land in bezit verkregen wordt, geschiedt op de volgende wijze: — De aanzoekdoener begeeft zich naar het kantoor van een landagent, en na verklaard te hebben dat het land hetwelk hij wenscht te kiezen, hem geschikt voorkomt, moet hij eene drievoudige verklaring inleveren, vergezeld van het bedrag van de rente voor het eerste jaar en het opzichtersloon. Deze verklaring is duidelijk genoeg. Zij behelst eene verklaring dat de aanzoekdoener in Queensland woont, boven de een en twintig jaar is, en dat hij aanzoek doet om het land tot zijn eigen nut en gebruik te koopen, en niet als agent of afgevaardigde van een ander persoon. Verder verklaart hij, dat hij van voornemen is het land zelf in gebruik te nemen en dat hij geene verbintenis aangegaan heeft om het te verkoopen, af te staan of te verpanden. Deze verklaringen worden door de Wet geëischt. De verklaring moet tevens eene duidelijke beschrijving der aangrenzende landen bevatten en moet zich kunnen beroepen op eenig bekend of voorloopig toezicht. De grootte der uitgestrektheid en het bedrag van de rente voor het eerste jaar — zijnde een tiende gedeelte der geheele koopsom, hetzij in baargeld, of in banknoten, moeten ook daarbij ingeleverd worden. Ten opzichte der uitgestrektheid moet opgemerkt worden, dat iedere klasse van land in eene en dezelfde verklaring kan bevat worden. Bijvoorbeeld:

	Morgen.	Per morgen		Rente voor het eerste jaar		
		sh.	d.	p. st.	sh.	d.
Bouwland	50	1	6	3	15	0
Eerste klasse herderlijk land. .	100	1	0	5		
Tweede klasse herderlijk land .	200	0	6	5		
Totaal	350.	Jaarlijksche rente . .		13 p. st.	15 sh.	

In de eerste plaats moet de aanzoekdoener zelf de klasse bepalen van het land daar hij aanzoek voor doet. Bij ontvangst van deze verklaring van den landagent wordt een-

inschrijving gedaan in een boek het »Verklarings Boek" genoemd, die door den aanzoekdoener onderteekend moet worden. Deze inschrijving verleent den voorrang der verkiezing tot aan den tijd dat de Gekommitteerden er mede bekend worden, zooals hierachter beschreven wordt. De landagent moet een bewijs voor de gestortte gelden geven en wordt er verder geen gevolg aan gegeven voor de eerstvolgende Zitting der Gekommitteerden, die meestal om de veertien dagen plaats heeft, en moet de aanzoekdoener of zijn agent zich er aan onderwerpen, zoo de aanneming of de afwijzing bekend gemaakt wordt. Na zulk eene afwijzing wordt de voorloopig gestortte rente voor afgewezene verklaringen door een Gekommitteerde aan den aanzoekdoener terug betaald, en in het geval de verklaring voorloopig aangenomen is, worden instructiën naar een opzichter afgezonden om de kiezing te onderzoeken. Terwijl het onderzoek gedaan wordt, worden middelen in het werk gesteld om de klassificatie van het land door den kiezer te verifieeren; en zoo de Gekommitteerde, door den opzichter, of door een voldoend getuige, of door eigene persoonlijke kennis, van meening is, dat het land in eene hoogere klasse gerekend moet worden, heeft hij de macht den kiezer eene voldoende som te laten betalen om de balans van zulk eene hoogere klassificatie te dekken, en zoo aan die vordering binnen de drie maanden niet voldaan wordt, wordt het land verbeurd verklaard. Nadat de grenzen bepaald en de rente vastgesteld zijn, zal het Gouvernement eene zoogenaamde pacht voor tien jaren verleenen, tegen eene jaarlijksche rente van een tiende der koopsom. Deze pacht zal eenige voorzieningen bevatten, waarvan de volgende de voornaamste zijn:

1. De pacht zal ingaan van den dag die het dichtst bij Januari of Juli na den datum der verklaring is.

2. De jaarlijksche rente voor elk morgen, of gedeelte van een morgen bepaald, zal, behalve in geval van tweede bepalingen, zijn:

Bouwland 1 sh. 6 d. per morgen.
Eerste klasse herderlijk land 1 sh.
Tweede klasse herderlijk land 6 d.

te betalen in baar geld aan den landagent van het district waarin de kiezing gelegen is, op of voor den 31sten Maart van ieder jaar.

De tweede betaling van alle kiezingen onder de Wet, zal gedaan worden op of voor den 31sten Maart die op den datum der kiezing volgt; en zal de gezegde betaling, in vereeniging der twaalfmaandelijksche rente die ten tijde der kiezing gestort is, het tijdverloop van zulk eene kiezing tot aan den eerstvolgenden 31sten Maart, dekken. De tweede betaling zal echter in allen geval, in verhouding zijn tot het getal der maanden tusschen den verloop der twaalf maanden van den datum der kiezing en den daaropvolgenden 31sten Maart.

Daar de tweede betaling een gebroken tijdsverloop dekt, zal de laatste betaling der pacht (de elfde) de balans uitmaken van de rente over een geheel jaar, die niet gevraagd is op den 31sten Maart volgende op den datum der kiezing. De tweede en de elfde betalingen zullen daardoor te zamen de volle rente over een geheel jaar bedragen. Al de andere jaarlijksche betalingen zullen op de hierboven omschrevene wijze plaats hebben.

3. De pachter zal binnen zes maanden na dat het onderzoek geschied is, voldoende grenspalen langs de uitgemetene grenzen van het land moeten oprichten, op een afstand van niet meer dan vijf kettingen, of zal eene goede en voldoende omheining langs zulke grenzen oprichten. Zoo de palen in verval geraken, kan de Gekommitteerde van het district van den pachter vorderen dat hij ze herstelt, en zoo dit niet gedaan wordt, hem eene boete voor zijne nalatigheid opleggen.

Gedurende het verloop van zulk eene pacht mag de Gouverneur, of iemand die daar-

toe verlof gekregen heeft, op het land delven naar goud of andere metalen, enz., doch zal aan den pachter daarvoor vergoeding geschonken worden en het bedrag door een scheidsrechter bepaald.

5. Persoonlijk, of plaatsvervangend verblijf is verplichtend gedurende de tien pachtjaren.

6. In geval van herderlijk land, — zoo de pachter door twee erkende getuigen binnen de drie jaren aan kan toonen tot voldoening van den Gekommitteerde, dat hij zelf, of een plaatsvervanger het genoemde land voor een tijdvak van twee jaren heeft bewoond, en dat eene som naar den maatstaf van niet minder dan 10 sh. per morgen voor de eerste klasse herderlijk land, en vijf sh. per morgen voor de tweede klasse herderlijk land, uitgegeven heeft voor wezenlijke verbeteringen, of dat hij genoemd land voldoende omheind heeft, kan de Gekommitteerde een certificaat afgeven dat de voornoemde verplichtingen behoorlijk nagekomen zijn, en kan de pachter aanspraak maken op eene schenking, op afkorting van de betaling der rente over tien jaren.

In het geval van bouwland, — zoo de pachter eveneens kan aantoonen binnen de drie jaren na den datum der kiezing dat hij in persoon, of door een plaatsvervanger, voor een tijdvak van niet minder dan twee jaren het land heeft bewoond, en dat hij eveneens eene som tegen den maatstaf van 10 sh. het morgen besteed, of dat hij zijn land voldoende omheind heeft, zal hij aanspraak kunnen maken op een certificaat van den Gekommitteerde, dat alle bepalingen nagekomen zijn, en op eene schenking van het land op afkorting van de rente over de tien jaren ; doch zoo hij gedurende den duur der pacht bewijzen kan dat een tiende gedeelte van het land bebouwd is, zal hij van de verplichtte voorwaarden van verblijf, ontslagen worden, en hem eene schenking gedaan op afkorting der betaling zooals vermeld is.

Geene overdracht of geen assignaat van eenige pacht kan verleend worden voordat de pachter een certificaat, zooals hierboven beschreven is, van den Gekommitteerde ontvangen heeft; doch na het verkrijgen van zulk een certificaat, mag overdracht plaats hebben, met toestemming van het gouvernement, tegen betaling van tien shilling voor de registratie daarvan.

9. Nadat het certificaat verkregen is, kan het bedrag der koopsom in eens in baar geld betaald worden.

10. Het Gouvernement behoudt gedurende tien jaren het recht land te vorderen voor het aanleggen van wegen, tegen betaling van het dubbele bedrag dat betaald zou geworden zijn als rente der koopsom van zulk land, en zoo zulk land omheind is, zal het Gouvernement verplicht zijn den weg langs het aangrenzende land te omheinen.

Op de bovengenoemde voorwaarden worden de pachten aangegaan. Zij zijn uitvoerig beschreven, opdat de bedoeling der Wet ten aanzien van voorwaardelijke koopen duidelijk begrepen mocht worden. Men moet echter bedenken dat bij nietnakoming der gestelde voorwaarden in afdeeling zes en zeven, hierboven bepaald, binnen de drie jaren, den pachter het recht onthouden wordt zijn goed over te dragen of de macht om zijn land gedurende het verloop der tien jaren te verkoopen.

De algemeene reglementen op voorwaardelijke koopen van toepassing, sluiten eenige bepalingen in omtrent den vorm der kiezingen, en de hoegrootheid der grenzen aan wegen of rivieren ; eveneens omtrent het monopolie van water of andere privilegiën, welke hier slechts vermeld behoeven te worden, als vereischt wordende voor de bescherming van openbare belangen. Er moet echter bijgevoegd worden, dat voorwaardelijke koopers beperkt zijn, onder boete om niet meer dan twintig stuks rundvee of vijftig schapen te mogen weiden, op elke honderd morgen land, voordat hunne koopen geheel omheind zijn. Deze voorziening is noodzakelijk daar de herderlijke pachter vergunning heeft om onder

zekere bepalingen een gedeelte van de weiden uit de afgeslotene dreven te pachten, en moeten daarom de belangen daarvan beschermd worden. Met dit doel, moeten het rundvee en de schapen van de voorwaardelijke koopers en herderlijke vergunningen een duidelijk te onderscheiden brandmerk hebben, dat door het Bestuur der Gekommitteerden geregistreerd wordt.

Woonsteden.

De inleiding der clausulen van de Wet op woonsteden is eene der voornaamste hoofdtrekken. Het plan werd hoofdzakelijk naar de Amerikaansche wetgeving opgesteld, die algemeen erkend wordt, en getoond heeft goede gevolgen ter bevordering van de nederzetting op land op te leveren. Voor zooverre men er over oordeelen kan heeft zij in deze kolonie ook goed gewerkt. Sedert de Wet in werking kwam zijn 1,661 woonsteden opgericht; en daar eenige bijzonderheden betreffende deze soort van kiezingen dit waarschijnlijk duidelijk zullen aantoonen, wordt het getal van elk der geordende districten opgegeven.

District.	Woonsteden.
Moreton	1,239
Darling-Downs	162
Wide-Bay en Burnett	144
Port Curtis	67
Kennedy	49
Totaal	1,661.

Om het publiek alles wat betrekking op de woonsteden heeft, duidelijk te maken, wordt de volgende compilatie waarin elke bijzonderheid met betrekking op de voorziening der Wet op soortgelijke aankoopen bevat, hierbij gevoegd. De wijze van toepassing is evenals die van voorwaardelijke koopen.

Personen aan wie vergund wordt woonsteden te kiezen.

1. Elk persoon, die een inlandsch of genaturaliseerd onderdaan is van Hare Majesteit, die het hoofd van een gezin is, of een en twintig of meer jaren telt, wordt vergund eene woonstede te kiezen; of kan elk persoon die land in eigendom heeft en het bewoont, land aankoopen dat aan het gezegde land grenst, mits dat het met het in eigendom zijnde land de 160 morgen niet te boven gaat.

Personen aan wie het niet vergund wordt woonsteden te kiezen.

2. Geene gehuwde vrouw die geen wettig bewijs van echtscheiding heeft, of eene akte die in Queensland geldig is en haar bijzonder eigendom beschermt, mag eene woonstede kiezen.

Ondersteunde landverhuizers, aan wie vergunning verleend wordt na drie jaren in de kolonie gewoond te hebben.

3. Elk persoon die in het vervolg in de kolonie komt, hetzij geheel of gedeeltelijk op algemeene kosten, wordt geene vergunning verleend eene woonstede te kiezen, voordat hij drie achtereenvolgende jaren in de kolonie heeft gewoond.

Land beschikbaar voor kiezing.

4. Kiezers van woonsteden wordt vergunning verleend land uit het land te kiezen dat

bekend, of op eenige andere wijze beschikbaar is voor algemeene kiezing bij wijze van pacht.

Uitgestrektheid der woonsteden.

5. Kiezingen die bij wijze van pacht geschieden, moeten in éene massa zijn, en mogen niet meer dan 80 morgen bouwland, of 160 morgen herderlijk land bedragen.

Wegen en doorloopend water.

6. Verklaringen zullen onderworpen zijn aan reglementen betreffende het opzicht over wegen, en ter voorkoming van monopolie van doorloopend water.

Verklaringen mogen twee klassen van land omvatten.

7. Kiezers mogen de twee klassen bouwland en herderlijk land in hunne verklaringen omvatten, mits de uitgestrektheid van elk hunner het geëvenredigde equivalent van het door de Wet toegestane getal morgens voor elke klasse niet te boven gaat.

Voor verbeteringen moet betaald worden.

8. Zoo er op het tot woonplaats gekozene land reeds verbeteringen zijn aangebracht, moet de kiezer in zijne verklaring den aard er van opgeven, de waarde die hij er aan toekent, en tegelijkertijd het bedrag daarvan aan den landagent betalen. Zoo, bij schatting eene grootere som gevorderd wordt, moet die binnen eene maand tijds na de vordering betaald worden.

Rente, die voor woonplaatskiezingen betaald moet worden.

9. De rente, die voor woonplaatskiezingen betaald moet worden is 9 d. per morgen voor bouwland, en 6 d. per morgen voor eerste en tweede klasse herderlijk land, jaarlijks vooruit te betalen gedurende vijf jaren van af den datum van inschrijving.

Betaling van rente en boeten voor tekortkoming.

10. De rente voor het eerste jaar van woonplaatskiezingen moet gelijktijdig met de verklaring in baargeld of in banknoten betaald worden. De tweede en al de daaropvolgende jaarlijksche renten moeten aan den landagent in baargeld betaald worden, den 31sten Maart van ieder jaar; bij gebreke van betaling wordt de pacht verbeurd en vervalt het gekozene land met al zijne verbeteringen aan de Kroon. De tweede betalingen van alle woonsteden geschieden op dezelfde wijze als bij de voorwaardelijke koopen, het bedrag geëvenredigd zijnde naar het getal zuivere maanden tusschen den datum der kiezing en den daaropvolgenden 31sten Maart.

Verbeurdverklaring kan opgeheven worden.

11. De pachter kan verbeurdverklaring voor wanbetaling der rente opheffen door aan den landagent, binnen 90 dagen na den dag waarop de rente verschuldigd was, in baar geld eene som te betalen, gelijkstaande met de jaarlijksche rente, met bijvoeging van een vierde als boete. Doch zoo de rente en boete niet binnen de negentig dagen betaald worden, wordt de pacht geheel verbeurd verklaard, en zal de pachter, of zijn plaatsvervanger beschouwd worden als schender der kroonlanden, en verplicht zijn zich te verwijderen.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden, voordat eenige schenking van de Kroon kan plaats hebben.

12. De pachter of zijn gezin moet vijf achtereenvolgende jaren op het land gewoond,

en een tiende gedeelte er van bebouwd hebben; of behalve bovengezegd verblijf, het land met eene goede en voldoende omheining ingesloten hebben, binnen den tijd van vijf jaren onmiddellijk gevolgd op den datum van zijne verklaring om het land te mogen betrekken. Na verloop van vijf jaren, of binnen den tijd van twee jaren, kan de pachter zoo hij aan den Gekommitteerde van het district door twee geloofwaardige getuigen bewijzen kan, dat de bovengenoemde voorwaarden in acht genomen zijn, en eene verklaring onder eede afleggen dat geen enkel gedeelte van genoemd land vervreemd is, aanspraak maken op eene schenking van de Kroon 1).

Voorwaarden waarop de koop door betaling van de geheele koopsom toegestaan wordt.

13. De pachter mag ten allen tijde na verloop van twee jaren en vóór den afloop van vijf jaren, eene schenking der Kroon verkrijgen, door de geheele koopsom voor de hoeveelheid in gebruik genomen land te betalen, en na overlegging van een hier boven genoemd bewijs van verblijf en bebouwing van een tiende gedeelte.

In geval de pachter sterft voordat hij eene schenking van de Kroon verkregen heeft.

14. Zoo de pachter sterft, voordat hij de schenking van de Kroon verkregen heeft, kan de weduwe, of in geval zij dood is, zijne erfgenamen of legatarissen, of in geval eene weduwe pachter is, hare erfgenamen of legatarissen de schenking van de Kroon verkrijgen, door de aantooning dat aan de hierboven beschrevene voorwaarden voldaan is.

Ouders die sterven en een kind, of kinderen beneden de een en twintig jaar nalatende.

15. Zoo de vader en moeder beiden sterven, en een kind, of kinderen beneden de een en twintig jaren nalaten, heeft zulk een kind of kinderen het recht op het land, en mogen de executeuren, bestuurders of voogden ten allen tijde na den dood van den langstlevende der ouders, genoemde landen ten voordeele der kinderen, doch met geen ander doel, verkoopen, en zal de kooper het onvoorwaardelijk recht van den koop verkrijgen, en aanspraak hebben op de schenking van de Kroon, door betaling van de verplichte pacht.

Woonsteden die niet met schulden bezwaard zijn.

16. Woonsteden die verkregen zijn onder de Wet van 1868, zijn in geen enkel geval verplicht aan eenige schuld of schulden die aangegaan zijn, voordat de schenking er van door de Kroon is geschied.

Wijze waarop eene woonstede verkregen kan worden.

17. Eene plek voor woonstede verkozen hebbende, binnen de grenzen door het Gouvernement als beschikbaar voor kiezing aangewezen, geeft men eene verklaring af aan den landagent, welke drievoudig ingeleverd moet worden en aan eene overheid voorgelegd; en betaalt men de rente voor het eerste jaar in baargeld of in banknoten aan den agent, benevens het loon van den opzichter.

—

(Dan volgen eenige voorschriften die, daar zij enkel in de kolonie tehuis behooren, hier niet behoeven vermeld te worden.)

1) Men moet opmerken dat wat het verblijf op het land betreft, het bewonen persoonlijk moet wezen; in geval van eene gewone kiezing mag dit door een agent geschieden.

Aanhangsel N°. 2, bladz. 220.

Reglementen, waarbij zelfkiezingen van land in Nieuw-Zuid-Wallis kunnen plaats hebben, genomen uit Mac Phaile's Australian Squatting Directory.

—

Kroonlanden, andere dan stads- of aan steden behoorende landen, en niet in een goudveld liggende, noch door een ander persoon dan de aanzoekdoener voor mijnwerk in huur, en niet binnen de tien mijlen van de uiterste grens eener plaats of stad die volgens de laatste volkstelling 10,000 inwoners heeft, of vijf mijlen van eene stad van 5,000 inwoners, of drie mijlen van eene stad met 1,000 inwoners, of twee mijlen van eene stad of dorp, en niet voor eenig algemeen gebruik bestemd, en geene bewerking ondergaan hebbende, zijn beschikbaar voor voorwaardelijken aankoop door kiezing, en moet de kiezer zich tot het Land-Bestuur wenden met eene geschrevene verklaring voor den voorwaardelijken aankoop, van niet minder dan 40 en niet meer dan 320 morgen, tegen 20 sh. het morgen, en een inleg betalen van 25 percent; en in geval er terzelfder tijd meer dan éene verklaring voor hetzelfde land is, zal de verklaring bij loting bepaald worden; en zullen de Kroonlanden in goudvelden, behalve in uitgestrektheden die bij proclamatie uitgesloten zijn en niet voor gouddelverij in gebruik, eveneens voor aankoop beschikbaar zijn, onder voorbehoud dat daartoe gerechtigde personen ten allen tijde de vrijheid zullen hebben naar goud te graven en opsporingen te doen in het gekozene land, en dat, zoo zulk een land bevonden mocht worden, gouddeelen te bevatten, het in de macht van het Gouvernement zal staan, den koop te ontbinden, doch zal de voorwaardelijke kooper het recht hebben op vergoeding door schatting van de geheele waarde, behalve die der gouddeelen.

Zoo ten tijde dat de koop geschiedt, zulk land niet door het Gouvernement is nagezien, zullen tijdelijke grenzen door den voorwaardelijken kooper afgebakend worden, die binnen eene maand tijd na den koop, het land in gebruik moet nemen. En zoo er oneenigheid over zulke grenzen mocht ontstaan, zal die door een scheidsrechter beslist worden. In geval dat zulk land niet binnen de twaalf maanden na den datum van de inlevering der verklaring door het Gouvernement opgemeten wordt, zal de kooper gerechtigd zijn, zijne verklaring in te trekken en eenige teruggave van het gestortte geld te vragen en te verkrijgen; of zal de kooper de keus hebben om het land door een gequalificeerd opzichter te laten opmeten, en de onkosten van zulk eene opmeting aan den kooper toegestaan worden, en zullen die onkosten berekend worden in verhouding tot de door den hoofd-opzichter bepaalde of te bepalen bezoldigingen.

Kroonlanden, die onder deze Wet voorwaardelijk aangekocht zijn, zullen, zoo zij onder toezicht van het Gouvernement voorloopig bij den aankoop opgemeten zijn, in opgemetene gedeelten in gebruik genomen moeten worden, zoo zij de 320 morgen niet te boven gaan; en zoo zij onopgemeten zijn en aan eene rivier, kreek, weg, of geprojecteerden weg en in de eerste klasse geordende districten liggen, eene afsluiting van niet minder dan zestig kettingen hebben, en zullen hunne grenzen, behalve de voorgenoemde, in hoofdpunten door het kompas geregeld worden, en zoo ze geene grenzen zooals de voornoemde hebben, in vierkante massa's afgemeten worden en met grenzen die naar zulke hoofdpunten bepaald zijn. De minister behoudt het recht om, zoo hij het goed mocht oordeelen de grenzen of gedeeltelijke grensscheidingen ten naastenbij te bepalen, en de grenzen of gedeelten van grenzen die geene grensscheidingen hebben, te wijzigen, en de vereischte rij- en waterwegen van zulke opmetingen uit te sluiten.

Na verloop van drie jaren van den datum van voorwaardelijken koop voor zulk land als hierboven beschreven is, of binnen drie maanden daarna, zal het bedrag der koopsom aan het bureau van den Kolonialen Schatbewaarder gedeponeerd moeten worden tegelijk met eene verklaring, dat de voorwaardelijke kooper of zijn gevolmachtigde, of een of ander persoon die door den minister bevoegd geoordeeld wordt, volgens de negende wet Victoria No. 9, welke behelst, dat de vóorgeschrevene verbeteringen op het land zijn aangewend, en moeten de aard, de hoegrootheid en de waarde der verbeteringen vermeld worden; en dat het land van den datum van inbezitneming af, het bona-fida verblijf van den oorspronkelijken kooper, of van een plaatsvervanger, of van eenige opvolgende plaatsvervangers voor zijne geheele bezitting en belangen, geweest is, en dat geene vervreemding daarvan door den bezitter gemaakt is, vóór het bonafida verblijf daarop van den bezitter zelven van ten minste een geheel jaar. Hierna zal, zoo de minister met de verklaring en met het certificaat van den landagent van het district, of van een ander bevoegd persoon tevreden is over de voorgenoemde handelingen, de Koloniale Schatbewaarder de gedeponeerde koopsom ontvangen en de schenking van pacht toestaan, doch onder voorbehoud van alle metalen die zulk land mocht bevatten, en aan den rechtmatigen eigenaar gedaan worden. In geval zulke landen gebruikt en verbeterd mochten zijn op de voornoemde wijze, en een interest naar den maatstaf van vijf percent per jaar aan den Kolonialen Schatbewaarder betaald, zal de verdere betaling van zulk een bedrag uitgesteld worden tot een tijdvak van drie maanden na den 1sten Januari daaropvolgende; en zal zulke betaling van jaar tot jaar uitgesteld mogen worden door het betalen der rente gedurende het eerste kwartaal van elk jaar. Doch bij gebreke van de bovengenoemde bepalingen zal het land weder aan Hare Majesteit terugkeeren, en verkocht kunnen worden, en het deposito verbeurd verklaard.

Aanhangsel N°. 3, bladz. 355.

Verordeningen, waaronder zelfkiezingen van land in Victoria kunnen plaats hebben, genomen uit Mac Phaile's Australian Squatting Directory.

—

Op Kroonlanden, geene landen zijnde in eenige stad of bij eene stad of gehucht gelegen, kunnen door den Gouverneur pachten toegestaan worden voor het tijdverloop van drie jaren tegen eene jaarlijksche rente van 2 sh. per morgen, welke pachten echter niet meer dan 320 morgen mogen bedragen, aan een ieder die er om verzoekt en de rente van een half jaar voor zulk eene toekenning vooruit betaalt.

Aanvragen voor zulke pachten kunnen dagelijks gedurende de diensturen persoonlijk gedaan worden aan een landbeamble voor het district, en zullen de aanvragers gelijktijdig de rente van een half jaar voor de toekenning vooruit moeten overleggen.

Elke pacht zal onder de volgende voorwaarden aangegaan worden : — 1) Onder voorwaarde dat de betaling der huur elk half jaar vooruit betaald moet worden. 2) Onder voorwaarde dat de huurder gedurende den termijn van zulk eene pacht, de pacht niet zal overdragen, noch zijn recht, noch zijne aanspraak, noch zijne belangen die er aan verbonden zijn of die hij door de toekenning verkregen heeft, of eenig deel daarvan zal afstaan, noch genoemde toekenning of eenig deel er van zal onderverpachten, en dat de pacht geheel ongeldig verklaard zal worden door de Wet of op eenige andere wijze, in geval zulk eene pacht overgedragen, of in geval zulk eene toekenning geheel of gedeeltelijk

onderverpacht mocht zijn. 3) Onder voorwaarde dat de huurder binnen twee jaar na den aanvang van zulk eene pacht, het bij zulk eene pacht omschrevene land goed en voldoende omheinen, en gedurende den termijn van de pacht ten minste één van elke tien morgen bebouwen zal. 4) Onder voorwaarde dat de pacht als vervallen verklaard zal worden in geval van nietbetaling der huurpenningen of een gedeelte er van, volgens de hierin vermeldde bepalingen, of in geval de huurder binnen de zes maanden na het aangaan der pacht, of vervolgens gedurende den termijn van zulk eene pacht, de toekenning niet in gebruik neemt, of in geval geene genoegzame en voortdurende verbeteringen, zooals schriftelijk door het Hof, of door tusschenkomst van scheidsrechters bepaald is, die ter waarde van 1 p. st. voor elk morgen of onderdeel van een morgen der toekenning moeten zijn, aan de toekenning aangebracht zijn noch door den huurder, noch door zijne uitvoerders, noch door zijne opzichters voor het einde van het derde jaar na het aangaan der pacht, of in geval er inbreuk gemaakt, of aan de voorwaarden van de pacht niet voldaan wordt, of van schending van eenige bepaling dezer Wet. 5) Onder voorwaarde dat zoo de huurder gedurende genoemden termijn de toekenning gedurende niet minder dan twee en een half jaar bewoond, en omheind en bebouwd zal hebben zooals verlangd wordt, en de verbeteringen in den grond, zooals bepaald is, aangebracht zal hebben gedurende genoemden termijn van drie jaren, en die door het Hof goedgekeurd zijn, het Hof zich voorbehoudende te beoordeelen of hij aan genoemde voorwaarden, en aan alle andere voorwaarden der genoemde pacht voldaan heeft, zal hij ten allen tijde het recht hebben binnen de dertig dagen na drie jaren van den aanvang der pacht af, van den Gouverneur eene schenking van de Kroon te vragen en te verkrijgen tegen betaling van 14 sh. voor elk morgen of onderdeel van een morgen; of anders kan hij eene huurceël over dezelfde toekenning verkrijgen, en zal elke dergelijke huurceël voor den tijd van zeven jaren zijn, tegen eene halfjaarlijksche rente van 2 sh., vooruit te betalen, voor elk morgen of onderdeel van een morgen dat op die wijze toegestaan wordt, en zal de gewone overeenkomst de betaling van de rente bevatten, alsmede eene voorwaarde van intrekking der huur in geval van wanbetaling; en zal over de betaling der laatste som van de op deze wijze bepaalde rente, of ten eenigen tijde gedurende den termijn over de betaling van het verschil van het bedrag dat dadelijk betaald is, en de geheele som van 1 p. st. per morgen, de huurder of zijne gevolmachtigden het recht hebben op eene schenking van de verpachtte landen, en zal elke dergelijke schenking aan zulke bepalingen, voorwaarden en voorbehoudenis onderworpen zijn als door den Gouverneur noodig geoordeeld zullen worden, zooals: In geval van overlijden van den huurder gedurende den loop van zulk eene pacht zullen de executeuren of administrateurs van zulk een huurder niet verplicht zijn aan de genoemde voorwaarde van bezetting te voldoen.

Zulk eene pacht of huur verleent aan geen pachter of huurder eenig recht naar metaal te zoeken of het op te graven, en wordt daarin voorzien vóór het aangaan eener pacht of huur, door het afleggen eener verklaring onder eede voor eene rechtbank op de wijze zooals die door de verordeningen vastgesteld is, opdat zijne ingebruikneming in overeenstemming zij met de voorzieningen dezer Wet.

Niemand zal huurder worden, noch in zijn eigen naam, noch in dien van een ander persoon, van eenige toekenning, zoo hij reeds onder eene vroegere Wet het maximum van 320 morgen bij die Wet toegestaan gekozen heeft, of die reeds een recht van voorkoop heeft, of reeds eene kiezing gedaan heeft, of wiens kiezing verpand of herroepen is om zulk eene Wet te ontduiken. Maar wel kan een kiezer onder eene vroegere Wet eene genoegzame hoeveelheid land in gebruik krijgen om de 320 morgen die bij deze Wet toegestaan worden voltallig te maken.

Niemand die beneden de achttien jaar is zal vergund worden pachter van eenige toekenning te worden, evenmin eene gehuwde vrouw die geen bewijs van wettige echtscheiding heeft, of die een gevolmachtigde, bediende, of agent is voor de pacht waar aanvraag voor gedaan wordt, of die reeds eenige overeenkomst aangegaan heeft om een ander persoon vergunning te geven, hetzij door aankoop of op andere wijze, de toekenning of eenig deel er van te kunnen verkrijgen, of het vruchtgebruik van den aanzoekdoener te mogen genieten, en zal al het land waarom onder deze Wet aanvraag gedaan wordt geheel en alleenlijk, bonâ fide, ten gebruike en voordeele van den aanzoekdoener in eigen persoon toegestaan worden, op straffe van vervallenverklaring der pacht, en zullen alle verbintenissen die strijdig met de Wet aangegaan zijn, als onwettig en geheel nietig verklaard worden, zoowel volgens de Wet als uit billijkheid.

Zoo het tot genoegen van het Hof bewezen is binnen de zestig dagen van het einde van het derde jaar van den aanvang der pacht af, dat genoegzame en aanhoudende verbeteringen tegen 1 p. st. per morgen aan de toekenning zijn aangebracht, zooals in de voorwaarden der pacht bepaald is, zal daarvoor een certificaat door het Hof bekrachtigd, gegeven worden aan den pachter, zijne gevolmachtigden of administrateurs. Doch in geval het Hof de gedane verbeteringen als tegen genoemde waarde gedaan zijnde niet goedkeurt, dan zullen dergelijke verbeteringen scheidsrechterlijk onderzocht worden, een scheidsrechter door den pachter, zijne gevolmachtigden of administrateurs een ander door het Hof en een derde door de twee gekozene scheidsrechters te kiezen; en zullen zulke scheidsrechters of twee van hen, hunne schatting schriftelijk opgeven binnen de vier maanden na het einde van het derde jaar van den aanvang der pacht af. Maar in geval de eene partij verzuimd heeft een scheidsrechter aan te stellen, zal de andere door de andere partij gekozene geheele volmacht hebben om de waarde te bepalen.

Het Hof zal zoo spoedig mogelijk na de laatste dagen van Juni of December van elk jaar eene lijst opmaken van de namen van alle personen die gelden verschuldigd zijn voor pachten, die aangegaan zijn onder de Landwet van 1862 of onder de latere Landwet van 1865, op pachten of huren onder dit gedeelte dezer Wet, en die zulke pachten of renten niet betaald zullen hebben, alsmede de dagen waarop zulke pachten of renten verschuldigd zijn, en zullen die lijsten dadelijk openbaar gemaakt worden in de „Government Gazette", en zal op die lijsten de naam van een ieder vermeld worden die zulke pachten verschuldigd is, en prima facia de niet-betaling van zulke pachten of renten opgegeven worden, en zal er dadelijk op bewezen worden dat de genoemde personen die pachten of renten verschuldigd zijn en daarom volgens de wet ingevorderd zullen worden.

De pachter, de huurder, en gevolmachtigden eener toekenning van land zullen al de rechten hebben, die volgens de wet aan eigenaren van land tegen schenders verleend worden, behalve het recht van opsluiting, doch zoodra de toekenning, of dat gedeelte waar schennis gepleegd is, behoorlijk omheind zal zijn, zal hij dat recht eveneens hebben.

Houders van huurceêlen van land onder eene andere Wet, of waarvan de huurders ten minste twee en een half jaar in bezit zijn geweest, zullen, wanneer het tot voldoening van het Hof gebleken is dat zij gebouwen of andere verbeteringen op zulk land aangebracht hebben, en dat aan de voorwaarden van de pacht zijn voldaan, en er geen tegenwerpingen zijn als zoude de grond goudopleverend zijn, of andere redenen van algemeenen aard, het uitsluitende recht verkrijgen de toekenning waarop die verbeteringen zijn aangebracht te koopen, tegen den prijs door het Hof te bepalen, doch die niet den vasten prijs van het naastbijgelegene land dat door de Kroon verkocht is vóór de uitgifte

dier pacht, zal overschrijden, en zal zoo veel van de rente door den huurder gedurende zijn bezit van het land betaald, aan hem op de koopsom van gezegd land gecrediteerd worden.

Aanhangsel N°. 4, bladz. 372.

Melbourne Botanische Tuin, 21 Febr. 1872.

Aan Clement Hodgkinson, esq.,

Assistent-Gekommitteerde van Land en Toezicht.

Sir, — Tengevolge uwer wenken van den 12den dezer, heb ik de eerste gelegenheid waargenomen ze op te volgen, en vertrok den 15den dezer naar de Watts-Rivier en onderzocht nauwkeurig het dicht met hout bezette land, dat zich van Mount Monda tot aan Mount Juliet uitstrekt, als ook de verschillende sporen en vertakkingen van de Watts, die zich tot aan de kruin der bergketen en tot aan den waterval der Goulbourn-Rivier uitstrekken.

Ik heb thans de eer u mede te deelen dat eene groote uitgestrektheid van het hierboven genoemde land zwaar bezet is met verschillende soorten Eucalypti, hoofdzakelijk bestaande uit Eucalypti obliqua, E. Amygdalina, en E. Goniocalyx.

Van elk der bovengenoemde soorten zijn groote aantallen van reusachtige afmetingen, en overtreffen verreweg alle andere soorten Eucalypti die ik ooit in andere bosschen aangetroffen heb. Tot verscheidene ingeslotene plekken nabij den oorsprong der Watts, en tot in de nabijgelegene bergketen doordringende, trof ik groote plekken aan met kostbaar hout bezet; genoeg om aan alle gewone aanvragen voor tal van jaren te kunnen voldoen, zoo zij zorgvuldig bewaard worden. Op vele plaatsen merkte ik groote uitgestrektheden op waar de bijl van den houthakker tot nog toe onbekend is, en waar gemiddeld 100 tot 150 boomen per morgen staan, die eene doorsnede van 2 tot 6 voet, en eene lengte van 250 tot 300 voet hebben, en waarvan de meesten zoo recht als een pijl, en bijna zonder takken zijn.

Op sommige plaatsen waar de boomen niet zoo dicht op elkander staan en minder hoog zijn, is het hout veel dikker in doorsnede, en wel van 6 tot 10 voet, en treft men dikwijls op aangeslibde gronden in de nabijheid der rivier boomen aan van 15 voet in doorsnede. Van deze boomen staan gemiddeld tien op een morgen, en is hun omvang dikwijls ontzaglijk. Verscheidene van de boomen die uit ouderdom en door boschbranden omgevallen zijn, hebben eene lengte van 350 voet, en is hun omvang naar evenredigheid Eens heb ik met den duimstok een bijzonder grooten boom gemeten die over een tak van de Watts nederlag, en bevond dat hij van de wortels af tot aan de kruin 435 voet lang was. Op de hoogte van 5 voet boven den grond is de doorsnede 18 voet, en aan het uiterste einde waar hij in zijn val gebroken was, is de doorsnede 3 voet. Deze boom heeft veel door het vuur geleden en houd ik mij overtuigd dat hij, voordat hij viel meer dan 500 voet hoog moet geweest zijn. Zooals hij nu ligt vormt hij eene volkomene brug over een diepen afgrond.

Tusschen Fernshau en Blachspur ziet men verscheidene groote Eucalyptus obliga en amygdalina, maar alleen wanneer men den grooten weg verlaat en verscheidene mijlen de Watts hooger op, de sporen der houthakkers volgt, is het dat men bosschen van fijne

houtsoorten en groote boomen vindt. Op verschillende sporen van deze bergen waar het hout bijzonder fijn van soort is, zijn eenige boomen door houtbakkers geveld, maar de bergachtige aard van het land, en de moeielijkheid van vervoer zijn zoo groot, dat het nog lange jaren kan duren, voordat in dit gedeelte van het woud veel verwoesting aangericht kan worden.

Het getal der houtbakkers dat tegenwoordig in deze wouden aan het werk is, is zeer gering, en laat het zich aanzien dat dit vooreerst nog wel zoo blijven zal. Op vele plaatsen moeten zij hunne palen en planken op verre afstanden met lastpaarden vervoeren. De bergen zijn zoo steil dat het heel veel moeite kost ze naar eene bereikbare plaats te kunnen brengen. De houthakker treft echter zelden een hollen boom aan, en hij let er wel op slechts zulke boomen uit te kiezen waar hij 10,000 à 20,000, en dikwijls een veel grooter getal palen uit kan maken.

De eenige vernieling die voor het oogenblik in de wouden te duchten is, is die van het vuur. Het kreupelhout is zoo dicht ineengegroeid dat het zeer moeielijk is er ver in door te dringen, en wordt er dikwijls vuur gebruikt om een pad te banen en richt dat vaak groote verwoestingen aan.

Verscheidene van de diepe ravijnen en kreekoevers zijn zwaar bezet met prachtige exemplaren inlandsche beukeboomen (Fungus Cunninghamii) waarvan sommigen 100 voet hoog zijn en de stammen eene doorsnede van 5 tot 8 voet hebben. Het hout is zeer kostbaar en mag wel in waarde gehouden worden. Massa's blackwood (Acacia Melanoxylon) van groote afmeting en bijzonder fijn soort zijn overal in de bosschen verspreid alsmede sassafrasboomen (Atherosperma Moschatum) en kornoeljeboomen (Pomaderris Apetala), die eveneens zeer groot zijn. De Lematia Fraserii is in de geulen waar varenboomer groeien nog al groot, evenals de Acacia decurrens waarvan sommigen 150 voet hoog zijn, met prachtige rechte stammen van twee tot drie voet in doorsnede. Deze houtsoorten zijn zeer geschikt voor duigen van wijnvaten en andere zaken.

Daar er zooveel kostbaar hout in de vallei en in den omtrek van de Watts gevonden wordt, raad ik eerbiedigljk ten sterkste aan, elken morgen, waardoor geen nadeel aan eene nederzetting berokkend wordt, te reserveeren, wijl het hout in de nabijheid en in den omtrek der Watts veel meer waarde heeft dan het land, en men zelden zulke wouden met kostbaar hout in eenig ander deel van Victoria aantreft.

Ik heb de eer te zijn, Sir, uw allergehoorzaamste dienaar,

William Ferguson,
Inspecteur der Staatsbosschen.

Aanhangsel N°. 5, bladz. 391.

HET MELBOURNSCHE ADVERTENTIEBLAD,

PORT-PHILLIP, AUSTRALIË,

Geschreven voor, en uitgegeven door Jno. P. Fawkner.

Maandag 8 *Januari* 1838, *Melbourne.*

N°. 2. Prijs zes stuiver.

Direct naar Londen.

Het schoone snelzeilende schip »Hartly's Burthen" 400 ton, zal in het begin der volgende maand wol innemen; reeds voor het grootste deel bevracht zijnde zal het spoedig uitzeilen.

Voor vracht of overtocht te vervoegen bij

W. T. A. Rucker.

Queen-Street, 29 Dec.

Naar Launceston.

De snelzeilende kotter »Jemima" zal den 20sten Januari naar bovengenoemde haven vertrekken

Adres W. F. A. Rucker.

Beurtschipper op Geelong.

De welbekende schoener »Lapwing" zal geregeld tusschen bovengenoemde haven en Melbourne varen, en uit laatstgenoemde plaats elken tienden dag vertrekken.

Voor vracht of overtocht vervoege men zich tot

W. F. A. Rucker.

Queens-Street.

Verloren.

Den 17den December l.l., is tusschen Melbourne en de vesting aan de Salt-Water-Rivier een sierlijke dames oorhanger verloren. Wie den verloren oorhanger aan het bureau van dit blad terugbrengt, zal eene goede belooning ontvangen.

Wordt verlangd.

Een goed, bruikbaar karrepaard.

Adres dit bureau.

29 December 1838.

Te koop.

Twintig uitmuntende biggen, om gemest of geslacht te worden. Aanvrager aan

het Hotel Fawkner.

Te koop.

250 stuks best rundvee. Deze zijn geschikt om gevetweid te worden daar zij uitmuntend zijn. Een gedeelte er van is geschikt om dadelijk door den slachter gebruikt te worden.

Adres John P. Fawkner.

1 Januari 1838.

Eveneens.

Één tot dertig goede bruikbare paarden: het grootste gedeelte dezer dieren zijn beste rijpaarden, en ook voor dames geschikt.

Inlichtingen aan het bureau van dit blad.

Bericht.

100 à 2,000 voet goed cederhout tegen zes stuiver de voet; 20,000 palen tegen 20 sh. de duizend; Raamkozijnen van Sydney-steen, groot formaat, afgewerkt of onafgewerkt. 2,000 voet planken te koop, V. D. merk, tegen 12 sh. per 100. Zij kunnen dadelijk afgeleverd worden. Orders op V. D. land zullen in be-

taling voor het hierbovengenoemde aangenomen worden.

John P. Fawkner.

Pakketboot naar Port-Phillip.

Deze schoone, snelzeilende kotter zal geregeld tusschen deze haven en Launceston varen. Neemt 30 tot 40 balen wol in, en zal naar alle waarschijnlijkheid den 10den dezer deze haven binnenloopen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij

Kapitein Akers.

1 Januari 1838.

Te koop.

Eene quantiteit best Nieuw-Zeelandsch dennenhout in blokken en in vloerplanken. Te ver oegen bij

Mr. Horatio Cooper, Melbourne
of bij
Mr. Hugh McLean, Williamstown.

De ondergeteekende heeft in zijn magazijn de volgende goederen te koop, waarop hij het publiek attent maakt: Meel, thee, suiker; tabak, Braziliё en Negrahead; sigaren; varkensvleesch, kaas en aardappelen; rijst, haver, tarwemeel, specerijen, rozijnen. Allerlei soort van kleedingstukken. Laarzen, fijne en grove Wellingtons slobkousen en schoenen. Beste heerenrijjassen.

Wijnen — Port, Sherry, Claret, Siciliaansche, roode en witte Kaapsche, enz. enz.

Gedistilleerd — brandewijn, rum en jenever. Hooglandsche whisky. Ale en porter op flesschen; Burton en Ashley's in okshoofden en vaten.

Schapenloog, terpentijn, lijnzaad, olie, verven en vensterglas. Allerlei soort van hout. Zeer geurig hout van Hobart en Launceston. Nieuw-Zeelandsch dennenhout.

Spijkers, latten, planken en takkebossen.

Schoenmakersvoorstukken en hakken.

Leder, schoenzolen, kippen en kangaroes.

Zadelmakerswerk, zweepen en sporen, spaden en schoffels. Sloten en hengsels. Kruit en lood. Dameskleederen en schoenen.

Hoeden.

Beste Londensche kastoren en dunne hoeden (witte en zwarte). Manilla hoeden en petten.

Paklinnen, wolpaknaalden, bindgaren enz. alsmede verschillende artikelen te veel om op te sommen.

W. F. A. Rucker.

Queen-Street, 29 December.

Smid en Slotenmaker.

Naast het Hotel Fawkner.

Al het werk in bovengenoemde vakken wordt spoedig en netjes gedaan.

Voor het beslaan van paarden tegen contante betaling . . . . 7 sh.

Op krediet . . . . 9 sh.

Al het andere werk naar evenredigheid.

Het eerstopgerichtte Hotel te Melbourne.

Het Fawkners Hotel verleent aan den reiziger en vreemdeling al de vereischten van een kosthuis en hotel van den eersten rang, daar bijna alles door het eerste Handelshuis in Cornwallis, V. D. Land geleverd is, waarbij nog vele uitspanningen voor den geest gevoegd zijn.

Men vindt er 7 Engelsche en 5 koloniale wekelijksche nieuwsbladen, en 7 Britsche maandwerken. Drie driemaandelijksche Britsche Revues van af Juli en Augustus 1837.

Eene uitgezochte verzameling boeken, zooals romans, poëzie, over theologie, geschiedenis, philosophie, scheikunde, enz.

N.B. De laatste Encyclopaedia. De logeergasten van bovengenoemd Hotel hebben het vrije gebruik dezer boeken.

T. D. Weatherly neemt deze gelegenheid waar om zijne vrienden en het publiek te verwittigen, dat hij de familiën voorziet van

best weitebrood tegen den laagst mogelijken prijs, en aan hen die het verlangen tegen eene maand krediet.

Poëzie.

1.

Oh! what a pure and sacred thing
Is beanty curtained from the sight
Of the gross world, illumining
One only Mansion with her light.

2.

Unseen by man's disturbing eye
The flower that blooms beneath the sea,
Too deep for sunbeams, doth not lie
Hid in more chaste obscurity.

Bijzonderheden over den moord van den konstabel Tomkins.

De struikroover Cummerford bericht gegeven hebbende, dat zekere Dugnall zes struikroovers tusschen Port-Phillip en Portland-Bay vermoord had, heeft de Gouverneur Sir Rd. Bourke, Cummerford naar P. P. gezonden om te onderzoeken waar dit geschied was; in gevolge deze orders zond W. Lonsdale, Esq. P. M., Cummerford onder geleide van een sergeant, een soldaat, en twee konstabels er heen. Cummerford wees den weg aan de partij, en gaf zich voor een schoenmaker uit, (onder welken naam is niet bekend) en Dugnall had zooals hij bevestigde, in koelen bloede zes menschelijke wezens gedood terwijl zij sliepen. De partij verklaarde dat zij een of twee hoopen verkoolde menschenbeenderen gevonden hadden, eenige menschenbeenen en ook onverbrand haar, en verscheidene schoenspijkers en knoopen van kleedingstukken der vermoordde menschen. Dit was zoowat 210 mijlen van Melbourne af. Op hun terugweg vonden zij den kop van een paard, dat voor dat van Mr. Ebden herkend werd, en door Dugnall en Cummerford op hun terugweg geschoten was. Een konstabel en de soldaat keerden terug om wat thee te halen die achtergelaten was, en de sergeant Tomkins en de gevangene keerden terug en gaf de sergeant zijn geweer aan Tomkins terwijl hij vuur aanmaakte. Het schijnt dat Tomkins op strafbare wijze de geweren verliet, en nam de gevangene een musket en schoot op Tomkins, zoodat hij in drie uren dood was. De kogel was, zoo het scheen, in de linkerzijde ingedrongen en door de rechterborst weer uitgekomen, en had den rechtervoorarm tot op het been dwars doorgesneden. Deze koelbloedige snoodaard plunderde het lastpaard, en ontsnapte, ofschoon hij door den sergeant achtervolgd werd. Dit had plaats Zaterdag 8 December. Den 1sten Januari werd hij door drie van Mr. W. Wedge's mannen gevat, nadat hij (hier is het schrift onleesbaar) een geweer met dubbelen loop buit gemaakt had, en een paard willende hebben, het leven van verscheidene der voornaamste vetweiders van het district bedreigd had. Hij werd gevat terwijl hij bezig was een paard te stelen. Cummerford is een knap, welgemaakt jongman, ongeveer negentien jaren oud; hij heeft een innemend uitzicht en aangename stem, korten dunnen hals, en buitengewoon groot voorhoofd: het onderste gedeelte is zeer klein en de kin wijkt naar achteren, zoodat het een vreemd gezicht is als men het nauwkeurig beschouwd.

Wij vertrouwen dat de drie mannen, die de geweldadigheden die door dezen brutalen ellendeling beraamd waren, voorkwamen, geheele en onvoorwaardelijke vergiffenis zullen ontvangen. Want wij houden het er voor, even als de meeste onzer medekolonisten, dat in zulke gevallen aanmoediging beter is dan verhindering. Uit plaatsgebrek hebben wij veel moeten weglaten..

Errata in N°. 1: Voor Cummerfield lees Cummerford.

Fawkners Boekhandel.

Inteekenaren op dit blad die krediet verkregen, toen zij door hunne ondersteuning deze oprichting begunstigden, worden eerbiediglijk te kennen gegeven dat al het achterstallige bij den aanvang van het nieuwe jaar voldaan moet worden.

8 Januari 38. J. P. Fawkner

Scheepstijdingen.

Donderdag den 4den dezer, keerde de »Jemima" naar de haven terug, daar zij een anker verloren had. Zij brengt het bericht mede dat de »Blossom" en de Tasmania Lass" door tegenwind opgehouden aan de Heads liggen. Alsmede dat de »Mary Robson" te Williamstown op de sterke zuidewinden wacht. De »Jemima" zeilde, nadat zij een anker geleend had, naar Launceston terug. Dezen morgen kwam de kotter de »Industrie" van Hobart-Town aan. Zondag den 7den kwam de »Tamar Bowden" van Launceston, cargo 600 schapen.

De Jackson deelt het bericht mede dat de »Henry" spoedig naar deze haven, vanwaar zij uitgezeild is zal terugkeeren, daar zij reeds begonnen is hare schapen in te nemen.

Bij de aankomst kwam een nieuwsblad te Hobart-Town uit.

2 Januari 1838.

De mail die met den schoener de »Entreprise" vertrekt, zal niet voor aanstaanden Dinsdag gesloten worden.

Een boosdoener, met name Mooney, is in hechtenis genomen, omdat hij zijne vrouw heeft willen vermoorden. Zij ligt zeer gevaarlijk.

Opnieuw uitgegeven door den Eigenaar Peter C. Alcock, 50 Temple Court te Melbourne, en verkocht door George Robertson te Melbourne, Gordon en Gotch 121, Holborn Hill te Londen, Gordon en Goth te Sydney, W. A. Cawthorne te Adelaïde, G. Slater te Brisbane, Watch en Zoon te Hobart-Town, Gebroeders Watch en Burchal te Launceston.

ALPHABETISCH REGISTER VOOR HET EERSTE DEEL.

Queensland.

Nieuw-Zuid-Wallis.

Victoria.

Tasmania.

